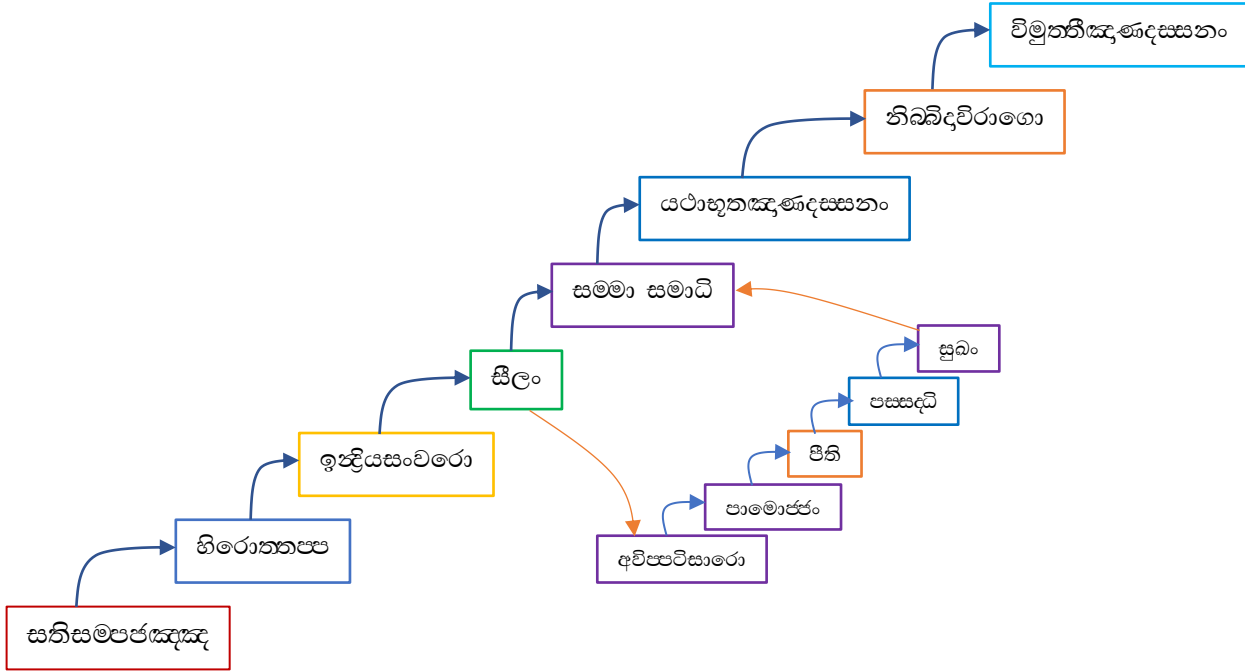

සතිසමපජඤා සූත්‍රය

අංගුත්තර නිකාය, අවධික නිපාත, සති වග්ග

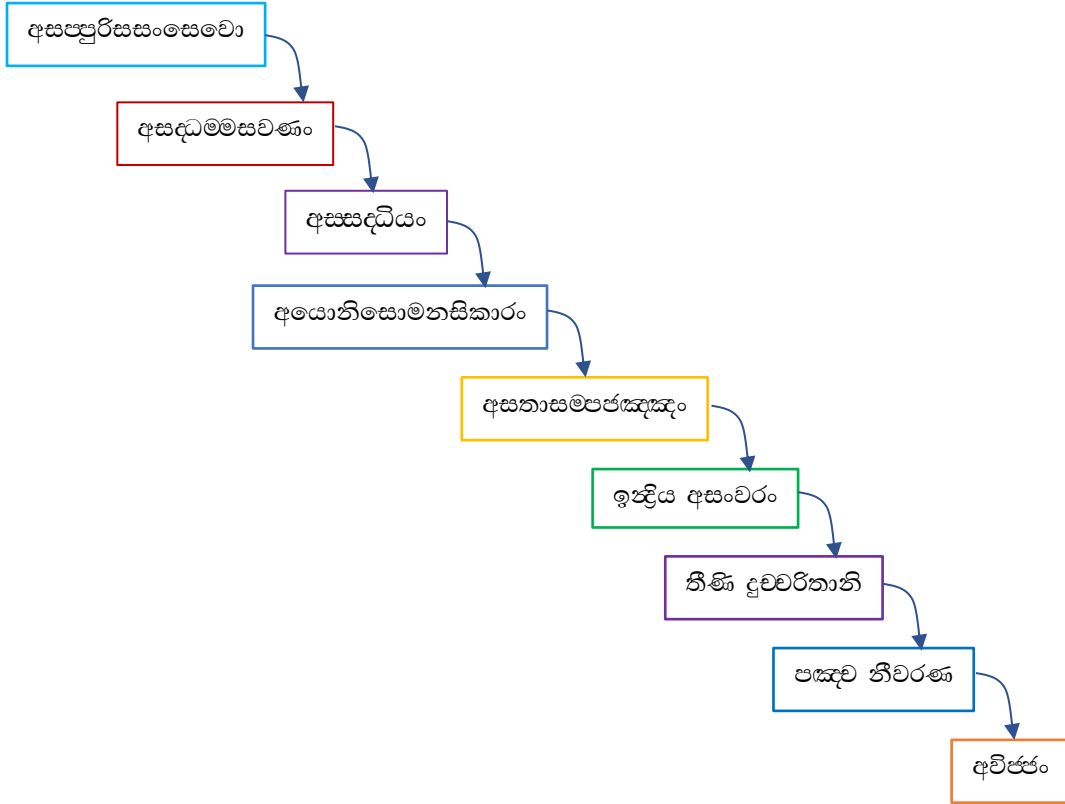
1. සතිසමපජඤා භික්ඛවෙ, අසති සමපජඤාවිපන්නස්ස හතුපනිසං භොති හිරොත්තප්පං.
(මහණෙනි, ස්මෘතිසම්ප්‍රජන්‍යය නැති කල්හි ස්මෘතිසම්ප්‍රජන්‍යය නටුවනුගේ හිරිමත්ප් නටඋපනිඃශ්‍රය ඇතියේ වෙයි.)

සතිසමපජඤා භික්ඛවෙ, සති සතිසමපජඤා සමපන්නස්ස උපනිසසමපන්නං භොති හිරොත්තප්පං.
(මහණෙනි, ස්මෘතිසම්ප්‍රජන්‍යය ඇතිකල්හි ස්මෘතිසම්ප්‍රජන්‍යය සම්පන්නයාගේ හිරිමත්ප් උපනිඃශ්‍රය සම්පන්න වෙයි.)

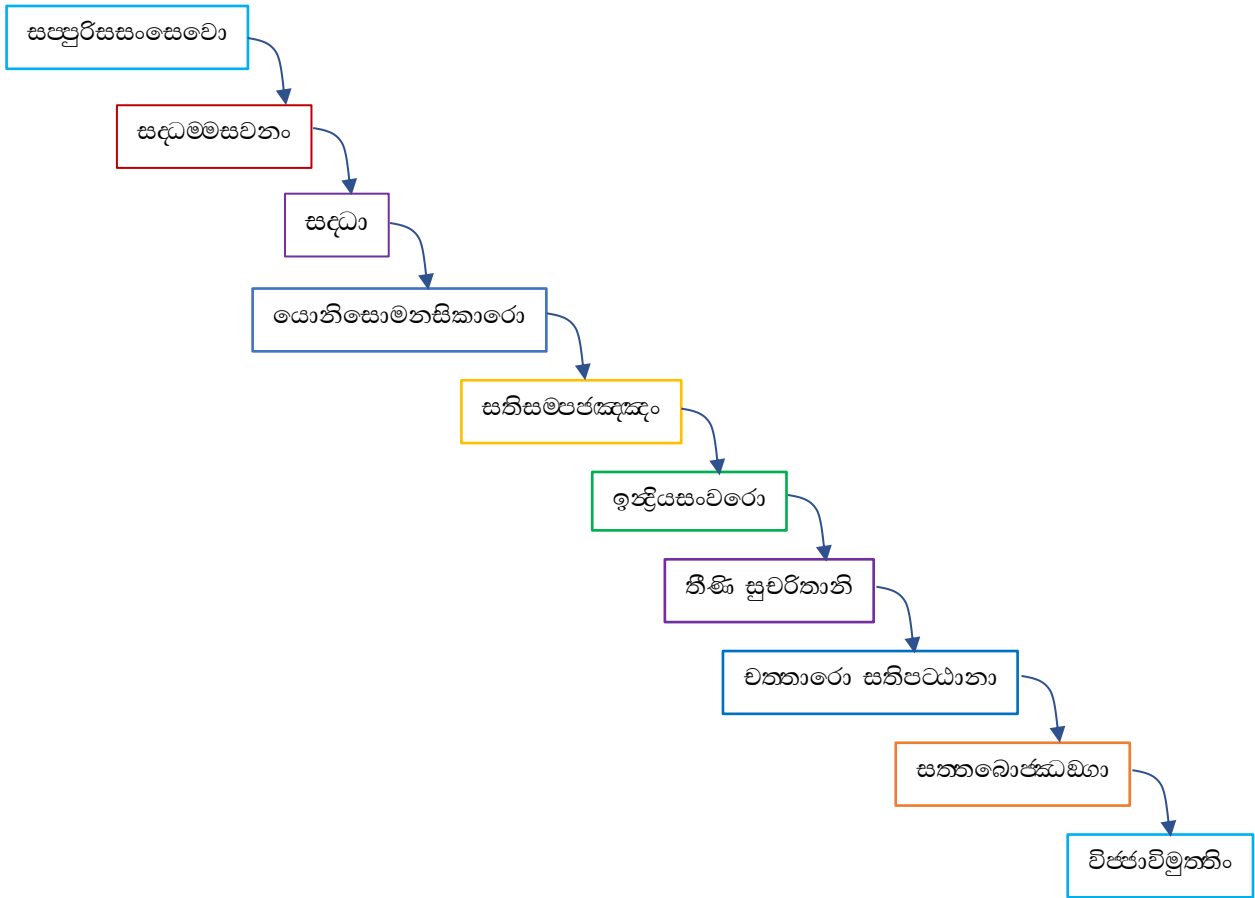
2. හිරොත්තප්පෙ සති හිරොත්තප්ප සමපන්නස්ස උපනිසසමපන්නො භොති ඉන්ද්‍රියසංවරො.
3. ඉන්ද්‍රියසංවරෙ සති ඉන්ද්‍රියසංවර සමපන්නස්ස උපනිසසමපන්නං භොති සීලං.
4. සීලෙ සති සීල සමපන්නස්ස උපනිසසමපන්නො භොති සමමාසමාධි.
5. සමමා සමාධිමහි සති සමමාසමාධි සමපන්නස්ස උපනිසසමපන්නං භොති යථාභුතඤාණදස්සනං.
6. යථාභුතඤාණදස්සනෙ සති යථාභුතඤාණදස්සන සමපන්නස්ස උපනිසසමපන්නො භොති නිබ්බද්ධිරාගො.
7. නිබ්බද්ධිරාගෙ සති නිබ්බද්ධිරාග සමපන්නස්ස උපනිසසමපන්නං භොති විමුත්තිඤාණදස්සනං.

අවිජ්ජා සූත්‍රය

අංගුත්තර නිකාය, දසක නිපාත, යමක වග්ග

1. අසපුර්සසංසෙවො පරිපූරො අසද්ධමමසවණං පරිපූරෙති.
(අසත්පුරුෂ සංසෙවය පරිපූර්ණ වූයේ අසද්ධම් ශ්‍රවණය පුරයි.)
2. අසද්ධමමසවණං පරිපූරං අසසද්ධියං පරිපූරෙති.
(අසද්ධම්ශ්‍රවණය පරිපූර්ණ වූයේ නො හැඳහිලි බව පුරයි)
3. අසසද්ධියං පරිපූරං අයොනිසොමනසිකාරං පරිපූරෙති.
4. අයොනිසො මනසිකාරො පරිපූරො අසතාසමපජඤ්ඤං පරිපූරෙති.
5. අසතාසමපජඤ්ඤං පරිපූරං ඉන්ද්‍රිය අසංවරං පරිපූරෙති.
6. ඉන්ද්‍රිය අසංවරො පරිපූරො තීණි දුච්චරිතානි පරිපූරෙති.
7. තීණි දුච්චරිතානි පරිපූරානි පඤ්ච නිවරණෙ පරිපූරෙතති.
8. පඤ්ච නිවරණා පරිපූරා අවිජ්ජං පරිපූරෙතති.

1. සපුරිසසංසෙවො පරිපූරො සද්ධම්මසවනං පරිපූරෙති,
2. සද්ධම්මසවනං පරිපූරං සද්ධං පරිපූරෙති,
3. සද්ධා පරිපූරා යොනිසොමනසිකාරං පරිපූරෙති,
4. යොනිසොමනසිකාරො පරිපූරො සතිසමපඡඤ්ඤං පරිපූරෙති,
5. සතිසමපඡඤ්ඤං පරිපූරං ඉන්ද්‍රියසංවරං පරිපූරෙති,
6. ඉන්ද්‍රියසංවරො පරිපූරො තීණි සුවරිතානි පරිපූරෙති,
7. තීණි සුවරිතානි පරිපූරානි චතතාරො සතිපට්ඨානෙ පරිපූරෙති,
8. චතතාරො සතිපට්ඨානා පරිපූරා සත්තබොජ්ඣංඝෙ පරිපූරෙති,
9. සත්තබොජ්ඣංඝා පරිපූරා විජ්ජාවිමුක්තිං පරිපූරෙති.

කායගතාසති සූත්‍රය

මජ්ඣිම නිකාය, උපරිපණණාසක, අනුපදවගග

නිදනය: කායගතාසතියේ ආනිසංස බුදු හිමියෝ සැකෙවින් දේශනා කරති.

සූත්‍රයේ සාරාංශය:

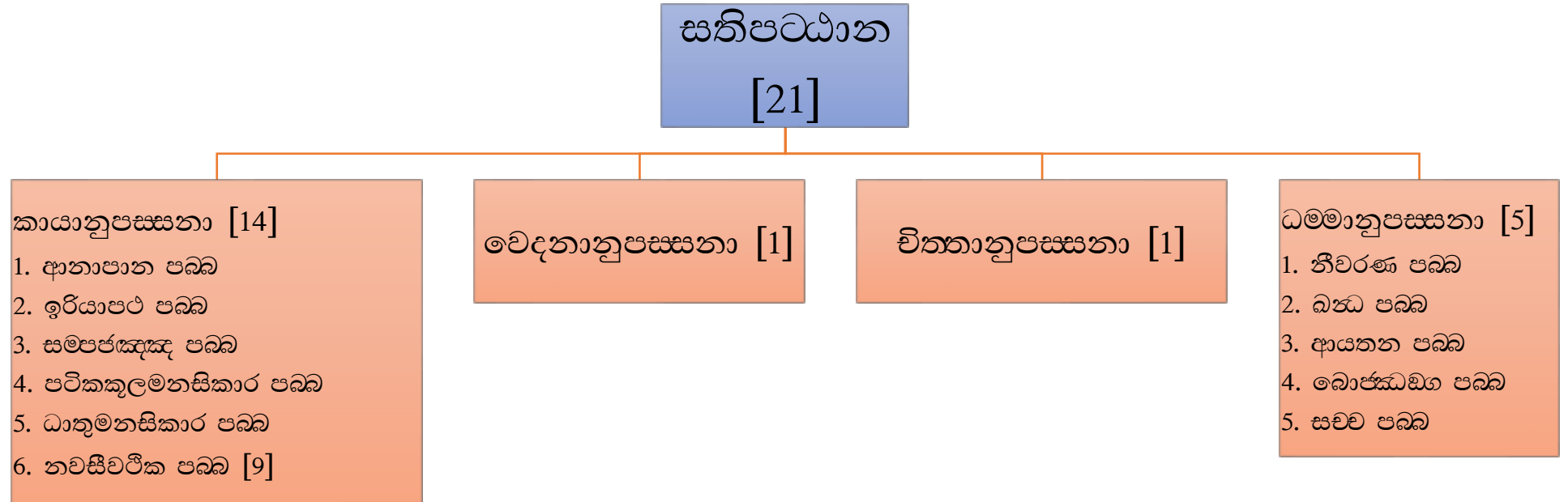
1. ආනාපානසතිය
2. ඉරියාපථ භාවනාව
3. සම්පජ්ඣාදිය දියුණු කිරීම
4. කුණප කොටස් 32
5. ධාතුමනසිකාරය
6. නව සිව්වික
7. ධ්‍යාන
8. විවිධ උපමා
9. කායගතාසතියේ ආනිසංස

සතිපට්ඨාන සූත්‍රය

මජ්ඣිම නිකාය, මූලපණ්ණාසක

නිදනය:

බුදු හිමියෝ කුරු ජනපදයෙහි කල්මාඡදමා නම් වූ කුරු රැටියන්ගේ නියම් ගමහි වැඩ වසන සේක.

විදසුන් නුවණ
සහ ප්‍රතිපදාව

අතී කායොති වා පනසස සති පවුපට්ඨිකා හොති.
යාවදෙව ඤාණමත්තාය
පතිසසතිමත්තාය.
අනිසසිතො ච විහරති.
න ච කිඤචි ලොකෙ උපාදියති.

සතිපට්ඨාන භාවනාව

ඉති අජ්ඣත්තං වා කායෙ කායානුපසසී විහරති.
බහිද්ධා වා කායෙ කායානුපසසී විහරති.
අජ්ඣත්තබහිද්ධා වා කායෙ කායානුපසසී විහරති.
සමුදයධම්මානුපසසී වා කායසමීං විහරති.
වයධම්මානුපසසී වා කායසමීං විහරති.
සමුදයවයධම්මානුපසසී වා කායසමීං විහරති

සතිපට්ඨානය

බ්‍රාහ්මණ සුතනං : මග්ග සංයුතනං : සංයුතතනිකායො

ඉමසෙසව ඛො එතං ආනන්ද, අරියස්ස අට්ඨඞ්ගිකස්ස මග්ගස්ස අධිච්චනං. බ්‍රහ්මයානං ඉතිපි ධම්මයානං ඉතිපි අනුතරො සඞ්ගාමච්ඡයො ඉතිපි.

සමමාදිට්ඨි ආනන්ද භාවිතා බ්‍රහ්මිකතා රාගචිනයපරියොසානා හොති.
දෙසචිනයපරියොසානා හොති. මොහචිනයපරියොසානා හොති.

සමමාදිට්ඨි

මහාවනනාරීසක සුතනං : මජ්ඣිමනිකායො

කතමා ච භික්ඛවෙ, සමමාදිට්ඨි:

සමමාදිට්ඨිමපහං භික්ඛවෙ, අභයං චදුමි:

1. අත්ථි භික්ඛවෙ, සමමාදිට්ඨි සාසවා පුඤ්ඤභාගියා උපධිවෙපකකා
2. අත්ථි භික්ඛවෙ, සමමාදිට්ඨි අරියා අනාසවා ලොකුතරා මග්ගඞ්ගා.

කතමා ච භික්ඛවෙ, සමමාදිට්ඨි සාසවා පුඤ්ඤභාගියා උපධිවෙපකකා:

අත්ථි දිනනං, අත්ථි සිට්ඨං, අත්ථි හුතං, - **දුතය**

අත්ථි සුකට්ඨකකටානං කමමානං එලං විපාකො, - **කර්මය**

අත්ථි අයං ලොකො, අත්ථි පරො ලොකො, - **පුනර්භවය**

අත්ථි මාතා, අත්ථි පිතා, - **කළ ගුණ සැලකීම**

අත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා, - **දිව්‍ය ලෝක / බ්‍රහ්ම ලෝක**

අත්ථි ලොකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සමමග්ගතා සමමාපට්ඨනතා, යෙ ඉමං ච ලොකං පරං ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙනතිති. - **අධ්‍යාත්මික ජීවිතය සහ ලොච්ඡුරු ප්‍රතිපදාව**

අයං භික්ඛවෙ, සමමාදිට්ඨි සාසවා පුඤ්ඤභාගියා උපධිවෙපකකා.

කර්මය:

නිබ්බධික සුත්තං : ඡක්කනිපාතය : අඛගුත්තරනිකායො

කමමං: වෙනනාහං භික්ඛවෙ කමමං වදුමී, වෙනයිකවා කමමං කරොති කායෙන වාචාය මනසා

නිදනසමභවො: එසෙසා භික්ඛවෙ කමමානං නිදනමභවො.

කමමානං වෙමත්තතා :

නිරයවෙදනියං / තිරච්ඡානයොනිවෙදනියා / පෙත්තිවිසයවෙදනියං /
මනුසසලොකවෙදනියං / දෙවලොකවෙදනියං

කමමානං විපාකො : දිට්ඨිවා ධම්මෙ, උපපේජ වා, අපරෙ වා පරියායෙ

කමමනිරොධො: එසෙනිරොධො භික්ඛවෙ කමමනිරොධො.

කමමනිරොධගාමීනි පටිපදා: අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො

චූළකමමවිභංග සුත්තං : මජ්ඣිමනිකායො

දිසෙන්නි හි භො ගොතම, මනුසසා

- අප්පායුකා, දිසෙන්නි දීඝායුකා.
- දිසෙන්නි ඛවහාබාධා, දිසෙන්නි අප්පාබාධා.
- දිසෙන්නි දුබ්බණණා, දිසෙන්නි වණණවනො.
- දිසෙන්නි අප්පෙසකබ්බා, දිසෙන්නි මහෙසකබ්බා.
- දිසෙන්නි අප්පභොගා, දිසෙන්නි මහාභොගා.
- දිසෙන්නි නීචකුලීනා, දිසෙන්නි උච්චාකුලීනා.
- දිසෙන්නි දුප්පඤ්ඤා, දිසෙන්නි පඤ්ඤාවනො.

කමමසෙසකා මාණව, සත්තා කමමදයාදු කමමයොනී කමමබ්දු කමමප්පටිසරණා. කමමං සතො
විහජති යදිදං භීනප්පණිත්තායාති.

මහාකමමවිභවන සුත්තං : මජ්ඣිමනිකායො

අත්ථි කමමං අභබ්බං අභබ්බාභාසං, අත්ථි කමමං අභබ්බං භබ්බාභාසං, අත්ථි කමමං භබ්බකෙඤ්ච භබ්බාභාසඤ්ච, අත්ථි කමමං භබ්බං අභබ්බාභාසනති.

අකුශලය මැඩලන අකුශලකර්මයෙක් ඇත.

කුශලය මැඩලන අකුශලකර්මයෙක් ඇත.

කුශලය මැඩලන කුශලකර්මයෙක් ද ඇත.

අකුශලය මැඩලන කුශලකර්මයෙක් ඇතැ' යි

ලොණඵල සුත්තං: තිකනිපාතො: අඛගුත්තරනිකායො

එකච්චා පුගලො භාවිතකායො හොති භාවිතසීලො භාවිතවිතො භාවිතපඤ්ඤා අපරිතො මහතො අප්පමාණවිහාරී. එවරුපසස භික්ඛවෙ, පුගලසස තාදිසඤ්ඤච අප්පමත්තකං පාපං කමමං කතං දිට්ඨධම්මවෙදනීයං හොති නාණුමපි බායති, කිං බහුදෙව.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පුරිසො ලොණඵලං ගඛගාය නදියා පකඛිපෙය්‍ය. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, අපි නු සා ගඛගා නදී අමුනා ලොණඵලෙන ලොණං අසස අප්පෙය්‍යාති?

ගිරිමානඤ්ඤ සුත්තං : දසක නිපාතය : අඛගුත්තරනිකායො

1. පිත්තසමුට්ඨානා ආබාධා
2. සෙම්භසමුට්ඨානා ආබාධා,
3. වාතසමුට්ඨානා ආබාධා
4. සන්තිපාතිකා ආබාධා
5. උතුපරිණාමජා ආබාධා
6. විසමපරිහාරජා ආබාධා
7. ඔපකකම්කා ආබාධා
8. කමමවිපාකජා ආබාධා

පය්මභවසුත්තං : අංගුත්තර නිකාය, තිකනිපාතපාළි, ආනදවග්ගො,

ඉති ඛො ආනඤ්ඤ, කමමං ඛෙත්තං, විඤ්ඤාණං බීජං, තණ්හා සිනෙහො.

අවිජ්ජානීවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයොජනානං භීතාය ධාතුයා විඤ්ඤාණං පතිට්ඨිතං. එවං ආයති පුත්තඛවාහිනිබ්බතති හොති.

සබ්‍රහමස්පුතනං : පත්තකමමවගොගා: චතුකකනිපාතො: අඛගුත්තරනිකායො

37. බ්‍රහමානි මාතාපිතරො පුබ්බාවරියානි වුවවරෙ,

ආහුනෙය්‍යා ච පුත්තානං පජාය අනුකමපකා.

තසමා හි නෙ නමසෙසය්‍ය සකකරෙය්‍යාථ පණ්ඩිතො.

38. අනෙනන අථ පානෙන චජේන සයනෙන ච,

උච්ඡාදනෙ නභාපනෙ පාදනං ධොවනෙන ච.

39. තාය නං පාරිවරියාය මාතාපිතුසු පණ්ඩිතා,

ඉධ චෙච නං පසංසනති පෙචච සගෙච ච මොදතීති.

සමචිත්තවග්ගො : දුකනිපාතපාළි, අඛගුත්තරනිකායො

කතමා ච භික්ඛවෙ අසප්පුරිසභුමි? අසප්පුරිසො භික්ඛවෙ අකතඤ්ඤා හොති අකතචෙදී. අසබ්භිහෙනං භික්ඛවෙ උපඤ්ඤානං යදිදං අකතඤ්ඤානා අකතචෙදිතා. කෙචලා එසා භික්ඛවෙ අසප්පුරිසභුමි යදිදං අකතඤ්ඤානා අකතචෙදිතා.

කතමා ච භික්ඛවෙ සප්පුරිසභුමි? සප්පුරිසො ච ඛො භික්ඛවෙ කතඤ්ඤා හොති කතචෙදී. සබ්භිහෙනං භික්ඛවෙ උපඤ්ඤානං යදිදං කතඤ්ඤානා කතචෙදිතා. කෙචලා එසා භික්ඛවෙ සප්පුරිසභුමි යදිදං කතඤ්ඤානා කතචෙදිතාති.

=====

යො ච ඛො භික්ඛවෙ මාතාපිතරො අසසදෙධ සදධාසමපදය සමාදපෙති, නිවෙසෙති, පතිට්ඨාපෙති, දුසසිලෙ සීලසමපදය සමාදපෙති, නිවෙසෙති, පතිට්ඨාපෙති, මච්ඡරී වාගසමපදය සමාදපෙති, නිවෙසෙති, පතිට්ඨාපෙති, දුප්පඤ්ඤා පඤ්ඤාසමපදය සමාදපෙති, නිවෙසෙති, පතිට්ඨාපෙති, එත්තාවතා ඛො භික්ඛවෙ මාතාපිතුනං කතඤ්ඤා භොති පතිකතඤ්ඤා අතිකතඤ්ඤාති

මහාවතභාරීසක සුතතො: මජ්ඣිමනිකායො

කතමා ච භික්ඛවෙ, සමමාදිට්ඨී අරියා අනාසවා ලොකුත්තරා මගගඛා:

යා ඛො භික්ඛවෙ, අරියචිත්තස්ස අනාසවචිත්තස්ස අරියමගගසමඛිනො අරියමගගං භාවයතො

පඤ්ඤා

පඤ්ඤාදිප්පියං

පඤ්ඤාබලං

ධම්මචිවයසමෙඛාජ්ඣාඛෙගා

සමමාදිට්ඨී මගගඛං

අයං වුච්චති භික්ඛවෙ සමමාදිට්ඨී අරියා අනාසවා ලොකුත්තරා මගගඛා.

මිච්ඡාදිට්ඨියා පහානාය වායමති සමමාදිට්ඨියා උපසම්පදය

-> සමමාවායාමො

සතො මිච්ඡාදිට්ඨීං පජ්ඣති. සතො සමමාදිට්ඨීං උපසම්පජ්ජ විහරති

-> සමමාසති

තයො ධම්මා සමමාදිට්ඨීං අනුපරිධාවන්ති අනුපරිචක්ඛන්ති. සෙය්‍යථිදං:

සමමාදිට්ඨී සමමාවායාමො සමමාසති.

විපලලාසසුතතො: රොහිතස්සවගෙහා: චතුකකනිපාතො: අඛගුත්තරනිකායො

චත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ, සඤ්ඤාවිපලලාසා චිත්තවිපලලාසා දිට්ඨිවිපලලාසා. කතමෙ චත්තාරො?

1. අනිච්ච භික්ඛවෙ නිච්චන්ති සඤ්ඤාවිපලලාසො චිත්තවිපලලාසො දිට්ඨිවිපලලාසො.
2. දුකෙඛ භික්ඛවෙ සුඛන්ති සඤ්ඤාවිපලලාසො චිත්තවිපලලාසො දිට්ඨිවිපලලාසො.
3. අනත්තනි භික්ඛවෙ අත්තාති සඤ්ඤාවිපලලාසො චිත්තවිපලලාසො දිට්ඨිවිපලලාසො.
4. අසුභෙ භික්ඛවෙ සුභන්ති සඤ්ඤාවිපලලාසො චිත්තවිපලලාසො දිට්ඨිවිපලලාසො.

මිච්ඡාදිට්ඨි සුත්තං : දිට්ඨිවග්ගො: ඛන්ධසංයුත්තං

කිසමිං නු ඛො භික්ඛවෙ, සති කිං උපාදය කිං අභිනිච්ඡස් මිච්ඡාදිට්ඨි උප්පජ්ජති?

1. රූපෙ ඛො භික්ඛවෙ, සති රූපං උපාදය රූපං අභිනිච්ඡස් මිච්ඡාදිට්ඨි උප්පජ්ජති.
2. වෙදනාය සති වෙදනං උපාදය වෙදනං අභිනිච්ඡස් මිච්ඡාදිට්ඨි උප්පජ්ජති.
3. සඤ්ඤාය සති සඤ්ඤාය උපාදය සඤ්ඤාං අභිනිච්ඡස් මිච්ඡාදිට්ඨි උප්පජ්ජති.
4. සංකාරොසු සති සංකාරො උපාදය සංකාරො අභිනිච්ඡස් මිච්ඡාදිට්ඨි උප්පජ්ජති.
5. විඤ්ඤාණෙ සති විඤ්ඤාණං උපාදය විඤ්ඤාණං අභිනිච්ඡස් මිච්ඡාදිට්ඨි උප්පජ්ජති.

තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, රූපං නිච්චං වා අනිච්චං වාති? අනිච්චං භනෙත,

යං පනානිච්චං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? දුක්ඛං භනෙත,

යං පනානිච්චං, දුක්ඛං, විපරිනාමධම්මං අපි නු තං අනුපාදය මිච්ඡාදිට්ඨි උප්පජ්ජයාති?

නො භෙතං භනෙත.

සතිපට්ඨානසුත්තං : මජ්ඣිමනිකායො

සමුදයධම්මානුපසී වා කායසමිං විහරති.

වයධම්මානුපසී වා කායසමිං විහරති.

සමුදයවයධම්මානුපසී වා කායසමිං විහරති.

කවචානගොතනසුතනං : අභිසමයසංයුතනං: නිදනවගො: සංයුතනනිකායො

“සමමාදිධි සමමාදිධි”ති භනෙන චුවචති. කිත්තාවතා නු ඛො භනෙන සමමාදිධි භොතිති?

1. අයංනිසසිතො ඛො’යං කවචාන ලොකො යෙභුයොන අත්ථිතඤ්චව නත්ථිතඤ්ච.
  - සඛබ්බමත්ථිති ඛො කවචාන, අයමෙකො අනෙතා.
  - සඛබ්බං නත්ථිති අයං දුතියො අනෙතා.

2. උපායුපාදනාභිනිචෙසවිනිබද්ධො ඛවායං කවචාන ලොකො යෙභුයොන.
  - උපායුපාදනං චෙතසො අධිධානං අභිනිචෙසානුසයං -
    - උපය - (උපයො භික්ඛවෙ අවිමුතො, අනුපයො විමුතො - උපය සූත්‍රය)
    - උපාදනං
    - චෙතසො අධිධානං
    - අභිනිචෙස
    - අනුසයං

ලොකසමුදයඤ්ච ඛො කවචාන යථාභුතං සමමප්පඤ්ඤය පසසතො යා ලොකෙ නත්ථිතා, සා න භොති. - සතිපට්ඨානය චුඨිම

ලොකනිරොධං ඛො කවචාන යථාභුතං සමමප්පඤ්ඤය පසසතො යා ලොකෙ අත්ථිතා, සා න භොති. - සතිපට්ඨානය චුඨිම

පටිච්චසමුප්පාදය

සඛබ්බමත්ථිති ඛො කවචාන, අයමෙකො අනෙතා. සඛබ්බං නත්ථිති අයං දුතියො අනෙතා.
එතෙ තෙ කවචාන උභො අනෙත අනුපගමම මජ්ඣෙකින තථාගතො ධම්මං දෙසෙති.
අවිජ්ජාපච්චයා සඛබ්බාරා. සඛබ්බාරපච්චයා විඤ්ඤණං.....

(උපායුපාදනං චෙතසො අධිධානං අභිනිචෙසානුසයං) න උපෙති, න උපාදියති, නාධිධානි ‘අත්තා මෙ’ති.

‘දුක්ඛමෙව උප්පජ්ජමානං උප්පජ්ජති, දුක්ඛං නිරුජ්ජමානං නිරුජ්ජති’ති
න කඛති. න විචිකිච්ඡති. අපරප්පච්චයා ඤ්ඤමෙවසස එඤ්ඤ භොති.
එත්තාවතා ඛො කවචාන, සමමාදිධි භොති.

පඤ්චවෙරහය සූතකං : අභිසමයසංයුතකං

කතමො චස්ස අරියො ඤයො පඤ්ඤය සුද්ධො හොති සුප්පට්ඨිදො?

ඉධ ගහපති, අරියසාවකො පට්ඨවසමුප්පාදඤ්ඤච සාධුකං යොනිසො මනසි කරොති:

“ඉති ඉමසමිං සති ඉදං හොති, ඉමසසුප්පාද ඉදං උප්පජ්ජති,
ඉමසමිං අසති ඉදං න හොති, ඉමස්ස නිරොධා ඉදං නිරුජ්ඣති.
යද්දිදං අවිජ්ජාපච්චයා සඛ්ඛාරා, සඛ්ඛාරපච්චයා විඤ්ඤණං,....

මහාවතඤාරීසක සූතකං: මජ්ඣිමනිකායො

ඉති ඛො භික්ඛවෙ, අට්ඨඛගසමන්තාගතො සෙඛො.

දසඛගසමන්තාගතො අරහා හොති.

1. සමමාදිට්ඨි
2. සමමාසඛකප්පො
3. සමමාවාචා
4. සමමාකමමන්තා
5. සමමාආජීවො
6. සමමාවායාමො
7. සමමාසති
8. සමමාසමාධි
9. සමමාඤ්ඤණං
10. සමමාවිමුත්ති

සමමාසඛකපොසා

සමමාසඛකපොසා ආනන්ද, භාවිතො ඛුද්ධිකතො රාගචිතයපරියොසානො හොති, දෙසචිතයපරියොසානො හොති, මොහචිතයපරියොසානො හොති.

මහාවතතාරීසක සුත්තං: මජ්ඣිමනිකායො

මිච්ඡාසඛකපොසා: කාමසඛකපොසා, ව්‍යාපාදසඛකපොසා, විහිංසාසඛකපොසා. අයං භික්ඛවෙ, මිච්ඡාසඛකපොසා

සමමාසඛකපොසොපහං භික්ඛවෙ, දවයං වදමි.

1. අපථි භික්ඛවෙ, සමමාසඛකපොසා සාසවො පුඤ්ඤභාගියො උපධිවෙපකෙකා,
2. අපථි භික්ඛවෙ, සමමාසඛකපොසා අරියො අනාසවො ලොකුත්තරො මගගඛො.

සමමාසඛකපොසා සාසවො පුඤ්ඤභාගියො උපධිවෙපකෙකා

1. නෙකධම්මසඛකපොසා
  2. අව්‍යාපාදසඛකපොසා
  3. අවිහිංසාසඛකපොසා.
- අයං භික්ඛවෙ, සමමාසඛකපොසා සාසවො පුඤ්ඤභාගියො උපධිවෙපකෙකා.

සමමාසඛකපොසා අරියො අනාසවො ලොකුත්තරො මගගඛො:

මහාවතතාරීසක සුත්තං: මජ්ඣිමනිකායො

- යො ඛො භික්ඛවෙ, අරියචිත්තස්ස අනාසවචිත්තස්ස අරියමගගසමඛිතො අරියමගගං භාවයතො
  - තකෙකා චිතකෙකා සඛකපොසා අප්පණා ව්‍යප්පණා චෙතසො අභිනිරොපනා වචීසඛොරො (Thinking, thought, intention, mental focus, mental fixity, directing of the mind, verbal formation)
- සො මිච්ඡාසඛකපොසස්ස පහානාය වායමති, සමමාසඛකපොසස්ස උපසම්පදය, සචාස්ස හොති සමමාවායාමො.

සො සතො මිච්ඡාසඛකපොසං පජ්ඣති, සතො සමමාසඛකපොසං උපසම්පජ්ජ විහරති; සාස්ස හොති සමමාසති.

ඉතිසිමෙ තයො ධම්මා සමමාසඛකපොසං අනුපරිධාවනති අනුපරිචක්ඛනති, සෙය්‍යථීදං — සමමාදිට්ඨි, සමමාවායාමො, සමමාසති.

දෙව්‍යාචිතකසුත්තං: මජ්ඣිමනිකායො

දෙව්‍යා කඝා දෙව්‍යා කඝා විතකෙක විහරෙය්‍යන්ති.

අකුසල විතකක	කුසල විතකක
කාමචිතකෙකා බ්‍යාපාදචිතකෙකා විහිංසාවිතකෙකා	නෙකධම්මචිතකෙකා අබ්‍යාපාදචිතකෙකා අවිහිංසාවිතකෙකා
අත්තව්‍යාබාධායපි සංවත්තති, පරව්‍යාබාධායපි සංවත්තති, උභයව්‍යාබාධායපි සංවත්තති, පඤ්ඤනිරොධිකො විසාතපකඛිකො අනිබ්බානසංවත්තතිකො.	නෙවත්තව්‍යාබාධාය සංවත්තති, න පරබ්‍යාබාධාය සංවත්තති, න උභයව්‍යාබාධාය සංවත්තති, පඤ්ඤචුද්ධිකො අවිසාතපකඛිකො නිබ්බානසංවත්තතිකො.

- උප්පනනුප්පනං කාමචිතකකං/ බ්‍යාපාදචිතකකං/ විහිංසාවිතකකං: පජ්ඣමෙව විනොදමෙව බ්‍යනෙතව නං අකාසිං.
- යඤ්ඤදෙව භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුලමනුචිතකෙකති අනුච්චාරෙති තථා තථා නති හොති චෙතසො.
  - කාමචිතකකඤ්ඤෙව භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුලමනුචිතකෙකති අනුච්චාරෙති, පහාසි නෙකධම්මචිතකකං. කාමචිතකකං බහුලමකාසි. තස්ස තං කාමචිතකකාය චිත්තං නමති.
  - නෙකධම්මචිතකකඤ්ඤෙව භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුලමනුචිතකෙකති අනුච්චාරෙති, පහාසි කාමචිතකකං. නෙකධම්මචිතකකං බහුලමකාසි. තස්සං තං නෙකධම්මචිතකකාය චිත්තං නමති.
- නෙකධම්මචිතකෙකා - අබ්‍යාපාදචිතකෙකා - අවිහිංසාවිතකෙකා
  - අතිචිරං අනුචිතකකයතො අනුච්චාරයතො
    - කායො කිලමෙය්‍ය.
    - කායෙ කිලනෙත චිත්තං උභඤ්ඤෙය්‍ය.
    - උභනෙ චිත්තෙ ආරා චිත්තං සමාධිමහාති.
  - සො ඛො අහං භික්ඛවෙ අජ්ඣාත්තමෙව චිත්තං සණ්ඨපෙමි සන්තිසාදෙමි එකොදිං කරොමි සමාදහාමි. තං කිසස හෙතු: මා මෙ චිත්තං උභඤ්ඤීති.

විතකකසණ්ඨානසුත්තං : මජ්ඣිමනිකායො

1. තමහා නිමිත්තා අඤ්ඤං නිමිත්තං මනසිකාතබ්බං කුසල්ලපසංහිතං
2. විතකකානං ආදීනවො උපපරිකඛිතබ්බො
3. අසති අමනසිකාරො
4. තෙසං විතකකානං විතකකසඛ්ඛාරසණ්ඨානං මනසිකාතබ්බං
5. චෙතසා විතතං අභිනිග්ගණ්හිතබ්බං අභිනිප්පීලෙතබ්බං අභිසන්තාපෙතබ්බං.

- යෙ පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්දපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි, තෙ පභියන්ති. තෙ අබහස්ථං ගව්ඡන්ති.
- තෙසං පහානා අජ්ඣත්තමෙව විතතං සන්තිට්ඨති සන්තිසීද්ති එකොදි හොති සමාධියති.
- අයං චුළචති භික්ඛවෙ භික්ඛු වසී විතකකපරියායපථෙසු:
  - යං විතකකං ආකඛබ්බිස්සති තං විතකකං විතකෙකස්සති,
  - යං විතකකං නාකඛබ්බිස්සති න තං විතකකං විතකෙකස්සති,
  - අචෙඡච්ඡි තණ්හං, වාචතතයි සංයොජ්ජනං, සමමා මානාභිසමයා අන්තමකාසි දුක්ඛස්සාති.

වස්සකාරසුත්තං: චතුක්කනිපාතපාළි

සො යං විතකකං ආකඛබ්බති විතකෙකතුං තං විතකකං විතකෙකති,
 යං විතකකං නාකඛබ්බති විතකෙකතුං න තං විතකකං විතකෙකති;
 යං සඛකප්පං ආකඛබ්බති සඛකප්පතුං තං සඛකප්පං සඛකප්පති,
 යං සඛකප්පං නාකඛබ්බති සඛකප්පතුං න තං සඛකප්පං සඛකප්පති.
 ඉති චෙතොවසිප්පතො හොති විතකකපථෙ.

නිබ්බධික සුත්තං: ඡකකනිපාතො

නෙතෙ කාමා යානි චිත්‍රානි ලොකෙ, සඛකප්පරාගො පුරිසස්ස කාමො
 තිට්ඨන්ති චිත්‍රානි තථෙව ලොකෙ, අථෙඤ්ඤා ධීරා විනයන්ති ඡන්දන්ති.

පංසුධොවකසුත්තං : තිකනිපාතපාළි

මජ්ඣිමනිකායෙ උපකක්කිලෙසා

කාමචිතකෙකා

බ්‍යාපාදචිතකෙකා

විහිංසාවිතකෙකා

සුඛුමසහගතා උපකක්කිලෙසා

ඤ්ඤිචිතකෙකා

ජනපදචිතකෙකා

අනවඤ්ඤානිපටිසංයුතො චිතකෙකා

අථාපරං ධම්මචිතකකාවසිසසති

සො හොති සමාධි න චෙව සනොතා න ච පණිතො නප්පට්ඨපසසද්ධිලද්ධො
න ඵකොදිභාවාධිගතො සසංඛාරනිග්ගණ්ණවාරිතගතො හොති

හොති සො භික්ඛවෙ, සමයො, යං තං චිත්තං අජ්ඣාතතඤ්ඤාව සනතිට්ඨති,
සනතිසීදති, ඵකොදිහොති, සමාධියති. සො හොති සමාධි සනොතා පණිතො
පට්ඨපසසද්ධිලද්ධො ඵකොදිභාවාධිගතො, න සසංඛාරනිග්ගණ්ණවාරිතවතො.

යසස් යසස් ච අභිඤ්ඤා සවජ්ජකරණියසස් ධම්මසස් චිත්තං අභිනිනනාමෙති අභිඤ්ඤා
සවජ්ජකිරියාය, තත්‍ර තත්‍රෙව සකඛිභබ්බතං පාපුණාති සති සතිආයතනෙ.

පොට්ඨපාදසුත්තං : දීඝනිකායො

‘චෙතයමානස්ස මෙ පාපියො අචෙතයමානස්ස මෙ සෙය්‍යා.

අනඤ්ඤාව ඛො පන චෙතෙය්‍යං, අභිසංඛාරෙය්‍යං, ඉමා ච මෙ සඤ්ඤා,
නිරුජ්ජෙය්‍යං, අඤ්ඤා ච ඔළාරිකා සඤ්ඤා උප්පජ්ජෙය්‍යං.

යනනුනාහං ‘න චෙව චෙතෙය්‍යං න වාභිසංඛාරෙය්‍යං’නති.

සො න චෙව චෙතෙති න වාභිසංඛාරොති.

තස්ස අචෙතෙතො අනභිසංඛාරොතො තා චෙව සඤ්ඤා නිරුජ්ජෙය්‍යති, අඤ්ඤා
ච ඔළාරිකා සඤ්ඤා න උප්පජ්ජෙය්‍යති. සො නිරොධං චුසති.

උපඩ්ඪසුතතං : මග්ගසංයුතතං

කථංඤ්චානඤ, භික්ඛු කල්‍යාණමිතො කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණසමපච්චෙඤ්ඤා අරියං අට්ඨඞ්ගිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨඞ්ගිකං මග්ගං බහුලීකරොති:

ඉධානඤ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති විචෙකනිසසිතං විරාගනිසසිතං නිරොධනිසසිතං චොස්සග්ගපරිණාමිං.

සමමාසඞ්කප්පං භාවෙති විචෙකනිසසිතං විරාගනිසසිතං නිරොධනිසසිතං චොස්සග්ගපරිණාමිං.

කථාවඤ්ඪසුතතං : තිකනිපාතපාලි

එතද්ඤ්චා භික්ඛවෙ කථා, එතද්ඤ්චා මනනනා, එතද්ඤ්චා උපනිසා, එතද්ඤ්චා සොතාවධානං, යදිදං අනුපාදා චිත්තස්ස විමොක්ඛාති.

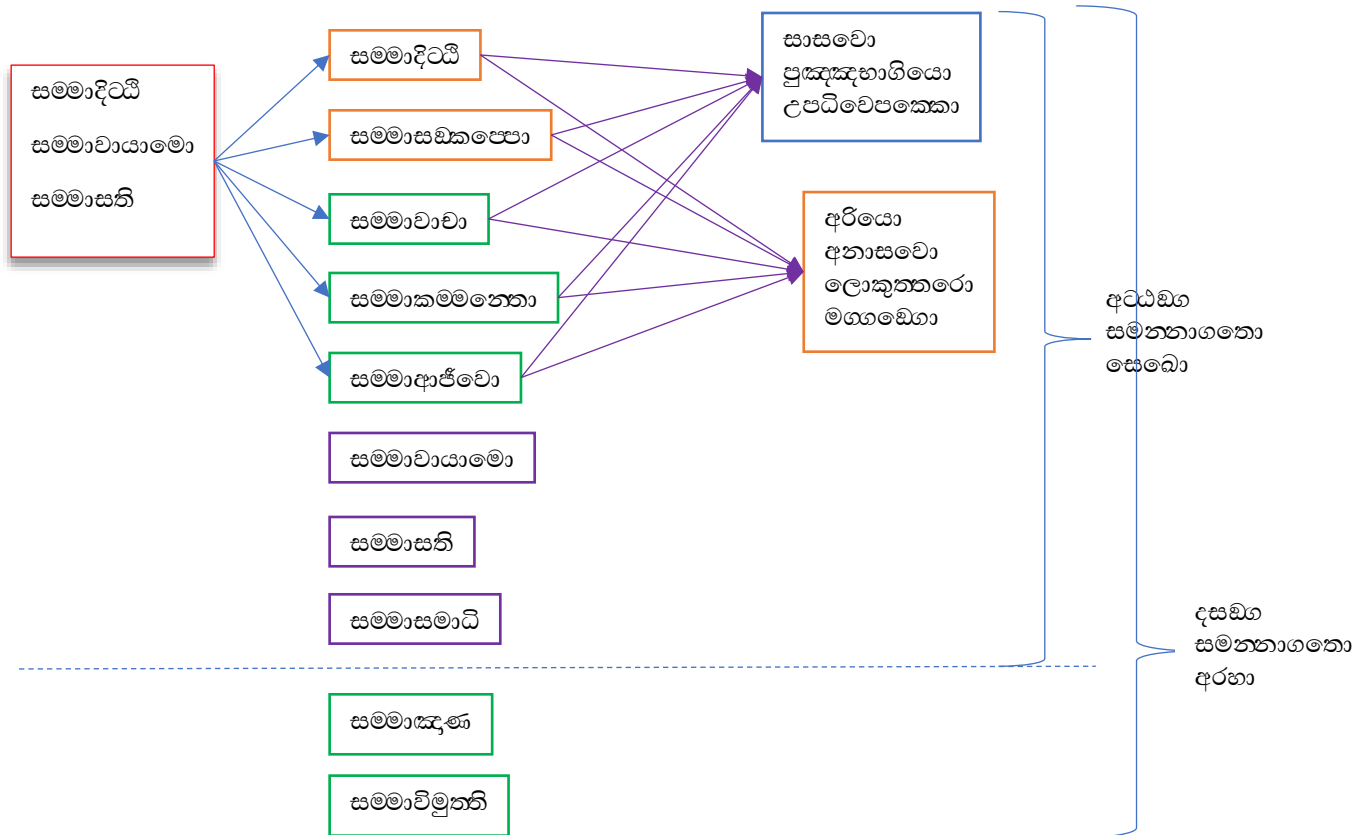
බ්‍රාහ්මණ සුත්‍රණං : මඟ සංයුත්තං : සංයුත්තනිකායො

ඉමසෙසව ඛො එතං ආනන්ද, අරියස්ස අධ්මිතිකස්ස මඟස්ස අධිචචනං. බ්‍රහ්මයානං ඉතිපි ධම්මයානං ඉතිපි අනුත්තරො සංඛාමච්ඡයො ඉතිපි.

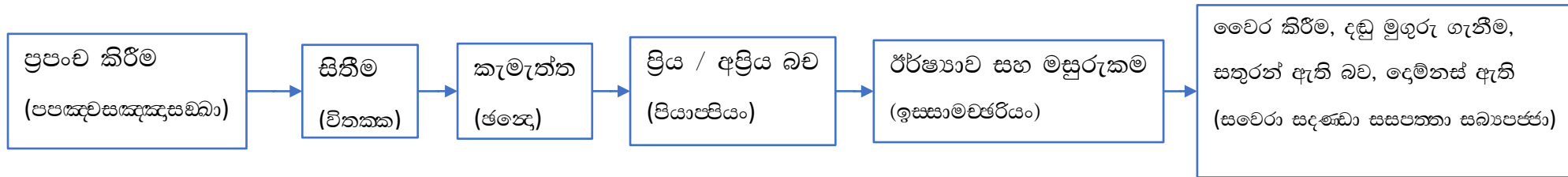
සමමාචාචා

සමමාචාචා ආනන්ද, භාවිතා ඛුච්චිකතා රාගච්ඡයපරියොසානා හොති, දෙසච්ඡයපරියොසානා හොති, මොහච්ඡයපරියොසානා හොති.

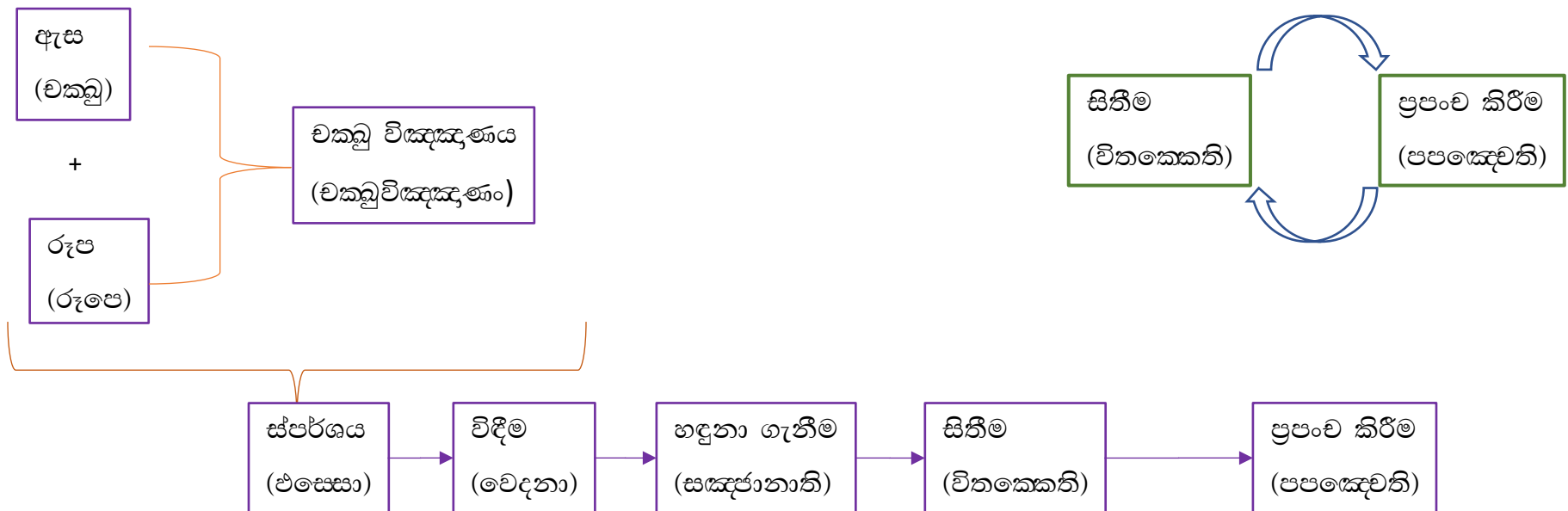
මහාවත්තාරීසක සුත්‍රණං

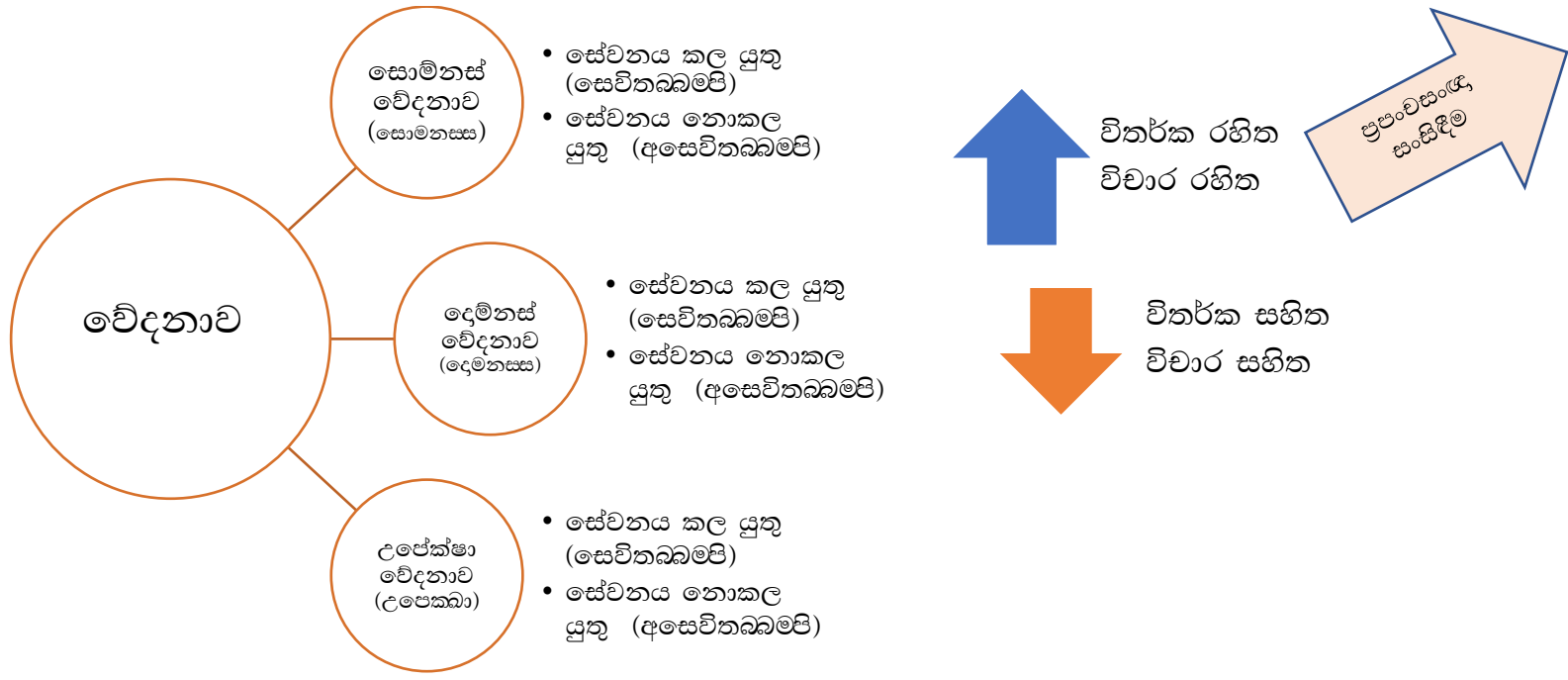
සක්කපඤ්භ සූත්‍රය (DN 21):

මධුපිණ්ඩික සූත්‍රය (MN 18):

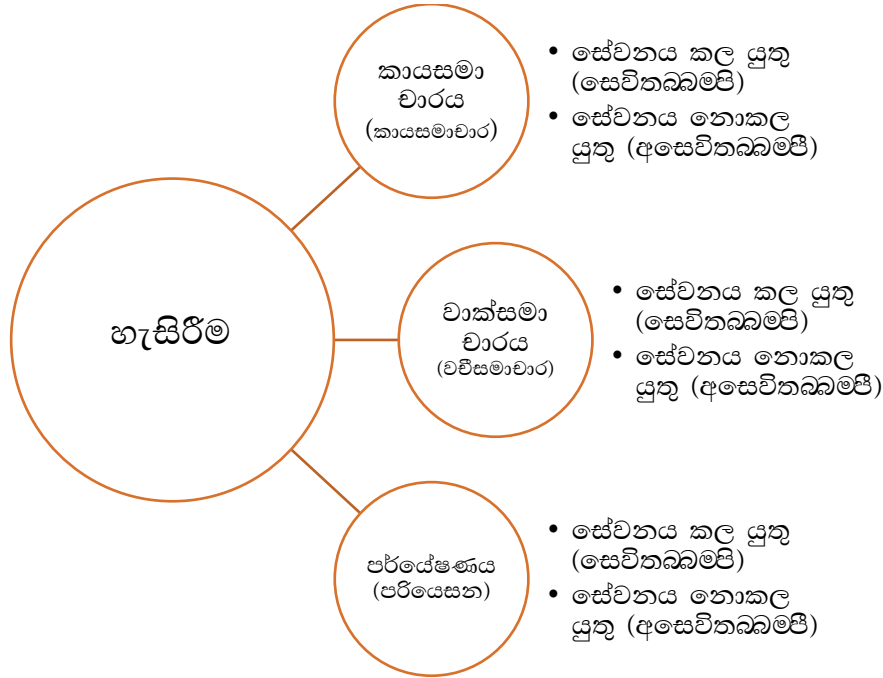

ප්‍රභවසංඥා කොටසුන්ගේ සංසිද්ධිමට උපාය බැවින් නිසි වූ ද එය අරමුණු කිරීම් වශයෙන් එයට පැමිණෙන්නා වූ ද විදසුන් මග (පපඤ්චසඤ්ඤාසංඛාරානිරෝධසාරුප්පගාමිනීපටිපදං)

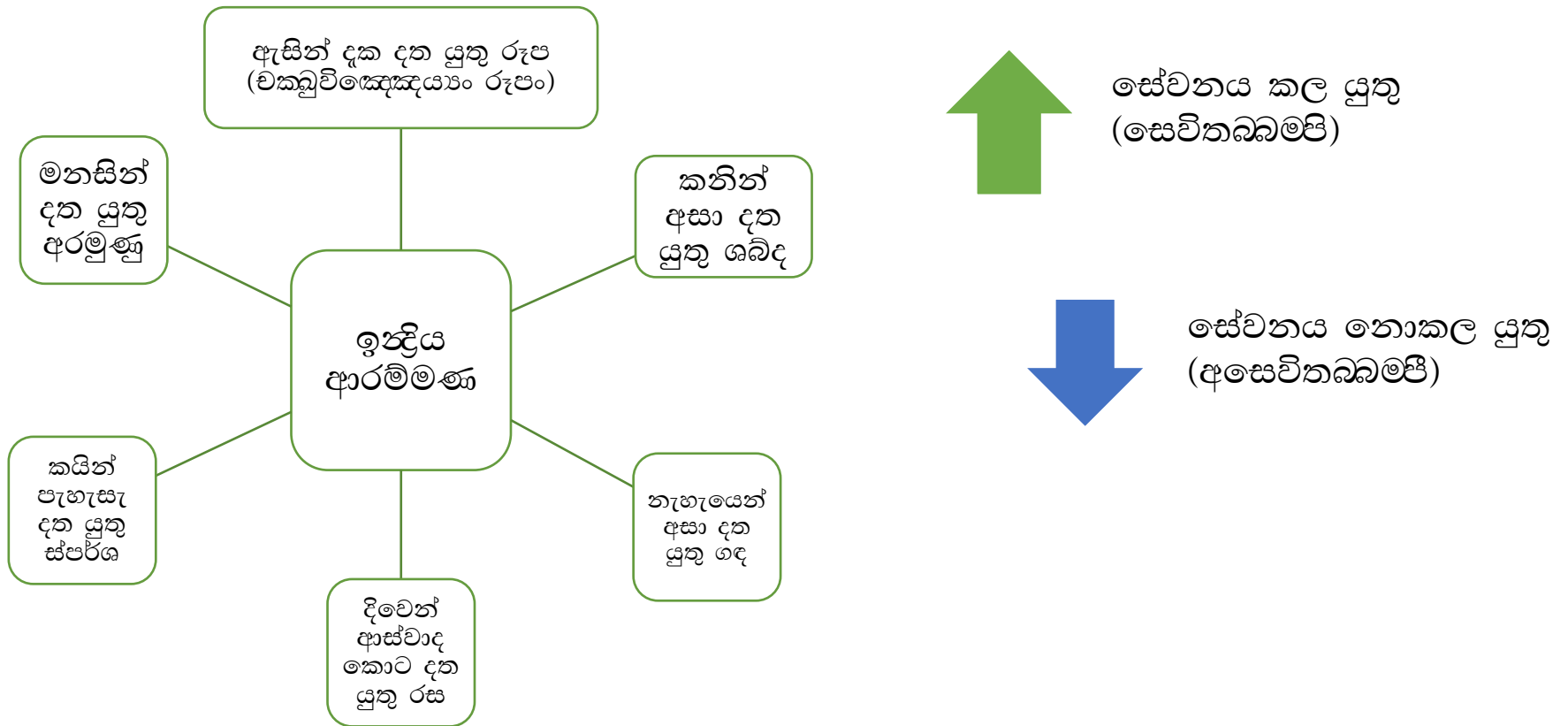
පාතිමොක්ඛ සීල සංවරය පිණිස පිළිපන්තෙක් වීම

(පාතිමොක්ඛසංවරය පටිපනෙනා)

ඉන්ද්‍රිය සංවරය පිණිස පිළිපත්තෙක් වීම

(ඉන්ද්‍රියසංවරය පටිපනනා)

උදාහරණ:

ඇසින් දක දක යුතු යම් බඳු රූපයක් සෙවුනහුගේ සන්තානයෙහි අකුසල් දහම්හු පිරිහෙත් ද කුසල් දහම්හු වැඩෙත් ද, එබඳු වූ චක්ඛුර් විඤ්ඤා රූපය සෙවියැ යුතු

එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා මගධෙසු විහරති, පාචීනතො රාජගහස්ස අමබසණ්ඩා නාම බ්‍රාහ්මණගාමො, තසසුත්තරතො වෙදියකෙ පබ්බතෙ ඉන්ද්‍රසාලගුහායං. තෙන ඛො පන සමයෙන සකකස්ස දෙවානම්ඤ්ජස්ස උසසුකකං උදපාදි භගවන්තං දස්සනාය. අථ ඛො සකකස්ස දෙවානම්ඤ්ජස්ස එතද්දෙවොසි: කභං නු ඛො භගවා එතරති විහරති අරහං සමමාසමබ්බදධාති. අද්දසා ඛො සකකො දෙවානම්ඤ්ජෙ භගවන්තං මගධෙසු විහරන්තං, පාචීනතො රාජගහස්ස අමබසණ්ඩා නාම බ්‍රාහ්මණගාමො, තසසුත්තරතො වෙදියකෙ පබ්බතෙ ඉන්ද්‍රසාලගුහායං. දිසවාන දෙවෙ තාවතීංසෙ ආමනෙතසි: අයං මාරිසා භගවා මගධෙසු විහරති පාචීනතො රාජගහස්ස අමබසණ්ඩා නාම බ්‍රාහ්මණගාමො තසසුත්තරතො වෙදියකෙ පබ්බතෙ ඉන්ද්‍රසාලගුහායං. යදි පන මාරිසා මයං තං භගවන්තං දස්සනාය උපසඞ්කමෙය්‍යාම අරහන්තං සමමාසමබ්බදධාති. එවං භද්දන්තවාති ඛො දෙවා තාවතීංසා සකකස්ස දෙවානම්ඤ්ජස්ස පච්චසොසාසුං.

2. අථ ඛො සකකො දෙවානම්ඤ්ජෙ පඤ්චසිඛං ගන්ධබ්බදෙවපුත්තං ආමනෙතසි: අයංතාත පඤ්චසිඛ භගවා මගධෙසු විහරති, පාචීනතො රාජගහස්ස අමබසණ්ඩා නාම බ්‍රාහ්මණගාමො, තසසුත්තරතො වෙදියකෙ පබ්බතෙ ඉන්ද්‍රසාලගුහායං. යදි පන තාත පඤ්චසිඛ මයං තං භගවන්තං දස්සනාය උපසඞ්කමෙය්‍යාම අරහන්තං සමමාසමබ්බදධාති". "එවං භද්දන්තවා"ති ඛො පඤ්චසිඛො ගන්ධබ්බදෙවපුත්තො සකකස්ස දෙවානම්ඤ්ජස්ස පටිසසුත්තා බෙලුවපණ්ඩුච්ඡං චිණං ආදය සකකස්ස දෙවානම්ඤ්ජස්ස දනුවරියං උපාගමි. අථ ඛො සකකො දෙවානම්ඤ්ජෙ දෙවෙහි තාවතීංසෙහි පරිවුත්තො පඤ්චසිඛො ගන්ධබ්බදෙවපුත්තො පුරකධතො. සෙය්‍යාපාචි නාම බලවා පුරිසො සමීඤ්ජ්ඤං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං සමීඤ්ජ්ඤං, එවමෙව දෙවෙසු තාවතීංසෙසු අන්තර්ගිතො මගධෙසු පාචීනතො රාජගහස්ස අමබසණ්ඩා නාම බ්‍රාහ්මණගාමො, තසසුත්තරතො වෙදියකෙ පබ්බතෙ පච්චධාසි.

3. තෙන ඛො පන සමයෙන වෙදියකො පබ්බතො අතිරිච්ච ඔභාසජාතො හොති අමබසණ්ඩා ච බ්‍රාහ්මණගාමො, යථා තං දෙවානං දෙවානුභාවෙන. අපිසසුදං පරිතො ගාමෙසු මනුසසා එවමාහංසු: ආදිත්තසු නාමජ්ජ වෙදියකො පබ්බතො ක්‍රියායතිසු නාමජ්ජ වෙදියකො පබ්බතො, ජලතිසු නාමජ්ජ වෙදියකො පබ්බතො, කිංසු නාමජ්ජ වෙදියකො පබ්බතො අතිරිච්ච ඔභාසජාතො අමබසණ්ඩා ච බ්‍රාහ්මණගාමො"ති සංවිගා ලොමභධ්ඨජාතො අහෙසුං. අථ ඛො සකකො දෙවානම්ඤ්ජෙ පඤ්චසිඛං ගන්ධබ්බදෙවපුත්තං ආමනෙතසි: දුරුපසඞ්කමා ඛො තාත පඤ්චසිඛ තථාගතා මාදිසෙන, ක්‍රියායී ක්‍රියාන්තො, තදන්තරපටිසලීනා. යදි පන ත්ථං, තාත පඤ්චසිඛ භගවන්තං පඨමං පසාදෙය්‍යායසි, තයා තාත පඨමං පසාදිතං පච්ඡා මයං තං භගවන්තං දස්සනාය උපසඞ්කමෙය්‍යාම අරහන්තං සමමාසමබ්බදධාති." "එවං භද්දන්තවා"ති ඛො පඤ්චසිඛො ගන්ධබ්බදෙවපුත්තො සකකස්ස දෙවානම්ඤ්ජස්ස පටිසසුත්තා බෙලුවපණ්ඩුච්ඡං ආදය යෙන ඉන්ද්‍රසාලගුහා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්තා එතතාවතා මෙ භගවා තෙව අතිදුරෙ භවිස්සති න අව්වාසනෙන සද්දඤ්ච මෙ සොස්සතී'ති එකමන්තං අධාසි. එකමන්තං ධිතො ඛො පඤ්චසිඛො ගන්ධබ්බදෙව පුත්තො බෙලුවපණ්ඩුච්ඡං අස්සාවෙසි. ඉමා ච ගාථා අභාසි බුද්ධපසංහිතා ධම්මපසංහිතා සඞ්ඝපසංහිතා අරහන්තූපසංහිතා කාමුපසංහිතා:

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මගද රටෙහි, රජගහ පුරයට පෙර දිගැ අඹ සඬ නම් යම් බමුණු ගමෙක් වී ද, එයට උතුරු දිගැ වේදියක නම් පව්වෙහි ඉඳුසලු ලෙනැ වැඩ වෙසෙති. එ සමයෙහි සක් දෙව්දුට භගවත් බුදුරජු දක්නට උත්සුක බවෙක් උපන. එ කල්හි ඔහුට 'අර්හත් සමාසකම්බුද්ධ වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දන් කොහි වැඩ වසන සේක් දෝ?' යි මේ සිත විය. සක් දෙව්දු මගද රටැ රජගහ නුවරට පෙර දිගැ අඹසඬ නම් යම් බමුණුගමෙක් වී ද, එයට උතුරු දිගැ වේදියක පව්වෙහි ඉඳුසලු ලෙනැ භගවත් බුදුරජුන් වැඩ වසන්නවුන් දුටුයේ ම ය. දක, තවුතිසා වැසි දෙවියන් බණවා, "නිදුකාණනි, මේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මගද රටැ රජගහ නුවරට පෙර දිගින් අඹසඬ නම් යම් බමුණුගමෙක් ඇද්ද, එයට උතුරු දිගැ වේදියක නම් පව්වෙහි ඉඳුසලු ලෙනෙහි වැඩ වසන සේක. නිදුකාණනි, ඉදින් අපි ඒ අර්හත් සමාසකම්බුද්ධ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට එළඹෙන්නමෝ නම් ඒ ඉතා යෙහෙකැ" යි මෙ බස් පැවැසී ය. 'එසේ ය පින්වතුන් වහන්සැ' යි ම තවුතිසා වැසි දෙවියෝ සක් දෙව්දුට පිළිවදන් දුන්හ.

2. ඉක්බිති සක් දෙව්දු පන්සිඵ ගඳවු පුතු බණවා, 'දරුව පන්සිඵ, මේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මගද රටැ රජගහ නුවරට පෙර දිගැ අඹසඬ නම් යම් බමුණු ගමෙක් ඇද්ද, එයට උතුරු දිගැ වේදියක පව්වෙහි ඉඳුසලු ලෙනැ වැඩ වසන සේක. දරුව පන්සිඵව, අපි ඒ අර්හත් සමාසකම්බුද්ධ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නා පිණිස ඔබ වෙත එළඹෙන්නමෝ නම් ඉතා යෙහෙකැ' යි කී ය. 'එසේ ය, ඔබට වැඩෙක් වේවා' යි පන්සිඵ ගඳවු දෙව්පුත් තෙම සක් දෙව්දුට පිළිවදන් දී බේළුවපාණ්ඩු විණාව ගෙන සක් දෙව්දු අනුව යන බවට වන (අනුව යන්නට නික්මණ.) ඉක්බිති සක් දෙව්දු තවුතිසා වැසි දෙවියන් විසින් පිරිවැරුණේ පන්සිඵ ගඳවු දෙව්පුතු විසින් පෙරටු කරන ලදුයේ බල ඇති මිනිසක්හු වක් කළ අතක් දික් කරන සේ ම දික් කළ අතක් හෝ වක් කරන සේ ම (කෙණෙන්) තවුතිසා දෙව් ලොවින් අතුරු දන් වැ මගද රටැ රජගහ නුවරට පෙර දිගැ පිහිටි අඹ සඬ බමුණු ගමට උතුරු දිගැ වේදියක පව්වෙහි පහළ විය.

3. එ සමයෙහි වනාහි දෙවියන්ගේ දෙව් තෙදින් සෙයින් වේදියක පව්ව ද අඹසඬු බමුණුගම ද ඉතා ම බැබැලුණේ විය. ඒ කොතරම් මහත් වැ බැබැලුණේ ද යන හොත්: අවට ගමිහි මිනිස්සු "අද වේදියක පව්ව ගිනි ඇවිලගත්තේ වන, අද වේදියක පව්ව දූවෙන්නේ වන. අද වේදියක පව්ව දල්වෙනුයේ වන, අඹසඬු නියමිගම ද ඉතා ම එකලු වැ ඇතැ" යි සතුටු සොම්නස් වැ පිපී ගිය ලොම් ඇත්තෝ වූහ. එක ලැ සක්දෙව්දු ගඳවු දෙව්පුත් පන්සිඵහු බණවා, "දරුව පන්සිඵ, දහන් කරන, දහන්හි ඇලුණු, මේ දැන් විත්තවිවේකයෙහි යෙදුණු තථාගතයන් කරා මා වැන්නක්හු විසින් දුක සේ එළැඹිය යුතු ද! දරුව පන්සිඵ, ඉදින් තෝ පළමු කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිත් ගත්තෙහි වී නම්, දරුව, පළමු කොට තා විසින් පහදවා ගන්නා ලද සිතැති ඒ භගවත් අර්හත් සමාසකම්බුද්ධයන් වහන්සේ දක්නට පසු වැ අපි එළඹෙන්නම් හ' යි කී ය. පන්සිඵ ගඳවු දෙව්පුත් 'එසේ යැ, ඔබට වැඩෙක් වේවා' යි සක් දෙව්දු කී බස පිළිගෙන, බේළුවපාණ්ඩු විණාව ගෙනැ, ඉඳු සලු ලෙන කරා එළඹියේ ය, එළැඹ, 'මෙතෙකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට ඉතා දුර ද නො වන්නේ ය, ඉතා ළං ද නො වන්නේ ය, මගේ කටහඬ ද ඔබ අසන්නාහ' යි සිතා, එක් පසෙක සිටියේ ය. එක් පසෙක සිටියේ ම බේළුව පාණ්ඩු විණාව හැඬවී ය. බුදුරජුන් පිළිබඳ වූ ද දහම පිළිබඳ වූ ද රහතුන් පිළිබඳ වූ ද කාමගුණ හා පිළිබඳ වූ ද මේ ගාථා ගැයි ය:

4. වැදෑරෙන පිතරං භද්දෙ කිම්බරුං සුරියවච්චසෙ, යෙන ජාතාසි කල්‍යාණි ආනන්දපනතී මම. වාතෝච සෙදතං කතොතා පානියංච පිපාසතො, අඛගිරසි පියාමෝසි ධමමො අරහතාමිව. ආතුරසෙසව භෙසජ්ජං, භොජනංච ජිසච්ඡතො, පරිනිබ්බාපය මං භද්දෙ ජලනතමිව වාරිනා. සීතොදකං පොකධරණිං යුත්ත කිඤ්ජකධරෙණුනා, නාගො සමමාහිතතොතොච ඔගාභෙ තෙ ඵතුදරං. අචචඛකුසොච නාගොච ජිතං මෙ තුත්තතොමරං, කාරණං නපපජානාමි සමමතොතො ලකඛණුරුයා. තයි ගෙධිතචිතොතොසමි විත්තං විපරිණාමිතං, පටිගනතුං න සකෙකාමි වඛකසෙතොච අමබුජො. වාමුරු සජ මං භද්දෙ සජ මං මන්දලොචනො, පලිසසජ මං කල්‍යාණි ඵතමෙම අහිපජිතං. අපපකො වත මෙ සනොතා කාමො වෙලලිතකෙසියා, අනෙකභාවො සමපාදි අරහනොච දකඛිණා. යමෙම අජී කතං පුඤ්ඤං අරහනොසු තාදිසු, තමෙම සබ්බඛගකල්‍යාණි තයා සද්ධිං විපච්චනං. යමෙම අජී කතං පුඤ්ඤං අසමීං පටිච්චණධලො; තමෙම සබ්බඛගකල්‍යාණි තයා සද්ධිං විපච්චනං. සකාපුත්තොච ක්ඛානෙන ඵකොදි නිපකො සතො, අමතං මුනි ජිගිංසානො තමහං සුරියවච්චසෙ. යථාපි මුනි නන්දෙයා පඤ්ඤා සමෙධාධිමුත්තමං ඵචං නන්දෙයාං කල්‍යාණි මිසසීභාවඛගතො තයා. සකෙකා වෙ මෙ වරං දජ්ජා තාවතීංසානමිසසරො, තාහං භද්දෙ වරෙයාහෙ ඵචං කාමො දලොනා මම. සාලංච න විරං ජුලලං පිතරං තෙ සුමෙධසෙ, වන්දමානො නමසොමි, යසොසෙතාදිසි පජාති.

5. ඵචං වුත්තෙ භගවා පඤ්චසීඛං ගන්ධබ්බදෙචපුත්තං ඵතදවොච: 'සංසන්දනි බො තෙ පඤ්චසීඛ තනතිසසරො ගීතසසරෙන, ගීතසසරො ච තනතිසසරෙන. න ච පන තෙ පඤ්චසීඛ, තනතිසසරො ගීතසසරං අතිවතනති. ගීතසසරො ච තනතිසසරං. කද සංයුජානා පන තෙ පඤ්චසීඛ, ඉමා ගාථා බුද්ධපසංහිතා ධම්මපසංහිතා, සඛිඤ්ඤපසංහිතා අර්හනතුපසංහිතා කාමුපසංහිතාති.

4. ගාථාවල අදහස :
 "ළහිරුරස් බඳු සිරුර කැලුම් ඇති, හැම සිරුරගින් හොබනා, මට සතුට දනවන සොඳුරිය, තෝ යමක්හු කරණ කොට ගෙන උපන් නෙහි ද, තිගේ පිය වූ ඒ තිම්බරු නම් ගඳවූ රජුහු වදිමි.
 'ළහිරු රස් සෙයින් නැගෙන සිරුරු කැලුම් ඇත්තිය, හොබනා අගපසග ඇත්තිය, මට සතුට දෙනුවිය, සොඳුරු, යමක්හු කරණ කොට ගෙන තෝ උපන්නෙහි ද, තිගේ පිය වූ තිම්බරු නම් ගඳවූ රජුහු වදිමි.
 සොසුලුවනට සුළඟ සේද, පැවැසියනට පැන් සේද, රහන්නට දහම් සේ ද තෝ මට ප්‍රියයෙහි ය.
 ගිලන්හට බෙහෙද සේ ද, සා ඇතියනට බොජුන් සේ ද තෝ මට ප්‍රියයෙහි ය.
 සොඳුරු, ඇවිලෙන ගින්න දියෙන් සේ (තී නිසා උපන් කාමරාග දවිල්ලෙන් තැවුණු) මා නිවව.
 ගිම් තැවුලෙන් බෙහෙවින් තැවුණු ඇතක්හු පියුම් කෙසුරුයෙන් යුත් සිහිල් දිය ඇති පොකුණකට බස්නනු සෙයින් (කවර ද) මම තී ගේ තනබඩ තුරට බස්නෙමි දෝ! අකුස ඉක්මි (අකුසින් මැඩැලිය නො හෙන) ඇතක්හු 'කම්මුල විදුනා කටුවන් පා විදුනා කටුවන් මා විසින් දිනන ලද' යි මදයෙන් මත් බැවින් කරුණු නො දන්නා සේ, තී ගේ ලක්ෂණ සම්පන්න ඌරු යුගලයෙන් මත් වූ මම රාගය දුරු ලන්නට කිසි දු කරුණක් නො දනිමි.
 තී කෙරෙහි ගිජු වූ සිතැත්තෙමි. ම සිත පෙරැළි ගියේ ය. බිලිය ගිල ගත් මසක්හු සෙයින් තී කෙරෙහි බැඳුණු සිත මුද ගන්නට නො හැක්කෙමි.
 මනා ඌරු යුගලයක් ඇති සොඳුරු, මා වැලැඳ ගන්න. මද බැල් මෙන් බලන ඇසැත්තිය මා වැලැඳ ගන්න, කල්‍යාණිය, මා හාත්පසින් වැලැඳ ගන්න. මෙය මා වෙසෙසින් පැතු දැ ය.
 රහතක්හට දුන් මද වූ ද දක්ෂිණාව මහත් පල දෙන්නා සේ, අක් බමුරු කෙහෙ ඇති තී කෙරෙහි මට ඇති වූ ස්වල්ප (එක්) කාමුක සිත දන් නොයෙක් බව ඇත්තේ (මහත් බවට පැමිණියේ) වෙයි.
 සියලු අවයවයන්හි සොඳුරු බව ඇත්තිය, අට ලෝ දහමින් නො සැලෙන රහතුන් විෂයයෙහි මා කළ යම් පිනෙක් ඇද්ද, එය තී සහිතවූ මට පල දේවා.
 හැම අවයවයන්හි සොඳුරුබව ඇත්තිය, මේ පොළෝ මඩල මා කළ යම් පිනෙක් ඇද්ද, ඒ සියල්ල තී සහිත වූ මට පල දේ වා.
 සුයඹී වර්චසාව, සැහැපුත් මුනිහු දහන් වැඩිමෙන් එකග සිතැති වැ, ප්‍රඥයෙන් යුක්ත වැ, සිහි ඇති වැ නිවන් සොයා ගියා සේ, මම තී සොයා යෙමි.
 කල්‍යාණ අග පසග ඇත්තිය, සැහැමුනිහු උතුම් සම්බෝධිය ලැබ යම් සේ සතුටු වූහු ද, එසේ ම මම තී හා එක්වීම ලැබුයෙමි සතුටු වන්නෙමි.
 තවතිසා වැස්සනට අධිපති සක් දෙවිඳු මට වරයක් දෙන්නේ වී නම්, සොඳුරු, දෙ දෙවි ලොව රජයද හැරපියා තී ම පතන්නෙමි. තී.කෙරෙහි මා ඇල්ම මේ සා දැඩි ය. සොඳුරු නුවණැත්තිය, යමකුහට තී සේ වූ දුවක් ඇද්ද, බොහෝ කලකට පසු අළුතැ පිපුණු සල් රුකක් බඳු (තී නිසා සිරිමත් වූ) තී ගේ ඒ පියා වදිමින් නමදිමි."

5. පන්සිඵහු මෙසේ කී කල්හි භාග්‍යවතුන්වහන්සේ ඔහු අමතා, "පන්සිඵච, තගේ වෙණෙහි තත් හඬ තගේ ගී හඬ හා ද, තගේ ගී හඬත් තත් හඬ හා ද සැසැදේ. පන්සිඵච, තගේ තත් හඬ ගී හඬ නො ඉක්මෙයි. තගේ ගී හඬත් තත්හඬ ඉක්මැ නො යෙයි. පන්සිඵච, බුදුගුණ අසළ, දහම් ගුණ අසළ, සග ගුණ අසළ, රහත් ගුණ අසළ, කම් ගුණ අසළ, මේ ගාථා තා විසින් කවර දක රැසැයිණි ද?" යි අසා වදළ සේක.

එකමිදහං භනෙන සමයං භගවා උරුවෙලායං විහරති නජ්ජා නෙරඤ්ජරාය තීරෙ අජ්ජාලනිග්ගොධමුලෙ පඨමානිසමබ්බදො. තෙන ඛො පනාභං භනෙන, සමයෙන භද්දනාම සුරියවච්චසා තිමබරුනො ගන්ධබරඤ්ඤා ධිතා තමභිකඛ්ඛාමී, සා ඛො පන භනෙන, භගිනී පරකාමිනී භොති. සිඛණ්ඨි නාම මාතලිසස සඛගාභකසස පුත්තො තමභිකඛ්ඛති. යතො ඛො අභං භනෙන, තං භගිනීං නාලඝං කෙනවී පරියායෙන. අථාභං බෙලුවපණ්ඩුවීණං ආදය යෙන තිමබරුනො ගන්ධබරඤ්ඤා නිවෙසනං තෙනුපසඛකමීං. උපසඛකමීණා බෙලුවපණ්ඩුවීණං අසසාවෙසිං, ඉමා ව ගාථායො අභාසිං බුද්ධුපසංභිතා ධම්මුපසංභිතා සඛසුපසංභිතා අරහනතුපසංභිතා කාමුපසංභිතා. වජ්ඤෙ තෙ පිතරං භද්දෙ තිමබරුං සුරියවට්ටසෙ, යෙන ජාතාසි කලඝාණි ආනඤ්ජනනී මම. -පෙ- සාලංව න වීරං චුලං පිතරං තෙ සුමෙධසෙ, වජ්ඤොනො නමසසාමී යසසා සෙතාදිසී පජාති.

6. එවං වුත්තෙ භනෙන භද්ද සුරියවච්චසා මං එතදවොච: න ඛො මෙ මාරිස සො භගවා සමමුඛා දිට්ඨො. අපි ව සුත්තො යෙව මෙ සො භගවා දෙවානං තාවතීංසානං සුධම්මායං සභායං උපනවචනතියා. යතො ඛො ඝට්ඨං මාරිස තං භගවනං කිත්තෙසි භොතු නො අජ්ජ සමාගමොති. 'සො යෙව නො භනෙන තසසා භගිනියා සද්ධිං සමාගමො අභොසි. න ව දනි තතො පච්ඡා'ති. අථ ඛො සකකසස දෙවානමිඤ්ඤ සභද්දභොසි: පටිසමෙමාදති ඛො පඤ්චසිඛො ගන්ධබරඤ්චපුත්තො භගවතා, භගවා ව පඤ්චසිඛොනා'ති.

7. අථ ඛො සකෙකා දෙවානමිඤ්ඤ පඤ්චසිඛං ගන්ධබරඤ්චපුත්තං ආමනෙතසි: අභිවාදෙහි මෙඝං තාත පඤ්චසිඛ භගවනතං: සකෙකා භනෙන දෙවානමිඤ්ඤ සාමචෙවා සපරිජනො භගවතො පාදෙ සිරසා වඤ්ඤි'ති: 'එවං භද්දනතවා'ති ඛො පඤ්චසිඛො ගන්ධබරඤ්චපුත්තො සකකසස දෙවානමිඤ්ඤ පටිසසුඤ්ඤා භගවනතං අභිවාදෙසි: 'සකෙකා භනෙන දෙවානමිඤ්ඤ සාමචෙවා සපරිජනො භගවතො පාදෙ සිරසා වඤ්ඤි'ති. 'එවං සුඛී භොතු පඤ්චසිඛ සකෙකා දෙවානමිඤ්ඤ සාමචෙවා සපරිජනො, සුඛකාමා හි දෙවා මනුසසා අසුරා නාගා ගන්ධබරා, යෙ වඤ්ඤා සනති පුථුකායා'ති. එවඤ්ඤ පන තථාගතා එවරුපෙ මහෙසකෙඛ යකෙඛ අභිවදන්ති.

8. අභිවදිතො සකෙකා දෙවානමිඤ්ඤ භගවතො ඉඤ්ඤාලගුහං පච්චිකා භගවනතං අභිවාදෙණා එකමනං අධ්‍යාසි. දෙවා පි තාවතීංසා ඉඤ්ඤාලගුහං පච්චිකා භගවනතං අභිවාදෙණා එකමනං අධ්‍යාසු. පඤ්චසිඛොපි ගන්ධබරඤ්චපුත්තො ඉඤ්ඤාලගුහං පච්චිකා භගවනතං අභිවාදෙණා එකමනං අධ්‍යාසි. තෙන ඛො පන සමයෙන ඉඤ්ඤාලගුහා විසමා සනතී සමා සමපාදි, සමබාධා සනතී උරුඤ්ඤසමපාදි. අනුකාරො ගුහායං අනාරධාසි, ආලොකො උදපාදි යථා තං දෙවානං දෙවානුභාවෙන.

"වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බුදු වූ අළුත එක් සමයෙක උරුවෙල් දනවුයෙහි නිල්දලා ගං තෙර අජපල් නුග මුල වැඩ වෙසෙති. වහන්ස, එ සමයෙහි මම තිමබරු නම් ගඳවු රජුහු දු වූ හිරුරස් බඳු ශෝභා ඇති හදා නම් යම් දෙවගතක් වේ ද, ඇය පතන්නෙමි වීමි. වහන්ස, ඒ ගඳවු දු අනෙකක්හු පතන්නී ය. මාතලි නම් රියැදුරා පුත් සිඛණ්ඨි නම් ගඳවු පුතෙක් ඇත. ඔ ඔහු පතන්නී ය, වහන්ස, යම් විටෙක කිසිදු කරුණෙකින් ඒ ගඳවු දු ව නො ලදුයෙමි ද, එ විට මම බේඵව පණ්ඩු වීණාව ගෙන, තිමබරු ගඳවු රජුහු නිවෙස කරා එළඹියෙමි, එළඹ ඒ වෙණ හැඩැවීමි. බුදුගුණ අසළ, දහම් ගුණ අසළ, සග ගුණ අසළ, රහත් ගුණ අසළ, කාමගුණ අසළ, මේ ගාථා ද ගැයිමි.

"ළහිරු රස්බදු සිරුරු කැලුමැති හැම සිරුරගින් භොබනා, මට සතුට දනවන සොඳුරිය, තෝ යමක්හු කරුණකොටගෙන උපන්නෙහි ද, තිගේ පිය වූ ඒ තිමබරු නම් ගඳවු රජුහු වදිමි. සොඳුරු නුවණැත්තිය, යමකු හට තී සේ වූ දුවක් ඇද්ද, බොහෝ කලකට පසු අළුතැ පිපුණු සල් රුකක් බඳු (තී නිසා සිරිමත් වූ) තිගේ ඒ පියා වදිමින් නමදිමි" යි.

6. වහන්ස, මෙසේ මා ගැයූ කල්හි සුයච්චර්චසීනම් වූ ඒ හදා තොමෝ "නිදුකාණනි, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා විසින් හමුයෙහි නො දක්නා ලද සේක. එතෙකුදු වුවත් තවතීසා වැසි දෙවියන්ගේ සුදම් සෙබෙහි නටන මා විසින් ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අසන ලදහ. (ඒ භාග්‍යවතුන්ගේ තතු අසන ලදුයේ ය). නිදුකාණනි, යම් හෙයෙකින් ඔබ ඒ භගවත් බුදුරජුන්ගේ ගුණ කියත් ද, එ හෙයින් අද අපගේ සමාගමය වේ වා' යි කිවූ ය. වහන්ස, එ ද ඒ දෙවි දු හා සමාගමය විය. එයින් පසු දන් (මේ දවස දක්වා) එසේ වූ සමාගමයෙක් නො වී යැ" යි පන්සිඵ කිය. එවිට සක්දෙවිඳුට "පන්සිඵ ගඳවු දෙවිපුත් භගවත් බුදුරජුන් හා කතා බස් කෙරෙයි. භගවත්හු ද පන්සිඵ හා කතා කෙරෙති" යි මේ සිත විය.

7. ඉක්බිති සක් දෙවිඳු පන්සිඵ ගඳවු දෙවිපුතු ඇමතී ය. "දරුව පන්සිඵව, 'වහන්ස, ඇමැත්තන් සහිත පිරිවර ජනයා සහිත සක්දෙවිඳු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිරිපතුල් හිස නමා වදි' යැ යි කියා මගේ වැඳුමෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වඳුව" යි කී ය. 'එසේ ය, ඔබට වැඩෙක් වේව' යි ම පන්සිඵ ගඳවු දෙවි පුත් සක්දෙවි බස පිළිගෙන, 'වහන්ස, ඇමැත්තන් සහිත පිරිවර ජනයා සහිත සක්දෙවිඳු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිරිපතුල් හිස නමා වදි' යැ යි කියා භගවත් බුදුරජුන් සාදර වැ වැන්දේ ය. "පන්සිඵව, මෙසේ ඇමැතියන් සහිත, පිරිවර ජනයා සහිත සක් දෙවිඳු සුව පත් වේ වා. දෙවියෝත් මිනිස්සුන් අසුරයෝත් නාගයෝත් ගන්ධර්වයෝත් මෙයින් අන්‍ය යම් බොහෝ සත්ව කෙනෙක් වෙත් නම් ඔහු හැම ද යන මේ සියල්ලෝ සුව කැමැත්තාහු ම ය. තථාගතවරු වනාහි මහත් යශස් ඇති මෙ බඳු යක්ෂයනට ඔවුන්ගේ වැදීම පිළිගැනුම් විසින් මෙසේ වදරත්" යැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක.

8. මෙසේ භගවත් බුදුරජුන් විසින් ආසිරි බසින් සෙත් පතනු ලැබූ සක් දෙවිඳු ඉඳුසලු ලෙන් වැද, භාග්‍යවත් බුදුරජුන් වැද, එක් පසෙක සිටියේ ය. තවතීසා වැසි දෙවියෝ ද, ඉඳුසල් ලෙන් වැද, භගවත් බුදුරජුන් වැද, එක් පසෙක සිටියා හ. පන්සිඵ ගඳවු දෙවි පුත් ද ඉඳුසල් ලෙන් වැද භගවත් බුදුරජුන් වැද එක් පසෙක සිටියේ ය. එ සමයෙහි වනාහි පියෙවියෙන් විසම වූ ඉඳුසල් ලෙන දෙවියන්ගේ දේවානුභාවයෙන් සෙයින් සම විය, එය පියෙවියෙන් ඉඩ මඳ වූ නමුදු එ සමයෙහි මහත් ඉඩ ඇතියේ විය. ලෙනෙහි අඳුර පහ විය. එළිය පහළ විය.

අප් ඛො භගවා සකකං දෙවානම්ඤං එතදවොච: 'අච්ඡරියමීදං ආයසමතො කොසියසස අබ්භතමීදආයසමතො කොසියසස තාව බහුකිච්චසස බහුකරණියසස යදිදං ඉධං ගමනන්ති.'

වීරප්භතිකාභං භනෙන භගවන්තං දසසනාය උපසඞකම්තුකාමො. අපි ච දෙවානං තාවතිංසානං කෙහිචි කෙහිචි කිච්චකරණියෙහි බ්‍යාවටො එවාහං නාසකම්භං භගවන්තං දසසනාය උපසඞකම්තුං. එකමීදං භනෙන සමයං භගවා සාවඡ්චියං විභරති සලලාගාරකෙ. අප්ඛවාහං භනෙන සාවඡ්චියං අගමාසිං භගවන්තං දසසනාය. තෙන ඛො පන භනෙන සමයෙන භගවා අඤ්ඤානරෙන සමාධිනා නිසිනොහා හොති. භුඤ්ඡති නාම වෙසසවණසස මහාරාජසස පරිචාරිකා භගවන්තං පච්චුපට්ඨිතා හොති පඤ්ඡලිකා නමසසමානා අප්ඛවාහං භනෙන භුඤ්ඡතිං එතදවොච: "අභිවාදෙහි මෙ ඤං භගිනි භගවන්තං, සකෙකා භනෙන දෙවානම්ඤෙඤ සාමච්චො සපරිඡනො භගවතො පාදෙ සිරසා වඤ්ඡති"ති. එවං චුතෙන භනෙන සා භුඤ්ඡති මං එතදවොච: "අකාලො ඛො මාරිස භගවන්තං දසසනාය, පටිසලලිතො භගවා"ති. "තෙන හි භගිනි යද භගවා තමහා සමාධිමහා චුට්ඨිතො හොති අප් මම වචනෙන භගවන්තං අභිවාදෙහි. සකෙකා භනෙන දෙවානම්ඤෙඤ සාමච්චො සපරිඡනො භගවතො පාදෙ සිරසා වඤ්ඡති"ති.

"කචචි මෙ සා භනෙන භගිනි භගවන්තං අභිවාදෙසි, සරති භගවා තසසා භගිනියා වචනන්ති?" "අභිවාදෙසි මං සා දෙවානම්ඤ භගිනි, සරාමහං තසසා භගිනියා වචනං. අපි වාහං ආයසමතො ච නෙමිසදෙදන තමහා සමාධිමහා චුට්ඨිතො"ති.

"යෙ තෙ භනෙන දෙවා අමෙහනි පඨමතරං තාවතිංසකායං උපපනනා, තෙසං මෙ සමමුඛා සුතං සමමුඛා පටිගහිතං: "යද තථාගතා ලොකෙ උප්පජ්ජන්ති අරහනො සමමාසමුඛදා, දිබ්බා කායා පරිපුරන්ති භායන්ති අසුරකායා"ති, තං මෙ ඉදං භනෙන සකඛිදිට්ඨං යතො තථාගතො ලොකෙ උප්පනො අරහං සමමාසමුඛදො, දිබ්බා කායා පරිපුරන්ති, භායන්ති අසුරකායා ති. ඉධෙව භනෙන කපිලවඤ්ඡුසමිං ගොපිකා නාම සකායධිතා අහොසි බුද්ධො පසනනා ධමම පසනනා සමෙස පසනනා සීලෙසු පරිපුරකාරිනී. සා ඉඡ්ඡිතං විරාජේඤා පුරිසන්තං භාවේඤා කායසස භෙද පරමමරණා සුගතිං සගං ලොකං උපපනනා දෙවානං තාවතිංසානං සහබ්‍යතං අමහාකං පුත්තන්තං අඡ්ඤාපගතා. තත්ථි නං එවං ජානන්ති 'ගොපකො දෙවපුත්තො ගොපකො දෙවපුත්තො'ති.

9. අඤ්ඤා පි භනෙන තයො හිකඛු භගවති බුභමචරියං චරිඤා හීනං ගඤ්ඤකායං උපපනනා. තෙ පඤ්ඤාති කාමගුණෙහි සමප්පිතා සමඞ්ඞිභුතා පරිචාරයමානා අමහාකං උපට්ඨානමාගච්ඡන්ති අමහාකං පාරිචරියං. තෙ අමහාකං උපට්ඨානමාගතෙ අමහාකං පාරිචරියං ගොපකො නාම දෙවපුත්තො පටිචොදෙසි: "කුතොමුඛා නාම කුමෙහ මාරිසා තසස භගවතො ධමමං අසුඤ්ඤා අහං හි නාම ඉඡ්ඡිකා සමාන බුද්ධො පසනනා ධමම පසනනා සමෙස පසනනා සීලෙසු පරිපුරකාරිනී ඉඡ්ඡිතං විරාජේඤා පුරිසන්තං භාවේඤා කායසස භෙද පරමමරණා සුගතිං සගං ලොකං උපපනනා දෙවානං තාවතිංසානං සහබ්‍යතං සකකසස දෙවානම්ඤෙඤ පුත්තන්තං අඡ්ඤාපගතා. ඉධාපි මං එවං ජානන්ති ගොපකො දෙවපුත්තො ගොපකො දෙවපුත්තොති. කුමෙහ පන මාරිසා භගවති බුභමචරියං චරිඤා හීනං ගඤ්ඤකායං උපපනනා. දුද්දිට්ඨරූපං

ඉක්ඛිති භගවන්හු සක්දෙවිඳුහු අමතා, "එසා බොහෝ කිස් ඇති, එසා බොහෝ කටයුතු ඇති, ආයුෂ්මත් කෞෂිකයන්ගේ මෙහි මේ යම් පැමිණීමක් වේ ද, එය ආශ්චය්‍ය ය, ආයුෂ්මත් කෞෂිකයන්ගේ මේ ඊම අද්භූත යැ" යි වදළාහ.

"වහන්ස, බොහෝ දවසෙක සිට මැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට එනු කැමැති වීමි. එහෙත් තච්චිසා වැසි දෙවියන්ගේ වැඩ කටයුතු වල ව්‍යාපාත වූයෙමි ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට එනු නො හැකි වීමි. වහන්ස, එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර අසල (දෙව් රම්හි) සලලාගාර ගඳකිළියෙහි වසන සේක. වහන්ස, එ කල, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට සැවැත් නුවරට ගියෙමි. එ සමයෙහි වනාහී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එක්තරා සමාධියෙකින් හුන් සේක් වෙති.

වෙසචුණු රජුගේ භුංජනී නම් පාදපරිචාරිකාවක් දෙහොත් මුදුන් තබා වැද ගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි සිටියා ය. වහන්ස, එ කල මම භුංජනිය බණවා, 'බිහිනිය, තෝ ඇමැතියන් සහිත පිරිවර ජනයා සහිත සක් දෙවිඳු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිරිපා වදී යැ යි කියා මගේ වචනයෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදුව' යි කීමි, වහන්ස, මා එසේ කී කල ඒ භුංජනී තොමෝ 'නිදුකාණනි, දන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට නො කල් ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමච්ච සම වැද වැඩ ඉන්නා සේකැ' යි කිවු ය. 'බිහිනිය, එසේ වී නම්, යම් විටෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ සමාධියෙන් නැගී සිටින සේක් ද, එ විටැ 'වහන්ස, ඇමැත්තන් සහිත පිරිවර ජනයා සහිත සක් දෙවිඳු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිරිපා වදී' යැයි මගේ වචනයෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදුව' යි කීමි. වහන්ස, කිමෙක් ද? මා බසින් ඒ බිහිනී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැන්ද ද? භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇගේ වචනය සිහි කරන සේක් ද?" යි සක්දෙවිඳු කී ය.

"දෙවිඳ, ඒ බිහිනී මා වැන්ද ය. මම ඇගේ වචනය සිහි කරමි. තව ද ආයුෂ්මන්හුගේ රියෙහි නිම්වලල්ල හඬ නගන්නා හා ම මම සමච්චිත් නැගී සිටියෙමි" යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක.

"වහන්ස, යම් කලෙක අර්හත් සමාසක්සමිබුද්ධ තථාගත කෙනෙක් ලොවැ උපදනාහු ද, ඒ කලැ දෙවි මුළුහු පිරෙත්, අසුර මුළුහු පිරිහෙත්" යන මෙ කරුණ අපට පෙරටු වැ තච්චිසා දෙවිලොවැ ඉපිද සිටි දෙවියන් හමුයහි දී මා විසින් අසන ලද්දේ ය, ඔවුන් හමුයහි දී පිළිගන්නා ලද්දේ ය. වහන්ස, 'යම් කලෙක තථාගත අර්හත් සමාසක්සමිබුද්ධ කෙනෙක් ලොවැ පහළ වන්නෝ ද, එ කලැ දෙවිමුළුහු පිරෙත්, අසුර මුළුහු පිරිහෙත්' යන මෙ කරුණ මා විසින් සියැසින් ම දක්නා ලද්දේ ය. වහන්ස, මෙ කිඹුල්වත් පුරෙහි ම බුදුරුවන්හි පහන්, දඹුරුවන්හි පහන්, සඟුරුවන්හි පහන්, සිල් සපුරා රක්නා සුලු ගෝපිකා නම් සැහැ දුවක් වූ ය. ඕ ගැහැනු බවට ඇලුම් හැර පියා පිරිමි බව පතා, කාබුන් මරණන් මතු මනා ගති ඇති සග ලොවට, තච්චිසා වැසි දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණියා, අපගේ පුත් බව ලැබුහ. එහි දු ඔහු 'ගෝපක දෙවි පුතැ' යි 'ගෝපක දෙවි පුතැ' යි දනිත්.

9. වහන්ස, අන් මහණහු ති දෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි බඹසර කොට හීන වූ ගඳුචු මුළුවෙක උපන්නාහුය. ඔහු පස් කම් ගුණයන්ගෙන් සමර්පිත වැ සමන්විත වැ පසිදුරන් හසුරුවන්නාහු, ගැයුම් වැයුම් ආදියෙන් අපට වත් කරනුවට අප උවටත් හලට එත්. අපට වත් කරනුවට අප උවටත් හලට ආ ඔවුන්ට ගෝපක දෙවිපුත් තෙම 'නිදුකාණනි, තෙපි කොහි යොමු කළ මුහුණු ඇති වැ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දහම් ඇසුහු ද? මම වනාහි ස්ත්‍රියක් ව සිට ද බුදුරුවන් දමරුවන් සඟුරුවන් කෙරෙහි පහන් වැ, සිල් පුරන්තීම් ඉතිරිබවිහි ඇල්ම හැර පියා, පිරිමිබව පතා කාබුන් මරණන් මතු මනා ගති ඇති සග ලොවට, තච්චිසා වැසි දෙවියන් හා එක් වීමට පැමිණියෙමි, සක් දෙවිඳුගේ පුත් බව ලදිමි. මෙහිදු මා 'ගොපක දෙවි පුතැ' යි දනිත්. නිදුකාණනි, තෙපි වූ කලි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි බඹසර කොට, හීන වූ ගඳුචු රහට වන්නහු ය. හවන්ති, යම්බඳු වූ

වන හෝ අදාසාම යෙ මයං අදාසාම සහධමමිකෙ හීනං ගැටබ්බකායං උපපනෙත'ති". තෙසං භනෙත ගොපකෙන දෙවපුනෙතන පටිච්චෝදනානං දෙව දෙවා දිට්ඨොව ධමෙම සතිං පටිලභිංසු කායං බ්‍රහ්මපුරෝහිතං, එකො පන දෙවො කාමෙ අජ්ඣාචසී.

10. "උපාසිකා වකුබ්බතො අහොසිං නාමමපි මඤ්ඤං අනු ගොපිකා'ති, බුද්ධෙ ව ධමෙම ව අභිප්පසනතා සඛ්ඤ්ඤාපට්ඨාසිං පසනතචිතතා. තසෙසව බුද්ධස්ස සුධම්මතාය සකකස්ස පුනොමභි මහානුභාවො, මහාජුතීකො තිද්ධිප්පනො ජානනති මං ඉධාපි ගොපකො'ති. අපද්දසං භික්ඛවො දිට්ඨපුබ්බෙ ගැටබ්බකායුපගතො'වහීනො. ඉමෙහි තෙ ගොතමසාවකා සෙ යෙ ව මයං පුබ්බෙ මනුස්සභුතා. අනෙතන පානෙන උපට්ඨනිමහා පාදුපසංගයා සකෙ නිවෙසනො, කුතොමුඛා නාම ඉමෙ භවනො බුද්ධස්ස ධම්මානි පටිගගහෙසුං. පච්චතං වෙදිතබ්බො හි ධමෙමා සුදෙසිතො වකුබ්බතානුබුද්ධො, අහං හි තුමෙභව උපාසමානො සුඤ්ඤා අරියානං සුභාසිතානි. සකකස්ස පුනොමභි මහානුභාවො මහාජුතීකො තිද්ධිප්පනො, තුමෙහ පන සෙට්ඨප්පසමානා අනුතරං බ්‍රහ්මවරියං වර්ඤා. හීනං කායං උපපනතා භවනො අනානුලොමා භවතුපපතති, දුද්දිට්ඨරූපං වන අදාසාම සහධමමිකෙ හීනකායුපපනෙන. ගැටබ්බකායුපගතා භවනො දෙවානමාගච්ඡට්ඨ පාරිවරියං, අගාරෙ වසතො මඤ්ඤං ඉමං පසස විසෙසනං. ඉතී හුඤ්ඤා සච්ඡ පුමොමහි දෙවො දිබ්බෙහි කාමෙහි සමඛිතිභුතො, තෙ වොදිතා ගොතමසාවකෙන සංවෙගමාපාදුං සමෙච්ච ගොපකං. "හඤ්ඤා ඛ්‍යායමාම වියායමාම මා නො මයං පරපෙසසා අනුමහ," තෙසං දුච්චෙ වීරියං ආරහිංසු අනුසාරං ගොතමසාසනානි. ඉධෙව චිත්තානි විරාජසීඤ්ඤා කාමෙසු ආදීනවමද්දසංසු, තෙ කාමසංයෝජනබ්බතානි පාපිමයොගානි දුරවචයානි. නාගොව සඤ්ඤානුභාවානි ඡෙඤ්ඤා දෙවෙ තාවතිංසෙ අතිකකමිංසු, සඉඤ්ඤා දෙවා සපජාපතිකා සබ්බෙ සුධම්මාය සභායුපට්ඨා. තෙ සංනිසිනනානං අතිකකමිංසු වීරා විරාගා විරජං කරොනතා, තෙ දිසවා සංවෙගමකාසී වාසවො දෙවාහිභු දෙවගණස්ස මජ්ඣෙ. ඉමෙ හි තෙ හීනකායුපපනතා දෙවෙතාවතිංසෙ අතිකකමනති, සංවෙගජාතස්ස වචො නිසමම සො ගොපකො වාසවමජ්ඣෙභාසී. "බුද්ධො ජනිතූඤ්ඤා මනුස්සලොකෙ කාමාහිභු සකාමුතීති ඤ්ඤාති, තසෙසතෙ පුත්තා සතියා විහීනා වොදිතා මයා තෙ සතිමජ්ඣෙඤ්ඤා. තිණ්ණං තෙසං වසීනෙඤ්ඤා එකො ගැටබ්බකායුපගතො 'වහීනො දෙව වෙච සමෙඛාධිපථානුසාරිනො දෙවෙපි හීලෙනති සමාහිතතතා. එතාදිසී ධම්මප්පසනතො න තඤ්ඤා කිං කඛ්ඛති කොච සාවකො, නිඤ්ඤානුභාවං විචිකිච්ඡාජනනං බුද්ධං නමස්සාම ජනං ජනිතූං. යනෙත ධම්මං ඉධඤ්ඤාය විසෙසං අජ්ඣාගංසු තෙ, කායං බ්‍රහ්මපුරෝහිත දුච්චෙ තෙසං විසෙසගු. තස්ස ධම්මස්ස පනතියා ආගතමහාසී මාරිස, කතාවකාසා භගවතා පඤ්ඤං පුච්චෙමු මාරිසානි.

ඇපි හීන වූ ගඳවු රුහුකැ උපන් සහදුමියන් දකුමෝ ද, ඒ අපි නො දක්ක යුතු දෑයක් දුටුමිහ' යි ඔවුන්ට වෝදනා කළේ ය. වහන්ස, ගොපක දෙවපුතු විසින් වෝදිත (සිහි කරවන ලද) ඒ තිදෙනා අතුරෙන් දෙදෙනෙක් දෙවනු මෙ අත් බවිහි ම පළමු දහන් සිහිය පිළිලැබ (ධ්‍යානය පාදක කොට විවසුන් වඩා ඇතැගැමි පෙලෙහි පිහිටා) එ කෙණෙහි ම සැවැ බඹ ලොවැ, බඹපෙරෙවි (බ්‍රහ්මපුරෝහිත) අත් බව ලදුහ. එක් දෙවියෙක් වනාහි කාමයන්හි ඇලුණේ එහි මැ රුදුණේ ය. (එයින් කීහු සංගීතිකාරයෝ:)

10. "පසැස් ඇතියාණන්ගේ උච්චයක් වීම. මගේ නම 'ගොපිකා' යි විය. බුදුරුවන්හි ද දුටුරුවන්හි ද වෙසෙසින් පැහැදුණු මම පහන් සිතැති ව සඟුරුවන්ට උච්චන් කෙළෙමි. එ බුදුරජුගේ ම දහමැ සොඳුරු බව හෙයින් සක්දෙව්දුගේ මහ තෙදුතිපුතෙක් වැ තිදසපුරු උපනිමි. මෙහි ද මා ගෝපක යැ' යි දනිනි. ඉක්බිති පෙර දුටුවීරු, (පෙර) දහන් ලැබ සිට, ගඳවු දෙව් රැගේ උපන් මහණුන් දිටිමි. යම් බඳු අපි පෙර මිනිස් වූමෝ, සිය නිවෙස්හි දී පා දෙවිම් ආදී විසින් සංග්‍රහ කොට, අහරින් පැනින් යම් කෙනකුන්හට උච්චන් කළමෝ ද, මේ ඒ ගොයුම්සව්වෝ යැ. මේ භවත්හු කවර අතක් බලා ගත්තාහු, බුදු රජුන්ගේ දහම පිළිගත්තෝ ද? පසැසියාණන් දැන දෙසු දහම තමා විසින් ම දැන යුතු ය. මම ද තොප සෙයින් - තොප ම ඇසුරු කෙරෙමින් - ආයී වූ බුදුරජුන්ගේ සුභාමිතයන් තොප ගෙන් අසා පිළිපැද, තිදස් ලොවැ උපන්නෙමි, සක්දෙව්දුට මහානුභාව ඇති මහ තෙදුති පුතෙක් වීම. තෙපි වනාහි උතුම් බුදුරජුන් ඇසුරු කරමින් ලොවුතුරු සසුන් බඹසර සරා, පහන් දෙව්මුළුවෙක උපන්හු ය. භවතුන්ගේ මේ ඉපැත්ම (ඔබ කළ මහණදමට) නො සරි ලන සේ ය. හීන වූ දෙව් මුළුවෙක උපන් සහදුම් වූ තොප දක්නා ඇපි නො දක්ක යුතු දක්මක් දුටුමිහ. භවත්හු ගඳවු දෙව් රැගෙහි උපන්නාහු, සක් දෙව්දුට වත් සපයනුට එන්නාහ. ගිහි ගෙහි වුසු මගේත් මහණ කම් කළ තොපගේත් මේ වෙසෙස දකිවු. පෙර ස්ත්‍රී වූ ඒ මම අද දෙව් කම්සුවෙන් යුත් පිරිමියෙකිමි" ගෝපක දෙව්පුතු කරා පැමිණ, ගොයුම් සවු වූ ඔහු විසින් වෝදිත වූ ඒ ගඳවු දෙව් පුත්තු සංවේගයට පැමිණියාහ. ඔවුන්ගෙන් දෙදෙනෙක් 'දැන් ඇපි වැර වඩමු, වැයම් කරමු, ඇපි මෙරමාහට මෙහෙ කරුවෝ නො වමෝ ව' යි කියා, ගොයුම් බුදුරජුන්ගේ අනුශාසනා සිහි කොට කමටහන්හි වැර වැඩුහ. ඔහු මෙහි දී ම පස්කම්හි ඇලුණු සිත් පහ කොට, කාමයන්හි දෙස් දුටුහ. ඔහු ඉක්මනුවට දුස්කර වූ මරහුගේ බැඳුම් වූ කාම සංයෝජන ද කාම බන්ධන ද, ඇතක් හු යදම්සෙයින් සිඳු පියා, තවතිසා වැසි දෙවියන් ඉක්මැ (බඹලෝ) ගියහ. ඉන්ද්‍රයා සහිත වූ ද, ප්‍රජාපතිහු සහිත වූ ද දෙව් සෙබෙහි යම් දෙව් කෙනෙක් හුන්නාහු ද, එසේ හුන් ඒ දෙවියන් අතුරෙන් ශුර වූ ඔහු රාග රජස් දුරු ලන්නාහු (අනැගැමි මග වඩන්නාහු), පහවූ රාග ඇත්තාහු, සෙසු දෙවියන් ඉක්මැ ගියාහ. දෙවියන් මැද සෙසු දෙවියන් අබ්බවා සිටි සක් දෙව්දු, 'හීන දෙව් මුළුවෙක උපන් මොහු වනාහි (දහන් වඩා) තවතිසා වැසි දෙවියන් ඉක්මැ යෙන් යැ' යි සංවේගය පහළ කෙළේ ය. හටගත් සංවේග ඇති සක් දෙව්දුගේ වචනය නුවණින් සලකා, ඒ ගෝපක දෙව් පුත් තෙමේ සක් දෙව්දුට මෙසේ කී ය.

11. අප් බො හගවතො එතදහොසි: දීසරතනං විසුද්ධො බො අයංසකෙකා යං කිඤ්චි මං පඤ්ඤං පුච්ඡස්සති, සබ්බං තං අත්ථසංහිතං යෙව පුච්ඡස්සති, නො අනත්ථසංහිතං. යං චස්සාහං පුට්ඨො බ්‍යාකරිස්සාමි. තං ධිප්පමෙව ආජානිස්සති”ති. අප් බො හගවා සකකං දෙවානම්ඤ්ඤං ගාථාය අජ්ඣාභාසි:
 “පුච්ඡ වාසව මං පඤ්ඤං යං කිඤ්චි මනසිච්ඡසි,
 තස්ස තස්සෙව පඤ්ඤස්ස අහං අනතං කරොමි තෙ”ති.
 පට්මභාණවාරං නිට්ඨිතං.

12. කතාවකාසො සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤෙ හගවතා ඉමං හගවතනං පට්මං පඤ්ඤං අපුච්ඡද: කිංසඤ්ඤෙජනා නු බො මාරිස දෙවා මනුස්සා අසුරා නාගා ගන්ධබ්බා යෙ චඤ්ඤෙසු සනති පුට්ඨකායා තෙ ‘අවෙරා අදණ්ඩා අසපතතා අබ්‍යාපජ්ජා විහරෙමු අවෙරිනො’ති ඉති ටෙව නෙසං හොති. අප් ච පන සවෙරා සදණ්ඩා සසපතතා සබ්‍යාපජ්ජා විහරන්ති සවෙරිනො”ති. ඉත්ථං සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤෙ හගවතනං පඤ්ඤං අපුච්ඡ.
 තස්ස හගවා පඤ්ඤං පුට්ඨො බ්‍යාකාසි:
 “ඉස්සාමච්ඡරියසඤ්ඤෙයොජනා බො දෙවානම්ඤ්ඤෙ දෙවා මනුස්සා අසුරා නාගා ගන්ධබ්බා, යෙ චඤ්ඤෙසු සනති පුට්ඨකායා, තෙ ‘අවෙරා අදණ්ඩා අසපතතා අබ්‍යාපජ්ජා විහරෙමු අවෙරිනො’ති ඉති ටෙව නෙසං හොති. අප් ච පන සවෙරා සදණ්ඩා සසපතතා සබ්‍යාපජ්ජා විහරන්ති සවෙරිනො”ති. ඉත්ථං හගවා සකකස්ස දෙවානම්ඤ්ඤෙස්ස පඤ්ඤං පුට්ඨො බ්‍යාකාසි. අත්තමනො සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤෙ හගවතො භාසිතං අභිනාදි අනුමොදි: එවමෙතං හගවා, එවමෙතං සුගත, තිණණා මෙ’ත්ථ කඞ්ඛා විගතා කථංකථා හගවතො පඤ්ඤස්ස වෙය්‍යාකරණං සුත්ථා”ති.

“ජනෙත්ථයෙනි, මිනිස් ලොවු බුද්ධ නම් කෙනෙක් ඇත. කාමයන් මැඩලූ ඔබ ගාකාමුනි නම් වෙති. ඔබගේ පුත්‍ර වූ මොහු සිහියෙන් තොර වූවාහු, මා විසින් චෝදනා කරන ලදුවෝ සිහිය ලදහ.
 ඒ තුන් මහණුන් ගෙන් ගඳවූ රැහැට පැමිණූ සිටි එකෙක් මෙහි මැ රඳුණේ ය. සම්බෝධිමාර්ගය (අනගම් මග) ඔස්සේ යන දෙදෙනෙක් ම සමාධිගත සිතැත්තාහු දෙවියන් යට පත් කෙරෙත්.
 මෙ සස්තෙනි මෙ බඳු දහම් පවසනු ඇත. එහි ලා කිසිදු සච්චෙක් ‘මේ කෙසේ වන්නෙක් ද’ යි සැක නො කරයි. තිණු සතර මහවතුරු ඇති, සුන් සැක ඇති, ජනයනට ඉන්ද්‍ර වූ සියලු කෙලෙස් දිනූ බැවින් එක ම ජනයාණන් වූ ඒ බුදුරජුන් නමදිමු.
 “ඔවුන් තිදෙනා අතුරෙන් විශේෂගාමී වූ දෙදෙනෙක් මෙහි දී ම ඔබේ දහම දන ගෙන බුන්මපුරෝහිත කය (ප්‍රථමධ්‍යානය) ලැබ එය පාදක කොට විවසුන් වඩා අනගම් මග ලැබුවාහු ද,
 නිදුකාණනි, ඒ දහම ලබනු පිණිස අපි මෙහි ආමිභ. නිදුකාණනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කරන ලද අවකාශ ඇත්තමෝ ප්‍රශ්න විචාරමෝ වා.”

11. “එකල්හි මේ සක් දෙව වනාහි බොහෝ කලක් ම පිරිසිදු වැ ආයෙක. හේ යම් පැනයක් මා විචාරන්නේ ද, අර්ථනිශ්චිත වූ ම (කරුණු සහිත වූ ම) ඒ සියල්ල විචාරන්නේ ය, අර්ථනිශ්චිත නො වූවක් නො ම විචාරන්නේ ය. මොහු විසින් යමක් විචාරන ලදුයෙමි, මම විසඳන්නෙමි නම්, හේ වහා ම එය දනගන්නේ යැ” යි හගවත් බුදුරජුන්ට මේ සිත විය, ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සක් දෙවිඳු බණවා (ගාථායෙන්)
 “වාසවයෙනි, සිතින් යමක් කැමැත්තහු ද, ඒ පැනය මා විචාරවූ. ඔබගේ ඒ ඒ හැම පැනයක් ම (විසඳ) කෙළවර කරන්නෙමි” යි වදළ සේක.
 පළමු බණ වර නිමියේ ය.

12. සක් දෙවිඳු පැන පුළුවස්නා පිණිස ලත් අවකාශ ඇත්තේ,1 හගවත් බුදුරජුන්ගෙන් මේ පළමු පැනය විචාලේ ය: “නිදුකාණන් වහන්ස, දෙවියෝ ද මිනිස්සු ද අසුරයෝ ද නාගයෝ ද ගන්ධර්වයෝ ද මෙයින් අන්‍ය යම් බොහෝ දෙනෙක් ඇත් නම් ඔහු ද යන මේ හැම දෙනාට ‘වෙර බැඳුම් නැත්තෝ වැ ආයුධ දණ්ඩ මනෝදණ්ඩ නැත්තෝ වැ පසම්තුරන් නැත්තෝ වැ දෙමිනස් නැත්තෝ වැ අවෙරී (කෝප මාත්‍ර දු නො උපදවන්නෝ) වැ වසන්තමු’ යි ප්‍රාර්ථනාවෙක් වෙයි. එතෙකුදු වුවත් ඔහු වෙර ඇත්තාහු, දණ්ඩ ඇත්තාහු, පසම්තුරන් ඇත්තාහු, දෙමිනස් ඇත්තාහු, වෙරී වූවාහු වෙසෙත්. කවර සංයෝජනයක් ඇත්තාහු (කවර බැම්මෙකින් බැඳුණාහු) ඔහු එසේ වෙසෙත් ද? යනු යි. මෙසේ සක් දෙවිඳු හගවත් බුදුරජුන්ගෙන් මේ පළමු පැනය විචාලේ ය.
 ඔහු විසින් පැන විචාරන ලද හගවත්හු එය මෙසේ විසඳ වදළා හ:
 “දෙවිඳු, දෙවියෝ ද මිනිස්සු ද අසුරයෝ ද නාගයෝ ද ගන්ධර්වයෝ ද අන් යම් බොහෝ දෙනෙක් ඇත් නම් ඔහු ද යන මේ හැම දෙනාට වෙර බැඳුම් නැත්තෝ වැ ආයුධ දණ්ඩ මනෝ දණ්ඩ නැත්තෝ වැ පසම්තුරන් නැත්තෝ වැ දෙමිනස් නැත්තෝ වැ අවෙරී වැ වසන්තමු’ යි ප්‍රාර්ථනාවෙක් වෙයි. එතෙකුදු වුවත් ඔහු වෙර බැඳුම් ඇත්තෝ වැ දණ්ඩ ඇත්තෝ වැ පසම්තුරන් ඇත්තෝ වැ දෙමිනස් ඇත්තෝ වැ වෙරී වැ වෙසෙත්. ඔහු ඊෂ්ඨාවත් මාත්සය්‍යීයත් සංයෝජන කොටඇත්තාහු (ඊෂ්ඨාමාත්සය්‍යී දෙකින් බැඳුණාහු), එසේ වෙසෙත්.” ප්‍රශ්න විචාරනු ලැබූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සක්දෙවිඳුගේ පැනය මෙ පරිද්දෙන් විසැඳූහ. (එයින්) සතුටු වූ සක් දෙවිඳු “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මෙය එසේ යැ, සුගතයන් වහන්ස, මෙය එසේ යැ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ විසැඳුම ඇසීමෙන් මෙහි මගේ සැකය ඉක්මිණි2 විමනිය

13. ඉතිහ සකෙකා දෙවනමිනෙදු හගවතො භාසිතං අභිනඤ්ඤා අනුමොදිතා හගවනං උතතරිං පඤ්ඤමපුච්ඡි:
 "ඉසසාමච්ඡරියං පන මාරිස කිංනිදනං කිංසමුදයං කිංජාතිකං කිංපභවං, කිසමීං සති ඉසසාමච්ඡරියං හොති, කිසමීං අසති ඉසසාමච්ඡරියං න හොති?"ති.
 ඉසසාමච්ඡරියං ඛො දෙවනමිනෙදු පියාපියනිදනං පියාපියසමුදයං පියාපියජාතිකං පියාපියපභවං, පියාපියෙ සති ඉසසාමච්ඡරියං හොති, පියාපියෙ අසති ඉසසාමච්ඡරියං න හොති"ති.

14. "පියාපියං ඛො පන මාරිස කිංනිදනං කිංසමුදයං කිංජාතිකං කිංපභවං. කිසමීං සති පියාපියං හොති, කිසමීං අසති පියාපියං න හොති"ති.
 "පියාපියං ඛො දෙවනමිනෙදු, ඡන්දනිදනං ඡන්දසමුදයං ඡන්දජාතිකං ඡන්දපභවං ඡන්දෙ සති පියාපියං හොති, ඡන්දෙ අසති පියාපියං න හොති"ති.

15. "ඡන්දෙ ඛො පන මාරිස කිංනිදනො කිංසමුදයො කිංජාතිකො කිංපභවො, කිසමීං සති ඡන්දෙ හොති, කිසමීං අසති ඡන්දෙ න හොති"ති.
 ඡන්දෙ ඛො දෙවනමිනෙදු විතකකනිදනො විතකකසමුදයො විතකකජාතිකො විතකකපභවො. විතකක සති ඡන්දෙ හොති, විතකක අසති ඡන්දෙ න හොති"ති.

16. විතකකො ඛො පන මාරිස කිංනිදනො කිංසමුදයො කිංජාතිකො කිංපභවො, කිසමීං සති විතකකො හොති, කිසමීං අසති විතකකො න හොති"ති.
 විතකකො ඛො දෙවනමිනෙදු පපඤ්ඤවසඤ්ඤසඛිධානිදනො පපඤ්ඤවසඤ්ඤසඛිධාසමුදයො පපඤ්ඤවසඤ්ඤසඛිධාජාතිකො පපඤ්ඤවසඤ්ඤසඛිධාපභවො, පපඤ්ඤවසඤ්ඤසඛිධාස සති විතකකො හොති, පපඤ්ඤවසඤ්ඤසඛිධා අසති විතකකො න හොති"ති.

පහ විණු" යි සක් දෙවිඳු හගවත් බුදුරජුන්ගේ වචනය පිළිගත්තේ ය, අනුමොචන් විය.

13. සක් දෙවිඳු මෙසේ හගවත් බුදුරජුන්ගේ වචනය පිළිගෙන අනුමෙවැ,
 "නිදුකාණන් වහන්ස, ඊෂ්ඨා මාත්සයථී දෙක කුමක් නිදන් කොටැත්තේ ද, කුමක් සමුදය (කාරණ) කොටැත්තේ ද, කුමක් උත්පත්ති ස්ථාන කොටැත්තේ ද, කුමක් ප්‍රභව (උපදනා තැන) කොටැත්තේ ද, කුමක් ඇති කල්හි ඊෂ්ඨා මාත්සයථී දෙක වෙයි ද, කුමක් නැති කල්හි ඊෂ්ඨා මාත්සයථී දෙක නො වෙයි ද?" යි මත්තෙහි ද පැනයක් පුළුවන.

1. කතාවකාසො - කරන ලද අවකාශ ඇත්තේ යනු පදගතාර්ථ යැ.
 2. තිණ්ණා කංඛා - සැකය තරණය කරන ලදී යනු පදගතාර්ථ යැ.
 "දෙවිඳු, ඊෂ්ඨා මාත්සයථී දෙක ප්‍රිය අප්‍රිය සත්ත්වයන් නිදන කොටැත්තේ ය, ප්‍රියාප්‍රිය සත්ත්වයන් සමුදය (කාරණ) කොට ඇත්තේ ය, ප්‍රියාප්‍රිය සත්ත්වයන් ජාති (උත්පත්තිස්ථාන) කොටැත්තේ ය, ප්‍රියාප්‍රිය සත්ත්වයන් ප්‍රභව (උපදනා තැන්) කොට ඇත්තේ ය. ප්‍රියාප්‍රිය සත්ත්වයන් ඇති කල්හි ඊෂ්ඨා මාත්සයථී දෙක වෙයි. ප්‍රියයක්හු හෝ අප්‍රියයක්හු නැති කල්හි ඊෂ්ඨා මාත්සයථී දෙක නො වේ" යැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසැඳු සේක.

14. නිදුකාණන් වහන්ස, ප්‍රියාප්‍රිය සත්ව සංස්කාරය කුමක් නිදන කොටැත්තේ ද, කුමක් සමුදය කොට ඇත්තේ ද, කුමක් උත්පත්ති ස්ථාන කොට ඇත්තේ ද, කුමක් ප්‍රභව කොටැත්තේ ද, කුමක් ඇති කල්හි ප්‍රියාප්‍රිය සත්ව සංස්කාරය වේ ද, කුමක් නැති කල්හි ප්‍රියාප්‍රිය සත්ව සංස්කාරය නො වේ ද?" යි සක් දෙවිඳු පුළුවන.
 දෙවිඳු, ප්‍රියාප්‍රිය සත්වසංස්කාරය වනාහි ඡන්දය නිදන කොටැත්තේ ය, ඡන්දය සමුදය කොටැත්තේ ය, ඡන්දය උත්පත්තිස්ථාන කොටැත්තේ ය, ඡන්දය ප්‍රභව කොටැත්තේ ය, ඡන්දය ඇති කල්හි ප්‍රියාප්‍රිය සත්ව සංස්කාරය වේ, ඡන්දය නැති කල්හි ප්‍රියාප්‍රිය සත්වසංස්කාරය නො වේ" යැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසැඳු සේක.

15. "නිදුකාණන් වහන්ස, ඡන්දය වනාහි කුමක් නිදන කොට ඇත්තේ ද, කුමක් සමුදය කොට ඇත්තේ ද, කුමක් උත්පත්ති ස්ථාන කොට ඇත්තේ ද, කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ද, කුමක් ඇති කල්හි ඡන්දය වේ ද, කුමක් නැති කල්හි ඡන්දය නො වේ ද?" යි සක් දෙවිඳු පුළුවන.
 "දෙවිඳු, ඡන්දය වනාහි විනිශ්චය විතර්කය නිදන කොට ඇත්තේ ය, විනිශ්චය විතර්කය සමුදය කොට ඇත්තේ ය, විනිශ්චය විතර්කය උත්පත්තිස්ථාන කොට ඇත්තේ ය, විනිශ්චය විතර්කය ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ය, විනිශ්චය විතර්කය ඇති කල්හි ඡන්දය වේ, විනිශ්චය විතර්කය නැති කල්හි ඡන්දය නො වේ" යැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසැඳු සේක.

16. "නිදුකාණන් වහන්ස, විනිශ්චය විතර්කය කුමක් නිදන් කොට ඇත්තේ ද, කුමක් සමුදය කොට ඇත්තේ ද, කුමක් උත්පත්තිස්ථාන කොට ඇත්තේ ද, කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ද, කුමක් ඇති කල්හි විනිශ්චය විතර්කය වේ ද, කුමක් නැති කල්හි විනිශ්චය විතර්කය නො වේ ද?" යි සක් දෙවිඳු පුළුවන.
 "දෙවිඳු, විනිශ්චය විතර්කය වූ කලි තෘෂ්ණා ප්‍රපඤ්ඤව සම්ප්‍රසක්ත සංඥකොටස් නිදන් කොටැත්තේ ය, එය ම සමුදය කොට ඇත්තේ ය, එය ම උත්පත්තිස්ථාන කොට ඇත්තේ ය, එය ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ය, එය ඇති කල්හි විනිශ්චය විතර්කය වේ, එය නැති කල්හි විනිශ්චය විතර්කය නො වේ" යැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසැඳු සේක.

17. කථා පටිපනො පන මාරිස භික්ඛු පපඤ්චසඤ්ඤාසංඛාරානිරෝධසාරුප්පගාමිනීපටිපදං පටිපනො හොතීති. සොමනසස්මපාහං දෙවනම්ඤ්ඤ දුට්ඨධෙන වදමි සෙවිතඛබ්බෙපි අසෙවිතඛබ්බෙපි. දෙමනසස්මපාහං දෙවනම්ඤ්ඤ දුට්ඨධෙන වදමි. සෙවිතඛබ්බෙපි අසෙවිතඛබ්බෙපි. උපෙකඛමපාහං දෙවනම්ඤ්ඤ දුට්ඨධෙන වදමි සෙවිතඛබ්බෙපි අසෙවිතඛබ්බෙපි. සොමනසස්මපාහං දෙවනම්ඤ්ඤ දුට්ඨධෙන වදමි. සෙවිතඛබ්බෙපි අසෙවිතඛබ්බෙපි ති ඉති ඛො පනෙනං චුත්තං කිඤ්ඤෙවනං පටිච්ච චුත්තං. තස්ස යං ජඤ්ඤා සොමනසස්මං 'ඉමං ඛො මෙ සොමනසස්මං සෙවතො අකුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති'ති. එවරුපං සොමනසස්මං න සෙවිතඛබ්බං. තස්ස යං ජඤ්ඤා සොමනසස්මං 'ඉමං ඛො මෙ සොමනසස්මං සෙවතො අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති කුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති'ති. එවරුපං සොමනසස්මං සෙවිතඛබ්බං. තස්ස යඤ්ඤෙව සවිතකකං සවිචාරං යඤ්ඤෙව අවිතකකං අවිචාරං යෙ අවිතකකඅවිචාරෙ තෙ පණිතතරෙ. සොමනසස්මපාහං දෙවනම්ඤ්ඤ දුට්ඨධෙන වදමි සෙවිතඛබ්බෙපි අසෙවිතඛබ්බෙපි. ඉති යන්තං චුත්තං ඉදමෙනං පටිච්ච චුත්තං. දෙමනසස්මපාහං දෙවනම්ඤ්ඤ දුට්ඨධෙන වදමි සෙවිතඛබ්බෙපි අසෙවිතඛබ්බෙපි ති. ඉති ඛො පනෙනං චුත්තං කිඤ්ඤෙවනං පටිච්ච චුත්තං. තස්ස යං ජඤ්ඤා දෙමනසස්මං 'ඉමං ඛො මෙ දෙමනසස්මං සෙවතො අකුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති'ති. එවරුපං දෙමනසස්මං න සෙවිතඛබ්බං. තස්ස යං ජඤ්ඤා දෙමනසස්මං 'ඉමං ඛො මෙ දෙමනසස්මං සෙවතො අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති කුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති'ති. එවරුපං දෙමනසස්මං සෙවිතඛබ්බං. තස්ස යඤ්ඤෙව සවිතකකං සවිචාරං යඤ්ඤෙව අවිතකකං අවිචාරං, යෙ අවිතකකඅවිචාරෙ තෙ පණිතතරෙ. දෙමනසස්මපාහං දෙවනම්ඤ්ඤ දුට්ඨධෙන වදමි සෙවිතඛබ්බෙපි අසෙවිතඛබ්බෙපි. ඉති යන්තං චුත්තං ඉදමෙනං පටිච්ච චුත්තං. උපෙකඛමපාහං දෙවනම්ඤ්ඤ දුට්ඨධෙන වදමි සෙවිතඛබ්බෙපි, අසෙවිතඛබ්බෙපි ති ඉති ඛො පනෙනං චුත්තං. කිඤ්ඤෙවනං පටිච්ච චුත්තං තස්ස යං ජඤ්ඤා උපෙකඛං ඉමං ඛො මෙ උපෙකඛං සෙවතො අකුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති, කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති'ති, එවරුපා උපෙකඛා න සෙවිතඛබ්බා. තස්ස යං ජඤ්ඤා උපෙකඛා ඉමං ඛො මෙ උපෙකඛං සෙවතො අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, කුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති'ති, එවරුපා උපෙකඛා සෙවිතඛබ්බා. තස්ස යඤ්ඤෙව සවිතකකං සවිචාරං, යඤ්ඤෙව අවිතකකං අවිචාරං යෙ අවිතකකඅවිචාරෙ තෙ පණිතතරෙ. උපෙකඛමපාහං දෙවනම්ඤ්ඤ දුට්ඨධෙන වදමි. සෙවිතඛබ්බෙපි අසෙවිතඛබ්බෙපි ති ඉති යන්තං චුත්තං ඉදමෙනං පටිච්ච චුත්තං. එවං පටිපනො ඛො දෙවනම්ඤ්ඤ භික්ඛු පපඤ්චසඤ්ඤාසංඛාරානිරෝධසාරුප්පගාමිනීපටිපදං පටිපනො හොතීති. ඉත්ථං භගවා සකකසස්ම දෙවනම්ඤ්ඤ සස්ම පඤ්ඤා පුට්ඨො ඛො ඛො ඛො. අත්තමනො සකකො දෙවනම්ඤ්ඤ භගවතො භාසිතං අභිනන්දි අනුමොදි. "එවමෙනං භගවා, එවමෙනං සුගත, තිණ්ණා මෙත්ථ කඛබ්බා විගතා කථංකථා භගවතො පඤ්ඤාවෙය්‍යාකරණං සුත්ථා"ති.

17. "නිදුකාණන් වහන්ස, මහණ තෙම කෙසේ පිළිපන්නේ ප්‍රපංචසංඥ කොටසුන්ගේ සංසිද්ධිමට උපාය බැවින් නිසි වූ ද එය අරමුණු කිරීම වශයෙන් එයට පැමිණෙන්නා වූ ද විවසුන් මග පිළිපන්නේ වේද?" යි සක් දෙවිඳු ප්‍රච්චිත. "දෙවිඳ, මම සෙවියැ යුතු නො සෙවියැ යුතු විසින් සොම්නස් වේදනාව ද දෙ පරිදි කොට කියමි. දෙවිඳ, සෙවියැ යුතු සොම්නස ද නො සෙවියැ යුතු සොම්නස ද යි මම සොම්නස ද දෙ පරිදිදෙකින් කියමි, දෙමනස ද සෙවියැ යුතු දෙමනස ද නො සෙවියැ යුතු දෙමනස ද යි දෙ පරිදිකොට කියමි. උපේක්ෂාව ද සෙවියැ යුතු උපේක්ෂාව ද නො සෙවියැ යුතු උපේක්ෂාව ද යි දෙ පරිදි කොට කියමි. සෙවියැ යුතු සොම්නස ද නොසෙවියැ යුතු සොම්නස ද යි මම සොම්නස දෙ පරිදිදෙකින් කියමි යි මෙසේ මෙය කියන ලදි. මෙය කුමක් සඳහා කියන ලද ද යත්: එහි මේ සොම්නස සෙවුනා මගේ සත්‍යය අකුසල් දහමිහු වැඩෙත්, කුසල් දහමිහු පිරිහෙත් යැ යි යම් සොම්නසක් දැන ගන්නේ ද, මෙ බඳු වූ සොම්නස නො සෙවියැ යුතු. මේ සොම්නස සෙවුනා මගේ සත්‍යය අකුසල් දහමිහු පිරිහෙත් කුසල් දහමිහු වැඩෙත්" යි යම් සොම්නසක් දැන ගන්නේ ද, මෙ බඳු සොම්නස සෙවියැ යුතු. එහි ද යම් සොම්නසෙක් ඉදින් විතර්ක සහිත විචාරසහිත ද (නෛෂ්කාම්‍ය වශයෙන් විදර්ශනා වශයෙන් අනුස්මාතිභාවනා වශයෙන් ප්‍රථම ධ්‍යාන වශයෙන් විතර්ක විචාර සහිත ද), යම් සොම්නසෙක් විතර්ක (රහිත ද විචාර රහිත ද ද්විතීය ධ්‍යාන වශයෙන් අවිතර්ක වැ අවිචාර වැ උපන්නේ ද) ඔවුන් අතුරෙන් යමක් විතර්ක රහිත ද විචාර රහිත ද, එය වඩා උතුම් ය. 'දෙවිඳ, සොම්නස ද සෙවියැ යුතු එක ද, නො සෙවියැ යුතු එක ද යි දෙ පරිදිදෙකින් කියමි' යි යමක් කියන ලද ද, මෙය ඒ ද්විවිධ සොම්නස සඳහා කියන ලදි. දෙවිඳ, දෙමනස ද සෙවියැ යුතු එක ද නො සෙවියැ යුතු එක ද යි දෙ පරිදිදෙකින් මම කියමි. මෙසේ වනාහි මෙය කියන ලදි. මෙය කුමක් සඳහා කියන ලද ද යත්: එහි 'මේ දෙමනස සෙවුනා මගේ සත්‍යය අකුසල් දහමිහු වැඩෙත්, කුසල් දහමිහු පිරිහෙත් යැ' යි යමක් දන්නේ ද, මෙ බඳු දෙමනස නො සෙවියැ යුතු යැ. එහි 'මේ දෙමනස සෙවුනා මගේ සත්‍යය අකුසල් දහමිහු පිරිහෙත්, කුසල් දහමිහු වැඩෙත් යැ' යි දන්නේ ද, මෙ බඳු දෙමනස සෙවියැ යුතු. එහි විතර්ක සහිත විචාර සහිත යම් දෙමනසෙක් වේ ද, විතර්ක රහිත විචාර රහිත යම් දෙමනසෙක් වේ ද, ඔවුන් අතුරෙන් යමක් විතර්ක රහිත විචාර රහිත ද (නෛෂ්කාම්‍ය වශයෙන් විදර්ශනා වශයෙන් අනුස්මාති වශයෙන් ප්‍රථමධ්‍යානාදි වශයෙන් උපදනා) මේ දෙමනස වඩා උතුම් යැ. දෙවිඳ, දෙමනස ද සෙවියැ යුතු එක ද නොසෙවියැ යුතු එක ද යි දෙමනස ද මම දෙවැදූරම් කොට කියමි යි මෙසේ යමක් කියන ලද ද, මෙය එකී දෙමනස සඳහා කියන ලදි. දෙවිඳ, සෙවියැ යුතු එක ද නොසෙවියැ යුතු එක ද යි මම උපේක්ෂාව ද දෙ වැදූරම් කොට කියමි. මෙසේ ම මෙය කියන ලදි. මෙය කුමක් සඳහා කියන ලද ද යත්: එහි මේ උපේක්ෂාව වනාහි සෙවුනා මගේ සත්‍යය අකුසල් දහමිහු වැඩෙත්, කුසල් දහමිහු පිරිහෙත් යැ යි යම් උපේක්ෂාවක් දන්නේ ද, මෙ බඳු වූ උපේක්ෂාව නොසෙවියැ යුතු ය. එහි මෙ උපේක්ෂාව සෙවුනා මගේ සත්‍යය අකුසල් දහමිහු පිරිහෙත් කුසල් දහමිහු වැඩෙත් යැ යි යම් උපේක්ෂාවක් දන්නේ ද මෙ බඳු වූ උපේක්ෂාව සෙවියැ යුතු ය. එහි යමක් සවිතර්ක සවිචාර ද, යමක් අවිතර්ක අවිචාර ද, මොවුන් අතුරෙන් යමක් අවිතර්ක අවිචාර ද එය වඩා උතුම්. දෙවිඳ, 'සෙවියැ යුතු එක ද නො සෙවියැ යුතු එක ද යි උපේක්ෂාව දෙ වැදූරම් කොට කියමි' යි මෙසේ යමෙක් මා විසින් කියන ලද ද, මෙය ඒ (අවිතර්ක අවිචාර) උපේක්ෂාව සඳහා කියන ලදි. දෙවිඳ, මෙසේ පිළිපත් මහණ තෙම ප්‍රපංච සම්ප්‍රසුක්ත සංඥ කොටසුන්ගේ සංසිද්ධිමට උපාය බැවින් එයට නිසි වූ ද එය අරමුණු කිරීම වශයෙන් එයට පැමිණෙන්නා වූ ද විවසුන් මගට පිළිපන්නේ වේ යැ යි මෙසේ සක් දෙවිඳු විසින් විචාරන ලද පැනය විසඳ වදළ සේක. සත්‍ය වූ සක් දෙවිඳු 'භාග්‍යවතුන් වහන්ස, එය

18. ඉතිහ සකෙකා දෙවනමිඤ්ඤ භගවතො භාසිතං අභිනන්දිතො අනුමොදිතො භගවන්තං උත්තරිං පඤ්ඤාං අපුච්ඡි: “කථං පටිපනෙනා පන මාරිස භික්ඛු පාතිමොක්ඛසංවරාය පටිපනෙනා හොති?ති”.

කායසමාවාරමපාහං දෙවනමිඤ්ඤ දුට්ඨධෙන වදම් සෙවිතඛලමපි අසෙවිතඛලමපී ති. වච්ඡමාවාරමපාහං දෙවනමිඤ්ඤ දුට්ඨධෙන වදම් සෙවිතඛලමපි අසෙවිතඛලමපී ති. පරියෙසනමපාහං දෙවනමිඤ්ඤ දුට්ඨධෙන වදම් සෙවිතඛලමපි අසෙවිතඛලමපී ති. කායසමාවාරමපාහං දෙවනමිඤ්ඤ දුට්ඨධෙන වදම්. සෙවිතඛලමපි අසෙවිතඛලමපී ති. ඉති ඛො පනෙනං චුත්තං කිඤ්ඤෙවතං පටිච්ච චුත්තං. තස්ස යං ඡඤ්ඤා කායසමාවාරං ඉමං ඛො මෙ කායසමාවාරං සෙවතො අකුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති ති, එවරුපො කායසමාවාරො න සෙවිතඛලො. තස්ස යං ඡඤ්ඤා කායසමාවාරං ඉමං ඛො මෙ කායසමාවාරං සෙවතො අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති කුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති ති, එවරුපො කායසමාවාරො සෙවිතඛලො. කායසමාවාරමපාහං දෙවනමිඤ්ඤ දුට්ඨධෙන වදම්. සෙවිතඛලමපි අසෙවිතඛලමපී ති. ඉති යන්තං චුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච චුත්තං, වච්ඡමාවාරමපාහං දෙවනමිඤ්ඤ දුට්ඨධෙන වදම් සෙවිතඛලමපි අසෙවිතඛලමපී ති. ඉති ඛො පනෙනං චුත්තං. කිඤ්ඤෙවතං පටිච්ච චුත්තං. තස්ස යං ඡඤ්ඤා වච්ඡමාවාරං ඉමං ඛො මෙ වච්ඡමාවාරං සෙවතො අකුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති, කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති ති, එවරුපො වච්ඡමාවාරො න සෙවිතඛලො. තස්ස යං ඡඤ්ඤා වච්ඡමාවාරං ඉමං ඛො මෙ වච්ඡමාවාරං සෙවතො අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති කුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති ති, එවරුපො වච්ඡමාවාරො සෙවිතඛලො. වච්ඡමාවාරමපාහං දෙවනමිඤ්ඤ දුට්ඨධෙන වදම්. සෙවිතඛලමපි අසෙවිතඛලමපී ති ඉති යන්තං චුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච චුත්තං. පරියෙසනමපාහං දෙවනමිඤ්ඤ දුට්ඨධෙන වදම් සෙවිතඛලමපි අසෙවිතඛලමපී ති. ඉති ඛො පනෙනං චුත්තං. කිඤ්ඤෙවතං පටිච්ච චුත්තං. තස්ස යං ඡඤ්ඤා පරියෙසනං ඉමං ඛො මෙ පරියෙසනං සෙවතො අකුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති ති, එවරුපො පරියෙසනා න සෙවිතඛලො. තස්ස යං ඡඤ්ඤා පරියෙසනං ඉමං ඛො මෙ පරියෙසනං සෙවතො අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති කුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති ති. එවරුපො පරියෙසනා සෙවිතඛලො, පරියෙසනමපාහං දෙවනමිඤ්ඤ දුට්ඨධෙන වදම් සෙවිතඛලමපි අසෙවිතඛලමපී ති ඉති යන්තං චුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච චුත්තං. එවං පටිපනෙනා ඛො දෙවනමිඤ්ඤ භික්ඛු පාතිමොක්ඛසංවරාය පටිපනෙනා හොති ති.

ඉස්සං භගවා සකකසස දෙවනමිඤ්ඤ පඤ්ඤාං පුට්ඨො ඛ්‍යාකාසී. අත්තමනො සකෙකා දෙවනමිඤ්ඤ භගවතො භාසිතං අභිනන්දි අනුමොදි: “එවමෙතං භගවා එවමෙතං සුගත. තිණණා මෙ’ස්ස කඛධා විගතා කථංකථා භගවතො පඤ්ඤවෙය්‍යාකරණං සුඤ්ඤා” ති.

එසේ යැ, සුගතයන් වහන්ස, එය එසේ යැ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පැන විසඳීම ඇසීමෙන් මෙහි මා කුළු වූ සැකය ඉක්මණ, විමතිය පහ වියැ’ යි කියා භගවත් බුදුරජුන්ගේ වචනය පිළිගත්තේ ය, අනුමෙවී ය.

18. මෙසේ සක් දෙවිඳු භගවත් බුදුරජුන්ගේ වචනය පිළිගෙන, “නිදුකාණන් වහන්ස, කෙසේ පිළිපත් මහණ තෙම පාතිමොක්ඛ සීල සංවරය පිණිස පිළිපත්තෙක් වේ ද” යි මත්තෙහි දු පැනයක් පුළුවන.

“දෙවිඳු, සෙවියැ යුත්ත ද නො සෙවියැ යුත්ත ද යි කායසමාවාරය ද මම් දෙවැදැරුම් කොට කියමි. සෙවියැ යුත්ත ද නොසෙවියැ යුත්ත ද යි වාක්සමාවාරය ද මම් දෙවැදැරුම් කොට කියමි. දෙවිඳු, සෙවියැ යුත්ත ද නොසෙවියැ යුත්ත ද යි පයොෂණිය ද මම් දෙවැදැරුම් කොට කියමි. දෙවිඳු, සෙවියැ යුත්ත ද නො සෙවියැ යුත්ත ද යි කායසමාවාරය ද මම් දෙවැදැරුම් කොට කියමි යි මෙසේ ම මෙය කියන ලදි. කුමක් සඳහා මෙය කියන ලද ද යත්: එහි මේ කායසමාවාරය සෙවුනා මා සතන්ති අකුසල් දහම්හු වැඩෙත්, කුසල් දහම්හු පිරිහෙත් යැ’ යි යම් කාය සමාවාරයක් දන්තේ ද, මේ බඳු වූ කායසමාවාරය සෙවිය යුතු යැ. එහි මේ කාය සමාවාරය සෙවුනා මා සතනෙහි අකුසල් දහම්හු පිරිහෙත්, කුසල් දහම්හු වැඩෙත් යැ යි යම් කාය සමාවාරයක් දන්තේ ද මෙබඳු වූ කායසමාවාරය සෙවිය යුතු ය. ‘දෙවිඳු, සෙවියැ යුත්ත ද නොසෙවියැ යුත්ත ද යි කායසමාවාරය ද දෙවැදැරුම් කොට මම් කියමි යි මෙසේ යමක් කියන ලද ද මෙය එකී කාය සමාවාරය සඳහා කියන ලදි.

දෙවිඳු, සෙවියැ යුත්ත ද නොසෙවියැ යුත්ත ද යි වාක්සමාවාරය ද දෙ වැදැරුම් කොට මම් කියමි. මෙසේ ම මෙය කියන ලදි. මෙය කුමක් සඳහා කියන ලද ද? යත්: එහි, ‘මේ වාක්සමාවාරය සෙවුනා මගේ (සතන්ති) අකුසල් දහම්හු වැඩෙත්, කුසල් දහම්හු පිරිහෙත් යැ’ යි යම් වාක්සමාවාරයක් දන්තේ ද, එ බඳු වූ වාක්සමාවාරය නො සෙවියැ යුතු. එහි ‘මේ වාක්සමාවාරය සෙවුනා මගේ (සතන්ති) අකුසල් දහම්හු පිරිහෙත්, කුසල් දහම්හු වැඩෙත් යැ’ යි යම් වාක්සමාවාරයක් දන්තේ ද, මෙබඳු වූ වාක් සමාවාරය සෙවියැ යුතු. ‘දෙවිඳු, සෙවියැ යුත්ත ද නොසෙවියැ යුත්ත ද යි වාක්සමාවාරයද මම් දෙවැදැරුම් කොට කියමි’ යි මෙසේ යමක් කියන ලද ද, මෙය එකී වාක්සමාවාරය සඳහා කියන ලදි.

දෙවිඳු, සෙවියැ යුත්ත ද නොසෙවියැ යුත්ත ද යි පයොෂණිය ද දෙවැදැරුම් කොට මම් කියමි. මෙසේ ම මෙය කියන ලදි. මෙය කුමක් සඳහා කියන ලද ද? යත්: එහි ‘මේ පයොෂණිය සෙවුනා මගේ සන්තානයෙහි අකුසල් දහම්හු වැඩෙත්, කුසල් දහම්හු පිරිහෙති’ යි යම් පයොෂණියක් දැන ගන්තේ ද, මෙබඳු වූ පයොෂණිය නො සෙවියැ යුතු. එහි ‘මේ පයොෂණිය සෙවුනා මගේ සන්තානයෙහි අකුසල් දහම්හු පිරිහෙත්, කුසල් දහම්හු වැඩෙති’ යි යම් පයොෂණියක් දැන ගන්තේ ද, ඒ පයොෂණිය ද සෙවියැ යුතු. දෙවිඳු, පයොෂණියක් සෙවියැ යුත්ත ද නො සෙවියැ යුත්ත ද යි දෙවැදැරුම් කොට මම් කියමි යි මෙසේ යමක් කියන ලද ද, මෙය එකී පයොෂණිය ද සඳහා කියන ලදි. දෙවිඳු, මෙසේ පිළිපත් මහණ වනාහි පාතිමොක්ඛ සංවරය පිණිස පිළිපත්තේ වේ යැ යි.

මෙසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සක්දෙවිඳු විසින් පැන පුළුවුණා ලද්දහු එය විසඳු සේක. සතුටට පත් සක් දෙවිඳු ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සැ, එය එසේ යැ, සුගතයන් වහන්ස, එය එසේ යැ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පැන විසඳුම ඇසීමෙන් මෙහි මගේ සැකය ඉක්මණ, විමතිය පහ වියැ’ යි භගවත් බුදුරජුන්ගේ වචනය පිළිගත්තේ ය, අනුමෙවී ය.

19. ඉතිහ සකකා දෙවනමිනෙදු හගවතො භාසිතං අභිනඤ්ඤා අනුමොදිඤා හගවනං උත්තරිං පඤ්ඤා අපුච්ඡි: "කථං පටිපනො පන මාරිස භික්ඛු ඉඤ්ඤාසංවරාස පටිපනො භොති?"

"චක්ඛුවිඤ්ඤාඤායං රුපමපාහං දෙවනමිනෙදු දුට්ඨො වදමි සෙවිතබ්බමපි අසෙවිතබ්බමපිති. සොනවිඤ්ඤාඤායං සඤ්ඤාමපාහං දෙවනමිනෙදු දුට්ඨො වදමි සෙවිතබ්බමපි අසෙවිතබ්බමපිති. සානවිඤ්ඤාඤායං ගජධමපාහං දෙවනමිනෙදු දුට්ඨො වදමි සෙවිතබ්බමපි අසෙවිතබ්බමපි ති. ජීවහාවිඤ්ඤාඤායං රසමපාහං දෙවනමිනෙදු දුට්ඨො වදමි සෙවිතබ්බමපි අසෙවිතබ්බමපි ති. කායවිඤ්ඤාඤායං ඓඨධ්මපාහං දෙවනමිනෙදු දුට්ඨො වදමි සෙවිතබ්බමපි අසෙවිතබ්බමපි ති. මනොවිඤ්ඤාඤායං ධම්මමපාහං දෙවනමිනෙදු දුට්ඨො වදමි සෙවිතබ්බමපි අසෙවිතබ්බමපි ති.

එවං වුතො සකකා දෙවනමිනෙදු හගවතං එතදවොච: ඉමස්ස ඛො අහං හනො හගවතා සඛිබ්බොතන භාසිතස්ස එවං විඤ්ඤාතො අපඨං ආජානාමි. යථාරුපං හනො චක්ඛුවිඤ්ඤාඤායං රුපං සෙවතො අකුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති, කුසලා ධම්මා පරිභාසන්ති ති, එවරුපං චක්ඛුවිඤ්ඤාඤායං රුපං න සෙවිතබ්බං. යථාරුපඤ්ඤා ඛො හනො චක්ඛුවිඤ්ඤාඤායං රුපං සෙවතො අකුසලා ධම්මා පරිභාසන්ති කුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති ති, එවරුපං චක්ඛුවිඤ්ඤාඤායං රුපං සෙවිතබ්බං. යථාරුපඤ්ඤා ඛො හනො සොනවිඤ්ඤාඤායං සඤ්ඤං සෙවතො -පෙ- සානවිඤ්ඤාඤායං ගජධං සෙවතො -පෙ- ජීවහාවිඤ්ඤාඤායං රසං සෙවතො -පෙ- කායවිඤ්ඤාඤායං ඓඨධ්මං සෙවතො -පෙ- මනොවිඤ්ඤාඤායං ධම්මං සෙවතො අකුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති කුසලා ධම්මා පරිභාසන්ති ති එවරුපො මනොවිඤ්ඤාඤායං ධම්මා න සෙවිතබ්බො. යථාරුපඤ්ඤා ඛො හනො මනොවිඤ්ඤාඤායං ධම්මං සෙවතො අකුසලා ධම්මා පරිභාසන්ති කුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති ති, එවරුපො මනොවිඤ්ඤාඤායං ධම්මා සෙවිතබ්බො. ඉමස්ස ඛො මෙ හනො හගවතා සඛිබ්බොතන භාසිතස්ස එවං විඤ්ඤාතො අපඨං ආජානො තිණණා මෙඤ්ඤා කඛිධා විගතා කථංකථා හගවතො පඤ්ඤාචෙය්‍යාකරණං සුඤ්ඤා"ති.

20. ඉතිහ සකකා දෙවනමිනෙදු හගවතො භාසිතං අභිනඤ්ඤා අනුමොදිඤා හගවනං උත්තරිං පඤ්ඤා අපුච්ඡි: "සබ්බො ඤා ඛො මාරිස සමණබ්‍රාහමණා එකන්තවාද එකන්තසීලා එකන්තජජු එකන්තඅච්ඡෙදාසානා"ති.

"න ඛො දෙවනමිනෙදු සබ්බො සමණබ්‍රාහමණා එකන්තවාද එකන්තසීලා එකන්තජජු එකන්තඅච්ඡෙදාසානා"ති.

"කසමා පන මාරිස න සබ්බො සමණබ්‍රාහමණා එකන්තවාද එකන්තසීලා එකන්තජජු එකන්තඅච්ඡෙදාසානා?"ති.

"අනෙකධාතුනාධාතු ඛො දෙවනමිනෙදු ලොකො. තසමිං අනෙකධාතුනාධාතුසමිං ලොකෙ යං යදෙව සත්තා ධාතුං අභිනිවිසන්ති, තං තදෙව ථාමසා පරාමස්ස අභිනිවිසස්ස වොහරන්ති 'ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤාන්ති.' තසමා න සබ්බො සමණබ්‍රාහමණා එකන්තවාද එකන්තසීලා එකන්තජජු එකන්තඅච්ඡෙදාසානා"ති.

"සබ්බො ඤා ඛො මාරිස සමණබ්‍රාහමණා අච්චන්තනිධ්‍යා අච්චන්තයොගකෙබ්බි අච්චන්තබ්‍රහමචාරි අච්චන්තපරියොසානා?"ති.

"න ඛො දෙවනමිනෙදු සබ්බො සමණබ්‍රාහමණා අච්චන්තනිධ්‍යා අච්චන්තයොගකෙබ්බි අච්චන්තබ්‍රහමචාරි අච්චන්තපරියොසානා"ති.

19. මෙසේ සක් දෙවිඳු හගවත් බුදුරජුන්ගේ වචනය පිළිගෙන අනුමොචු ඔබගෙන් "නිදුකාණන් වහන්ස, කෙසේ පිළිපත් මහණ තෙම ඉන්ද්‍රිය සංවරය පිණිස පිළිපත්තේ වේ ද?" යි මත්තෙහි පැනයක් පුළුවන.

"දෙවිද, ඇසින් දක දන යුතු රූපය ද සෙවියැ යුත්ත ද නො සෙවියැ යුත්ත ද යි දෙවැදැරුම් කොට මම කියමි ... දෙවිද, කනින් අසා දන යුතු ශබ්දය ද ... දෙවිද, නැහැරයෙන් අසා දන යුතු ගඳ ද ... දිවෙන් ආස්වාද කොට දන යුතු රසය ද ... කයින් පැහැසැ දන යුතු හැපෙන දැ ද ... මනසින් දන යුතු දහම් අරමුණු ද සෙවියැ යුත්ත ද නොසෙවියැ යුත්ත ද යි දෙවැදැරුම් කොට මම කියමි" යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසඳ වදළ සේක.

මෙසේ වදළ කළේහි "වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් වදරන ලද මේ වචනයේ අරුත් මෙසේ විස්තර වශයෙන් මම දනගනිමි. වහන්ස, ඇසින් දක දන යුතු යම් බඳු රූපයක් සෙවුනහුගේ සන්තානයෙහි අකුසල් දහම්හු වැඩෙත් ද කුසල් දහම්හු පිරිහෙත් ද, මෙබඳු වූ වක්ෂුර් විශේය රූපය නො සෙවියැ යුතු. වහන්ස, ඇසින් දක දන යුතු යම් බඳු රූපයක් සෙවුනහුගේ සන්තානයෙහි අකුසල් දහම්හු පිරිහෙත් ද කුසල් දහම්හු වැඩෙත් ද, එබඳු වූ වක්ෂුර් විශේය රූපය සෙවියැ යුතු. වහන්ස, යම් බඳු ශ්‍රෝත්‍ර විශේය ශබ්දයක් සෙවුනහුගේ ... ස්‍රාණ විශේය ගන්ධයක් සෙවුනහුගේ ... ජීව්වා විශේය රසයක් සෙවුනහුගේ ... කාය විශේය ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයක් සෙවුනහුගේ ... මනෝ විශේය ධර්මයක් සෙවුනහුගේ සන්තානයෙහි අකුසල් දහම්හු වැඩෙත් ද කුසල් දහම්හු පිරිහෙත් ද, මෙ බඳු මනෝ විශේය ධර්මය නො සෙවියැ යුතු. වැලිඳු යම් බඳු මනෝ විශේය ධර්මයක් සෙවුනහුගේ සන්තානයෙහි අකුසල් දහම්හු පිරිහෙත් ද කුසල් දහම්හු වැඩෙත් ද එබඳු වූ මනෝ විශේය ධර්මය සෙවියැ යුතු. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද මේ වචනයේ අර්ථය මෙසේ විස්තරයෙන් දැන ගන්නා මට භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පැන විසඳුම ඇසීමෙන් මෙහි සැකය ඉක්මියේ ය, විමතිය පහ වී යැ" යි සක්දෙවිඳු කී ය.

20. මෙසේ සක් දෙවිඳු හගවත් බුදුරජුන්ගේ වචනය පිළිගෙන අනුමොචු, මත්තෙහි දු පැනයක් පුළුවන්නේ, "නිදුකාණන් වහන්ස, සියලු ම මහණබ්‍රාහමණෝ එක් (සමාන) අන්තයක් ඇති (අභින්න) වාද ඇත්තෝ ද? එක් ම (සමාන) ආචාර ඇත්තෝ ද? එක් (සමාන) ලබ්ධි ඇත්තෝ ද? එක් (සමාන) නිෂ්ඨානයක් ඇත්තෝ ද?" යි පුළුවන.

"දෙවිද, සියලු මහණ බ්‍රාහමණෝ සමාන වාද ඇත්තෝ නො වෙත්, සමාන ආචාර ඇත්තෝ නො වෙත්, සමාන ලබ්ධි ඇත්තෝ නො වෙත්, සමාන නිෂ්ඨානයක් ඇත්තෝ නො වෙත්" යැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක.

"නිදුකාණන් වහන්ස, කවර හෙයින් සියලු මහණ බ්‍රාහමණෝ සමාන වාද ඇත්තෝ සමානචාර ඇත්තෝ සමාන ලබ්ධි ඇත්තෝ සමාන නිෂ්ඨානයක් ඇත්තෝ නො වෙත් ද?" යි සක්දෙවිඳු පුළුවන.

"දෙවිද, ලෝවැස්සෝ නොයෙක් අදහස් ඇත්තෝ, නානා අදහස් ඇත්තෝ වෙත්. ඒ නොයෙක් අදහස් ඇති, නානා අදහස් ඇති ලෝවැස්සන් අතුරෙහි සත්වයෝ යම් යම් ම අදහසකට වැද ගනිත් ද (අදහසක් ගනිත් ද), ඒ ඒ අදහස ම දැඩි කොට ගෙන මුළු ශක්තියෙන් ම පරාමර්ශනය කොට 'මෙය ම සත්‍ය යැ සෙස්ස හිස් යැ' යි කියත්. එහෙයින් සියලු මහණබ්‍රාහමණෝ එක් ම වාදයක් ඇත්තෝ නො වෙත්, එක් ම 'ආචාරයක්' ඇත්තෝ නො වෙත්, එක් ම ලබ්ධියක් ඇත්තෝ නො වෙත්, එක් ම නිෂ්ඨාවක් ඇත්තෝ නො වෙත්" යැ යි විසඳ වදළ සේක.

"නිදුකාණන් වහන්ස, සියලු ම මහණබ්‍රාහමණෝ අත්‍යන්ත නිෂ්ඨාව ඇත්තෝ ද? අත්‍යන්ත යෝගක්ෂේමය (නිර්වාණය) ඇත්තෝ ද? අත්‍යන්ත පිණිස (නිවන සඳහා) බඹසර සරත්තෝ ද (ආයථිමාර්ගධර්මය කරන්නෝ ද)? අත්‍යන්ත පයථිසානය ඇත්තෝ ද (නිර්වාණොමිහු ද)?" යි සක් දෙවිඳු පුළුවන.

“කසමා පන මාර්ග න සබෙබ සමණබ්‍රාහ්මණා අවචනනනිධා අවචනනගොගකෙබ්ඪී අවචනනබ්‍රහ්මචාරී අවචනනපරියොසානා”ති.

“යෙ බො දෙවානම්ඤ්ඤ භික්ඛු තණ්හාසංඛ්ඛියවිමුත්තා තෙ අවචනනනිධා අවචනනගොගකෙබ්ඪී අවචනනබ්‍රහ්මචාරී අවචනනපරියොසානා. තසමා න සබෙබ සමණබ්‍රාහ්මණා අවචනනනිධා අවචනනගොගකෙබ්ඪී අවචනනබ්‍රහ්මචාරී අවචනනපරියොසානා”ති.

ඉඤ්ඤං භගවා සකකසස දෙවානම්ඤ්ඤ පඤ්ඤං පුට්ඨො බ්‍යාකාසි. අතතමනො සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ භගවතො භාසිතං අභිනඤ්ඤ අනුමොදි. එව මෙතං භගවා එවමෙතං සුගත තිණණා මෙ’ඤ්ඤ කඛ්ඛා විගතා කථංකථා භගවතො පඤ්ඤවෙය්‍යාකරණං සුඤ්ඤා”ති.

21. ඉතිහ සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ භගවතො භාසිතං අභිනඤ්ඤ අනුමොදිඤ්ඤ භගවතං එතදවොච: එජා භනෙන රොගො එජා ගණො එජා සලං එජා ඉමං පුරිසං පරිකඛ්ඛිති තසස තසෙව භවසස අභිනිබ්බතතියා. තසමා අයං පුරිසො උච්චාවචමාපජ්ජති. යෙසවාහං භනෙන පඤ්ඤානං ඉතො බිහිද්ධා අඤ්ඤෙසු සමණබ්‍රාහ්මණෙසු ඔකාසකමමපි නාලඤ්ඤං, තෙ මෙ භගවතා බ්‍යාකතා. දීඝරත්තානුසයිතඤ්ඤ පන මෙ විචිකිච්ඡා-කථංකථාසලං, තඤ්ඤ භගවතා අබ්බුඤ්ඤානති.

22. අභිජානාමහං. නො ඤ්ඤං දෙවානම්ඤ්ඤ ඉමෙ පඤ්ඤෙ අඤ්ඤෙසු සමණබ්‍රාහ්මණෙ පුච්ඡතා”ති.

“අභිජානාමහං භනෙන ඉමෙ පඤ්ඤෙ අඤ්ඤෙසු සමණබ්‍රාහ්මණෙ පුච්ඡතා”ති.

“යථා කථං පන තෙ දෙවානම්ඤ්ඤ බ්‍යාකංසු, සවෙ තෙ අගරු භාසසු”ති.

“න බො මෙ භනෙන ගරු යඤ්ඤං භගවා නිසිනෙනා භගවතරුපො චා”ති.

“තෙන හි දෙවානම්ඤ්ඤ භාසසු”ති.

“යෙසවාහං භනෙන මඤ්ඤෙසු සමණබ්‍රාහ්මණා ආරඤ්ඤෙසු පනතසෙනාසනාති, ත්‍යාහං උපසංඛිකම්ඤ්ඤ ඉමෙ පඤ්ඤෙ පුච්ඡාමි. තෙ මයා පුට්ඨො න සමපායනති, අසමපායනතා මමං යෙව පටිපුච්ඡනති” කො නාමො ආයසමා?”ති. තෙසාහං පුට්ඨො බ්‍යාකරොමි: “අහං බො මාර්ග, සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ”ති. තෙ මමං යෙව උත්තරං පටිපුච්ඡනති ‘කිං පනායසමා දෙවානම්ඤ්ඤ කමමං කඤ්ඤා ඉමං යානං පතො’ති. තෙසාහං යථාසුතං යථාපරියතං ධමමං දෙසෙමි. තෙ තාවතකෙනෙව අතතමනා භොනති ‘සකෙකා ච නො දෙවානම්ඤ්ඤ දිට්ඨො යඤ්ඤෙ නො අපුච්ඡමහ තඤ්ඤෙ නො බ්‍යාකාසි’ති. තෙ අඤ්ඤෙදඤ්ඤ මමං යෙව සාවකා සමපජ්ජනති, න චාහං තෙසං.

අහං බො පන භනෙන භගවතො සාවකො සොනාපනො අවිනිපාතධමෙමො නියතො සමෙබ්බාධිපරායණො”ති.

“දෙවිද, සියලු මහණබ්‍රහ්මණෝ අත්‍යන්තනිෂ්ඨාව ඇත්තෝ නො ම වෙත්, අත්‍යන්ත යෝගක්ෂේමය ඇත්තෝ, අත්‍යන්ත බ්‍රහ්මචාරීහු, අත්‍යන්ත පයථිවසානය ඇත්තෝ නො ම වෙති” යි විසඳු සේක.

“නිදුකාණන් වහන්ස, කවර හෙයින් සියලු මහණ බ්‍රහ්මණෝ අත්‍යන්ත නිෂ්ඨාව ඇත්තෝ නො ම වෙත් ද? අත්‍යන්ත යෝගක්ෂේමය ඇත්තෝ, අත්‍යන්ත බ්‍රහ්මචාරීහු, අත්‍යන්ත පයථිවසානය ඇත්තෝ නො ම වෙත් ද?”යි සක් දෙවිඳු පුච්චුන.

“දෙවිද, යම් මහණ බ්‍රහ්මණු කෙනෙක් තෘෂ්ණා සංක්ෂයයෙන් (මාර්ගයෙන් හෝ නිවන අරමුණු කොට) කෙලෙසුන් කෙරෙන් මිදුණාහු ද, ඔහු අත්‍යන්ත නිෂ්ඨාව ඇත්තාහු, අත්‍යන්ත යෝගක්ෂේමය ඇත්තාහු, අත්‍යන්ත බ්‍රහ්මචාරීහු, අත්‍යන්ත පයථිවසානය ඇත්තාහු වෙත්. එහෙයින් සියලු මහණ බ්‍රහ්මණෝ අත්‍යන්ත නිෂ්ඨාව ඇත්තෝ නො වෙත්, අත්‍යන්ත යෝගක්ෂේමය ඇත්තෝ, අත්‍යන්ත බ්‍රහ්මචාරීහු, අත්‍යන්ත පයථිවසානය ඇත්තෝ නො වෙත්” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසඳු සේක.

මෙසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සක් දෙවිඳු විසින් පැන පුළුවස්නා ලද සේක් ඒ විසඳු සේක. සතුටු වූ සක් දෙවිඳු “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, එය එසේ යැ, සුගතයන් වහන්ස, එය එසේ ය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ප්‍රශ්නව්‍යාකරණය (පැන විසඳීම) ඇසීමෙන් මෙහි මගේ සැකය ඉක්මණ, විමතිය පහ වී යැ” යි භගවත් බුදුරජුන්ගේ භාෂිතය පිළිගත්තේ ය, අනුමෙවී ය.

21. මෙසේ සක් දෙවිඳු භගවත් බුදුරජුන්ගේ වචනය පිළිගෙන, අනුමෙවැ “වහන්ස, තෘෂ්ණාව රෝගයෙක, තෘෂ්ණාව ගඩක, තෘෂ්ණාව හුලෙක, තෘෂ්ණාව මේ පුරුෂයා (කර්මානුරූප ව) ඒ ඒ භවයෙක ම ඉපැදීම පිණිස භාත්පසින් අදී. එ හෙයින් මේ පුරුෂ තෙම උස් බවට පහත් බවට පැමිණේ. වහන්ස, යම් ප්‍රශ්නයට මෙයින් බැහැර අන් මහණ බ්‍රහ්මණන් කෙරෙහි අවකාශ කිරීමි පමණ දු නො ලද්දෙමි ද, දිරිස කාලයක් මා සිත් සතන්හි ලැග භොත් ඒ ප්‍රශ්නයේ මට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් විසඳ වදරන ලදහ. මා තුළ යම් සැක විමති නැමැති හුලෙක් වී ද, එය ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් උදුරා දමන ලද්දේ යැ” යි මෙ බස් පැවැසී ය.

22. “දෙවිද, මේ ප්‍රශ්න අන් මහණ බ්‍රහ්මණන් වෙතින් විචාලා දන්නෙහි ද?” යි භගවත්හු වදළාහ.

“වහන්ස, අන් මහණ බ්‍රහ්මණන් වෙතින් මේ ප්‍රශ්න විචාලා දනිමි”යි සක් දෙවිඳු කී ය.

“දෙවිද, කෙසේ නම් ඔහු මේ ප්‍රශ්න විසඳුහු ද, ඉදින් ඔබට බරෙක් නො වේ නම්, කිව මැනවැ” යි භගවත්හු වදළාහ.

“වහන්ස, යම් තැනෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැන්නෙක් වැඩහුන් සේක් වී නම්, එය කියනු මට බරෙක් නො වේ” යැ යි සක් දෙවිඳු කී ය.

“එසේ වී නම්, දෙවිද, කියන්නැ” යි භගවත්හු වදළාහ.

“වහන්ස, වනවාසීහු යැ යි, ගම්කොළවැද සෙනසුන්හි වසනනෝ යැ යි, යම් මහණ බ්‍රහ්මණු කෙනකු මම සිතීමි ද, මම ඔවුන් කරා ගොස් මේ ප්‍රශ්න විචාලෙමි. ඔහු මා විසින් විචාරන ලද්දහු, “ආයුෂ්මත් තෙමේ කිනම් වේ ද?” යි මා ම පුළුවසින්. මම ඔවුන් විසින් පුළුවස්නා ලදීම් ‘නිදුකාණනි, මම සක් දෙවිඳුමි’ යි කියමි. ඔහු “ආයුෂ්මත් දේවේන්ද්‍ර තෙමේ කවර නම් කර්මයක් කොට මේ තැනට පත් වී ද?” යි මත්තෙහි මා ම පුළුවසින්. මම ඔවුන්ට මා අසා ඇති පරිදි මා ඉගෙන ඇති පරිදි (සප්ත වුත පද) ධර්මය දෙසමි. ඔහු එ පමණින් ම, ‘අප විසින් සක් දෙවිඳු දක්නා ලද්දේ ද වේ, අපි යමක් විචාලමෝ ද එය ද අපට විසඳ කියේ යැ’ යි එ පමණින් ම සතුටු වෙත්, ඔහු ඒකාන්තයෙන් මගේ ම ශ්‍රාවකයෝ වෙත්, මම ඔවුන්ගේ ශ්‍රාවක නො වෙමි. වහන්ස, මම වූ කලී සිවු අවාහි නොවැටෙන සැහැවි ඇති, මාර්ග ධර්ම නියාමයෙන් නියත වූ (අවශ්‍යයෙන් ම උපරිමාර්ගාධිමය කරන සුලු) භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සෝවාන් සච්චෙක් වෙමි” යි සක් දෙවිඳු පැවැසීය.

23. "අභිජානාසී නො ක්‍රියා දෙවනමිඤ්ඤ ඉතො පුබ්බෙ ඵවරුපං වෙද පටිලාහං සොමනස්සපටිලාහනති?"

"අභිජානාමහං භනෙත ඉතො පුබ්බෙ ඵවරුපං වෙදපටිලාහං සොමනස්සපටිලාහනති."

"යථාකථං පන ක්‍රියා දෙවනමිඤ්ඤ අභිජානාසී ඉතො පුබ්බෙ ඵවරුපං වෙදපටිලාහං සොමනස්සපටිලාහනති?"

"භුතපුබ්බං භනෙත දෙවාසුරසඛාමො සමුපබ්බුලො අනොසී. තස්මිං ඛො පන භනෙත සඛාමෙ දෙවා ජීනිංසු, අසුරා පරාජයිංසු, තස්ස මය්හං භනෙත තං සඛාමං. අභිච්ඡන්තිචා විජ්ජනසඛාමස්ස ඵතදහොසී: 'යා වෙච දුනි දිබ්බා ඔජා යා ච අසුරා ඔජා උභයමෙඤ්ඤ දෙවා පරිභුඤ්ජස්සනති'ති. සො ඛො පන මෙ භනෙත වෙදපටිලාහො සොමනස්සපටිලාහො සද්දුකාචචරො සසඤ්චචරො න නිබ්බිදය න විරාගය න නිරොධය න උපසමාය න අභිඤ්ඤය න සමෙධාධය න නිබ්බානාය සංවතනති.

යො ඛො පන මෙ අයං භනෙත භගවතො ධම්මං සුඤ්ඤා වෙදපටිලාහො සොමනස්සපටිලාහො, සො අද්දුකාචචරො අසඤ්චචරො ඵකනනිබ්බිදය විරාගය නිරොධය උපසමාය අභිඤ්ඤය සමෙධාධය නිබ්බානාය සංවතනති"ති.

24. "කිං පන ක්‍රියා දෙවනමිඤ්ඤ අස්ඵසං සමපස්සමානො ඵවරුපං වෙදපටිලාහං සොමනස්ස පටිලාහං පච්චෙදෙසී?"ති.

"ජ ඛො අහං භනෙත අස්ඵසෙ සමපස්සමානො ඵවරුපං වෙදපටිලාහං සොමනස්සපටිලාහං පච්චෙදෙමි"ති.

"ඉධෙව තිඨමානස්ස දෙවභුතස්ස මෙ සතො, පුනරායු ච මෙ ලද්ධො ඵචං ජානාහි මාරිසා"ති.

ඉමං ඛො අහං භනෙත පඨමං අස්ඵසං සමපස්සමානො ඵවරුපං වෙදපටිලාහං සොමනස්සපටිලාහං පච්චෙදෙමි.

චුතා'හං දිවියා කායා ආයුං නිත්වා අමානුසං, අමුලො ගඛමෙස්සාමි යඤ්ච මෙ රමති මනො.

ඉමං ඛො අහං භනෙත දුතියං අස්ඵසං සමපස්සමානො ඵවරුපං වෙදපටිලාහං සොමනස්සපටිලාහං පච්චෙදෙමි.

ස්වාහං අමුලොපඤ්ඤස්ස විහරං සාසනෙ රතො, ඤයෙන විහරිස්සාමි සමපජානො පටිස්සතො.

ඉමං ඛො අහං භනෙත තතියං අස්ඵසං සමපස්සමානො ඵවරුපං වෙදපටිලාහං සොමනස්සපටිලාහං පච්චෙදෙමි.

ඤයෙන මෙ චරතො ච සමෙධාධි වෙ භවිස්සති, අඤ්ඤතා විහරිස්සාමි සෙචච මනෙතා භවිස්සති.

23. "දෙවිද, මෙයින් පෙර තොප මෙ බඳු සතුටක් ලැබීම, සොම්නසක් ලැබීම දැනිවු දූ" යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අසා වදළ සේක.

"වහන්ස, මම මෙයින් පෙර මෙබඳු සතුටක් ලැබීම සොම්නසක් ලැබීම දැනිමි" යි සක් දෙවිඳු කී ය.

"දෙවිද, මෙයින් පෙර තොප කෙසේ වූ මෙබඳු සතුටක් ලැබීම සොම්නසක් ලැබීම දැනිවු දූ?" යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අසා වදළ සේක.

"වහන්ස, පෙර වූවක් කියමි. පෙර දෙවියන්ගේ ද අසුරයන්ගේ ද, යුද්ධයෙක් එළැඹූ සිටියේ විය. වහන්ස, ඒ යුද්ධයෙහි දෙවියෝ ජය ගත්හ. අසුරයෝ පැරදුණහ. වහන්ස, ඒ යුද්ධය දිනා, දිනු යුද්ධය ඇති ඒ මට "දුන් යම් දිව්‍ය ඕජසෙක් වේ ද යම් අසුර ඕජසෙකුත් වේ ද, මේ දෙකොටස ම දුන් දෙවියෝ පරිභෝග කරන්නාහ" යි මට මේ සිත විය. වහන්ස, මගේ ඒ යම් සතුට ලැබීමෙක් සොම්නස ලැබීමෙක් වී ද දඬුගෙන හැසිරීම සහිත වූ අවි ගෙන හැසිරීම සහිත වූ ඒ සතුට ලැබීම, ඒ සොම්නස ලැබීම සසර කලකිරීම පිණිස නො පවතී, විරාගය පිණිස නො පවතී, නිරෝධය පිණිස නො පවතී, කෙලෙස් සන්සිදීම පිණිස නො පවතී, විශිෂ්ට ඥාන පිණිස නො පවතී, සත්‍යාවබෝධය පිණිස නො පවතී, නිවන පිණිස නො පවතී. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ධර්මය ඇසීමෙන් මට යම් සතුට ලැබීමෙක්, සොම්නස ලැබීමෙක් වී ද, එය දඬුගෙන හැසිරීම නැති එකෙක, අවි ගෙන හැසිරීම නැති එකෙක, ඒකාන්තයෙන් සසර කලකිරෙනු පිණිස, විරාගය පිණිස, නිරෝධය පිණිස, ක්ලේශ ව්‍යුපගමය පිණිස, විශිෂ්ටඥානය පිණිස සත්‍යාවබෝධය පිණිස, නිර්වාණය පිණිස පවතී" යැ යි සක් දෙවිඳු කී ය.

24. "දෙවිද, තෝ කවර නම් කරුණක් දක්නෙහි මෙබඳු සතුට ලැබීමක්, සොම්නස ලැබීමක් දන්වති දූ?" යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අසා වදළ සේක.

"වහන්ස, මම කරුණු සයක් දක්නෙමි, මෙ බඳු වූ සතුට ලැබීමක් සොම්නස ලැබීමක් දන්වමි.

'නිදුකාණන් වහන්ස, මෙහි ම සිටුනා දෙවි වූ ම මා විසින් (ආයු ගෙවී) මෙහි දී ම සැව අනතුරු වැ මෙහි ම ඉපැදීමෙන් පුනරායුෂය ද ලද්දේ ය. මෙ කරුණ මෙසේ දැන වදළ මැනවි. වහන්ස, මේ පළමු වන කරුණ දක්නෙමි, මෙබඳු වූ සතුට ලැබීම, සොම්නස ලැබීම දන්වමි.

'මම දිව්‍ය ආයුෂ හැර දමා දෙවි අත් බැවින් සැව, යම් තැනෙක මා සිත ඇලෙයි ද, එහි සිහි නොමුළා වැ (කැත් කුල ආදියෙක) මවු කුසකට එළැඹෙන්නෙමි." වහන්ස, මම මේ දෙවෙනි කරුණ දක්නෙමි, මෙබඳු වූ සතුටක් ලැබීම, සොම්නසක් ලැබීම දන්වමි.

'ඒ මම සස්නෙහි ඇලුණෙමි, නොමුළා වූ ප්‍රඥ ඇති වැ වසන්නෙමි, ප්‍රඥ ඇත්තෙමි, එළැඹූ සිටි සිහි ඇත්තෙමි, න්‍යායයෙන් (අරීසවු බවට නිසි වූ කරුණින්) යුතු වැ වසන්නෙමි.' වහන්ස, මේ තුන් වැනි කරුණ දක්නෙමි, මෙබඳු වූ සතුට ලැබීම සොම්නස ලැබීම දන්වමි.

"න්‍යායයෙන් (අරී සවු බවට ගැලපෙන කරුණින්) හැසිරෙන මට ඉදින් සම්බෝධය වන්නේ නම් (සෙදුගැමිවන්නෙමි නම්) නොලත් විශේෂාධිගමය ලබනු කැමැත්තෙමි වසන්නෙමි. එය ම මිනිස් ලොවැ මගේ කෙළවර අත්බව වන්නේ ය."

ඉමං බො අහං භනෙන චතුස්ථං අස්ථවසං සමපසසමානො ඵවරූපං වෙදපට්ටලාහං සොමනසසපට්ටලාහං පචෙදෙමි.

චුතො'හං මානුසා කායා ආයුං හිත්වාන මානුසං, පුන දෙව භවිස්සාමි දෙවලොකමිහි උත්තමො.
ඉමං බො අහං භනෙන පඤ්චමං අස්ථවසං සමපසසමානො ඵවරූපං වෙදපට්ටලාහං සොමනසසපට්ටලාහං පචෙදෙමි.

තෙ පණිතතරා දෙවා අකනිධා යසසිනො, අනතිමෙ චත්තමානමිහි සො නිවාසො භවිස්සති.
ඉමං බො අහං භනෙන ඡධං අස්ථවසං සමපසසමානො ඵවරූපං වෙදපට්ටලාහං සොමනසසපට්ටලාහං පචෙදෙමි.

ඉමෙ බො අහං භනෙන ඡ අස්ථවසෙ සමපසසමානො ඵවරූපං වෙදපට්ටලාහං සොමනසසපට්ටලාහං පචෙදෙමි.

25. අපරියොසිතසඛකප්පො විචිකිච්ඡි කථංකථී, විචිරං දීසමද්ධානං අනෙවසනො තථාගතං.

යාසසු මඤ්ඤමි සමණෙ පචිචිත්තවිහාරිනො, සමබුද්ධා ඉති මඤ්ඤනො ගච්ඡාමි තෙ උපාසිතුං.

කථං ආරාධනා හොති කථං හොති විරාධනා, ඉති පුට්ඨා න සමෙහානති මග්ගෙ පටිපදසු ව.

තාසාසසු යද මං ජානනති සකෙකා දෙවානමාගතො, තාසාසසු මමෙව පුච්ඡනති කිං කත්වා පාපුණී ඉදං.

තෙසං යථාසුතං ධම්මං දෙසයාමි ජනෙසුත, තෙන අත්තමනා හොනති දිට්ඨො නො වාසවො'ති ව.

යද ව බුද්ධමද්දකඛිං විචිකිච්ඡාවිතාරණං, සො'මහි විතභයො අඡ්ඡ සමබුද්ධං පයිරුපාසිය

තණ්හාසලෙසස භනතාරං බුද්ධමප්පට්ටුගලං අහං වඤ්ඤ මහාවීරං බුද්ධමාදිච්චබඤ්ඤානං

යං කරොමසි බුහුමුනො සමං දෙවෙහි මාරිස, තදඡ්ඡ කුසාං කසාම හඤ්ඤ සාමං කරොම තෙ.

ත්වමෙව අසි සමබුද්ධො තුවං සත්වා අනුත්තරො, සදෙවකසමීං ලොකසමීං නත්තී තෙ පටිපුගාලො'ති.

26. අථ බො සකෙකා දෙවානමිඤ්ඤ පඤ්චසිඛං ගතධබ්බපුත්තං ආමනෙහසි. බහුපකාරො බො මෙ'සි ත්වං තාත පඤ්චසිඛං යං ත්වං භගවන්තං පඨමං පසාදෙසි. තායා තාත පඨමං පසාදිතං පච්ඡා මයං තං භගවන්තං දසසනාය උපසඛකමි'මහ

චහන්ස, මේ සතර වන කරුණ දක්නෙමි, මෙ බඳු වූ සතුට ලැබීම සොම්නස ලැබීම දන්වමි.

'මනුෂ්‍යායායුෂය හැර මිනිසන් බැවින් සැවැ දෙව් ලොවැ යලිදු උතුම් දෙවියෙක් වන්නෙමි.'
චහන්ස, මේ පස් වන කරුණ දක්නෙමි, මෙ බඳු වූ සතුට ලැබීම මෙබඳු වූ සොම්නස ලැබීම දන්වමි.

'යශස් ඇති, සියලු දෙවියන්ට වඩා උතුම් වූ, අකනිටා බඹලොව් වැසි ඒ යම් දෙව් කෙනෙක් ඇද්ද, මගේ අන්තිම අත්බව පවත්නා කල්හි ඔවුන් අතුරෙහි මගේ නිවාසය වන්නේ ය.'
චහන්ස, මේ සවැනි කරුණ දක්නෙමි, මෙබඳු වූ සතුට ලැබීම සොම්නස ලැබීම දන්වමි.

චහන්ස, මම මේ කරුණු සය දක්නෙමි, මෙ බඳු වූ සතුට ලැබීම, සොම්නස ලැබීම දන්වමි.

25. නො නිමි මනෝරථය ඇති වැ, සැක කරන සුලු වැ, විමති ඇති වැ, තථාගත කෙනකු සොයනුයෙමි දික් කලක් සසර හැවිද්දෙමි.

යම් මහණුන් ත්‍රිවිධ විචේකයෙන් විචික්ත වැ වසන්නන් කොට හඟිමි ද, මේ බුදුවරු යි හඟින්නෙමි ඔවුන් ඇසුරු කරන්නට යෙමි.

'ආයථි මාර්ගයට බස්නා පිළිවෙත කෙසේ වේ ද? ආයථි මාර්ගයට බාධක පිළිවෙත (අනුපාය ප්‍රතිපත්තිය) කෙසේ වේ ද?' යි මා විසින් විචාරන ලද්ද වූ ආයථි මාර්ගයෙහි ද ප්‍රතිපත්තීන්හි ද විචාළ කරුණු මොනොවට විසඳ කියන්නට ඔහු නො හැකි වෙත්.

ඔහු යම් කලෙක 'දෙවියන් අතුරෙන් සක් දෙව් තෙමේ ආයේ යැ' යි මා දැනැ හැඳිනැ ගනින් ද, ඒ කල, 'කුමක් කොට මේ සක් දෙව් පදයට පැමිණියෙහි ද?' යි මා ම පිළිවිසිත්.
ඔවුන්ට මම අසා ඇති පරිදි ජනයා අතර ප්‍රකට වූ සජ්ත වුත පද ධර්මය දෙසමි. එයින් ඔහු 'අප විසින් වාසව (ශක්‍ර) තෙම දක්නා ලද' යි කියාත් සතුටු වෙත්.

වැලි යම් කලෙක සැක දුරු කරන බුදුරජුන් දුටුයෙමි ද, ඒ අද ඒ සම්බුදු රජුන් ඇසුරු කොට ඒ මම පහ වූ බිය ඇත්තෙකිමි වෙමි.
තෘෂ්ණා නැමැතිහුල නසාලූ, සම පුගුලක්හු නැති, බුදුරජුන් මමි වදිමි. මහාවීර වූ සුයථිබන්ධුන් වහන්සේ වදිමි.

පෙර දෙවියන් සමඟ බඹහට යම් නමස්කාරයක් කළමෝ ද, නිදුකාණන් වහන්ස, අද ඔබට ඒ නමස්කාරය කරන්නමු. දැන් ඔබට පිණිසා කරමිහ.

'ඔබ ම සම්බුදුහු වෙති, ඔබ ම නිරුත්තර ශාස්තෘහු වෙති. දෙවියන් සහිත ලොවැ ඔබට සම පුගුලෙක් නැත.'

26. ඉක්බිති සක් දෙවිඳු පන්සිළු ගඳෙවු පුත්‍ර බණවා 'දරුව පන්සිළු, පළමු කොට තෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පැහැදිලියෙහි (සිත් ගත්තෙහි) ය. ඒ තෝ මට බොහෝ උපකාරී වූයෙහි ය. දරුව, පළමු කොට තා විසින් පහදවන ලද අර්භත් සමයක් සම්බුද්ධ

අරහන්තං සමමාසමුද්ධං. පෙතතිකෙ ව ධානෙ ධපයිසසාමි, ගන්ධබරාජා හවිසසසි,
හද්දඤ්ච තෙ සුරියචචජසං දමමි, සා හි තෙ අභිපඤ්චා”ති.
අප්ඵ බො සකෙකා දෙවනමිඤ්ඤ පාණිනා පධවිං පරාමසිඤ්චා තිකඛතතං උදනං
උදනෙසි: “නමො තසස භගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධසස, නමො තසස
භගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධසස, නමො තසස භගවතො අරහතො
සමමාසමුද්ධසසා”ති.

ඉමසමිඤ්ච පන වෙය්‍යාකරණසමිං හඤ්ඤමානෙ සකකසස දෙවනමිඤ්ඤසස විරජං
විතමලං ධමමචකඤ්චං උදපාදි “යං කිඤ්චි සමුදයධමමං සබ්බං තං නිරොධධමමනති.”
අඤ්ඤසඤ්ච අසීතියා දෙවතාසහසානං.
ඉති යෙ සකෙකන දෙවනමිඤ්ඤ අජ්ඣධිධපඤ්ඤා පුට්ඨා, තෙ, භගවතා බ්‍යාකතා,
තසමා ඉමසස වෙය්‍යාකරණසස සකකපඤ්ඤා’තෙච අධිචචනනති.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට පසු වැ අපි එළඹුණමිහ. තා (අද සිට) පිය තනතුරෙහි
තබන්නෙමි. තෝ අද සිට ගන්ධර්වයනට රජ වන්නෙහි ය. හිරුහු සේ බබලන හදා
දෙවගන තට දෙමි. තා විසින් මි වෙසෙසින් පතන ලද්දී යැ” යි කී ය.
ඉක්බිති සක් දෙවිඳු අත්ලෙන් පොළොව ස්පර්ශ කොට “ඒ භගවත් අර්හත් සමාසක්
සමුද්ධයන් වහන්සේට නමස්කාර වේ වා, ඒ භගවත් අර්හත් සමුද්ධයන්
වහන්සේට නමස්කාර වේ වා, ඒ භගවත් අර්හත් සමාසක් සමුද්ධයන් වහන්සේට
නමස්කාර වේවා” යි තුන් වරක් උදන් ඇති ය.
මේ නිර්ගාථක සුත්‍රය වදරනුලබන කල්හි සක් දෙවිඳු ට ද අන් අසු දහසක් දෙවියනට
ද ‘යමක් උපදනා සුලු ද ඒ සියල්ල නැසෙන සුලු යැ යි කෙලෙස් රජස් රහිත,
කෙලෙස් මල රහිත දහම් ඇස (සෝවාන් මඟ නුවණ) පහළ විය.
මෙසේ සක් දෙවිඳු විසින් පතන ලද විචාරන ලද යම් ප්‍රශ්න කෙනෙක් වූහු ද, ඔහු
භගවත් බුදුරජුන් විසින් විසඳන ලදහ. එහෙයින් මේ නිර්ගාථක සුත්‍රයට සක්කපඤ්ඤ
(ශක්‍රප්‍රශ්න) යැ යි ම නමෙක් වෙයි.

ද්වේධා විතක්ක සූත්‍රය (මජ්ඣිමනිකාය)

<https://tipitaka.lk/mn-1-2-9/>

<p>1. එවං මෙ සූතං: එකං සමයං භගවා සාවඤ්චියං විහරති ජේතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛූ ආමනෙතසි භික්ඛවොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චසෙසාසුං. භගවා එතදවොච:</p> <p>2. පුබ්බෙව මෙ භික්ඛවෙ සමේඛාධා අනභිසම්බුද්ධස්ස බොධිසත්තසෙසව සතො එතදභොසි: යනනුනාහං දෙවධා කඤ්ච දෙවධා කඤ්චා විතකෙක විහරෙය්‍යන්ති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ යො වායං කාමචිතකෙකා යො ච ඛ්‍යාපාදචිතකෙකා යො ච විහිංසාවිතකෙකා, ඉමං එකං භාගමකාසිං. යො වායං නෙකධම්මචිතකෙකා යො ච අඛ්‍යාපාදචිතකෙකා යො ච අවිහිංසාවිතකෙකා, ඉමං දුතියං භාගමකාසිං.</p> <p>3. තස්ස මය්‍යං භික්ඛවෙ එවං අප්‍රමත්තස්ස ආතාපිනො පභිතත්තස්ස විහරතො උප්පජ්ජති කාමචිතකෙකා. සො එවං පජානාමි: උප්පනෙනා ඛො මෙ අයං කාමචිතකෙකා. සො ච ඛො අත්තව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති, පරව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති, උභයව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති, පඤ්ඤානිරොධිකො විසාතපකඛිකො අනිඛ්‍යාතසංවත්තතිකො. අත්තව්‍යාඛාධාය සංවත්තතිතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චිකඛිතො අඛ්‍යාතං ගච්ඡති. පරව්‍යාඛාධාය සංවත්තතිතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චිකඛිතො අඛ්‍යාතං ගච්ඡති. උභයව්‍යාඛාධාය සංවත්තතිතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චිකඛිතො අඛ්‍යාතං ගච්ඡති. පඤ්ඤානිරොධිකො විසාතපකඛිකො අනිඛ්‍යාතසංවත්තතිකොතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චිකඛිතො අඛ්‍යාතං ගච්ඡති. සො ඛො අහංභික්ඛවෙ උප්පනනුප්පනං කාමචිතකං පජ්ජමෙව විනොදමෙව ඛ්‍යනෙව නං අකාසිං.</p> <p>4. තස්ස මය්‍යං භික්ඛවෙ එවං අප්‍රමත්තස්ස ආතාපිනො පභිතත්තස්ස විහරතො උප්පජ්ජති ඛ්‍යාපාදචිතකො -පෙ- උප්පජ්ජති විහිංසාවිතකො. සො එවං පජානාමි: උප්පනෙනා</p>	<p>1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙහි යි භික්ඛූන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ඛූහු වහන්සැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක:</p> <p>2. මහණෙනි, බුදුවීමට පෙර ම බුදු නො වූ බොධිසත්ත වූ ම මට මේ අදහස වී ය: “ඉදින් මම විතර්කයන් දෙ කොටසක් කොට, දෙ කොටසක් කොට වාසය කරන්නෙමි නම් ඉතා මැනව” යි. මහණෙනි, ඒ මම යම් මේ කාමචිතර්කයකුත් යම් මේ ව්‍යාපාදචිතර්කයකුත් යම් මේ විහිංසාවිතර්කයකුත් වේ ද, මෙය එක් කොටසක් කෙළෙමි. යම් මේ නෛෂ්ක්‍රම්‍යවිතර්කයකුත් යම් මේ අව්‍යාපාදචිතර්කයකුත් යම් මේ අවිහිංසාවිතර්කයකුත් වේ ද, මෙය දෙවන කොටස කෙළෙමි.</p> <p>3. මහණෙනි, අප්‍රමත්ත වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තා වූ නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වසන්නා වූ ඒ මට කාමචිතර්ක උපදී. ඒ මම මෙසේ දනිමි: “මට මේ කාමචිතර්ක උපන්නේ ය. ඒ කාමචිතර්ක තෙමේ තමාට දුක් පිණිස ද පවතී. අන්හට දුක් පිණිස ද පවතී. දෙපසට දුක් පිණිස ද පවතී. ප්‍රඥව සිඳ හරින්නෙකි. දුක් කොටසෙහි වූවෙකි. නිවන සඳහා නො පවතින්නෙකැ” යි. මහණෙනි, තමහට දුක් පිණිස පවතී ය යි සලකන්නා වූ මාගේ ඒ විතර්කය විනාශයට යෙයි. මහණෙනි, අන්හට දුක් පිණිස පවතී ය යි සලකන්නා වූ මාගේ ඒ විතර්කය විනාශයට යෙයි. මහණෙනි, දෙපසට දුක් පිණිස පවතී ය යි සලකන්නා වූ මාගේ ඒ විතර්කය විනාශයට යෙයි. ප්‍රඥව සිඳ හරින්නෙකි, දුක් කොටසෙහි වූවෙකි, නිවන සඳහා නො පවතින්නෙකි යි සලකන්නා වූ මාගේ ඒ විතර්කය විනාශයට යෙයි. මහණෙනි, ඒ මම උපනුපන් කාමචිතර්කය දුරු කෙළෙමි ම ය. බැහැර කෙළෙමි ම ය. එය අවසන් වූවක් ම කෙළෙමි.</p> <p>4. මහණෙනි, අප්‍රමත්ත වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තා වූ නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වසන්නා වූ ඒ මට ව්‍යාපාදචිතර්කය උපදී... විහිංසාවිතර්කය උපදී. ඒ මම මෙසේ දනිමි: ‘මට මේ විහිංසා විතර්ක උපන්නේ</p>
--	---

බො මෙ අයං විහිංසාවිතකෙකා. සො ච බො අත්තව්‍යාබාධායපි සංවත්තති, පරව්‍යාබාධායපි සංවත්තති, උභයව්‍යාබාධායපි සංවත්තති, පඤ්ඤානිරොධිකො විසාතපකඛිකො අනිබ්බානසංවත්තනිකො. අත්තව්‍යාබාධාය සංවත්තතිතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චිකඛතො අබ්භ්‍යං ගච්ඡති පරව්‍යාබාධාය සංවත්තතිතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චිකඛතො අබ්භ්‍යං ගච්ඡති. උභයව්‍යාබාධාය සංවත්තතිතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චිකඛතො අබ්භ්‍යං ගච්ඡති. පඤ්ඤානිරොධිකො විසාතපකඛිකො අනිබ්බානසංවත්තනිකොතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චිකඛතො අබ්භ්‍යං ගච්ඡති. සො බො අහං භික්ඛවෙ උප්පනුප්පනං විහිංසාවිතකං පඡ්භමෙව විනොදමෙවබ්‍යතොච නං අකාසිං.

5. යඤ්ඤදෙව භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුලමනුචිතකෙකති අනුචිචාරෙති තථා තථා නති හොති වෙතසො. කාමචිතකකඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුලමනුචිතකෙකති අනුචිචාරෙති, පහාසි නෙකමමචිතකකං. කාමචිතකකං බහුලමකාසි. තස්ස තං කාමචිතකකාය චිතතං නමති. බ්‍යාපාදචිතකකඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුලමනුචිතකෙකති අනුචිචාරෙති, පහාසි අබ්‍යාපාදචිතකකං. බ්‍යාපාදචිතකකං බහුලමකාසි. තස්ස තං බ්‍යාපාදචිතකකාය චිතතං නමති. විහිංසාවිතකකඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුලමනුචිතකෙකති අනුචිචාරෙති, පහාසි අවිහිංසාවිතකකං. විහිංසාවිතකකං බහුලමකාසි. තස්ස තං විහිංසාවිතකකාය චිතතං නමති.

6. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ වස්‍යානං පච්ඡමෙ මාසෙ සරදසමයෙ කීට්ඨසමබ්බාධෙ ගොපාලකො ගාවො රකෙඛියා. සො තා ගාවො තතො තතො දණ්ඩන ආකොටෙය්‍ය පතිකොටෙය්‍ය සනතිරුඤ්ඤිය සනතිවාරෙය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? පස්සති හි සො භික්ඛවෙ ගොපාලකො තතොනිදනං වධං වා බඤ්ඤං වා ජානිං වා ගරහං වා. එවමෙව බො අහං භික්ඛවෙ අද්දසං අකුසලානං ධම්මානං ආදීනවං ඔකාරං සඛිකිලෙසං, කුසලානං ධම්මානං නෙකමමෙම ආනිසංසං වොදනපකං.

7. තස්ස මය්‍යං භික්ඛවෙ එවං අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පහිතත්තස්ස විහරතො උප්පජ්ජති නෙකමමචිතකෙකා. සො එවං පජානාමී: උප්පනො බො මෙ අයං නෙකමමචිතකෙකා. සො ච බො නෙවත්තව්‍යාබාධාය සංවත්තති, න පරව්‍යාබාධාය සංවත්තති, න උභයව්‍යාබාධාය සංවත්තති, පඤ්ඤාවද්ධිකො

ය. ඒ විහිංසා විතර්කය තෙමේ තමාට දුක් පිණිස ද පවතී. අන්හට දුක් පිණිස ද පවතී. දෙපසට දුක් පිණිස ද පවතී. ප්‍රඥුව සිඳ හරින්නෙකි. දුක් කොටසෙහි වූවෙකි. නිවන සඳහා නො පවතින්නෙකි යි. මහණෙනි, තමාට දුක් පිණිස පවති යි සලකන්නා වූ මාගේ ඒ විතර්කය විනාශයට යෙයි. මහණෙනි, අන්හට දුක් පිණිස පවතී යි සලකන්නා වූ මාගේ ඒ විතර්කය විනාශයට යෙයි. මහණෙනි, දෙපසට දුක් පිණිස පවතී යි සලකන්නා වූ මාගේ ඒ විතර්කය විනාශයට යෙයි. මහණෙනි, ප්‍රඥුව සිඳ හරින්නෙකි, දුක් කොටසෙහි වූවෙකි, නිවන පිණිස නො පවතින්නෙකැ යි සලකන්නා වූ මාගේ ඒ විතර්කය විනාශයට යෙයි. මහණෙනි, ඒ මම උපනුපත් විහිංසාවිතර්කය දුරු කෙළෙමි ම ය. බැහැර කෙළෙමි ම ය. එය අවසන් වූවක් ම කෙළෙමි.

5. මහණෙනි, මහණ තෙමේ යම් ම විතර්කයක් බහුල කොට නැවත නැවත විතර්කණය කෙරේ ද, නැවත නැවත හසුරුවා ද, ඒ ඒ ලෙසින් ම සිත්හි නැඹුරුබව වෙයි. මහණෙනි, ඉදින් මහණ තෙමේ කාමචිතර්කය ම බහුල කොට නැවත නැවත විතර්කණය කෙරේ නම් නැවැත නැවැත හසුරුවා නම් නෛශ්ක්‍රම්‍ය විතර්කය දුරු කෙරෙයි. කාමචිතර්කය බහුල කෙරෙයි. ඔහුගේ ඒ සිත කාමචිතර්කය පිණිස නැමේ. මහණෙනි, ඉදින් මහණ තෙමේ ව්‍යාපාද විතර්කය බහුල කොට නැවත නැවත විතර්කණය කෙරේ නම් නැවැත නැවැත හසුරුවා නම් අව්‍යාපාදවිතර්කය දුරු කෙරෙයි. ව්‍යාපාද විතර්කය බහුල කෙරෙයි. ඔහුගේ ඒ සිත ව්‍යාපාද විතර්කය පිණිස නැමේ. මහණෙනි, ඉදින් මහණ තෙමේ විහිංසාවිතර්කය බහුල කොට නැවැත නැවැත විතර්කණය කෙරේ නම් නැවැත නැවැත හසුරුවා නම් අවිහිංසාවිතර්කය දුරු කෙරෙයි. විහිංසාවිතර්කය බහුල කෙරෙයි. ඔහුගේ ඒ සිත විහිංසා විතර්කය පිණිස නැමේ.

6. මහණෙනි, යම් සේ වැසිසමය පිළිබඳ පැසුළු මස ගොයමින් හක (හානි) වූ සරාකල්හි ගොපල්ලෙක් ගවයන් රක්නේ ද, හෙ තෙමේ ඒ ගවයන්ට ඒ ඒ දෙසින් පිටෙහි දඬුයෙන් (කෙළින්) පහර දෙන්නේ ය. ඉලඟුටෙහි සරසින් පහර දෙන්නේ ය. ඔබමොබ යැමෙන් අවුරා සිටිනේ ය. වළක් වන්නේ ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, ඒ ගොපල්ලා ඒ ගවයන් ගොයමින් නො රැක්ම හෙතු කොට ගෙන වධයක් හෝ බන්ධනයක් හෝ ධනහානියක් හෝ ගර්භාවක් හෝ දක්නේ ද එහෙයිනි. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මම අකුශල ධර්මයන්ගේ දෙසය ලාමකබව කෙලෙසීම ද කුශල ධර්මයන් පිළිබඳ නෛශ්ක්‍රම්‍යයෙහි අනුසස් ද විගුද්ධිපක්‍ෂය ද දිටිමි.

7. මහණෙනි, මෙසේ අප්‍රමත්ත වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තා වූ නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇති ව වසන්නා වූ ඒ මට නෛශ්ක්‍රම්‍ය විතර්කය උපදී. ඒ මම මෙසේ දනිමි: මට මේ නෛශ්ක්‍රම්‍ය විතර්කය උපන්නේ ය. ඒ නෛශ්ක්‍රම්‍ය විතර්කය තෙමේත් තමාට දුක් පිණිස නො පවතී. අන්හට දුක් පිණිස නො පවතී. දෙපසට දුක් පිණිස නො පවතී. ප්‍රඥුව වඩන්නෙකි. දුක් කොටසෙහි නො

අවිඝාතපකකිකො නිබ්බානසංවත්තනිකො. රත්තිඤ්ඤවපි නං භික්ඛවෙ අනුචිතකෙකයාං අනුච්චාරෙයාං නෙව තතොනිදනං භයං සමනුපසසාමි. දිවසඤ්ඤවපි නං භික්ඛවෙ අනුචිතකෙකයාං අනුච්චාරෙයාං නෙව තතොනිදනං භයං සමනුපසසාමි. රත්තිඤ්ඤවපි නං භික්ඛවෙ අනුචිතකෙකයාං අනුච්චාරෙයාං නෙව තතොනිදනං භයං සමනුපසසාමි. අපි ච ඛො මෙ අතිචිරං අනුචිතකකයතො අනුච්චාරයතො කායො කීලමෙයා. කායෙ කීලනෙත චිත්තං ඌහඤ්ඤයා. ඌහනෙ චිත්තෙ ආරා චිත්තං සමාධිමහාති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ අජ්ඣාතනමෙව චිත්තං සණ්ඨපෙමි සනනිසාදෙමි එකොදිං කරොමි සමාදහාමි. තං කිසස හෙතු: මා මෙ චිත්තං ඌහඤ්ඤිති.

8. තසස මයාං භික්ඛවෙ එවං අප්පමත්තසස ආනාපිනො පහිතතතසස විහරතො උප්පජ්ජති අබ්බාපාදචිතකකා -පෙ- උප්පජ්ජති අචිහිංසාවිතකකා. සො එවං පජානාමි: උප්පනො ඛො මෙ අයං අචිහිංසාවිතකකා. සො ච ඛො නෙවත්තව්‍යාබාධාය සංවත්තති, න පරව්‍යාබාධාය සංවත්තති, න උභයව්‍යාබාධාය සංවත්තති, පඤ්ඤවුද්ධිකො අවිඝාතපකකිකො නිබ්බානසංවත්තනිකො. රත්තිඤ්ඤවපි නං භික්ඛවෙ අනුචිතකෙකයාං අනුච්චාරෙයාං නෙව තතොනිදනං භයං සමනුපසසාමි. දිවසඤ්ඤවපි නං භික්ඛවෙ අනුචිතකෙකයාං අනුච්චාරෙයාං නෙව තතොනිදනං භයං සමනුපසසාමි. රත්තිඤ්ඤවපි නං භික්ඛවෙ අනුචිතකෙකයාං අනුච්චාරෙයාං නෙව තතොනිදනං භයං සමනුපසසාමි. අපි ච ඛො මෙ අතිචිරං අනුචිතකකයතො අනුච්චාරයතො කායො කීලමෙයා. කායෙ කීලනෙත චිත්තං ඌහඤ්ඤයා. ඌහනෙ චිත්තෙ ආරා චිත්තං සමාධිමහාති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ අජ්ඣාතනමෙව චිත්තං සණ්ඨපෙමි සනනිසාදෙමි එකොදිං කරොමි සමාදහාමි. තං කිසස හෙතු: මා මෙ චිත්තං ඌහඤ්ඤිති.

9. යඤ්ඤදෙව භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුලමනුචිතකකති අනුච්චාරෙති තථා තථා නති හොති වෙතසො. නෙකධම්මචිතකකඤ්ඤව භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුලමනුචිතකකති අනුච්චාරෙති, පහාසි කාමචිතකකං. නෙකධම්මචිතකකං බහුලමකාසි. තසසං තං නෙකධම්මචිතකකාය චිත්තං නමති. අබ්බාපාද චිතකකඤ්ඤව භික්ඛවෙ, භික්ඛු බහුලමනුචිතකකති අනුච්චාරෙති, පහාසි බ්බාපාදචිතකකං. අබ්බාපාදචිතකකං බහුලමකාසි. තසසං තං අබ්බාපාදචිතකකාය චිත්තං නමති. අචිහිංසාවිතකකඤ්ඤව

වුවෙකි. නිවන් සඳහා පවතින්නෙකි. මහණෙනි, ඊ මුළුල්ලෙහිදී ඒ විතර්කය නැවත නැවත විතර්කණය කරන්නෙමි නම් පුන පුනා හසුරුවන්නෙමි නම් ඒ හෙතුකොට ගෙන බියක් නො ම දකිමි. මහණෙනි, දහවල මුළුල්ලෙහිදී ඒ විතර්කය නැවත නැවත විතර්කණය කරන්නෙමි නම් පුන පුනා හසුරුවන්නෙමි නම් ඒ හෙතුකොට ගෙන බියක් නො ම දකිමි. මහණෙනි, ඊ දවල මුළුල්ලෙහි ඒ විතර්කය නැවත නැවත විතර්කණය කරන්නෙමි නම් පුන පුනා හසුරුවන්නෙමි නම් ඒ හෙතුකොට ගෙන බියක් නො ම දකිමි. වැලිදු බොහෝ කලක් නැවත නැවත විතර්කණය කරන්නාවූ පුන පුනා හසුරු වන්නා වූ මාගේ ශරීරය ක්ලාන්ත වන්නේ ය. ශරීරය ක්ලාන්තවූ කල්හි සිත නො සන්හුන් වේ. සිත නොසන්හුන් කල්හි සමාධිය කෙරෙත් සිත දුරෙහි වෙයි. මහණෙනි, ඒ මම සන්තානයෙහි ම සිත මැනැවින් තබමි. මැනැවින් හිඳුවමි. එකඟ කරමි. මැනැවින් පිහිටුවමි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මාගේ සිත නහමක් නො සන්හුන් වේවා යි. (සිතීමෙනි.)

8. මහණෙනි, අප්පමත්ත වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තා වූ නිවනට මෙහෙයූ සිත් ඇතිව වසන්නාවූ ඒ මට අබ්බාපාද විතර්කය උපදී... අචිහිංසා විතර්කය උපදී. ඒ මම මෙසේ දනිමි. මට අචිහිංසා විතර්කය උපන්නේ ය. ඒ අචිහිංසා විතර්කය තෙමේ තමාට දුක් පිණිස නො පවතී. අන්හට දුක් පිණිස නො පවතී. දෙපසට දුක් පිණිස නො පවතී. ප්‍රඥව වඩන්නෙකි. දුක් කොටසෙහි නොවූවෙකි. නිවන් පිණිස පවතින්නෙකි. මහණෙනි, ඊ මුළුල්ලෙහිදී එය නැවත නැවත විතර්කණය කරන්නෙමි නම් පුන පුනා හසුරු වන්නෙමි නම් ඒ හෙතුකොට ගෙන බියක් නො ම දකිමි. මහණෙනි, දහවල මුළුල්ලෙහි දී නැවත නැවත විතර්කණය කරන්නෙමි නම් පුන පුනා හසුරු වන්නෙමි නම් ඒ හෙතුකොට ගෙන බියක් නො ම දකිමි. මහණෙනි, ඊ දහවල මුළුල්ලෙහි දී එය නැවත නැවත විතර්කණය කරන්නෙමි නම් පුන පුනා හසුරුවන්නෙමි නම් ඒ හෙතු කොට ගෙන බියක් නො ම දකිමි. වැලිදු බොහෝ කලක් නැවත නැවත විතර්කණය කරන්නාවූ පුන පුනා හසුරු වන්නා වූ මාගේ ශරීරය ක්ලාන්ත වන්නේ ය. ශරීරය ක්ලාන්ත වූ කල්හි සිත නොසන්හුන් වන්නේ ය. සිත නොසන්හුන් කල්හි සමාධිය කෙරෙත් සිත දුරෙහි වෙයි. මහණෙනි, ඒ මම සියසතන්හි ම සිත මැනැවින් තබමි. මැනැවින් හිඳුවමි. එකඟ කරමි. මැනැවින් පිහිටුවමි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මාගේ සිත නහමක් නොසන්හුන් වේවා යි. (සිතීමෙනි.)

9. මහණෙනි, මහණ තෙමේ යම් යම් ම විතර්කයක් බහුල කොට නැවත නැවත විතර්කණය කෙරේ ද, පුන පුනා හසුරුවා ද, ඒ ඒ ලෙසින් සිත්හි නැඹුරු බව වේ. මහණෙනි, මහණ තෙමේ නෛශ්ක්‍රම්‍ය විතර්කය බහුල කොට නැවත නැවත විතර්කණය කෙරේ නම් පුන පුනා හසුරුවා නම් කාමචිතර්කය දුරු කෙරෙයි. නෛශ්ක්‍රම්‍ය විතර්කය බහුල කෙරෙයි. ඔහුගේ ඒ සිත නෛශ්ක්‍රම්‍ය විතර්කයට නැමෙයි. මහණෙනි, මහණ තෙමේ අබ්බාපාද විතර්කය නැවත නැවත විතර්කණය කෙරේ නම් පුන පුනා හසුරුවා නම් ව්‍යාපාද විතර්කය දුරු කෙරෙයි. අබ්බාපාද විතර්කය බහුල කෙරෙයි. ඔහුගේ ඒ සිත අබ්බාපාද

හිකඩවෙ හිකඩු බහුලමනුවිතකෙකති අනුවිවාරෙති, පහාසි විහිංසාවිතකකං. අවිහිංසාවිතකකං බහුලමකාසි. තසස තං අවිහිංසාවිතකකාය විතතං නමති. සෙය්‍යථාපි හිකඩවෙ ගිමහානං පවජ්මෙ මාසෙ සබ්බසසෙසසු ගාමනතසමහතෙසු ගොපාලකො ගාවො රකෙධයා. තසස රුකකමුලගතසස වා අබෙහාකාසගතසස වා සතිකරණියමෙව හොති: එතා ගාවොති. එවමෙව බො හිකඩවෙ සතිකරණියමෙව අහොසි: එතෙ ධමමාති.

10. ආරදධං බො පන මෙ හිකඩවෙ විරියං අහොසි අසලීනං. උපට්ඨිතා සති අසමුට්ඨා. පසසදෙධා කායො අසාරදෙධා. සමාහිතං විතතං එකගං. සො බො අහං හිකඩවෙ විවිචෙවච කාමෙහි විවිචච අකුසලෙහි ධමෙමහි සවිතකකං සවිචාරං විචෙකජං පීතිසුඛං පඨමං ඝාමානං උපසමපජ්ජ විහාසිං. විතකකවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣතතං සමපසාදනං චෙතසො එකොදිභාවං අවිතකකං අවිචාරං සමාධිජං පීතිසුඛං දුතියංඝාමානං උපසමපජ්ජ විහාසිං. පීතියා ච විරාගා උපෙකකකො ච විහාසිං සතො ච සමපජානො. සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංචෙදෙසිං. යං තං අරියා ආවිකකනති: උපෙකකකො සතිමා සුඛවිහාරීති තතියං ඝාමානං උපසමපජ්ජ විහාසිං. සුඛසස ච පහානා දුකකසස ච පහානා පුබ්බච සොමනසසදෙමනසසානං අඤ්ඤාමා අදුකකමසුඛං උපෙකකාසතිපාරිසුද්ධිං චතුස්ථං ඝාමානං උපසමපජ්ජ විහාසිං.

11. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදනෙ අනඩගණෙ විගතපකකිලෙසෙ මුදුහුතෙ කමමතියෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජප්පනෙ පුබ්බන්තිවාසානුසසතිඤ්ඤාය විතතං අහිනිනනාමෙසිං. සො අනෙකවිහිතං පුබ්බන්තිවාසං අනුසසරාමි. සෙය්‍යථීදං: එකමපි ජාතියං දෙවපි ජාතියො තිසෙසාපි ජාතියො චතසෙසාපි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දසපි ජාතියො විසතිමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චතතාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසහසමපි ජාතිසතසහසමපි, අනෙකෙපි සංවට්ටකපෙප අනෙකෙපි විචට්ටකපෙප අනෙකෙපි සංවට්ටවිචට්ටකපෙප “අමුත්‍රාසිං එවනනාමො එවංගොතො එවංචණෙනා එවමාහාරො එවංසුඛදුකකපටිසංචෙදී එවමායුපරියනො. සො තතො වුතො අමුත්‍ර උප්පාදිං තත්‍රාපාසිං එවනනාමො එවංගොතො එවංචණෙනා එවමාහාරො එවංසුඛදුකකපටිසංචෙදී එවමායුපරියනො. සො තතො වුතො ඉධුපපනො”ති. ඉති සාකාරං සඋදෙද්දං

විතර්කයට නැමෙයි. මහණෙනි, ඉදින් මහණ තෙමේ අවිහිංසා විතර්කය බහුල කොට නැවත නැවත විතර්කණය කෙරේ ද, පුන පුනා හසුරුවා ද, විහිංසා විතර්කය දුරු කෙරෙයි. අවිහිංසා විතර්කය බහුල කෙරෙයි. ඔහුගේ ඒ සිත අවිහිංසා විතර්කයට නැමෙයි. මහණෙනි, යම් සේ ශ්‍රීෂ්මසාතුවෙහි පශ්චිම මාසයෙහි සියලු ශෂ්‍යයන් ගමෙහි රැස් කළ කල්හි ගොපොල්ලෙක් ගවයන් රක්නේ ද, රුක්මුලට ගියා වූ හෝ එලිමහනට ගියා වූ හෝ ඔහු විසින් ‘මොහු ගෙරිහු ය’ යි සිහි කිරීම් පමණෙක් ම වේ ද, මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම ‘මොහු ශමච්චද්දිනා ධමියෝ’ ය යි සිහිකිරීම් පමණෙක් ම වී ය.

10. මහණෙනි, මා විසින් (සිවුරගින් යුත්) විරියය පටන්ගන්නා ලදී. (එබැවින්) එය නො සැඟුනේ වී. සිහිය එළඹ සිටියා ය (එබැවින්) එය මුළා නොවූ ය. කය සන්සිඳුණේ ය. (එබැවින් ම) පහ වූ දූවිලි ඇත්තේ විය. සිත මැනවින් පිහිටුවන ලදී. (එබැවින් ම) එකඟ විය. මහණෙනි, ඒ මම කාමයන්ගෙන් වෙන්ව ම අකුශල ධර්මයන්ගෙන් වෙන්ව ම විතර්ක සහිත වූ විචාර සහිත වූ විචෙකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සුව ඇති ප්‍රථම ධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙළෙමි. විතර්ක විචාරයන්ගේ සන්තීඛිමෙන් තමා තුළ පැහැදීම දනවන සිහි එකඟ බව ඇති විතර්ක රහිත වූ විචාර රහිත වූ සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සුව ඇති ද්විතීය ධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙළෙමි. ප්‍රීතිය ද දුරු වීමෙන් මැදහත්ව ම වාසය කෙළෙමි. සිහි ඇත්තෙමි මනා නුවණ ඇත්තෙමි කයින් සුවය ද වින්දෙහි. ආර්යයයෝ ‘උපෙක්‍ෂා ඇත්තේ ස්මෘතිමත් වූයේ සුඛවිහරණ ඇත්තේ ය’ යි යම් ධ්‍යානයක් වර්ණනා කරත් ද, ඒ තෘතීය ධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙළෙමි. සුවය ද දුරු කිරීමෙන් දුක ද නැති කිරීමෙන් පෙර ම සොම්නස් දෙමිනසුන්ගේ වැනසීමෙන් නො දුක් වූ නො සුව වූ උපෙක්‍ෂාවෙන් හටගත් සිහිය පිළිබඳ පිරිසිදු බව ඇති චතුර්ස්ථධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙළෙමි.

11. ඒ මම මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු කල්හි, ප්‍රභාස්වර කල්හි, කෙලෙස් රහිත කල්හි, පහ වූ උපක්ලෙශ ඇති කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, භාවනා කමීයට සුදුසු කල්හි, ස්ථිති ප්‍රාප්ත කල්හි, නො සැලෙන බවට පැමිණි කල්හි, පෙර විසූ කඳ පිළිවෙළ සිහි කරන නුවණ පිණිස සිත වෙසෙසින් නැඹුරු කෙළෙමි. ඒ මම නොයෙක් ආකාර වූ පෙර විසූ කඳ පිළිවෙළ සිහි කරමි. එනම් - ජාති එකක් ද ජාති දෙකක් ද ජාති තුනක් ද ජාති සතරක් ද ජාති පසක් ද ජාති සයක් ද ජාති විස්සක් ද ජාති තිසක් ද ජාති සතළිසක් ද ජාති පණසක් ද ජාති සියයක් ද ජාති දහසක් ද ජාති සියදහසක් ද, නොයෙක් නස්නා කල්පයන් ද නොයෙක් වැඩෙනා කල්පයන් ද නොයෙක් නැසෙන වැඩෙන කල්පයන් ද - “අසුවල් තැන උපනිමි. මෙ නම් ඇත්තෙමි වීමි. මෙනම් ගොත්‍ර ඇත්තෙමි වීමි. මෙ වැනි පැහැ ඇත්තෙමි වීමි. මෙ වැනි ආහාර ඇත්තෙමි වීමි. මෙ වැනි සුවදුක් විදින්නෙකිමි වීමි. මෙ වැනි ආයු කෙළවර කොට ඇත්තෙමි වීමි. ඒ මම ඉන් ව්‍යුත්ච අසුවල් තැන උපනිමි. එහිදී ද මෙනම් ඇත්තෙමි වීමි. මෙ නම් ගෝත්‍ර ඇත්තෙමි වීමි. මෙ වැනි පැහැ ඇත්තෙමි වීමි. මෙ වැනි ආහාර ඇත්තෙමි වීමි. මෙ වැනි සුවදුක් වින්දෙකිමි වීමි. මෙ වැනි ආයු කෙළවර කොට ඇත්තෙමි වීමි. එ මම

අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුසාරාමි. අයං බො මෙ හිකඛවෙ රත්තියා පඨමෙ යාමෙ පඨමා විජ්ජා අධිගතා අවිජ්ජා විහතා. විජ්ජා උප්පන්නා තමො විහතො ආලොකො උප්පන්නා යථා තං අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පහිත්තත්තස්ස විහරතො.

12. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදනෙ අනඛගණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුහුතෙ කමමනියෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙ සත්තානං වුත්තප්පාතඤ්ඤාය විතතං අභිනින්නාමෙසිං. සො දිබ්බෙන වකඛුතා විසුද්ධන අතිකකන්නමානුසකෙන සතෙත පස්සාමි වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීතෙ පණිතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුගතෙ, යථාකමමුපගෙ සතෙත පජානාමි: “ඉමෙ වත භොතෙතා සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා, වච්චුච්චරිතෙන සමන්තාගතා, මනොදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා, අරියානං උපවාදකා, මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකමමසමාදනා. තෙ කායස්ස භෙද පරමමරණා අපායං දුගතතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පන භොතෙතා සත්තා කායසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා, වච්චුච්චරිතෙන සමන්තාගතා, මනොසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා, අරියානං අනුපවාදකා, සමමාදිට්ඨිකා, සමමාදිට්ඨිකමමසමාදනා. තෙ කායස්ස භෙද පරමමරණා සුගතතිං සගගං ලොකං උපපන්නා”ති. ඉති දිබ්බෙන වකඛුතා විසුද්ධන අතිකකන්නමානුසකෙන සතෙත පස්සාමි වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීතෙ පණිතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුගතෙ, යථාකමමුපගෙ සතෙත පජානාමි. අයං බො මෙ හිකඛවෙ රත්තියා මජ්ඣමෙ යාමෙ දුතියා විජ්ජා අධිගතා, අවිජ්ජා විහතා, විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විහතො ආලොකො උප්පන්නා, යථා තං අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පහිත්තත්තස්ස විහරතො.

13. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදනෙ අනඛගණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුහුතෙ කමමනියෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙ ආසවානං බයඤ්ඤාය විතතං අභිනින්නාමෙසිං. සො ඉදං දුකඛනති යථාභූතං අබ්භඤ්ඤාසිං. අයං දුකඛසමුදයොති යථාභූතං අබ්භඤ්ඤාසිං. අයං දුකඛනිරොධොති යථාභූතං අබ්භඤ්ඤාසිං. අයං දුකඛනිරොධගාමිනී පටිපදති යථාභූතං අබ්භඤ්ඤාසිං. ඉමෙ ආසවානි යථාභූතං අබ්භඤ්ඤාසිං. අයං ආසවසමුදයොති යථාභූතං අබ්භඤ්ඤාසිං. අයං ආසවනිරොධොති යථාභූතං අබ්භඤ්ඤාසිං. අයං ආසවනිරොධගාමිනී පටිපදති යථාභූතං අබ්භඤ්ඤාසිං.

ඉන් ව්‍යුත්තව මෙහි උපන්නෙමි වෙමැ”යි මෙසේ ආකාර සහිත වූ උදෙසීම් සහිත වූ නන් වැදැරුම් වූ පෙර විසූ කඳපිළිවෙළ සිහි කරමි. මහණෙනි, මා විසින් රූප පිළිබඳ පළමුයම්හි මේ පළමුවන විද්‍යාව ලබන ලදී. අවිද්‍යාව නසන ලදී. විද්‍යාව උපන. මොහඳුර නැසිණ. නැණලු උපන. අප්‍රමාදව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇතිව වසන්තනුට යම්සේ නම් එසේ ය.

12. ඒ මම මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු කල්හි ප්‍රභාස්වර කල්හි කෙලෙස් රහිත කල්හි පහ වූ උපක්ලෙශ ඇති කල්හි මොළොක් වූ කල්හි භාවනා කමියට සුදුසු කල්හි ස්ථිති ප්‍රාප්තකල්හි නො සැලෙන බවට පැමිණි කල්හි සත්ත්වයන්ගේ ව්‍යුතිඋත්පත්ති දන්තා නුවණ පිණිස සිත වෙසෙසින් නැඹුරු කෙළෙමි. ඒ මම ඉතා පිරිසිදු වූ මිනිසැස ඉක්ම වූ දිවැසින් - මැරෙන උපදින උසස් පහත් මනා පැහැ ඇති සුගතියට ගිය දුගතියට ගිය සත්ත්වයන් දකිමි. කම් වූ පරිදි මිය පරලොව යන සත්ත්වයන් දනිමි: “මේ භවත් සත්ත්වයෝ එකාන්තයෙන් කායදුග්චරිතයෙන් යුක්ත වූවෝ ය. වාග්දුග්චරිතයෙන් යුක්ත වූවෝ ය. මනොදුග්චරිතයෙන් යුක්ත වූවෝ ය. අර්යයොපවාද කරන්නෝ ය. මිසදිටුවෝ ය. මිසදිටුකම් සමාදන් වූවෝ ය. ඔහු කාබුන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට පිහිට වන විවසව පතිතවන නරකයෙහි උපන්නාහු ය. මේ භවත් සත්ත්වයෝ වනාහි කායසුච්චරිතයෙන් යුක්තයෝ ය. වාක්සුච්චරිතයෙන් යුක්තයෝ ය. මනාසුච්චරිතයෙන් යුක්තයෝ ය. ආර්යයොපවාද නොකරන්නෝ ය. සම්දිටුවෝ ය. සම්දිටුකම් සමාදන් වූ වෝය. ඔහු කාබුන් මරණින් මතු සුගතීනම් වූ ස්වර්ගලොකයෙහි උපන්නෝය.” මෙසේ පිරිසිදු වූ මිනිසැස ඉක්ම වූ දිවැසින් - උපදින මැරෙන උසස් පහත් මනා පැහැ ඇති නො මනා පැහැ ඇති සුගතියට ගිය දුගතියට ගිය සත්ත්වයන් දකිමි. කම් වූ පරිදි මිය පරලොව යන සත්ත්වයන් දනිමි. මහණෙනි, මා විසින් රූප පිළිබඳ මැදුම්යම්හි මේ දෙවන විද්‍යාව ලබන ලදී. අවිද්‍යාව නසන ලදී. විද්‍යාව උපන. මොහඳුර නැසිණ. නැණලු උපන. අප්‍රමත්තව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව නිවනට මෙහෙයු සිතැතිව වසන්තනුට යම්සේ නම් එසේ ය.

13. ඒ මම මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු කල්හි ප්‍රභාස්වර කල්හි කෙලෙස් රහිත කල්හි පහ වූ උපක්ලෙශ ඇති කල්හි මොළොක් වූ කල්හි භාවනාකර්මයට සුදුසු කල්හි ස්ථිතිප්‍රාප්ත කල්හි නො සැලෙනබවට පැමිණි කල්හි ආසුවයන් ක්‍ෂය කරන ඥානය පිණිස සිත වෙසෙසින් නැඹුරු කෙළෙමි. ඒ මම මේ දුකය යි තතුලෙස දනිමි. මේ දුක් හට ගැනීමේ හෙතෙසැ යි තතුලෙස දනිමි. මේ දුක් නැති කිරීම ය යි තතුලෙස දනිමි. මේ දුක් නැතිකිරීමේ පිළිවෙත යැ යි තතුලෙස දනිමි. මේ ආසුවයහ යි තතුලෙස දනිමි. මේ ආසුවයන්ගේ සමුදය යැ යි තතුලෙස දනිමි. මේ ආසුවනිරොධ යැ යි තතුලෙස දනිමි. මේ ආසුවනිරොධගාමිනී ප්‍රතිපද යැ යි තතුලෙස දනිමි. මෙසේ දන්තා වූ මෙසේ දක්තා වූ මාගේ සිත කාමාසුවයෙන් ද මිදුණේ ය. භවාසුවයෙන් ද සිත මිදුණේ ය. අවිද්‍යාසුවයෙන් ද

අබහඤ්ඤාසී. තසස මෙ එවං ජානතො එවං පසසනො කාමාසවාපි විතතං විමුච්චිත්ථ. භවාසවාපි විතතං විමුච්චිත්ථ. අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චිත්ථ. විමුත්තසමීං විමුත්තමිති ඤ්ඤාණං අහොසී. 'බිණා ජාති, වුසිතං බුහමචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉත්ථතායා'ති අබහඤ්ඤාසී. අයං ඛො මෙ භික්ඛවෙ රත්තියා පච්ඡමෙ යාමෙ තතියා විජ්ජා අධිගතා, අවිජ්ජා විහතා, විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විහතො, ආලොකො උප්පන්නො, යථා තං අප්පමත්තසස ආතාපිනො පහිත්තතසස විහරතො.

14. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අරඤ්ඤා පවනෙ මහනනං නින්නං පලලං, තමෙනං මහාමිගසඛෙසා උපනිස්සාය විහරෙය්‍ය. තසස කොච්චෙව පුරිසො උප්පජ්ජෙය්‍ය අනත්ථකාමො අහිත්තකාමො අයොගකෙඛමකාමො, සො යොසස මගො ඛෙමො සොච්ඡට්ඨකො පීතිගමනීයො, තං මගං පිද්දෙය්‍ය විචරෙය්‍ය කුමමගං. ඔද්දෙය්‍ය ඔකචරං, ධපෙය්‍ය ඔකචාරිකං. එවං හි සො භික්ඛවෙ මහාමිගසඛෙසා අපරෙන සමයෙන අනස්වසනං තනුත්තං ආපජ්ජෙය්‍ය. තසෙව ඛො පන භික්ඛවෙ, මහතො මිගසඛෙසස කොච්චෙව පුරිසො උප්පජ්ජෙය්‍ය අත්ථකාමො හිත්තකාමො යොගකෙඛමකාමො, සො යොසස මගො ඛෙමො සොච්ඡට්ඨකො පීතිගමනීයො, තං මගං විචරෙය්‍ය, පිද්දෙය්‍ය කුමමගං, උභතෙය්‍ය ඔකචරං, නාසෙය්‍ය ඔක චාරිකං. එවං හි සො භික්ඛවෙ මහාමිගසඛෙසා අපරෙන සමයෙන වුද්ධිං විරුජ්ඣිං චෙපුලං ආපජ්ජෙය්‍ය.

15. උපමා ඛො මෙ අයං භික්ඛවෙ කතා අත්ථසස විඤ්ඤාපනාය. අයඤ්ඤෙවෙත්ථ අපො: මහනනං නින්නං පලලනති ඛො භික්ඛවෙ කාමානමෙතං අධිචචනං. මහාමිගසඛෙසාති ඛො භික්ඛවෙ සත්තානමෙතං අධිචචනං. පුරිසො අනත්ථකාමො අහිත්තකාමො අයොගකෙඛමකාමොති ඛො භික්ඛවෙ මාරසෙසතං පාපිමතො අධිචචනං. කුමමගොති ඛො භික්ඛවෙ අධිචචනං. අධිචචනං මිච්ඡාමගහසස අධිචචනං. සෙය්‍යථීදං: මිච්ඡාදිට්ඨියා මිච්ඡාසඛකප්පසස මිච්ඡාවාචාය මිච්ඡාකමනනසස මිච්ඡාආජීවසස මිච්ඡාවායාමසස මිච්ඡාසතියා මිච්ඡාසමාධිසස. ඔකචරොති ඛො භික්ඛවෙ නන්දිරාගසෙසතං අධිචචනං. ඔකචාරිකාති ඛො භික්ඛවෙ අවිජ්ජායෙන අධිචචනං. පුරිසො අත්ථකාමො යොගකෙඛමකාමොති ඛො භික්ඛවෙ තථාගතසෙසතං අධිචචනං අරහතො සමමාසමුද්ධසස. ඛෙමො මගො සොච්ඡට්ඨකො පීතිගමනීයොති ඛො භික්ඛවෙ අරියසෙසතං අධිචචනං මගහසස අධිචචනං. සෙය්‍යථීදං:

සිත මිදුණේ ය. මිදුණු කල්හි මිදිණ යි නුවණ විය. 'උපත නැති විය. බඹසර වැස නිමවන ලදී. කළයුතු කිසි කරන ලදී. මේ අර්හත්ත්වය පිණිස කළයුතු අනෙකක් නැතැ' යි දැනිමි. මහණෙනි, මා විසින් රූප පිළිබඳ පැසුළුයමිහි මේ තුන්වැනි විද්‍යාව ලබන ලදී. අවිද්‍යාව නසන ලදී. විද්‍යාව උපත. මොහඳුර නැසිණ. නැණලු උපත. අප්‍රමත්තව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇතිව වසන්තනුට යමිසේ වේ නම් එසේ ය.

14. මහණෙනි, මහවනයෙහි වනලැහැබෙක යම්බඳු මහත් නොගැඹුරු කුඩා දියවිලෙක් වේ ද, මහත් මුවරළෙක් එය ඇසුරු කොට වසන්නේ ය. ඒ මුවරළට අවැඩ කැමැති අහිත කැමැති භය කැමැති කිසියම් පුරුෂයෙක් පහළ වන්නේ ය. හෙතෙමේ නිර්භය වූ සුව ඵලවන ප්‍රීතියෙන් යා හැකි මගෙක් වන්නේ ද, ඒ මග වසන්නේ ය. නොමග විවෘත කරන්නේ ය. සේ මුවකු සිටුවන්නේ ය. සේ මුවදෙනක සිටුවන්නේ ය. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි ඒ මහමුවරළ පසුකලෙක අනස්වසනයට තනුකයට පැමිණෙන්නේ ය. මහණෙනි, ඒ මහත් මුවරළට ම වැඩ කැමැති හිත කැමැති අභය කැමැති කිසියම් පුරුෂයෙක් පහළ වන්නේ ය. හෙ තෙමේ නිර්භය වූ සුව ඵලවන ප්‍රීතියෙන් යා හැකි යම් මාර්ගයෙක් වන්නේ ද, ඒ මග විවෘත කරන්නේ ය. නොමග වසන්නේ ය. සේ මුවා නසන්නේ ය. සේ මුවදෙන නසන්නේ ය. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි ඒ මහමුවරළ තෙමේ පසු කලෙක වැඩිමට පැතිරීමට මහත්බවට පැමිණෙන්නේ ය.

15. මහණෙනි, අර්ථය හැඟවීම පිණිස මා විසින් මේ උපමාව කරන ලද්දී ය. මෙහි මේ අදහස වේ: මහණෙනි, "මහත්තං නිත්තං පලලං" යන මෙය කාමයනට නමෙකි. මහණෙනි, "මහාමිගසඛෙසො" යන මෙය සත්ත්වයනට නමෙකි. මහණෙනි, "පුරිසො අනත්ථකාමො අහිත්තකාමො අයොගකෙඛමකාමො" යන මෙය පාපී වූ මාරයාට නමෙකි. "කුමමගො" යන මෙය මිච්ඡාදායකය මිච්ඡාසංකල්පය මිච්ඡාවචනය මිච්ඡාකර්මාන්තය මිච්ඡාආජීවය මිච්ඡාවායායාමය මිච්ඡාස්මෘතිය මිච්ඡාසමාධියැ යි අටගිත් යුක්ත වූ මිච්ඡාමාර්ගයට නමෙකි. මහණෙනි, "ඔකචරො" යන මෙය නන්දිරාගයට නමෙකි. මහණෙනි, 'ඔකචාරිකා' යන මෙය අවිද්‍යාවට නමෙකි. මහණෙනි, "පුරිසො අත්ථකාමො යොගකෙඛමකාමො" යන මෙය තථාගත අර්හත් සමයක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේට නමෙකි. මහණෙනි, "ඛෙමො මගො සොච්ඡට්ඨකො පීතිගමනීයො" යන මෙය සමයන්ද්‍රාණීය සමයක්සංකල්පය සමයභවචනය සමයභවනාන්තය සමයගාජීවය සමයභව්‍යායාමය සමයක්ස්මෘතිය සමයක්සමාධිය යැයි අටගිත් යුක්ත වූ ආර්යයමාගීයට නමෙකි.

සමෝදධියා සමෝසඛකප්පස සමෝවාචාය සමෝකමන්තසස සමෝආච්චසස සමෝවායාමසස සමෝසතියා සමෝසමාධිසස.

16. ඉති ඛො භික්ඛවෙ විචටො මයා ඛෙමො මගො සොවඤ්චො පීතිගමනීයො, පිහිතො කුමමගො, උභතො ඔකචරො, නාසිතා ඔකචාරිකා. යං භික්ඛවෙ සථාරා කරණියං සාවකානං හිතෙසිනා අනුකම්පං උපාදය, කතං වො තං මයා. එතානි භික්ඛවෙ රුක්ඛමුලානි, එතානි සුඤ්ඤගාරානි. කුමාසථ භික්ඛවෙ, මා පමාදස්, මා පච්ඡා විප්පට්ඨාරිතො අහුවස්. අයං වො අමහාකං අනුසාසනීති. ඉදමචොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනඤ්ඤති.

දේවධාවිතකසුත්තං නවමං.

16. මහණෙනි, මෙසේ මා විසින් නිර්භය වූ සුව ඵලවන ප්‍රීතියෙන් යා හැකි මාර්ගය විවෘත කරන ලද්දේ ය. නොමඟ වසන ලද්දේ ය. සේ මුඛා නසන ලද්දේ ය. සේ මුඛදෙන නසන ලද්දේ ය. මහණෙනි, ශ්‍රාවකයන්ට හිත කැමැති අනුකම්පා ඇති ශාස්තෘවරයකු විසින් අනුකම්පාවෙන් යමක් කළයුතු ද, එය මා විසින් තොපට කරනලදී. මහණෙනි, තෙල වෘක්ඝමූලයෝ ය, තෙල ශුන්‍යාගාරයෝ ය. මහණෙනි, ධ්‍යාන කරවු. නාමක් පමාවවු. පසුව නාමක් විපිළිසරවවු මේ තොපට අපගේ අනුශාසනා යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළසේක. සතුටු වූ ඒ භික්ඝුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව මැනැවැ යි පිළිගත්හ.

දේවධාවිතක්ක සුත්‍රය නවවැනි යි.

විතක්කසණ්ඨාන සූත්‍රය

<https://tipitaka.lk/mn-1-2-10>

<p>1. එවං මෙ සූතං: එකං සමයං භගවා සාවඤ්චියං විහරති ජේතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛවොති. භදනෙතති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චෙස්සාසුං. භගවා එතදවොච:</p> <p>2. අධිචිත්තමනුයුතෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා පඤ්ච නිමිත්තානි කාලෙන කාලං මනසිකාතබ්බානි. කතමානි පඤ්ච?</p> <p>3. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො යං නිමිත්තං ආගමම යං නිමිත්තං මනසිකරොතො උප්පජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්ද්‍රපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා තමහා නිමිත්තා අඤ්ඤං නිමිත්තං මනසිකාතබ්බං කුසලපසංහිතං. තස්ස තමහා නිමිත්තා අඤ්ඤං නිමිත්තං මනසිකරොතො කුසලපසංහිතං, යෙ පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්ද්‍රපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි, තෙ පභියන්ති. තෙ අබ්භස්ථං ගච්ඡන්ති. තෙසං පහානා අජ්ඣත්තමෙව චිත්තං සන්තිට්ඨති සන්තිසීද්ධති එකොදි හොති, සමාධියති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ දකෙබ්බා පලගණ්ඨො වා පලගණ්ඨනෙතවාසී වා සුඛුමාය ආණ්ඨො ඔළාරිකං ආණ්ඨං අභිනීභනෙය්‍ය අභිනීභරෙය්‍ය අභිනීචජේජ්ජො, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො යං නිමිත්තං ආගමම යං නිමිත්තං මනසිකරොතො උප්පජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්ද්‍රපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා තමහා නිමිත්තා අඤ්ඤං නිමිත්තං මනසිකාතබ්බං කුසලපසංහිතං. යෙ පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්ද්‍රපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි තෙ පභියන්ති. තෙ අබ්භස්ථං ගච්ඡන්ති. තෙසං පහානා අජ්ඣත්තමෙව චිත්තං සන්තිට්ඨති සන්තිසීද්ධති එකොදි හොති සමාධියති. [1. අඤ්ඤනිමිත්තපබ්බං.]</p>	<p>1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි යි භික්ඛුන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ඛුහු වහන්ස, යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළසේක:</p> <p>2. මහණෙනි, අධිචිත්තයෙහි (විදර්ශනාපාදක අෂ්ටසමාපත්ති චිත්තයෙහි) යෙදුණු මහණහු විසින් කලින් කල කරුණු පසෙක් මෙනෙහි කළයුතුය. කවර පසෙක් ද යත්:</p> <p>3. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි යම් අරමුණකට පැමිණ යම් අරමුණක් මෙනෙහි කරන මහණහුට ලෝභසහගත වූත් ද්වේෂසහගත වූත් මොහසහගතවූත් ලාමක වූ අකුශල විතකීයෝ උපදිත් ද, මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් ඒ නිමිත්තෙන් අන්‍ය වූ කුශලයෙන් යුක්තවූ නිමිත්තෙක් මෙනෙහි කළ යුතුය. ඒ නිමිත්තෙන් අන්‍ය වූ කුශලයෙන් යුක්ත වූ නිමිත්තක් මෙනෙහි කරන්නා වූ ඔහුට ලෝභසහගත වූත් ද්වේෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් ලාමක වූ යම් අකුශල විතකීයෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රභීණ වෙත්. ඔහු විනාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රභීණ වීමෙන් සිය සත්‍යභිසිත පිහිටයි. මොනවට තැන්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි. මහණෙනි, යම් සේ දක්ෂ වඩුවෙක් හෝ වඩු අතවැස්සෙක් හෝ සියුම් ඇණයකින් මහා ඇණයකට ගසන්නේ ද, (ගසමින් පුවරුවෙන්) බැහැර කරන්නේ ද, (අතින්) ඇද දමන්නේ ද, මහණෙනි, එසේ ම යම් අරමුණකට පැමිණ යම් අරමුණක් මෙනෙහි කරන්නා වූ මහණහුට ලෝභසහගත වූත් ද්වේෂසහගත වූත් මොහ සහගත වූත් ලාමක අකුශල විතකීයෝ උපදිත් ද, මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් ඒ නිමිත්තෙන් අන්‍ය වූ කුශලයෙන් යුක්ත වූ නිමිත්තෙක් මෙනෙහි කළයුතු ය. ඒ නිමිත්තෙන් අන්‍ය වූ කුශලයෙන් යුක්ත වූ නිමිත්තක් මෙනෙහි කරන්නාවූ ඔහුට ලෝභසහගත වූත් ද්වේෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් ලාමක වූ යම් අකුශල විතකීයෝ වෙත් ද, ඔවුහු ප්‍රභීණ වෙත්. විනාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රභීණ වීමෙන් සන්තානයෙහි සිත පිහිටයි. මොනවට තැන්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි. (1)</p>
---	---

4. තසස වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො තමහා නිමිත්තා අඤ්ඤං නිමිත්තං මනසිකරොතො කුසල්පසංහිතං උපපජ්ජනෙතව පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්ද්‍රපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා තෙසං විතකකානං ආදීනවො උපපරිකඛිතබ්බො: ඉතිපිමෙ විතකකා අකුසලා, ඉතිපිමෙ විතකකා සාවජ්ජා, ඉතිපිමෙ විතකකා දුක්ඛවිපාකාති. තසස තෙසං විතකකානං ආදීනවං උපපරිකඛිතො යෙ පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්ද්‍රපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි, තෙ පභියනති. තෙ අබ්භාඪං ගච්ඡන්ති. තෙසං පහානා අජ්ඣාත්තමෙව විතතං සනතිධ්වති සනතිසීද්ධි ඵකොදි හොති සමාධියති. සෙය්‍යාපාපි භික්ඛවෙ ඉඤ්ච වා පුරිසො වා දහරො යුවා මණ්ඩනකජාතිකො අභිකුණපෙන වා කුකුරුකුණපෙන වා මනුසසකුණපෙන වා කණේඨ ආසතෙන අට්ඨියෙය්‍ය හරායෙය්‍ය ජගුච්ඡය්‍ය, ඵචමෙව බො භික්ඛවෙ තසස වෙ භික්ඛුනො තමහාපි නිමිත්තා අඤ්ඤං නිමිත්තං මනසිකරොතො කුසල්පසංහිතං උපපජ්ජනෙතව පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්ද්‍රපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා තෙසං විතකකානං ආදීනවො උපපරිකඛිතබ්බො: ඉතිපිමෙ විතකකා අකුසලා, ඉතිපිමෙ විතකකා සාවජ්ජා, ඉතිපිමෙ විතකකා දුක්ඛවිපාකාති. තසස තෙසං විතකකානං ආදීනවං උපපරිකඛිතො යෙ පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්ද්‍රපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි, තෙ පභියනති. තෙ අබ්භාඪං ගච්ඡන්ති. තෙසං පහානා අජ්ඣාත්තමෙව විතතං සනතිධ්වති සනතිසීද්ධි ඵකොදි හොති සමාධියති. [2. ආදීනවපබ්බං.]

5. තසස වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො තෙසං විතකකානං ආදීනවං උපපරිකඛිතො උපපජ්ජනෙතව පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්ද්‍රපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා තෙසං විතකකානං අසති අමනසිකාරො ආපජ්ජනෙතො යෙ පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්ද්‍රපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි, තෙ පභියනති. තෙ අබ්භාඪං ගච්ඡන්ති. තෙසං පහානා අජ්ඣාත්තමෙව විතතං සනතිධ්වති සනතිසීද්ධි ඵකොදි හොති සමාධියති.

4. මහණෙනි, ඒ නිමිත්තෙන් අන්‍ය වූ කුශලයෙන් යුක්ත වූ නිමිත්තක් මෙතෙහි කරන ඔහුට ලොභසහගත වූත් ද්වේෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් ලාමක වූ යම් අකුශල විතකීයෝ උපදිත් ම නම් මහණෙනි ඒ මහණහු විසින් “මෙයිනුදු මේ විතකීයෝ අකුශලයහ. මෙයිනුදු මේ විතකීයෝ සාවද්‍යයහ. මෙයිනුදු මේ විතකීයෝ දු:ඛ විපාකයහ” යි ඒ විතකීයන්ගේ දෙෂය පිරික්සිය යුතුයි. ඒ විතකීයන්ගේ දෙෂය පරීක්ෂා කරන්නා ඔහුට ලොභසහගත වූත් ද්වේෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් ලාමක වූ යම් අකුශල විතකීයෝ වෙත් ද ඔහු ප්‍රභීණ වෙත්. ඔහු විනාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රභීණ වීමෙන් සියසත්ති ම සිත පිහිටයි. මොනොවට තැන්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි. මහණෙනි, යම් සේ තරුණ වූ සැරසෙන සුලු ස්ත්‍රියක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ ගෙලෙහි ලැගුණු සප්තකුණකින් හෝ බලකුණකින් හෝ මිනිස්කුණකින් හෝ හටගත් දුක් ඇත්තේ වන්නේ ද, ලජ්ජිත වන්නේ ද හටගත් පිළිකල් ඇත්තේ වන්නේ ද, මහණෙනි, ඒ පරිද්දෙන්ම ඒ නිමිත්තයෙන් ද අන්‍ය වූ කුශලයෙන් යුක්ත වූ නිමිත්තක් මෙතෙහි කරන්නා වූ ඒ මහණහට ලොභසහගත වූත් ද්වේෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් ලාමක වූ අකුශල විතකීයෝ උපදිත් ම නම් මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් “මෙයිනුදු මේ විතකීයෝ අකුශලයහ. මෙයිනුදු මේ විතකීයෝ සාවද්‍යයහ. මෙයිනුදු මේ තකීයෝ දු:ඛවිපකයහ” යි ඒ විතකීයන්ගේ දෙෂය පරීක්ෂා කොට බැලිය යුතුය. ඒ විතකීයන්ගේ දෙෂය පරීක්ෂා කරන්නා වූ ඔහුට ලොභසහගත වූත් ද්වේෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක වූ අකුශලවිතකීයෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රභීණ වෙත්. ඔහු විනාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රභීණ වීමෙන් සන්තානයෙහි ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැන්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි. (2)

5. මහණෙනි, ඒ විතකීයන්ගේ දෙෂය පරීක්ෂා කරන්නා වූ ඒ මහණහට ලොභසහගත වූත් ද්වේෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් ලාමක වූ විතකීයෝ උපදිත් ම නම්, මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් ඒ අකුශල විතකීයන් සිහි නොකිරීමට මෙතෙහි නොකිරීමට පැමිණීම මැනවි. ඒ විතකීයන් සිහි නොකිරීමට මෙතෙහි නොකිරීමට පැමිණෙන්නාවූ ඔහුට ලොභසහගත වූත් ද්වේෂසහගතවූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක අකුශලවිතකීයෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රභීණ වෙත්. ඔහු විනාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රභීණ වීමෙන් ඇතුළත ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැන්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධි ගත වෙයි. මහණෙනි, යම් සේ ඇස් ඇති පුරුෂයෙක්

සෙයාථාපි භික්ඛවෙ චක්ඛුමා පුරිසො ආපාඨගතානං රූපානං අදස්සනකාමො අස්ස, සො නිමිලෙයා වා අකොඤ්ඤාන වා අපලොකෙයා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තස්ස වෙ භික්ඛනො තෙසමපි විතකකානං ආදීනවං උපපරික්ඛතො උපපජ්ජනෙතව පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්දුපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛනා තෙසං විතකකානං අසති අමනසිකාරො ආපජ්ජනෙබ්බො. තස්ස තෙසං විතකකානං අසති අමනසිකාරං අපජ්ජතො යෙ පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්දුපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි* තෙ පභියනති. තෙ අබ්භස්සං ගච්ඡන්ති. තෙසං පහානා අජ්ඣන්තමෙව විතතං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි හොති සමාධියති. [3. අසතිපබ්බං.]

6. තස්ස වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛනො තෙසමපි විතකකානං අසති අමනසිකාරං ආපජ්ජතො උපපජ්ජනෙතව පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්දුපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛනා තෙසං විතකකානං විතකකසංඛාරසංඝායානං මනසිකාරොතො යෙ පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්දුපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි, තෙ පභියනති තෙ අබ්භස්සං ගච්ඡන්ති. තෙසං පහානා අජ්ඣන්තමෙව විතතං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි හොති සමාධියති.

සෙයාථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සීසං ගච්ඡෙයා, තස්ස එවමස්ස: කිනඤ්ඤා ඛො අහං සීසං ගච්ඡාමි, යනඤ්ඤානං සංඝිකං ගච්ඡෙයානති. සො සංඝිකං ගච්ඡෙයා. තස්ස එවමස්ස: කිනඤ්ඤා ඛො අහං සංඝිකං ගච්ඡාමි, යනඤ්ඤානං තිට්ඨෙයානති. සො තිට්ඨෙයා. තස්ස එවමස්ස: කිනඤ්ඤා ඛො අහං ධීතො, යනඤ්ඤානං නිසීදෙයානති. සො නිසීදෙයා. තස්ස එවමස්ස: කිනඤ්ඤා ඛො අහං නිසීනො, යනඤ්ඤානං නිපජ්ජෙයානති. සො නිපජ්ජෙයා. එවං හි සො භික්ඛවෙ පුරිසො ඔළාරිකං ඔළාරිකං ඉරියාපථං අභිනිවජ්ජෙයා සුඤ්ඤං සුඤ්ඤං ඉරියාපථං කප්පෙයා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තස්ස වෙ භික්ඛනො තෙසමපි විතකකානං අසති අමනසිකාරං ආපජ්ජතො උපපජ්ජනෙතව පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්දුපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛනා තෙසං විතකකානං විතකකසංඛාරසංඝායානං මනසිකාරොතො. තස්ස තෙසං

හමුච්ච පැමිණි රූපයන් නො දකිනු කැමැත්තේ වන්නේ ද, හෙතෙමේ ඇස් පියා ගන්නේ හෝ වේ ද, අන් දෙසක් බලන්නේ හෝ වේ ද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන්ම ඒ විතකීයන්ගේ දෙසය පරීක්ෂා කරන්නා වූ මහණහට ලොහසහගත වූත් ද්වේෂසහගතවූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක අකුශලවිතකීයෝ උපදිත් ම නම්, මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් ඒ විතකීයන් සිහි නොකිරීමට මෙතෙහි නොකිරීමට පැමිණීම මැනවි. ඒ විතකීයන් සිහි නොකිරීමට මෙතෙහි නොකිරීමට පැමිණෙන්නා වූ ඔහුට ලොහසහගත වූත් ද්වේෂසහගතවූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක අකුශලවිතකීයෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රහීණ වෙත්. ඔහු විනාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රහීණ වීමෙන් සන්තයෙහි ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැන්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි. (3)

6. මහණෙනි, ඒ විතකීයන් ද නො සිහි කිරීමට නො මෙතෙහි කිරීමට පැමිණෙන්නා වූ ඔහුට ලොහසහගත වූත් ද්වේෂසහගතවූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක අකුශලවිතකීයෝ උපදිත් ම නම්, මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් ඒ විතකීයන්ගේ මූලස්ථානය මෙතෙහි කළයුතුයි. ඒ විතකීයන්ගේ විතකී මූලස්ථානය මෙතෙහි කරන්නා වූ ඔහුට ලොහසහගත වූත් ද්වේෂසහගතවූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක විතකීයෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රහීණ වෙත්. ඔහු විනාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රහීණ වීමෙන් සන්තානයෙහි ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැන්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි. මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් වහා යන්නේ ද, “කුමක් නිසා මම වහා යෙමි ද, මම සෙමෙන් යෙමි නම් යෙහෙකැ” යි ඔහුට මේ වැනි අදහසෙක් වන්නේ ය. හෙතෙම සෙමෙන් යන්නේය. “කුමක් නිසා මම සෙමෙන් යෙමි ද, මම සිටින්නෙමි නම් යෙහෙකැ” යි ඔහුට මෙවැනි අදහසෙක් වන්නේය. හෙතෙමේ සිටින්නේය. “කුමක් නිසා මම සිටියෙමි ද, මම හිඳින්නෙමි නම් යෙහෙකැ” යි ඔහුට මෙවැනි අදහසෙක් වන්නේය. හෙතෙමේ හිඳින්නේය. “කුමක් නිසා මම හුන්නෙමි ද, මම හොචින්නෙමි නම් යෙහෙකැ” යි ඔහුට මෙවැනි අදහසෙක් වන්නේය. හෙතෙමේ හොචින්නේය. මහණෙනි, මෙසේ ඒ පුරුෂ තෙමේ ඉතා දඩි ඉරියවු දුරු කොට ඉතා සියුම් ඉරියවු පවත් වන්නේය. මහණෙනි, එපරිද්දෙන්ම ඒ විතකීයන් සිහි නොකිරීමට මෙතෙහි නොකිරීමට පැමිණෙන්නා වූ ඒ මහණ හට ලොහසහගත වූත් ද්වේෂසහගතවූත් මොහසහගත වූත් ලාමක අකුශලවිතකීයෝ උපදිත් ම නම්, මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් ඒ විතකීයන්ගේ විතකී මූලස්ථානය මෙතෙහි කළයුතුයි. ඒ විතකීයන්ගේ විතකී මූලස්ථානය මෙතෙහි කරන්නා වූ ඔහුට ලොහසහගත වූත් ද්වේෂසහගතවූත් මොහසහගත වූත් ලාමක අකුශලවිතකීයෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රහීණ වෙත්. ඔහු විනාශයට යෙත්. ඔවුන්

විතකකානං විතකකසංඛාරසංඛායානං මනසිකරොතො යෙ පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්දපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි, තෙ පභියනති තෙ අඛණ්ඩං ගවජනති. තෙසං පභානා අජ්ඣාතනමෙව විතතං සනතිධ්වති සනතිසීදති එකොදි හොති සමාධියති. [4. විතකකමූලභෙදපඛණ්ඩං.]

7. තස්ස වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො තෙසමපි විතකකානං විතකකසංඛාරසංඛායානං මනසිකරොතො උප්පජ්ජනෙව පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්දපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා දනෙත'හිදන්තමාධාය ජීවහාය තාලුං ආභව වෙතසා විතතං අභිනිගගණහිතඛං අභිනිපීළෙතඛං අභිසන්තාපෙතඛං. තස්ස දනෙත'හිදන්තමාධාය ජීවහාය තාලුං ආභව වෙතසා විතතං අභිනිගගණතො අභිනිපීළයතො අභිසන්තාපයතො යෙ පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්දපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි, තෙ පභියනති. තෙ අඛණ්ඩං ගවජනති. තෙසං පභානා අජ්ඣාතනමෙව විතතං සනතිධ්වති සනතිසීදති එකොදි හොති සමාධියති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ඛලවා පුරිසො දුබ්බලතරං පුරිසං සීසෙ වා ගහෙත්වා ඛජෙධ්ව වා ගහෙත්වා අභිනිගගණෙහය්‍ය අභිනිපීළෙය්‍ය අභිසන්තාපෙය්‍ය, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තස්ස වෙ භික්ඛුනො තෙසමපි විතකකානං විතකකසංඛාරසංඛායානං මනසිකරොතො උප්පජ්ජනෙව පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්දපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා දනෙත'හිදන්තමාධාය ජීවහාය තාලුං ආභව වෙතසා විතතං අභිනිගගණතො අභිනිපීළයතො අභිසන්තාපයතො යෙ පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්දපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි, තෙ පභියනති. තෙ අඛණ්ඩං ගවජනති. තෙසං පභානා අජ්ඣාතනමෙව විතතං සනතිධ්වති සනතිසීදති එකොදි හොති සමාධියති. [5. අභිනිගගණපඛණ්ඩං.]

8. යතො ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො යං නිමිතතං ආගමම යං නිමිතතං මනසිකරොතො උප්පජ්ජනති පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්දපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි, තස්ස තමහා නිමිතතා අඤ්ඤං නිමිතතං මනසිකරොතො කුසලුපසංහිතං යෙ පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්දපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි තෙ පභියනති. තෙ අඛණ්ඩං ගවජනති. තෙසං

ප්‍රභීණ වීමෙන් සියසතන්හි ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැන්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි. (4)

7. මහණෙනි, ඒ විතකීයන්ගේ විතකීමූලස්ථානය මෙනෙහි කරන්නා වූ ඒ මහණහට ලොභසහගත වූත් ද්වේෂසහගතවූත් මොහසහගත වූත් ලාමක අකුශලවිතකීයෝ උපදිත් ම නම් මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් (යට) දතෙහි උඩු දත පිහිටුවා දිවෙන් තලු පෙළා කුසල් සිතින් අකුසල් සිත වෙසෙසින් නිගැනිය යුතුය. වෙසෙසින් පෙළිය යුතුය. දතෙහි දත පිහිටුවා දිවෙන් තලු පෙළා කුසල් සිතින් අකුසල් සිත වෙසෙසින් නිගන්නා වූ වෙසෙසින් පෙළන්නාවූ වෙසෙසින් තවන්නාවූ ඔහුට ලොභසහගත වූත් ද්වේෂසහගතවූත් මොහසහගත වූත් ලාමක අකුශලවිතකීයෝ වෙන් ද, ඔහු ප්‍රභීණ වෙත්. ඔහු විනාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රභීණ වීමෙන් සියසතන්හි ම සිත පිහිටයි. මොනොවට තැන්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි. මහණෙනි, යම් සේ ඛලවත් පුරුෂයෙක් ඉතා දුබල වූ පුරුෂයකු හිස හෝ ගෙන කඳ හෝ ගෙන වෙසෙසින් නිගන්නේ ද, වෙසෙසින් පෙළන්නේ ද, වෙසෙසින් තවන්නේ ද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම ඒ විතකීයන්ගේ විතකීමූලස්ථානය මෙනෙහි කරන්නා වූ ඒ මහණහට ලොභසහගත වූත් ද්වේෂසහගතවූත් මොහසහගත වූත් ලාමක අකුශලවිතකීයෝ උපදිත් ම නම් මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් දතෙහි දත පිහිටුවා දිවෙන් තලු පෙළා කුසල් සිතින් අකුසල් සිත වෙසෙසින් නිගැනිය යුතුය. වෙසෙසින් පෙළිය යුතුය. වෙසෙසින් තැවිය යුතුය. දතෙහි දත පිහිටුවා දිවෙන් තලු පෙළා කුසල් සිතින් අකුසල් සිත වෙසෙසින් නිගන්නා වූ වෙසෙසින් පෙළන්නා වූ වෙසෙසින් තවන්නා වූ ඔහුගේ ලොභසහගත වූත් ද්වේෂසහගතවූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක අකුශලවිතකීයෝ වෙන් නම් ඔහු ප්‍රභීණ වෙත්. ඔහු විනාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රභීණ වීමෙන් සියසතන්හි ම සිත පිහිටයි. මොනොවට තැන්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි. (5)

8. මහණෙනි, යම් තැනෙක පටන් යම් අරමුණක් ගෙන යම් අරමුණක් මෙනෙහි කරන මහණහට ලොභසහගත වූත් ද්වේෂසහගතවූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක අකුශලවිතකීයෝ උපදිත් ද, ඒ නිමිත්තෙන් අන්‍ය වූ කුශලයෙන් යුක්ත වූ නිමිත්තක් මෙනෙහි කරන්නා වූ ඔහුට ලොභසහගත වූත් ද්වේෂසහගතවූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක අකුශලවිතකීයෝ වෙන්

පහානා අජ්ඣාතමෙව විතතං සනතිධ්වති සනතිසීදති එකොදි හොති සමාධියති.

තෙසමපි විතකකානං ආදීනවං උපපරිකධතො යෙ පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්දපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි තෙ පහීයනති. තෙ අබ්භසං ගවජනති. තෙසං පහානා අජ්ඣාතමෙව විතතං සනතිධ්වති සනතිසීදති එකොදි හොති සමාධියති.

තෙසමපි විතකකානං අසති අමනසිකාරං ආපජ්ජතො යෙ පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්දපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි තෙ පහීයනති. තෙ අබ්භසං ගවජනති. තෙසං පහානා අජ්ඣාතමෙව විතතං සනතිධ්වති සනතිසීදති එකොදි හොති සමාධියති.

තෙසමපි විතකකානං විතකකසංඛාරසන්ධානං මනසිකරොතො යෙ පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්දපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි තෙ පහීයනති තෙ අබ්භසං ගවජනති. තෙසං පහානා අජ්ඣාතමෙව විතතං සනතිධ්වති සනතිසීදති එකොදි හොති සමාධියති.

දනෙත්තිදනමාධාය ජ්වහාය තාලුං ආභවව වෙතසා විතතං අභිනිගගණතො අභිනිප්පිලයතො අභිසනනාපයතො යෙ පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්දපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි තෙ පහීයනති තෙ අබ්භසං ගවජනති. තෙසං පහානා අජ්ඣාතමෙව විතතං සනතිධ්වති සනතිසීදති එකොදි හොති සමාධියති.

අයං වුවවති භිකඛවෙ භිකඛු වසී විතකකපරියායපථෙසු: යං විතකකං ආකඛබ්සසති තං විතකකං විතකකසසති, යං විතකකං නාකඛබ්සසති න තං විතකකං විතකකසසති, අවෙජ්ජි තණ්හං, වාචනයි සංයොජනං, සමමා මානාභිසමයා අනතමකාසි දුකඛසසාති.

ඉදමවෙව භගවා. අනතමනා තෙ භිකඛු භගවතො භාසිතං අභිනන්දුනති.

ද, ඔහු ප්‍රභීණ වෙත්. ඔහු විනාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රභීණ වීමෙන් සියසතන්හි ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැන්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි.

ඒ විතකීයන්ගේ ද දෙශය පරික්‍ෂා කරන්නහුට ලොභසහගත වූත් ද්වේෂසහගතවූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක අකුශලවිතකීයෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රභීණ වෙත්. ඔහු විනාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රභීණ වීමෙන් සියසතන්හි ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැන්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි.

ඒ විතකීයන් ද නො සිහි කිරීමට නො මෙනෙහි කිරීමට පැමිණෙන්නහුට ලොභසහගත වූත් ද්වේෂසහගතවූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක අකුශලවිතකීයෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රභීණ වෙත්. ඔහු විනාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රභීණ වීමෙන් සියසතන්හි ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැන්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි.

ඒ විතකීයන්ගේ ද විතකීමුලස්ථානය මෙනෙහි කරන්නහුට ලොභසහගත වූත් ද්වේෂසහගතවූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක අකුශලවිතකීයෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රභීණ වෙත්. ඔහු විනාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රභීණ වීමෙන් සියසතන්හි ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැන්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි.

යට දනෙහි උඩු දත පිහිටුවා දිවෙන් තලු පෙළා ගෙණ කුසල් සිතින් අකුසල් සිත වෙසෙසින් නිගන්නා වූ වෙසෙසින් පෙළන්නා වූ වෙසෙසින් තවන්නා වූ ඔහුට ලොභසහගත වූත් ද්වේෂසහගතවූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක අකුශලවිතකීයෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රභීණ වෙත්. ඔහු විනාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රභීණ වීමෙන් සියසතන්හි ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැන්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි.

මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ විතකීවාරමාගීයන්හි පුරුදු කරනලද වයිභාවය ඇත්තේ යයි ද, යම් විතකීයක් කැමති වන්නේ නම් ඒ විතකීය විතකන්නේ යයි ද, යම් විතකීයක් නොකැමති වන්නේ නම් ඒ විතකීය නො විතකන්නේ යයි ද, තෘෂ්ණාව සින්දේ යයි ද, සංයෝජන උපුටා හළේ යයි ද, මැනවින් මානය දුරු කිරීමෙන් දුක් කෙළවර කළේ යයි ද කියනු ලැබේ.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක. සතුව සිත ඇති ඒ හික්කුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දේශනාව මැනවැ යි පිළිගන්න.

හදිදක සූත්‍රය

(ඡක්කනිපාතය : අඛග්ගකර නිකාය)

<https://tipitaka.lk/an-6-1-2-4>

තත්‍ර ඛො ආයසමා සාරිපුතො භික්ඛු ආමනෙතසි, “ආවුසො භික්ඛවො”ති. “ආවුසො”ති, ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමතො සාරිපුතතස්ස පචචසෙසාසුං. ආයසමා සාරිපුතො එතදවොච:

තථා තථා ආවුසො භික්ඛු විහාරං කප්පෙති, යථා යථාසස්ස විහාරං කප්පයතො න හදදකං මරණං හොති න හදදිකා කාලකිරියා.

කථඤ්චාවුසො භික්ඛු තථා තථා විහාරං කප්පෙති. යථා යථාසස්ස විහාරං කප්පයතො න හදදකං මරණං හොති න හදදිකා කාලකිරියා.

1. ඉධාවුසො භික්ඛු කමමාරාමො හොති කමමරතො කමමාරාමතං අනුයුතො,
2. හස්සාරාමො හොති හස්සරතො හස්සාරාමතං අනුයුතො,
3. නිද්ද රාමො හොති නිද්දරතො නිද්දරාමතං අනුයුතො
4. සඛගණිකාරාමො හොති සඛගණිකාරතො සඛගණිකාරාමතං අනුයුතො,
5. සංසගාරාමො හොති සංසගරතො සංසගාරාමතං අනුයුතො,
6. පපඤ්චාරාමො හොති පපඤ්චරතො පපඤ්චාරාමතං අනුයුතො.

එචං ඛො ආවුසො භික්ඛු තථා තථා විහාරං කප්පෙති, යථා යථාසස්ස විහාරං කප්පයතො න හදදකං මරණං හොති න හදදිකා කාලකිරියා. අයං වුච්චතාවුසො භික්ඛු සකකායාභිරතො න පහාසි සකකායං සමමා දුක්ඛස්ස අනතකිරියාය.

තථා තථාවුසො භික්ඛු විහාරං කප්පෙති යථා යථාසස්ස විහාරං කප්පයතො හදදකං මරණං හොති, හදදිකා කාලකිරියා. කථඤ්චාවුසො භික්ඛු තථා තථා විහාරං කප්පෙති, යථා යථාසස්ස විහාරං කප්පයතො හදදකං මරණං හොති හදදිකා කාලකිරියා.

1. ඉධාවුසො භික්ඛු න කමමාරාමො හොති න කමමරතො න කමමාරාමතං අනුයුතො,
2. න හස්සාරාමො හොති න හස්සරතො න හස්සාරාමතං අනුයුතො,
3. න නිද්දරාමො හොති, න නිද්දරතො න නිද්දරාමතං අනුයුතො,
4. න සඛගණිකාරාමො හොති න සඛගණිකාරතො න සඛගණිකාරාමතං අනුයුතො,
5. න සංසගාරාමො හොති න සංසගරතො න සංසගාරාමතං අනුයුතො,
6. න පපඤ්චාරාමො හොති න පපඤ්චරතො න පපඤ්චාරාමතං අනුයුතො.

එකල්හි ආයුෂ්මත් සාරිපුත්ත තෙරණුවෝ “ඇවැත් මහණෙනි”යි මහණුන් ඇමතූහ. “ඇවැත්නි”යි එ භික්ෂුහු ආයුෂ්මත් සාරිපුත්ත තෙරණුවන්ට පිළිවදන් ඇස්සූහ. ආයුෂ්මත් සාරිපුත්ත තෙරණුවෝ තෙල කරුණ දෙසූහ:

ඇවැත්නි, යම් යම් පරිද්දෙකින් වාසය කරණ ඒ මහණහුට හද වූ මරණයෙක් නො වේ නම්, හද වූ කාලක්‍රියායෙක් නො වේ නම්, මහණ එ එ පරිද්දෙන් වාස කරන්නේ ය. ඇවැත්නි, යම් යම් මෑ පරිද්දෙකින් වාස කරණ එ මහණහුට හද මරණයෙක් නො වේ නම්, හද කාලක්‍රියායෙක් නො වේ නම්, මහණ ඒ ඒ පරිදියෙන් කෙසේ වෙසේය යත්:

1. ඇවැත්නි, මෙ සස්තෙනි මහණ කමාරාම වූයේ කමනිරත වූයේ කමාරාමත්වයෙහි පුත පුතා යෙදුනේ (ග්‍රන්ථධුරාදියෙහි නොයෙදුනේ) වෙයි.
2. භාෂාරාම (දෙඩමලු බවෙහි ඇලුම්) ඇතියේ භාෂායෙහි නිරත වූයේ භාෂාරාමත්වයෙහි නැවැත් නැවැත් යෙදුනේ වෙයි.
3. නිදාරාම වූයේ නිදාරයෙහි නිරත වූයේ නිදාරාමත්වයෙහි අනුයුක්ත වූයේ වෙයි.
4. ගණසඛගණිකාරාම වූයේ ගණසඛගණිකායෙහි නිරත වූයේ සඛගණිකාරාමත්වයෙහි (පිරිස් පිරිවරා ගැණීමෙහි) අනුයුක්ත වූයේ වෙයි.
5. සංසරාරාම (ගිහියන් හා හැනී විසීමෙහි ආසා) ඇතියේ සංසරීයෙහි නිරත වූයේ සංසරාරාමත්වයෙහි අනුයුක්ත වූයේ වෙයි.
6. (තණ්හා මාන දිට්ඨි යන) ක්ලේශ ප්‍රපඤ්චාරාම වූයේ ප්‍රපඤ්චයෙහි නිරත වූයේ ප්‍රපඤ්චාරාමත්වයෙහි අනුයුක්ත වූයේ වෙයි.

ඇවැත්නි, යම් යම් පරිද්දෙකින් වාසය කරණ ඔහුට හද මරණයෙක් නොවේ නම්, හද කාලක්‍රියායෙක් නොවේ නම්, මෙලෙසින් මහණ එ එ පරිද්දෙන් වාසය කෙරෙයි. ඇවැත්නි, මෙ මහණ (තෙබ්බවට නමැති) සත්කායයෙහි අභිරත වූයේ මනාහෙතුවයෙන් වෘත්තදුඛයාගේ අන්තකරණය පිණිස සත්කායය නො හලේ යයි කියනු ලැබේ.

ඇවැත්නි, යම් යම් පරිද්දෙකින් වාසය කරණ ඔහුට හද මරණයෙක් වේ නම්, හද කාලක්‍රියායෙක් වේ නම්, මහණ එ එ පරිදියෙන් විහාර කරයි. ඇවැත්නි, යම් යම් පරිද්දෙකින් වාසය කරණ ඔහුට හද මරණයෙක් හද කාලක්‍රියායෙක් වේ නම් මහණ කෙසේ නම් එ එ පරිදියෙන් වෙසේය යත්:

1. ඇවැත්නි, මෙ සස්තෙනි මහණ කමාරාම නැතියේ කමයෙහි නිරත නො වූයේ කමාරාමත්වයෙහි අනුයුක්ත නො වූයේ වෙයි.
2. භාෂාරාම නැතියේ භාෂාරත නො වූයේ භාෂාරාමත්වයෙහි අනුයුක්ත නො වූයේ වෙයි.
3. නිදාරාම නැතියේ නිදාරත නොවූයේ නිදාරාමත්වයෙහි අනුයුක්ත නො වූයේ වෙයි.
4. සඛගණිකාරාම නොවූයේ සඛගණිකාරත නො වූයේ සඛගණිකාරාමත්වයෙහි නො යෙදුනේ වෙයි.
5. සංසරාරාම නො වූයේ සංසරීත නො වූයේ සංසරාරාමත්වයෙහි නො යෙදුනේ වෙයි.
6. ප්‍රපඤ්චාරාම නො වූයේ ප්‍රපඤ්චරත නො වූයේ ප්‍රපඤ්චාරාමත්වයෙහි නො යෙදුනේ වෙයි.

එවං බො ආවුසො භික්ඛු තථා තථාසස විහාරං කප්පෙති යථා යථාසස විහාරං කප්පයතො හදදකං මරණං හොති හදදිකා කාලකිරියා. අයං වුච්චතාවුසො භික්ඛු නිබ්බානාභිරතො පහාසී සකකායං සමමාදුකධසස අනතකිරියායාති.

1. යො පපඤ්චමනුයුතො පපඤ්චාභිරතො මගො විරාධයි සො නිබ්බානං යොගකෙධමං අනුතතරං.

2. යො ච පපඤ්චං භිත්වාන නිප්පඤ්චපදො රතො ආරාධයි සො නිබ්බානං යොගකෙධමං අනුතතරං.

ඇවැත්නි, මෙසේ මහණ යම් යම් පරිද්දෙකින් වාස කරණ ඔහුට හද මරණ වේ නම්, හද කාලක්‍රියායෙක් වේ නම්, ඒ ඒ පරිද්දෙන් වාසය කෙරේ. ඇවැත්නි, මෙ මහණ නිව්වාණයෙහි අභිරත වූයේ මනා හේතුවෙන් වෘත්ත දුෂ්ටත්වය කරණු සඳහා සත්කාය හළේ යයි කියනු ලැබේ.

1. නුවණ නැති යමෙක් ප්‍රපඤ්චයෙහි අනුයුක්ත වූයේ ප්‍රපඤ්චයෙහි අභිරති ඇතියේ වේ නම්, හේ යොගක්ෂෙම නම් අනුත්තර නිව්වාණය නො ඇරැයි.

2. යමෙකුගේ ප්‍රපඤ්චය දුරලා නිෂ්ප්‍රපඤ්ච (නිව්වාණ) පදයෙහි රැඳුනේ වේ ද, හේ යොගක්ෂෙම නම් වූ අනුත්තර නිව්වාණය ඇරැයි.

මහාකොට්ඨික සූත්‍රය

(අඩ්ගුත්තර නිකාය: චතුක්ක නිපාතය: සිවුවැනි පණණාසකය: සඤ්චෙතනිය වර්ගය)

<https://tipitaka.lk/an-4-4-3-3>

<p>23. අඵ බො ආයසමා මහාකොට්ඨිතො යෙනායසමා සාරිපුතො තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤා ආයසමා සාරිපුතොන සද්ධිං සමමොදි. සමමොදනියං කථං සාරාණියං චිතිසාරොඤා එකමනං නිසීදි. එකමනං නිසිනො බො ආයසමා මහාකොට්ඨිතො ආයසමනං සාරිපුතං එතදවොච :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ඡනනං ආවුසො එසසායතනානං අසෙසචිරාගනිරොධා අත්ඤ්ඤං කිඤ්චිති? මාහෙවං ආවුසො. 2. ඡනනං ආවුසො එසසායතනානං අසෙසචිරාගනිරොධා නත්ඤ්ඤං කිඤ්චිති? මාහෙවං ආවුසො. 3. ඡනනං ආවුසො එසසායතනානං අසෙසචිරාගනිරොධා අත්ච ච නත්ච චඤ්ඤං කිඤ්චිති? මාහෙවං ආවුසො. 4. ඡනනං ආවුසො එසසායතනානං අසෙසචිරාගනිරොධා නෙචත්ච නො නත්ඤ්ඤං කිඤ්චිති? මාහෙවං ආවුසො. <p>ඡනනං ආවුසො එසසායතනානං අසෙසචිරාගනිරොධා අත්ඤ්ඤං කිඤ්චිති ඉති පුට්ඨො සමානො මාහෙවං ආවුසොති වදෙසි. ඡනනං ආවුසො එසසායතනානං අසෙසචිරාගනිරොධා නත්ඤ්ඤං කිඤ්චිති ඉති පුට්ඨො සමානො මාහෙවං ආවුසොති වදෙසි. ඡනනං ආවුසො එසසායතනානං අසෙසචිරාගනිරොධා අත්ච ච නත්ච චඤ්ඤං කිඤ්චිති ඉති පුට්ඨො සමානො මාහෙවං ආවුසොති වදෙසි. ඡනනං ආවුසො එසසායතනානං අසෙසචිරාගනිරොධා නෙචත්ච නො නත්ඤ්ඤං කිඤ්චිති ඉති පුට්ඨො සමානො මාහෙවං ආවුසොති වදෙසි. යථා කථමපනාවුසො ඉමස්ස භාසිතස්ස අත්ථො දට්ඨබ්බොති?</p> <p>ඡනනං ආවුසො එසසායතනානං අසෙසචිරාගනිරොධා අත්ඤ්ඤං කිඤ්චිති ඉති වදං අප්පඤ්චං පපඤ්චති.</p> <p>ඡනනං ආවුසො එසසායතනානං අසෙසචිරාගනිරොධා නත්ඤ්ඤං කිඤ්චිති ඉති වදං අප්පඤ්චං පපඤ්චති.</p>	<p>23. එසද ආයුෂ්මත් මහාකොට්ඨික තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන් කරා එළඹියහ. එළඹ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන් හා සතුටු වූහ. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කථාව නිමවා එකත්පස්ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් මහාකොට්ඨික තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන්ට තෙල කීහ:</p> <p>ඇවැත්නි, සචෑදෑරුම් ස්පඨායතනයන්ගේ නිරවශෙෂ විරාගය හා නිරොධයෙන් ශෙෂ වූ අන්තිසි දූයෙක් (-ක්ලෙශයෙක්) ඇද්ද? ඇවැත්නි, “එසේ නො කියව.”</p> <p>ඇවැත්නි සචෑදෑරුම් ස්පඨායතනයන්ගේ නිරවශෙෂ විරාගය හා නිරොධයෙන් මතුයෙහි අන්තිසි දූයෙක් (-ක්ලෙශයෙක්) නැද්ද? ඇවැත්නි, “එසේ නො කියව.”</p> <p>ඇවැත්නි, සචෑදෑරුම් ස්පඨායතනයන්ගේ නිරවශෙෂ විරාගය හා නිරොධයෙන් මතුයෙහි අන්තිසි දූයෙක් ඇත්තේ හෝ නැත්තේ හෝ වේ ද? “ඇවැත්නි, එසේ නො කියව.”</p> <p>ඇවැත්නි, සචෑදෑරුම් ස්පඨායතනයන්ගේ නිරවශෙෂ විරාගය හා නිරොධයෙන් මතුයෙහි අන්තිසි දූයෙක් නො ම ඇතියේ හෝ නො ම නැතියේ හෝ වේ ද? ඇවැත්නි, “එසේ නො කියව.”</p> <p>ඇවැත්නි, සචෑදෑරුම් ස්පඨායතනයන්ගේ අශේෂ විරාගය හා නිරොධයෙන් මතුයෙහි අන්තිසි දූයෙක් ඇද්ද යි මෙසේ පුළුවස්නා ලද්දෙහි “ඇවැත්, එසේ නො කියව” යි කියති. ඇවැත්නි, සචෑදෑරුම් ස්පඨායතනයන්ගේ අශෙෂ විරාගය හා නිරොධයෙන් මතුයෙහි අන්තිසි දූයෙක් නැද්ද යි මෙසේ පුළුවස්නා ලද්දෙහි “ඇවැත්, එසේ නො කියව” යි කියති. ඇවැත්නි සචෑදෑරුම් ස්පඨායතනයන්ගේ අශෙෂ විරාගය හා නිරොධයෙන් මතුයෙහි අන්තිසි දූයෙක් ඇත්තේ හෝ නැත්තේ හෝ වේ ද යි මෙසේ පුළුවස්නා ලද්දෙහි “ඇවැත්නි, එසේ නො කියව” යි කියති. ඇවැත්නි, සචෑදෑරුම් ස්පඨායතනයන්ගේ අශෙෂ විරාගය හා නිරොධයෙන් මතුයෙහි අන්තිසි දූයෙක් නො ම ඇද්ද නො ම නැද්ද යි මෙසේ පුළුවස්නා ලද්දෙහි “ඇවැත්නි, එසේ නො කියව” යි කියති. ඇවැත්නි, කෙසේ නම් මේ භාෂිතයාගේ අර්ථ දැක්වුණු වේ ද?</p> <p>ඇවැත්නි, සචෑදෑරුම් ස්පඨායතනයන්ගේ අශේෂ විරාගය හා නිරොධයෙන් මතුයෙහි අන්තිසි දූයෙක් ඇතැ යි මෙසේ කියනුයේ, ප්‍රපඤ්ච (තණ්හා මාන දිට්ඨි විසින් විස්තර) නො කටයුතු තැන ප්‍රපඤ්ච කෙරෙයි.</p> <p>ඇවැත්නි, සචෑදෑරුම් ස්පඨායතනයන්ගේ අශේෂ විරාගය හා නිරොධයෙන් මතුයෙහි අන්තිසි දූයෙක් නැතැ යි මෙසේ කියනුයේ, ප්‍රපඤ්ච නො කටයුතු තැන ප්‍රපඤ්ච කෙරෙයි.</p>
---	---

ඡනනං ආවුසො එසසායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා අත්ථි ච නත්ථි චඤ්ඤං කිඤ්චිති ඉති වදං අපපඤ්චං පපඤ්චති.

ඡනනං ආවුසො එසසායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා නෙවත්ථි නො නත්ථිඤ්ඤං කිඤ්චිති ඉති වදං අපපඤ්චං පපඤ්චති.

යාවතා ආවුසො ඡනනං එසසායතනානං ගති තාවතා පපඤ්චස්ස ගති.

යාවතා පපඤ්චස්ස ගති, තාවතා ඡනනං එසසායතනානං ගති.

ඡනනං ආවුසො එසසායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා පපඤ්චනිරොධො, පපඤ්චනිරොධා පපඤ්චවුපසමො''ති.

ඇවැත්ති, සවැදැරුම් ස්පඨියතනයන්ගේ අශෙඡ විරාග හා නිරොධයෙන් මතුයෙහි අන්තිසි දූයෙක් ඇත්තේ හෝ නැත්තේ හෝ යි කියනුයේ, ප්‍රපඤ්ච නො කටයුතු තැන ප්‍රපඤ්ච කෙරෙයි.

ඇවැත්ති, සවැදැරුම් ස්පඨියතනයන්ගේ අශෙඡවිරාග හා නිරොධයෙන් මතුයෙහි අන්තිසි දූයෙක් ඇත්තේ නො වෙයි, නැත්තේ නො වෙයි. මෙසේ කියනුයේ, ප්‍රපඤ්ච නො කටයුතු තැන ප්‍රපඤ්ච කෙරෙයි.

ඇවැත්ති, සවැදැරුම් ස්පඨියතනයන්ගේ ගතිය (විෂය) යම්තාක් වේ ද, ඒ තාක් ප්‍රපඤ්චයාගේ (තෘෂ්ණාදෘෂ්ටිමාන) ගතිය වෙයි.

ප්‍රපඤ්චයාගේ ගතිය යම්තාක් වේ ද, සවැදැරුම් ස්පඨියතනයන්ගේ ගතිය ද එතෙක් ම ය.

ඇවැත්ති සවැදැරුම් ස්පඨියතනයන්ගේ අශෙඡ විරාග නිරොධයෙන් ප්‍රපඤ්චනිරොධය වෙයි. ප්‍රපඤ්ච නිරොධයෙන් ප්‍රපඤ්ච ව්‍යුපගමය වෙයි.

ආනාපානසති සූත්‍රය

මජ්ඣිමනිකාය : උපරිපණ්ණාසකය

එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං භගවා සාවතීයං විහරති පුබ්බාරාමෙ මීගාරමානුපාසාදෙ සමඛනුලෙහි අභිඤ්ඤාතෙහි අභිඤ්ඤාතෙහි ථෙරෙහි සාවකෙහි සද්ධිං, ආයස්මතා ච සාරිපුතොන ආයස්මතා ච මහාමොග්ගලොනොන ආයස්මතා ච මහාකස්සපෙන ආයස්මතා ච මහාකච්චායනොන ආයස්මතා ච මහාකොට්ඨිකෙන ආයස්මතා ච මහාකප්පිනෙන ආයස්මතා ච මහාචූඤ්ඤාන ආයස්මතා ච අනුරුද්ධෙන ආයස්මතා ච රෙවතෙන ආයස්මතා ච ආනඤ්ඤාන අඤ්ඤාතෙහි ච අභිඤ්ඤාතෙහි අභිඤ්ඤාතෙහි ථෙරෙහි සාවකෙහි සද්ධිං.

තෙන ඛො පන සමයෙන ථෙරා භික්ඛු නවෙ භික්ඛු ඔවදන්ති අනුසාසනති. අප පෙකච්චෙ ථෙරා භික්ඛු දසපි භික්ඛු ඔවදන්ති අනුසාසනති. අපෙකච්චෙ ථෙරා භික්ඛු විසමපි භික්ඛු ඔවදන්ති අනුසාසනති. අපෙකච්චෙ ථෙරා භික්ඛු තිංසමපි භික්ඛු ඔවදන්ති අනුසාසනති. අපෙකච්චෙ ථෙරා භික්ඛු චත්තාරීසමපි භික්ඛු ඔවදන්ති අනුසාසනති. තෙ ච නවා භික්ඛු ථෙරෙහි භික්ඛුහි ඔවදියමානා අනුසාසියමානා උළාරං පුබ්බ ඛෙනාපරං විසෙසං පජානන්ති.

තෙන ඛො පන සමයෙන භගවා තදහුපොසථෙ පනතරසෙ පචාරණාය පුණ්ණාය පුණ්ණමාය රතතියා භික්ඛුසඤ්ඤාපරිවුතො අඛෙහාකාසෙ නිසිනොනා හොති. අථ ඛො භගවා තුණ්හිභුතං තුණ්හිභුතං භික්ඛුසඤ්ඤා අනුච්චොකෙත්වා භික්ඛු ආමනොසි:

‘ආරද්ධාසමී භික්ඛවෙ, ඉමාය පටිපදය. ආරද්ධවිනොතාසමී භික්ඛවෙ, ඉමාය පටිපදය. තසමාතිභ භික්ඛවෙ, භියොයාසොමනාය විරියං ආරභථ අභ්‍යන්තස්ස පත්තියා, අනධිගතස්ස අධිගමාය, අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියාය. ඉධෙවාහං සාවතීයං කොමුදිං චාතුමාසිනිං ආගමෙස්සාමීති.

අස්සොසුං ඛො ජානපද භික්ඛු: භගවා කිර තඤ්චෙව සාවතීයං කොමුදිං චාතුමාසිනිං ආගමෙස්සාමීති. තෙ ච ජානපද භික්ඛු සාවතීයං ඔසරන්ති භගවන්තං දස්සනාය. තෙ ච ඛො ථෙරා භික්ඛු භියොයාසොමනාය නවෙ භික්ඛු ඔවදන්ති අනුසාසනති. අප

මා විසින් මෙසේ අසන ලද නොහොත් මා ඇසූ හැටි මෙසේ යැ: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි පුවරම් නම් මුවරමාපායෙහි හැම තැනැ ශීලාදී ගුණයෙන් පළම වූ බොහෝ ස්ථවිර ශ්‍රාවකයන් සමග වැඩවසන සේක. ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් ද, ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරුන් ද, ආයුෂ්මත් මහසුප් තෙරුන් ද, ආයුෂ්මත් මහකසයින් තෙරුන් ද, ආයුෂ්මත් මහාකොට්ඨික තෙරුන් ද, ආයුෂ්මත් මහාකප්පින තෙරුන් ද, ආයුෂ්මත් මහාචූඤ්ඤා තෙරුන් ද, ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරුන් ද, ආයුෂ්මත් රේවත තෙරුන් ද, ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරුන් ද, අනා වූ මහත් ගුණයෙන් ප්‍රකට වූ ස්ථවිර ශ්‍රාවක භික්ඛුන් ද සමග පුවරම් මුවරමාපායෙහි වැඩවසන සේක.

තව ද එසමයෙහි ස්ථවිර භික්ඛුහු නවක පැවිද්දන්ට අවවාද අනුශාසනා කෙරෙති. ඇතැම් ස්ථවිර භික්ඛුහු පැවිද්දන් දසදෙනෙකුට ද අවවාද අනුශාසනා කෙරෙති. ඇතැම් ස්ථවිර භික්ඛුහු පැවිද්දන් විසි දෙනකුට ද අවවාද අනුශාසනා කෙරෙති. ඇතැම් ස්ථවිර භික්ඛුහු පැවිද්දන් තිස්දෙනකුට ද අවවාද අනුශාසනා කෙරෙති. ඇතැම් ස්ථවිර භික්ඛුහු පැවිද්දන් හතළිස් දෙනකුට ද අවවාද අනුශාසනා කෙරෙති. තෙර මහණුන් විසින් අවවාද අනුශාසනා කරනු ලබන ඒ නවක භික්ඛුහු ශීලපරිපූරණාදී පුච්චිශේෂයෙන් වැඩි උදරතර අපර කාන්ස්න පරිකමාදී විශේෂ දනිත්.

එ සමයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එදවස් පොහොයැ පණුරැසියෙහි පවුරුණු ඇති සඳ පිරුණු මැදිපොහොරැය භික්ඛුසංඝපරිවාහ ව අභ්‍යවකාශයෙහි වැඩහුන් සේක. එසඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිහඬ නිහඬ ව හුන් මහණුන් බලා ඒ මහණුන් ඇමතු සේක.

“මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපදයෙන් (මම) ආරාධිතයෙමි. මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපදයෙන් මම ඇරැයු සිතැතියෙමි. එහෙයින් මහණෙනි, නො පත් අභීත්ඵලයාගේ ප්‍රාප්තිය පිණිස අනධිගත ඵලයා ගේ අධිගමය පිණිස නො පසක් කළ නිවන පසක් කරණු පිණිස වෙසෙසින් වියාරීමභ කරවු. මම මේ සැවතෙහි මැ පිපි කුමුදු ඇති චාතුමාසිනිය හෙවත් පශ්චිමකාර්තික පූර්ණිමාව දක්වා බලමි’යි වදළහ.

“භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එ සැවැත්හි මැ කුමුදු ඇති ඉල්පොහොය දක්වා බලන සේක් ලැ’ යි දනව්වැසි සගහු ඇසූහු මැ ය. ඒ දනව්වැසි භික්ඛුහු බුදුන් දක්නට පැමිණෙත්. ඒ තෙර මහණහු වැඩි පමණින් නවක පැවිද්දන්ට අවවාද අනුශාසනා කෙරෙති. කිසි

පෙකවෙව් ටෙරා හිකඩු දසපි හිකඩු ඔවදනති අනුසාසනති. අපොකවෙව් ටෙරා හිකඩු වීසමපි හිකඩු ඔවදනති අනුසාසනති. අපොකවෙව් ටෙරා හිකඩු තිංසමපි හිකඩු ඔවදනති අනුසාසනති. අපොකවෙව් ටෙරා හිකඩු චතාරීසමපි හිකඩු ඔවදනති අනුසාසනති. තෙ ව නවා හිකඩු ටෙරෙහි හිකඩුහි ඔවදියමානා අනුසාසියමානා උළාරං පුබ බෙනාපරං විසෙසං පජානනති.

තෙන බො පන සමයෙන භගවා තදනුපොසටෙ පනතරසෙ කොමුදියා වාතුමාසිනියා පුණණාය පුණණමාය රතතියා හිකඩුසඩසපර්වුතො අබොකාසෙ නිසිනො හොති.

අථ බො භගවා තුණ්හිභුතං තුණ්හිභුතං හිකඩුසඩසං අනුවිලොකෙත්වා හිකඩු ආමනෙතසි: අපලාපායං හිකඩුවෙ, පරිසා, නිපාලාපායං හිකඩුවෙ, පරිසා සුද්ධා සාරෙ පතිට්ඨිතා. තථාරුපො අයං හිකඩුවෙ, හිකඩුසඩෙසා. තථාරුපායං හිකඩුවෙ, පරිසා. යථාරුපා පරිසා ආනුනෙය්‍යා පානුනෙය්‍යා දකඛිණෙය්‍යා අඤ්ජලිකරණියා අනුතරං පුඤ්ඤකෙධතතං ලොකස්ස. තථාරුපො අයං හිකඩුවෙ, හිකඩුසඩෙසා. තථාරුපායං හිකඩුවෙ, පරිසා. යථාරුපාය පරිසාය අපං දිනතං බහුං හොති, බහුං දිනතං බහුතරං. තථාරුපො අයං හිකඩුවෙ, හිකඩුසඩෙසා. තථාරුපායං හිකඩුවෙ, පරිසා. යථාරුපා පරිසා දුලලා දස්සනාය ලොකස්ස. තථාරුපො අයං හිකඩුවෙ, හිකඩුසඩෙසා. තථාරුපායං හිකඩුවෙ, පරිසා. යථාරුපං පරිසං අලං යොජනගණනානි දස්සනාය ගත තුං පුටොසෙනාපි3.

සනති හිකඩුවෙ, හිකඩු ඉමසමීං හිකඩුසඩෙසං අරහනො ඛිණාසවා වුසිතවනො කතකරණියා ඔහිතභාරා අනුප්‍යතතසද්දථා පරිකඛිණභවසඤ්ඤජනා සමමදඤ්ඤ විමුත්තා, එවරුපාපි හිකඩුවෙ, සනති හිකඩු ඉමසමීං හිකඩුසඩෙසං. සනති හිකඩුවෙ, හිකඩු ඉමසමීං හිකඩුසඩෙසං පඤ්ඤනං ඔරමහාගියානං සඤ්ඤජනානං පරිකඩයා ඔපපාතිකා තථ පරිනිබ්බායිනො අනාවතතිට්ඨමා තසමා ලොකා, එවරුපාපි හිකඩුවෙ, සනති හිකඩු ඉමසමීං හිකඩුසඩෙසං. සනති හිකඩුවෙ, හිකඩු ඉමසමීං හිකඩුසඩෙසං තිණණං සංයොජනානං පරිකඩයා රාගදෙසමොභානං තනුතා සකදගාමීනො සකිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්ත්වා දුකධස්සනතං කරස්සනති. එවරුපාපි හිකඩුවෙ, සනති හිකඩු ඉමසමීං හිකඩුසඩෙසං. සනති හිකඩුවෙ, හිකඩු ඉමසමීං හිකඩුසඩෙසං තිණණං සඤ්ඤජනානං පරිකඩයා සොතාපනතා අවිනිපාතධමමා නියතා සමෙබ්බපරායණා, එවරුපාපි හිකඩුවෙ, සනති හිකඩු ඉමසමීං හිකඩුසඩෙසං.

සනති හිකඩුවෙ, හිකඩු ඉමසමීං හිකඩුසඩෙසං වතුනං සතිපට්ඨානානං

තෙර මහණ කෙනෙක් පැවිද්දන් දසදෙනකුට ද අවවාද අනුශාසනා කෙරෙති. කිසි තෙර මහණ කෙනෙක් පැවිද්දන් විසි දෙනකුට ද අවවාද අනුශාසනා කෙරෙති. කිසි තෙර මහණ කෙනෙක් පැවිද්දන් තිස්දෙනකුට ද අවවාද අනුශාසනා කෙරෙති. කිසි තෙර මහණ කෙනෙක් පැවිද්දන් සතලිස්දෙනකුට ද අවවාද අනුශාසනා කෙරෙත්. තෙරමහණන් විසින් අවවාද අනුශාසනා කරනු ලබන ඒ නවක හික්කුහු පුච්චි විශේෂයට වඩා අපර වූ ශ්‍රෝතාපත්ති ආදී උදර විශේෂය වෙසෙසින් දනිත්.

එසමයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එදින පොහොලත් පණුරුස කුමුදු පිපි ඉල් පුණු පොහෝද රුස බික්සගත විසින් පිරිවරන ලදු ව අබවස හුන් සේක.

එසඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිහඬ නිහඬ ව හුන් බික්සගත දූක ඒ සගුන් ඇමතු සේක. "මහණෙනි, මේ හික්කුපථීන් නො සිස් යැ. මහණෙනි, මේ හික්කු පථීන් නිෂ්ථ රලාප යැ, ශුද්ධ යැ, අධිගමසාරයෙහි පිහිටි යැ. සම්බුදු පිරිසෙක් ආනුනෙය්‍යා වේ ද, පානුනෙය්‍යා වේ ද, දක්ඛිණෙය්‍යා වේ ද, අඤ්ජලිකරණිය වේ ද, ලොවට අනුත්තර පුණ්‍යකේෂ්ත්‍ර වේ ද, මහණෙනි මේ හික්කු සංඝ තෙමේ එබඳු යැ. මහණෙනි, මේ පිරිස එබඳු යැ යම්බඳු පිරිසක් කෙරෙහි දුන් ඇලුප් දනෙක් බොහෝ වේ ද, දුන් බොහෝ දනෙක් ඉබොහෝ වේ ද, මහණෙනි, මේ හික්කු සඩ්ඝ එබඳු යැ, මහණෙනි, මේ පිරිස එබඳු යැ. යම්බඳු පිරිසක් ලෝකයා ගේ දඹ්‍රනයට දුලිභ වේ ද, මහණෙනි, මේ හික ඉසංඝ එබඳු යැ. මහණෙනි, මේ පථීන් එබඳු යැ. යම්බඳු පිරිසක් දක්නට යොදුන් දහසකුදු වුව මාර්ගෝපකරණ ගෙනත් යන්නට නිසි වේ ද, මහණෙනි, මේ බික්සගහු එබන්දහ, මේ පථීන් එබඳු වෙතී' වදලෝ.

මහණෙනි, මේ බික්සගුන් කෙරෙහි අතීන් ක්ෂීණාසුව වූ වුසු මගබ්බසර ඇති කළ කරණ ඇති තැබූ කෙලෙස්බර ඇති පැමිණි සද්ධී ඇති ක්ෂය වූ භවසංයෝජන ඇති මොනොවට දන විමුක්ත වූ මහණහු ඇත. මෙබඳු රහත් මහණහු ද බික්සගුන් කෙරෙහි ඇත්තාහ. මහණෙනි, මේ බික්සගුන් කෙරෙහි පඤ්චෝරම්භාගිය සංයෝජන යන් ක්ෂය වීමෙන් ඕපපාතික වූ එහි මැ පිරිනිවෙනසුලු ඒ ශුද්ධාවාසලෝකයෙන් පෙරළා නො එන සැහැවි ඇති හික්කුහු වෙති. මහණෙනි, බික්සගුන් කෙරෙහි මෙබඳු වූ අනාගාමී මහණහු ද ඇත්තාහ. මහණෙනි, මේ බික්සගුන් කෙරෙහි ත්‍රිවිධ සංයෝජනයන් ගේ පරික්ෂය හේතුවෙන් රාග ද්වේෂ මෝහයන් ගේ තානවයෙන් සකාදගාමී ව වරෙක මැ මෙලොවට අවුත් දුක් කෙළෙවර කරන සගහු ඇත. මහණෙනි, මේ බික්සගුන් කෙරෙහි මෙවන් සකාදගාමී මහණහු ද ඇත්තාහ. මහණෙනි, මේ බික්සගුන් කෙරෙහි ත්‍රිවිධ සංයෝජනයන් ගේ පරික්ෂය හේතුවෙන් ශ්‍රෝතාපන්න ව අවිනිපාත ස්වභාව ඇති ව නියත ව සම්බෝධිපරායණ වූ සගහු ඇත. මහණෙනි, මේ බික්සගුන් කෙරෙහි මෙවන් ශ්‍රෝතාපන්න හික්කුහු ද ඇත්තාහ.

මහණෙනි, මේ බික්සගුන් කෙරෙහි සතර සිව්ටන් පිළිබඳ භාවනානුයෝගයෙහි යෙදී

තාරා සතිපට්ඨානා භාවිතා බහුලීකතා සත්ත බොජ්ඣංගො පරිපුරෙන්නි. සත්ත බොජ්ඣංගො භාවිතා බහුලීකතා විජ්ජාවිමුක්තිං පරිපුරෙන්නි.

කථං භාවිතා ව භික්ඛවෙ, ආනාපානසති කථං බහුලීකතා මහඤ්ජා හොති මහානිසංසා.

ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරඤ්ඤාගතො වා රුකඛමුලගතො වා සුඤ්ඤාගාරගතො වා නිසීදති පලලඞ්ඛං ආභුජ්ඣා උජුං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙඤා. සො සතොව අසසති සතො පසසති.

දීඝං වා අසසනො දීඝං අසසාමීති පජානාති.
දීඝං වා පසසනො දීඝං පසසාමීති පජානාති.

රසසං වා අසසනො රසසං අසසාමීති පජානාති.
රසසං වා පසසනො රසසං පසසාමීති පජානාති.

සබ්බකායපට්ඨංවෙදී අසසසිසාමීති සිකඛති.
සබ්බකායපට්ඨංවෙදී පසසසිසාමීති සිකඛති.

පසසමායං කායසඞ්ඛාරං අසසසිසාමීති සිකඛති.
පසසමායං කායසඞ්ඛාරං පසසසිසාමීති සිකඛති.

පීතිපට්ඨංවෙදී අසසසිසාමීති සිකඛති.
පීතිපට්ඨංවෙදී පසසසිසාමීති සිකඛති.

සුඛපට්ඨංවෙදී අසසසිසාමීති සිකඛති.
සුඛපට්ඨංවෙදී පසසසිසාමීති සිකඛති.

චිත්තසඞ්ඛාරපට්ඨංවෙදී අසසසිසාමීති සිකඛති.
චිත්තසඞ්ඛාරපට්ඨංවෙදී පසසසිසාමීති සිකඛති.

පසසමායං චිත්තසඞ්ඛාරං අසසසිසාමීති සිකඛති.
පසසමායං චිත්තසඞ්ඛාරං පසසසිසාමීති සිකඛති.

චිත්තපට්ඨංවෙදී අසසසිසාමීති සිකඛති.
චිත්තපට්ඨංවෙදී පසසසිසාමීති සිකඛති

සතර සීවටන්හු සජ්තබෝධාචාර්යන් සපුරාලති. භාවිත බහුලීකාත සජ්ත බෝධි යඞ්ගයෝ විද්‍යාවිමුක්ති සපුරාලත්.

මහණෙනි, කිසෙයින් භාවිත කිසෙයින් බහුලීකාත අනාපන්සී මහත්ඵල මහානිශංස වේය යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ අරණ්‍යගත වේවයි වාක්‍ෂමුලගත වේවයි ශුන්‍යාගාරගත වේවයි පලක් බැඳ කය සෘජු කොට තබා සිහිය කමටහන් අභිමුඛ කොට ඵලවා හිදී. හේ සිහි ඇති ව ම ආශ්වාස කෙරෙයි, සිහි ඇති ව ප්‍රාශ්වාස කෙරෙයි.

දීඝී කොට හෝ ආශ්වාස කරනුයේ 'දීඝී කොට අසස් කරමි' නුවණින් දනී.
දීඝී කොට හෝ ප්‍රශ්වාස කරනුයේ 'දීඝී කොට පසස් කරමි' නුවණින් දනී.

භ්‍රස්ව කොට හෝ ආශ්වාස කරනුයේ භ්‍රස්ව කොට අසස් කරමි' නුවණින් දනී.
භ්‍රස්ව කොට හෝ ප්‍රශ්වාස කරනුයේ භ්‍රස්ව කොට පසස් කරමි' නුවණින් දනී.

සඵකායප්‍රතිසංවේදී ව අසස් කරමි හික්මෙයි.
සඵකායප්‍රතිසංවේදී ව පසස් කරමි' හික්මෙයි.

කායසංස්කාර සන්හිඳුවමින් අසස් කරමි හික්මෙයි.
කායසංස්කාර සන්හිඳුවමින් පසස් කරමි හික්මෙයි.

පීති ප්‍රතිසංවේදී ව ආශ්වාස කරමි හික්මෙයි.
පීති ප්‍රතිසංවේදී ව ප්‍රාශ්වාස කරමි හික්මෙයි.

සුඛ ප්‍රතිසංවේදී ව අසස් කරමි' හික්මෙයි.
සුඛ ප්‍රතිසංවේදී ව පසස් කරමි, හික්මෙයි.

චිත්තසංස්කාර ප්‍රතිසංවේදී ව අසස් කරමි හික්මෙයි.
චිත්තසංස්කාර ප්‍රතිසංවේදී ව පසස් කරමි හික්මෙයි.

චිත්තසංස්කාර සන්හිඳුවමින් අසස් කරමි හික්මෙයි.
චිත්තසංස්කාර සන්හිඳුවමින් පසස් කරමි හික්මෙයි.

චිත්තප්‍රතිසංවේදී ව අසස් කරමි හික්මෙයි.
චිත්තප්‍රතිසංවේදී ව පසස් කරමි හික්මෙයි.

අභිප්‍රමාදය ව්‍යාජ අසාධකවලින් සිදුවේ.
අභිප්‍රමාදය ව්‍යාජ අසාධකවලින් සිදුවේ.

සමාදාන ව්‍යාජ අසාධකවලින් සිදුවේ.
සමාදාන ව්‍යාජ අසාධකවලින් සිදුවේ.

විමෝචය ව්‍යාජ අසාධකවලින් සිදුවේ.
විමෝචය ව්‍යාජ අසාධකවලින් සිදුවේ.

අනිව්‍යාජව අසාධකවලින් සිදුවේ.
අනිව්‍යාජව අසාධකවලින් සිදුවේ.

විරාගානුපය අසාධකවලින් සිදුවේ.
විරාගානුපය අසාධකවලින් සිදුවේ.

නිරෝධානුපය අසාධකවලින් සිදුවේ.
නිරෝධානුපය අසාධකවලින් සිදුවේ.

පට්ඨිසංග්‍රහානුපය අසාධකවලින් සිදුවේ.
පට්ඨිසංග්‍රහානුපය අසාධකවලින් සිදුවේ.

එවං භාවිතා බො භික්ඛවෙ, ආනාපානසති1 එවං බහුලිකතා මහඤ්චා හොති මහානිසංසා.
කථං භාවිතා ව භික්ඛවෙ, ආනාපානසති1 කථං බහුලිකතා වතොරො සතිපට්ඨානෙ පරිපුරෙති: යසමිං සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු දීඝං වා අසාසනො දීඝං අසාසාමීති පජානාති. දීඝං වා පසාසනො දීඝං පසාසාමීති පජානාති. රසං වා අසාසනො රසං අසාසාමීති පජානාති. රසං වා පසාසනො රසං පසාසාමීති පජානාති. සබ්බකායපට්ඨිසංග්‍රහානුපය අසාධකවලින් සිදුවේ. සබ්බකායපට්ඨිසංග්‍රහානුපය අසාධකවලින් සිදුවේ. පසාසනං කායසංඛාරං අසාධකවලින් සිදුවේ. පසාසනං කායසංඛාරං පසාසනං අසාධකවලින් සිදුවේ. කායෙ කායානුපය භික්ඛවෙ, තසමිං සමයෙ භික්ඛු විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. කායෙසු කායඤ්ඤාතරාහං භික්ඛවෙ, එවං වදමි: යදිදං අසාසනපසාසා. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, කායෙ කායානුපය තසමිං සමයෙ භික්ඛු විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං.

විත්තය වෙසෙසින් ප්‍රමෝද කරමින් අසස් කරමි භික්ඛෙයි.
විත්තය වෙසෙසින් ප්‍රමෝද කරමින් අසස් කරමි භික්ඛෙයි.

විත්තය සමාධාන කරමින් අසස් කරමි භික්ඛෙයි.
විත්තය සමාධාන කරමින් කරමින් අසස් කරමි භික්ඛෙයි.

විත්තය විමුඤ්චන කරමින් අසස් කරමි භික්ඛෙයි.
විත්තය විමුඤ්චන කරමින් අසස් කරමි භික්ඛෙයි.

අනිත්‍ය නුවණින් දක්නෙම අසස් කරමි භික්ඛෙයි.
අනිත්‍ය නුවණින් දක්නෙම අසස් කරමි භික්ඛෙයි.

විරාගය අනුව නුවණින් අසස් කරමි භික්ඛෙයි.
විරාගය අනුව නුවණින් දක්නෙම අසස් කරමි භික්ඛෙයි.

නිරෝධය නුවණින් දක්නෙම අසස් කරමි භික්ඛෙයි.
නිරෝධය නුවණින් දක්නෙම අසස් කරමි භික්ඛෙයි.

පට්ඨිසංග්‍රහය නුවණින් දක්නෙම අසස් කරමි භික්ඛෙයි.
පට්ඨිසංග්‍රහය නුවණින් දක්නෙම අසස් කරමි භික්ඛෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ භාවිත බහුලිකත වූ ආනාපනසි භාවනාව මහත් ඵල මහානිසංස වෙයි.
තවද මහණෙනි, කිසෙයින් භාවිත කිසෙයින් බහුලිකත ආනාපනසි සතර සීවටන් පරිපුරෙති කෙරෙයි යත්: මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ දීඝි කොට හෝ අසස් කරනුයේ 'දීඝි කොට අසස් කරමි' දනගනීද, දීඝි කොට හෝ පසස් කරනුයේ 'දීඝි කොට පසස් කරමි' දනගනීද, හුස්ව කොට හෝ අසස් කරනුයේ 'හුස්ව කොට අසස් කරමි' දනගනීද, හුස්ව කොට හෝ පසස් කරනුයේ 'හුස්ව කොට පසස් කරමි' දනගනීද, 'සච්චාය ප්‍රතිසංවේදී ව ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මේ ද, 'සච්චාය ප්‍රතිසංවේදී ව ප්‍රාශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මේ ද, 'කායසංඝකාර සන්තිද්වමිත් ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මේ ද, 'කායසංඝකාර සන්තිද්වමිත් ප්‍රාශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මේ ද, මහණෙනි, එසමයෙහි මහණ කයෙහි කායානුදර්ශී ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව සමාකප්පුද ඇති ව ස්මෘතිමත් ව කායසංඝකාර ලෝකයෙහි අභිධ්‍යා දෙගම්නස්සය දුරු කොට වෙසෙයි. මහණෙනි, යම් ආශ්වාස ප්‍රාශ්වාස කෙනෙක් ඇද්ද, එය පෘථිවි

යසම් සමයෙ හිකබ්බෙ, හිකබ්බු පීතිපටිසංවෙදී අසසසිසාමීති සිකබ්බි. පීතිපටිසංවෙදී පසසසිසාමීති සිකබ්බි. සුබපටිසංවෙදී අසසසිසාමීති සිකබ්බි. සුබපටිසංවෙදී පසසසිසාමීති සිකබ්බි. විතතසඛාරපටිසංවෙදී අසසසිසාමීති සිකබ්බි. විතතසඛාරපටිසංවෙදී පසසසිසාමීති සිකබ්බි. පසසමහයං විතතසඛාරං අසසසිසාමීති සිකබ්බි. පසසමහයං විතතසඛාරං පසසසිසාමීති සිකබ්බි. වෙදනාසු වෙදනානුපසසි හිකබ්බෙ, තසමි සමයෙ හිකබ්බු විහරති ආතාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනසං. වෙදනාසු වෙදනාඤ්ඤාතරාහං හිකබ්බෙ, එවං වදමි: යදිදං අසසාසපසාසානං සාධුකං මනසිකාරං. තසමාතිහ හිකබ්බෙ, වෙදනාසු වෙදනානුපසසි තසමි සමයෙ හිකබ්බු විහරති ආතාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනසං.

යසම් සමයෙ හිකබ්බෙ, හිකබ්බු විතතපටිසංවෙදී අසසසිසාමීති සිකබ්බි. විතතපටිසංවෙදී පසසසිසාමීති සිකබ්බි. අභිජ්ඣාදෙයං විතතං අසසසිසාමීති සිකබ්බි. අභිජ්ඣාදෙයං විතතං පසසසිසාමීති සිකබ්බි. සමාදහං විතතං අසසසිසාමීති සිකබ්බි. සමාදහං විතතං පසසසිසාමීති සිකබ්බි. විමොචයං විතතං අසසසිසාමීති සිකබ්බි. විමොචයං විතතං පසසසිසාමීති සිකබ්බි. විතතෙ විතතානුපසසි හිකබ්බෙ, තසමි සමයෙ හිකබ්බු විහරති ආතාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනසං. නාහං හිකබ්බෙ, මුට්ඨසසතිසස අසමපජානසස ආනාපානසතිභාවනං වදමි. තස මාතිහ හිකබ්බෙ, විතතෙ විතතානුපසසි තසමි සමයෙ හිකබ්බු විහරති ආතාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනසං.

යසම් සමයෙ හිකබ්බෙ, හිකබ්බු අනිච්චානුපසසි අසසසිසාමීති සිකබ්බි, අනිච්චානුපසසි පසසසිසාමීති සිකබ්බි. විරාගානුපසසි අසසසිසාමීති සිකබ්බි, විරාගානුපසසි පසසසිසාමීති සිකබ්බි. නිරොධානුපසසි අසසසිසාමීති සිකබ්බි, නිරොධානුපසසි පසසසිසාමීති සිකබ්බි. පටිනිසංගානුපසසි අසසසිසාමීති සිකබ්බි, පටිනිසංගානුපසසි පසසසිසාමීති සිකබ්බි. ධම්මසු ධම්මානුපසසි හිකබ්බෙ, තසමි සමයෙ හිකබ්බු විහරති ආතාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනසං. සො යං තං අභිජ්ඣාදෙමනසානං පහානං තං පඤ්ඤය දිස්සා සාධුකං අජ්ඣාපෙකම්තා හොති. තස මාතිහ හිකබ්බෙ, ධම්මසු ධම්මානුපසසි තසමි සමයෙ හිකබ්බු විහරති ආතාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනසං. එවං භාවිතා ඛො හිකබ්බෙ, ආනාපානසති එවං බහුලිකතා වතතාරො සතිපට්ඨානෙ පරිපුරෙති.

යාදී චතුර්විධ කායයන් කෙරෙහි කායානාතරයක් කොට මම මෙසේ කියමි. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා එසමයෙහි මහණ කයෙහි කායානුදර්ශී ව ආතාපී ව සමාකප්‍රඥ ඇති ව ස්මාතිමත් ව කායලොකයෙහි අභිධ්‍යා දෙගම්නසාය දුරු කොට වාසය කෙරෙයි.

මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ 'ප්‍රීතිප්‍රතිසංවෙදී ව ආශ්වාස කරමි' හික්මෙද, 'ප්‍රීතිජ් රතිසංවෙදී ව ප්‍රාශ්වාස කරමි' හික්මෙද, 'සුබප්‍රතිසංවෙදී ව ආශ්වාස කරමි' හික්මෙයි. 'ප්‍රීතිප්‍රතිසංවෙදී ව ප්‍රාශ්වාස කරමි' හික්මෙද, 'සුබප්‍රතිසංවෙදී ව ප්‍රාශ්වාස කරමි' හික්මෙ ද, 'විත්තසංස්කාර ප්‍රතිසංවෙදී ව ආශ්වාස කරමි' හික්මෙද, 'විත්තසංස්කාර ජ් රතිසංවෙදී ව ප්‍රාශ්වාස කරමි' හික්මෙද, 'විත්තසංස්කාර සන්තිද්‍රවමින් ආශ්වාස කරමි' හික්මෙද, 'විත්තසංස්කාර සන්තිද්‍රවමින් ප්‍රාශ්වාස කරමි' හික්මෙද, මහණෙනි, එසමයෙහි මහණ වෙදනායෙහි වෙදනා නුවණින් දක්නේ කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව සම්ප්‍රඥන ඇති ව ස්මාතිමත් ව ස්කන්ධ සංඛ්‍යාත ලෝකයෙහි අභිධ්‍යා දෙගම්නසාය දුරු කොට වාසය කෙරෙයි. යම් ආශ්වාස ප්‍රාශ්වාසයන් පිළිබඳ සුඤ්ඤ මනසිකාරයෙක් වේ ද, මම මෙසේ වෙදනාවන් කෙරෙහි එය අන්‍යතරයෙකි'යි කියමි. මහණෙනි, එහෙයින් එසමයෙහි මහණ වෙදනායෙහි වෙදනා නුවණින් දක්නේ කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව සම්ප්‍රඥන ඇති ව ස්මාතිමත් ව ස්කන්ධ ලෝකයෙහි අභිධ්‍යා දෙගම්නසාය දුරු කොට වාස කරන්නේ වෙයි.

මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ 'විත්තප්‍රතිසංවෙදී ව ආශ්වාස කෙරෙමි' හික්මෙද, 'විත්තප්‍රතිසංවෙදී ව ප්‍රාශ්වාස කෙරෙමි' හික්මෙද, 'විත්තය ප්‍රමෝද කරමින් ආශ්වාස කරමි' හික්මෙද, 'විත්තය ප්‍රමෝද කරමින් ප්‍රාශ්වාස කරමි' හික්මෙද, 'විත්තය සමාධාන කරමින් ආශ්වාස කරමි' හික්මෙද, 'විත්තය සමාධාන කරමින් කරමින් ජ් රාශ්වාස කරමි' හික්මෙද, 'විත්තය විමුඤ්චන කරමින් ආශ්වාස කරමි' හික්මෙද, 'විත්තය විමුඤ්චන කරමින් ප්‍රාශ්වාස කරමි' හික්මෙද, මහණෙනි, එසමයෙහි මහණ විත්තයෙහි විත්තය නුවණින් දක්නේ කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව සම්ප්‍රඥන ඇති ව ස්මාතිමත් ව ස්කන්ධ ලෝකයෙහි අභිධ්‍යාදෙගම්නසාය පහා වාස කෙරෙයි. මහණෙනි, මම මුෂිත ස්මාති ඇති සම්ප්‍රඥන නැතියනුට අනාපන්සි භවුන් නො වදරමි. මහණෙනි, එහෙයින් එසමයෙහි මහණ විත්තයෙහි විත්තය නුවණින් දක්නේ ආතාප ඇති වැ සම්ප්‍රඥන ඇති ව ස්මාති ඇති වැ ස්කන්ධලෝකයෙහි අභිධ්‍යාදෙගම්නසාය පහා වාස කරන්නේ වෙයි.

මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ අනිත්‍යානුදර්ශී වූයේ ආශ්වාස කෙරෙමි හික්මෙද, අනිත්‍යානුදර්ශී වූයේ ප්‍රාශ්වාස කෙරෙමි හික්මෙද, විරාගය නුවණින් දක්නේ ආශ්වාස කෙරෙමි හික්මෙද, විරාගය නුවණින් දක්නේ ප්‍රාශ්වාස කෙරෙමි හික්මෙද, නිරෝධය නුවණින් දක්නේ ආශ්වාස කෙරෙමි හික්මෙද, නිරෝධය නුවණින් දක්නේ ප්‍රාශ්වාස කෙරෙමි හික්මෙද, පටිනිස්සජනය නුවණින් දක්නේ ආශ්වාස කෙරෙමි හික්මෙද, පටිනිස්සජනය නුවණින් දක්නේ ප්‍රාශ්වාස කෙරෙමි හික්මෙද, මහණෙනි, එසමයෙහි

කථාං භාවිතා ව භික්ඛවෙ, වතතාරො සතිපට්ඨානා කථං බහුලීකතා සත්ත ඛොජ්ඣකුඛො පරිපුරෙන්නි:

යසමිං සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති ආතාපී සමපජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. උපට්ඨිතස්ස තසමිං සමයෙ සති හොති අසමුට්ඨා. යසමිං සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො උපට්ඨිතා සති හොති අසමුට්ඨා, සතිසමොඡ්ඤාඛො තසමිං සමයෙ භික්ඛුනො ආරද්ධා හොති. සතිසමොඡ්ඤාඛං තසමිං සමයෙ භික්ඛු භාවෙති. සතිසමොඡ්ඤාඛො තසමිං සමයෙ භික්ඛුනො භාවනාපාරිපුරිං ගව්ඡති.

සො තථා සතො විහරන්තො තං ධම්මං පඤ්ඤාය පවිච්චනති, පවිචයති, පරිච්චංසං ආපජ්ජති. යසමිං සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු තථා සතො විහරන්තො තං ධම්මං පඤ්ඤාය පවිච්චනති, පවිචයති, පරිච්චංසං ආපජ්ජති, ධම්මවිචයසමොඡ්ඤාඛො තසමිං සමයෙ භික්ඛුනො ආරද්ධා හොති. ධම්මවිචයසමොඡ්ඤාඛං තසමිං සමයෙ භික්ඛු භාවෙති. ධම්මවිචයසමොඡ්ඤාඛො තසමිං සමයෙ භික්ඛුනො භාවනාපාරිපුරිං ගව්ඡති.

තස්ස තං ධම්මං පඤ්ඤාය පවිච්චනතො පවිචයතො පරිච්චංසං ආපජ්ජතො ආරද්ධං හොති විරියං අසලලීනං. යසමිං සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො තං ධම්මං පඤ්ඤාය පවිච්චනතො පවිචයතො පරිච්චංසං ආපජ්ජතො ආරද්ධං හොති විරියං අසලලීනං, විරියසමොඡ්ඤාඛො තසමිං සමයෙ භික්ඛුනො ආරද්ධා හොති. විරියසමොඡ්ඤාඛං ගං තසමිං සමයෙ භික්ඛු භාවෙති. විරියසමොඡ්ඤාඛො තසමිං සමයෙ භික්ඛුනො භාවනාපාරිපුරිං ගව්ඡති.

ආරද්ධවිරියස්ස උපපජ්ජති පීති නිරාමිසා. යසමිං සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො ආරද්ධං විරියස්ස උපපජ්ජති පීතිනිරාමිසා, පීතිසමොඡ්ඤාඛො තසමිං සමයෙ භික්ඛුනො ආරද්ධා හොති. පීතිසමොඡ්ඤාඛං තසමිං සමයෙ භික්ඛු භාවෙති. පීතිසමොඡ්ඤාඛො තසමිං සමයෙ භික්ඛුනො භාවනාපාරිපුරිං ගව්ඡති.

පීතිමනස්ස කායොපි පස්සමහති, විතතමපි පස්සමහති. යසමිං සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පීතිමනස්ස කායොපි පස්සමහති, විතතමපි පස්සමහති, පස්සඤ්ඤාඛො තසමිං සමයෙ භික්ඛුනො ආරද්ධා හොති. පස්සඤ්ඤාඛං තසමිං සමයෙ භික්ඛු භාවෙති. පස්සඤ්ඤාඛො තසමිං සමයෙ භික්ඛුනො භාවනාපාරිපුරිං ගව්ඡති.

පස්සඤ්ඤාඛො සුඛිනො විතතං සමාධියති. යසමිං සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පස්සඤ්ඤාඛො සුඛිනො විතතං සමාධියති, සමාධිසමොඡ්ඤාඛො තසමිං සමයෙ භික්ඛුනො ආරද්ධා හොති. සමාධිසමොඡ්ඤාඛං තසමිං සමයෙ භික්ඛු භාවෙති. සමාධිසමොඡ්ඤාඛො තසමිං සමයෙ භික්ඛුනො භාවනාපාරිපුරිං ගව්ඡති.

මහණ ධම්මයෙහි ධම්මය නුවණින් දක්නේ කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව සම්ප්‍රඥන ඇති ව ස්මෘති ඇති ව ස්කන්ධ ලෝකයෙහි අභිධ්‍යාදෙගම්නසා පහා වාස කෙරෙයි. හේ අභිධ්‍යා දෙගම්නසායන් පිළිබඳ යම් ඒ ප්‍රඥාණයෙක් වේ ද, ඒ ප්‍රඥයෙන් දක මනා කොට එහි ආලම්බනඅධ්‍යුපේක්ෂායෙන් උපෙක්ෂණ කරනුයේ වෙයි. මහණෙනි, එහෙයින් එසමයෙහි මහණ ධම්මයෙහි ධම්මය අනුව නුවණින් දක්නේ කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව සම්ප්‍රඥන ඇති ව ස්මෘති ඇති ව ස්කන්ධලෝකයෙහි අභිධ්‍යා දෙගම්නසා දුරු කොට වාස කරනුයේ නම් වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ භාවිත බහුලීකාත අනාපන්සී සතර සීවටන් සපුරනු වේ.

මහණෙනි, කෙසේ භාවිත වූ කෙසේ බහුලීකාත වූ සතර සීවටන්හු සප්ත බෝධි යඛිගයන් සපුරාලන් ද යත්: මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ කයෙහි කය නුවණින් දක්නේ ආතාප ඇති ව සම්ප්‍රඥන ඇති ව ස්මෘති ඇති ව ස්කන්ධලෝකයෙහි අභිධ්‍යා දෙගම්නසා දුරු කොට වාසය කෙරේ ද, එසමයෙහි ඔහුට ස්මෘතිය එළඹ සිටියා වෙයි, මුෂිත නො වෙයි. මහණෙනි, යම් කලෙක මහණහට ස්මෘතිය එළඹ සිටියා මුෂිත නො වූවා වේ ද, එසමයෙහි මහණහට ස්මෘති සම්බෝධාඛිගය ආරබ්ධ වෙයි. එසමයෙහි ඒ මහණහට ස්මෘති සම්බෝධාඛිගය භාවනායෙන් පරිපුණ්ණාවයට යෙයි. ඒ මහණ එසේ ස්මෘතිමත් ව වසනුයේ ඒ දහම ප්‍රඥයෙන් (අනිත්‍යාදී වගයෙන්) විචිත්වන කෙරෙයි, ප්‍රවිචය කෙරෙයි, ප්‍රකෂී මීමංසාවට එළඹෙයි. මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ එසේ ස්මෘතිමත් ව වසනුයේ ඒ දහම ප්‍රඥයෙන් විචිත්වන කෙරේද, ප්‍රවිචය කෙරේද, මීමංසාවට එළඹේ ද, එසමයෙහි ඒ මහණහට ධම්මවිචය සම්බෝධි යඛිගය ආරබ්ධ වෙයි. එසමයෙහි ඒ මහණ ධම්මවිචය සම්බෝධාඛිගය හවයි. එසමයෙහි ඒ මහණහට ධම්මවිචය සම්බෝධාඛිගය භාවනායෙන් පරිපුණ්ණාවයට යෙයි.

ඒ දහම ප්‍රඥයෙන් ප්‍රවිචිත්වන කරන ප්‍රවිචය කරන පරිච්චංසාවට පැමිණෙන ඒ මහණ හට අසංලීන වීයඝීය ආරබ්ධ වෙයි. මහණෙනි, යම් කලෙක ඒ දහම ප්‍රඥයෙන් ප්‍රවිචිත්වන ප්‍රවිචය කරන විමසීමට පැමිණෙන ඒ මහණහට අසංලීන වීයඝීය ආරබ්ධ වේ ද, එසමයෙහි ඒ මහණහු විසින් වීයඝී සම්බෝධාඛිගය පටන්ගන්නා ලද වෙයි. එසමයෙහි ඒ මහණ වීයඝී සම්බෝධාඛිගය හවයි. එසමයෙහි ඒ මහණහට වීයඝී සම්බෝධාඛිගය භාවනායෙන් පරිපුණ්ණාවයට යෙයි.

රුකුළු වැර ඇති ඒ මහණහට නිරාමිස ප්‍රීති උපදී. මහණෙනි, යම් කලෙක රුකුළු වැර ඇති ඒ මහණහට නිරාමිස ප්‍රීති උපදී ද, එසමයෙහි ඒ මහණහට ප්‍රීති සම්බෝධාඛිග ආරබ්ධ වෙයි. එසමයෙහි ඒ මහණ ප්‍රීති සම්බෝධාඛිග වඩයි. එසමයෙහි ඒ මහණහු ගේ ප්‍රීති සම්බෝධාඛිගය භාවනායෙන් පරිපුණ්ණාවයට යෙයි. ප්‍රීති සිත් ඇති ඒ මහණහු ගේ නාමකය ද සන්තිදෙයි, සිතද සන්තිදෙයි. මහණෙනි, යම් කලෙක ප්‍රීති සිත් ඇති ඒ මහණහුගේ නාමකයන් සන්තිදේද, සිතත් සන්තිදේද, එසමයෙහි ඒ මහණහු විසින් ප්‍රග්‍රබ්ධි සම්බෝධාඛිගය ආරබ්ධ වෙයි. එසමයෙහි ඒ මහණ ප්‍රග්‍රබ්ධි සම්බෝධාඛිගය වඩයි. එසමයෙහි ඒ මහණහට ප්‍රග්‍රබ්ධි සම්බෝධි

සො තථා සමාහිතං චිත්තං සාධුකං අජ්ඣාපෙකඛිතා හොති. යසමිං සමයෙ හිකඛවෙ, හිකඛු තථා සමාහිතං චිත්තං සාධුකං අජ්ඣාපෙකඛිතා හොති, උපෙකඛාසමොඤ්ඤාජ්ඣාසමොඤ්ඤාසමයෙ හිකඛුනො ආරද්ධො හොති. උපෙකඛාසමොඤ්ඤාසමයෙ හිකඛු භාවෙති. උපෙකඛාසමොඤ්ඤාසමයෙ හිකඛුනො භාවනාපාරිපුරිං ගව්ඡති.

යසමිං සමයෙ හිකඛවෙ, හිකඛු වෙදනාසු -පෙ- චිත්තෙ -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසස්ඪි චිහරති ආතාපී සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං උපධිතස ස තසමිං සමයෙ සති හොති අසමුද්ධා. යසමිං සමයෙ හිකඛවෙ, හිකඛුනො උපධිතස සති හොති අසමුද්ධා, සතිසමොඤ්ඤාසමයෙ හිකඛුනො ආරද්ධො හොති. සතිසමොඤ්ඤාසමයෙ හිකඛු භාවෙති. සතිසමොඤ්ඤාසමයෙ හිකඛුනො භාවනාපාරිපුරිං ගව්ඡති.

සො තථා සතො විහරන්තො තං ධම්මං පඤ්ඤාය පවිච්චති, පවිචයති, පරිච්චංසං ආපජ්ජති. යසමිං සමයෙ හිකඛවෙ, හිකඛු තථා සතො විහරන්තො තං ධම්මං පඤ්ඤාය පවිච්චති, පවිචයති, පරිච්චංසං ආපජ්ජති, ධම්මවිචයසමොඤ්ඤාසමයෙ හිකඛුනො ආරද්ධො හොති. ධම්මවිචයසමොඤ්ඤාසමයෙ හිකඛු භාවෙති. ධම්මවිචයසමොඤ්ඤාසමයෙ හිකඛුනො භාවනාපාරිපුරිං ගව්ඡති.

තස්ස තං ධම්මං පඤ්ඤාය පවිච්චතො පවිචයතො පරිච්චංසං ආපජ්ජතො ආරද්ධො හොති විරියං අසලලිතං. යසමිං සමයෙ හිකඛවෙ, හිකඛුනො තං ධම්මං පඤ්ඤාය පවිච්චතො පවිචයතො පරිච්චංසං ආපජ්ජතො ආරද්ධො හොති විරියං අසලලිතං, විරියසමොඤ්ඤාසමයෙ හිකඛුනො ආරද්ධො හොති. විරියසමොඤ්ඤාසමයෙ හිකඛු භාවෙති. විරියසමොඤ්ඤාසමයෙ හිකඛුනො භාවනාපාරිපුරිං ගව්ඡති.

ආරද්ධවිරියස්ස උප්පජ්ජති පීති නිරාමිසා. යසමිං සමයෙ හිකඛවෙ, හිකඛුනො ආරද්ධවිරියස්ස උප්පජ්ජති පීති නිරාමිසා, පීතිසමොඤ්ඤාසමයෙ හිකඛුනො ආරද්ධො හොති. පීතිසමොඤ්ඤාසමයෙ හිකඛු භාවෙති. පීතිසමොඤ්ඤාසමයෙ හිකඛුනො භාවනාපාරිපුරිං ගව්ඡති.

පීතිමනස්ස කායොපි පස්සමහති චිත්තමපි පස්සමහති. යසමිං සමයෙ හිකඛවෙ, හිකඛුනො පීතිමනස්ස කායොපි පස්සමහති, චිත්තමපි පස්සමහති, පස්සද්ධිසමොඤ්ඤාසමයෙ හිකඛුනො ආරද්ධො හොති. පස්සද්ධිසමොඤ්ඤාසමයෙ හිකඛු භාවෙති. පස්සද්ධිසමොඤ්ඤාසමයෙ හිකඛුනො භාවනාපාරිපුරිං ගව්ඡති.

පස්සද්ධිකායස්ස සුඛිනො චිත්තං සමාධියති. යසමිං සමයෙ හිකඛවෙ, හිකඛුනො පස්සද්ධිකායස්ස සුඛිනො චිත්තං සමාධියති, සමාධිසමොඤ්ඤාසමයෙ හිකඛුනො ආරද්ධො හොති. සමාධිසමොඤ්ඤාසමයෙ හිකඛු භාවෙති. සමාධිසමොඤ්ඤාසමයෙ හිකඛුනො භාවනාපාරිපුරිං ගව්ඡති.

යඛිගය භාවනායෙන් පරිපුණ්ණිභාවයට යෙයි. සන්භුන් නාමකය ඇති සුඛිත මහණහු ගේ චිත්තය සමාධි ගත වෙයි. මහණෙනි, යම් කලෙක ප්‍රශ්නිත කාය ඇති සුඛිත මහණහු ගේ චිත්තය සමාධි ගත වේ ද, එසමයෙහි ඒ මහණහට සමාධි සම්බෝධාසභිගය ආරඛ්ඪ වෙයි. එසමයෙහි ඒ මහණ සමාධි සම්බෝධාසභිගය හවයි. එසමයෙහි ඒ මහණහු ගේ සමාධි සම්බෝධාසභිගය භාවනායෙන් පරිපුණ්ණිභාවයට යෙයි.

හේ එසේ සමාධිගත චිත්තය මනා කොට (ආලම්බනඅධ්‍යුපේක්‍ෂායෙන්) අධ්‍යුපෙක්‍ෂණ කරනු වෙයි. මහණෙනි, යම් කලෙක ඒ මහණ සමාධිගත චිත්තය මනාකොට අධ්‍යුපෙක්‍ෂණ කරනු වේ ද, එසමයෙහි ඒ මහණහට උපේක්‍ෂා සම්බෝධාසභිගය ආරඛ්ඪ වෙයි. එසමයෙහි ඒ මහණ උපේක්‍ෂා සම්බෝධාසභිගය හවයි. එසමයෙහි ඒ මහණහු ගේ උපේක්‍ෂා සම්බෝධාසභිගය භාවනායෙන් පරිපුණ්ණිභාවයට යෙයි.

මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ වේදනායෙහි ... චිත්තයෙහි ... ධම්මයෙහි ධම්මය දක්නේ කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව සම්ප්‍රඥන ඇති ව ස්මෘති ඇති ව ස්කන්ධ ලෝකයෙහි අභිධ්‍යා දෙගම්නසා දුරු කොට වාසය කෙරේ ද, එසමයෙහි ඔහුගේ සිහිය එළැඹ සිටියා වෙයි, නුමුළා වෙයි. මහණෙනි, යම් කලෙක මහණහට ස්මෘතිය එළැඹ සිටියා වේ ද, නුමුළා වේ ද එසමයෙහි ඒ මහණහට ස්මෘති සම්බෝධාසභිගය ආරඛ්ඪ වෙයි. එසමයෙහි ඒ මහණහට ස්මෘති සම්බෝධාසභිගය හවයි. එසමයෙහි මහණහු ගේ ස්මෘති සම්බෝධාසභිගය භාවනායෙන් පරිපුණ්ණි භාවයට යෙයි.

හේ එසේ ස්මෘතිමත් ව වසනුයේ ඒ දහම ප්‍රඥයෙන් සොයයි, වෙසෙසින් සොයයි, විමසීමට පැමිණෙයි. මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ එසේ ස්මෘතිමත් ව වසනුයේ ඒ දහම ප්‍රඥයෙන් සොයාද, වෙසෙසින් සොයාද, හැමසේ විමසීමට පැමිණේ ද, එසමයෙහි ඒ මහණහට ධම්මවිචය සම්බෝධාසභිගය ආරඛ්ඪ වෙයි. එසමයෙහි ඒ මහණ ධම්මවිචය සම්බෝධාසභිගය හවයි. එසමයෙහි ඒ මහණහු ගේ ධම්මවිචය සම්බෝධාසභිගය භාවනායෙන් පරිපුණ්ණිභාවයට යෙයි.

ඒ දහම ප්‍රඥයෙන් සොයන වෙසෙසින් සොයන හැමසේ විමසීමට පැමිණි ඒ මහණ විසින් වියඪීය ආරඛ්ඪ වෙයි. වැර අසංලීන වෙයි. මහණෙනි, යම් කලෙක ඒ දහම ප්‍රඥයෙන් සොයන ප්‍රවිචය කරන මීමොංසාවට පැමිණෙන ඒ මහණහට වියඪීය ආරඛ්ඪ වේ ද, ඒ වැර වැර අසංලීන වේද, එසමයෙහි ඒ මහණහට වියඪී සම්බෝධි යඛිගය ආරඛ්ඪ වෙයි. එසමයෙහි ඒ මහණ වියඪී සම්බෝධාසභිගය හවයි. එසමයෙහි ඒ මහණහට වියඪී සම්බෝධාසභිගය භාවනායෙන් පරිපුණ්ණිභාවයට යෙයි.

ආරඛ්ඪ වියඪී ඇති මහණහට නිරාමිස ප්‍රීතිය උපදී. මහණෙනි, යම් කලෙක ආරඛ්ඪ වියඪී ඇති ඒ මහණහට නිරාමිස ප්‍රීතිය උපදී ද, එසමයෙහි ඒ මහණහට ප්‍රීති සම්බෝධාසභිගය ආරඛ්ඪ වෙයි. එසමයෙහි මහණ ප්‍රීති සම්බෝධාසභිගය වඩයි.

සො තථාසමාහිතං චිත්තං සාධුකං අජ්ඣාපෙකඛිතා හොති. යසමිං සමයෙ හිකඛවෙ, හිකඛු තථාසමාහිතං චිත්තං සාධුකං අජ්ඣාපෙකඛිතා හොති, උපෙකඛාසමොඡ්ඤාඤාච ගො තසමිං සමයෙ හිකඛුනො ආරඥො හොති. උපෙකඛාසමොඡ්ඤාඤාච තසමිං සමයෙ හිකඛු භාවෙති. උපෙකඛාසමොඡ්ඤාඤාච තසමිං සමයෙ හිකඛුනො භාවනාපාරිපුරිං ගච්ඡති.

එවං භාවිතා බො හිකඛවෙ, චන්තාරො සතිපට්ඨානා එවං බහුලිකතා සත්ත සමොඡ්ඤාච පරිපුරෙන්නි.

කථං භාවිතා ව හිකඛවෙ, සත්ත බොඡ්ඤාඤාච කථං බහුලිකතා විජ්ජාවිමුත්තිං පරිපුරෙන්නි:

ඉධ හිකඛවෙ, හිකඛු සතිසමොඡ්ඤාඤාච භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සගහපරිණාමිං.

ධම්මවිචයසමොඡ්ඤාඤාච භාවෙති -පෙ- විරියසමොඡ්ඤාඤාච භාවෙති -පෙ- පීතිසමොඡ්ඤාඤාච භාවෙති -පෙ- පසසඤ්ඤාසමොඡ්ඤාඤාච භාවෙති -පෙ- සමාධිසමොඡ්ඤාඤාච භාවෙති -පෙ- උපෙකඛාසමොඡ්ඤාඤාච භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සගහපරිණාමිං.

එවං භාවිතා බො හිකඛවෙ, සත්ත බොඡ්ඤාඤාච එවං බහුලිකතා විජ්ජාවිමුත්තිං පරිපුරෙන්නිති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ හිකඛු භගවතො භාසිතං අභිනඤ්ඤති.

එසමයෙහි ඒ මහණහු ගේ ප්‍රීති සම්බෝධාචය භාවනායෙන් වැඩීමට යෙයි. ප්‍රීති සිත් ඇත්තහුගේ කය ද සන්තිදෙයි, සිතද සන්තිදෙයි. මහණෙනි, යම් කලෙක ඒ රීති සිත් ඇති මහණහුගේ කයත් සන්තිදේ ද, සිතත් සන්තිදේ ද, මහණෙනි, එසමයෙහි මහණහු විසින් ප්‍රග්‍රහිධි සම්බෝධාචය ආරබ්ධ වෙයි. එසමයෙහි මහණ ප්‍රග්‍රහිධි සම්බෝධාචය වඩයි. එසමයෙහි මහණහට ප්‍රග්‍රහිධි සම්බෝධාචය භාවනායෙන් පරිපුරණී භාවයට යෙයි.

සන්තූන් කය ඇති එහෙයින්ම සුඛිත වුවහු ගේ සිත සමාධි ගත වෙයි. මහණෙනි, යම් කලෙක ප්‍රග්‍රහිධි කය ඇති සුඛිත වූ මහණහු ගේ සිත එකඟ වේ ද, එසමයෙහි ඒ මහණහු විසින් සමාධි සම්බෝධාචය ආරබ්ධ වෙයි. එසමයෙහි ඒ මහණ සමාධි සම්බෝධාචය වඩයි. එසමයෙහි ඒ මහණහට සමාධි සම්බෝධාචය භාවනායෙන් පරිපුරණීභාවයට යෙයි.

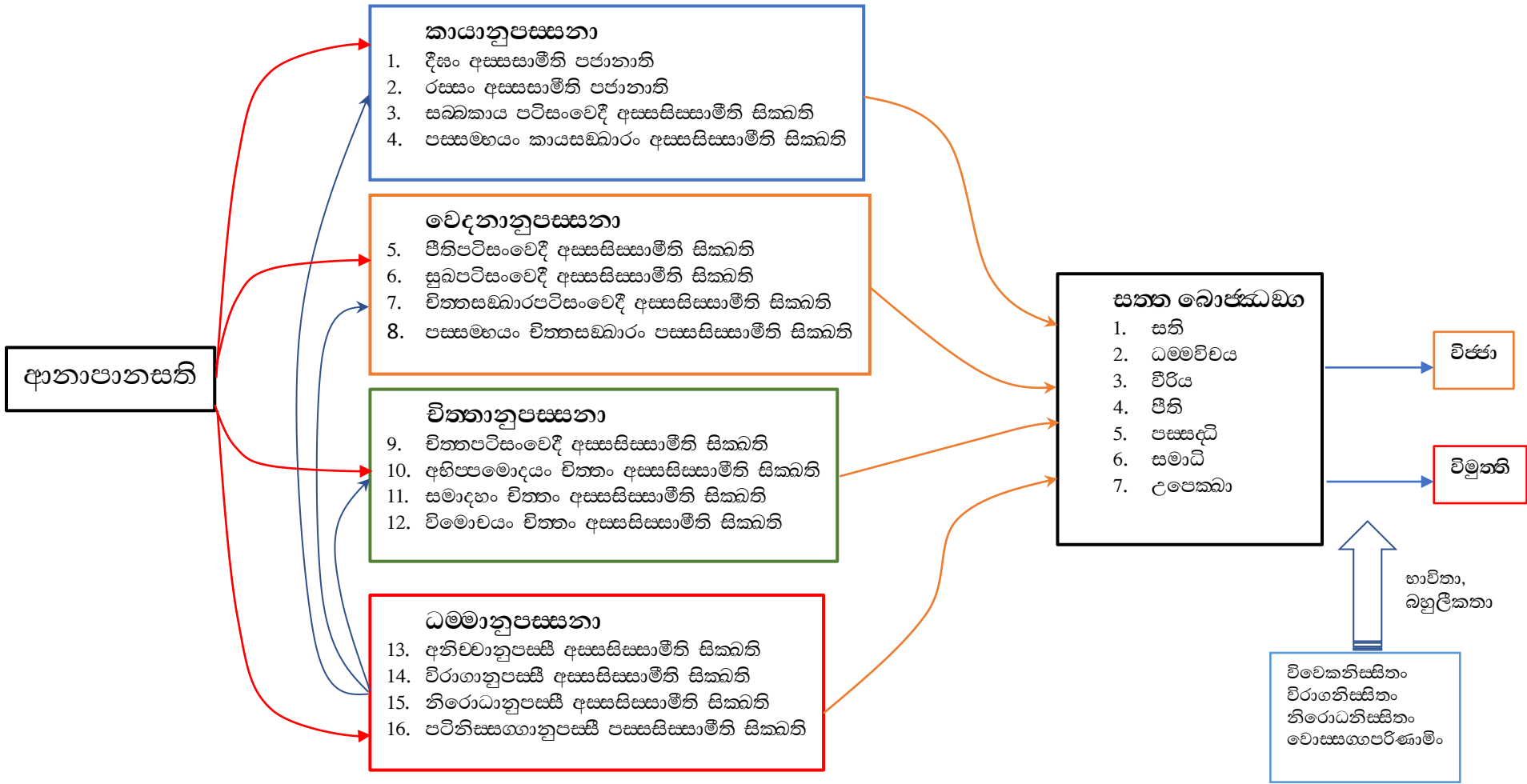
තේ එසේ සමාහිත චිත්තය මනා කොට අධ්‍යුපෙක්‍ෂණ කරනු වෙයි. මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ එසේ සමාධිගත වූ චිත්තය අධ්‍යුපෙක්‍ෂණ කරනු වේ ද, එසමයෙහි ඒ මහණහු විසින් උපේක්‍ෂා සම්බෝධාචය ආරබ්ධ වූයේ වෙයි. එසමයෙහි මහණ උපේක්‍ෂා සම්බෝධාචය වඩයි. එසමයෙහි ඒ මහණහට උපේක්‍ෂා සම්බෝධාචය භාවනායෙන් පරිපුරණීභාවයට යෙයි.

මහණෙනි, මෙපරිද්දෙන් වඩන ලද මෙපරිද්දෙන් බහුලිකත වූ සත්ත සිව්ටන්හු සප්ත බෝධාචයෙන් පරිපුරණී කෙරෙත්.

තවද මහණෙනි, කිසෙයින් වඩන ලද කිසෙයින් බහුලිකත සප්ත බෝධාචයෝ විද්‍යාවිමුක්ති පරිපුරණී කෙරෙති යත්: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ විවේකනිශ්ශ්‍රිත විරාගනිශ්ශ්‍රිත නිරෝධනිශ්ශ්‍රිත වොසග්ගයට පිරිනැමුණු ස්මාහි සම්බෝධාචය වඩයි..... ධම්මවිචය සම්බෝධාචය වඩයි..... වියථි සම්බෝධාචය වඩයි..... ප්‍රීති සම්බෝධාචය වඩයි..... විවේකනිශ්ශ්‍රිත විරාගනිශ්ශ්‍රිත නිරෝධනිශ්ශ්‍රිත වොසග්ගයට පිරිනැමුණු උපේක්‍ෂා සම්බෝධාචය වඩයි.

මහණෙනි, මෙසේ භාවිත වූ බහුලිකත වූ සප්ත බෝධාචයෝ විද්‍යාවිමුක්ති පරිපුරණී කෙරෙත්.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ ආනාපානසති සුත වදල සේක. ආත්තමනසක් වූ ඒ හිත සූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ භාෂිතය සතුටින් පිළිගන්නාහු යයි.

වූලසුඤ්ඤත සූත්‍රය : මජ්ඣිමනිකාය

එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤාං විහරති පුබ්බාරාමෙ මීගාරමාත්‍රපාසාදෙ. අප්ඵ ඛො ආයසමා ආනන්දෙ සායන්තසමයං පටිසලොනා වුට්ඨො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිඤ්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිනො ඛො ආයසමා ආනන්දෙ භගවන්තං එතදවොච:

එකමිදං භනෙත, සමයං භගවා සකෙකසු විහරති නාගරකං නාම සකායානං නිගමො. තස්ම මෙ භනෙත, භගවතො සමමුඛා සුතං සමමුඛා පටිග්ගහිතං. සුඤ්ඤතාවිභාරොනාහං ආනන්ද, එතරහි බහුලං විහරාමිති. කච්චි මෙ තං භනෙත, සුස සුතං සුග්ගහිතං. සුමනසිකතං සුපධාරිතනි.

තඤ්ඤා තෙ එතං ආනන්ද, සුසුතං සුග්ගහිතං සුමනසිකතං සුපධාරිතං. පුබ්බෙපාහං ආනන්ද, එතරහි පි සුඤ්ඤතාවිභාරොන බහුලං විහරාමි.

සෙය්‍යථාපි ආනන්ද, අයං මීගාරමාත්‍රපාසාදෙ සුඤ්ඤා භවිතවස්සවළුවෙන, සුඤ්ඤා ජාතරුපරජනෙන, සුඤ්ඤා ඉත්ථිපුරිසසන්තිපාතෙන, අත්ථි වෙච්චිදං අසුඤ්ඤතං යදිදං හික්ඛසඞ්ඤාං පටිච්ච එකන්තං.

එවමෙව ඛො ආනන්ද, හික්ඛ අමනසිකරිඤ්ඤා ගාමසඤ්ඤාං, අමනසිකරිඤ්ඤා මනුස සසඤ්ඤාං, අරඤ්ඤාසඤ්ඤාං පටිච්ච මනසි කරොති එකන්තං. තස්ස අරඤ්ඤාසඤ්ඤාය විතතං පකඛන්ති පසීදති සන්තිධානි අධිමුච්චති. සො එවං පජානාති:

'යෙ අසුදු දරථා ගාමසඤ්ඤාං පටිච්ච, තෙධ න සන්ති. යෙ අසුදු දරථා මනුසසඤ්ඤාං පටිච්ච, තෙධ න සන්ති. අත්ථි වෙච්චායං දරථමන්තා යදිදං අරඤ්ඤාසඤ්ඤාං පටිච්ච එකන්තනති.

සො සුඤ්ඤාමිදං සඤ්ඤාගතං ගාමසඤ්ඤායාති පජානාති. සුඤ්ඤාමිදං සඤ්ඤාගතං මනුසසඤ්ඤායාති පජානාති. අත්ථි වෙච්චිදං අසුඤ්ඤතං යදිදං අරඤ්ඤාසඤ්ඤාං පටිච්ච එකන්තනති.

ඉති යං හි ඛො තස්ම න භොති, තෙන තං සුඤ්ඤාං සමනුපසසති. යං පන තස්ම අවසිධානං භොති තං සන්තමිදං අත්ථි පජානාති.

මා විසින් මෙසේ අසන ලද: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සමීපයෙහි පුවරම් වෙහෙර මුවරමාපායෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේ සවස්කාලයෙහි පිළිසලනින් නැඟිසිටියාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියහ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභිවාදනය කොට එකත්පස් වැ හුන්හ. එකත්පස් වැ හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්දස්ථවිරයන් වහන්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකළහ:

වහන්ස, එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාකාජනපදයෙහි ශාකායන්ගේ නාගරක නම් නියමී ගමිහි වැඩ වසන සේක. වහන්ස, එහි දී මා විසින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුයෙහි දී "ආනන්ද, මම දැන් ශුන්‍යතාවිභාරයෙන් බහුල කොට වෙසෙමි" අසන ලදි. හමුයෙහි දී පිළිගන්නා ලදි. 'වහන්ස, කිම, මාගේ ඒ ඇසීම සුගුරු වේ ද? සුගහිත වේ ද? මනා කොට මෙනෙහි කරන ලද වේ ද? මොනොවට කළ විමසීමෙක් වේ ද?'

ආනන්ද, ඒකාන්තයෙන් තොපගේ තෙල ඇසීම සුගුරු වෙයි, සුගහිත වෙයි, මනා කොට මෙනෙහි කරන ලද වෙයි, මොනොවට විමසන ලද වෙයි. ආනන්ද, මම පළමුවත් දැනුත් ශුන්‍යතාවිභාරයෙන් බහුල කොට වෙසෙමි.

ආනන්ද, යම් පරිදි මේ මුවරමා පැහැය ඇත් ගව අස් වෙළඹුන් ගෙන් ශුන්‍ය වේ ද, රන්රිදියෙන් ශුන්‍ය වේ ද, ස්ත්‍රීපුරුෂ සන්නිපාතයෙන් ශුන්‍ය වේ ද, (එතෙකුදු වුව) මේ අශුන්‍යතායෙක් ද ඇත. කිමෙක යත්: බික්සගුන් නිසා වන ඒකත්‍ය යි.

ආනන්ද, එපරිදි ම මහණ ග්‍රාමසංඥ මෙනෙහි නො කොට මනුෂ්‍යසංඥ මෙනෙහි නො කොට අරණ්‍යසංඥ පිණිස ඒකත්‍යයක් මෙනෙහි කෙරේ ද, ඒ මහණහුගේ අරණ්‍ය සංඥයෙහි සිත දිවෙයි, පහදීයි, මොනොවට සිටී, බැස ගනී. ඒ මහණ මෙසේ නුවණින් දන්නේ ය.

ග්‍රාමසංඥ නිසා යම් දරථ කෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු මෙහි නැත. මනුෂ්‍යසංඥ නිසා යම් දරථ කෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු මෙහි නැත. (එතෙකුදු වුව) මේ දරථමාත්‍රයෙක් ඇත, කිමෙක යත්: අරණ්‍යසංඥ නිසා වන ඒකත්‍ය යි.

ඒ මහණ ග්‍රාමසංඥව පිළිබඳ මේ සංඥගතය ශුන්‍ය යයි නුවණින් දන්නේය. මනුෂ්‍යසංඥ පිළිබඳ මේ සංඥගතය ශුන්‍ය යයි නුවණින් දන්නේය. (එතෙකුදු වුව) අශුන්‍යතායෙක් ද ඇත, කිමෙක යත්: අරණ්‍යසංඥ නිසා වන ඒකත්‍ය යි (කියා ද දන්නේ ය).

මෙසේ එහි යමෙක් නැද්ද, එයින් ඒ ශුන්‍ය යයි මොනොවට නුවණින් දනී. යමෙක් එහි ඉතිරි වේ ද, විද්‍යමාන වන එය ඒ මේ අශුන්‍යතාව ඇතැ' යි නුවණින්

එවමසිසස එසා ආනන්ද, යථාභුච්චා අවිපලලඝා පරිසුද්ධා සුඤ්ඤතාවකකන්ති භවති.

පුන වපරං ආනන්ද, හිකුඤ්ඤ අමනසිකරිත්වා මනුසසසඤ්ඤං, අමනසිකරිත්වා අරඤ්ඤසඤ්ඤං, පථවිසඤ්ඤං පටිච්ච මනසි කරොති එකන්තං.
තසස පථවිසඤ්ඤය වින්තං පකඛන්දති පසීදති සන්තිධාති අධිමුච්චති.

සෙය්‍යථාපි ආනන්ද, ආසභවමමං සඛකුසතෙන සුවිහතං විගතවලිකං එවමෙව ඛො ආනන්ද, හිකුඤ්ඤ යං ඉමිසසා පථවියා උකකුලවිකුලං නදීවිදුග්ගං ඛාණ්ණකණ්ටකධානං පඛඛනවිසමං, තං සඛඛං අමනසිකරිත්වා පථවිසඤ්ඤං පටිච්ච මනසිකරොති එකන්තං.

තසස පථවිසඤ්ඤය වින්තං පකඛන්දති පසීදති සන්තිධාති අධිමුච්චති.
සො එවං පජානාති:

'යෙ අසසු දරථා මනුසසසඤ්ඤං පටිච්ච, තෙධ න සන්ති.
යෙ අසසු දරථා අරඤ්ඤසඤ්ඤං පටිච්ච, තෙධ න සන්ති.
අත්ථි චෙචායං දරථමන්තා යදිදං පථවිසඤ්ඤං පටිච්ච එකන්තන්ති.

සො සුඤ්ඤමීදං සඤ්ඤගතං මනුසසසඤ්ඤයාති පජානාති.
සුඤ්ඤමීදං සඤ්ඤගතං අරඤ්ඤසඤ්ඤයාති පජානාති.
අත්ථි චෙචිදං අසුඤ්ඤතං යදිදං පථවිසඤ්ඤං පටිච්ච එකන්තන්ති.

ඉති යං හි ඛො තස්ස න භොති. තෙන තං සුඤ්ඤං සමනුපසසති. යං පන තස්ස අවසිධං භොති. තං සන්තමීදං අත්ථිති පජානාති. එවමසිසස එසා ආනන්ද, යථාභුච්චා අවිපලලඝා පරිසුද්ධා සුඤ්ඤතාවකකන්ති භවති.

පුන වපරං ආනන්ද, හිකුඤ්ඤ අමනසිකරිත්වා අරඤ්ඤසඤ්ඤං, අමනසිකරිත්වා පථවිසඤ්ඤං, ආකාසානඤ්ඤායතනසඤ්ඤං පටිච්ච මනසිකරොති එකන්තං.
තසස ආකාසානඤ්ඤායතනසඤ්ඤය වින්තං පකඛන්දති පසීදති සන්තිධාති අධිමුච්ච වති.

සො එවං පජානාති:

'යෙ අසසු දරථා අරඤ්ඤසඤ්ඤං පටිච්ච, තෙධ න සන්ති.
යෙ අසසු දරථා පථවිසඤ්ඤං පටිච්ච, තෙධ න සන්ති.
අත්ථි චෙචායං දරථමන්තා යදිදං ආකාසානඤ්ඤායතනසඤ්ඤං පටිච්ච එකන්ත'න ති.

දන්තේ ය. ආනන්දය, මෙසෙයිනුදු ඒ මහණ හට තෙල යථාභුතවූ අවිපයඝීස්ත වූ පරිශුද්ධ වූ ශුන්‍යතාවක්‍රාන්තියෙක් වෙයි.

තවද ආනන්දය, මහණ මනුෂ්‍යසංඥ සිත්හි නො කොට, අරණ්‍යසංඥ සිත්හි නො කොට, පෘථිවිසංඥ පිණිස ඒකත්‍වය සිත්හි කෙරෙයි. ඔහුට පෘථිවිසංඥයෙහි සිත අවතරණ කෙරෙයි. පහදී, මොනොවට පිහිටයි, නිශ්චයට බැසගනී. ආනන්දය, යම් පරිදි ගෙරි සමෙක් සියක්කුලින් මොනවට හිදුවන ලද්දේ පහවගිය රැළි ඇත්තේ වේ ද, ආනන්දය, එපරිදි ම මහණ මේ පොළොවෙහි යම් උස්පහන් තැන් ඇද්ද, නදීන් හා දුග්ගිමස්ථාන ඇද්ද, කණුකටු තැන් ඇද්ද, පච්ඡායෙන් විෂම වූ තැන් ඇද්ද, එ හැම සිත්හි නො කොට පෘථිවිසංඥ නිසා ඒකත්‍වය මෙනෙහි කෙරේ ද, ඔහුට පෘථිවිසංඥයෙහි සිත බසී, පහදී, මොනොවට පිහිටයි, නිශ්චය කොට ගනී.

ඒ මහණ මෙසේ නුවණින් දනී: මනුෂ්‍යසංඥ නිසා යම් දරථ කෙනෙක් ඇද්ද ඔහු මෙහි නැත. අරණ්‍යසංඥ නිසා යම් දරථ කෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු මෙහි නැත. වැලින් මේ දරථමාන රයෙක් ඇත. කිමෙක යත්: පෘථිවිසංඥ නිසා වන ඒකත්‍වයයි කියා යි.

හේ මනුෂ්‍යසංඥ පිළිබඳ මේ සංඥගතය ශුන්‍ය යයි නුවණින් දනී,
අරණ්‍යසංඥ පිළිබඳ මේ සංඥගතය ශුන්‍ය යයි දනී,
(එහෙත්) මේ අශුන්‍යතායෙක් ද ඇත. කිමෙක යත්: පෘථිවිසංඥ නිසා වන ඒකත්‍වයයි කියාත් දනී.

මෙසේ එහි යමෙක් නැද්ද එයින් ඒ ශුන්‍ය යයි නුවණින් දකී,
එහි යමෙක් ඉතිරි වැ ඇද්ද, විද්‍යමාන වූ එය ඇතැ' යි නුවණින් දනී.
මෙසෙයිනුදු ආනන්දය, ඔහුට යථාභුත වූ අවිපයඝීස්ත වූ පරිශුද්ධ වූ තෙල ශුන්‍යතාවක රාන්තිය වෙයි.

තවද ආනන්දය, මහණ අරණ්‍යසංඥ මෙනෙහි නො කොට, පෘථිවිසංඥ මෙනෙහි නො කොට, ආකාසානඤ්ඤායතනසංඥ නිසා වන ඒකභාවය මෙනෙහි කෙරෙයි. ආකාසානඤ්ඤායතනසංඥ පිණිස ඔහුගේ සිත බසී, පහදී, මොනොවට පිහිටයි, නිශ්චය කොට ගනී, හේ මෙසේ නුවණින් දනී:

අරණ්‍යසංඥ නිසා යම් දරථ කෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු මෙහි නැත.
පෘථිවිසංඥ නිසා යම් දරථ කෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු මෙහි නැත.
(එහෙත්) මේ දරථමානුයෙක් ඇත. කිමෙක යත්: ආකාසානඤ්ඤායතනසංඥ නිසා වන ඒකත්‍වය කියායි.

සෞ සුඤ්ඤමිදං සඤ්ඤාගතං අරඤ්ඤ සඤ්ඤායාති පජානාති.
සුඤ්ඤමිදං සඤ්ඤාගතං පට්ඨසඤ්ඤායාති පජානාති.
අත්ථි වෙවිදං අසුඤ්ඤතං යදිදං ආකාසානඤ්ඤායතනසඤ්ඤං පටිච්ච එකතතනි.

ඉති යං හි ඛො තස්ස න භොති, තෙන තං සුඤ්ඤං සමනුපස්සති. යං පන තස්ස අවසිට්ඨං භොති, තං සනතමිදං අත්ථිති පජානාති. එවමපිස්ස එසා ආනන්ද, යථාභුච්චා අවිපලප්පා පරිසුද්ධා සුඤ්ඤතාවකතනි භවති.

පුන චපරං ආනන්ද, හිකුඤ්ඤ අමනසිකරිත්ථා පට්ඨසඤ්ඤං, අමනසිකරිත්ථා ආකාසානඤ්ඤායතනසඤ්ඤං, විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤං පටිච්ච මනසිකරොති එකතතං. තස්ස විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤාය විතතං පකඛන්දති පසීදති සනතිට්ඨති අධිමුච්චති.

සො එවං පජානාති:
'යෙ අස්සු දරථා පට්ඨසඤ්ඤං පටිච්ච, තෙධ න සනති.
යෙ අස්සු දරථා ආකාසානඤ්ඤායතනසඤ්ඤං පටිච්ච, තෙධ න සනති.
අත්ථි වෙචායං දරථමතතා යදිදං විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤං පටිච්ච එකතත'න ති.

සෞ සුඤ්ඤමිදං සඤ්ඤාගතං පට්ඨසඤ්ඤායාති පජානාති.
සුඤ්ඤමිදං සඤ්ඤාගතං ආකාසානඤ්ඤායතනසඤ්ඤායාති පජානාති.
අත්ථි වෙවිදං අසුඤ්ඤතං යදිදං විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤං පටිච්ච එකතතනි.

ඉති යං හි ඛො තස්ස න භොති, තෙන තං සුඤ්ඤං සමනුපස්සති.
යං පන තස්ස අවසිට්ඨං භොති, තං සනතමිදං අත්ථිති පජානාති.
එවමපිස්ස එසා ආනන්ද, යථාභුච්චා අවිපලප්පා පරිසුද්ධා සුඤ්ඤතාවකතනි භවති.

පුන චපරං ආනන්ද, හිකුඤ්ඤ අමනසිකරිත්ථා ආකාසානඤ්ඤායතනසඤ්ඤං, අමනසිකරිත්ථා විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤං, ආකිඤ්ඤවඤ්ඤායතනසඤ්ඤං පටිච්ච මනසි කරොති එකතතං. තස්ස ආකිඤ්ඤවඤ්ඤායතනසඤ්ඤාය විතතං පකඛන්දති පසීදති සනතිට්ඨති අධිමුච්චති.

සො එවං පජානාති: 'යෙ අස්සු දරථා ආකාසානඤ්ඤායතනසඤ්ඤං පටිච්ච, තෙධ න සනති. යෙ අස්සු දරථා විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤං පටිච්ච, තෙධ න සනති. අත්ථි වෙචායං දරථමතතා, යදිදං ආකිඤ්ඤවඤ්ඤායතනසඤ්ඤං පටිච්ච එකතත'නි.

භේ අරණසංඥ පිළිබඳ මේ සංඥාගතය ශුන්‍ය යයි නුවණින් දනී.
පෘථිවිසංඥ පිළිබඳ මේ සංඥාගතය ශුන්‍ය යයි නුවණින් දනී.
එහෙත් මේ අශුන්‍යතායෙක් ද ඇත. කිමෙක යත්: ආකාසානඤ්ඤායතනසංඥ නිසා වන ඒකත්වය කියාද දනී.

මෙසේ එහි යමෙක් නැද්ද, එයින් ඒ ශුන්‍ය යයි නුවණින් දකී, එහි යමෙක් ඉතිරි වැ ඇද්ද, විද්‍යමාන වූ එය ඇති' යි නුවණින් දනී. ආනන්දය, මෙසෙයිනුදු ඒ මහණහට යථාභූත වූ අවිපයඝීස්ත වූ පරිශුද්ධ වූ තෙල ශුන්‍යතාවක්‍රාන්තිය වෙයි.

තවද ආනන්දය, මහණ පෘථිවිසංඥ මෙතෙහි නො කොට, ආකාසානඤ්ඤායතනසංඥ මෙතෙහි නො කොට, විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසංඥ නිසා වන ඒකභාවය මෙතෙහි කෙරෙයි. විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසංඥයෙහි ඔහුගේ සිත බසී, පහදී, මොනොවට පිහිටයි, නිශ්චයට යෙයි. භේ මෙසේ නුවණින් දනී: 'පෘථිවිසංඥ නිසා යම් දරථ කෙතෙක් ඇද්ද ඔහු මෙහි නැත. ආකාසානඤ්ඤායතනසංඥ නිසා යම් දරථ කෙතෙක් ඇද්ද, ඔහු මෙහි නැත. විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසංඥ නිසා වන යම් ඒකභාවයෙක් වේ ද, මේ දරථ මාත්‍රා මතුයෙක් ඇත කියා යි.

භේ පෘථිවිසංඥ පිළිබඳ මේ සංඥාගතය ශුන්‍ය යයි නුවණින් දනී.
ආකාසානඤ්ඤායතනසංඥ පිළිබඳ මේ සංඥාගතය ශුන්‍ය යයි දනී.
විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසංඥ නිසා එකභාවයෙක් වේ ද, මේ අශුන්‍යතා ඇති' යි දනී.

මෙසේ එහි යමෙක් නැද්ද, එයින් ඒ ශුන්‍ය යයි නුවණින් දකී, එහි යමෙක් ඉතිරි වැ ඇද්ද, විද්‍යමාන වූ එය ඇති' යි නුවණින් දනී. ආනන්දය, මෙසෙයිනුදු ඒ මහණහට යථාභූත වූ අවිපයඝීස්ත වූ පරිශුද්ධ වූ තෙල ශුන්‍යතාවක්‍රාන්තිය වෙයි.

තවද ආනන්දය, මහණ ආකාසානඤ්ඤායතනසංඥ සිත්හි නො කොට, විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසංඥ සිත්හි නො කොට, ආකිඤ්ඤවඤ්ඤායතනසංඥ නිසා වන ඒකභාවය මෙතෙහි කෙරෙයි. ඔහුගේ සිත ආකිඤ්ඤවඤ්ඤායතනසංඥයෙහි බසී, පහදීයි, මොනොවට පිහිටයි, නිශ්චයට යෙයි. භේ මෙසේ නුවණින් දනී:
'ආකාසානඤ්ඤායතන සංඥව නිසා යම් දරථ කෙතෙක් ඇද්ද, ඔහු මෙහි නැත. විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසංඥව නිසා යම් දරථ කෙතෙක් ඇද්ද, ඔහු මෙහි නැත. එහෙත් මේ දරථ මාත්‍රායෙක් ඇත. කිමෙක යත්: ආකිඤ්ඤවඤ්ඤායතනසංඥ නිසා වන ඒකභාවය යි කියා යි.

සෞ සුඤ්ඤමිදං සඤ්ඤාගතං ආකාසානඤ්ඤායතනසඤ්ඤායාති පජානාති.
සුඤ්ඤමිදං සඤ්ඤාගතං විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤායාති පජානාති.
අත්ථි වෙවිදං අසුඤ්ඤානං යදිදං ආකිඤ්ඤායතනසඤ්ඤාං පටිච්ච එකතතනති.

ඉති යං හි ඛො තස්ස න භොති. තෙන තං සුඤ්ඤාං සමනුපසෙසති.
යං පන තස්ස අවසිට්ඨං භොති. තං සනතමිදං අත්ථිති පජානාති.
එවමපිසස ඵසා ආනන්ද, යථාභුචා අවිපලලස්වා පරිසුද්ධා සුඤ්ඤාතාවකකනති භවති.

පුන චපරං ආනන්ද හිකුඤ්ඤ අමනසිකරිත්වා විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤාං,
අමනසිකරිත්වා, ආකිඤ්ඤායතනසඤ්ඤාං, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤා
ඤ්ඤාං පටිච්ච මනසි කරොති එකතතං. තස්ස නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤාය
විතතං පකබන්දති පසීදති සනතිට්ඨති අධිමුච්චති.

සො එවං පජානාති: 'යෙ අසුඤ්ඤ දරථා විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤාං පටිච්ච, තෙධ
න සනති.

යෙ අසුඤ්ඤ දරථා ආකිඤ්ඤායතනසඤ්ඤාං පටිච්ච, තෙධ න සනති.
අත්ථි වෙචායං දරථමනතා, යදිදං නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤාං පටිච්ච
එකතත'නති.

සො සුඤ්ඤමිදං සඤ්ඤාගතං විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤායාති පජානාති.
සුඤ්ඤමිදං සඤ්ඤාගතං ආකිඤ්ඤායතනසඤ්ඤායාති පජානාති.
අත්ථි වෙවිදං අසුඤ්ඤානං යදිදං නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤාං පටිච්ච
එකතතනති.

ඉති යං හි ඛො තස්ස න භොති. තෙන තං සුඤ්ඤාං සමනුපසෙසති.
යං පන තස්ස අවසිට්ඨං භොති. තං සනතමිදං අත්ථිති පජානාති.
එවමපිසස ඵසා ආනන්ද, යථාභුචා අවිපලලස්වා පරිසුද්ධා සුඤ්ඤාතාවකකනති භවති.

පුන චපරං ආනන්ද, හිකුඤ්ඤ අමනසිකරිත්වා ආකිඤ්ඤායතනසඤ්ඤාං,
අමනසිකරිත්වා නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤාං, අනිමිතතං වෙතොසමාධිං
පටිච්ච මනසිකරොති එකතතං. තස්ස අනිමිතත වෙතොසමාධිමිති විතතං පකබන්
දති පසීදති සනතිට්ඨති අධිමුච්චති. සො එවං පජානාති:

භේ ආකාසානඤ්ඤායතනසංඥ පිලිබඳ ශුන්‍ය යයි නුවණින් දනී.
විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසංඥව පිලිබඳ මේ සංඥාගතය ශුන්‍ය යයි නුවණින් දනී.
(එතෙකුළු වුව) මේ අසුඤ්ඤාතායෙක් ද ඇත. කිමෙක යත්: ආකිඤ්ඤායතනසංඥ නිසා
වන ඒකත්‍වය වෙතී නුවණින් දනී.

මෙසේ එහි යමෙක් නැද්ද, එය ශුන්‍ය යයි නුවණින් දකී,
යමෙක් එහි ඉතිරි වැ ඇද්ද, විද්‍යමාන වූ එය ඇති' යි නුවණින් දනී.
ආනන්දය, මෙසෙයිනුදු ඒ මහණහට යථාභූත වූ අවිපය්‍ය්‍ය්‍ය්‍ය වූ පරිශුද්ධ වූ තෙල ශුන්‍ය
යතාවක්‍රාන්තිය වෙයි.

තවද ආනන්දය, මහණ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසංඥ මෙනෙහි නො කොට,
ආකිඤ්ඤායතනසංඥ මෙනෙහි නො කොට, නේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතන සංඥ
නිසා ඒකත්‍වය මෙනෙහි කෙරෙයි. ඔහුගේ සිත නේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසංඥ
බැසගෙන සිටී, පහදීයි, මොනොවට පිහිටයි, නිශ්චයට යෙයි. භේ මෙසේ නුවණින් දනී:
'විඤ්ඤාණඤ්ඤායතන සංඥ නිසා යම් දරථ කෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු මෙහි නැත.
ආකිඤ්ඤායතනසංඥව නිසා යම් දරථ කෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු මෙහි නැත. වැලිත් මේ
දරථ මාත්‍රායෙක් ද ඇත. කිමෙක යත්: නේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසංඥ නිසා වන
ඒකත්‍වය වෙතී' යි දනී,

භේ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතන සංඥව පිලිබඳ මේ සංඥාගතය ශුන්‍ය යයි නුවණින් දනී.
ආකිඤ්ඤායතනසංඥව පිලිබඳ මේ සංඥාගතය ශුන්‍ය යයි දනී.
වැලිත් මේ අශුන්‍යතායෙක් ද ඇත, කිමෙක යත්: නේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසංඥ
ඒකත්‍වය වෙතී' යි දනී.

මෙසේ එහි යමෙක් නැද්ද, එයින් ඒ ශුන්‍ය යයි නුවණින් දකී. යමෙක් එහි ඉතිරි වැ ඇද්ද,
විද්‍යමාන වූ එය ඇති' යි නුවණින් දනී. ආනන්දය, මෙසෙයිනුදු ඒ මහණ හට යථාභූත වූ
අවිපය්‍ය්‍ය්‍ය්‍ය වූ පරිශුද්ධ වූ තෙල ශුන්‍යතාවක්‍රාන්තිය වෙයි.

තවද ආනන්දය, මහණ ආකිඤ්ඤායතනසංඥ මෙනෙහි නො කොට,
නේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසංඥ මෙනෙහි නො කොට, අනිමිත්තවෙතෝසමාධිය (විදී
ශනාවිත්ත ස්මධිය) නිසා ඒකත්‍වය මෙනෙහි කෙරෙයි. ඔහුගේ සිත
අනිමිත්තවෙතෝසමාධියෙහි බැසගෙන සිටී, පහදීයි, මොනොවට පිහිටයි, නිශ්චයට
යෙයි. භේ මෙසේ නුවණින් දනීයි:

යෙ අසු දරුවා ආකිඤ්ඤාසන්නසඤ්ඤාං පටිච්ච, තෙධ න සනති.
'යෙ අසු දරුවා නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤාසන්නසඤ්ඤාං පටිච්ච, තෙධ න සනති.
අතී වෙචායං දරුවමනා යදිදං ඉමමෙව කායං පටිච්ච සලායතනිකං ජීවිතපච
චයා'ති.

සො සුඤ්ඤාමිදං සඤ්ඤාගතං ආකිඤ්ඤාසන්නසඤ්ඤායාති පජානාති.
සුඤ්ඤාමිදං සඤ්ඤාගතං නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤාසන්නසඤ්ඤායාති පජානාති.
අතී වෙච්චිදං අසුඤ්ඤානං යදිදං ඉමමෙව කායං පටිච්ච සලායතනිකං ජීවිතපච
චයාති.
ඉති යං හි ඛො තඤ්ඤා න භොති. තෙන තං සුඤ්ඤාං සමනුපස්සති.
යං පන තඤ්ඤා අච්චිධං භොති. තං සනතමිදං අතීති පජානාති.
එවමපිස්ස එසා ආනන්ද, යථාභුච්චා අච්චලලා පරිසුද්ධා සුඤ්ඤාතාවකකන්ති
භවති.

පුන වපරං ආනන්ද, හිකු අමනසිකරිත්වා ආකිඤ්ඤාසන්නසඤ්ඤාං,
අමනසිකරිත්වා නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤාසන්නසඤ්ඤාං, අනිමිතං වෙතොසමාධිං
පටිච්ච මනසි කරොති එකන්තං. තස්ස අනිමිතෙ වෙතොසමාධිමහි චිත්තං පක
ඛන්ති පසිදති සන්තිධංති අධිමුච්චති.

සො එවං පජානාති: 'අයමපි ඛො අනිමිතො වෙතොසමාධි අභිසංඛාතො
ආභිසංඤ්චතසිකො.
යං ඛො පන කිඤ්ඤා අභිසංඛාතං ආභිසංඤ්චතසිකං, තදනිච්චං නිරොධධම්ම'න්ති
පජානාති.

තස්ස එවං ජානතො එවං පස්සතො
කාමාසවාපි චිත්තං විමුච්චති.
භවාසවාපි චිත්තං විමුච්චති.
අච්ච්චාසවාපි චිත්තං විමුච්චති.
විමුක්තසමී විමුක්තමිති ඤ්ඤං භොති.
බිණා ජාති, වුසිතං බුභමචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉඤ්ඤායාති පජානාති.

සො එවං පජානාති:
'යෙ අසු දරුවා කාමාසවං පටිච්ච, තෙධ න සනති.
යෙ අසු දරුවා භවාසවං පටිච්ච තෙධ න සනති.
යෙ අසු දරුවා අච්ච්චාසවං පටිච්ච, තෙධ න සනති.
අතී වෙචායං දරුවමනා, යදිදං ඉමමෙව කායං පටිච්ච සලායතනිකං ජීවිතපච
චයා'ති.

'ආකිඤ්ඤාසන්නසංඤ නිසා යම් දරුව කෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු මෙහි නැත.
නේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤාසන්නසංඤ නිසා යම් දරුව කෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු මෙහි නැත.
වැලිත් මේ දරුවමාත්‍රයෙක් ද ඇත. කිමෙක යත්: 'මේ කය ම නිසා යම් ඡධායතනප්
රතිසංයුක්ත වූ ජීවිතයට ප්‍රත්‍යය වූ ප්‍රචාත්ත දරුවමාත්‍රයෙක් ඇති' යි දනී.

හේ ආකිඤ්ඤාසන්නසංඤ පිළිබඳ මේ සංඤ්ඤාගතය ශුන්‍ය යයි නුවණින් දනී.
නේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤාසන්නසංඤ පිළිබඳ සංඤ්ඤාගතය ශුන්‍ය යයි නුවණින් දනී. වැලිත් මේ
අශුන්‍යතායෙක් ද ඇත. කිමෙක යත්: මේ කය ම නිසා වූ ඡධායතනප්‍රතිසංයුක්ත වූ
ජීවිතප්‍රත්‍යය දරුවමාත්‍රයෙක් ඇති' යි දනී. මෙසේ යමෙක් එහි නැද්ද, එයින් එය ශුන්‍ය
යයි නුවණින් දකී. යමෙක් එහි ඉතිරි වැ ඇද්ද, විද්‍යමාන වූ එය ඇති' යි නුවණින් දනී.
ආනන්ද, මෙසෙයිනුදු ඒ මහණ හට යථාභුත වූ අච්චපයඝීස්ත වූ පරිශුද්ධ වූ තෙල ශුන්‍ය
යතාවක්‍රාන්ති වෙයි.

තවද ආනන්ද, මහණ ආකිඤ්ඤාසන්නසංඤ මෙනෙහි නො කොට,
නේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤාසන්නසංඤ මෙනෙහි නො කොට, අනිමිත්තවේතෝසමාධිය සදහා
ඒකන්දයක් මෙනෙහි කෙරෙයි. ඔහුගේ සිත අනිමිත්තවේතෝසමාධියෙහි බසී, පහදී,
මොනොවට පිහිටයි, නිශ්චයට යෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් දනීයි:

'අනිමිත්තවේතෝසමාධිය ද අභිසංස්කාත ය, ආභිසංචේතසික ය, යම් කිසිවක්
අභිසංස්කාතත්, ආභිසංචේතසිකත් වේ නම් ඒ අනිත්‍ය ය, නිරොධස්භාව ඇති' යි
නුවණින් දනී.

මෙසේ දන්තා මෙසේ දක්තා ඔහුගේ සිත
කාමාසුවයන් කෙරෙනුදු වෙසෙසින් මිදෙයි,
භවාසුවයන් කෙරෙනුදු සිත මිදෙයි,
අච්ච්චාසුවයන් කෙරෙනුදු සිත මිදෙයි.
විමුක්ත වත් මැ විමුක්ත යැ යන ඥානය වෙයි.
ජාතිය ක්‍ෂීණ ය, බ්‍රහ්මචරියඝීය වැස නිමවන ලද, කරණි කරන ලද, මේ අභීතිය පිණිස
මතුයෙහි කිසිදු නැති' යි නුවණින් දනී.

හේ මෙසේ නුවණින් දනී:
කාමාසුව නිසා යම් දරුව කෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු මේ ආයඝීමාගී-එලයෙහි නැත.
භවාසුව නිසා යම් දරුව කෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු මේ ආයඝීමාගී-එලයෙහි නැත.
අච්ච්චාසුව නිසා යම් දරුව කෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු මේ ආයඝීමාගී-එලයෙහි නැත.
වැලිත් මේ දරුවමාත්‍රයෙක් ද ඇති. කිමෙක යත්: මේ කය ම නිසා ඡධායතනසම්ප්‍රයුක්ත
ජීවිතප්‍රත්‍යය වූ දරුවමාත්‍ර යයි දනී.

සො සුඤ්ඤමිදං සඤ්ඤාගතං කාමාසවෙනාති පජානාති.
සුඤ්ඤමිදං සඤ්ඤාගතං භවාසවෙනාති පජානාති.
සුඤ්ඤමිදං සඤ්ඤාගතං අවිජ්ජාසවෙනාති පජානාති.
අතී වෙවිදං අසුඤ්ඤානං යදිදං ඉමමෙව කායං පටිච්ච සලායනනිකං ජීවිතපච
චයාති.

ඉති යං හි බො තස් න භොති. තෙන තං සුඤ්ඤං සමනුපසෙති.
යං පන තස් අචසිට්ඨං භොති, තං සන්තමිදං අතීති පජානාති.
එවමස්ස එසා ආනන්ද, යථාභුචා අවිපලොභා පරිසුද්ධා පරමානුත්තරා සුඤ්
ඤ්ඤාවකකනති භවති.

යෙපි හි කෙච්චි ආනන්ද, අතීතමද්ධානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා පරිසුද්ධං
පරමානුත්තරං සුඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරිංසු, සබ්බෙ තෙ ඉමං යෙව පරිසුද්ධං
පරමානුත්තරං සුඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරිංසු. යෙපි හි කෙච්චි ආනන්ද,
අනාගතමද්ධානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා පරිසුද්ධං පරමානුත්තරං සුඤ්ඤානං
උපසම්පජ්ජ විහරිස්සන්ති. සබ්බෙ තෙ ඉමං යෙව පරිසුද්ධං පරමානුත්තරං සුඤ්
ඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරිස්සන්ති. යෙපි හි කෙච්චි ආනන්ද, එතරහි සමණා වා බ්‍රාහ
මණා වා පරිසුද්ධං පරමානුත්තරං සුඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරන්ති. සබ්බෙ තෙ
ඉමං යෙව පරිසුද්ධං පරමානුත්තරං සුඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.

තසමාතිභ ආනන්ද, පරිසුද්ධං පරමානුත්තරං සුඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාමාති.
එවං හි වො ආනන්ද, සිකතිතබ්බන්ති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනො ආයස්මා ආනන්දෙ භගවතො භාසිතං අභිනන්දීති.

භේ කාමාසුචයෙන් මේ සංඥාගතය ශුන්‍ය යයි දනී.
භවාසුචයෙන් මේ සංඥාගතය ශුන්‍ය යයි දනී.
අවිද්‍යාසුචයෙන් මේ සංඥාගතය ශුන්‍ය යයි දනී.
වැලිත් මේ අශුන්‍යතායෙක් ද ඇති. කිමෙක යත්: 'මේ කය ම නිසා ඡඩායනනප්‍රතිසංයුක්ත
වූ ජීවිතප්‍රත්‍යය වූ දරථමාත්‍ර සංඛ්‍යාත අශුන්‍යතා යයි දනී.

මෙසේ එහි යමෙක් නැද්ද, එයින් ඒ ශුන්‍ය යයි කුවණින් දකී.
එහි යමෙක් ඉතිරි වැ ඇද්ද, විද්‍යමාන වූ එය ඇති' යි දනී.
ආනන්දය, මෙසේ ඒ මහණ හට යථාභූත වූ අවිපයඝීස්ත වූ නිරූපක්ලේශ වූ තෙල
පරමානුත්තර ශුන්‍යතාවක්‍රාන්ති වේ.

ආනන්දය, අතීත කාලයෙහි යම් මැ ශ්‍රමණ කෙනෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණ කෙනෙක් හෝ
නිරූපක්ලේශ පරමානුත්තර ශුන්‍යතාවලසමාපත්තියට පැමිණ විසුහු ද, ඒ හැම මහණ
බමුණෝ පරිශුද්ධ පරමානුත්තර මේ ශුන්‍යතාවට ම පැමිණ විසුහු. ආනන්දය, අනාගත
කාලයෙහි යම් මැ ශ්‍රමණ හෝ බ්‍රාහ්මණ කෙනෙක් වෙත් ද, ඔහු පරමානුත්තර පරිශුද්ධ
ශුන්‍යතාව උපයා වාස කෙරෙත් ද, එ හැම පරිශුද්ධ පරමානුත්තර මේ ශුන්‍යතාව ම උපයා
ගෙන වෙසෙත්. ආනන්දය, දන් යම් මැ ශ්‍රමණ හෝ බ්‍රාහ්මණ කෙනෙක් පරිශුද්ධ
පරමානුත්තර ශුන්‍යතාවට පැමිණ වෙසෙත් ද, එ හැම පරිශුද්ධ පරමානුත්තර මේ ශුන්‍ය
යතාවට මැ පැමිණ වෙසෙති.

ආනන්දය, එහෙයින් පරිශුද්ධ පරමානුත්තර ශුන්‍යතාව උපයාගෙන වසම්භ' යි ආනන්දය,
මෙසේ තොප හික්මෙන්නේ ය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ වදළු සේක. සතුටු සිත් ඇති ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ
බුදුවදන් සතුටින් පිළිගත්හ.

මහාසූඤ්ඤාන සූත්‍රය : මජ්ඣිමනිකාය

එවං මෙ සූතං: එකං සමයං භගවා සකෙකසු විහරති කපිලවත්ථුසමීං නිග් රොධාරාමෙ. අථ ඛො භගවා පුබ්බණ්ණසමයං නිවාසෙත්වා පත්තචීවරං ආදය කපිලවත්ථුං පිණ්ඩාය පාවිසි. කපිලවත්ථුසමීං පිණ්ඩාය වරිත්වා පව්ඡාභතතං පිණ් ඩපාතපටිකකතො යෙන කාලබ්බෙමකස්ස සකකස්ස විහාරො, තෙනුපසඞ්කමී දිවා විහාරාය. තෙන ඛො පන සමයෙන කාලබ්බෙමකස්ස සකකස්ස විහාරෙ සම බහුලානි සෙත්වාසනානි පඤ්ඤාත්තානි භොතති. අද්දසා ඛො භගවා කාලබ්බෙමකස් ස සකකස්ස විහාරෙ සම්බහුලානි සෙත්වාසනානි පඤ්ඤාත්තානි. දිස්වාන භගවතො එතද්භොසි: සම්බහුලානි ඛො කාලබ්බෙමකස්ස සකකස්ස විහාරෙ සෙත්වාසනානි පඤ්ඤාත්තානි. සම්බහුලා නු ඛො ඉධ භික්ඛු විහරන්තීති.

තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා ආනන්ද ඤාණසමාදාය සකකස්ස විහාරෙ චීවරකමමං කරොති. අථ ඛො භගවා සායන්තසමයං පතිසල ලානා වුට්ඨිතො, යෙන සටාය සකකස්ස විහාරො තෙනුපසඞ්කමී, උපසඞ්කමීත්වා පඤ්ඤාත්තො ආසනෙ නිසීදි. නිසජ්ඡ ඛො භගවා ආයස්මන්තං ආනන්දං ආමන තෙසි: සම්බහුලානි ඛො ආනන්ද, කාලබ්බෙමකස්ස සකකස්ස විහාරෙ සෙත්වාසනානි පඤ් ඤාත්තානි, සම්බහුලා නු ඛො එඤ්ඤා භික්ඛු විහරන්තීති.

සම්බහුලානි භනෙත, කාලබ්බෙමකස්ස සකකස්ස විහාරෙ සෙත්වාසනානි පඤ්ඤාත් තානි, සම්බහුලා එඤ්ඤා භික්ඛු විහරන්ති. චීවරකාරසමයො නො භනෙත, වත්තතිති.

න ඛො ආනන්ද, භික්ඛු සොභති සඞ්ඝකාරාමො සඞ්ඝකාරතො සඞ් ඝකාරාමතං අනුයුත්තො ගණාරාමො ගණරතො ගණසමමුදිතො. සො වතානන්ද, භික්ඛු සඞ්ඝකාරාමො සඞ්ඝකාරතො සඞ්ඝකාරාමතං අනුයුත්තො ගණාරාමො ගණරතො ගණසමමුදිතො, යං තං නෙකධම්මසුඛං පච්චෙකසුඛං උපසමසුඛං සමබ්බොධසුඛං තස්ස සුඛස්ස නිකාමලාභී භවිස්සති අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභීති නෙතං ධානං විජ්ජති.

යො ව ඛො සො ආනන්ද, භික්ඛු එකො ගණස්මා වුපකට්ඨො විහරති. තස්සෙතං භික්ඛුතො පාටිකඞ්ඛං: යං තං නෙකධම්මසුඛං පච්චෙකසුඛං උපසමසුඛං සම බ්බොධසුඛං තස්ස සුඛස්ස නිකාමලාභී භවිස්සති අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභීති ධානමෙතං විජ්ජති.

මා විසින් මෙසේ අසන ලද: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැඟවුණවිටෙහි කිඹුල්වන නිග්‍රෝධාරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වහන්සේ පෙරවරුයෙහි හැඳ පෙරව පාසිවුරු ගෙන කිඹුල්වනට පිඬු පිණිස වැඩ සේක. කිඹුල්වත්හි පිඬු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිඩපාතයෙන් වැලැකි සේක් කාලබ්බෙමක සැඟවුණුගේ විහාරය කරා දිවා විහරණය පිණිස වැඩියේ. එසමයෙහි කාලබ්බෙමක සැඟවුණුගේ වෙහෙර පනවන ලද බොහෝ සෙනසුන් ඇත. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කාලබ්බෙමක සැඟවුණුගේ වෙහෙරෙහි පනවන ලද බොහෝ සෙනසුන් දුටු සේක. දැක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සිත් වී. කාලබ්බෙමක සැඟවුණුගේ වෙහෙර පනවන ලද බොහෝ සෙනසුන් ඇත. මෙ වෙහෙර හික්කුහු සම්බහුල වශයෙන් වෙසෙත් ද හෝ යි.

එසමයෙහි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ බොහෝ හික්කුන් හා සමග සටාය නම් ශාක යයන්ගේ විහාරයෙහි චීවරකමී කෙරෙහි. එක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස්වේලෙහි පිළිසලණින් නැගී සිටි සේක් සටාය නම් ශාකායන්ගේ විහාරය කරා වැඩ සේක. වැඩැ පැන්වූ අස්තෙහි හුන් සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එහි වැඩ හිඳ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් ඇමතු සේක. "ආනන්දය, කාලබ්බෙමක ශාකායන්ගේ විහාරයෙහි සම්බහුල සේත්වාසනායෝ පනවන ලද්දහු වෙති. කිමි මෙහි සම්බහුල හික්කුහු වාස කෙරෙත් ද හෝ" යි, පුළුවන්හ.

වහන්ස, කාලබ්බෙමක ශාකායන්ගේ විහාරයෙහි පැන්වූ බොහෝ සෙනසුන් ඇත. මෙහි බොහෝ හික්කුහු වාස කෙරෙහි. වහන්ස, අපගේ චීවරකාර සමය පවත්නේ යයි පිළිවදන් දුන්හ.

ආනන්දය, සංගණිකාරාම වූ සංගණිකායෙහි ඇලුණු සංගණිකාරාමතායෙහි යෙදුණු ගණාරාම වූ ගණයා කෙරෙහි ඇලුණු ගණයා හා සම්මුදිත වූ මහණ නො හොබනේ ය. ආනන්දය, සංගණිකාරාම වූ සංගණිකායෙහි ඇලුණු සංගණිකාරාමතායෙහි අනුයුක්ත වූ ගණාරාම වූ ගණයා කෙරෙහි ඇලුණු ගණයා කෙරෙහි සම්මුදිත වූ ඒ මහණ යම් ඒ නෛෂ්ක්‍රමාසුඛයෙක් ප්‍රච්චේකසුඛයෙක් උපගමසුඛයෙක් සම්බ්බොධසුඛයෙක් ඇද්ද, ඒ සුඛය ඒකාන්තයෙන් කැමැති සේ ලබනුයේ නිදුක් ව ලබනුයේ විපුල ව ලබනුයේ වෙයි යන තෙල කරුණ නො වේ.

ආනන්දය, යම් මහණෙක් එකලා වූයේ ගණයා කෙරෙත් වෙන් වූයේ වාස කෙරේ ද, ඒ මහණහට තෙල කැමැති විය යුතු ය: "යම් ඒ නෛෂ්ක්‍රමාසුඛයෙක්, ප්‍රච්චේකසුඛයෙක්, උපගමසුඛයෙක්, සම්බ්බොධ සුඛයෙක් ඇද්ද, ඒ සුඛය කැමැති සේ ලබන්නේ නිදුක් ව ලබන්නේ විපුල ව ලබන්නේ වෙයි" යන තෙල කරුණ ඇත.

සො වනාන්තය, හිකු සහනකාරාමො සහනකාරතො සහනකාරාමතං අනුයුතො ගණාරාමො ගණරතො ගණසමුදිතො සාමයිකං වා කන්තං වෙනොවිමුත්තිං උපසම්පජ්ජ විහරිස්සති, අසාමයිකං වා අකුප්පන්ති නෙතං ධානං විජ්ජති.

යො ව ඛො සො ආනන්ද, හිකු එකො ගණසමා වූපකට්ඨො විහරති, තසෙසනං හිකුතො පාටිකඛිං: සාමයිකං වා කන්තං වෙනොවිමුත්තිං උපසම්පජ්ජ විහරිස්සති, අසාමයිකං වා අකුප්පන්ති ධානමෙතං විජ්ජති.

නාහං ආනන්ද, එකරූපමපි සමනුපස්සාමී: යත්ථ රත්තස්ස යත්ථාහිරත්තස්ස රූපස්ස විපරිණාමඤ්ඤථාභාවා න උප්පජ්ජෙය්‍යං සොකපරිදෙවදුකඛිදෙමනස්සුපායාසා.

අයං ඛො ආනන්ද, විහාරො තථාගතෙන අභිසම්බුද්ධො, යදිදං සබ්බනිමිත්තානං අමනසිකාරා අජ්ඣාතං සුඤ්ඤතං උපසම්පජ්ජ විහරිතුං තත්ථ වෙ ආනන්ද, තථාගතං ඉමීනා විහාරෙන විහරන්තං භවන්ති උපසම්බුද්ධාරො හිකු හිකු බුද්ධියො උපාසකා උපාසිකායො රාජානො රාජමහාමත්තා තිස්ථියා තිස්ථියසාවකා. තත්ථානන්ද, තථාගතො විවෙකනිනෙතනෙව විතෙතන විවෙකපොණෙන විවෙකපඤ්ඤාරෙන වූපකට්ඨෙන නෙකධම්මාහිරතෙන ඛාන තිභුතෙන සබ්බසො ආසවධානීයෙහි ධම්මෙහි අඤ්ඤදක්ඛු උය් යොජනිකපටිසංයුත්තංයෙව කථං කතා හොති.

තසමාතිහ ආනන්ද, හිකු වෙපි ආකඛෙධයා: අජ්ඣාතං සුඤ්ඤතං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යන්ති. තෙනානන්ද, හිකුතො අජ්ඣාතමෙව විතං සණ්ඨපෙනඛිං, සන්තිසාදෙනඛිං, එකොදි කාතඛිං, සමාදහාතඛිං.

කථංඤච ආනන්ද, හිකු අජ්ඣාතමෙව විතං සණ්ඨපෙති සන්තිසාදෙති එකොදිං කරොති සමාදහති. ඉධානන්ද, හිකු විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතකකං සච්චාරං විවෙකජං පීතිසුඛං පට්ඨමං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති,

විතකච්චාරානං වූපසමා අජ්ඣාතං සම්පසාදනං වෙනසො එකොදිභාවං අවිතකකං අච්චාරං සමාධිජං පීතිසුඛං දුතියං ඤානං -පෙ- තතියං ඤානං -පෙ- චතුස්ථං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති.

ආනන්දය, එකැතින් ඒ මහණ ස්වකීය පඪිත්සමෝධානයෙහි නියැලියේ සිය පිරිස් හා එක්වීමෙහි ඇලුණේ සංගණකාරාමනායෙහි යෙදුණේ ගණයා කෙරෙහි නියැලියේ ගණයා කෙරෙහි ඇලුණේ ගණයා හා සම්මුදිත වූයේ මනාප වූ රූපාරූපාවචර චිත්ත විමුක්තිය හෝ කෙලෙසුන් විසින් අකෝප්‍ය වූ අසාමයික හෙවත් ලෝකෝත්තර අන්‍යන්ත විමුක්තිය හෝ උපයා වෙසෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ නො වේ.

ආනන්දය, යම් ඒ මහණෙක් එකලා වූයේ ගණයා කෙරෙහි ව්‍යපකම් වූයේ වෙසේ ද, ඒ මහණ හට තෙල කරුණක් විය යුතු ය. කිමෙක් යත්: කාන්ත වූ සාමයික වෙනෝවිමුක්තිය හෝ අකෝප්‍ය වූ අසාමයික වෙනෝවිමුක්තිය හෝ උපයා වෙසෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ වෙයි.

ආනන්දය, යම් රූපයෙක රාග වශයෙන් ඇලුණක් හට යම් රූපයෙක අභිරක්ත වූවක්හට ඒ රූපයාගේ විපරිණාම අන්‍යථා භාව හේතුවෙන් ශෝක පරිදේව දු:ඛ දොෂීනසා උපායාසයෝ නූපදින් නම්, මම එබඳු එක ද රූපයක් නුවණැසින් නො දක්මි.

ආනන්දය, තථාගතයන් විසින් මේ විහාරය මොනොවට අවබෝධ කරන ලද, කුමක් පිණිස යැ යත්: රූපාදි හැම නිමිති නො මෙනෙහි කිරීමෙන් විෂය අධ්‍යාත්මයෙහි ශුන්‍යත එළසමාපත්තිය සපයා වාස කිරීම පිණිස යි. ආනන්දය, ඉදින් මේ විහරණයෙන් වාස කරන ඒ තථාගතයන් කරා මහණ මෙහෙණ උවසු උවැසි රජ රජමහමැති තොටු තොටුසව්වෝ එළඹෙන්නාහු වෙන් ද, ආනන්දය, එ පිරිස්හි තථාගත විවෙක ප්‍රචණ වූ විවෙක ප්‍රාග්භාර වූ ව්‍යපකම් වූ නිෂ්කාමාහිරත වූ සච්ඡාරයෙන් ආසුචයනට හේතුභූත ධම්මයන් කෙරෙහි විසංයුක්ත වූ නිවනට නැඹුරු වූ මැ සිතින් එකැතින් යන්නට මෙහෙයන කථායෙන් යුක්ත කථාවක් ම කරනු වෙයි.

ආනන්දය, එහෙයින් ඉදින් මහණ ද ශෝචරාධ්‍යාත්මයෙහි ශුන්‍යතාව උපයාගෙන වාසය කරන්නේ නම් මැනැවැ'යි කැමැති වන්නේ ද ආනන්දය, ඒ මහණ විසින් අධ්‍යාත්මයෙහි සිත මොනොවට පිහිටු විය යුතු යි, හිඳවිය යුතු යි, එකඟ කළ යුතු යි, සමාධාන කළ යුතු යි.

ආනන්දය, කෙසේ නම් මහණ අධ්‍යාත්මයෙහි ම සිත මොනොවට පිහිටුවන්නේ මොනොවට හිඳවන්නේ එකඟ කරන්නේ සමාධාන කරන්නේ වේ ද යත්: ආනන්දය, මෙ සස්තෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන්ව මැ අකුසල දහමින් වෙන් ව සවිතකී සච්චාර විවෙකජ ප්‍රීතිසුඛ ඇති පළමු දහැන් උපයා වාස කෙරෙයි.

විතකී විචාරයන්ගේ ව්‍යපඛම හේතුවෙන් සිත්හි පැහැදීම කරන සිත පිළිබඳ එකඟ බව ඇති අවිතකී අච්චාර සමාධිජ ප්‍රීතිසුඛ ඇති දෙවන දහැන් ... තෙවන දහැන් ... සිව්වන දහැන් උපයාගෙන වාස කෙරෙයි.

එවං බො ආනන්ද, හික්කු අජ්ඣන්තමෙව චිත්තං සණ්ඨපෙනි, සන්තිසාදෙනි, එකොදි කරොති, සමාදහති.

සො අජ්ඣන්තං සුඤ්ඤතං මනසිකරොති.

තස්ස අජ්ඣන්තං සුඤ්ඤතං මනසිකරොතො සුඤ්ඤතාය චිත්තං න පකබ්ඤති, න පසීදති, න සන්තිධාති, න විමුච්චති. එවං සන්තමෙතං ආනන්ද, හික්කු එවං පජානාති: අජ්ඣන්තං සුඤ්ඤතං බො මෙ මනසිකරොතො අජ්ඣන්තං සුඤ්ඤතාය චිත්තං න පකබ්ඤති, න පසීදති, න සන්තිධාති, න විමුච්චති'ති. ඉතිහ තඤ්ඤා සමපජානො හොති.

සො බහිද්ධා සුඤ්ඤතං මනසිකරොති -පෙ-

සො අජ්ඣන්තබහිද්ධා සුඤ්ඤතං මනසි කරොති -පෙ-

සො ආනෙඤ්ජං මනසිකරොති.

තස්ස ආනෙඤ්ජං මනසිකරොතො ආනෙඤ්ජාය චිත්තං න පකබ්ඤති, න පසීදති, න සන්තිධාති, න විමුච්චති.

එවං සන්තමෙතං ආනන්ද, හික්කු එවං පජානාති: ආනෙඤ්ජං බො මෙ

මනසිකරොතො ආනෙඤ්ජාය චිත්තං න පකබ්ඤති න පසීදති න සන්තිධාති න විමුච්චති'ති. ඉතිහ තඤ්ඤා සමපජානො හොති.

තෙනානන්ද, හික්කුනා තස්මිංයෙව පුරිමසමිං සමාධිනිමිතො අජ්ඣන්තං එව චිත්තං සණ්ඨපෙනබ්බං, සන්තිසාදෙනබ්බං, එකොදිකාතබ්බං, සමාදහාතබ්බං.

සො අජ්ඣන්තං සුඤ්ඤතං මනසිකරොති. තස්ස අජ්ඣන්තං සුඤ්ඤතං මනසිකරොතො අජ්ඣන්තං සුඤ්ඤතාය චිත්තං පකබ්ඤති පසීදති සන්තිධාති විමුච්චති. එවං සන්තමෙතං ආනන්ද, හික්කු එවං පජානාති: අජ්ඣන්තං සුඤ්ඤතං බො මෙ මනසිකරොතො අජ්ඣන්තං සුඤ්ඤතාය චිත්තං පකබ්ඤති පසීදති සන්තිධාති විමුච්චති'ති.

ඉතිහ තඤ්ඤා සමපජානො හොති.

සො බහිද්ධා සුඤ්ඤතං මනසිකරොති -පෙ-

සො අජ්ඣන්තබහිද්ධා සුඤ්ඤතං මනසිකරොති -පෙ-

සො ආනෙඤ්ජං මනසිකරොති.

තස්ස ආනෙඤ්ජං මනසිකරොතො ආනෙඤ්ජාය චිත්තං පකබ්ඤති පසීදති සන්තිධාති විමුච්චති. එවං සන්තමෙතං ආනන්ද, හික්කු එවං පජානාති: ආනෙඤ්ජං

ආනන්දය, මෙසේ මහණ අධ්‍යාත්මයෙහි සිත මොනවට පිහිටුවයි, මොනොවට හිඳුවයි, එකඟ කෙරෙයි, සමාධාන කෙරෙයි.

හේ සිය පස්කඳෙහි උපන් ශුන්‍යතාව මෙනෙහි කෙරෙයි. අධ්‍යාත්මයෙහි ශුන්‍යතාව මෙනෙහි කරන ඔහුට ශුන්‍යතායෙහි සිත නො බසී, නො පහදී, මොනොවට නො පිහිටයි, නො මිඳේ. ආනන්දය, මහණ මෙසේ වූ තෙල සිත මෙසේ නුවණින් දැනී: අධ්‍යාත්මයෙහි ශුන්‍යතාව මෙනෙහි කරන මාගේ අධ්‍යාත්මයෙහි ශුන්‍යතාවට සිත නොබස්නේ ය, නො පහදනේ ය, නො පිහිටන්නේ ය, නො මිඳේ ය කියා යි. මෙසේ එහි සම්ප්‍රඥන ඇති වෙයි.

හේ පරපඤ්චස්කන්ධයෙහි ශුන්‍යතා මෙනෙහි කරයි. ...

හේ ස්ව පර උභය පඤ්චස්කන්ධයෙහි ශුන්‍යතා මෙනෙහි කරයි. ...

හේ ආනෙඤ්ජ අරුපසමාපත්ති මෙනෙහි කෙරෙයි.

අරුප සමාපත්ති මෙනෙහි කරන ඔහුට ආනෙඤ්ජ අරුප සමාපත්තියට සිත නො බසී, නො පහ දී, මොනොවට නො පිහිටයි. නො මිඳේ.

ආනන්දය, මහණ මෙසේ විද්‍යමාන වූ තෙල සිත මෙසේ නුවණින් දැනගනී: ආනෙඤ්ජය මෙනෙහි කරන මට ආනෙඤ්ජය පිණිස සිත නො බස්නේ ය. නො පහදන්නේ ය. මොනොවට නො පිහිටන්නේ ය. නො මිඳෙන්නේ ය කියා යි. මෙ සේ එහි සම්ප්‍රඥන ඇති වෙයි.

ආනන්දය, ඒ මහණ විසින් එ මැ පූච්චසමාධිනිමිත්තයෙහි අධ්‍යාත්මයෙහි ම සිත මොනොවට පිහිටුවිය යුතු යැ, මොනොවට හිඳුවියැ යුතු යැ, එකඟ කළ යුතු යැ, සමාධාන කළ යුතු යි.

හේ අධ්‍යාත්මයෙහි ශුන්‍යතාව මෙනෙහි කරයි. අධ්‍යාත්මයෙහි ශුන්‍යතාව මෙනෙහි කරන ඔහුගේ සිත අධ්‍යාත්මයෙහි ශුන්‍යතාව පිණිස බැසගනී, පහදී, මොනොවට පිහිටයි, මිඳේ. ආනන්දය, ඒ මහණ මෙසේ ඇති තෙල සිත මෙසේ නුවණින් දැනී: අධ්‍යාත්මයෙහි ශුන්‍යතාව මෙනෙහි කරන මාගේ සිත අධ්‍යාත්මයෙහි ශුන්‍යතාව පිණිස බැසගනී, පහදී, මොනොවට පිහිටයි, වෙසෙසින් මිඳේ යයි කියා යි. මෙසෙයින් එහි සම්ප්‍රඥන ඇති වෙයි.

ඒ මහණ පර පඤ්චස්කන්ධයෙහි ශුන්‍යතාව මෙනෙහි කෙරෙයි ...

හේ ස්ව පර උභය පඤ්චස්කන්ධයෙහි ශුන්‍යතාව මෙනෙහි කෙරෙයි.

ආනෙඤ්ජය මෙනෙහි කරන ඔහුගේ සිත ආනෙඤ්ජය පිණිස බැසගනී, පහදී, මොනොවට පිහිටයි, මිඳේ. ආනන්දය, ඒ මහණ මෙසේ ඇති තෙල සිත මෙසේ නුවණින් දැනී: ආනෙඤ්ජය මෙනෙහි කරන මාගේ සිත ආනෙඤ්ජය පිණිස බැසගනී, පහදී, මොනොවට පිහිටයි, වෙසෙසින් මිඳේ ය යි කියා යි.

බො මෙ මනසිකරොතො ආනෙඤ්ජාය විතතං පකඛන්දති පසීදති සන්තිධ්වති විමුච්චති. ඉතිහ තඤ්ඤ සමපජානො හොති.

තස්ස වෙ ආනන්ද, භික්ඛුනො ඉමීනා විහාරෙන විහරතො වඩකමාය විතතං නමති. සො වඩකමති

එවං මං වඩකමනං නාභිජ්ඣාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනවාස්සවිස්ස සන්තිති.

ඉතිහ තඤ්ඤ සමපජානො හොති.

තස්ස වෙ ආනන්ද, භික්ඛුනො ඉමීනා විහාරෙන විහරතො ධානාය විතතං නමති. සො තිධ්වති: එවං මං තිධ්වනං නාභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනවාස්සවිස්සන්තිති.

ඉතිහ තඤ්ඤ සමපජානො හොති.

තස්ස වෙ ආනන්ද, භික්ඛුනො ඉමීනා විහාරෙන විහරතො නිසජ්ජාය විතතං නමති. සො නිසීදති: එවං මං නිසීදනං නාභිජ්ඣාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනවාස්සවිස්සන්තිති.

ඉතිහ තඤ්ඤ සමපජානො හොති.

තස්ස වෙ ආනන්ද, භික්ඛුනො ඉමීනා විහාරෙන විහරතො සයනාය විතතං නමති. සො සයති: එවං මං සයනං නාභිජ්ඣාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනවාස්සවිස්සන්තිති.

ඉතිහ තඤ්ඤ සමපජානො හොති.

තස්ස වෙ ආනන්ද, භික්ඛුනො ඉමීනා විහාරෙන විහරතො සයනාය විතතං නමති. සො සයති: එවං මං සයනං නාභිජ්ඣාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනවාස්සවිස්සන්තිති.

තස්ස වෙ ආනන්ද, භික්ඛුනො ඉමීනා විහාරෙන විහරතො කථාය විතතං නමති. සො යායං කථා භීනා ගමමා පොථුජ්ජනිකා අනරියා අනඤ්ඤානා න නිබ්බිදය න විරාගාය න නිරොධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සමේඛාධාය න නිබ්බානාය සංවත්තති. සෙය්‍යථීදං:

රාජකථා, වෛරකථා, මහාමත්තකථා, සෙනාකථා, භයකථා, යුද්ධකථා, අනනකථා, පානකථා, වස්ත්‍රකථා, සයනකථා, මාලාකථා, ගන්ධකථා, ඤෙතිකථා, යානකථා, ගාමකථා, නිගමකථා, නගරකථා, ජනපදකථා, ඉස්ථිකථා, පුරිසකථා, සුරාකථා, විසිඛාකථා, කුමභධ්‍යානකථා, පුබ්බපෙතකථා, නානත්තකථා, ලොකකඛායිකා, සමුද්දකඛායිකා, ඉතිහවාභවකථා, ඉති වා ඉති එවරුපිං කථං න කථෙස්සාමීති.

ඉතිහ තඤ්ඤ සමපජානො හොති.

ආනන්දය, ඉදින් මේ විහාරයෙන් විහරණ කරන ඒ මහණහට සක්මන පිණිස සිත නැමේ නම් හේ සක්මන් කෙරෙයි. මෙසේ සක්මන් කරන මා අභිධ්‍යා දෙගම්නසා සංඛ්‍යාත ලාමක අකුසල ධර්මයෝ ලුහු නො බඳනාහ යි කියා යි. මෙසෙයින් එහි සම්ප්‍රඥන ඇති වෙයි.

ආනන්දය, ඉදින් මේ විහාරයෙන් විහරණ කරන ඒ මහණහට සිටිනු පිණිස සිත නැමේ නම් හේ සිටී. මෙසේ සිටිනා මා අභිධ්‍යා දෙගම්නසා සංඛ්‍යාත ලාමක අකුසල ධර්මයෝ නො ලුහුබඳනාහ යි කියා මෙසෙයින් එහි සම්ප්‍රඥන ඇති වෙයි.

ආනන්දය, ඉදින් මේ විහාරයෙන් විහරණ කරන ඒ මහණහට හිඳිනු පිණිස සිත නැමේ නම් හේ හිඳියි. මෙසේ හිඳිනා මා අභිධ්‍යා දෙගම්නසා සංඛ්‍යාත පාපක අකුසල ධර්මයෝ නො ලුහුබඳනාහ යි කියා මෙසෙයින් එහි සම්ප්‍රඥන ඇති වෙයි.

ආනන්දය, ඉදින් මේ විහාරයෙන් විහරණ කරන ඒ මහණහට හෝනා පිණිස සිත නැමේ නම් හේ හෝනේ වෙයි. 'මෙසේ හෝනා මා අභිධ්‍යා දෙගම්නසා සංඛ්‍යාත පාපක අකුසල ධර්මයෝ නො ලුහුබඳනාහ' යි කියා මෙසෙයින් එහි සම්ප්‍රඥන ඇති වෙයි.

ආනන්දය, ඉදින් මේ විහාරයෙන් විහරණ කරන ඒ මහණහට භාෂාකථා පිණිස සිත නැමේ නම්, හේ යම් කථායෙක් හීන ග්‍රාම්‍ය පුහුදුනන් කෙරෙහි වැටෙන අනායථී අනඤ්ඤා සංහිත වේ ද, නිර්වේදය පිණිස නො වැටේ ද, විරාග ය පිණිස නො වැටේ ද, නිරෝධය පිණිස නො වැටේ ද, උපශමය පිණිස නො වැටේ ද, අභිඤ්ඤා පිණිස නො වැටේ ද, සම්බෝධය පිණිස නො වැටේ ද, නිවේණිය පිණිස නො වැටේ ද, ඒ කෙබඳු කථා යැ යන්: රාජකථා, වෛරකථා, මහාමාත්‍රකථා, සේනාකථා, භයකථා, යුද්ධකථා, ආහාරකථා, පානකථා, වස්ත්‍රකථා, ගයනකථා, මාලාකථා, ගන්ධකථා, ඤෙතිකථා, යානකථා, ග්‍රාමකථා, නිගමකථා, නගරකථා, ජනපදකථා, ස්ත්‍රීකථා, පුරුෂකථා, සුරාකථා, විචිකථා, කුම්භස්ථානකථා, පූච්ඡේතකථා, නානාත්තකථා, ලෝකායතකථා, සාමුද්‍රිකකථා, ඉතිහාවභවකථා යයි මෙසේ හෝ මෙසේ මෙබඳු වූ හෝ කථා නො කියමි' කියා මෙසෙයින් එහි සම්ප්‍රඥන ඇති වෙයි.

යා ව බො අයං ආනන්ද, කථා අභිසලලෙඛිකා වෙනොවිනීවරණසප්පායා එකන්තනිබ්බදය විරාගය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤය සමෙබ්බාධාය නිබ්බානාය සංවත්තති. සෙසයපීදං:

1. අප්පිච්ඡකථා
2. සන්තුට්ඨිකථා
3. පච්චෙකකථා
4. අසංසග්ගකථා
5. චීරියාරමභකථා
6. සීලකථා
7. සමාධිකථා
8. පඤ්ඤකථා
9. විමුක්තිකථා
10. විමුක්තිඤ්ඤාණදස්සනකථා,

ඉති එවරුපිං කථං කථෙසුසාමීති.
ඉතිහ තඤ්ඤ සමපජානො හොති.

තස්ස වෙ ආනන්ද, භික්ඛුනො ඉමිනා විහාරෙන විහරතො විතකකාය විතං නමති.

සො යෙ තෙ විතකකා භීනා ගමමා පොච්ඡස්නිකා අනරියා අනඤ්ඤානා න නිබ්බදය න විරාගය න නිරොධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤය න සමෙබ්බාධාය න නිබ්බානාය සංවත්තන්ති.

සෙසයපීදං: කාමචිතකෙකා ව්‍යාපාදචිතකෙකා විහිංසාවිතකෙකා,

ඉති එවරුපෙ විතකෙක න විතකෙකසුසාමීති.
ඉතිහ තඤ්ඤ සමපජානො හොති.

යෙ ව බො ඉමෙ ආනන්ද, විතකකා අරියා නියයානිකා නියයන්ති. තකකරස්ස සමමා දුක්ඛකඛයාය.

සෙසයපීදං: නෙකම්මචිතකෙකා අව්‍යාපාදචිතකෙකා අවිහිංසාවිතකෙකා. ඉති එවරුපෙ විතකෙක විතකෙකසුසාමීති.

ඉතිහ තඤ්ඤ සමපජානො හොති.

ආනන්දය, යම් කථායෙක් කල්ලේශයෙන්ගේ තුනුවට කරන්නේ චිත්තයාගේ විනීවරණයට සත්ප්‍රාය වූයේ ඒකාන්ත නිර්වේදය පිණිස විරාගය පිණිස නිරෝධය පිණිස උපගමය පිණිස අභිඤ්ඤ පිණිස සම්බෝධය පිණිස නිව්‍යාණය පිණිස වැටේ ද, කෙබඳු කථා යැ යත්: අල්පේච්ඡකථා, සන්තුෂ්ඨිකථා, ප්‍රච්චෙකකථා, අසංසග්ගකථා, චීරියාරමභකථා, සීලකථා, සමාධිකථා, ප්‍රඤ්ඤකථා, විමුක්තිකථා, විමුක්ති ඤ්ඤාණදස්සනකථා යයි' මෙසේ මෙබඳු කථා කියමි' යි කියා මෙසෙයින් එහි සම්ප්‍රඥන ඇති වෙයි.

ආනන්දය, ඉදින් මේ විහාරයෙන් විහරණ කරන ඒ මහණහට විතකීය පිණිස සිත නැමේ නම්, ඒ මහණ යම් ඒ විතකී කෙනෙක් හීන වූවාහු ශ්‍රාමා වූවාහු පුහුදුනන් කෙරෙහි පවත්නාහු අනායඪී වූවාහු අනඤ්ඤානා වූවාහු නිර්වේදයට නො වැටෙන්නාහු විරාගයට නො වැටෙන්නාහු නිරෝධයට නො වැටෙන්නාහු උපගමයට නො වැටෙන්නාහු අභිඤ්ඤට නො වැටෙන්නාහු සම්බෝධයට නො වැටෙන්නාහු නිවනට නො වැටෙන්නාහු වෙන් ද, කෙබඳු විතකීයෝ යැ යත්: 'කාමචිතකී යැ, ව්‍යාපාද විතකී යැ, විහිංසාවිතකී යි. මෙසේ මෙබඳු විතකීයන් විතකීණය නො කෙරෙමි' යි කියා මෙසේ එහි සම්ප්‍රඥන ඇති වෙයි.

ආනන්දය, යම් විතකී කෙනෙක් ආයඪී වූවාහු නෙයයඪීණික වූවාහු ඒ විතකීණ කරනුවන් මොනොවට දුක් කෙළවර කරනු පිණිස පමුණුවන් ද, කෙබඳු විතකීයෝ යැ යත්: 'නිෂ්කාමචිතකී යැ, අව්‍යාපාදචිතකී යැ, අවිහිංසාවිතකී යි. මෙසේ මෙබඳු විතකීයන් විතකීණ කෙරෙමි' යි කියා මෙසෙයින් මෙහි සම්ප්‍රඥන ඇති වෙයි.

පඤ්ච බො ඉමෙ ආනන්ද, කාමගුණා, කතමෙ පඤ්ච: චක්ඛවිඤ්ඤායා රුපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරුපා කාමුපසංහිතා රජනීයා, සොතවිඤ්ඤායා සඤ්ඤා - පෙ- සානවිඤ්ඤායා ගන්ධා -පෙ- ජීවහාවිඤ්ඤායා රසා -පෙ- කායවිඤ්ඤායා චොඨ්ඨබ්බා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරුපා කාමුපසංහිතා රජනීයා. ඉමෙ බො ආනන්ද, පඤ්චකාමගුණා, යත් භික්ඛුනා අභිකම්මං සකං චිත්තං පච්චෙකම්මිති.

අතී නු බො මෙ ඉමෙසු පඤ්චසු කාමගුණෙසු අඤ්ඤාතරසම්මිං වා අඤ්ඤාතරසම්මිං වා ආයතනෙ උප්පජ්ජති වෙනසො සමුද්දවාරොති.

සවෙ ආනන්ද, භික්ඛු පච්චෙකම්මානො එවං පජානාති: අතී බො මෙ ඉමෙසු පඤ්චසු කාමගුණෙසු අඤ්ඤාතරසම්මිං වා අඤ්ඤාතරසම්මිං වා ආයතනෙ උප්පජ්ජති වෙනසො සමුද්දවාරොති. එවං සන්තමෙතං ආනන්ද, භික්ඛු එවං පජානාති: යො බො ඉමෙසු පඤ්චසු කාමගුණෙසු ඡන්දරාගො, සො මෙ අප්පභීනොති. ඉතිහ තත් සම්පජානො හොති.

සවෙ පනානන්ද, භික්ඛු පච්චෙකම්මානො එවං පජානාති. නතී බො මෙ ඉමෙසු පඤ්චසු කාමගුණෙසු අඤ්ඤාතරසම්මිං වා අඤ්ඤාතරසම්මිං වා ආයතනෙ උප්පජ්ජති වෙනසො සමුද්දවාරොති, එවං සන්තමෙතං ආනන්ද, භික්ඛු එවං පජානාති: යො බො ඉමෙසු පඤ්චසු කාමගුණෙසු ඡන්දරාගො, සො මෙ පභීනොති. ඉතිහ තත් සම්පජානො හොති.

පඤ්ච බො ඉමෙ ආනන්ද, උපාදනකම්මානා, යත් භික්ඛුනා උදයබ්බයානුපස්සිනා විහාතම්මං. ඉති රුපං ඉති රුපස්ස සමුද්දයො, ඉති රුපස්ස අත්ඨමො. ඉති වෙදනා, ඉති වෙදනාය සමුද්දයො, ඉති වෙදනාය අත්ඨමො. ඉති සඤ්ඤා -පෙ- ඉති සඤ්ඤා -පෙ- ඉති විඤ්ඤාණං, ඉති විඤ්ඤාණස්ස සමුද්දයො, ඉති විඤ්ඤාණස්ස අත්ඨමොති.

තස්ස ඉමෙසු පඤ්චසුපාදනකම්මෙසු උදයබ්බයානුපස්සිනො විහරතො, යො පඤ්චසුපාදනකම්මෙසු අසම්මානො, සො පභීයාති.

එවං සන්තමෙතං ආනන්ද, භික්ඛු එවං පජානාති: යො බො ඉමෙසු පඤ්ච වසුපාදනකම්මෙසු අසම්මානො, සො මෙ පභීනොති. ඉතිහ තත් සම්පජානො හොති.

ඉමෙ බො තෙ ආනන්ද, ධම්මා එකන්තකුසලායතිකා අරියා ලොකුත්තරා අනවක කන්තා පාපිමතා.

ආනන්දය, මේ කාමගුණයෝ පස්දෙනෙක් වෙති. කවර පස්දෙනෙක යත්: ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියස්වභාව අරමුණු කොට උපදනා කාමයෙන් යුක්ත වූ රාගෝත්පත්තියට කාරණ වූ චක්ඛුර්විඤ්ඤනයෙන් දැක්ක යුතු රුපයෝ යැ ... ශ්‍රෝතවිඤ්ඤනයෙන් දතයුතු ශබ්දයෝ යැ ... ස්‍රාණවිඤ්ඤනයෙන් දතයුතු ගන්ධයෝ යැ ... ජිත්වා විඤ්ඤනයෙන් වින්දයුතු රසයෝ යැ ... ඉෂ්ටාලම්බන වූ කමනීය වූ මනවචන ප්‍රියස්වභාව අරමුණු කොට උපදනා කාමයෙන් යුක්ත වූ රාගෝත්පත්තියට කාරණ වූ කායවිඤ්ඤනයෙන් දත යුතු ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයෝ යි.

යම් කාමගුණයෙක මහණහු විසින් 'මේ පස්කම් ගුණයෙහි යම් යම් කාමගුණයෙක උපදනා චිත්තසමුද්දවාරයෙක් ඇද්දෝ'යි නිතර තම සිත ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා කළ යුතු වේ ද, ආනන්දය, මේ ඒ පස්කම්ගුණයෝ යි. ආනන්දය, ඉදින් මහණ ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා කරනුයේ මෙසේ නුවණින් දන්නේ වේ ද, කිසේ යැ යත්: 'මේ පස්කම්ගුණයෙහි අන්‍යතර අන්‍යතර ගුණයෙක මාගේ චිත්තසමුද්දවාරයෙක් උපදනේ ඇද්ද කියා යි. ආනන්දය, මහණ මෙසේ විද්‍යමාන වූ තෙල කරුණ මෙසේ නුවණින් දන්නේ යැ. කිසේ යැ යත්: 'මේ පස්කම් ගුණයෙහි යම් ඡන්දරාගයෙක් වී නම් මට ඒ ප්‍රභීණය යයි කියා යි. මෙසෙයින් එහි සම්ප්‍රඥන ඇත වෙයි.

ආනන්දය, ඉදින් මහණ ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා කරනුයේ මෙසේ නුවණින් දන්නේ වේ ද, කිසේ යැ යත්: 'මේ පස්කම් ගුණයෙහි අන්‍යතර අන්‍යතර ආයතනයෙක් මාගේ චිත්තසමුද්දවාරයෙක් නැත' කියා යි. ආනන්දය, ඒ මහණ මෙසේ විද්‍යමාන වූ තෙල කරුණ මෙසේ නුවණින් දන්නේ ය: මේ පඤ්චකාමගුණයන් කෙරෙහි යම් ඡන්දරාගයෙක් වී නම්, ඒ මට ප්‍රභීණය කියා යි. මෙසෙයින් එහි සම්ප්‍රඥන ඇති වෙයි.

ආනන්දය, මහණ යම් උපාදන ස්කන්ධයෙක උදයව්‍යය නුවණින් දක්නාහු විසින් විසිය යුතු වේ ද, එබඳු මේ උපාදන ස්කන්ධයෝ පස්දෙනෙකි. රුපය මෙසේ යැ, රුපසමුදය මෙසේ යැ, රුපයාගේ අස්තභිගමය මෙසේ යැ, වේදනා මෙසේ යැ, වේදනා සමුදය මෙසේ යැ, වේදනාවගේ අස්තභිගමය මෙසේ යැ, සංඥ මෙසේ යැ ... සංස්කාර මෙසේ යැ ... විඤ්ඤන මෙසේ යැ, විඤ්ඤනසමුදය මෙසේ යැ, විඤ්ඤනයාගේ අස්තභිගමය මෙසේ යැ' යි කියා යි.

මේ පඤ්චෝපාදනස්කන්ධයෙහි උදයව්‍යය නුවණින් දක්මින් වාස කරන ඒ මහණහට පඤ්චෝපාදන ස්කන්ධයෙහි යම් අස්මිමානයෙක් ඇද්ද, ඒ පහ වෙයි. ආනන්දය, මෙසේ විද්‍යමාන වූ තෙල කරුණ ඒ මහණ මෙසේ නුවණින් දනී: මේ පඤ්චෝපාදනස්කන්ධයෙහි යම් අස්මිමානයෙක් වී ද, ඒ මට ප්‍රභීණය කියා යි. මෙසේ එහි සම්ප්‍රඥන ඇති වෙයි.

ආනන්දය, ඒකාන්ත කුලයෙන් පැමිණි නිකෙලෙස් වූ ලෝකයෙහි විශිෂ්ට වූ මරහු විසින් නො ඇකමුණු ඒ දම්හු නම් මොහු ය:

තං කිං මඤ්ඤාසි ආනන්ද, කං අත්ථවසං සම්පසාමානො අරහති සාවකො ස්ථාරං අනුබන්ධිතං අපි පණ්ණස්මානොති.

භගවම්මුලකා නො භනෙන, ධම්මා භගවංනෙත්තිකා භගවංපටිසරණා. සාධු වත භනෙන, භගවන්තංයෙව පටිභාතු එතස්ස භාසිතස්ස අයො, භගවතො සුඤ්ඤා භික්ඛු ධාරෙස්සන්තීති.

න ඛො ආනන්ද, අරහති සාවකො ස්ථාරං අනුබන්ධිතං යද්දං සුත්තං ගෙය්‍යං වෙය්‍යාකරණං තස්ස හෙතු තං කිස්ස හෙතු: දීඝරත්තස්ස හි වො ආනන්ද, ධම්මා සුත්තා ධතා වචසා පරිචිතා මනසානුපෙකතිතා දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිධා.

යා ව ඛො අයං ආනන්ද, කථා අභිසලෙඛිකා වෙතො විනීවරණසප්පායා එකන්තනිබ්බිදය විරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාස සමෙබ්බාධාය නිබ්බානාය සංවත්තති. සෙය්‍යට්ඨං: අප්පච්ඡකථා සන්තුට්ඨිකථා පටිවෙකකථා අසංසග්ගකථා විරියාරමභකථා සීලකථා සමාධිකථා පඤ්ඤාකථා විමුක්තිකථා විමුක්තිඤ්ඤාදස්සනකථා.

එවරුපියා ඛො ආනන්ද, කථාය හෙතු අරහති සාවකො ස්ථාරං අනුබන්ධිතං අපි පණ්ණස්මානො.

එවං සනෙත ඛො ආනන්ද, ආචරියුපඤ්ඤො වො හොති. එවං සනෙත අනෙතවාසුපඤ්ඤො වො හොති. එවං සනෙත බ්‍රහ්මචාරුපඤ්ඤො වො හොති.

කථං වානන්ද, ආචරියුපඤ්ඤො වො හොති:

ඉධානන්ද, එකච්චො ස්ථා විචිත්තං සෙනාසනං භජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමූලං පබ්බතං කන්දරං ගිරිගුහං සුසානං වනපථං අඛොකාසං පලාලපුඤ්ඤං. තස්ස තථා වූපකට්ඨස්ස විහරතො අනවාචටන්ති බ්‍රාහ්මණගහපතිකා නෙගමා වෙච ජානපද ව. සො අනවාචටන්තෙසු බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙසු නෙගමෙසු වෙච ජානපදෙසු ව

මුච්ඡති, නිකාමයති, ගෙධං ආපජ්ජති, ආවට්ඨි ඛාහුලාය. අයං වූචතානන්ද, උපඤ්ඤො ආචරියො. ආචරියුපඤ්ඤො වො අවධිංසු නං පාපකා අකුසලා ධම්මා සංකිලෙසිකා පොනොඛවිකා සදරා දුක්ඛවිපාකා ආයතිං ජාතිජරාමරණයා, එවං ඛො ආනන්ද, ආචරියුපඤ්ඤො වො හොති.

කථං වානන්ද, අනෙතවාසුපඤ්ඤො වො හොති: තස්සෙව ඛො පනානන්ද, සත්ථු සාවකො තස්ස සත්ථු විචෙකමනුබ්‍රාහ්මණයමානො විචිත්තං සෙනාසනං භජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමූලං පබ්බතං කන්දරං ගිරිගුහං සුසානං වනපථං අඛොකාසං පලාලපුඤ්ඤං. තස්ස තථා වූපකට්ඨස්ස විහරතො අනවාචටන්ති බ්‍රාහ්මණගහපතිකා නෙගමා වෙච ජානපද ව. යො අනවාචටන්තෙසු

ආනන්දය, ඒ කෙසේ භගනෙහි ද ශ්‍රාවකයා කිනම් අත්ථියක් දක්මින් නෙරතුදු ශාස්තෘන් නුහුබදනට නිසි වේ ද?

වහන්ස, දහම්හු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුල් කොට ඇත. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නේතෘ කොට ඇත. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිළිසරණ කොට ඇත. වහන්ස තෙල භාෂිතයාගේ අත් නුබ වහන්සේට මැ වැටුණේ නම් මනාමැනු, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ බස් අසා භික්ඛු ධර්මි සැල කළෝ.

ආනන්දය, ශ්‍රාවකයා සුත්‍ර ය, ගෙය ය, වෙය්‍යාකරණ ය යන ඒ හේතු කොට ශාස්තෘන් වහන්සේ නුහුබදනට නිසි වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: ආනන්දය, පැවිදි ව බොහෝ කල් ඇත්තහු විසින් පය්‍යාප්තිධම්මයෝ අසන ලදහ, ධරන ලදහ, බසින් පුරුදු කරන ලදහ, සිතින් දක්නා ලදහ, ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ කරන ලදහ.

ආනන්දය, යම් ක්ලේශයන්ගේ තුනුබව කරන්තාහු වෙතෝවිනීවරණයට සත්ප්‍රාය වූවාහු ඒකාන්ත නිර්වේදය පිණිස විරාගය පිණිස නිරෝධය පිණිස උපගම පිණිස අභිඤ්ඤා පිණිස සම්බෝධය පිණිස නිව්ඤ්ඤා පිණිස වැටෙත් ද, ඔහු කවරහ යත්: අල්පේච්ඡකථා යැ, සන්තුෂ්ටිකථා යැ, ප්‍රච්චෙකකථා යැ, අසංසරීකථා යැ, වියාරම්භකථා යැ, ශීලකථා යැ, සමාධිකථා යැ, ප්‍රඥකථා යැ, විමුක්තිකථා යැ, විමුක්තිඤ්ඤාදස්සනකථා යැ යන මොහු යි.

ආනන්දය, ශ්‍රාවකයා නෙරතුදු මෙවන් කථාහෙතෙයෙන් ශාස්තෘන් වහන්සේ නුහුබද යන්නට නිසි වෙයි.

ආනන්දය, මෙසේ ආචාර්ය්‍යපදව වෙයි, මෙසේ වත් ම අන්තේවාසිකෝපදව වෙයි. මෙසේ වත් ම බ්‍රහ්මචාරුපදව වේ.

ආනන්දය, කෙසේ ආචාර්ය්‍යපදව වේ යැ යත්: ආනන්දය, මෙලො වැ ඇතැම් ශාස්තෘවරයෙක් අරණ්‍ය ය, වෘක්ඛමූල ය, පච්ඡන ය, කඳුරැලි ය, ගිරිගුහා ය, ශ්මසාන ය, වන ප්‍රස්ථ ය, අභ්‍යවකාශ ය, පලාලපුඤ්ඤ යයි විචික්ඛ ශායනාසන ඇසුරු කෙරෙයි. එසේ එකලා වැ වාස කරන ඔහු වෙත බමුණු ගැහැවියෝ ද නියම්ගම්වැස්සෝ ද දනව්වැස්සෝ ද එළැඹෙත්. හේ බමුණු ගැහැවියන් නියම්ගම්වැස්සන් දනව්වැස්සන් එළැඹෙන කල තෘෂ්ණායෙන් මූර්ඡිත වෙයි නිකාම කෙරෙයි, ගිජුබවට පැමිණෙයි, ප්‍රත්‍යයබාහුලයට වැටෙයි.

ආනන්දය, මේ ආචාර්ය්‍යපදව යයි කියනු ලැබේ. ආචාර්ය්‍යපදව හේතූයෙන් සංක්ලේශයට හිත වූ පුනභීවය පිණිස පවත්නා දරුප් සහිත දු:ඛවිපාක ඇති මත්‍රයෙහි ජාතිජරාමරණයට හිත වූ පාපක අකුශලධම්මයෝ ඒ ආචාර්ය්‍යවරයා ගුණ මරණයෙන් මැරූහ. ආනන්දය, මෙසේ ආචාර්ය්‍යයාහට උපදව වෙයි.

ආනන්දය, කීසෙයින් අන්තේවාසිකෝපදව වේ යැ යත්: ආනන්දය, ඒ ශාස්තෘහුගේ මැ සවිචෙක් ඒ ශාස්තෘහුගේ විචේකය අනුව වඩනුයේ අරණ්‍ය ය, වෘක්ඛමූල ය, පච්ඡන ය, කඳුරු ය, ගිරිලෙන, සොහොන, වනපෙන, අභ්‍යවකාශ ය, පිදුරුකිලිය යන සෙනසුන් ඇසුරු සෙවෙයි. එසෙයින් එකලා වැ වාස කරන ඔහු වෙත බමුණු ගැහැවියන් හා නියම්ගම් වැස්සෝ ද දනව්වැස්සෝ ද එළැඹෙති. හේ බමුණු ගැහැවියන් හා නියම්ගම්

බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙසු නෙගමෙසු වෙව ජානපදෙසු ව මුළුති, නිකාමයති, ගෙඩං ආපජ්ජති, ආවටති බාහුලොය. අයං චුළුතානඤ, උපඤ්චො අනෙතවාසී. අනෙතවාසුපඤ්චෙන අවධිංසු නං පාපකා අකුසලා ධම්මා සංකිලෙසිකා පොනොභවිකා සදරා දුක්ඛවිපාකා ආයතිං ජාතිජරාමරණයා. එවං ඛො ආනඤ, අනෙතවාසුපඤ්චො හොති.

කථං වානඤ, බ්‍රහ්මචාරුපඤ්චො හොති: ඉධානඤ, තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං සමමාසමුද්ධො විජ්ජාවරණසමපනො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථී සඤ්චා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා. සො විචිත්තං සෙනාසනං හජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමුලං පඛතං කඤ්ඤං ගිරිගුහං සුසානං වනපඤ්චං අඛොකාසං පලාලපුඤ්ඤං. තස්ස තථා චූපකධම්මස්ස විහරතො අනවාචටනති බ්‍රාහ්මණගහපතිකා නෙගමා වෙව ජානපද ව. සො අනවාචටනෙසු බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙසු නෙගමෙසු වෙව ජානපදෙසු ව න මුළුති, න නිකාමයති, න ගෙඩං ආපජ්ජති. න ආවටති බාහුලොය.

තස්සෙව ඛො පනානඤ, සඤ්චු සාවකො තස්ස සඤ්චු විවෙකමනුබ්‍රහ්මණයමානො විචිත්තං සෙනාසනං හජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමුලං පඛතං කඤ්ඤං ගිරිගුහං සුසානං වනපඤ්චං අඛොකාසං පලාලපුඤ්ඤං. තස්ස තථා චූපකධම්මස්ස විහරතො අනවාචටනති බ්‍රාහ්මණගහපතිකා නෙගමා වෙව ජානපද ව. සො අනවාචටනෙසු බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙසු නෙගමෙසු වෙව ජානපදෙසු ව මුළුති, නිකාමයති, ගෙඩං ආපජ්ජති. ආවටති බාහුලොය. අයං චුළුතානඤ, උපඤ්චො බ්‍රහ්මචාරී බ්‍රහ්මචාරුපඤ්චෙන අවධිංසු නං පාපකා අකුසලා ධම්මා සංකිලෙසිකා පොනොභවිකා සදරා දුක්ඛවිපාකා ආයතිං ජාතිජරාමරණයා. එවං ඛො ආනඤ, බ්‍රහ්මචාරුපඤ්චො හොති.

තත්‍රානඤ, යො වෙචායං ආචරිඤ්චො යො ව අනෙතවාසුපඤ්චො, අයං තෙහි බ්‍රහ්මචාරුපඤ්චො දුක්ඛවිපාකතරො වෙව කට්ඨකවිපාකතරො ව, අපි ච විනිපාතාය සංවත්තති.

තස්මාතිහ මං ආනඤ, මිත්තවතාය සමුදවරථ, මා සපත්තවතාය. තං වො භවිස්සති දීඝරත්තං හිතාය සුඛාය.

කථං වානඤ, සඤ්චාරං සාවකා සපත්තවතාය සමුදවරනති නො මිත්තවතාය: ඉධානඤ, සඤ්චා සාවකානං ධම්මං දෙසෙති අනුකමපකො හිතෙසී අනුකමපං උපාදය ඉදං වො හිතාය ඉදං වො සුඛායාති. තස්ස සාවකා න සුස්සුසන්ති, න

වැස්සනුදු දනවිවැස්සනුදු එළැඹෙත් ම තෘෂ්ණාමුච්ඡායෙන් මුසපත් වෙයි, නිකාම කෙරෙයි, ගිජුබවට පැමිණෙයි, බාහුලයට වැටෙයි. ආනඤය, මේ අන්තේවාසීකෝපද්‍රව යයි කියනු ලැබේ. අන්තේවාසීකෝපද්‍රව හේතුවෙන් කෙලෙසන පුනභීවය කරන දරථ සහිත දු:ඛවිපාක දෙන මතුයෙහි ජාතිජරාමරණ උදකරන ලාමක අකුසලදහම්හු ඒ අතවැස්සා ගුණමරණයෙන් මැරුන. ආනඤය, මෙසේ අන්තේවාසීකෝපද්‍රව වෙයි.

ආනඤය, කෙසේ බ්‍රහ්මචාරී උපද්‍රව වේ යැ යත්: ආනඤය, මෙලොවැ අහීත්, සම් යක්සම්බුද්ධ, විද්‍යාවරණසම්පන්න, සුගත වූ, ලෝකවිද්, අනුත්තර පුරුෂදමාසාරථී වූ, දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘ වූ, චතුස්සත්‍යාවබෝධ කළ භාග්‍යවත් වූ තථාගතයන් වහන්සේ උපදනා සේක. ඔබ අරණ්‍ය ය, වෘක්ෂමුල ය, පචීත ය, කඤ්ඤ ය, ගභ්වර ය, ශ්මසාන ය, වනප්‍රස්ථ ය, අභ්‍යවකාශ ය, පලාලපුඤ්ඤ යයි විචික්ත ශායනාසන සෙවුනි. එසේ එකලා ව වාස කරන ඔබ වෙත බමුණුගැහැවියෝ ද නියම්ගම්වැස්සෝ ද දනවිවැස්සෝ ද පැමිණෙති. ඔබ බමුණු ගැහැවියනුදු නියම්ගම් වැසියනුදු දනවිවැසියනුදු පැමිණෙන කල මුර්ච්ඡිත නො වෙති, නිකාම නො කෙරෙති, ගේධයට නො පැමිණෙති, බාහුලයට නො වැටෙත්.

ආනඤය, ඒ තථාගත ශාස්තෘන්ගේ මැ සවිචෙක් ඒ ශාස්තෘන්ගේ විචේකය වඩන්නේ අරණ, රුක්මුල, පචී, කඤ්ඤ, ලෙන, සොහොන, වනපෙන, එළිමහන, පිදුරුකිළි යයි ජනසුන් සෙනසුන් සෙවී. එසේ එකලා වැ වාස කරන ඔහු වෙත බ්‍රාහ්මණ ගහපතියෝ ද නිගමවාසීහු ද ජනපදවාසීහු ද පැමිණෙති. හේ බ්‍රාහ්මණ ගහපතියනුදු නිගමවාසීහුද ජනපදවාසීහුද පැමිණෙත් ම තෘෂ්ණාමුච්ඡායෙන් මුර්ච්ඡිත වෙයි, නිකාම කෙරෙයි, ගේධයට පැමිණෙයි, බාහුලයට වැටෙයි. ආනඤය, මේ බ්‍රහ්මචාරීඋපද්‍රව යයි කියනු ලැබේ. බ්‍රහ්මචාරී උපද්‍රව හේතුවෙන් සංක්ලේශයට හිත වූ පුනභීවයට වැටෙන සදර වූ දු:ඛවිපාක වූ මතු ජාතිජරාමරණයට කරුණු වූ ලමු අකුසලදහම්හු ඒ බ්‍රම්සරහු ගුණමරණයෙන් මැරුන.

ආනඤය, එහි යම් ආවායෙහිපද්‍රවයෙක් ඇද්ද, යම් අන්තේවාසීකෝපද්‍රවයෙක් ඇද්ද, ඒ උපද්‍රවයනට වඩා මේ බ්‍රහ්මචාරීඋපද්‍රවය දු:ඛවිපාකතර වෙයි. කට්ඨකවිපාකතර ද වෙයි. තවද විනිපාතයට වැටෙයි.

ආනඤය, එකරුණෙන් මා මෙත්තාප්‍රතිපත්තියෙන් ව්‍යවහාර කරව, වෙරප්‍රතිපත්තියෙන් ව්‍යවහාර නො කරව, එය තොපට දීඝරාත්‍රියෙහි හිත පිණිස සුව පිණිස වෙයි. ආනඤය, කෙසේ සවිචෝ ශාස්තෘන් වහන්සේ වෙරප්‍රතිපත්තියෙන් ව්‍යවහාර කෙරෙති යත්: මෙත්තාප්‍රතිපත්තියෙන් ව්‍යවහාර නො කෙරෙති යත්: 'ආනඤය, මෙලොවැ ශාස්තෘන් වහන්සේ අනුකම්පා ඇති වැ හිතෙහි වැ අනුකම්පා පිණිස සවිචනට දහම් දෙසති. 'මෙය තොපට හිතපිණිස ය, මෙය තොපට සුව පිණිස ය කියා යි. සවිචෝ ඔබගේ වචනය නො අසනු කැමැති වෙති, කන් නො නතු කෙරෙති, දනගනුවට සිත

සෞතං ඔදහනති, න අඤ්ඤා විතතං උපධංචෙතති. වොකකමම ව සන්ථුසාසනා වත්තනති. එවං ඛො ආනන්ද, සඨාරං සාවකා සපත්තවතාය සමුදවරනති නො මිත්තවතාය.

කථඤ්ඤානන්ද, සඨාරං සාවකා මිත්තවතාය සමුදවරනති නො සපත්තවතාය: ඉධානන්ද, සඨා සාවකානං ධම්මං දෙසෙති අනුකම්පකො හිතෙසී අනුකම්පං උපාදය: ඉදං වො හිතාය ඉදං වො සුඛායාති. තස්ස සාවකා සුසංසුසනති, සෞතං ඔදහනති, අඤ්ඤා විතතං උපධංචෙතති, න ව වොකකම සන්ථුසාසනා වත්තනති. එවං ඛො ආනන්ද, සඨාරං සාවකා මිත්තවතාය සමුදවරනති, නො සපත්තවතාය. තස්මාතිහ මං ආනන්ද, මිත්තවතාය සමුදවරථ, මා සපත්තවතාය. තං වො භවිස්සති දීඝරත්තං හිතාය සුඛාය.

න ඛො අහං ආනන්ද, තථා පරකකම්ඣ්සාමි. යථා කුමහකාරො ආමකෙ ආමකමතෙත. නිග්ගහ නිග්ගහාහං ආනන්ද, වකඛාමි. පච්ඤා ආනන්ද, පච්ඤා වකඛාමි. යො සාරො සො ධස්සතීති.

ඉදමචොච භගවා. අත්තමනො ආයස්මා ආනන්දෙ භගවතො භාසිතං අභිනන්දීති.

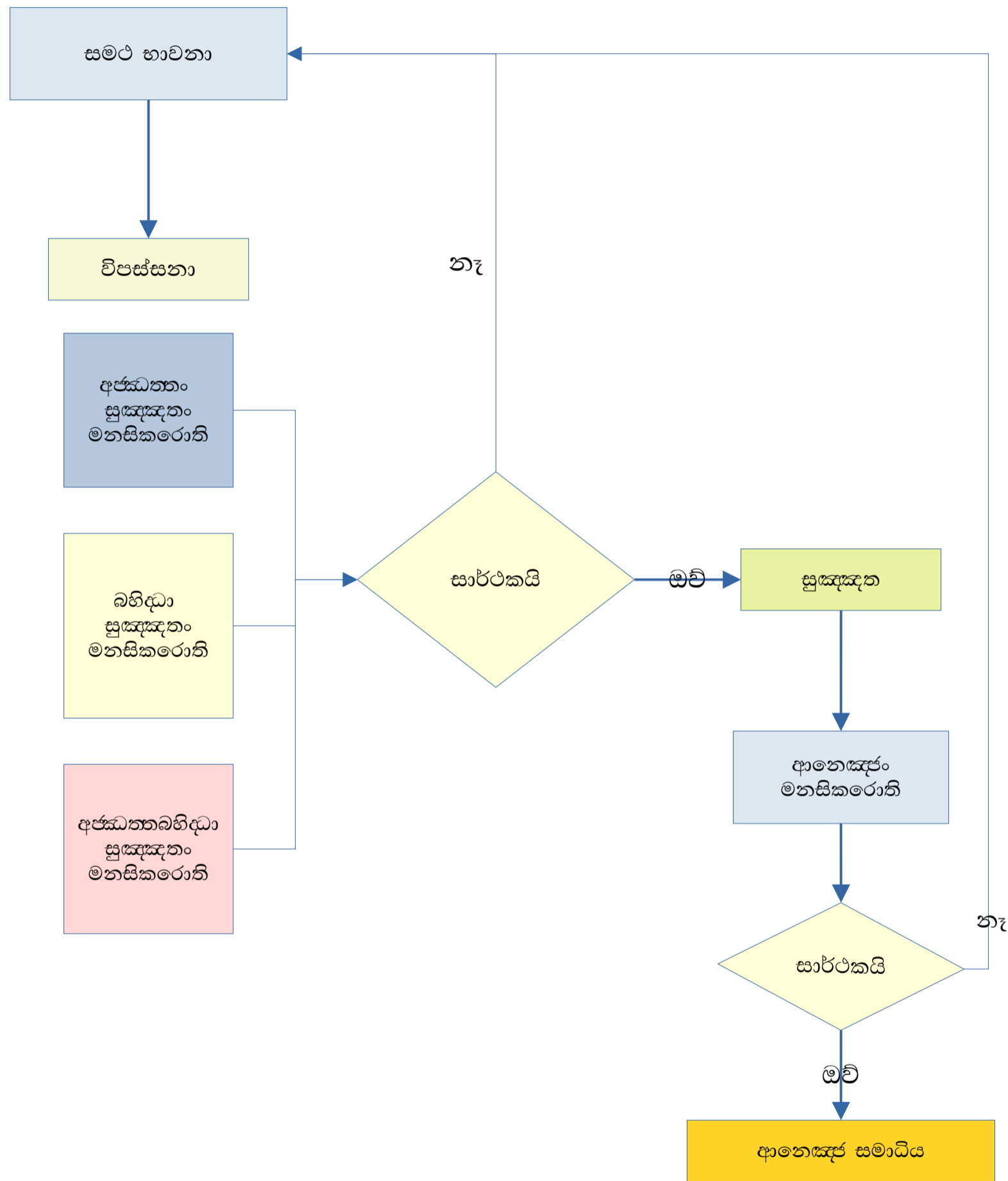
නො ඵලවති, ශාස්තෘශාසනයෙන් ඉවත් වූ වැටෙත්. ආනන්දය, මෙසේ සච්චෝ ශාස්තෘන් වහන්සේ වෙරප්පතිපත්තියෙන් ව්‍යවහාර කෙරෙති. මෙත්තාප්පතිපත්තියෙන් ව්‍යවහාර නො කෙරෙත්.

ආනන්දය, කෙසේ සච්චෝ ශාස්තෘන් වහන්සේ මෙත්තාප්පතිපත්තියෙන් ව්‍යවහාර කෙරෙති යත්: වෙරප්පතිපත්තියෙන් ව්‍යවහාර නො කෙරෙති යත්: 'ආනන්දය, මෙලොවු ශාස්තෘන් වහන්සේ අනුකම්පක ව හිතෙතී ව අනුකම්පා පිණිස සච්චනට දහම් දෙසති. 'මෙය තොපට හිත පිණිස ය, මෙය තොපට සුව පිණිස ය කියා' යි. සච්චෝ ඔබගේ වචනය අසනු කැමැති වෙති, කන් නතු කෙරෙති, දූතගන්තට සිත ඵලවති, ශාස්තෘශාසනයෙන් ඉවත් ව නො ද වැටෙත්.

ආනන්දය, මෙසෙයිත් සච්චෝ ශාස්තෘන් වහන්සේ මෙත්තාප්පතිපත්තියෙන් ව්‍යවහාර කෙරෙති, වෙරප්පතිපත්තියෙන් ව්‍යවහාර නො කෙරෙත්. ආනන්දය, එකරුණෙන් මා මෙත්තාප්පතිපත්තියෙන් ව්‍යවහාර කරව, වෙරප්පතිපත්තියෙන් ව්‍යවහාර නො කරව, එය තොපට දීඝරාත්‍රයෙහි හිත පිණිස සුව පිණිස වෙයි.

ආනන්දය, යම් පරිදි කුම්භකාරයෙක් අපක්ව වූ අමු මැටිබඳුනෙහි ක්‍රියා කෙරේ ද, මම එපරිදි නො පිළිපදිමි. ආනන්දය, මම පුනපුනා නිග්ග කොට කියමි. ආනන්දය, දෙස් පුනපුනා නෙර කියමි. යම් සාරයෙක් ඇද්ද, ඒ සිටුනේය කියා යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ මහාසුඤ්ඤාන සුත වදළ සේක. සතුටු සිත් ඇති ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුටින් පිළිගත්හ.

සලායතනවිභවය සූත්‍රය : මජ්ඣිමනිකාය

එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා සාවඤ්චියං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතස්සි භික්ඛවොති. භදනෙතති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොස්සං. භගවා එතදවොච: සලායතනවිභවයං වො භික්ඛවෙ, දෙසිස්සාමි. තං සුඤ්චං සාධුකං මනසි කරොථ. භාසිස්සාමිති.

එවං භනෙතති ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොස්සං. භගවා එතදවොච:

ඡ අජ්ඣත්තිකානි ආයතනානි වෙදිතඛොනි.

ඡ ඛාහිරානි ආයතනානි වෙදිතඛොනි.

ඡ විඤ්ඤාණකායා වෙදිතඛො.

ඡ එස්සකායා වෙදිතඛො.

අධාරස් මනොපච්චාරා වෙදිතඛො.

ඡත්තිංස සත්තපද වෙදිතඛො.

තත්‍රිදං නිස්සාය ඉදං පඡනථ

තයො සතිපධානා යදරියො සෙවති, යදරියො සෙවමානො සඤ්ඤා ගණමනුසාසිතුමරහති, සො වුච්චති යොග්ගාවරියානං අනුත්තරො පුරිසදම මසාරථි'ති. අයමුදෙදො සලායතනවිභවයස්ස.

ඡ අජ්ඣත්තිකානි ආයතනානි වෙදිතඛොනීති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං, කිඤ්ඤ වෙතං පටිච්ච වුත්තං: වකඛායතනං සොතායතනං ඝානායතනං ඡ්චහායතනං කායායතනං මනායතනං. ඡ අජ්ඣත්තිකානි ආයතනානි වෙදිතඛොනීති ඉති යං තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

ඡ ඛාහිරානි ආයතනානි වෙදිතඛොනීති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං, කිඤ්ඤවතං පටිච්ච වුත්තං: රුපායතනං සඤ්ඤායතනං ගඤ්ඤායතනං රසායතනං ඵොධාඛායතනං ධමමායතනං. ඡ ඛාහිරානි ආයතනානි වෙදිතඛොනීති ඉති යං තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

ඡ විඤ්ඤාණකායා වෙදිතඛොනි ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං. කිඤ්ඤවතං පටිච්ච වුත්තං: වකඛුවිඤ්ඤාණං සොතවිඤ්ඤාණං ඝානවිඤ්ඤාණං ඡ්චහාවිඤ්ඤාණං කායවිඤ්ඤාණං මනොවිඤ්ඤාණං. ඡ විඤ්ඤාණකායා වෙදිතඛොනි ඉති යං තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

මා විසින් මෙසේ අසනලද: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සමීපයෙහි වූ අනේපිඬු මහසිටුහුගේ දෙවරම් වෙහෙර වැඩවාස කරනසේක. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි' යි භික්ඛුන් ඇමතුසේක. 'වහන්සැ' යි ඒ භික්ඛුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල සූත්‍රය වදළසේක: 'මහණෙනි, තොපට ෂඩායතනවිභවය දෙසමි. ඒ අසව, මනාකොට මෙනෙහි කරව, කියමි' යි වදළේ. 'වහන්ස, එසේ යැ' යි ඒ භික්ඛුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළසේක.

සවැදැරුම් ආධ්‍යාත්මික ආයතනයේ දතයුත්තාහ.

සවැදැරුම් ඛාහිර ආයතනයේ දතයුත්තාහ.

සවැදැරුම් විඤ්ඤාකායයේ දතයුත්තාහ.

සවැදැරුම් ස්පඨිකායයේ දතයුත්තාහ.

අටළොස් මනෝපච්චාරයේ දතයුත්තාහ.

සතිස් සත්ඵපදයේ දතයුත්තාහ.

එහි 'මෙය නිසා මෙය දුරු කරව' යනු දතයුත්තේ යැ.

ආයථී තෙමේ යම් සීවටනක් සෙවුනේ වේ ද, ආයථී තෙමේ යම් සීවටනක් සෙවුනේ ගාස්තා වී ගණානුගාසනාවට නිසි වේ ද, ඒ තුන් සීවටනහු දතයුත්තාහ. හේ 'ආචාර ශික්‍ෂණ කරන යොග්ගාවාරීන් අතුරින් අනුත්තර වූ "පුරුෂදමාසාරථී" යයි කියනු ලැබේ, යනු දතයුත්තේ යැ. ෂඩායතනවිභවයාගේ මේ උද්දේස යි.

'සවැදැරුම් ආධ්‍යාත්මික ආයතනයේ දතයුත්තාහ' යි මෙසේ තෙල බසෙක් කියන ලද ද, තෙල කුමක් සඳහා කියන ලද යැ යත්: වක්‍ෂුරායතන යැ, ශ්‍රෝත්‍රායතන යැ, ස්‍රාණායතන යැ, ඡ්ච්චායතන යැ, කායායතන යැ, මනායතන යි. 'සවැදැරුම් ආධ්‍යාත්මික ආයතනයේ දතයුත්තාහ' යි මෙසෙයින් යම් බසෙක් කියන ලද ද, තෙල මෙය සඳහා කියන ලදී.

'සවැදැරුම් ඛාහිර ආයතනයේ දතයුත්තාහ' යි මෙසෙයින් තෙල බසෙක් කියන ලද ද, තෙල කුමක් පිණිස කියනලද යැ යත්: රුපායතන යැ, ගඛදයතන යැ, ගඤ්ඤායතන යැ, රසායතන යැ, ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යායතන යැ, ධමායතන යි. 'සවැදැරුම් ඛාහිර ආයතනයේ දතයුත්තාහ' යි මෙසේ යම් බසෙක් කියන ලද ද, තෙල මෙය සඳහා කියන ලදී.

'සවැදැරුම් විඤ්ඤාකායයේ දතයුත්තාහ' යි මෙසෙයින් තෙල බසෙක් කියනලද ද, තෙල කුමක් සඳහා කියනලද යැ යත්: වක්‍ෂුර්විඤ්ඤා යැ, ශ්‍රෝත්‍රවිඤ්ඤා යැ, ස්‍රාණවිඤ්ඤා යැ, ඡ්ච්චාවිඤ්ඤා යැ, කායවිඤ්ඤා යැ, මනොවිඤ්ඤා යි. 'සවැදැරුම් විඤ්ඤාකායයේ දතයුත්තාහ' යි මෙසෙයින් යම් බසෙක් කියනලද ද, තෙල මෙය සඳහා කියන ලදී.

ඡ එසසකායා වෙදිතබ්බාති ඉති බො පනෙනං වුත්තං, කිඤ්ඤවතං පටිච්ච වුත්තං: වකඛුසමච්ඤ්ඤා සොනසමච්ඤ්ඤා ඝානසමච්ඤ්ඤා ජ්වහාසමච්ඤ්ඤා කායසම ච්ඤ්ඤා මනොසමච්ඤ්ඤා. ඡ එසසකායා වෙදිතබ්බාති ඉති යං තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

අධාරස මනොපච්චාරා වෙදිතබ්බාති ඉති බො පනෙනං වුත්තං, කිඤ්ඤවතං පටිච්ච වුත්තං: වකඛුනා රූපං දිස්වා සොමනස්සධ්මානියං රූපං උපච්චරති, දෙමනස්සධ්මානියං රූපං උපච්චරති, උපෙකධ්මානියං රූපං උපච්චරති. සොතෙන සඤ්ඤං සුඤ්ඤා -පෙ- ඝාතෙන ගන්ධං ඝායිඤ්ඤා -පෙ- ජ්වහාය රසං ඝායිඤ්ඤා -පෙ- කායෙන චොධ්මබ්බං චුස්ඤ්ඤා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය සොමනස්සධ්මානියං ධම්මං උපච්චරති, දෙමනස්සධ්මානියං ධම්මං උපච්චරති, උපෙකධ්මානියං ධම්මං උපච්චරති. ඉති ඡ සොමනස්සුපච්චාරා, ඡ දෙමනස්සුපච්චාරා, ඡ උපෙකුපච්චාරා, අධාරස මනොපච්චාරා වෙදිතබ්බාති ඉති යං තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

ඡතතිංස සත්තපද වෙදිතබ්බාති ඉති බො පනෙනං වුත්තං. කිඤ්ඤව තං පටිච්ච වුත්තං: ඡ ගෙහසීතානි සොමනස්සානි, ඡ නෙකධම්මසීතානි සොමනස්සානි, ඡ ගෙහසීතානි දෙමනස්සානි, ඡ නෙකධම්මසීතානි දෙමනස්සානි, ඡ ගෙහසීතා උපෙකබ්බා, ඡ නෙකධම්මසීතා උපෙකබ්බා.

තඤ්ඤා කතමානි **ඡ ගෙහසීතානි සොමනස්සානි:** වකඛුවිඤ්ඤායානං රූපානං ඉධ්මානං කන්තානං මනාපානං මනොරමානං ලොකාමිසපටිසංයුත්තානං පටිලාභං වා පටිලාභතො සමනුපස්සතො පුබ්බෙ වා පටිලභපුබ්බං අතීතං නිරුද්ධං විපරිණතං සමනුස්සරතො උප්පජ්ජති සොමනස සං. යං චචරූපං සොමනස්සං ඉදං වුච්චති ගෙහසීතං සොමනස්සං. සොතවිඤ්ඤායානං සඤ්ඤං -පෙ- ඝාතවිඤ්ඤායානං ගන්ධානං -පෙ- ජ්ව හාවිඤ්ඤායානං රසානං -පෙ- කායවිඤ්ඤායානං චොධ්මබ්බානං -පෙ- මනොවිඤ්ඤායානං ධම්මානං ඉධ්මානං කන්තානං මනාපානං මනොරමානං ලොකාමිසපටිසංයුත්තානං පටිලාභං වා පටිලාභතො සමනුපස්සතො පුබ්බෙ වා පටිලභපුබ්බං අතීතං නිරුද්ධං විපරිණතං සමනුස්සරතො උප්පජ්ජති සොමනස සං. යං චචරූපං සොමනස්සං, ඉදං වුච්චති ගෙහසීතං සොමනස්සං. ඉමානි ඡ ගෙහසීතානි සොමනස්සානි.

'සච්චදරුම් ස්පඨිකයයෝ දතයුත්තාන' යි මෙසෙයින් තෙල බසෙක් කියනලද ද, තෙල කුමක් සඳහා කියනලද යැ යත්: වක්ඛුස්සංස්පඨි යැ, ශ්‍රෝත්‍රසංස්පඨි යැ, ඝ්‍රාණරසංස්පඨි යැ, ජ්වහාසංස්පඨි යැ, කායසංස්පඨි යැ, මනාසංස්පඨි යි. 'සච්චදරුම් ස්පඨිකයයෝ දතයුත්තාන' යි මෙසෙයින් යම් බසෙක් කියන ලද ද, තෙල මෙය සඳහා කියන ලදී.

'අටළොස් මනෝපච්චාරයෝ දතයුත්තාන' යි මෙසෙයින් තෙල බසෙක් කියන ලද ද, තෙල කුමක් සඳහා කියනලද යැ යත්: ඇසින් සෞමනසයට ප්‍රත්‍ය වූ රූප දෑක රූපෝපච්චාර කෙරෙයි. දෞමනසයට ප්‍රත්‍ය වූ රූප දෑක රූපෝපච්චාර කෙරෙයි. උපේක්‍ෂාවට ප්‍රත්‍ය වූ රූප දෑක රූපෝපච්චාර කෙරෙයි. ශ්‍රෝත්‍රයෙන් ශබ්ද අසා ... ස් රාණයෙන් ගන්ධාඝ්‍රාණ කොට ... ජ්ව්හායෙන් රස ආස්වාදය කොට ... කයින් ස්ප්‍රෂ්ටව්‍ය ස්පඨි කොට ... සිතින් සෞමනසයට ප්‍රත්‍ය වූ ධම් දෑක ධර්මොපච්චාර කෙරෙයි. දෞමනසයට ප්‍රත්‍ය වූ ධම් දෑක ධර්මොපච්චාර කෙරෙයි. උපේක්‍ෂාවට ප්‍රත්‍ය වූ ධම් දෑක ධර්මොපච්චාර කෙරේ. මෙසේ මොහු ඡටි සෞමනසෝපචාරයෝ යැ ඡඩ් දේශී මනසෝපචාරයෝ යැ, ඡඩ් උපේක්ෂෝපචාරයෝ යි. 'අටළොස් මනෝපච්චාරයෝ දතයුත්තාන' යි මෙසෙයින් යම් බසෙක් කියනලද ද, තෙල පිණිස කියන ලදී.

'සතිස් සත්ඤ්ඤායෝ දතයුත්තාන' යි මෙසෙයින් තෙල බසෙක් කියන ලද ද, තෙල බස කුමක් පිණිස කියන ලද යැ යත්: ගෙහනිශ්‍රිත සෞමනසයෝ සදෙනෙක, නිෂ්කාමතා නිශ්‍රිත සෞමනසයෝ සදෙනෙක, ගෙහනිශ්‍රිත දෞමනසයෝ සදෙනෙක, නිෂ්කාමතා නිශ්‍රිත දෞමනසයෝ සදෙනෙක, ගෙහනිශ්‍රිත උපේක්‍ෂාවෝ සදෙනෙක, නිෂ්කාමතා නිශ්‍රිත උපේක්‍ෂාවෝ සදෙනෙක.

එහි ගෙහනිශ්‍රිත සෞමනසයෝ සදෙන කවරහ යත්: ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ මනෝරම වූ ලෝකාමිෂ ප්‍රතිසංයුක්ත වූ වක්ඛුර්විඤ්ඤා රූපජ් රතිලාභය ප්‍රතිලාභවශයෙන් දක්නනුට හෝ ප්‍රතිලබ්ධ බැවින් අතීත වූ නිරුද්ධ වූ ප්‍රකෘති විජ්ජනනයෙන් විපරිණාම වූ පෙර ලැබූ විරූ රූපයක් හෝ දක්නනුට සෞමනසය උපදනේ ය, මෙබඳු යම් සෞමනසයෙක් ඇද්ද මේ ගෘහශ්‍රිත සෞමනස යයි කියනු ලැබේ.

ශ්‍රෝත්‍ර විඤ්ඤා ශබ්දප්‍රතිලාභය ... ඝ්‍රාණවිඤ්ඤා ගන්ධප්‍රතිලාභ ... ජ්වහාවිඤ්ඤා රසජ් රතිලාභ ... කායවිඤ්ඤා ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යප්‍රතිලාභය ... ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ මනෝරම වූ තෘෂ්ණා ප්‍රතිසංයුක්ත වූ මනෝවිඤ්ඤා ධම්ප්‍රතිලාභ වශයෙන් දක්නනුට හෝ අතීත වූ නිරුද්ධ වූ විපරිණත වූ පෙර ලදවිරූ හෝ ධම්යක් සිහි කරන්නනුට සෞමනසය උපදනේ ය. මෙබඳු යම් සෞමනසයෙක් ඇද්ද මේ ගෘහශ්‍රිත සෞමනස යැයි කියනු ලැබේ. මොහු සච්චදරුම් ගෘහශ්‍රිත සෞමනසයෝ යි.

තස් කතමානි ඡ නෙකධම්මසිතානි සොමනස්සානි:
රූපානං තෙව අනිච්චතං විදිත්වා විපරිණාමවිරාගනිරොධං, පුබ්බෙ වෙව රූපා ඵතරහි ව සබ්බෙ තෙ රූපා අනිච්චා දුක්ඛා විපරිණාමධම්මානි ඵචමෙතං යථාභූතං සමමඤ්ඤාය පස්සතො උප්පජ්ජති සොමනස්සං. යං ඵචරූපං සොමනස්සං, ඉදං වුච්චති නෙකධම්මසිතං සොමනස්සං.

සඤ්ඤානං තෙව -පෙ- ගඤ්ඤානං තෙව -පෙ- රසානං තෙව -පෙ- ඵොධ්මිකානං තෙව -පෙ- ධම්මානං තෙව අනිච්චතං විදිත්වා විපරිණාමවිරාගනිරොධං, පුබ්බෙ වෙව ධම්මා, ඵතරහි ව සබ්බෙ තෙ ධම්මා අනිච්චා දුක්ඛා විපරිණාමධම්මානි ඵචමෙතං යථාභූතං සමමඤ්ඤාය පස්සතො උප්පජ්ජති සොමනස්සං. යං ඵචරූපං සොමනස්සං, ඉදං වුච්චති නෙකධම්මසිතං සොමනස්සං. ඉමානි ඡ නෙකධම්මසිතානි සොමනස්සානි.

තස් කතමානි ඡ ගෙහසිතානි දෙමනස්සානි:
චක්ඛුවිඤ්ඤායානං රූපානං ඉධ්මානං කන්තානං මනාපානං මනොරමානං ලොකාමිසපට්ඨසංයුතානං අප්පට්ඨානං වා අප්පට්ඨානතො සමනුපස්සතො පුබ්බෙ වා අප්පට්ඨානපුබ්බං අතීතං නිරුද්ධං විපරිණතං සමනුපස්සතො උප්පජ්ජති දෙමනස්සං. යං ඵචරූපං දෙමනස්සං, ඉදං වුච්චති ගෙහසිතං දෙමනස්සං.

සොතවිඤ්ඤායානං සඤ්ඤානං -පෙ- ඝාතවිඤ්ඤායානං ගඤ්ඤානං -පෙ- ජීව භාවිඤ්ඤායානං රසානං -පෙ- කායවිඤ්ඤායානං ඵොධ්මිකානං -පෙ- මනොවිඤ්ඤායානං ධම්මානං ඉධ්මානං කන්තානං මනාපානං මනොරමානං ලොකාමිසපට්ඨසංයුතානං අප්පට්ඨානං වා අප්පට්ඨානතො සමනුපස්සතො පුබ්බෙ වා අප්පට්ඨානපුබ්බං අතීතං නිරුද්ධං විපරිණතං සමනුපස්සතො උප්පජ්ජති දෙමනස්සං. යං ඵචරූපං දෙමනස්සං, ඉදං වුච්චති ගෙහසිතං දෙමනස්සං. ඉමානි ඡ ගෙහසිතානි දෙමනස්සානි.

තස් කතමානි ඡ නෙකධම්මසිතානි දෙමනස්සානි:
රූපානං තෙව අනිච්චතං විදිත්වා විපරිණාමවිරාගනිරොධං, පුබ්බෙ වෙව රූපා ඵතරහි ව සබ්බෙ තෙ රූපා අනිච්චා දුක්ඛා විපරිණාමධම්මානි. ඵචමෙතං යථාභූතං සමමඤ්ඤාය දිස්වා අනුත්තරෙසු විමොකෙකිසු පිහං උපධ්මාපෙති: කුදස්සු නාමාහං තදයතනං උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාමි. යදරියා ඵතරහි ආයතනං උපසම්පජ්ජ විහරන්ති. ඉති අනුත්තරෙසු විමොකෙකිසු පිහං උපධ්මාපයතො උප්පජ්ජති පිහසච්චයා දෙමනස්සං. යං ඵචරූපං දෙමනස්සං, ඉදං වුච්චති

ඵහි විදඤ්ඤානා නිශ්චිත සෞමනස්සායෝ සදෙන කචරහ යත්: රූපයන්ගේ මෑ විපරිණාම විරාග නිරෝධලක්ෂණ වූ අනිත්‍යාකාරය දැන පෙර වූ මෑ රූපයෝ ඇද්ද 'දුනුදු ඵහම රූපයෝ අනිත්‍යයහ, දුඛයහ, විපරිණාමධම්මයහ' යි මෙසේ තෙල යථාභූතය විදඤ්ඤානා ජ රඤ්ඤයන් දක්නනුට සෞමනස්සාය උපදනේ යෑ. මෙබඳු වූ යම් සෞමනස්සායෙක් වේ ද මෙය 'විදඤ්ඤානාශ්‍රිත සෞමනස්සා' යයි කියනු ලැබේ.

ශබ්දයන්ගේ මෑ ... ගඤ්ඤායන්ගේ මෑ ... ස්පර්ෂට්ඨයන්ගේ මෑ ... ධම්මයන්ගේ මෑ විපරිණාම විරාග නිරෝධ ලක්ෂණ වූ අනිත්‍යාකාරය දැන පෙර ද වූ මෑ ධම්මයෝ ඇද්ද, දුනුදු රූපයෝ ඇද්ද, 'ඵහම ධම්මයෝ අනිත්‍යයහ, දුඛයහ, විපරිණාමධම්මයහ' යි මෙසේ තෙල යථාභූතය සමාකප්පඤ්ඤයන් දක්නනුට සෞමනස්සාය උපදනේ යෑ. මෙබඳු වූ යම් සෞමනස්සායෙක් වේ ද මේ විදඤ්ඤානාශ්‍රිත 'සෞමනස්සා' යැයි කියනු ලැබේ. මොහු සදෙන 'විදඤ්ඤානාශ්‍රිත සෞමනස්සායෝ' වෙති.

ඵහි ගෘහශ්‍රිත දෛශීනස්සායෝ සදෙන කචරහ යත්: ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ මනෝරම වූ තෘෂ්ණාප්‍රතිසංයුක්ත වූ චක්ඛුවිඤ්ඤාය රූපයන්ගේ අප්‍රතිලාභ අප්‍රතිලාභ වශයෙන් දක්නනුට හෝ පෙර අතීත වූ නිරුද්ධ වූ විපරිණත වූ නොලදවිරෑ රූපයක් සිහි කරන්නනුට හෝ දෛශීනස්සා උපදනේ යෑ. මෙබඳු වූ යම් දෛශීනස්සායෙක් වේ ද මෙය 'ගෘහශ්‍රිත දෛශීනස්සා' යයි කියනු ලැබේ.

ශ්‍රෝත්‍රවිඤ්ඤාය ශබ්දයන්ගේ ... ස්‍රාණවිඤ්ඤාය ගඤ්ඤායන්ගේ ජීවිතවිඤ්ඤාය රසයන්ගේ ... කායවිඤ්ඤාය ස්පර්ෂට්ඨයන්ගේ ... ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ තෘෂ්ණාසංශ්‍රිත වූ මනෝවිඤ්ඤාය ධම්මයන්ගේ අප්‍රතිලාභ හෝ අප්‍රතිලාභ වශයෙන් දක්නනුට අතීත වූ නිරුද්ධ වූ විපරිණත වූ පෙර නොලදවිරෑ ධම්මයක් හෝ දක්නනුට දෙමිනස් උපදනේ යෑ. මෙබඳු යම් දෙමිනස්සායෙක් වේ ද මෙය 'ගෘහශ්‍රිත වූ දෙමිනස්සා' යි කියනු ලැබේ. මොහු සදෙන ගෘහශ්‍රිත වූ දෙමිනස්සා වෙති.

ඵහි විදඤ්ඤානාශ්‍රිත දෛශීනස්සායෝ සදෙන කචරහ යත්: රූපයන්ගේ මෑ විපරිණාම විරාග නිරෝධලක්ෂණ වූ අනිත්‍යාකාරය දැන පෙර තුබූ රූපයෝ ඇද්ද, දුනුදු වූ රූපයෝ ඇද්ද, ඵහම රූපයෝ 'අනිත්‍යයහ, දුඛයහ, විපරිණාමධම්මයහ' යි මෙසේ තෙල යථාභූතය සම් යක්ප්පඤ්ඤයන් දැක අනුත්තර විමෝක්ෂයෙහි ස්පාහා ඵලවයි. ආයතීයෝ දත් යම් ආයතනයකට පැමිණ විහරණ කෙරෙත් ද, මම කචර දිනෙක නම් ඒ ආයතනයට පැමිණ වාස කෙරෙමි ද කියා යි. මෙසේ අනුත්තර විමෝක්ෂයෙහි ස්පාහා ඵලවන්නනුට ස්පාහා හේතුවෙන් දෙමිනස් උපදනේ යෑ. මෙබඳු යම් දෙමිනස්සායෙක් වේ ද, මෙය විදඤ්ඤානාශ්‍රිත වූ දෙමිනස්සා යයි කියනු ලැබේ.

නෙකබ්මසිතං දෙමනස්සං.
 සඤ්ඤාං කේව -පෙ- ගඤ්ඤාං කේව -පෙ- රසානං කේව -පෙ- ඵොධ්ඤ්ඤානං
 කේව -පෙ- ධම්මානං කේව අනිච්චතං විදිඤ්ඤා විපරිණාමවිරාගනිරොධං පුබ්බෙ
 වෙව ධම්මා ඵතරහි ව සබ්බෙ තෙ ධම්මා අනිච්චා දුක්ඛා විපරිණාමධම්මාති.
 ඵවමෙතං යථාභුතං සමමප්පාදාදියං දිඤ්ඤා අනුත්තරෙසු විමොක්ඛෙසු පිභං උපට
 ධාපෙති. කුදස්සු නාමාහං තදයනනං උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාමී යදරියා ඵතරහි
 ආයතනං උපසම්පජ්ජ විහරන්තී'ති. ඉති අනුත්තරෙසු විමොක්ඛෙසු පිභං උපට
 ධාපෙතො උප්පජ්ජති පිභපච්චයා දෙමනස්සං. යං ඵවරූපං දෙමනස්සං ඉදං වුව
 චති නෙකබ්මසිතං දෙමනස්සං. ඉමාති ඡ නෙකබ්මසිතාති දෙමනස්සාති.

තඤ්ඤා කතමා ඡ ගෙහසිතා උපෙකකා:

චක්ඛනා රූපං දිඤ්ඤා උප්පජ්ජති උපෙකකා බාලස්ස මූඤ්ඤා පුට්ඨජනස්ස
 අනොධිජනස්ස අවිපාකජනස්ස අනාදීනවදස්සාවිනො අස්සුතචනො පුට්ඨජනස්ස.
 යා ඵවරූපා උපෙකකා, රූපං සා නාතිච්චතති. තස්මා සා උපෙකකා ගෙහසිතාති
 වුවචති.

සොතන සඤ්ඤාං සුඤ්ඤා -පෙ- සාතන ගඤ්ඤාං සාධිඤ්ඤා -පෙ- ඡ්චනාය රසං
 සාධිඤ්ඤා -පෙ- කායෙන ඵොධ්ඤ්ඤාං ඡ්චිඤ්ඤා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාද උප්පජ්ජ
 ජති උපෙකකා බාලස්ස මූඤ්ඤා පුට්ඨජනස්ස අනොධිජනස්ස අවිපාකජනස්ස
 අනාදීනවදස්සාවිනො අස්සුතචනො පුට්ඨජනස්ස. යා ඵවරූපා උපෙකකා, ධම්මං
 සා නාතිච්චතති. තස්මා සා උපෙකකා ගෙහසිතාති වුවචති. ඉමා ඡ ගෙහසිතා
 උපෙකකා.

තඤ්ඤා කතමා ඡ නෙකබ්මසිතා උපෙකකා:

රූපානං කේව අනිච්චතං විදිඤ්ඤා විපරිණාමවිරාගනිරොධං, පුබ්බෙ වෙව රූපා
 ඵතරහි ව සබ්බෙ තෙ රූපා අනිච්චා දුක්ඛා විපරිණාමධම්මා'ති ඵවමෙතං.
 යථාභුතං සමමප්පාදාදියං පස්සතො උප්පජ්ජති උපෙකකා. යා ඵවරූපා උපෙකකා,
 රූපං සා අනිච්චතති. තස්මා සා උපෙකකා නෙකබ්මසිතාති වුවචති.

සඤ්ඤාං කේව -පෙ- ගඤ්ඤාං කේව -පෙ- රසානං කේව -පෙ- ඵොධ්ඤ්ඤානං
 කේව -පෙ- ධම්මානං කේව අනිච්චතං විදිඤ්ඤා විපරිණාමවිරාගනිරොධං, පුබ්බෙ
 වෙව ධම්මා ඵතරහි ව සබ්බෙ තෙ ධම්මා අනිච්චා දුක්ඛා විපරිණාමධම්මා'ති
 ඵවමෙතං යථාභුතං සමමප්පාදාදියං පස්සතො උප්පජ්ජති උපෙකකා. යා ඵවරූපා
 උපෙකකා, ධම්මං සා අනිච්චතති. තස්මා සා උපෙකකා නෙකබ්මසිතාති වුවචති.
 ඉමා ඡ නෙකබ්මසිතා උපෙකකා.

ඡන්තිංස සත්තපද වෙදිතබ්බාති ඉති යං තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

ශබ්දයන්ගේ මැ... ගඤ්ඤාන්ගේ මැ... රසයන්ගේ මැ... ස්ප්‍රඡ්චව්‍යයන්ගේ මැ... ධී
 මයන්ගේ මැ විපරිණාම විරාග නිරෝධලක්ෂණ වූ අනිත්‍යාකාරය දැන පෙරත් දැනුත් ධම්
 කෙනෙක් ඇද්ද ඵහම ධම්මයෝ 'අනිත්‍යයහ දුඃඛයහ ප්‍රකෘති විඡ්චනස්චභාව ඇතියහ' යි
 මෙසේ තෙල ඇති සැටිය විද්දීනාප්‍රඥයෙන් දැක අනුත්තර විමෝක්ෂයෙහි කැමැත්ත
 ඵළවයි. ආයතීයෝ දන් මේ ආයතනයකට ඵළඹ විහාර කෙරෙත් ද මම කවර දිනෙක නම්
 ඒ ආයතන උපයාගෙන වාස කෙරෙමිදෝ' කියා යි. මෙසේ අනුත්තර විමෝක්ෂයෙහි
 ස්පාහා උපයන්නනුට ස්පාහාහේතුයෙන් දෙමනස උපදනේ යැ. මෙබඳු යම් දෙමනසෙක්
 වේ ද මේ 'විද්දීනාශ්‍රිත වූ දෙමනස' යයි කියනු ලැබේ. මොහු සදෙන විද්දීනාශ්‍රිත වූ
 දෙමනසේ වෙති.

ඵහි ගෘහශ්‍රිත (කාමගුණනිශ්‍රිත) උපේක්ෂාවෝ සදෙන කවරහ යත්:
 ඇසින් රූපයක් දන් බාල වූ මුළු වූ බොහෝ කෙලෙස් දනවන ක්ලේශාවධි නො දිනු
 ආයතිවිපාක නො දිනු ආදීනව නො දක්නා අශ්‍රැතවත් පාඨග්ජනහට උපේක්ෂා උපදී.
 මෙබඳු යම් උපේක්ෂාවක් ඇද්ද, ඒ උපේක්ෂාව රූපය නො ඉක්ම පවතී. ඵහෙයින් ඒ
 උපේක්ෂාව 'ගෘහශ්‍රිත' යයි කියනු ලැබේ. කනින් හඬක් අසා... නැහැයෙන් ගඳක් ආස්
 රාණය කොට... දිවින් රසක් විඳි... කයින් පැහැසියක් පැහැස... සිතින් දහමක් දන බාල
 වූ මුළු වූ බොහෝ කෙලෙස් දනවන කෙලෙස්හිම් නො දිනු ආයතිවිපාක නො දිනු
 ආදීනව නො දක්නා ඇසුපිරුනැත් නැති පුහුදුන් පුශුල්හට උපේක්ෂා උපදී. මෙබඳු යම්
 උපේක්ෂාවක් ඇද්ද, ඒ උපේක්ෂාව දහම් නො ඉක්ම පවතී. ඵයින් ඒ උපේක්ෂා 'ගෘහශ්‍රිත'
 යයි කියනු ලැබේ. මොහු සදෙන ගෘහශ්‍රිත උපේක්ෂාවෝ වෙති.

ඵහි විද්දීනාශ්‍රිත උපේක්ෂාවෝ සදෙන කවරහ යත්: රූපයන්ගේ මැ විපරිණාම විරාග ලක
 ෂණ වූ අනිත්‍යාකාරය දැන 'පෙරත් රූප කෙනෙක් වූහු ද, දැනුත් රූප කෙනෙක් ඇද්ද,
 ඵහම රූපයෝ අනිත්‍යයහ දුඃඛයහ විපරිණාමස්චභාව ඇතියහ' යි මෙසේ තෙල
 ඇතිසැටිය සමයක්ප්‍රඥයෙන් දක්නාහට උපේක්ෂා උපදී. මෙබඳු යම් උපේක්ෂාවක් ඇද්ද,
 හෝ රූපය ඉක්ම පවතී. ඵයින් ඒ උපේක්ෂාව 'විද්දීනාශ්‍රිත' යයි කියනු ලැබේ. ශබ්දයන්ගේ
 මැ... ගඤ්ඤාන්ගේ මැ... රසයන්ගේ මැ... ස්ප්‍රඡ්චව්‍යයන්ගේ මැ... ධීමයන්ගේ මැ
 විපරිණාම විරාග නිරෝධ ලක්ෂණ වූ අනිත්‍යාකාරය දැන් පෙරත් ධම් කෙනෙක් වූහු ද,
 දැනුත් ධම් කෙනෙක් ඇද්ද, ඵහම ධම්මයෝ 'අනිත්‍යයහ, දුඃඛයහ, විපරිණාමස්චභාව
 ඇතියහ' යි මෙසේ තෙල යථාභුතය සමයක්ප්‍රඥයෙන් දක්නාහට උපේක්ෂා උපදී. මෙබඳු
 යම් උපේක්ෂාවක් ඇද්ද, හෝ ධම්මාලම්බනය ඉක්ම පවතී. ඵයින් ඒ උපේක්ෂාව 'විද්දීනාශ්‍රිත'
 යයි කියනු ලැබේ. මොහු සදෙන විද්දීනාශ්‍රිත උපේක්ෂාවෝ' යි.

සතිස් සත්ඵපදයෝ දතයුත්තාහ' යි මෙසේ යමක් කියන ලද ද, තෙල මේ සදහා
 කියනලදී.

තනිදං නිසාය ඉදං පච්ඡාති ඉති ඛො පනෙනං වුත්තං, කිඤ්ඤාතං පටිච්ච වුත්තං:

තත්‍ර භික්ඛවෙ, යානි ඡ නෙකඛම්මසීතානි සොමනස්සානි, තානි නිසාය තානි ආගම්ම, යානි ඡ ගෙහසීතානි සොමනස්සානි, තානි පච්ඡථ, තානි සමතිකකමථ. එවමෙනෙසං පහානං හොති, එවමෙනෙසං සමතිකකමො හොති.

තත්‍ර භික්ඛවෙ යානි ඡ නෙකඛම්මසීතානි දෙමනස්සානි තානි නිසාය තානි ආගම්ම, යානි ඡ ගෙහසීතානි දෙමනස්සානි, තානි පච්ඡථ. තානි සමතිකකමථ. එවමෙනෙසං පහානං හොති. එවමෙනෙසං සමතිකකමො හොති.

තත්‍ර භික්ඛවෙ යා ඡ නෙකඛම්මසීතා උපෙකඛා, තා නිසාය තා ආගම්ම, යා ඡ ගෙහසීතා උපෙකඛා තා පච්ඡථ, තා සමතිකකමථ. එවමෙනෙසං පහානං හොති, එවමෙනෙසං සමතිකකමො හොති.

තත්‍ර භික්ඛවෙ, යානි ඡ නෙකඛම්මසීතානි සොමනස්සානි, තානි නිසාය තානි ආගම්ම, යානි ඡ නෙකඛම්මසීතානි දෙමනස්සානි, තානි පච්ඡථ, තානි සමතිකකමථ. එවමෙනෙසං පහානං හොති, එවමෙනෙසං සමතිකකමො හොති.

තත්‍ර භික්ඛවෙ, යා ඡ නෙකඛම්මසීතා උපෙකඛා, තා නිසාය තා ආගම්ම යානි ඡ නෙකඛම්මසීතානි සොමනස්සානි තානි පච්ඡථ, තානි සමතිකකමථ. එවමෙනෙසං පහානං හොති, එවමෙනෙසං සමතිකකමො හොති.

අත්ථී භික්ඛවෙ, උපෙකඛා නානත්තා නානත්තසීතා. අත්ථී උපෙකඛා එකත්තා එකත්තසීතා.

කතමා ච භික්ඛවෙ, **උපෙකඛා නානත්තා නානත්තසීතා:**

අත්ථී භික්ඛවෙ, උපෙකඛා රූපෙසු, අත්ථී සදෙදුසු, අත්ථී ගජ්ඣසු, අත්ථී රසෙසු, අත්ථී ඓඨාධිබ්බෙසු. අයං භික්ඛවෙ උපෙකඛා නානත්තා නානත්තසීතා.

කතමා ච භික්ඛවෙ, **උපෙකඛා එකත්තා එකත්තසීතා:**

අත්ථී භික්ඛවෙ, උපෙකඛා ආකාසානඤ්ඤායතනනිසීතා,
අත්ථී විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනනිසීතා,
අත්ථී ආකිඤ්ඤාඤ්ඤායතනනිසීතා,
අත්ථී නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනනිසීතා.
අයං භික්ඛවෙ, උපෙකඛා එකත්තා එකත්තසීතා.

එහි 'මෙය නිසා මෙය දුරු කරව' යි යළි මෙසේ තෙල කියන ලදී. තෙල කුමක් සඳහා කියන ලද යැ යත්:

මහණෙනි, එහි යම් විදුෂීනාශ්‍රිත සොම්නස්සු සදෙනෙක් ඇද්ද, උන් නිසා උන් ඇසුරුකොට යම් ගෘහශ්‍රිත සොම්නස්සු සදෙනෙක් ඇද්ද, උන් හැරපියව. උන් ඉක්මව. මෙසේ තුලුන්ගේ ප්‍රභාණ වෙයි, මෙසේ තුලුන්ගේ සමතිකුමණ වේ. මහණෙනි, එහි යම් විදුෂීනාශ්‍රිත දෙමනස්සු සදෙනෙක් ඇද්ද, උන් නිසා යම් ගෘහශ්‍රිත දෙමනස්සු සදෙනෙක් ඇද්ද, උන් හැරපියව, උන් ඉක්මව, මෙසේ තුලුන්ගේ ප්‍රභාණ වෙයි, මෙසේ තුලුන්ගේ සමතිකුමණ වේ. මහණෙනි, එහි යම් විදුෂීනාශ්‍රිත උපේක්‍ෂාවෝ සදෙනෙක් ඇද්ද, උන් නිසා යම් ගෘහශ්‍රිත උපේක්‍ෂාවෝ සදෙනෙක් ඇද්ද, උන් හැරපියව, උන් ඉක්මව, මෙසේ තුලුන්ගේ ප්‍රභාණ වෙයි. මෙසේ තුලුන්ගේ සමතිකුමණ වේ. මහණෙනි, එහි යම් විදුෂීනාශ්‍රිත උපේක්‍ෂාවෝ සදෙනෙක් ඇද්ද, උන් නිසා යම් විදුෂීනාශ්‍රිත දෙමනස්සු සදෙනෙක් ඇද්ද, උන් හැරපියව, උන් ඉක්මව. මෙසේ තුලුන්ගේ ප්‍රභාණ වෙයි. මෙසේ තුලුන්ගේ සමතිකුමණ වේ. මහණෙනි, එහි යම් විදුෂීනාශ්‍රිත උපේක්‍ෂාවෝ සදෙනෙක් ඇද්ද, උන් නිසා උන් ලබා යම් විදුෂීනාශ්‍රිත සොම්නස්සු සදෙනෙක් ඇද්ද, උන් හැරපියව, උන් ඉක්මව. මෙසේ තුලුන්ගේ ප්‍රභාණ වෙයි. මෙසේ තුලුන්ගේ සමතිකුමණ වේ.

මහණෙනි, නානාලම්බන නිශ්ශ්‍රිත වූ නානාඤ්ඤා (නානාප්‍රකාර) උපේක්‍ෂාවක් අත. ඒකාලම්බන නිශ්ශ්‍රිත වූ ඒකඤ්ඤා උපේක්‍ෂාවක් ඇත. මහණෙනි, නානාලම්බන නිශ්ශ්‍රිත නානාඤ්ඤා උපේක්‍ෂා කවර යත්: මහණෙනි, රූපාලම්බනයන්හි උපේක්‍ෂා ඇත. ශබ්ද ලම්බනයන්හි උපේක්‍ෂා ඇත. ගන්ධාලම්බනයන්හි උපේක්‍ෂා ඇත. රසාලම්බනයන්හි උපේක්‍ෂා ඇත. ස්ප්‍ර්ෂ්ටව්‍යාලම්බනයන්හි උපේක්‍ෂා ඇත. මහණෙනි, මේ නානාලම්බන නිශ්ශ්‍රිත නානාඤ්ඤා උපේක්‍ෂා යි.

මහණෙනි, ඒකාලම්බනනිශ්ශ්‍රිත ඒකඤ්ඤා උපේක්‍ෂා කවර යත්: මහණෙනි, ආකාසානඤ්ඤායතන නිශ්ශ්‍රිත වූ උපේක්‍ෂා ඇත. විඤ්ඤාණඤ්ඤායතන නිශ්ශ්‍රිත වූ උපේක්‍ෂා ඇත. ආකිඤ්ඤායතන නිශ්ශ්‍රිත වූ උපේක්‍ෂා ඇත. නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතන නිශ්ශ්‍රිත වූ උපේක්‍ෂා ඇත. මහණෙනි, මේ ඒකාලම්බනනිශ්ශ්‍රිත වූ ඒකඤ්ඤා උපේක්‍ෂා යි. මහණෙනි, එහි ඒකාලම්බනනිශ්ශ්‍රිත ඒකඤ්ඤා උපේක්‍ෂාවක් ඇද්ද, එය නිසා එයට පැමිණ නානාලම්බනනිශ්ශ්‍රිත නානාඤ්ඤා වූ යම් උපේක්‍ෂාවක් ඇද්ද, එය දුරුව, එය ඉක්මව. මෙසේ

තනු හිකඩවෙ, යා'යං උපෙකඩා එකතා එකතාසිතා, තං නිසාය තං ආගමම, යා'යං උපෙකඩා නානතා නානතාසිතා, තං පජ්භට්, තං සමතිකකමට්, එවමෙතිසා පහානං හොති, එවමෙතිසා සමතිකකමො හොති.

අතමයතං හිකඩවෙ නිසාය අතමයතං ආගමම යා'යං උපෙකඩා එකතා එකතාසිතා තං පජ්භට්, තං සමතිකකමට්, එවමෙතිසා පහානං හොති, එවමෙතිසා සමතිකකමො හොති. තත්ථිදං නිසාය ඉදං පජ්භට්'ති ඉති යං තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

'තයො සතිපට්ඨානා යදරියො සෙවති, යදරියො සෙවමානො සඨා ගණමනුසාසිතුමරහති'ති ඉති බො පනෙතං වුත්තං, කිඤ්ඤෙතං පටිච්ච වුත්තං:

ඉධ හිකඩවෙ, සඨා සාවකානං ධම්මං දෙසෙති අනුකමපකො හිතෙසී අනුකමපං උපාදය: 'ඉදං වො හිතාය, ඉදං වො සුධායා'ති. තස්ස සාවකා න සුසුසුසනති, න සොතං ඔදහනති, න අඤ්ඤ චිත්තං උපට්ඨපෙනති. වොකකමම ච සඤ්ඤාසනං වත්තනති. තනු හිකඩවෙ, තථාගතො න වෙච අත්තමනො හොති. න ච අත්තමනතං පටිසංවෙදෙති. අනවසුත්තො ච විහරති සතො සමපජානො. ඉදං, හිකඩවෙ, පට්ඨමං සතිපට්ඨානං, යදරියො සෙවති, යදරියො සෙවමානො සඨා ගණමනුසාසිතුමරහති.

පුන චපරං හිකඩවෙ, සඨා සාවකානං ධම්මං දෙසෙති අනුකමපකො හිතෙසී අනුකමපං උපාදය: 'ඉදං වො හිතාය, ඉදං වො සුධායා'ති. තස්ස එකවෙච සාවකා න සුසුසුසනති, න සොතං ඔදහනති, න අඤ්ඤ චිත්තං උපට්ඨපෙනති, වොකකමම ච සඤ්ඤාසනං වත්තනති. එකවෙච සාවකා සුසුසුසනති, සොතං ඔදහනති, අඤ්ඤ චිත්තං උපට්ඨපෙනති, න ච වොකකමම සඤ්ඤාසනා වත්තනති. තනු හිකඩවෙ, තථාගතො න වෙච අත්තමනො හොති, න ච අත්තමනතං පටිසංවෙදෙති. න ච අනත්තමනො හොති, න ච අනත්තමනතං පටිසංවෙදෙති. අත්තමනතඤ්ඤ අනත්තමනතඤ්ඤ තදුහයං අභිනිච්චෙජ්ඣො සො උපෙකඩකො විහරති සතො සමපජානො. ඉදං වුච්චති හිකඩවෙ, දුතියං සතිපට්ඨානං යදරියො සෙවති, යදරියො සෙවමානො සඨා ගණමනුසාසිතුමරහති.

පුන චපරං හිකඩවෙ, සඨා සාවකානං ධම්මං දෙසෙති අනුකමපකො හිතෙසී අනුකමපං උපාදය: 'ඉදං වො හිතාය, ඉදං වො සුධායා'ති. තස්ස සාවකා සුසුසුසනති, සොතං ඔදහනති, අඤ්ඤ චිත්තං උපට්ඨපෙනති, න ච වොකකමම සඤ්ඤාසනං වත්තනති. තනු හිකඩවෙ, තථාගතො අත්තමනො වෙච හොති,

තෙල උපේක්ෂාවගේ ප්‍රභාණ වෙයි. මෙසේ තෙල උපේක්ෂාවගේ සමතික්‍රමණ වේ. මහණෙනි, (තම්මයතා නම් වූ තෘෂ්ණාව මැඩලන ව්‍යුඤ්ඤානාමිනිවිද්දිතා සංඛ්‍යාත) අතම්මයතාව නිසා අතම්මයතාවට පැමිණ ඒකාලම්බනනිශ්චිත ඒකඤ්ච වූ යම් උපේක්ෂාවක් ඇද්ද, එය දුරු කරව, එය ඉක්මව. මෙසේ තෙල උපේක්ෂාවගේ ප්‍රභාණ වෙයි. මෙසේ තෙල උපේක්ෂාවගේ සමතික්‍රමණ වේ. එහි 'මෙය නිසා මෙය දුරු කරව' යි මෙසේ යමක් කියනලද ද, තෙල මෙය සඳහා කියන ලදී.

'යම් සීවටනයක් ආයථී වූ සමායක්සම්බුද්ධයන් වහන්සේ සෙවුනාහු වෙත් ද, යම් සීවටනයක් ආයථී වූ සමායක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ සෙවුනාහු අනුශාසක වැ ගණානුශාසනයට නිසි වෙත් ද, එබඳු සීවටනහු තුන් දෙනෙක්' යි මෙසෙයින් තෙල බසෙක් කියන ලද ද, තෙල බස කුමක් පිණිස කියන ලද යැ යත්:

මහණෙනි, මෙලොවැ ශාස්තෘන් වහන්සේ අනුකම්පා ඇති වැ හිතෙමී වැ අනුකම්පා නිසා සච්චනට දහම් දෙසති: 'මේ තොපට හිත පිණිස යැ, මේ තොපට සුව පිණිස යැ, කියා යි'. ඔබගේ බස සච්චෝ අදහා අසනු නො කැමැති වෙති. කන් නතු නො කෙරෙති. දැනගන්නට සිත් නො එළවති. ශාස්තෘන්ගේ අනුසසුන් ඉක්මවා වැටෙත්. මහණෙනි, එහිලා තථාගතයන් වහන්සේ සතුටු වූවාහු නො වෙති. සතුටු සිතැති බව නො දන්වති. ස්මෘතිමත් වැ සම්ප්‍රඥන ඇති වැ (ප්‍රතිස අවසුචයෙන්) අනවසුත වැ වාස කෙරෙත්. මහණෙනි, ආයථී වූ සමායක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ යම් සීවටනයක් සෙවුනාහු වෙත් ද, ආයථී වූ සමායක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ යම් සීවටනයක් සෙවුනාහු අනුශාසක වැ ගණානුශාසනයට නිසි වැ වාස කෙරෙත් ද, මේ ඒ පළමු වැනි සීවටන යි.

තවද මහණෙනි, ශාස්තෘන් වහන්සේ අනුකම්පා ඇති වැ හිතෙමී වැ අනුකම්පා සඳහා ශ්‍රාවකයනට දහම් දෙසති: මේ තොපට හිත පිණිස යැ, මේ තොපට සුව පිණිස යැ' යි. ඔබගේ අනුශාසනාව කිසි ශ්‍රාවක කෙනෙක් නො අසනු කැමැති වෙති, කන් නතු නො කෙරෙති. දැනගන්නට සිත් නො එළවති. ශාස්තෘන්ගේ අනුශාසනාව ඉක්මවා වැටෙත්. කිසි ශ්‍රාවක කෙනෙක් අසනු කැමැති වෙති. කන් නතු කෙරෙති. දැනගන්නට සිත් එළවති. ශාස්තෘශාසනය ඉක්මවා නො වැටෙත්. මහණෙනි, එහි ලා තථාගතයන් වහන්සේ සතුටු වූවාහු නො වෙති. සතුටු සිතැති බව නො ද දන්වති. නො සතුටු වූවාහු නො ද වෙති. නො සතුටු සිතැති බව නො ද දන්වති. සතුටු සිතැති බව ද නො සතුටු සිතැති බව ද යන එදෙක වජ්ජනය කොට උන් වහන්සේ උපේක්ෂක වැ ස්මෘතිමත් වැ සමායක්ප්‍රඥ ඇති වැ වාස කෙරෙත්. මහණෙනි, ආයථී වූ සමායක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ යම් සීවටනක් සෙවුනාහු වෙත් ද ආයථී වූ සමායක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ යම් සීවටනක් සෙවුනාහු අනුශාසක වැ ගණානුශාසනා කරන්නට නිසි වැ වාස කෙරෙත් ද, මේ ඒ දෙවන සීවටන යයි කියනු ලැබේ.

තවද මහණෙනි, ශාස්තෘන් වහන්සේ අනුකම්පා ඇති වැ හිතෙමී වැ අනුකම්පා පිණිස සච්චනට දහම් දෙසති: 'මේ තොපට හිත පිණිස යැ, මේ තොපට සුව පිණිස යැ' යි. ඔබගේ බස සච්චෝ අසනු කැමැති වෙති. කන් නතු කෙරෙති. දැනගන්නට සිත් එළවති. ශාස්තෘශාසනය ඉක්මවා නො ද වැටෙත්. මහණෙනි, එහිලා තථාගතයන් වහන්සේ සතුටු සිත් ඇත්තාහු වෙති. සතුටු සිත් ඇති බව ද දන්වති. අනවසුත වැ ස්මෘතිමත් වැ සම්ප්‍රඥන ඇති වැ වාස ද කෙරෙත්. මහණෙනි, ආයථී වූ සමායක්සම්බුද්ධයන් වහන්සේ යම් සීවටනක් සේවනය කෙරෙත් ද, ආයථී වූ සමායක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ යම්

අත්‍යවශ්‍යතාව පරිසරය වෙනස් කිරීම. අනවසරයෙන් ව වහරන සත්‍ය සම්ප්‍රදාය. ඉදං වුවහි නිකිවෙ, තනිය සතිපට්ඨානං යදරියො සෙවති, යදරියො සෙවමානො සභා ගණමනුසාසිතුමරහති.

තයො සතිපට්ඨානා යදරියො සෙවති, යදරියො සෙවමානො සභා ගණමනුසාසිතුමරහති ඉති යං තං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

සො වුවහි යොග්‍යාචරියානං අනුත්තරො පුරිසදමමසාරථීති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං, කිසෙවනං පටිච්ච වුත්තං: හඤ්ඤාමකෙන නිකිවෙ, හඤ්ඤාමො සාරිතො එකංයෙව දිසං ධාවති, පුරුත්ථිමං වා පච්ඡමං වා උත්තරං වා දකිණං වා.

අසුදමකෙන නිකිවෙ, අසුදමො සාරිතො එකංයෙව දිසං ධාවති, පුරුත්ථිමං වා පච්ඡමං වා උත්තරං වා දකිණං වා. ගොදමකෙන නිකිවෙ, ගොදමො සාරිතො එකංයෙව දිසං ධාවති පුරුත්ථිමං වා පච්ඡමං වා උත්තරං වා දකිණං වා.

තථාගතෙන හි නිකිවෙ, අරහතා සමමාසමුද්දොන පුරිසදමො සාරිතො අධ්දිසා විධාවති

1. රුපී රුපානි පසසති. අයං පඨමා දිසා
2. අජ්ඣන්තං අරුපසංඤ්ඤි ඛනිඤා රුපානි පසසති. අයං දුතියා දිසා.
3. සුභනෙඤ්ච අධිමුත්තො හොති. අයං තතියා දිසා.
4. සබ්බසො රුපසංඤ්ඤානං සමතිකමා පටිසසංඤ්ඤානං අභ්චාමා නානත තසංඤ්ඤානං අමනසිකාරා 'අනනො ආකාසො'ති ආකාසානඤ්ඤායතනං උපසම පඡ්චිහරති. අයං චතුත්ථි දිසා.
5. සබ්බසො ආකාසානඤ්ඤායතනං සමතිකමම අනනං විඤ්ඤාණනි විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං උපසමපඡ්චිහරති. අයං පඤ්චමී දිසා.
6. සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමතිකමම නථි කිඤ්චිති ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං උපසමපඡ්චිහරති. අයං ඡට්ඨි දිසා.
7. සබ්බසො ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං සමතිකමම නෙවසංඤ්ඤානාසංඤ්ඤායතනං උපසමපඡ්චිහරති. අයං සත්ථි දිසා.
8. සබ්බසො නෙවසංඤ්ඤානාසංඤ්ඤායතනං සමතිකමම සංඤ්ඤාචේදයිතනිරොධං උපසමපඡ්චිහරති. අයං අධ්දිසා.

තථාගතෙන නිකිවෙ, අරහතා සමමාසමුද්දොන පුරිසදමො සාරිතො. ඉමා අධ්දිසා විධාවති. සො වුවහි යොග්‍යාචරියානං අනුත්තරො පුරිසදමමසාරථීති ඉති යං තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තනති. ඉදමචොච භගවා. අත්තමනා තෙ නිකිඤ්ච භගවතො භාසිතං අභිනඤ්ඤති. සලායතනවිභවසුත්තං සත්තමං.

සීවටනක් සේවනය කරන්නාහු අනුශාසක වැ ගණානුශාසනා කරන්නට නිසි වැ වාස කෙරෙත් ද, මේ ඒ තෙවන සීවටන යයි කියනු ලැබේ.

'ආයථී වු සමයක්සම්බුද්ධයන් වහන්සේ යම් සීවටනක් සේවනය කෙරෙත් ද, ආයථී වු සමයක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ යම් සීවටනක් සේවනය කරන්නාහු අනුශාසක වැ ගණානුශාසනා කරන්නට නිසි වැ වාස කෙරෙත් ද, ඒ සීවටනතු තුන් දෙනෙකි' යි මෙසේ යම් බසෙක් කියනලද ද, මෙය තෙල සඳහා කියන ලදී.

හේ යොග්‍යාචාරීන් අතුරින් 'අනුත්තර වු පුරුෂදමාසාරථී යයි කියනු ලැබෙති' යි. මෙසෙයින් යම් බසෙක් කියලද ද, තෙල බස කුමක් පිණිස කියන ලද යැ යත්: මහණෙනි, හස්තිදමකයා විසින් නහඹු ඇත මෙහෙයන ලද්දේ පෙරදිග හෝ පැළදිග හෝ උතුරුදිග හෝ දකුණුදිග හෝ එක් මැ දිගකට දුවයි. මහණෙනි, අශ්වදමකයා විසින් නහඹු අසු දමන වූයේ පෙරදිග හෝ පැළදිග හෝ උතුරුදිග හෝ දකුණුදිග හෝ එක් මැ දිගකට දුවයි. මහණෙනි, ගෝදමකයා විසින් නහඹු ගොත් මෙහෙයනලද්දේ පෙරදිග හෝ පැළදිග හෝ උතුරුදිග හෝ දකුණුදිග එක් මැ දිගකට දුවයි.

මහණෙනි, අභීත් සමයක් සම්බුද්ධ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පුරුෂදමාසා සාරිත වූයේ අඡ්චදිශාවට දුවයි.

1. රුපී වැ රුපයන් දක්නේ යැ. මේ පළමු දිග යි.
2. අධ්‍යාත්මයෙහි අරුපසංඤ්ඤා ඇති වැ බැහැර රුපයන් දක්නේ යැ. මේ දෙවන දිග යි.
3. ශුභ මැ යයි අධිමුක්ත වෙයි. මේ තෙවන දිග යි.
4. හැමසේ රුපසංඤ්ඤා සමතිකුමණයෙන් ප්‍රතිසංඤ්චන්ගේ අස්තචිගමයෙන් නානාභිසංඤ්චන්ගේ නො මෙනෙහි කිරීමෙන් 'ආකාශය අනන්ත යැ' යි ආකාසානඤ්ඤායතන උපයා වාස කෙරෙයි. මේ සතර වන දිග යි.
5. හැම සේ ආකාසානඤ්ඤායතනය ඉක්ම 'විඤ්ඤා අනන්ත යැ' යි විඤ්ඤාණඤ්ඤායතන උපයා වාස කෙරෙයි. මේ පස් වන දිග යි.
6. හැම සේ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය ඉක්ම 'කිසිදු නැති' යි ආකිඤ්චඤ්ඤායතන උපයා වාස කෙරෙයි. මේ සවන දිග යි.
7. හැම සේ ආකිඤ්චඤ්ඤායතනය ඉක්ම නේවසංඤ්ඤානාසංඤ්ඤායතන උපයා වාස කෙරෙයි. මේ සත් වන දිග යි.
8. හැම සේ නේවසංඤ්ඤානාසංඤ්ඤායතනය ඉක්ම සංඤ්ඤාචේදයිතනිරොධය උපයා වාස කෙරෙයි. මේ අට වැනි දිග යි.

මහණෙනි, අභීත් සමයක් සම්බුද්ධ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පුරුෂදමාසා මෙහෙයන ලද්දේ මේ අටදිගින් කරා දිවෙයි. 'මහු යොග්‍යාචාරීන් අතුරින් අනුත්තරපුරුෂදමාසාරථී යයි කියනු ලැබෙති' යි මෙසෙයින් යම් බසෙක් කියන ලද ද, මෙය තෙල පිණිස කියන ලදී.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ සුත්‍රය වදළසේක. සතුටු සිත් ඇති ඒ භික්ෂුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුටින් පිළිගත්හ.

ආධ්‍යාත්මික
ආයතන 6

බාහිර ආයතන 6

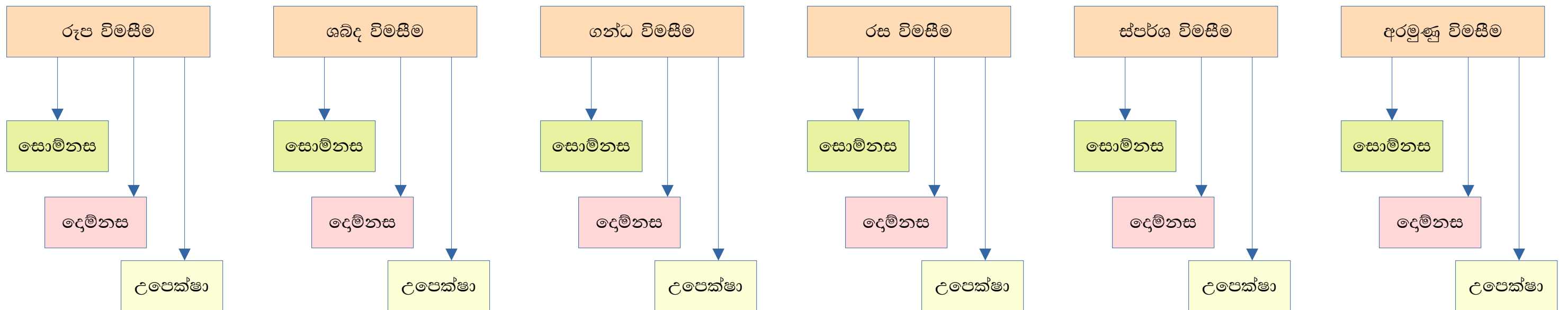
විඤ්ඤාණ 6

ස්පඨ්ඨි 6

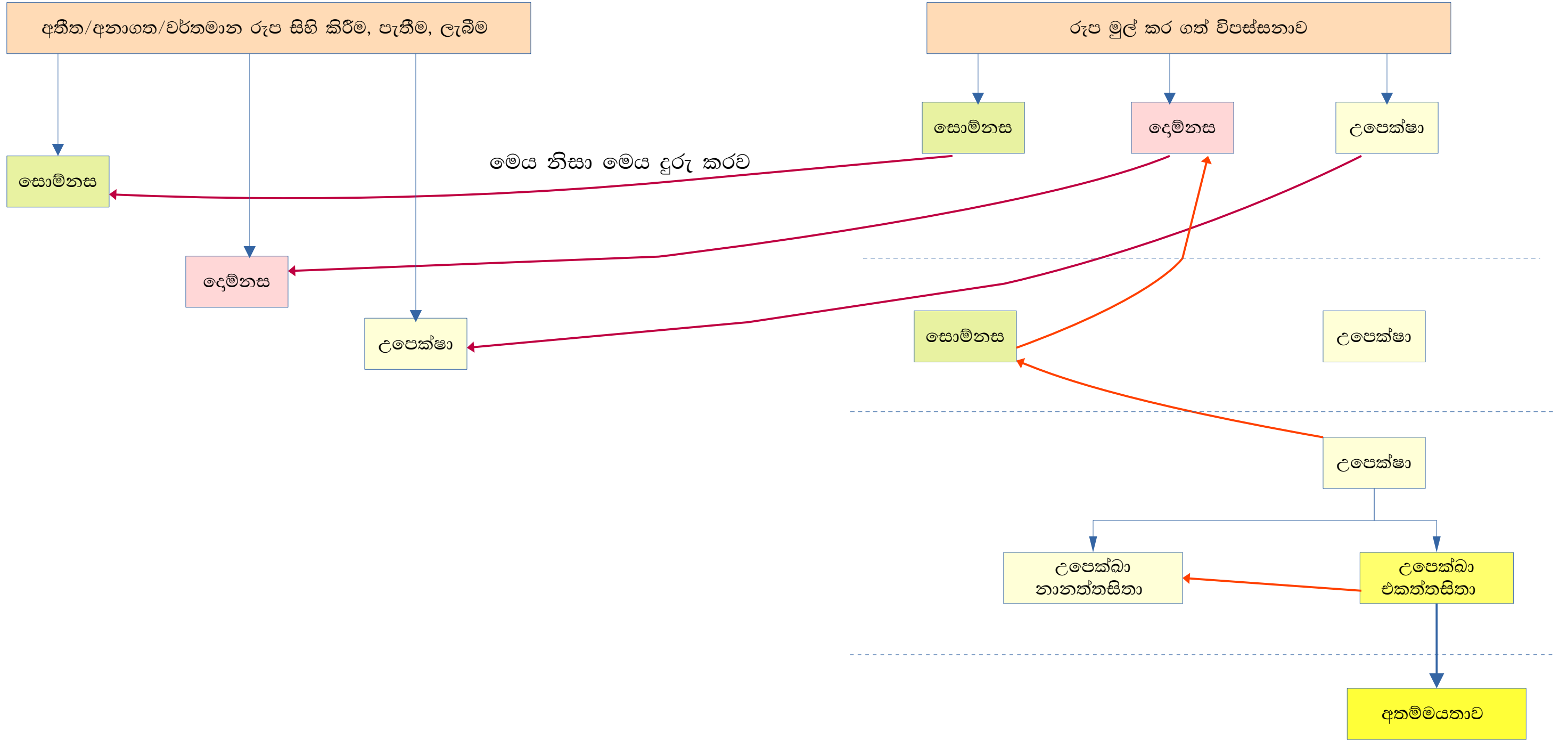
මනසේ හැසිරීම් 18

ගෞතමීය

නෙක්ඛම්මසික

පොට්ටුපාද සූත්‍රය

<p>1. එවං මෙ සූතං: එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤාං විහරති ජෙනවනෙ අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන පොට්ටුපාදෙ පරිබ්බාජකො සමයඥාදකෙ නිත්‍යකාචීරෙ එකසාලකෙ මල්ලිකාය ආරාමෙ පටිවසති මහතියා පරිබ්බාජකපරිසාය සඬ්ඨං තිංසමනෙහි පරිබ්බාජකසතෙහි.</p> <p>2. අථ ඛො භගවා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙඤ්ඤා පත්තවිචරමාදය සාවඤ්ඤාං පිණ්ඩාය පාවිසී. අථ ඛො භගවතො එතදභොසි: අතිඥාගො ඛො තාව සාවඤ්ඤාං පිණ්ඩාය චරිතුං. යනනුනාහං යෙන සමයඥාදකො නිත්‍යකාචීරො එකසාලකො මල්ලිකාය ආරාමො, යෙන පොට්ටුපාදෙ පරිබ්බාජකො, තෙනුපසඤ්ඤාමෙය්‍යනති. අථ ඛො භගවා යෙන සමයඥාදකො නිත්‍යකාචීරො එකසාලකො මල්ලිකාය ආරාමො තෙනුපසඤ්ඤාමි.</p> <p>3. තෙන ඛො පන සමයෙන පොට්ටුපාදෙ පරිබ්බාජකො මහතියා පරිබ්බාජකපරිසාය සඬ්ඨං නිසිනෙතො භොති උනනාදිනියා උච්චාසඤ්ඤාමහාසඤ්ඤා අනෙකවිහිතං තිරච්ඡානකථං කථෙන්නියා . සෙය්‍යථිදං: රාජකථං චොරකථං මහාමත්තකථං සෙනාකථං භයකථං යුද්ධකථං අන්තකථං පානකථං ව්‍යථකථං සයනකථං ගන්ධකථං මාලාකථං ඤාතිකථං යානකථං ගාමකථං නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉඤ්ඤාකථං පුරිසකථං සුරකථං විසිඛාකථං කුභෙදානකථං පුබ්බපෙතකථං නානත්තකථං ලොකකඛාසිකං සමුදාකඛාසිකං ඉතිභවාභවකථං, ඉති වා'ති.</p> <p>4. අද්දසා ඛො පොට්ටුපාදෙ පරිබ්බාජකො භගවන්තං දුරතො'ව ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන සකං පරිසං සණ්ඨපෙසි: "අඥාසද්ද භොනෙතො භොනතු, මා භොනෙතො සද්දමකස්". අයං සමණො ගොතමො ආගච්ඡති. අඥාසද්දකාමො ඛො සො පනායසමා, අඥාසද්දස්ස වණ්ණවාදී. අඥාසද්දාම අඥාසද්දං පරිසං විදිඤ්ඤා උපසඤ්ඤාමිතඛං මඤ්ඤාසයා"ති. එවං චුතො තෙ පරිබ්බාජකා තුණ්හි අභෙසුං. අථ ඛො භගවා යෙන පොට්ටුපාදෙ පරිබ්බාජකො තෙනුපසඤ්ඤාමි. අථ ඛො පොට්ටුපාදෙ පරිබ්බාජකො භගවන්තං එතදචොච: එතු ඛො භනෙත භගවා. ස්වාගතං භනෙත භගවතො. විරස්සං ඛො භනෙත භගවා ඉමං පරියායමකාසී යද්දිදං ඉධාගමනාය. නිසීදතු, භනෙත භගවා. ඉදමාසනං පඤ්ඤාත්තනති. නිසීදි භගවා පඤ්ඤාත්තෙ ආසනෙ. පොට්ටුපාදෙ'පි ඛො පරිබ්බාජකො අඤ්ඤාතරං නීවං ආසනං ගහෙඤ්ඤා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිනං ඛො පොට්ටුපාදං පරිබ්බාජකං භගවා එතදචොච: "කාය නු'ස්ථ පොට්ටුපාද එතරහි කථාය සන්තිසිනා? කා ච පන වො අන්තරා කථා විඥාකතා?"ති.</p>	<p>1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවරු දෙවරම් නම් වූ අනෙපිඬුසිටුහු අරමැ වැඩ වසන සේක. එ සමයෙහි පොට්ටුපාද නම් පිරිවැරුණු තෙම, (බමුණුනිවටු ආදීන් රැස් වූ තමන්ගේ සමය පවසන හෙයින්) සමයප්‍රවාදක නම් වූ (නිඹිරුක්පෙලින් පිරිකෙවුණු හෙයින්) නිත්‍යකාචීර නම් වූ (පළමු එක් හලක් ම වූ තැන බැවින්) ඒකශාලක නම් වූ, මල්ලිකා දේවියගේ උයනෙහි, පිරිවැරුණු තුන්දහසක් පමණ වූ මහ පිරිවැරුණු පිරිසක් හා වෙසෙයි.</p> <p>2. එ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු වෙලෙහි හැඳු පෙරෙවැ පිඬු පිණිස සැවැත් තුවර පිවිසී සේක. එ විටැ "සැවැතෙහි පිඬු පිණිස හැසිරෙනුවට තව මැ ඉතා උදැසන යැ. ඉදින් මම සමයප්‍රවාදක නිත්‍යකාචීර ඒකශාලක නම් වූ මල්ලිකාරාමය කරා, පොට්ටුපාද පිරිවැරුණු වෙත ගියෙමි නම් යෙහෙකැ"යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ සිත විය. ඉක්බිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ... ඒ මල්ලිකාරාමය කරා වැඩී සේක.</p> <p>3. එ සමයෙහි පොට්ටුපාද පිරිවැරුණු තෙම - රාජකථා චෝරකථා මහාමාත්‍යකථා සේනාකථා භයකථා යුද්ධකථා අන්තකථා පානකථා වස්ත්‍රකථා ශයනකථා ගන්ධකථා මාලාකථා ඤාතිකථා යානකථා ග් රාමකථා නිගමකථා නගරකථා ජනපදකථා ස්ත්‍රීකථා පුරුෂකථා ශූරකථා විසිඛාකථා කුම්භස්ථානකථා පූච්ඡනකථා ලෝකාබ්‍යාසිකා සමුදාබ්‍යාසිකා ඉතිභවාභවකථා යන මේ හෝ මෙයින් අන්‍ය වූ මෙබඳු නොයෙක් වැදැරුම් තිරිසන්කථා කියන, සෝඡවන් වූ, උස් හඬ මහහඬ ඇති මහපිරිවැරුණු පිරිස සහ හුන්තේ වෙයි.</p> <p>4. පොට්ටුපාද පිරිවැරුණු තෙම දුරින් ම වඩනා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දුටුයේ ය. දැකූ "භවත්හු නිහඬ වෙත් වා. භවත්හි, හඬ නො කරවූ. මේ මහණ ගොයුම් එයි. ඒ ආයුෂ්මත් තෙම නිහඬබව කැමැත්තේ ය. නිහඬබවහි ගුණ කියන සුලු ය. පිරිස නිහඬ සේ දැන එළැඹියැ යුතු කොට සිතුවොත් යෙහෙකැ"යි සිය පිරිස සංහුන් කෙළේ ය. මෙසේ මහු කී කලැ ඒ පිරිවැරුණේ නිහඬ වූහ. ඉක්බිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පොට්ටුපාද පිරිවැරුණු කරා එළැඹී සේක. එ කල්හි පොට්ටුපාද පිරිවැරුණු තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට, "වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වඩනා සේක වා. වහන්ස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩී සේ යහපත. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙහි වඩනට කලෙකින් පසු මේ අවස්ථාව ලත් සේක වන. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශුභාගමනයෙකි. මේ අස්නෙක් පනවන ලදැ"යි කී ය. පනවන ලද අස්නෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩ හුන් සේක. පොට්ටුපාද පිරිවැරුණු ද එක්තරා මිටි අස්නක් ගෙන එක් පසෙක හුන්තේ ය. එක් පසෙක හුන් පොට්ටුපාද පිරිවැරුණුට "පොට්ටුපාදයිනි , මෙහි දැන් තෙපි කවර නම් කථායෙකින් හුන්නහු ද? මා එන්නට පෙර මා එන තෙක් මේ අතර තොපගේ කිනම් කථාවෙක් අඩාළ වී ද?"යි අසාවදළ සේක.</p>
---	---

5. එවං චුතො පොඨ්ඨපාදෙ පරිබ්බාජකො භගවනං එතදවොච: තිට්ඨතෙසා භනෙන කථා, යාය මයං එතරහි කථාය සනතිසින්නා. නෙසා භනෙන කථා භගවතො දුලලහා භවිස්සති පච්ඡාපි සවණාය. පුරිමානි භනෙන දිවසානි පුරිමතරානි නානාතිත්ථියානං සමණව්‍යාභමණානං කුතුහලසාලාය සනතිසින්නානං සනතිපතිතානං

අභිසංඥානිරෝධො කථා උදපාදි "කථං නු ඛො හො අභිසංඥානිරෝධො හොති?"ති.

(1) තත්‍රෙකචෙව එවමානංසු: "අනෙතු අප්පච්චයා පුරිසස්ස සංඥා උප්පජ්ජති"පි නිරුජ්ඣති"පි. යස්මිං සමයෙ උප්පජ්ජති, සංඥා තස්මිං සමයෙ හොති. යස්මිං සමයෙ නිරුජ්ඣති, අසංඥා තස්මිං සමයෙ හොති"ති. ඉතෙපකෙ අභිසංඥානිරෝධං පඤ්ඤාපෙනති

(2) තමඤ්ඤා එවමානං: "න ඛො පන මෙ'තං හො එවං භවිස්සති. සංඥා හි හො පුරිසස්ස අත්තා. සා ච ඛො උපෙති"පි අපෙති"පි. යස්මිං සමයෙ උපෙති, සංඥා තස්මිං සමයෙ හොති. යස්මිං සමයෙ අපෙති, අසංඥා තස්මිං සමයෙ හොති"ති. ඉතෙපකෙ අභිසංඥානිරෝධං පඤ්ඤාපෙනති.

(3) තමඤ්ඤා එවමානං: "න ඛො පන මෙ'තං හො එවං භවිස්සති. සනති හි හො සමණව්‍යාභමණා මහිඤ්ඤා මහානුභාවා. තෙ ඉමස්ස පුරිසස්ස සංඥා උපකඩ්ඨන්ති"පි අපකඩ්ඨන්ති"පි. යස්මිං සමයෙ උපකඩ්ඨන්ති, සංඥා තස්මිං සමයෙ හොති. යස්මිං සමයෙ අපකඩ්ඨන්ති, අසංඥා තස්මිං සමයෙ හොති"ති. ඉතෙපකෙ අභිසංඥානිරෝධං පඤ්ඤාපෙනති.

(4) තමඤ්ඤා එවමානං: "න ඛො පන මෙ'තං හො එවං භවිස්සති. සනති හි හො දෙවතා මහිඤ්ඤා මහානුභාවා. තා ඉමස්ස පුරිසස්ස සංඥා උපකඩ්ඨන්ති"පි අපකඩ්ඨන්ති"පි. යස්මිං සමයෙ උපකඩ්ඨන්ති, සංඥා තස්මිං සමයෙ හොති. යස්මිං සමයෙ අපකඩ්ඨන්ති, අසංඥා තස්මිං සමයෙ හොති"ති. ඉතෙපකෙ අභිසංඥානිරෝධං පඤ්ඤාපෙනති.

6. තස්ස මයං භනෙන භගවනං යෙව ආරඛා සති උදපාදි: 'අහො නුන භගවා, අහො නුන සුගතො, යො ඉමෙසං ධම්මානං සුකුසලො'ති. භගවා භනෙන කුසලො භගවා පකතඤ්ඤා අභිසංඥානිරෝධස්ස. කථං නු ඛො භනෙන අභිසංඥානිරෝධො හොති?"ති.

5. මෙසේ වදළ කල, පොඨ්ඨපාද පිරිවැජ් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය: "වහන්ස, යම් කථාවෙකින් අපි මෙහි නුන්නමෝ නම්, ඒ කථාව තිබේවා. වහන්ස, ඒ කථාව පසු ව ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අසන්නට දුලිභ නො වෙයි. පුරිම පුරිමතර දවස්හි (බොහෝ කලකට පෙර) කුතුහලශාලායෙහි එක් වැ නුන් එක් රැස් වූ මහණ බමුණන් අතර "භවත්ති, අභිසංඥානිරෝධය (චිත්ත නිරෝධය, ඤාණකනිරෝධය) කෙසේ නම් වේ ද?"යි අභිසංඥානිරෝධයෙහි කථාවෙක් පහළ විය.

(1) එහි ඇතැම්හු "හේතු නැති වැ ප්‍රත්‍යය නැති වැ පුරිස්භට සංඥාවෝ උපදනාහු ද නිරුද්ධ වන්නාහු ද වෙත්. යම් විටෙක ඔහු උපදනාහු ද, එ විට හේ සංඥී (සංඥ ඇත්තේ) වෙයි. යම් විටෙක සංඥාවෝ නිරුද්ධ වන්නාහු ද, එ විට හේ අසංඥී වේ" යැ යි මෙසේ කීහ. මෙසේ ඇතැම් කෙනෙක් අභිසංඥානිරෝධය (චිත්තනිරෝධය) පණවත්.

(2) ඔහුට අනෙකෙක්, "භවත, මට මෙය මෙසේ නො වන්නේ ය. (මගේ දැනීම මෙසේ නො වන්නේ ය.) භවත, සංඥව පුරුෂයාගේ ආත්මය ය. එ ද එළඹෙන්නේත් වෙයි. ඉවත් වැ යන්නේත් වෙයි. යම් කලෙක එය එළඹේ ද, එ කල හේ සංඥී වෙයි. යම් කලෙක පහ වැ යේ ද, එ කල, අසංඥී වේ යැ"යි මෙසේ කී ය. මෙසේ ඇතැම් කෙනෙක් අභිසංඥානිරෝධය පණවත්.

(3) ඔහුට අනෙකෙක්, භවත, මට මෙය මෙසේ නො වන්නේ ය. භවත, මහත් සෘද්ධි ඇති මහත් අනුභාව ඇති මහණ බමුණු කෙනෙක් වෙත් ම ය. ඔහු මේ පුරුෂයාට සංඥව පමුණු වන්නෝ ද වෙති. ඔහුගේ සංඥව ඉවතට අදනෝ ද වෙති. යම් විටෙක ඔහු කරා සංඥව පමුණුවත් නම්, එ විට හෙතෙම සංඥී වෙයි. යම් විටෙක සංඥව ඉවතට අදනාහු නම්, එ විට අසංඥී වේ" යැ යි කී ය. මෙසේ ඇතැම්හු අභිසංඥානිරෝධය පණවත්.

(4) ඔහුට අනෙකෙක්, "භවත, මෙය මට මෙසේ නො වන්නේ ය. භවත, මහත් සෘද්ධි ඇති, මහත් අනුභාව ඇති, දේවතා කෙනෙක් ඇත. ඔහු මේ පුරුෂයා වෙතට සංඥව පමුණුවන්නෝ ද, මොහුගෙන් ඉවතට අදනෝ ද වෙත්. යම් විටෙක සංඥව මොහු වෙතට පමුණුවත් ද, එ විට මේ තෙම සංඥී වෙයි. යම් විටෙක එය මොහුගෙන් ඉවතට අදිත් ද, එ විට අසංඥී වෙයි. මෙසේ ඇතැම්හු අභිසංඥානිරෝධය පණවත්" යැ යි කී ය. මෙසේ ඇතැම්හු අභිසංඥානිරෝධය පණවත්.

6. වහන්ස "යම් කෙනෙක් මේ දහමිහි නිපුණ ද ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අහෝ මෙය පවසන සේක් නම් ඉතා මැනවු නු. ඒ සුගතයන් වහන්සේ මෙය වදරන සේක් නම් ඉතා මැනවු නො"යි (එ වේලෙහි) මට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම ඇරඹ සිහිය උපන. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අභිසංඥානිරෝධයෙහි නිපුණ සේක. ඇති සැටිය (ප්‍රකෘතිය) දන්නා සේක. වහන්ස අභිසංඥානිරෝධය කෙසේ වේ ද?".

7. තනු පොට්ටුපාද, යෙ තෙ සමනලාභමණා එවමාහංසු: අහෙනු අප්පච්චයා පුරිසස්ස සඤ්ඤ උප්පජ්ජනිපි නිරුජ්ඣනිපි'ති. ආදිතො'ව තෙසං අපරදාං. තං කිස්ස හෙනු? සහෙනු හි පොට්ටුපාද, සප්පච්චයා පුරිසස්ස සඤ්ඤ උප්පජ්ජනි'පි නිරුජ්ඣනි'පි.

සිකධා එකා සඤ්ඤ උප්පජ්ජනි, සිකධා එකා සඤ්ඤ නිරුජ්ඣනි".

"කා ව සිකධා"ති හගවා අවොච:

ඉධ පොට්ටුපාද, තථාගතො ලොකො උප්පජ්ජනි අරහං සමමාසමුද්ධො විජ්ජාවරණසමපනො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථී සඤ්ඤ දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්බමකං සසමනලාභමණං පඤ්ඤ දෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්යාණං මජ්ඣිමනිකල්යාණං පරියොසානකල්යාණං සාඤ්ඤ සබ්බඤ්ඤානං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති.

8. තං ධම්මං සුණාති ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා අඤ්ඤතරස්මිං වා කුලෙ පච්චාජානො, සො තං ධම්මං සුඤ්ඤා තථාගතෙ සදාං පටිලභති. සො තෙන සදාංපටිලාභෙන සමනතාගතො ඉති පටිසංචිකති: **'සම්බාධො සරාවාසො රජොපථො, අබ්බොකාසො පබ්බජ්ජා.** න ඉදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාචසතා එකතපරිපුණ්ණං එකතපරිසුද්ධං සඞ්ඞලිඛිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං. යනුනාහං කෙසමස්සුං ඔහාරෙඤ්ඤා කාසායානි වජ්ජානි අච්ඡාදෙඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජානති".

9. සො අපරෙන සමයෙන අප්පං වා භොගකකිංසං පහාය මහනං වා භොගකකිංසං පහාය අප්පං වා ඤ්ඤිපරිච්චං පහාය මහනං වා ඤ්ඤිපරිච්චං පහාය කෙසමස්සුං ඔහාරෙඤ්ඤා කාසායානි වජ්ජානි අච්ඡාදෙඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජති. සො එවං පබ්බජ්ජතො සමානො **පාතිමොකධර්මසංවරසංවුත්තො විහරති ආචාරගොචර සම්පනො අනුමනෙසු වජ්ජෙසු භයදස්සාවී.** සමාදය සිකධි සිකධාපදෙසු, කායකම්මචචිකම්මෙන සමනතාගතො කුසලෙන, පරිසුද්ධාජීවො **සීලසම්පනො ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තඤ්ඤා භොජනෙ මත්තඤ්ඤා සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සමනතාගතො සනතුට්ඨො.**

10. කථංඤ්ඤ පොට්ටුපාද, හිකුඤ්ඤ සීලසම්පනො හොති? ඉධ පොට්ටුපාද හිකුඤ්ඤ **පාණානිපාතං** පහාය පාණානිපාතා පටිච්චතො හොති නිහිතදණ්ඩො නිහිතසඤ්ඤා ලජ්ජී දයාපනො. සබ්බපාණභුතනිනානුකම්පී විහරති. ඉදම්පි ස්ස හොති සීලස්මිං.

7. පොට්ටුපාද ය, එහි යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් "හේතු නැති වැ ප්‍රත්‍යය නැති ව පුරුෂයාට සංඥාවේ උපදිති යි ද නිරුද්ධ වෙති"යි ද මෙසේ කීහු නම්, මුලින් ම ඔවුනට වැරදිණ. ඒ කවර හෙයින්? පොට්ටුපාදය, පුරිස්භව හේතුසහිත ව ම ප්‍රත්‍යය සහිත ව ම (කරුණු සහිත ව ම) සංඥාවේ උපදනෝත් නිරුද්ධ වන්නෝත් වෙති.

ශික්‍ෂායෙන් ඇතැම් සංඥාවේ උපදිත්. ශික්‍ෂායෙන් ඇතැම් සංඥාවේ නිරුද්ධ වෙත්". "ඒ කවර ශික්‍ෂාවෙක් ද?"යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම (ප්‍රශ්න කොට එය විස්තර කරන සේක් මතු දැක්වෙන ධම්කථාව) වදාළ සේක: පොට්ටුපාදය, මෙහි රහත් වූ සම්මාසම්බුදු වූ විද්‍යාවරණසම්පන්න වූ සුගත වූ ලෝකඥ වූ නිරුත්තර පුරුෂදම්මසාරථී වූ දෙවිමිනිස්සට ශාස්තෘ වූ සිවුසස් අවබෝධ කළා වූ හගවත් වූ තථාගත තෙමේ ලොව පහළ වෙයි. හේ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුණන් සහිත මේ ලොව ද, මහණ බමුණන් සහිත දෙවි මිනිසුන් සහිත සත්මුවද ද තෙමේ විශිෂ්ට වූ නුවණින් දැන පසක් කොට ඔවුනට අවබෝධ කරවයි. හේ ආදියෙහි හදු කොට මධ්‍යයෙහි හදු කොට අවසන්හි හදු කොට අඤ්ඤා සහිත කොට වී යංජන සහිත කොට සච්ඡුකාරයෙන් පරිපුණ්ණ කොට පිරිසිදු කොට දහම් දෙසයි. (ඒ දෙසනුයේ ද) ශාසනබ්‍රහ්මචරියථීය හෙළි කෙරෙයි.

8. ගැහැවියෙක් හෝ ගැහැවිපුතෙක් හෝ අන් එක්තරා කුලයෙකු උපන්නෙක් හෝ ඒ දහම් අසයි. හේ ඒ දහම් අසා තථාගත බුදුහු කෙරෙහි සැදහැ පිළිලබයි (උපදවයි). හේ ඒ සැදහැ පිළිලබීමෙන් යුත් වූයේ, "ගෘහවාසය සම්බාධයෙකි, රජස්පථයෙකි. පැවිද්ද අභාවකාශය වැන්න. ගිහිගෙයි වසන්නහු විසින් ඒකාන්තයෙන් පිරිපුන් කොට ඒකාන්තයෙන් පිරිසිදු කොට ශබ්දලිඛිතයක් සේ කොට මේ සසුන්බඹසර පුරන්තට පහසු නොවේ. මම කෙහෙරවුලු බහවා කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ ගිහිගෙන් පැවිදිබිම් වදනෙමි වීම් නම් යෙහෙකැ"යි මෙසේ නුවණින් සලකයි.

9. හේ පසු කලෙක මඳ වූ හෝ මහත් වූ හෝ සම්පත් රැස හැර, මඳ වූ හෝ මහත් වූ හෝ නැපිරිස හැර, කෙහෙරවුලු බහවා, කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ ගිහිගෙන් පැවිදිබිම් වදී. හේ මෙසේ පැවිදි වූයේ ම ප්‍රාතිමෝක්‍ෂසංවරයෙන් සමන්විත වූයේ, ආචාරගෝචර දෙකින් යුත් වූයේ, අණු පමණ වූ ද වරදෙහි බිය දැක්වේ, නිවරද කායවාක්කම්යෙන් යුක්ත වූයේ එහෙයින් ම පිරිසිදු ආජීවය ඇත්තේ, සිල්වත් වූයේ, ඉඳුරන්හි වැසූ දෙරැකියේ, බොජුන්හි පමණ දන්තේ, සිහිනුවණින් යුත් වූයේ, පසයෙහි තුන් සතුටින් සතුටු වූයේ, සිකපද සමාදන් කොට ගෙන හික්මෙයි.

10. පොට්ටුපාද ය, මහණ තෙම කෙසේ නම් සිල්වත් වේ ද යත්: පොට්ටුපාදය, මෙහි මහණ තෙම ප්‍රාණසාතය හැර දමා, ප්‍රාණසාතයෙන් වෙසෙසින් වැළැක්වෙත් වෙයි. බහා තැබූ දඬුමුගුරු ඇත්තේ (දඬුමුගුරු නොදරන්නේ), බහා තැබූ ආයුධ ඇත්තේ (ආයුධ නො දරන්නේ) පවට පිළිකුල් කරන්නේ, මෙමුත්‍රියට පැමිණියේ (මෙමුත්‍රියෙන් යුක්ත වූයේ), සියලු සතුන් කෙරෙහි හිතානුකම්පා ඇති වැ වෙසේ. මේ ද ඔහුගේ එක් ශීලයෙක් වේ.

අදිනනාදනා පහාය අදිනනාදනා පටිවිරතො හොති දිනනාදයි දිනනපාටිකඛ්ඛි.
අපේනෙන සුවිභූතෙන අත්තනා විහරති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

අබ්භමචරියං පහාය බුහමචාරී හොති ආරාචාරී වීරතො මෙචුනා ගාමධම්මා. ඉදම්පි'ස්ස
හොති සීලස්මිං.

මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිවිරතො හොති සච්චාදී සච්චසඤ්ඤා පේතො පච්ච
වයිකො අච්චසංවාදකො ලොකස්ස. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

පිසුණං වාවං පහාය පිසුණාය වාවාය පටිවිරතො හොති. ඉතො සුඤ්ඤා න අමුත්ත
අකඛාතා ඉමෙසං හෙදය. අමුත්ත වා සුඤ්ඤා න ඉමෙසං අකඛාතා අමුසං හෙදය. ඉති
භින්නානං වා සඤ්ඤාතා, සහින්නානං වා අනුඤ්ඤාතා සමගාරාමො සමගාරතො
සමගානන්දිං සමගානකරණං වාවං භාසිතා හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

ඵරුසං වාවං පහාය ඵරුසාය වාවාය පටිවිරතො හොති. යා සා වාවා නෙළා
කණ්ණසුධා පෙමනීයා හදයඛගමා පොරී බහුජනකතනා බහුජනමනාපා, තථාරුපිං
වාවං භාසිතා හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

සමඵසලාපං පහාය සමඵසලාපා පටිවිරතො හොති කාලවාදී භුතවාදී අඤ්ඤාදී
ධම්මවාදී විනයවාදී. නිධානවතිං වාවං භාසිතා හොති කාලෙන සාපදෙසං
පරියනතවතිං අඤ්ඤාතං. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.
ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

- 11. බීජගාමභුතගාමසමාරමහා පටිවිරතො හොති.
එකභතතිකො හොති රත්තපරතො පටිවිරතො විකාලභොජනා.
නාවගීතවාදිතවිසුකදස්සනා පටිවිරතො හොති.
මාලාගඤ්ඤාලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභුසනධානා පටිවිරතො හොති.
උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතො හොති.
ජාතරුපරජනපටිගහණා පටිවිරතො හොති.
ආමකධඤ්ඤාපටිගහණා පටිවිරතො හොති.
ආමකමංසපටිගහණා පටිවිරතො හොති.
ඉඤ්ඤාමාර්කපටිගහණා පටිවිරතො හොති.
දුසිදසපටිගහණා පටිවිරතො හොති.
අපේළකපටිගහණා පටිවිරතො හොති.

හේ අදන්තාදනාය හැර දමා, නොදුන් දැ ගැන්මෙන් මුළුමනින් වැළැක්කේ වෙයි. දුන් දෑ ම
පිළිගන්නාසුලු වූයේ, දුන් දෑ ම සිතිනුත් කැමැති වැ ඉවසනසුලු වූයේ, නොසොර වූ පිරිසිදු සිතින්
යුතු වැ වෙසේ. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

හේ අබරම්සර දුරු ලා බඹසර සරන්නේ වෙයි. ගැමිදහමක් වූ මෙවුන්දමින් දුරු වැ හැසිරෙන්නේ,
එයින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

හේ බොරු කීම දුරු ලා, බොරු කීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. ඇත්ත කියනසුලු වූයේ, ඇත්තෙන් ඇත්ත
ගළපා කියන්නේ, තහවුරු වැ පිහිටි කථා ඇත්තේ, ඇදහිය යුතු කථා ඇත්තේ, ලොව නො රචවන්නේ
වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

හේ කේලාමි කීම දුරු ලා, කේලාමි කීමෙන් වැළැක්කේ වේ. මේ තැනින් අසා මොවුන් (ඔවුන් ගෙන්)
බිඳවනු පිණිස එතැන්හි නො කියනසුලු වූයේ, එ තැනින් අසා ඔවුන් (මොවුන්ගෙන්) බිඳවනු පිණිස
මෙතැන්හි නො කියන සුලු වූයේ, මෙසේ බිඳවනු ගළපන්නේ (සමග කරන්නේ) ද, එකට
ගැළපුනවුන් (සමගියට පැමිණියවුන්) හට රුකුල් දෙන්නේ ද වෙයි. සමගියෙන් සිටින්නවුන් හා
වාසය කැමැත්තේ, සමගියෙන් වසන්නවුනට කැමැත්තේ, සමග වැ සිටින්නවුනට සතුටු වනුයේ,
සමගිය ඇති කරන බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

හේ රළු බිඳුම් දුරු ලා, රළු බස් දෙවූමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. නිදෙස්, කන්කලු, පෙම් උපදවන,
පහසුවෙන් සිතා වැදගන්නා, නො ගැමි, බොහෝ දෙනාට ප්‍රිය, බොහෝ දෙනාගේ මන වඩන යම්
බසෙක් වේද, එබඳු වූ බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

හේ බොල් හිස් දෙඩැවිලි හැරදමා, බොල් දෙඩැවිල්ලෙන් වැළැක්කේ වෙයි. සුදුසු කාල වේලායෙහි
කථා කරනසුලු වූයේ, ඇත්තම කියනසුලු වූයේ, වැඩ සලසන බසක් ම කියනසුලු වූයේ, නව
ලොවුතුරුදහම් ඇසුරු කොට ම කියනසුලු වූයේ, හික්මීම ඇති කරන බසක්ම කියනසුලු වූයේ, සිතා
තබා ගන්නට සුදුසු වූ, කරුණු සහිත වූ, ඉමක් කොතක් ඇති (ප්‍රමාණවත් වූ), දෙලෝ වැඩ හා
සම්බද්ධ වූ ම බසක් සුදුසු කාලයෙහි කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

- 11. හේ බීජසමුහ (=පැළ වන දැ) ද, භුතසමුහ (පැළ වුණු දැ) ද, සිඳුමෙන් බිඳුමෙන් වැළැක්කේ වෙයි.
ඊ බොජුනෙන් වැළැක්කේ, එක් වේලේ වළඳන බත් ඇත්තේ, නොකල් බොජුනෙන් වැළැක්කේ වෙයි.
නටනු ගනු වයනු විසුළුදසුන් යන මෙයින් වැළැක්කේ වෙයි. ඇගැ අඩු තැන් පිරවීමට, ඇග
සැරැසීමට කරුණු වන මල්ගඳවිලෙවුන් දැරීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. පමණ ඉක්මවූ උසසුන් ද,
නොකැප වූ මහසුන් ද යන දෙකින් ම වැළැක්කේ වෙයි. රන් රිදී මසු කහවණු පිළිගැන්මෙන්
වැළැක්කේ වෙයි. අමු ධානා පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. අමු මස් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ
වෙයි. ස්ත්‍රීන් කුමාරිකාවන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. දූසිදසුන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි.
එළවන් බැටෙළවන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. කුකුළන් හුරන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි.
ඇතුන් අසුන් වෙළෙඹුන් ගෙරින් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. කෙන්වතු පිළිගැන්මෙන්
වැළැක්කේ වෙයි. ගිහියනට දුන මෙහෙවර කිරීමෙහි ද ගෙන් ගෙට පණිවිඩ පණත් ගෙන යෑමෙහි ද
යෙදීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. වෙළෙඳ ගනුදෙනුයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. හොරතරාදියෙන් කිරුමෙන්,
බොරු රන් පැමෙන්, හොර මිනුම්වලින් මිනුමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. අල්ලස් ගෙන හිමියන් නොහිමි
කිරීමෙන්, නානා උපායෙන් අනුන් රැවැටුමෙන්, අගනා දෑට හුරු නො අගනා දෑයක් පෙන්නා කරන

කුකුටසුකරපටිගහණා පටිවිරතො හොති.
 හත්ථිගවස්සවළවාපටිගහණා පටිවිරතො හොති.
 බෙත්තවස්ථුපටිගහණා පටිවිරතො හොති.
 දූතෙය්‍යපෙහණගමනානුයොගා පටිවිරතො හොති.
කයචිකකයා පටිවිරතො හොති.

තුලාකුටකංසකුටමානකුටා පටිවිරතො හොති.
 උකෙකාටනවඤ්චනනිකතිසාවියොගා පටිවිරතො හොති.
 ඡේදනවධබන්ධනවිපරාමොසආලොපසහසාකාරා පටිවිරතො හොති.
 ඉදමපි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

(වුලුසීලං නිට්ඨිකං.)

12. යථා වා පනෙකෙ භොනො සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජ්ඣා තෙ එවරුපං විසුකදස්සනං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: නව්වං ගීතං වාදිතං පෙකධං අකධානං පාණිස්සරං වෙනාලං කුමාචුනං සොහනකං වණ්ඩාලං වංසං ධොපනකං හත්ථියුද්ධං අස්සයුද්ධං මහිසයුද්ධං උසහයුද්ධං අජයුද්ධං මෙණ්ඩයුද්ධං කුකුටයුද්ධං වට්ඨකයුද්ධං දණ්ඩයුද්ධං මුට්ඨියුද්ධං නිබ්බුද්ධං උයොයාධිකං බලග්ගං සෙනාබ්බුහං අණිකදස්සනං. ඉති වා ඉති **එවරුපා විසුකදස්සනා පටිවිරතො හොති.** ඉදමපි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

13. යථා වා පනෙකෙ භොනො සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජ්ඣා තෙ එවරුපං ජුත්තප්පමාදධ්‍යානානුයොගං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: අධ්වපදං දසපදං ආකාසං පරිහාරපථං සන්තිකං බලිකං සට්ඨකං සලාකහස්ථං අකධං පඞ්ගචිරං වඞ්කකං මොක්ඛචිකං විඞ්ගුලකං පත්තාලාකං රථකං ධනුකං අකඛරිකං මනෙසිකං යථාවජ්ජං. ඉති වා ඉති එවරුපා **ජුත්තප්පමාදධ්‍යානානුයොගා පටිවිරතො** හොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

14. යථා වා පනෙකෙ භොනො සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජ්ඣා තෙ එවරුපං **උච්චාසයනමහාසයනං අනුයුත්තා විහරන්ති,** සෙය්‍යථීදං: ආසන්දිං පලලඞ්කං ගොනකං විත්තකං පටිකං පටලිකං තුලිකං විකතිකං උදුලොමිං එකන තලොමිං කට්ඨිස්සං කොසෙය්‍යං කුත්තකං හස්ථස්ථරං අස්සස්ථරං රථස්ථරං අජ්නප පවෙණිං කාදලිමිගපවරපව්චස්ථරණං සඋත්තරච්ඡදං උහතොලොහිතකුපධානං ඉති වා ඉති එවරුපා **උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතො** හොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

මායායෙන්, මේ කී නොකී හැම කෙරාටිකකම්වලින් ම වැළැක්කේ වෙයි. අත් පා ආදිය සිද්ධිමෙන් ද, මැරීමෙන් ද, රැහැන් ආදියෙන් බැඳීමෙන් ද, සැහැසිකම්වලින් ද වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වෙයි.

12. යම්සේ සමහර හවත් මහණබ්‍රාහ්මණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, නැටුම් ගැයුම් වැයුම්, නටසමජ්ජා (නළුවන් සමූහයක් එක් වූ ජනසමූහයා ඉදිරියේ දක්වන නැටුම්), ආධ්‍යාන (මහාභාරතාදිය කීම හෝ ඇසීම), පාණිස්ථර (අතින් ලොහොබෙර ගැයුම් හෝ අත්තල ගැසීම), වේතාල (දඬුමුවා තාලම්පට ගැසීම හෝ මතුරු දපා මළසිරුරු නැගිටුවීම), කුම්භචුන (සිවිරස් බෙර වැයුම්), ශෝභනක (රංගබලිකරණය හෙවත් රගමඩුල්ලෙහි දී දෙවතාවනට ස්තෝත්‍ර වගයෙන් නාඤ්චිත ගායනය හෝ ප්‍රතිභානචිත්‍ර කිරීම), සණදෙවුන් කෙළිය (හෝ ආයෝග්‍රධ ක්‍රීඩාව), උණගස් ඔසොවා ගෙන කරන ක්‍රීඩාව, අස්ථිධොවනය (මළවුන්ගේ ඇට සුවඳ කවා තබා නකත්සෙමෙහි ඊ වටා සිට උත්සව කිරීම), ඇත්පොර, අශ්පොර, මියුපොර, ගොන්පොර, එළපොර, බැටෙළපොර, කුකුළපොර, වටුපොර, පොලුහරඹ, මිටුයුද, මල්ලපොර, යුද පවත්නා තැන් දක්නට යෑම, බළසෙන් ගණිනා තැන් දක්නට යෑම යන මෙබඳු විසුළු දස්තෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙතෙමේ මේ හෝ මෙබඳු වූ විසුළු දස්තෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

13. යම්සේ වනාහි සමහර හවත් මහණබ්‍රාහ්මණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, අටපාකෙළිය, දසපාකෙළිය, අහස්දුකෙළිය, මඩුලු පැනුම, සන්තිකාක්‍රීඩාව, දුදුකෙළිය, කල්ලි ගැසුම, සලාඅත්කෙළිය, ගුළුකෙළිය, කොළ නළා පිඹුම, කෙළිනගුලින් හැම, කරණම් ගැසුම, කන්තංගුරුවා කෙළිය, කොළ නැළියෙන් වැලි ඇ මැනුම, ක්‍රීඩාරථ පැදවීම, කුඩා දුන්නෙන් විදීම, ඇකිරිකෙළිය, (පිටේ හෝ අහසේ අකුරු ඇඳ කියැවීම), සිත්‍ර දෑ කීමේ ක්‍රීඩාව, විකලාංගානුකරණය (කනුන් කොරුන් ආදීන් සේ ඉරියව් පැවැත්වීම) යන මෙබඳු වූ පමාවට කරුණු වූ දුකෙළියෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හේ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ පමාවට කරුණු වූ දුකෙළියෙහි යෙදීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

14. යම්සේ වනාහි ඇතැම් හවත් මහණබ්‍රාහ්මණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, දික්සගලා පුටිය, පලගය, මහ කොඳුපලසය, වියමනෙන් විසිතුරු කළ එළලොම්මුවා ඇතිරිය, එළලොම්මුවා සුදු ඇතිරිය, ගනමල් යෙදූ එළලොම් ඇතිරිය, තිලිය(පුළුන් මෙන්තය), සිංහාදිරුපවලින් විසිතුරු කළ එළලොම් ඇතිරිය, දෙපැත්තේ ම ලොම් ඇති එළලොම්මුවා ඇතිරිය, එක් පැත්තේ පමණක් ලොම් ඇති එළලොම්මුවා ඇතිරිය, රත්කසුකම් කළ පසතුරුණ, කෝසේයිය හුයින් විසූ ඇතිරිය, අසු පිටු එළන ඇතිරිය, රිය එළන ඇතිරිය, ඇඳට සරිලන සේ අඳුන් දිවිසමින් මසා කළ ඇතිරිය, කෙහෙල්මුවසමින් කළ මහගු පසතුරුණ, ඉස්දෙර පාලිල රතු කොට්ට තබා ඇති රතු උඩුවියන් සහිත මහගු යහන යන මෙබඳු වූ උස් යහන් මහ යහන් පරිහරණය කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙද්ද, හේ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ උස් යහන් මහ යහන් පරිහෝගයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

15. යථා වා පනෙකෙ භොනො සමණබ්බාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජ්ඤා තෙ ඵවරුපං මණ්ඩනවිභුසනධ්‍යානානුයොගං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: උච්ඡාදනං පරිමඤ්ඤනං නභාපනං සමබාහනං ආදසං අඤ්ජනං මාලාවිලෙපනං මුඛවුණ්ණකං මුඛලෙපනං හස්ඛකං සිඛාඛකං දණ්ඩකං නාලිකං ඛග්ගං ඡන්තං විත්‍රුපාහනං උණ්භිසං මණිං වාලවිජනිං ඔදනානි වස්ථානි දීඝදසානි. ඉති වා ඉති ඵවරුපා මණ්ඩනවිභුසනධ්‍යානානුයොගා පටිච්චරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

16. යථා වා පනෙකෙ භොනො සමණබ්බාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජ්ඤා තෙ ඵවරුපං තිරව්ඡානකථං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: රාජකථං චොරකථං මහාමත්තකථං සෙනාකථං භයකථං යුද්ධකථං අන්තකථං පානකථං වස්ථකථං සයනකථං මාලාකථං ගක්ඛකථං ඤැතිකථං යානකථං ගාමකථං නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉත්ථිකථං පුරිසකථං [කුමාරකථං කුමාරිකථං] සුරකථං විසිඛාකථං කුමහධ්‍යානකථං පුඤ්ඤපෙතකථං නානත්තකථං ලොකකඛායිකං සමුද්දක ඛායිකං ඉතිභවාභවකථං. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තිරව්ඡානකථාය පටිච්චරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

17. යථා වා පනෙකෙ භොනො සමණබ්බාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජ්ඤා තෙ ඵවරුපං විග්ගාහිකකථං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: "න ත්ඨං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසී. අහං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාමි, කිං ත්ඨං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානිස්සසී? මිච්ඡාපටිපනො ත්ඨමසී. අහමස්මි සමමා පටිපනො. සහිතං මෙ, අසහිතං තෙ. පුරෙ වචනීයං පච්ඡා අවච. පච්ඡා වචනීයං පුරෙ අවච. ආවිණ්ණං තෙ විපරාවත්තං. ආරොපිතො තෙ වාදෙ. නිග්ගහීතො ත්ඨමසී. චර වාදප්පමොක්ඛාය. නිබ්බෙදෙහි වා සචෙ පභොසී"ති. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය විග්ගාහිකකථාය පටිච්චරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

18. යථා වා පනෙකෙ භොනො සමණබ්බාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජ්ඤා තෙ ඵවරුපං දුතෙය්‍යපහිණගමනානුයොගමනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: රඤ්ඤං රාජමහාමත්තානං ඛත්තියානං බ්‍රාහ්මණානං ගහපතිකානං කුමාරානං "ඉධ ගච්ඡ. අමුත්‍රාගච්ඡ. ඉදං හර. අමුත්‍ර ඉදං ආහරා"ති. ඉති වා ඉති ඵවරුපා දුතෙය්‍ය පහිණගමනානුයොගා පටිච්චරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

15. යම්සේ වනාහි සමහර හවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, සුවඳ සුණයෙන් ඇඟ ඉලිම්, අත් පා ඇහි මනා සටහන් ගන්වනුවට තෙල් ගා මැඩීම, සුවඳ දියෙන් නැවීම, උරහිසඇති මස් වැඩෙනුවට මුඟුරින් තැළීම, කැඩපතින් මුහුණ බැලීම, අලංකාර වශයෙන් අඳුන් ගැම, මල් පැලැඳීම හා විලෙවුන් දැරීම, මුවසුණු මුවවිලෙවුන් දැරීම, හස්තාහරණ දැරීම, හිසැ කුඩුම්බිය බැඳීම, විසිතුරු සැරයටි දැරීම, විසිතුරු බෙහෙත්තළ දැරීම, කඩු දැරීම, විසිතුරු කුඩ දැරීම, විසිතුරු පාවහන් දැරීම, නලේපට බැඳීම, සිළුණ පැලැඳීම, විසිතුරු සෙමෙර වල්විදුනා දැරීම, දික් දවලු ඇති සුදු රෙදි හැඳීම යන ආදී ඇඟ අඩු තැන් පිරවීමටත් ඇඟ සැරසීමටත්, කරුණු වන දෑ පරිභෝග කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු දෑ පරිභෝග කිරීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

16. යම්සේ වනාහි සමහර හවත් මහණබමුණෝ සැදහෙනන් දුන් බොජුන් වළඳ, රාජකථා, චෝරකථා, මහාමාත්‍ය කථා, සේනා කථා, භය කථා, යුද්ධ කථා, ආහාර කථා, පානකථා, වස්ත්‍රකථා, ගයනකථා, මාලා කථා, ගක්ඛකථා, ඤැති කථා, යාන කථා, ග්‍රාම කථා, නිගම කථා, නගර කථා, ජනපද කථා, ස්ත්‍රී කථා, පුරුෂ කථා, කුමාර කථා, කුමාරී කථා, ශූර කථා, වීරී කථා, කුම්භස්ථාන කථා, නානාච්ච කථා, ලෝකාඛායිකා කථා, සමුද්‍රාඛායිකා කථා, ඉතිභවාභව කථා යන මේ බඳු වූ තිරස්චිත කථාවල යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ මෙයින් අන්‍ය වූ හෝ මේ බඳු කථාවලින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

17. යම්සේ වනාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ "තෝ මේ දහම් විනය නො දනිනි. මම ම මේ දහම් විනය දනිමි. 'මේ දහම් විනය කිමැ'යි තෝ දනිනි ද? තෝ වරදවා පිළිපත්නෙහි. මම මැනවින් පිළිපත්නෙමි වෙමි. මා බස කරුණු සහිත ය. තා බස කරුණු රහිත ය. තෝ පළමුයෙන් කියැ යුත්ත පසු වැ කියෙහි ය. පසු වැ කියැ යුත්ත පළමුයෙන් කියෙහි ය. තා කලක් ම පුහුණු කළ දය මගේ එක වචනයෙන් ම පෙරළී ගියේ ය. මා විසින් තට දෙස් නැගිණ. මා විසින් නිගන්නා ලද්දෙහි. මා නැගූ දෙසින් මිඳෙන්තට හැසිරෙව (ඒ ඒ තැන ගොස් උගනුව). හැකි නම් එය විසඳව" යන ආදීන් මේ බඳු වූ උනුත් බැණ දෙඩා ගැනුම්හි යෙදෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මෙකී හෝ අන් මෙබඳු වූ හෝ බැණුම්දෙඩුම්වලින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

18. යම්සේ සමහර හවත් මහණබමුණෝ "මෙහි යන්තැ, අසෝ තැනට එන්තැ, මෙය ගෙනැ යන්තැ, අසෝ තැනට මෙය ගෙනෙන්තැ" යි කළ නියෝග පිළිගෙන, රජුන්ගේ රජමහඇමතියන්ගේ ඤාතියන්ගේ බමුණන්ගේ ගැහැවියන්ගේ රජකුමරුවන්ගේ, මෙබඳු දූත මෙහෙවරෙහි පණිවුඩ ගෙන යෑමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අන් මේ වැනි වූ දූත මෙහෙවරින්, පණිවිඩ ගෙන යෑමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

19. යථා වා පනෙකෙ භොනො සමණබ්බාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජ්ඣා තෙ කුහකා ව භොනති ලපකා ව නෙමිතිකා ව නිඥොසිකා ව ලාභෙන ව ලාභං නිජ්ඣිංසිතාරො. ඉති වා ඉති එවරුපා කුහනලපනා පටිච්චරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

(මජ්ඣිමනිකායෙ නිට්ඨිතං.)

20. යථා වා පනෙකෙ භොනො සමණබ්බාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජ්ඣා තෙ එවරුපාය නිරව්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කඥොනති, සෙය්‍යථීදං: අඩ්ඨං නිමිත්තං උප්පාතං සුපිණං ලකඛණං මුසිකච්ඡන්තං අග්ගිභොමං දඤ්ඨිභොමං ථුසභොමං කණභොමං තණ්ඤුලභොමං සඤ්ඤාභොමං තෙලභොමං මුඛභොමං ලොහිතභොමං අඩ්ඨවිජ්ජා වස්ථුවිජ්ජා ඛත්තවිජ්ජා සිච්චිජ්ජා භුතවිජ්ජා භුරිවිජ්ජා අභිවිජ්ජා විසවිජ්ජා විච්ඡිකවිජ්ජා මුසිකවිජ්ජා සකුණවිජ්ජා වායසවිජ්ජා පකකජ්ජානං සරපරිත්තාණං මිගචකං. ඉති වා ඉති එවරුපාය නිරව්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිච්චරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

21. යථා වා පනෙකෙ භොනො සමණබ්බාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජ්ඣා තෙ එවරුපාය නිරව්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කඥොනති, සෙය්‍යථීදං: මණ්ඩලකඛණං වස්ථුලකඛණං දණ්ඩලකඛණං අසීලකඛණං උසුලකඛණං ධනුලකඛණං ආවුධලකඛණං ඉත්ථීලකඛණං පුරිසලකඛණං කුමාරලකඛණං කුමාරිලකඛණං දසලකඛණං දසීලකඛණං හත්ථීලකඛණං අස්සලකඛණං මහිසලකඛණං උසභලකඛණං ගොලකඛණං අජලකඛණං මෙණ්ඩලකඛණං කුකකුටලකඛණං වට්ඨකලකඛණං ගොධාලකඛණං කණණිකාලකඛණං කච්ඡපලකඛණං මිගලකඛණං. ඉති වා ඉති එවරුපාය නිරව්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිච්චරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

22. යථා වා පනෙකෙ භොනො සමණබ්බාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජ්ඣා තෙ එවරුපාය නිරව්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කඥොනති, සෙය්‍යථීදං: රඤ්ඤං නිය්‍යානං භවිස්සති, රඤ්ඤං අනිය්‍යානං භවිස්සති, අඛන්තරානං රඤ්ඤං උපයානං භවිස්සති, බාහිරානං රඤ්ඤං අපයානං භවිස්සති, බාහිරානං රඤ්ඤං උපයානං භවිස්සති, අඛන්තරානං රඤ්ඤං අපයානං භවිස්සති, අඛන්තරානං රඤ්ඤං ජයො භවිස්සති, බාහිරානං රඤ්ඤං පරාජයො භවිස්සති, බාහිරානං රඤ්ඤං ජයො භවිස්සති, අඛන්තරානං රඤ්ඤං පරාජයො භවිස්සති. ඉති ඉමස්ස ජයො භවිස්සති. ඉමස්ස පරාජයො භවිස්සති. ඉති වා ඉති එවරුපාය නිරව්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවා පටිච්චරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

19. යම්සේ සමහර පින්වත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, කුහකකම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභසත්කාර පතා අනුන් සිත් ඇදෙන සේ වූ වාටු බස් දෙඩන්නෝ වෙත් ද, සිවු පසය ලබනු සඳහා කයින් හෝ බසින් ඇගැවීම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභාපේක්ෂායෙන් අනුනට ගරහන්නෝ වෙත් ද, ලාභයෙන් ලාභය සොයන්නෝ වෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ මෙබඳු වූ හෝ කුහනලපනවලින් වැළැක්කේ වෙයි. මේද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

20. යම්සේ ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, අංගශාස්ත්‍රය, නිමිත්තශාස්ත්‍රය, උත්පාතලක්ෂණය, ස්වප්නශාස්ත්‍රය, ලක්ෂණශාස්ත්‍රය, මූෂකච්ඡන්තවිද්‍යාව, අග්නිභෝමය, දර්ච්භෝමය, කුණභෝමය, කණභෝමය, තණ්ඩුලභෝමය, සර්පිඡ්භෝමය, තෙලභෝමය, මුඛභෝමය, ලොහිතභෝමය, අංගවිද්‍යාව, වාස්තුවිද්‍යාව, ක්ෂාත්‍රවිද්‍යාව, ශිවවිද්‍යාව, භුතවිද්‍යාව, භුරිවිද්‍යාව, අභිවිද්‍යාව, විෂවිද්‍යාව, වාශ්විකවිද්‍යාව, මූෂකවිද්‍යාව, ශාකුතවිද්‍යාව, වායසවිද්‍යාව, පක්වධ්‍යානය, ශරපරිත්තාණය, මාගපක්ෂය යන මෙකී හෝ මෙබඳු වූ හෝ තිරශ්චීනවිද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාජීවයෙන් දිවි පවත්වන්ද, ඒ මහණ තෙමේ එයින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වෙයි.

21. යම්සේ වනාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, මිණිලකුණුය, වත්ලකුණුය, දඬුලකුණුය, කඩුලකුණුය, ඊලකුණුය, දුනුලකුණුය, අවිලකුණුය, ඉතිරිලකුණුය, පුරිස්ලකුණුය, කුමරලකුණුය, කුමරිලකුණුය, දස්ලකුණු ය, දසීලකුණුය, ඇත්ලකුණුය, අස්ලකුණුය, මියුලකුණුය, වහජලකුණුය, ගොන්ලකුණුය, එළලකුණුය, බැටෙළලකුණුය, කුකුළුලකුණුය, වටුලකුණුය, ගොස්ලකුණුය, කැණිලකුණුය, කසුබුලකුණුය, මුවලකුණුය, යන ආදී මෙබඳු තිරශ්චීනවිද්‍යායෙන්, මෙබඳු මිථ්‍යාජීවයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ එයින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

22. යම්සේ වනාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ "අසෝ දිනැ අසෝ නැකැතින් (යුද සඳහා) සිය නුවරින් අසෝ රජුන්ගේ නික්මීම වන්නේ ය, අසෝ නැකැතින් පෙරලා සිය නුවරට ඊම වන්නේ ය, අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන් හමුවන්නට රට තුළ සිටින සතුරු රජුන්ගේ යෑම වන්නේ ය, අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ගේ ඉවත් වූ යෑම වන්නේ ය, අසෝ නැකැතින් රට තුළ සිටින රජුන් කරා පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ගේ පැමිණීම වන්නේ ය, අසෝ නැකැතින් ඇතුළතැ සිටින රජුන්ගේ ඉවත් වූ යෑම වන්නේ ය, රට ඇතුළතැ සිටින රජුන්ට ජය වන්නේ ය, පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ට පරාජය වන්නේ ය, පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ට ජය වන්නේ ය, රට තුළ සිටින රජුන්ට පරාජය වන්නේ යැ" යි මෙසේ 'මොහුට ජය වන්නේ ය, මොහුට පරාජය වන්නේ යැ' යි කියමින් මේ බඳු වූ තිරශ්චීනවිද්‍යායෙන්, මෙබඳු වූ මිථ්‍යාජීවයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ මෙබඳු වූ තිරශ්චීනවිද්‍යායෙන් මිථ්‍යාජීවකායෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

23. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජ්ඣා තෙ එවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙතති. සෙය්‍යථීදං: වැරැද්දොහො භවිස්සති. සුරියඟාහො භවිස්සති. නකඛ්‍යානාහො භවිස්සති. වැරැද්දොහො පටගමනං භවිස්සති. වැරැද්දොහො උප්පටගමනං භවිස්සති. නකඛ්‍යානං පටගමනං භවිස්සති. නකඛ්‍යානං උප්පටගමනං භවිස්සති. උකකාපාතො භවිස්සති. දිසාධාහො භවිස්සති. භූමිවාලො භවිස්සති. දෙවදුඤ්ඤි භවිස්සති. වැරැද්දොහොනකඛ්‍යානං උග්ගමනං ඔගමනං සංකිලෙසං වොදනං භවිස්සති. එවංවිපාකො වැරැද්දොහො භවිස්සති. එවංවිපාකො සුරියඟාහො භවිස්සති. එවංවිපාකො නකඛ්‍යානාහො භවිස්සති. එවංවිපාකං වැරැද්දොහො පටගමනං භවිස්සති. එවංවිපාකං වැරැද්දොහො උප්පටගමනං භවිස්සති. එවංවිපාකං නකඛ්‍යානං පටගමනං භවිස්සති. එවංවිපාකං නකඛ්‍යානං උප්පටගමනං භවිස්සති. එවංවිපාකො උකකාපාතො භවිස්සති. එවංවිපාකො දිසාධාහො භවිස්සති. එවංවිපාකො භූමිවාලො භවිස්සති. එවංවිපාකො දෙවදුඤ්ඤි භවිස්සති. එවංවිපාකං වැරැද්දොහොනකඛ්‍යානං උග්ගමනං ඔගමනං සංකිලෙසං වොදනං භවිස්සති. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිච්චරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

24. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජ්ඣා තෙ එවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙතති. සෙය්‍යථීදං: සුඛ්‍යාධිකා භවිස්සති. දුඛ්‍යාධිකා භවිස්සති. සුභිකං භවිස්සති. දුඛිකං භවිස්සති. බෙමං භවිස්සති. භයං භවිස්සති. රොගො භවිස්සති. ආරොග්‍යං භවිස්සති. මුඤ්ඤ ගණනා සංඛානං කාවෙය්‍යං ලොකායතං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන පටිච්චරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

25. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජ්ඣා තෙ එවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙතති. සෙය්‍යථීදං: ආවාහනං විවාහනං සංවදනං විවදනං සංකිරණං විකිරණං සුභගකරණං දුඛගකරණං විරුද්ධගකරණං ජීවහානිඤ්ඤානං හනුසංහනනං හස්ථානිප්ප්පනං හනුප්ප්පනං කණ්ණප්ප්පනං ආදසප්ප්පනං කුමාරකප්ප්පනං දෙවප්ප්පනං ආදිච්චුප්ප්පනං මහනුප්ප්පනං අභ්‍යුජ්ජනං සිරිච්චානං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිච්චරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

23. යම්සේ වනාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, "අසෝ දිනැ වැරැද් රගුහණය වන්නේ ය. අසෝ දිනැ සුයඹ්‍රහණය වන්නේ ය. අසෝ දිනැ සඳ හිරු දෙදෙනා නිසි මගින් යෑම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ ඔවුන් නොමගින් යෑම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ නකත් තරුන් නිසිමගින් යෑම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ ඔවුන් නොමගින් යෑම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ උල්කාපනනය වන්නේ ය. දිග්දහය වන්නේ ය. භූමිකම්පනය වන්නේ ය. වැසි නැති වැ අහස් ගෙඳවුම් වන්නේ ය. සඳහිරුන්ගේ ද, නකත් තරුන්ගේ ද, උදව බැසීම කෙලෙසීම පිරිසිදුබව වන්නේ ය. සුයඹ්‍රහණය ලොවට මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. වැරැද් රගුහණය ලොවට මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. නකත් රගුහණය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. සඳ හිරුන් නිසි මගින් යෑම මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. සඳ හිරු දෙදෙනාගේ නො මගින් යෑම මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. නකත්තරුවල පටගමනය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. ඔවුන්ගේ උප්පටගමනය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. උල්කාපනනය මෙ බඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. දිග්දහය මෙ බඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. භූමිකම්පනය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. වැසි නැති වැ අහස් ගෙඳවුම් මෙබඳු පල දෙන්නේ ය. සඳහිරුන්ගේ ද නකත් තරුවලද උදවත් බැසීමත් කෙලෙසීමත් පිරිසිදු වීමත් මෙ බඳු මේ බඳු පල දෙන්නේ යැ" යි කියනුවෝ මෙ බඳු තිරස්චිතවිද්‍යායෙන්, මෙ බඳු මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙබඳු තිරස්චිතවිද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

24. යම්සේ වනාහි ඇතැම් පින්වත් මහණ බමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, "මේ සමයෙහි වැසි වස්තේ ය. මේ සමයෙහි නියං වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රට සුභික්‍ෂ වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රට දුර්භික්‍ෂ වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රටට උවදුරු වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රටට බිය වන්නේ ය. මේ කලැ රෝග වන්නේ, මෙ කලැ රෝග නැති බව වන්නේ යැ" යි පලාපල කීම ද, මුද්‍රාව (ඇගිලි පුරුක්කි සංඥා තබා ගිණිම)ද, ගණනාව (එක දෙක යන ආදීන් ගිණිම) ද, කාව්‍යශාස්ත්‍රය, ලෝකායත ශාස්ත්‍රය යන මේ හෝ මෙබඳු තිරස්චිතවිද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ අන් මෙ බඳු වූ හෝ තිරස්චිතවිද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

25. යම්සේ වනාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, ආවාහ සඳහා නකත් කීම, විවාහ සඳහා නකත් කීම, වෙන් වූ අඹුසැමියන් එක් වන්නට නකත් කීම, අඹුසැමියන් වෙන් වන්නට නකත් කීම, දුන් ණය රැස් කිරීමට නකත් කීම, මුදල් ණයට පොලියට දීමට නකත් කීම, සෞභාග්‍ය ඇති වනුවට යන්ත්‍ර මන්ත්‍රාදිය කැර දීම, බිම් පාල වන්නට හදි හුනියම් කිරීම, නැසෙන්නට යන දරු ගැබ් රැකෙන්නට පිළියම් කිරීම, දිවගුලු බැඳීම, මන්ත්‍රාදියේ බලයෙන් හනු තද කිරීම, අන් පෙරළෙන්නට මතුරු දැමීම, හනු පෙරළෙන්නට මතුරු දැමීම, කන් අගුලු වැටෙන්නට මතුරු දැමීම, කැඩපතෙහි දේවතාවේශය කොට ප්‍රශ්න ඇසීම, කුමරියක ලවා ජේන කියැවීම, දෙවදස්සක ලවා ජේන කියැවීම, ජීවිකා පිණිස හිරු පිදීම, මහබඹු පිදීම, මතුරු දසා මුවින් ගිනිපල් විහිදවීම, මතුරු දසා සිරිකන කැරවීම යන මේ හෝ අන් මේ බඳු වූ තිරස්චිතවිද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවිපවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ ද, අන් මෙබඳු වූ ද තිරස්චිතවිද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

26. යථා වා පනෙකෙ භොනොනා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙයානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා තෙ එවරුපාය තිරවණනවිජ්ජාය මිවණාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙතති. සෙයාපීදං: සන්තිකමමං පණ්ඩිකමමං භුතකමමං භුරිකමමං වසසකමමං වොස්සකමමං වස්සුකමමං වස්සුපරිකිරණං ආවමනං නභාපනං ජුහනං වමනං විරෙවනං උද්ධවිරෙවනං අධොවිරෙවනං සීසවිරෙවනං කණණතෙලං නොත්තප්පනං නස්සුකමමං අඤ්ඤානං පච්චඤ්ඤානං සාලාකියං සලලකන්තියං දරකතිකිවණා මූලභෙසජ්ජානං අනුප්පදනං ඔසධිනං පටිමොකෙඛා. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරවණනවිජ්ජාය මිවණාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදමපීඤ්ඤා භොති සීලසමීං.

27. ස ඛො සො පොට්ඨපාද, හික්ඛු එවං සීලසමපනො න කුතොවි භයං සමනුපසසති යදිදං සීලසංවරතො. සෙයාපාපී පොට්ඨපාද, ඛන්තියො මුද්ධාවසිනො නිහතපච්චාමිනො න කුතොවි භයං සමනුපසසති යදිදං පච්චජීකතො, එවමෙව ඛො පොට්ඨපාද, හික්ඛු එවං සීලසමපනො න කුතොවි භයං සමනුපසසති යදිදං සීලසංවරතො. සො ඉමිනා අරියෙන සීලකඤ්ඤානා සමනාගතො අජ්ඣාතං අනවජ්ජසුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො පොට්ඨපාද, හික්ඛු සීලසමපනො භොති.

28. කථඤ්ඤා පොට්ඨපාද, හික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තඤ්ඤා භොති? ඉධ පොට්ඨපාද, හික්ඛු චක්ඛුනා රූපං දිස්වා න නිමිත්තග්ගාහී භොති නානුබ්‍යඤ්ඤානග්ගාහී යඤ්ඤාධිකරණමෙන චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ජාධා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනවස්සවෙය්‍යුං තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති. රකඛති චක්ඛුන්ද්‍රියං. චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සද්දං සුඤ්ඤා -පෙ- සාතෙන ගඤ්ඤා සායිඤ්ඤා -පෙ- ජීව්හාය රසං සායිඤ්ඤා -පෙ- කායෙන චොට්ඨඛිං චුච්චිඤ්ඤා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තග්ගාහී භොති නානුබ්‍යඤ්ඤානග්ගාහී. යඤ්ඤාධිකරණමෙන මනින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ජාධාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනවස්සවෙය්‍යුං තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති, රකඛති මනින්ද්‍රියං. මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමනාගතො අජ්ඣාතං අඛ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො මහාරාජ, හික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තඤ්ඤා භොති. එවං ඛො පොට්ඨපාද, හික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තඤ්ඤා භොති.

26. යමිසේ වනාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, ශාන්තිකම්, ප්‍රණධිකම්, භුරිකම්, පණ්ඩකයා පිරිමියෙකු කිරීම, පිරිමියා පණ්ඩකයෙකු කිරීම, වාස්තුකම්, වාස්තු පරිකිරණ, මතුරු දපා මුව දෙවුම, මතුරු දපා අනුන් නැවීම, සෙත් පතා ගිනිපිදීම, ගිහියනට වමන කරවීම, බඩ විරේක කරවීම, ළය විරේකයට බෙන් දීම, වස්ති කිරීම, ශිෂ්ටිචේවන බෙන් දීම, කන් ලෙඩට තෙල් පිසැ දීම, ගිහියන් සඳහා ඇස පටලයට සිසිල ගන්වන තෙත් තෙල් පිසීම, ගිහියනට නසා දීම, කාරම් අඳුන් සාද දීම, ඇස සිසිල ගන්වන අඳුන් සාද දීම, ගිහියන්ගේ ඇසැ උල්ඇත ලෙඩට පිළියම් කිරීම, ගිහියනට ශල්‍යකම් කිරීම, ළදරුවන්ගේ ලෙඩට පිළියම් කිරීම, මුල් බෙහෙත් දීම (කායවිකිත්සාව) , කාරම් බෙන් බැඳ වණ සුව වූ පසු ඒවා ගලවා දැමීම යැ” යි මේ ආදී වූ හෝ මෙබඳු වූ තිඪිචිතවිද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාආජීවයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ ඒ සියල්ලෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

27. පොට්ඨපාද ය, ඒ මහණ මෙසේ ශීලසම්පන්න වූයේ, ශීලසංවරය හේතු කොට ගෙන කිසි ම එක ද අසංවරතායෙකින් ඇති විය හැකි බියක් නො දකී ... හේ මේ ආයථී ශීලස්කන්ධයෙන් සමන්විත වූයේ සිය සතන්හි නිදෙස් වූ කායික වෛතසික සුවය විඳී. පොට්ඨපාදය මෙසේ වනාහි මහණ තෙම ශීලසම්පන්න වේ.

28 පොට්ඨපාද ය, මහණ කෙසේ නම් ඉඳුරන්හි වැසූ දෙදැත්තේ වේ ද? පොට්ඨපාදය, මේ සස්නා මහණ තෙමේ ඇසින් රුවක් දක, එහි නිමිති නොගන්නේ වේ, අවයවයන්ගේ ආකාර සිතට නොගන්නේ වේ ... මනඉන්ද්‍රියයෙහි සංවරයට පැමිණේ. හේ මේ ආයථී වූ ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් යුක්ත වූයේ සිත්සතන්හි අව්‍යාසේකසුඛය විඳී. පොට්ඨපාදය, මෙසේ වනාහි මහණ තෙම ඉඳුරන්හි වැසූ දෙදැත්තේ වෙයි.

29. කථඤ්ච පොඨපාද, හිකුඩු සතිසමපජඤ්ඤාන සමනනාගතො හොති? ඉධ පොඨපාද, හිකුඩු අභිකකනෙත පටිකකනෙත සමපජනකාරී හොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සමපජනකාරී හොති. සමඤ්ජේන පසාරිතෙ සමපජනකාරී හොති. සසිඝාට්ඨපතනවීචරධාරණෙ සමපජනකාරී හොති. අසිතෙ පිතෙ ධායිතෙ සායිතෙ සමපජනකාරී හොති. උච්චාරපසාචකමෙම සමපජනකාරී හොති. ගතෙ ධීතෙ නිසිනෙත සුතොත ජාගරිතෙ භාසිතෙ තුණ්භිභාවෙ සමපජනකාරී හොති. එවං ඛො පොඨපාද, හිකුඩු සතිසමපජඤ්ඤාන සමනනාගතො හොති.

30. කථඤ්ච පොඨපාද, හිකුඩු සනතුඨො හොති? ඉධ පොඨපාද, හිකුඩු සනතුඨො හොති කායපරිහාරියෙන වීචරෙන කුච්ඡ්චරිහාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පකකමති සමාදයෙව පකකමති. සෙය්ථාපි මහාරාජ, පකඛී සකුණො යෙන යෙනෙව ඛෙති සපතනභාරො'ව ඛෙති, එවමෙව ඛො මහාරාජ, හිකුඩු සනතුඨො හොති කායපරිහාරියෙන වීචරෙන කුච්ඡ්චරිහාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පකකමති සමාදයෙව පකකමති. එවං ඛො පොඨපාද, හිකුඩු සනතුඨො හොති.

31. සො ඉමීනා ව අරියෙන සීලකධෙකන සමනනාගතො ඉමීනා ව අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමනනාගතො ඉමීනා ව අරියෙන සතිසමපජඤ්ඤාන සමනනාගතො ඉමාය ව අරියාය සනතුඨො සමනනාගතො විචිතං සෙනාසනං භජති අරඤ්ඤං රුකඛමුලං පඛනං කන්දරං ගිරිගුහං සුසානං වනපඤ්චං අඛොකාසං පලාලපුඤ්ජං. සො පච්ඡාහතං පිණ්ඩපාතපටිකකනො නිසීදති පලලඝ්ඛං ආභුජ්ඤා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපධංපෙඤා.

32. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පභාය විගතාභිජ්ඣෙකන වෙතසා විහරති. අභිජ්ඣාය චිතං පරිසොධෙති. බ්‍යාපාදපදෙසං පභාය අබ්‍යාපනචිතො විහරති සඛ්ඛපාණභුතභිතානුකම්පී. බ්‍යාපාදපදෙසා චිතං පරිසොධෙති. ටීනම්ඤාං පභාය විගතටීනම්ඤො විහරති ආලොකසඤ්ඤා සතො සමපජනො. ටීනම්ඤා චිතං පරිසොධෙති. උඤ්චකුකුච්චං පභාය අනුඤ්චො විහරති අජ්ඣාතං වූපසනචිතො. උඤ්චකුකුච්චා චිතං පරිසොධෙති.

29. පොඨපාද ය, කෙසේ නම් මහණ තෙම සිහිනුවණින් යුත් වේ ද? පොඨපාදය, මෙහි මහණ ඉදිරියට යෑමෙහි පෙරළා ඊමෙහි (ආපසු හැරීමෙහි) මනා නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. ඉදිරි බැලීමෙහි, අනුදික් බැලීමෙහි (වටපිට බැලීමෙහි) මනා නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. අත් පා ආදිය හැකිලීමෙහි, දිගු කිරීමෙහි නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. සගලසිවුර ද පාත්‍රය ද සෙසු සිවුරු ද දැරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරන්නේ වෙයි. ආහාර ගැන්මෙහි, පැන් පීමෙහි, පිටි කැවිලි ආදිය කෑමෙහි, මී ආදිය රස විඳීමෙහි, නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. මල මූ පහ කිරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. ගමනෙහි සිටීමෙහි හිඳීමෙහි නිදීමෙහි කථා කිරීමෙහි, නො බිණීමෙහි නුවණින් දැන කරනුයේ වෙයි. පොඨපාද ය, මෙසේ වනාහි මහණ තෙම සිහිනුවණින් යුත් වෙයි.

30. පොඨපාදය, මහණ තෙම කෙසේ නම් සතුටු වේ ද? පොඨපාද ය, මේ සස්තෙහි මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවුරින් ද කුඤ්චපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආහාරයෙන් ද සතුටු වෙයි. හේ යම් යම් තැනකට නික් මැ යේ ද, අට පිරිකර පමණක් ගෙන ම නික්මෙයි. මහරජාණෙනි, (පියා හඹනුවට තරම්) අත්තටු ඇති කුරුලු තෙමේ යම් යම් තැනක පියා හඹා යේ නම්, පියාපත්ඛර සහිත ව ම යම් සේ පියාහඹා යේ ද, එසේ ම, මහරජාණෙනි, ඒ මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවුරින් ද කුඤ්චපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආහාරයෙන් ද සතුටු වෙයි. හේ යම් යම් තැනකට යේ ද පා සිවුරු (ආදී අට පිරිකර පමණක්) රැගෙන ම යෙයි. පොඨපාදය, මෙසේ ම මහණ තෙම සතුටු වෙයි.

31. හේ මේ ආදී ශීලස්ඛණයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආදී ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආදී ස්මෘතිසම්ප්‍රජානනයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආදී සන්තුෂ්ටියෙන් ද සමන්විත වූයේ, අරණ්‍ය වාසමූල පච්ඡාහ කඤ්ච ගිරිගුහා සොහොන් වනපෙන් (වනප්‍රස්ථ) අභ්‍යවකාශ (එළිමහන්) පිදුරුලෙන් යන මේ කී ජනගුණ කිසි සෙනස්තක් භජනය කෙරෙයි. හේ පිඬු සෙවීමෙන් පෙරළා ආයේ, පසුබත් සෙමෙහි, පලක් බැඳ උඩු කය කෙළින් පිහිටුවා, කමටහනට අභිමුඛ කොට සිහිය එළවා හිඳී.

32. හේ ලොවැ (පඤ්ච උපාදනස්කණ්ඩය කෙරෙහි) ඇල් ම හැර, විෂ්කම්භණප්‍රභාණයෙන් (යට පත් කිරීමෙන්) පහ වූ අභිජ්ඣායෙන් යුත් සිහින් වෙසෙයි. අභිජ්ඣාව කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. වී යාපාදප්‍රද්වේෂය (ක්‍රෝධය) හැර, ව්‍යාපාද රහිත සිතැත්තේ, සියලු පණ ඇති සතුන් කෙරේ හිතානුකම්පා ඇති වැ වෙසෙයි. ක්‍රෝධය කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ස්ත්‍රානම්ඤ්චය හැර, පහ වූ ස්ත්‍රානම්ඤ්චය ඇත්තේ, දිව රැ දෙකහි ම දුටු එළිය හඳුනානු හැකි පිරිසිදු සංඥාව ඇත්තේ, සිහියෙනුත් නුවණෙනුත් යුක්ත වූයේ වෙසෙයි. ස්ත්‍රානම්ඤ්චය කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. උදහසත් (සිතැ නොසංහුන් බවත්) කුකුසත්(කළ නො කළ දූයෙහි පසුතැවිල්ලත්) සිහින් දුර ලා, අනුද්ධන වැ (නොසංහුන් බැවින් තොර වැ), සංසිදුනු ස්වකීය චිත්තසන්තානය ඇත්තේ, උදහස් කුකුස් දෙක කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. සැකය දුර ලා, පහ වූ සැක ඇත්තේ, කුසල් දහමිහි සැක නො කරනුයේ, සැකය කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

විවිකිව්‍යං පහාය තිණණවිවිකිවේණ විහරති අකථංකථී කුසලෙසු ධමෙමසු. විවිකිව්‍යං විතං පරිසොධෙති.

සෙය්‍යථාපි පොඨපාද, පුරිසො ඉණං ආදය කමමනෙත පයොජෙය්‍ය, තස්ස තෙ කමමනතා සමිජෙකධය්‍යං, සො යාති ච පොරාණානි ඉණමුලානි තානි ච බ්‍යන්තිකරෙය්‍ය, සියා චස්ස උත්තරිං අවසිට්ඨං දරහරණාය, තස්ස ඵචමස්ස: "අහං ඛො පුබ්බෙ ඉණං ආදය කමමනෙත පයොජෙසිං. තස්ස මෙ තෙ කමමනතා සමිජකධංසු. සො හං යාති ච පොරාණානි ඉණමුලානි තානි ච බ්‍යන්ති අකාසිං. අපී ච මෙ උත්තරිං අවසිට්ඨං දරහරණායා"ති. සො තතොනිදනං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

සෙය්‍යථාපි පොඨපාද, පුරිසො ආබාධිකො අස්ස දුකඛිතො බාලුහගිලානො, භත්තං චස්ස නච්ඡාදෙය්‍ය, න චස්ස කායෙ බලමත්තා, සො අපරෙත සමයෙන තමහා ආබාධා මුච්චෙය්‍ය, භත්තඤ්චස්ස ඡාදෙය්‍ය, සියා චස්ස කායෙ බලමත්තා, තස්ස ඵචමස්ස: "අහං ඛො පුබ්බෙ ආබාධිකො අභොසිං දුකඛිතො බාලුහගිලානො. භත්තං ච මෙ නච්ඡාදෙසී. නච්ඡස්ස මෙ ආසී කායෙ බලමත්තා. සො'මහි ඵතරහි තමහා ආබාධා මුත්තො භත්තඤ්ච මෙ ඡාදෙති. අපී ච මෙ කායෙ බලමත්තා"ති. සො තතොනිදනං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

සෙය්‍යථාපි පොඨපාද, පුරිසො බ්‍යධනාගාරෙ බද්ධො අස්ස, සො අපරෙත සමයෙන තමහා බ්‍යධනාගාරා මුච්චෙය්‍ය සොත්ථිතා අබ්බයෙන, න චස්ස කිඤ්චි භොගානං චයො, තස්ස ඵචමස්ස: "අහං ඛො පුබ්බෙ බ්‍යධනාගාරෙ බද්ධො අභොසිං. සො'මහි ඵතරහි තමහා බ්‍යධනාගාරා මුත්තො සොත්ථිතා අබ්බයෙන. නපී ච මෙ කිඤ්චි භොගානං චයො"ති. සො තතොනිදනං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්ස සං-

සෙය්‍යථාපි පොඨපාද, පුරිසො දසො අස්ස අනත්තාධිතො පරාධිතො න යෙනකාමඛගමො, සො අපරෙත සමයෙන තමහා දසබ්‍යා මුච්චෙය්‍ය අත්තාධිතො අපරාධිතො භුජ්ඣෙසො යෙනකාමඛගමො, තස්ස ඵචමස්ස: "අහං ඛො පුබ්බෙ දසො අභොසිං අනත්තාධිතො පරාධිතො න යෙනකාමඛගමො, සො'මහි ඵතරහි තමහා දසබ්‍යා මුත්තො අත්තාධිතො අපරාධිතො භුජ්ඣෙසො යෙනකාමඛගමො"ති. සො තතොනිදනං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

පොඨපාදය, යමිසේ පුරුෂයෙක් (පොලියට) ණය මුදලක් ගෙන කමින්න කරන්නේ ද, ඔහුගේ ඒ කමින්න සමාද්ධ වන්නේ නම්, හේ යම් පරණ ණය මුදල් වී නම්, ඒ සියල්ල ගෙවා අවසන් කරන්නේ ද, මත්තෙහි ඉතිරි වූ යමක් ඇත් නම් ඵය අඹුදරුවන් රක්තා පිණිස වන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට "මම පළමුයෙන් ණයට මුදල් ගෙන කමින්න කෙළෙමි, ඒ මගේ කමින්න සමාද්ධ විය. ඒ මම, යම් පරණ ණය මුදල් වී නම් ඵය ගෙවා අවසන් කෙළෙමි, අඹුදරුවන් රක්තට වැඩිපුර ඉතිරි වූ මුදලක් ද මට ඇතැ"යි, මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ ණය නැති බව කරණ කොට ගෙන සතුට ලබන්නේ ද, සොමනසට පැමිණෙන්නේ ද

පොඨපාදය, යමි සේ පුරුෂයෙක් රෝගී වූයේ, දුකට පැමිණියේ, දැඩි ලෙස ගිලන් වන්නේ ද, ඔහුට බතුන් නො රිසියෙන්නේ ද, ඔහුගේ ඇඟ පත ශක්ති පමණකුත් නො වන්නේ ද, හේ මෑත කාලයෙහි ඒ ආබාධයෙන් මිදෙන්නේ නම්, ඔහුට බතුන් රිසියෙන්නේ නම්, ඔහු ඇඟ පත ශක්තිය ද වන්නේ නම්, "මම වූ කලී පෙර දුකට පත්, දැඩිව ගිලන් බව ඇති ලෙඩෙක් වීමි. මට ආහාර ද රිසි නොවී ය. මා ඇඟපත ශක්තිය ද නො වී ය. ඒ මම දුන් ඒ ලෙඩින් මිදුනෙමි වෙමි. ඒ මට ආහාර ද රිසියෙයි. මා ඇඟ පත ශක්තිය ද ඇතැ" යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ නම්, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොමනසට පැමිණෙන්නේ ද -

පොඨපාදය, යමි සේ පුරුෂයෙක් හිර ගෙහි බැඳුණේ වන්නේ ද, හේ පසු කලෙක ධනය වියදම් නො කොට පහසුවෙන් ඒ හිරගෙන් මිදෙන්නේ ද, (ඒ හේතුයෙන්) ඔහුගේ කිසි හෝග විනාශයෙක් නො වන්නේ ද, "මම වූ කලී පෙර හිර ගෙහි බැඳුණෙමි වීමි. ඒ මම දුන් ධන වියදම් නො කොට පහසුවෙන් ඒ හිර ගෙන් මිදුණෙමි වෙමි. මගේ හෝගයනට කිසි විනාශයෙක් ද නැතැ" යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොමනසට පැමිණෙන්නේ ද -

පොඨපාද ය යමිසේ තමා අයත් පැවැතුම් නැති, අනුන් අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යන්නට අවසර නැති දස පුරුෂයෙක් වන්නේ ද, හේ මෑත භාගයෙහි තමා අයත් පැවැතුම් ඇතියේ, පරා අයත් පැවැතුම් නැත්තේ, නිදහස් වූයේ, කැමැති අතෙක යා හැකි වූයේ ඒ දසභාවයෙන් මිදෙන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට "මම වූ කලී පෙර තමා අයත් පැවැතුම් නැති, පරා අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යා නොහැකි දසයෙක් වීමි. ඒ මම දුන් ඒ දසභාවයෙන් මිදුණෙමි, තමා අයත් පැවැතුම් ඇතියෙමි, පරා අයත් පැවැතුම් නැතියෙමි, නිදහස් වූයෙමි කැමැති අතෙක යා හැකියෙමි වෙමි" යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොමනසට පැමිණෙන්නේ ද -

සෙය්‍යාපාපි පොට්‍යාද, පුරිසො සධනො සහොගො කන්තාරද්ධානමගං පටිපජ්ජෙය්‍ය දුබ්බිකං සප්පච්චයං. සො අපරෙන සමයෙන තං කන්තාරං නිඤ්ජෙය්‍ය, සොඤ්ඤා ගාමනං අනුපාපුණෙය්‍ය ඛෙමං අප්පච්චයං, තස්ස ඵවමස්ස: “අභං ඛො පුඛෙ ජධනො සහොගො කන්තාරද්ධානමගං පටිපජ්ජං දුබ්බිකං සප්පච්චයං. සො මහි ඵතරහි තං කන්තාරං තිණ්ණො සොඤ්ඤා ගාමනං අනුපාපුණො ඛෙමං අප්පච්චය”න්ති. සො තතො නිදනං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්චෙය්‍ය සොමනස්සං-

ඵවමෙව ඛො පොට්‍යාද, හික්ඛු යථා ඉණං යථා රොගං යථා ඛන්ධනාගාරං යථා දුසඛං යථා කන්තාරද්ධානමගං, ඵවං ඉමෙ පඤ්ඤා නිවරණෙ ධමමෙ අප්පච්චෙණ අත්තනි සමනුපස්සති. සෙය්‍යාපාපි පොට්‍යාද, ආනණං යථා ආරොගං යථා ඛන්ධනා මොක්ඛං යථා භුජ්ජං යථා ඛෙමනභුමිං, ඵවමෙව ඛො පොට්‍යාද, හික්ඛු ඉමෙ පඤ්ඤා නිවරණෙ පභිණෙ අත්තනි සමනුපස්සති.

33. තස්සිමෙ පඤ්ඤා නිවරණෙ පභිණෙ අත්තනි සමනුපස්සතො පාමොජ්ජං ජායති. පමුද්ධස්ස පීති ජායති. පීතිමනස්ස කායො පස්සමහති. පස්සඤ්ඤායො සුඛං වෙදෙති. සුඛිනො විතං සමාධියති.

සො විච්චෙව කාමෙහි විච්චව අකුසලෙහි ධමමෙහි, සවිතකං සවිචාරං විචෙකජං පීතිසුඛං පඨමං ඤානං උපසමපජ්ජ විහරති. තස්ස යා පුරිමා කාමසඤ්ඤා සා නිරුජ්ඣති. විචෙකජපීතිසුඛසුඛමසච්චසඤ්ඤා තස්මිං සමයෙ හොති. විචෙකජපීතිසුඛසුඛමසච්චසඤ්ඤා යෙව තස්මිං සමයෙ හොති. ඵවමපි සික්ඛා ඵකා සඤ්ඤා උප්පජ්ජති. සික්ඛා ඵකා සඤ්ඤා නිරුජ්ඣති. ‘අයං සික්ඛා’ති භගවා අවොච.

“පුන චපරං පොට්‍යාද, හික්ඛු විතකච්චාරානං වූපසමා අජ්ඣතං සමපසාදනං චෙතසො ඵකොද්භාවං අවිතකං අවිචාරං සමාධිජං පීතිසුඛං දුතියං ඤානං උපසමපජ්ජ විහරති. තස්ස යා පුරිමා විචෙකජපීතිසුඛසුඛමසච්ච සඤ්ඤා සා නිරුජ්ඣති. සමාධිජපීතිසුඛසුඛමසච්ච සඤ්ඤා තස්මිං සමයෙ හොති. සමාධිජපීතිසුඛසුඛමසච්චසඤ්ඤා යෙව තස්මිං සමයෙ හොති. ඵවමපි සික්ඛා ඵකා සඤ්ඤා උප්පජ්ජති. සික්ඛා ඵකං සඤ්ඤා නිරුජ්ඣති. අයමපි සික්ඛා”ති භගවා අවොච.

පොට්‍යාද ය, යම්සේ ධනවත් වූ භෝගසම්පත් ඇති පුරුෂයෙක් දුලිභ වූ ආහාර ඇති, උච්චුරු ඇති, දිය නැති දික් කතරමගකට බස්නේ ද, හේ පසු කෙලක සුවසේ ඒ නිරුද්ධක පෙදෙස ඉක් මැ යන්නේ ද, උච්චුරු නැති විපත් නැති ගම්මානයකට බස්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී පෙර ධන ඇතියෙමි, භෝග සම්පත් ඇතියෙමි, දිය නැති, ආහාර දුලිභ, ප්‍රතිභය සහිත දික් මගකට බටුයෙමි. ඒ මම දැන් සුවසේ ඒ කාන්තාරය තරණය කෙළෙමි. නිරුද්ධත භය රහිත ගමකට පැමිණෙයෙමි වෙමි” යි සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොමිනසට පැමිණෙන්නේ ද -

පොට්‍යාද ය, එසේම මහණ තෙම ණයක් මෙන්, ලෙඩක් මෙන්, දඟගෙයක් මෙන්, වහල්බවක් මෙන්, දුරු කතරමගක් මෙන් ප්‍රහීණ නොවූ මේ නිවරණ පස තමා කෙරෙහි දකී. පොට්‍යාද ය, ණයින් මිදුණු බව, අරෝග බව, සිරබැඳුමෙන් මිදුණු බව, නිවහල් බව, උච්චුරු නැති බිම් යම්සේ ද, එසේ ම මහණ තෙම තමා කෙරෙහි ප්‍රහීණ වූ මේ නිවරණ පස දකී.

33. මේ නිවරණ පස තමා කෙරෙහි ප්‍රහීණ වූ නියා දක්නා ඔහුට සතුට උපදී. සතුට වූවහු ප්‍රීතිය උපදී. ප්‍රීති සිත් ඇත්තහුගේ නාම-රූප කය සංහිදේ. සංහුන් කයැත්තේ සුව විදී. සුවපත්හුගේ සිත ඵකග වෙයි.

හේ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම, අකුසල් දහමුත්ගෙන් වෙන් ව ම, විතකී සහිත විචාර සහිත, ප්‍රීතිය හා සුඛවේදනාව හා ඇති, විචෙකයෙන් උපන් ප්‍රථමධ්‍යානය ලැබූ වෙසෙයි. ඔහුගේ යම් පළමු කාමසංඥාවක් වී ද, එය නිරුද්ධ වෙයි. එ කල්හි විචෙකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිසුඛ නැමැති සියුම් වූ සංඥාව පහළ වූයේ වෙයි. එකල්හි හෙතෙමේ විචෙකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිසුඛසංඛ්‍යාත සුඛම වූ සංඥා ඇත්තේ ම වේ. මෙසේ ශික්‍ෂායෙන් (ප්‍රථමධ්‍යානයෙන්) එක් (ප්‍රථමධ්‍යාන) සංඥාව උපදී, ශික්‍ෂායෙන් එක් (කාම) සංඥාව නිරුද්ධ වෙයි. ‘මේ ශික්‍ෂා යැ’යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

“තව ද අනෙකක් කියමි. පොට්‍යාද ය, මහණ තෙම විතකීවිචාරයන්ගේ සංහිදීමෙන් තමා තුළ සිතූ පහත්බව කරන, සිතූ ඵකගබව ඇති, විතකී නැති, විචාර නැති, සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛ ඇති, දෙවෙනි ධ්‍යානය ලැබූ වෙසෙයි. ඔහුගේ විචෙකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛ සංඛ්‍යාත සත්‍ය වූ යම් පළමු සංඥාවක් වී ද, එය නිරුද්ධ වෙයි. එ සමයෙහි සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛසංඛ්‍යාත සියුම් වූ සත්‍ය සංඥාව වෙයි. හෙ තෙම එ කල්හි සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛසංඛ්‍යාත සියුම් සත්‍ය සංඥා ඇත්තේ ම වෙයි. මෙසේ ශික්‍ෂායෙන් (ද්විතීයධ්‍යානයෙන්) එක් සංඥාවක් උපදී. එක් සංඥාවක් (හෙවත් ප්‍රථමධ්‍යාන සංඥාව) නිරුද්ධ වෙයි. මේ ද ශික්‍ෂාවෙකැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

“පුන වපරං පොඨ්පාද, භික්ඛු පීතියා ව විරාගා උපෙකකො ව විහරති සතො ව සමපජානො. සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති. යනතං අරියා ආවිකකන්ති ‘උපෙකකො සතිමා සුඛවිහාරී’ති, තතියංඝානං උපසමපජ්ජ විහරති. තස්ස යා පුරිමා සමාධිජ්ජිති සුඛසුඛමසච්චසඤ්ඤා සා නිරුජ්ඣති. උපෙකකාසුඛසුඛමසච්ච සඤ්ඤා තස්මිං සමයෙ හොති. උපෙකකාසුඛසුඛමසච්චසඤ්ඤා යෙව තස්මිං සමයෙ හොති. එවමපි සිකංචා එකා සඤ්ඤා උප්පජ්ජති. සිකංචා එකා සඤ්ඤා නිරුජ්ඣති. අයමපි සිකංචා”ති භගවා අවොච.

“පුන වපරං පොඨ්පාද, භික්ඛු සුඛස්ස ව පහානා දුකඛස්ස ව පහානා, පුඛෙඛව සොමනස්සදෙමනස්සානං අත්ථගමා අදුකඛමසුඛං උපෙකකාසති පාරිසුද්ධිං වතුත්ථං ඝානං උපසමපජ්ජ විහරති. තස්ස යා පුරිමා උපෙකකාසුඛසුඛමසච්චසඤ්ඤා සා නිරුජ්ඣති. අදුකඛමසුඛසුඛමසච්ච සඤ්ඤා තස්මිං සමයෙ හොති. අදුකඛමසුඛසුඛමසච්චසඤ්ඤා යෙව තස්මිං සමයෙ හොති. එවමපි සිකංචා එකා සඤ්ඤා උප්පජ්ජති. සිකංචා එකා සඤ්ඤා නිරුජ්ඣති. අයමපි සිකංචා”ති භගවා අවොච.

“පුන වපරං පොඨ්පාද, භික්ඛු සඛබ්බෙසො රූපසඤ්ඤානං සමතිකකමා පටිසසඤ්ඤානං අත්ථගමා නානත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා ‘අනන්තො ආකාසො’ති ආකාසානඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ජ විහරති. තස්ස යා පුරිමා රූපසඤ්ඤා සා නිරුජ්ඣති. ආකාසානඤ්ඤායතනසුඛමසච්ච සඤ්ඤා තස්මිං සමයෙ හොති. ආකාසානඤ්ඤායතනසුඛමසච්චසඤ්ඤා යෙව තස්මිං සමයෙ හොති. එවමපි සිකංචා එකා සඤ්ඤා උප්පජ්ජති. සිකංචා එකා සඤ්ඤා නිරුජ්ඣති. අයමපි සිකංචා”ති භගවා අවොච.

“පුන වපරං පොඨ්පාද, භික්ඛු සඛබ්බෙසො ආකාසානඤ්ඤායතනං සමතිකකමම, ‘අනන්තං විඤ්ඤාණ’නති විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ජ විහරති. තස්ස යා පුරිමා ආකාසානඤ්ඤායතනසුඛමසච්චසඤ්ඤා, සා නිරුජ්ඣති. විඤ්ඤාණඤ්ඤායතන සුඛමසච්චසඤ්ඤා තස්මිං සමයෙ හොති. විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසුඛමසච්චසඤ්ඤා යෙව තස්මිං සමයෙ හොති. එවමපි සිකංචා එකා සඤ්ඤා උප්පජ්ජති. සිකංචා එකා සඤ්ඤා නිරුජ්ඣති. අයමපි සිකංචා”ති භගවා අවොච.

“පුන වපරං පොඨ්පාද, භික්ඛු සඛබ්බෙසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමතිකකමම ‘නත්ථි කිඤ්චී’ති ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ජ විහරති. තස්ස යා පුරිමා විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසුඛමසච්චසඤ්ඤා, සා නිරුජ්ඣති. ආකිඤ්චඤ්ඤායතන සුඛමසච්චසඤ්ඤා තස්මිං සමයෙ හොති. ආකිඤ්චඤ්ඤායතනසුඛමසච්චසඤ්ඤා යෙව

“තව ද පොඨ්පාද ය, මහණ තෙම ප්‍රීතිය ද දුරු ලීමෙන් උපේක්‍ෂක ද වූයේ, සිහි ඇත්තේ, නුවණ ඇත්තේ වෙසෙයි. සුවය ද නාමකයින් විදී, ‘උපේක්‍ෂා ඇති සිහි ඇති සුව විසුම් ඇත්තේ’ යැ යි (යමක් කරණ කොට ගෙන) ආයථියෝ යම් පුගුලක්හු පවසත් ද, ඒ තුන්වන ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. ඔහුට සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතියුග ඇති සියුම් වූ යම් පළමු සත්‍යසංඥාවක් වී නම්, එය නිරුද්ධ වෙයි. ධ්‍යානෝපේක්‍ෂා සුඛය ඇති (ඖදරිකාභීග ප්‍රහීණ වූ බැවින්) සියුම් වූ සත්‍ය සංඥාව එ සමයෙහි වෙයි. එ කල්හි හේ උපේක්‍ෂාසුඛය ඇති සියුම් වූ සත්‍යසංඥා ඇත්තේ ම වෙයි. මෙසේත් ශික්‍ෂායෙන් එක් සංඥාවක් උපදී. ශික්‍ෂායෙන් එක් සංඥාවක් නිරුද්ධ වෙයි. මේ ද ශික්‍ෂාවෙකැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක.

“තව ද පොඨ්පාද ය, මහණ තෙම කායික සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන්, කායික දුඃඛයාගේ ද ජ රහාණයෙන්, පෙර ම (පළමු දෙවෙනි තෙවෙනි ධ්‍යානයන්ගේ උපචාර අවස්ථායෙහි ම) සොමනස් දෙමිනස් දෙදෙනාගේ දුරු වීමෙන්, දුක් නොවූ, සුව ද නොවූ, උපේක්‍ෂායෙන් උපන් සිහියේ පිරිසිදු බව ඇති සතරවන ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ. ඔහුට උපේක්‍ෂාසුඛය ඇති සියුම් වූ යම් පළමු සංඥාවක් වී ද, එය නිරුද්ධ වෙයි. දුක් ද නො වූ සුව ද නොවූ සියුම් වූ සත්‍යසංඥාව එ කල්හි වෙයි. එ සමයෙහි හේ අදුඃඛ අසුඛ සුක්‍ෂමසත්‍යසංඥා ම වෙයි. මෙසේ ද ශික්‍ෂායෙන් එක් සංඥාවක් උපදී. ශික්‍ෂායෙන් එක් සංඥාවක් නිරුද්ධ වෙයි. මේ ද ශික්‍ෂාවෙකැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක.

“තව ද පොඨ්පාද ය, මහණ තෙම හැම අයුරින් ම රූපසංඥා ඉක්මිමෙන්, ප්‍රතිසංඥා දුරු වීමෙන්, නානත්තසංඥා නොමෙනෙහි කිරීමෙන්, අහස අනන්ත යැ යි (කමටහන් වඩා) ආකාසානඤ්ඤායතන ධ්‍යානය ලැබ වෙසෙයි. ඔහුගේ යම් පළමු රූපසංඥාවක් වී නම්, එය නිරුද්ධ වෙයි. ආකාසානඤ්ඤායතනධ්‍යාන සච්චිකාන සියුම් සත්‍යසංඥාව එ සමයෙහි ඔහුට වෙයි. එකල්හි හේ ආකාසානඤ්ඤායතන සුඛසච්චිකාන සියුම් සංඥා ඇත්තේ ම වෙයි. මෙසේත් ශික්‍ෂායෙන් එක් සංඥාවක් උපදී. ශික්‍ෂායෙන් එක් සංඥාවක් නිරුද්ධ වෙයි. මේ ද ශික්‍ෂාවෙකැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක.

“තව ද පොඨ්පාද ය, මහණ තෙම හැම අයුරින් ම ආකාසානඤ්ඤායතනය ඉක්මැ, ‘විඤ්ඤාණ අනන්ත යැ’යි (කමටහන් වඩා) විඤ්ඤාණඤ්ඤායතන ධ්‍යානය ලැබ වෙසෙයි. ඔහුගේ යම් පළමු ආකාසඤ්ඤායතන ධ්‍යානයෙන් යුක්ත සියුම් වූ සත්‍ය සංඥාවක් වී ද, එය නිරුද්ධ වෙයි. විඤ්ඤාණඤ්ඤායතන ධ්‍යානයෙන් යුක්ත සියුම් වූ සත්‍යසංඥාව එ සමයෙහි වෙයි. එ කල්හි හේ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතන ධ්‍යාන යුක්ත සියුම් සංඥා ඇත්තේ ම වෙයි. මෙසේ ද ශික්‍ෂායෙන් එක් සංඥාවක් උපදී. ශික්‍ෂායෙන් එක් සංඥාවක් නිරුද්ධ වෙයි. මේ ද ශික්‍ෂාවෙකැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක.

“තව ද පොඨ්පාද ය, මහණ තෙම හැම අයුරින් විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය ඉක්මැ, ‘කිසිත් නැතැ’යි (කමටහන් වඩා) ආකිඤ්චඤ්ඤායතන ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. පළමු යම් විඤ්ඤාණඤ්ඤායතන සුක්‍ෂම සත්‍යසංඥාවක් වී ද, එය නිරුද්ධ වෙයි. එ කල්හි ඔහුට ආකිඤ්චඤ්ඤායතන යුක්ත සුක්‍ෂම සත්‍ය සංඥාව වෙයි. හේ ඒ කලැ ආකිඤ්චඤ්ඤායතන සුක්‍ෂම සත්‍යසංඥා ම වෙයි. මෙසේ ද ශික්‍ෂායෙන් එක් සංඥාවක් උපදී. ශික්‍ෂායෙන් එක් සංඥාවක් නිරුද්ධ වෙයි. මේ ද ශික්‍ෂාවෙකැ” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක.

තසමිං සමයෙ හොති. එවමපි සිකඛා එකා සඤ්ඤා උප්පජ්ජති. සිකඛා එකා සඤ්ඤා නිරුජ්ජති. අයමපි සිකඛා”ති භගවා අවොච.

“යතො ඛො පොට්ඨපාද, භික්ඛු ඉධ සකසඤ්ඤාදී හොති, සො තතො අමුත්ත තතො අමුත්ත අනුපුබ්බෙන සඤ්ඤාගං ඵ්ඝති. තස්ස සඤ්ඤාගො ධීතස්ස එවං හොති:

‘වෙතයමානස්ස මෙ පාපියො අවෙතයමානස්ස මෙ සෙයො, අභඤ්ඤාව ඛො පන වෙතෙයං, අභිසංඝරොයං, ඉමා ච මෙ සඤ්ඤා නිරුජ්ජෙය්‍යං, අඤ්ඤා ච ඔළාරිකා සඤ්ඤා උප්පජ්ජෙය්‍යං. යනනුනාහං ‘න වෙච වෙතෙයං න වාභිසංඝරොයා’නති. සො න වෙච වෙතෙති න වාභිසංඝරොති. තස්ස අවෙතයතො අනභිසංඝරොතො තා වෙච සඤ්ඤා නිරුජ්ජන්ති, අඤ්ඤා ච ඔළාරිකා සඤ්ඤා න උප්පජ්ජන්ති. සො නිරොධං ඵ්ඝති. එවං ඛො පොට්ඨපාද, අනුපුබ්බාභිසංඤ්ඤානිරොධසමපජානසමාපත්ති හොති.

තං කිමඤ්ඤාසි පොට්ඨපාද? අපි නු තෙ ඉතො පුබ්බෙ එවරුපා ‘ අනුපුබ්බාභිසංඤ්ඤානිරොධසමපජානසමාපත්ති සුතපුබ්බා?’ති.

“නො භෙතභනෙන. එවං ඛො අහං භනෙන භගවතො භාසිතං ආජානාමි: යතො ඛො පොට්ඨපාද, භික්ඛු ඉධ සකසඤ්ඤාදී හොති, සො තතො අමුත්ත තතො අමුත්ත අනුපුබ්බෙන සඤ්ඤාගං ඵ්ඝති, තස්ස සඤ්ඤාගො ධීතස්ස එවං හොති: ‘වෙතයමානස්ස මෙ පාපියො, අවෙතයමානස්ස මෙ සෙයො. අභඤ්ඤාව ඛො පන වෙතෙයං අභිසංඝරොයං, ඉමා ච මෙ සඤ්ඤා නිරුජ්ජෙය්‍යං, අඤ්ඤා ච ඔළාරිකා සඤ්ඤා උප්පජ්ජෙය්‍යං. යනනුනාහං න වෙච වෙතෙයං න ච අභිසංඝරොයා’නති. සො න වෙච වෙතෙති. න ච අභිසංඝරොති. තස්ස අවෙතයතො අනභිසංඝරොතො තා වෙච සඤ්ඤා නිරුජ්ජන්ති. අඤ්ඤා ච ඔළාරිකා සඤ්ඤා න උප්පජ්ජන්ති. සො නිරොධං ඵ්ඝති. එවං ඛො පොට්ඨපාද, අනුපුබ්බාභිසංඤ්ඤානිරොධසමපජානසමාපත්ති හොති”ති. “එවං ඛො පොට්ඨපාද”ති.

“එකඤ්ඤාව නු ඛො භනෙන, භගවා සඤ්ඤාගං පඤ්ඤාපෙති උදහු පුපු’පි සඤ්ඤාගො පඤ්ඤාපෙති?”ති.

“එකමපි ඛො අහං පොට්ඨපාද, සඤ්ඤාගං පඤ්ඤාපෙමි. පුපු’පි සඤ්ඤාගො පඤ්ඤාපෙමි”ති.

“යථාකථං පන භනෙන, භගවා එකමපි සඤ්ඤාගං පඤ්ඤාපෙති? පුපු’පි සඤ්ඤාගො පඤ්ඤාපෙති?”ති.

“යථා යථා ඛො පොට්ඨපාද, නිරොධං ඵ්ඝති, තථා තථා’හං සඤ්ඤාගං පඤ්ඤාපෙමි. එවං ඛො අහං පොට්ඨපාද, එකමපි සඤ්ඤාගං පඤ්ඤාපෙමි, පුපු’පි සඤ්ඤාගො

“පොට්ඨපාද ය, යම් මහණෙක් මෙහි ස්වකසංඥාව ඇත්තේ (තමාගේ ප්‍රථමධ්‍යාන සංඥයෙන් සංඥවත්) වේ ද, හේ එයින් ඔබ්බෙහි දෙවෙනි ධ්‍යානයට ද, එයින් ඔබ්බෙහි තෙවෙනි ධ්‍යානයට ද යි මෙසේ පිළිවෙළින් (ගොස්) කෙළවර සංඥය (ආකිඤ්ඤාඤායතන සමාපත්තිය) ස්පඨී කෙරෙයි (ලබයි). සංඥයෙහි සිටි ඔහුට “සිතන (දහන් සමවදන) මාගේ ඒ ක්‍රියාව ලාමක ය. නොසිතන (දහන් නොසමවදන) මාගේ ඒ නොසමවදීම උතුම්. මම වූ කලී සිතන්නෙමි නම් (පුන පුනා දහන් සමවදනෙමි නම්), මතු සමවත් පිණිස අභිසංස්කාර කරන්නෙමි නම් (කමටහන් වඩන්නෙමි නම්), මාගේ මේ සංඥවෝත් නිරුද්ධ වන්නාහු ය. අන් ඖදරික (භවාභිග) සංඥවෝත් උපදනාහු ය. එබැවින් ‘මම නො සිතන්නෙමි වීම් නම්, අභිසංස්කාර නො කරන්නෙමි වීම් නම් යෙහෙකැ’ යි මෙසේ සිතෙක් වෙයි. හේ නො ද සිතයි. (දහන් නො සමවදී). අභිසංස්කාර නො කෙරෙයි. (මතු සමවත් පිණිස කමටහන් නො වඩයි). නො සිතන, අභිසංස්කාර නො කරන ඔහුගේ ඒ සංඥවෝ ද නිරුද්ධ වෙත්. අන් ඖදරික සංඥවෝ ද නො උපදිත්. (එසේ වූ) හේ නිරෝධය ස්පඨී කෙරෙයි (සංඥවේදයිත නිරෝධය ලබයි). පොට්ඨපාද ය, මෙසේ වනාහි අනුපුබ්බාභිසංඤ්ඤානිරෝධසමපජාන සමාපත්තිය (දන්තහුගේ පිළිවෙළින් සංඥනිරෝධයට සමවැදීම) වෙයි.

පොට්ඨපාද ය, එය කිමැ යි සිතනි ද? තා විසින් පෙර මෙබඳු වූ පිළිවෙළින් සංඥනිරෝධයට සම්වැදීම ඇසූ විරු ද?”යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක.)

“වහන්ස, මෙය නැත් ම ය. (නො ඇසූ විරු ම ය). පොට්ඨපාද ය, යම් මහණෙක් මෙහි ස්වකසංඥ ඇත්තේ (තමාගේ ප්‍රථමධ්‍යාන සංඥයෙන් සංඥවත්) වේ ද, හේ එයින් මතුමත්තෙහි දෙවෙනි ධ්‍යානයට ද, එයින් මත්තෙහි තෙවෙනි ධ්‍යානයට ද යි මෙසේ පිළිවෙළින් (ගොස්) කෙළවර සංඥය (ආකිඤ්ඤාඤායතන සමාපත්තිය) ලබයි. සංඥයෙහි සිටි ඔහුට ‘සිතන්නා වූ (=දහන් සමවදනා වූ) මාගේ ඒ ක්‍රියාව ලාමක ය. නො සිතන (දහන් නොසමවදන) මාගේ ඒ නොසමවදීම උතුම්. මම වූ කලී සිතන්නෙමි නම් (පුනා පුනා දහන් සමවදින්නෙමි නම්), මතු සමවත් පිණිස අභිසංස්කාර කරන්නෙමි නම් (කමටහන් වඩන්නෙමි නම්), මාගේ මේ සංඥවෝත් නිරුද්ධ වන්නාහ. අන් ඖදරික (භවාභිග) සංඥවෝත් උපදනාහ. එබැවින් මම නො සිතන්නෙමි වීම් නම්, අභිසංස්කාර නො කරන්නෙමි වීම් නම්, යෙහෙකැ’ යි මෙසේ සිතෙක් වෙයි. හේ නො ද සිතයි (දහන් නො සමවදී). අභිසංස්කාර නො කෙරෙයි. (මතු සමවත් පිණිස කමටහන් නො වඩයි). නො සිතන අභිසංස්කාර නො කරන ඔහුගේ ඒ සංඥවෝ ද නිරුද්ධ වෙත්. අන් ඖදරික සංඥවෝ ද පහළ නො වෙත්. එසේ වූ හේ නිරෝධය ස්පඨී කෙරෙයි. (සංඥවේදයිතනිරෝධය ලබයි). පොට්ඨපාද ය, මෙසේ වනාහි අනුපුබ්බාභිසංඤ්ඤානිරෝධසමපජානසමාපත්තිය (පිළිවෙළින් සංඥනිරෝධයට සමවැදීම) වේ” යැ යි වහන්ස, මෙසේ ම මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළා දනිමි”යි පොට්ඨපාද තෙම කී ය.

“පොට්ඨපාද ය, එසේ ම යැ” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක.

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එක ම සංඥයක් පණවන සේක් ද? නැතහොත් බොහෝ සංඥයන් පණවන සේක් ද?”

[භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:] “පොට්ඨපාදය, මම එක් සංඥයකුත් පණවමි. බොහෝ සංඥයන් පණවමි”.

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙසේ නම් එක ම සංඥයකුත් පණවන සේක් ද? බොහෝ සංඥයන් පණවන සේක් ද?”

[භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:] “පොට්ඨපාදය, යම් යම් පරිද්දෙකින් (යම් යම් කසිණාදී අරමුණකින් හෝ

පඤ්ඤාපෙම්”ති.

“සඤ්ඤා නු ඛො භනෙන, පට්ඨං උප්පජ්ජති, පච්ඡා ඤ්ඤං.
උදහු ඤ්ඤං පට්ඨං උප්පජ්ජති, පච්ඡා සඤ්ඤා?
උදහු සඤ්ඤා ච ඤ්ඤංඤච අපුබ්බං අචරිමං උප්පජ්ජන්ති?”ති.

“සඤ්ඤා ඛො පොට්ඨපාද, පට්ඨං උප්පජ්ජති පච්ඡා ඤ්ඤං.

සඤ්ඤාඤාදා ච පන ඤ්ඤාඤාදාදෙ භොති. සො එවං පජානාති: ඉද්දප්පච්චයා කිර මෙ ඤ්ඤං උද්භාදීති. ඉමිනා ඛො එතං පොට්ඨපාද, පරියායෙන වෙදිතඛං, යථා සඤ්ඤා පට්ඨං උප්පජ්ජති පච්ඡා ඤ්ඤං, සඤ්ඤාඤාදා ච පන ඤ්ඤාඤාදාදෙ භොති”ති.

“සඤ්ඤා නු ඛො භනෙන, පුරිසස්ස අත්තා? උදහු අඤ්ඤා සඤ්ඤා අඤ්ඤා අත්තා?”ති.

“කිං පන ක්ථං පොට්ඨපාද, අත්තානං පච්චෙසී?”ති.

“මළාරිකං ඛො අභං භනෙන, අත්තානං පච්චෙමි රුපිං වාතුමමභාභුතිකං කඛලිකාරාභාරභකඛන්ති”

“මළාරිකො ච හි තෙ පොට්ඨපාද, අත්තා අභවිස්ස රුපී වාතුමමභාභුතිකො කඛලිකාරාභාරභකඛො. එවං සන්තං ඛො තෙ පොට්ඨපාද අඤ්ඤා ච සඤ්ඤා භවිස්සති, අඤ්ඤා අත්තා. තදමිනාපෙනං පොට්ඨපාද, පරියායෙන වෙදිතඛං, යථා අඤ්ඤා ච සඤ්ඤා භවිස්සති, අඤ්ඤා අත්තා.”

තිට්ඨතෙවසායං පොට්ඨපාද, මළාරිකො අත්තා රුපී වාතුමමභාභුතිකො කඛලිකාරාභාරභකඛො. අථ ඉමස්ස පුරිසස්ස අඤ්ඤා ච සඤ්ඤා උප්පජ්ජන්ති අඤ්ඤා ච සඤ්ඤා නිරුජ්ඣන්ති. ඉමිනා ඛො එතං පොට්ඨපාද, පරියායෙන වෙදිතඛං, යථා අඤ්ඤා ච සඤ්ඤා භවිස්සති, අඤ්ඤා අත්තා”ති.

“මනොමයං ඛො අභං භනෙන අත්තානං පච්චෙමි සඛබ්බපච්චඛිං අභිනිඤ්ජියන්ති”.

“මනොමයො ච හි තෙ පොට්ඨපාද, අත්තා අභවිස්ස සඛබ්බපච්චඛි අභිනිඤ්ජියො, එවං සන්තමි ඛො තෙ පොට්ඨපාද, අඤ්ඤා ච සඤ්ඤා භවිස්සති, අඤ්ඤා අත්තා. තදමිනාපෙනං පොට්ඨපාද, පරියායෙන වෙදිතඛං, යථා අඤ්ඤා ච සඤ්ඤා භවිස්සති, අඤ්ඤා අත්තා”.

“තිට්ඨතෙවායං පොට්ඨපාද, මනොමයො අත්තා සඛබ්බපච්චඛි අභිනිඤ්ජියො. අථ ඉමස්ස පුරිසස්ස අඤ්ඤා ච සඤ්ඤා උප්පජ්ජන්ති, අඤ්ඤා ච සඤ්ඤා නිරුජ්ඣන්ති. ඉමිනාපි ඛො එතං පොට්ඨපාද, පරියායෙන වෙදිතඛං, යථා අඤ්ඤා ච සඤ්ඤා භවිස්ස

යම් යම් ප්‍රථමධ්‍යානාදි ධ්‍යානයෙකින්) මහණ තෙම නිරෝධය ස්පඨි කෙරේ ද, එසේ එසේ (ඒ ඒ කසිණාදියෙන් ඒ ඒ ධ්‍යානයෙන් මම් එක් සංඥායක් පණවමි. බොහෝ සංඥාග්‍රන් පණවමි.”

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, (නිරෝධයෙන් නැගී සිටුනාහට අභිත්ථචලසංඥාව පළමු වත් ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂාඤානය පසු වත් උපදී ද? නැත හොත් ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂාඤානය පළමුවත් අභිත්ථචලසංඥාව පසු වත් උපදී ද? නොහොත් අභිත්ථචලසංඥාවත් ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂාඤානයත් යන දෙක ඉදිරි පසු නො ව එක්විට ම උපදීද?”.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොට්ඨපාද ය, අභිත්ථචලසංඥාව වනාහි පළමු ව උපදී. ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂාඤානය පසු ව උපදී. අභිත්ථචලසංඥාවගේ ද ඉපැද්මෙන් ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂාඤානයගේ ඉපැද්ම වේ. හෙ තෙමේ මේ අභිත්ථචලසමාධිසංඥා හේතුවෙන් ‘මට ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂාඤානය උපනැ’ යි දන ගනී. පොට්ඨපාද ය, ‘සංඥාව පළමු ව ද ඤානය පසු ව ද උපදී. සංඥාවගේ ඉපැද්මෙන් වනාහි ඤානයගේ ඉපැද්ම වේ’ ය යනු මෙසේ මේ කරුණින් දන යුතු”.

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, සංඥාව පුරුෂයාගේ ආත්මය ද? නැතහොත් සංඥාව අනෙකෙකුත් ආත්මය වෙත එකෙකුත් වේ ද?”

[භාග්‍යවත්තු:] “පොට්ඨපාදය, තෝ කුමක් නම් ආත්මය කොට සලකයි ද?”

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස සතරමභාභුතයන්ගෙන් නිපන් කඛලිකාර ආභාරය බුද්ධිනා රූපවත් වූ ඖදරික දෑයක් ආත්ම කොට සලකමි”.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොට්ඨපාදය, තාගේ ආත්මය සතර මභාභුතයන්ගෙන් නිපන් කඛලිකාර ආභාරය බුද්ධිනා රූපවත් ඖදරික දෑයක් වන්නේ නම්, මෙසේ ඇති කල්හි තොපට සංඥාව අනෙකෙකුත් ආත්මය වෙත එකෙකුත් වන්නේ ය. පොට්ඨපාදය, මේ කරුණින් ‘සංඥාව අනෙකෙකුත් ආත්මය වෙත එකෙකුත් වන්නේ ය’ යන මෙය දන යුතු”.

පොට්ඨපාදය, සතර මභාභුතයන්ගෙන් උපන් රූපවත් වූ කඛලිකාර ආභාර බුද්ධිනා ඒ මේ ආත්මය සිටිවා. වැලි පුරුෂයාට අන්‍ය වූ ම සංඥාවෝ උපදිත්. අන්‍ය වූ ම සංඥාවෝ නිරුද්ධ වෙත්. පොට්ඨපාදයෙනි, ‘සංඥාව අනෙකෙක ම වන්නේ ය, ආත්මය වෙත එකෙක ම වන්නේ ය’ යන මෙය මේ කරුණින් දන යුතු”.

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස මම ආත්මය සියලු අගපසග ඇති, නො පිරිහුණු ඉඳුරන් ඇති මනෝමය දෑයක් කොට සලකමි”.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොට්ඨපාදය, තාගේ ආත්මය සියලු අගපසග ඇති, නො පිරිහුණු ඉඳුරන් ඇති මනෝමය දෑයක් වන්නේ නම්, එසේ ඇති කල්හි ද තාහට සංඥාව අනෙකෙක ම ආත්මය වෙත එකෙක ම වන්නේ ය. පොට්ඨපාදය, මේ කරුණින් ‘සංඥාව අනෙකෙකුත් ආත්මය වෙත එකෙකුත් වන්නේ ය’ යන මෙය දන යුතු”.

පොට්ඨපාද ය, සියලු අගපසග ඇති, නොපිරිහුණු ඉඳුරන් ඇති මේ මනෝමය ආත්මය සිටිවා. වැලි මේ පුරුෂයාට අන්‍ය වූ ම සංඥාවෝ උපදිත්. අන්‍ය වූ ම සංඥාවෝ නිරුද්ධ වෙත්. පොට්ඨපාදයෙනි, ‘සංඥාව අනෙකෙක ම ද ආත්මය වෙත එකෙක ම ද වන්නේ ය’ යන මෙය මේ කරුණින් දන යුතු.”

සති, අඥාසු අත්තා'ති".

"අරුපිං බො අභං භනෙත අත්තානං පච්චමි සඤ්ඤාමයනි."

"අරුපී ච තෙ පොට්ඨපාද, අත්තා අභවිස්ස සඤ්ඤාමයො, එවං සන්තමපි බො තෙ පොට්ඨපාද, අඤ්ඤා'ව සඤ්ඤා භවිස්සති. අඥාසු අත්තා. තදමිනාපෙනං, පොට්ඨපාද, පරියායෙන චෙදිතබ්බං යථා අඤ්ඤා'ව සඤ්ඤා භවිස්සති, අඥාසු අත්තා.

තිට්ඨතෙවායං පොට්ඨපාද, අරුපී අත්තා සඤ්ඤාමයො. අථ ඉමස්ස පුරිසස්ස අඤ්ඤා'ව සඤ්ඤා උප්පජ්ජනති, අඤ්ඤා'ව සඤ්ඤා නිරුජ්ජනති. ඉමිනාපි බො එතං පොට්ඨපාද, පරියායෙන චෙදිතබ්බං යථා අඤ්ඤා'ව සඤ්ඤා භවිස්සති, අඥාසු අත්තා'ති."

"සකකා පනෙනං භනෙත, මයා ඤ්ඤාං සඤ්ඤා පුරිසස්ස අත්තා'ති වා, අඤ්ඤා සඤ්ඤා, අඥාසු අත්තා'ති?"

"දුජ්ජානං බො එතං පොට්ඨපාද, තයා අඤ්ඤාදිට්ඨකෙන අඤ්ඤාඛනිකෙන අඤ්ඤාරුචිකෙන අඤ්ඤාත්‍රායොගෙන අඤ්ඤාත්‍රාවරියකෙන සඤ්ඤා පුරිසස්ස අත්තා'ති වා, අඤ්ඤා සඤ්ඤා, අඥාසු අත්තා'ති වා"ති.

"සචෙ තං භනෙත, මයා දුජ්ජානං අඤ්ඤාදිට්ඨකෙන අඤ්ඤාඛනිකෙන අඤ්ඤාරුචිකෙන අඤ්ඤාත්‍රායොගෙන අඤ්ඤාත්‍රාවරියකෙන 'සඤ්ඤා පුරිසස්ස අත්තා'ති වා, 'අඤ්ඤා සඤ්ඤා, අඥාසු අත්තා'ති වා. 'කිං පන භනෙත සස්සතො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤානි?"

"අබ්බාකතං බො එතං පොට්ඨපාද, මයා සස්සතො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤානි."

"කිං පන භනෙත, අසස්සතො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤානි?"

"එතමපි බො පොට්ඨපාද, මයා අබ්බාකතං 'අසස්සතො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤානි."

"කිං පන භනෙත, අනතවා ලොකො. ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤානි?"

"එතමපි බො පොට්ඨපාද, මයා අබ්බාකතං 'අනතවා ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤානි?"

"කිං පන භනෙත, අනතතවා ලොකො. ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤානි?"

"එතමපි බො පොට්ඨපාද, මයා අබ්බාකතං 'අනතතවා ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤානි?"

[පොට්ඨපාද:] "වහන්ස, මම ආත්මය සංඥමය වූ අරුපී දූයෙක් කොට සලකමි".

[භාග්‍යවත්තු:] "පොට්ඨපාදය, තාහට ආත්මය සංඥමය අරුපී දූයෙක් වන්නේ නම්, මෙසේ ඇති කල්හි ද සංඥව අනෙකෙක් ම ද, ආත්මය වෙත එකෙක් ම ද වන්නේ ය. පොට්ඨපාදය, 'සංඥව අනෙකෙක් ම වන්නේ ය, ආත්මය වෙත එකෙක් ම වන්නේ ය' යන මෙය මේ කරුණනුත් දන යුතු. පොට්ඨපාදය, මේ සංඥමය වූ අරුපී ආත්මය සිටිවා. එසේ කල මේ පුරුෂයාට අන්‍ය ම සංඥවෝ උපදිත්. අන්‍ය ම සංඥවෝ නිරුද්ධ වෙත්. පොට්ඨපාදය, 'සංඥව අන් එකෙක් ම ද ආත්මය ද වෙත එකෙක් ම ද වන්නේ ය' යන මෙය මේ කරුණයෙනුත් මෙසේ දන යුතු".

[පොට්ඨපාද:] "වහන්ස, 'සංඥව පුරුෂයාගේ ආත්මය ද නොහොත් සංඥව එකෙකුත් ආත්මය අනෙකෙකුත් වේ ද' යන මෙය මා විසින් දන ගන්නට හැකි ද?"

[භාග්‍යවත්තු:] "පොට්ඨපාදය, අන්‍යදෘෂ්ටික වූ අන්‍යලබ්ධික වූ අන්‍ය රුචික වූ, අන්‍ය ප්‍රතිපත්තියෙක යෙදුණු අන්‍ය තීර්ථයනනයෙක ආවායඝී වූ තා විසින් 'සංඥව පුරුෂයාගේ ආත්මය ද' හෝ 'සංඥව අනෙකෙක, ආත්මය අනෙකෙකැ'යි හෝ මෙය දන නො හැක්ක".

[පොට්ඨපාද:] "වහන්ස ඉදින් අන්‍යදෘෂ්ටික වූ අන්‍යලබ්ධික වූ අන්‍යරුචික වූ, අන්‍ය ප්‍රතිපත්තියෙක යෙදුණු අන්‍ය තීර්ථයනනයෙක ආවායඝී වූ මා විසින් 'සංඥව පුරුෂයාගේ ආත්මය ද? නැතහොත් සංඥව අනෙකෙකුත් ආත්මය වෙත එකෙකුත් වේද' යි හෝ මෙය නො දන හැකි නම්, කිමෙක් ද වහන්ස, 'ලෝකය (ආත්මය) ශාශ්වතය' යන මෙ කීම සත්‍ය ද (මෙයට වෙනස්) සෙසු කීම හිස් (අසත්‍ය) ද?"

[භාග්‍යවත්තු:] "පොට්ඨපාදය, 'ලෝකය ශාශ්වත ය' යන මෙයම සත්‍ය ය, 'සෙස්ස හිස් යැ'යි මෙය මා විසින් නො පවසන ලදී".

[පොට්ඨපාද:] "වහන්ස, කිම? 'ලෝකය (ආත්මය) අශාශ්වත ය' යන මෙය ම සත්‍ය ද? මෙයින් අන්‍ය සෙසු කීම හිස් ද?"

[භාග්‍යවත්තු:] "පොට්ඨපාදය, 'ලෝකය අශාශ්වතය' යන මෙයම සත්‍ය ය, 'සෙස්ස හිස් යැ'යි මෙය ද මා විසින් නො පවසන ලදී".

[පොට්ඨපාද:] "වහන්ස, කිමෙක් ද? 'ලොව (ආත්මය) අන්තවත් ද? මෙය ම සත්‍ය ද? සෙස්ස හිස් ද?"

[භාග්‍යවත්තු:] "පොට්ඨපාදය, ලොව (ආත්මය) අන්තවත් ය, මෙය ම සත්‍ය ය, සෙස්ස හිස් යැ'යි මෙය ද මා විසින් නො පවසන ලදී".

[පොට්ඨපාද:] "වහන්ස, කිම ලොව (ආත්මය) අනන්ත ද? මෙය ම (මේ ලොව අනන්ත යන්න ම) සත්‍ය ද? සෙස්ස හිස් ද?"

[භාග්‍යවත්තු:] "පොට්ඨපාදය, 'ලොව අනන්ත ය, මෙය ම සත්‍ය ය. සෙස්ස හිස් යැ' යන මෙය ද මා විසින් නො පවසන ලදී".

“කිං පන භනෙන, තං ජීවං තං සරීරං. ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤන්ති?”
“එතඤ්ච ඛො පොඨ්ඨපාද, මයා අබ්‍යාකතං ‘තං ජීවං තං සරීරං ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤන්ති’.”

“කිං පන භනෙන, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං. ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤන්ති?”
“එතඤ්ච ඛො පොඨ්ඨපාද, මයා අබ්‍යාකතං ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං. ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤන්ති’.”

“කිං පන භනෙන, හොති තථාගතො පරමමරණා. ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤන්ති?”
“එතඤ්ච ඛො පොඨ්ඨපාද, මයා අබ්‍යාකතං ‘හොති තථාගතො පරමමරණා. ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤන්ති’.”

“කිං පන භනෙන, න හොති තථාගතො පරමමරණා. ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤන්ති?”

“එතඤ්ච ඛො පොඨ්ඨපාද, මයා අබ්‍යාකතං ‘න හොති තථාගතො පරමමරණා. ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤන්ති’.”

“කිං පන භනෙන, හොති ච න හොති ච තථාගතො පරමමරණා. ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤන්ති?”

“එතඤ්ච ඛො පොඨ්ඨපාද, මයා අබ්‍යාකතං ‘හොති ච න හොති ච තථාගතො පරමමරණා. ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤන්ති’.”

“කිං පන භනෙන, නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණා. ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤන්ති?”

“එතඤ්ච ඛො පොඨ්ඨපාද, මයා අබ්‍යාකතං ‘නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණා. ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤන්ති’.”

කසමා පනෙතං භනෙන, භගවතා අබ්‍යාකතන්ති?

න හෙතං පොඨ්ඨපාද, අඤ්ඤං න ධම්මසංහිතං නාදිබ්‍රහ්මචරියකං න නිබ්බිදය න විරාගය න නිරොධය න උපසමාය න අභිඤ්ඤය න සමෙධාධය න නිබ්බානාය සංචත්තති, තසමා තං මයා අබ්‍යාකතන්ති.

“ඉදං දුක්ඛන්ති” ඛො පොඨ්ඨපාද, මයා බ්‍යාකතං.

‘අයං දුක්ඛසමුදයෝති ඛො පොඨ්ඨපාද, මයා බ්‍යාකතං.

‘අයං දුක්ඛනිරොධෝති ඛො පොඨ්ඨපාද, මයා බ්‍යාකතං.

‘අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනීපට්ඨපදෝති ඛො පොඨ්ඨපාද, මයා බ්‍යාකතන්ති’.

[පොඨ්ඨපාදය:] “වහන්ස, කිමෙක් ද? ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම ද? මෙය ම සත්‍ය ද? සෙස්ස මිථ්‍යා ද?”.

[භාග්‍යවත්ත:] “පොඨ්ඨපාදය, ‘ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම ය, මෙය ම සත්‍ය ය, සෙස්ස සියල්ල මිථ්‍යා ය’ යන මෙය ද මා විසින් නො පවසන ලදී”.

[පොඨ්ඨපාද:] “වහන්ස, කිමෙක් ද? ජීවයන් ශරීරයන් වෙන් වෙන් වූ දෙදෙනෙක් ද? මෙය ම සත්‍ය ද? සෙස්ස සියල්ල මිථ්‍යා ද?”.

[භාග්‍යවත්ත:] “පොඨ්ඨපාදය, ‘ජීවයන් ශරීරයන් වෙන් වෙන් වූ දෙදෙනෙකු ය, මෙය ම සත්‍ය යැ යි, අන් සියල්ල මිථ්‍යා යැ’ යි මෙය ද මා විසින් නො පවසන ලදී”.

[පොඨ්ඨපාද:] “වහන්ස, සත්ත්ව (ආත්ම) තෙම මරණින් මත්තෙහි වේ ද? මෙය ම සත්‍ය ද? (මෙයට විරුද්ධ) සෙස්ස සියල්ල මිථ්‍යා ද?”.

[භාග්‍යවත්ත:] “පොඨ්ඨපාදය, සත්ත්ව (ආත්ම) තෙම මරණින් මත්තෙහි වේ යැ යි, මෙයම සත්‍ය යැ යි, සෙස්ස සියල්ල මිථ්‍යා යි මෙය ද මා විසින් නො පවසන ලදී”.

[පොඨ්ඨපාද:] “වහන්ස, කිමෙක් ද? සත්ත්ව (ආත්ම) තෙම මරණින් මතු නො වේ ද? මෙය ම සත්‍ය ද? සෙස්ස සියල්ල මිථ්‍යා ද?”.

[භාග්‍යවත්ත:] “පොඨ්ඨපාදය, ‘සත්ත්ව (ආත්ම) තෙම මරණින් මතු නො වේ ය, මෙය ම සත්‍ය ය, සෙස්ස සියල්ල මිථ්‍යා ය’ යන මෙය ද මා විසින් නො පවසන ලදී”.

[පොඨ්ඨපාද:] “වහන්ස, කිම, තථාගත (සත්ත්ව) තෙම මරණින් මතු වන්නේත් නොවන්නේත් වේ ද? මෙය ම සත්‍ය ද? සෙස්ස මිථ්‍යා ද?”.

[භාග්‍යවත්ත:] “පොඨ්ඨපාදය, ‘තථාගත (සත්ත්ව) තෙම මරණින් මතු වන්නේත් නො වන්නේත් වේ. මෙය ම සත්‍ය ය, සෙස්ස මිථ්‍යා ය’ යන මෙය ද මා විසින් නො පවසන ලදී”.

[පොඨ්ඨපාද:] “වහන්ස, කිමෙක් ද? තථාගත (සත්ත්ව) තෙම මරණින් මතු නො ම වන්නේත් නො ම නොවන්නේත් වේ ද? මෙය ම සත්‍ය ද? සෙස්ස මිථ්‍යා ද?”.

[භාග්‍යවත්ත:] “පොඨ්ඨපාදය, තථාගත තෙම මරණින් මතු නො ම වන්නේත් නො ම නොවන්නේත් වේ යැ යි ද, මෙය ම සත්‍ය යැ යි සෙස්ස මිථ්‍යා යැ යි යන මෙයත් මා විසින් නො පවසන ලදී”.

[පොඨ්ඨපාද:] “වහන්ස, කවර හෙයින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මෙය නො පවසන ලද ද?”.

[භාග්‍යවත්ත:] “පොඨ්ඨපාදයෙනි, මේ (ලොව ශාශ්වතය යන ආදී) දෘෂ්ටි දෙලෝවැඩ හෝ අත්වැඩ පරවැඩ අසලේ නො වෙයි. ලොවුතුරු දහම් අසලේ නො වෙයි. සසුන් බඹසරෙහි ආදිය වූ අධිශීල ශික්ෂා මාත්‍රයෙකුත් නො වෙයි. සසරු කලකිරෙනු පිණිස, සසරු නො ඇලෙනු පිණිස, සසර ගමන නවත්වනු පිණිස, සසරවට සංහිදුවනු පිණිස, සසරවට පසක් කරනු පිණිස, සසරවට අවබෝධ කරනු පිණිස, අමා මහානිවන් පසක් කරනු පිණිස නො පවතී. එහෙයින් එය මා විසින් නො පවසන ලදී”.

[භාග්‍යවත්ත:] “පොඨ්ඨපාදයෙනි, දුක් නම් මේ මැ යි මා විසින් කියන ලදී. දුඃඛසමුදය නම් මේ මැ යි, දුඃඛනිරෝධය නම් මේ මැ යි, දුඃඛනිරෝධයට යන පිළිවෙත නම් මේ මැ යි මා විසින් කියන ලදී”.

"කසමා පනෙතං භනෙත, භගවතා බ්‍යාකතන්ති?"

"එතං හි ඛො පොඨ්පාද, අඤ්ඤාසංහිතං එතං ධම්මසංහිතං එතං ආදිබ්‍රහ්මවරියකං. එතං නිබ්බිද්‍ය විරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමෙබ්බාධාය නිබ්බානාය සංවත්තති. තස්මා එතං මයා බ්‍යාකතන්ති".

"එවමෙතං භගවා, එවමෙතං සුගත, යස්සදන්ති භනෙත භගවා කාලං මඤ්ඤාති" ති. අප්ඵ ඛො භගවා උඨ්ඨායාසනා පකකාමී.

අප්ඵ ඛො තෙ පරිබ්බාජකා අවිරපකකන්තස්ස භගවතො පොඨ්පාදං පරිබ්බාජකං

සමන්තතො වාචාසත්තිතොදකෙන සඤ්ඤාභරිං අකංසු: "එවමෙව පනායං භවං පොඨ්පාදෙ යඤ්ඤාදෙව සමණො ගොතමො භාසති තං තදෙවස්ස අඤ්ඤාමොදති. 'එවමෙතං භගවා, එවමෙතං සුගතා' ති. න ඛො පන මයං කිඤ්ඤි සමණස්ස ගොතමස්ස එකංසිකං ධම්මං දෙසිතං ආජානාම: සස්සතො ලොකො' ති වා අසස්සතො ලොකො' ති වා, අන්තවා ලොකො' ති වා, අන්තන්තවා ලොකො' ති වා, තං ජීවං තං සරීරන්ති වා, අඤ්ඤාං ජීවං අඤ්ඤාං සරීරන්ති වා, හොති තථාගතො පරමමරණා' ති වා, න හොති තථාගතො පරමමරණා' ති වා, හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමමරණා' ති වා, නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණා' ති වා" ති.

එවං වුතෙත පොඨ්පාදෙ පරිබ්බාජකො තෙ පරිබ්බාජකෙ එතදවොච: "අභමපි ඛො හො න කිඤ්ඤි සමණස්ස ගොතමස්ස එකංසිකං ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි: 'සස්සතො ලොකො' ති වා, 'අසස්සතො ලොකො' ති වා -පෙ- 'නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණා' ති වා.

අපි ච සමණො ගොතමො භුතං තච්ඡං තථං පටිපදං පඤ්ඤාපෙති ධම්මධර්මිතං

ධම්මනියාමකං. භුතං ඛො පන තච්ඡං තථං පටිපදං පඤ්ඤාපෙතනස්ස ධම්මධර්මිතං ධම්මනියාමකං, කථං හි නාම මාදිසො විඤ්ඤා සමණස්ස ගොතමස්ස සුභාසිතං සුභාසිතතො නාඤ්ඤාමොදෙය්‍යා?" ති

අප්ඵ ඛො අභිභවිතස්ස අච්චයෙන **විතොතො ච හත්ථිසාරිපුතො පොඨ්පාදෙ ච** පරිබ්බාජකො යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමිංසු. උපසඤ්ඤාමිත්ථා විතොතො හත්ථිසාරිපුතො භගවන්තං අභිවාදෙත්ථා එකමන්තං නිසීදි. පොඨ්පාදෙ පන පරිබ්බාජකො භගවතා සද්ධිං සමමොදි. සමමොදන්තියං කථං සාරාණියං වීතිසාරෙත්ථා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනො ඛො පොඨ්පාදෙ පරිබ්බාජකො භගවන්තං

[පොඨ්පාද:]: "වහන්ස, කවර හෙයින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මෙය වදාරන ලද ද?"
[භාග්‍යවත්තු:]: "පොඨ්පාදයෙනි, මෙය ම දෙලොව වැඩ ද අත්වැඩ පරවැඩ ද අසලේ වෙයි. මේ ලොවුතුරු දහම් අසලේ වෙයි. මෙය (දැනුම්) සසුන්බඹසරට ආදී වූ අධිශීලශික්ෂාව වැඩිම පිණිස පවත්නේ වෙයි. මෙය ම සසර කලකිරීම් පිණිස, සසර නොඇල්ම පිණිස, දුක් නසනු පිණිස, දුක් සංහිදුවනු පිණිස, දුක් පසක් කරනු පිණිස, සසරවට දැන ගනු පිණිස, අමා මහ නිවන් පසක් කරනු පිණිස පවතී. එහෙයින් මෙය මා විසින් කියන ලදි."

[පොඨ්පාද:]: "භාග්‍යවතුන් වහන්ස, ඒ එසේ ය. සුගතයන් වහන්ස, ඒ එසේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් පිණිසපාත ගමනකට කලැ යි හඟිනා සේක් ද, දැන් එයට කාලය ය."

ඉක්බිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හුනස්නෙන් නැගී නික්මී සේක.
එකල්හි ඒ පිරිවැජියේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නික්මැ, වැඩි නොබෝ වේලායෙහි පොඨ්පාද පිරිවැජියට භාත්පසින් වචන නැමැති අධියටියෙන් මතුමත්තෙහි අනින්තාහු 'මහණ ගොයුම් යමක් කියා නම්, 'ඒ එසේ ය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ, ඒ එසේ ය, සුගතයන් වහන්ස' යි ඔහුගේ ඒ ඒ හැම වචනයක් ම සතුවින් පිළිගනී.
'ලෝකය (ආත්මය) ශාශ්වත යැ' යි කියා හෝ, 'ලෝකය අශාශ්වතැ' යි කියා හෝ ලෝකය (ආත්මය) අන්තවත් යැ' යි කියා හෝ 'ලෝකය අන්තන යැ' යි කියා හෝ, 'ශරීරයන් ජීවයන් එකෙක් මැ යැ' යි කියා හෝ, 'ඒ වෙන් වෙන් දෙකෙක් මැ යැ' යි කියා හෝ, 'සත්තියා (ආත්මය) මරණින් මතු වෙතැ' යි කියා හෝ 'නො වෙතැ යි' කියා හෝ 'වන්නේත් නොවන්නේත් ඇතැ' යි කියා හෝ 'නොම වන්නේත් නො ම නොවන්නේත් ඇතැ' යි කියා හෝ මහණ ගොයුම්හු ඒකාන්ත කොට දෙසූ කිසි දහමක් අපි නො දනිමු' යි කීහ.

මෙසේ කී කල්හි පොඨ්පාද පිරිවැජි තෙමේ "හවත්නි, ලෝකය ශාශ්වත යැ' යි හෝ 'ලෝකය අශාශ්වත යැ' යි හෝ ... 'සත්තී (ආත්ම) තෙම මරණින් මතු නො ම වන්නේත් වේ, නො ම නොවන්නේත් වේ යැ' යි හෝ මහණ ගොයුම් වහන්සේ විසින් ඒකාන්ත කොට දෙසන ලද කිසි දහමක් මමත් නො දනිමි.

එතෙකුදු වුවත් මහණ ගොයුම් වහන්සේ ධම්මස්ථිත වූ ලොවුතුරා දහම් (උපදවන), ඒකාන්තයෙන් ලොවුතුරා දහම් සපයන, ඒකාන්තයෙන් විද්‍යාමාන, සත්‍ය වූ අවිපරිත පිළිවෙතක් (මගක්) පණවන සේක, ලොවුතුරා දහම් උපදවන, ඒකාන්තයෙන් ලොවුතුරා දහම් සපයන, ඒකාන්තයෙන් විද්‍යාමාන සත්‍ය සැබෑ පිළිවෙතක් පණවන මහණ ගොයුම් වහන්සේගේ සුභාමිත වචනය සුභාමිත විසින් මා වැනි සිහිනුවණැතියෙක් කෙසේ නම් සතුවින් පිළිගත නො හෙන්නේ ද?" යි ඒ පිරිවැජියනට කී ය.

ඉක්බිත්තෙන් දෙනුත් දිනක් ඇවැමෙන් ඇත්සැරිපුත් විත්‍ර නමැත්තෙක් ද පොඨ්පාද පරිව්‍රාජක ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹුණහ. එළැඹ ඇත්සැරිපුත් විත්‍ර තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පස් වැ හුන්නේ ය. පොඨ්පාද පිරිවැජි තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සතුවූ විස. සතුවට කරුණු වූ සිතැ රැඳවියැ යුතු වූ (සිහි කටයුතු වූ) කථාව කොට නිමවා, එකත්පස් වැ හුන්නේ ය. එකත්පස් වැ හුන් පොඨ්පාද පිරිවැජි තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. "වහන්ස, එද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නික්ම වැඩි නොබෝ වේලායෙහි ඒ පිරිවැජියේ මට "මේ හවත් පොඨ්පාද තෙම මහණගොයුමන් කියන කියන දය එසේ ය, භාග්‍යවතුන් වහන්ස, එසේ ය,

එතරුවෝ: තද මං භනෙත තෙ පරිබාජකා අවිරපකකනනසස භගවතො සමනතනො වාචාසත්තිතොදකෙන සඤ්ජමහරිං අකංසු: එවමෙව පනායං භවං පොධ්පාදෙ යඤ්ඤදෙව සමණො ගොතමො භාසති, තං තදෙවසස අඛනුමොදති 'එවමෙතං භගවා එවමෙතං සුගතා'ති. න ඛො පන මයං කිඤ්චි සමණසස ගොතමසස එකංසිකං ධම්මං දෙසිතං ආජානාම: 'සසසතො ලොකො'ති වා, 'අසසසතො ලොකො'ති වා, 'අනනවා ලොකො'ති වා, 'අනනවා ලොකො'ති වා, 'තං ජීවං තං සරිරනති'වා, 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරනති'වා, 'හොති තථාගතො පරමමරණා'ති වා, 'න හොති තථාගතො පරමමරණා'ති වා, 'හොති ච න හොති ච තථාගතො පරමමරණා'ති වා, 'නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණා'ති වා ති. එවං වුත්තො'හං භනෙත තෙ පරිබාජකෙ එතරුවෝ: "අහමපි ඛො හො න කිඤ්චි සමණසස ගොතමසස එකංසිකං ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි 'සසසතො ලොකො'ති වා, 'අසසසතො ලොකො'ති වා -පෙ- 'නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණා'ති වා.

අපි ච සමණො ගොතමො භුතං තච්ඡං තථං පටිපදං පඤ්ඤපෙති ධම්මධර්මං ධම්මනියාමකං. භුතං ඛො පන තච්ඡං තථං පටිපදං පඤ්ඤපෙනසස ධම්මධර්මං ධම්මනියාමකං කථං හි නාම මාදිසො විඤ්ඤ සමණසස ගොතමසස සුභාසිතං සුභාසිතතො නාඛනුමොදෙය්‍යා?"ති

සඛෙව ඛො එතෙ පොධ්පාද, පරිබාජකා අජානා අචකුක්කා. ඤ්චං යෙව නෙසං එකො චකුක්කො. එකංසිකාපි හි ඛො පොධ්පාද මයා ධම්මා දෙසිතා පඤ්ඤනතා. අනෙකංසිකාපි හි ඛො පොධ්පාද මයා ධම්මා දෙසිතා පඤ්ඤනතා.

කතමෙ ච තෙ පොධ්පාද, මයා **අනෙකංසිකා ධම්මා** දෙසිතා පඤ්ඤනතා? 'සසසතො ලොකො'ති වා ඛො පොධ්පාද මයා අනෙකංසිකො ධම්මො දෙසිතො පඤ්ඤනතො 'අසසසතො ලොකො'ති වා ඛො පොධ්පාද මයා අනෙකංසිකො ධම්මො දෙසිතො පඤ්ඤනතො. 'අනනවා ලොකො'ති වා ඛො පොධ්පාද -පෙ- 'අනනවා ලොකො'ති වා ඛො පොධ්පාද -පෙ- 'තං ජීවං තං සරිරනති'වා ඛො පොධ්පාද -පෙ- 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරනති'වා ඛො පොධ්පාද -පෙ- 'හොති තථාගතො පරමමරණා'ති වා ඛො පොධ්පාද -පෙ- 'න හොති තථාගතො පරම මරණා'ති වා ඛො පොධ්පාද -පෙ- 'හොති ච න ච හොති තථාගතො පරම මරණා'ති වා ඛො පොධ්පාද -පෙ- 'නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරම මරණා'ති වා ඛො පොධ්පාද මයා අනෙකංසිකො ධම්මො දෙසිතො පඤ්ඤනතො.

සුගතයන් වහන්සැ' යි කියමින් සතුටින් පිළිගනී: 'ලොව (ආත්මය) ශාශ්වත යැ යි හෝ ලොව අශාශ්වත යැ' යි හෝ 'ලොව අනන්තවත් යැ' යි හෝ 'අනන්ත යැ' යි හෝ ජීවයත් ශරීරයත් එකෙක් ම යැ යි හෝ ජීවයත් ශරීරයත් වෙන් වෙන් දෙකෙකැ යි හෝ ආත්මය මරණින් මතු වෙතැ යි හෝ සත්ඤ්ඤා (ආත්මය) මරණින් මතු නො වෙතැ යි හෝ ආත්මය මරණින් මතු වන්නේත් නොවන්නේත් වේ යැ යි හෝ ආත්මය මරණින් මතු නො ම වන්නේත් නො ම නොවන්නේත් වෙයි හෝ මහණ ගොයුම්හු ඒකාන්ත කොට දෙසූ කිසි දහමක් අපි නො දනුමහ' යි කියමින් වචන නැමැති අඩයටියෙන් හාත්පසින් මට පුන පුනා ඇත්තා හ.

වහන්ස, ඔවුන් විසින් එසේ කියනු ලැබූ මම ඒ පිරිවැජ්ජනට 'හවත්නි, ලොව ශාශ්වත යැ යි හෝ ... ආත්මය මරණින් මතු නො ම වන්නේත් නො ම නොවන්නේත් වේ යැ යි හෝ මහණ ගොයුමන් වහන්සේ ඒකාන්ත කොට දෙසූ කිසි දහමක් මමත් නො දනිමි.

එහෙත් මහණ ගොයුමන් වහන්සේ ලෙවුතුරා දහම් උපදවන, ඒකාන්තයෙන් ලොවුතුරා දහම් සපයන, ඒකාන්තයෙන් විද්‍යාමාන, සත්‍ය වූ අවිපරිත පිළිවෙතක් පණවන සේක. ඒකාන්තයෙන් ලොවුතුරා දහම් උපදවන, ඒකාන්තයෙන් ලොවුතුරා දහම් සපයන, ඒකාන්තයෙන් විද්‍යාමාන, සත්‍ය වූ අවිපරිත පිළිවෙතක් පණවන මහණ ගොයුමන් වහන්සේගේ සුභාමිත වචනය සුභාමිත විසින් සිහි නුවණැති මා වැන්නෙක් කෙසේ නම් සතුටින් නොපිළිගනු හැකි වන්නේ ද?' යිකිමි."

[එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක:]
"පොඨ්පාදය, ඒ සියලු පිරිවැජ්ජයෝ නුවණැස් නැතිගේ ය, අජායගේ ය. ඔවුන් අතුරෙහි සුභාමිත - දුභාමිත දන්නා නුවණැස් ඇතිගේ නො ම ය. පොඨ්පාදය, ඒකාන්ත කොට මා විසින් දෙසුණු පැණැවු දහම් ද ඇත. පොඨ්පාදය, ඒකාන්ත නො කොට මා විසින් දෙසුණු පැණැවු දහම් ද ඇත.

පොඨ්පාදය, **මා විසින් ඒකාන්ත නොකොට දෙසුණු පැණැවු ඒ දහම්හු කවරහ?**

පොඨ්පාදය, ලොව (ආත්මය) ශාශ්වත යැ යි හෝ ඒකාන්ත නො කොට මා විසින් දහම් දෙසන ලදී, පණවන ලදී. පොඨ්පාදය, ලොව (ආත්මය) අශාශ්වත යැ යි හෝ ඒකාන්ත නො කොට දහම් දෙසන ලදී, පණවන ලදී. පොඨ්පාදය, ලොව (ආත්මය) අනන්තවත් යැ යි කියා හෝ ... ජීවයත් ශරීරයත් එකෙක් මැ යැ යි කියා හෝ ... අනන්ත යැයි කියා හෝ ... ලොව (ආත්මය) ජීවයත් ශරීරයත් වෙන් වෙන් දෙකෙක් මැ යි කියා හෝ ... තථාගතයා (ආත්මය) මරණින් මතු වෙයි කියා හෝ ... තථාගතයා (ආත්මය) මරණින් මතු නො වෙයි කියා හෝ ... තථාගතයා (ආත්මය) මරණින් මතු වන්නේත් නො ම නොවන්නේත් මෙහි කියා හෝ මා විසින් ඒකාන්ත නො කොට දහම් දෙසන ලද්දේ, පණවන ලද්දේ වෙයි.

කසමා ව තෙ පොට්ටො, මයා අනෙකෙසිකා ධම්මා දෙසිතා පඤ්ඤානා? න හෙතෙ පොට්ටො අත්සංහිතා න ධම්මසංහිතා න ආදිබ්‍රහ්මචරියකා න නිබ්බිදය න විරාගාය න නිරොධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සමේඛාධාය න නිබ්බානාය සංවත්තනා ති. තසමා තෙ මයා අනෙකෙසිකා ධම්මා දෙසිතා පඤ්ඤානා.

කතමෙ ව තෙ පොට්ටො, මයා එකංසිකො ධම්මො දෙසිතො පඤ්ඤානො?

‘ඉදං දුක්ඛි’නති ඛො පොට්ටො මයා එකංසිකො ධම්මො දෙසිතො පඤ්ඤානො.

‘අයං දුක්ඛසමුදයො’ති ඛො පොට්ටො මයා එකංසිකො ධම්මො දෙසිතො පඤ්ඤානො.

‘අයං දුක්ඛනිරොධො’ති ඛො පොට්ටො මයා එකංසිකො ධම්මො දෙසිතො පඤ්ඤානො.

‘අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදා’ති ඛො පොට්ටො මයා එකංසිකො ධම්මො දෙසිතො පඤ්ඤානො.

කසමා ව තෙ පොට්ටො, මයා එකංසිකා ධම්මා දෙසිතා පඤ්ඤානා? එතෙ පොට්ටො අත්සංහිතා, එතෙ ධම්මසංහිතා, එතෙ ආදිබ්‍රහ්මචරියකා, එතෙ නිබ්බිදය විරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමේඛාධාය නිබ්බානාය සංවත්තනා. තසමා තෙ මයා එකංසිකා ධම්මා දෙසිතා පඤ්ඤානා.

සනති ඛො පොට්ටො, එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එවංවාදිතො එවංදිට්ඨිනො: ‘එකන්තසුඛී අත්තා හොති, අරොගො පරමමරණා’ති. ත්‍යාහං උපසමිකමි’නො එවං වදමි: ‘සච්චං කිර තුමො ආයසමනො එවංවාදිතො එවංදිට්ඨිනො ‘එකන්තසුඛී අත්තා හොති, අරොගො පරමමරණා’ති? තෙ වෙ මෙ එවං පුට්ඨා ‘ආමා’ති පටිජානනති, ත්‍යාහං එවං වදමි: ‘අපි පන තුමො ආයසමනො එකන්තසුඛිං ලොකං ජානං පසං විහරා’ති. ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදනති. ත්‍යාහං එවං වදමි ‘අපි ව පන තුමො ආයසමනො එකං වා රත්තිං එකං වා දිවසං උපසමිං වා රත්තිං උපසමිං වා දිවසං එකන්තසුඛිං අත්තානං සමපජානා’ති. ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදනති, ත්‍යාහං එවං වදමි ‘අපි පන තුමො ආයසමනො ජානාථ: ‘අයං මගො අයං පටිපදා එකන්තසුඛිං ලොකස්ස සච්ඡිකිරියායා’ති. ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදනති. ත්‍යාහං එවං වදමි ‘අපි පන තුමො ආයසමනො යා තා දෙවතා එකන්තසුඛිං ලොකං උපපන්නා, තාසං භාසමානානං සඤ්ඤං සුණාථ: ‘සුපටිපන්නාථ මාරිසා, උපුපටිපන්නාථ මාරිසා, එකන්තසුඛිං ලොකස්ස සච්ඡිකිරියාය. මයමපි හි මාරිසා එවමපටිපන්නා එකන්තසුඛිං ලොකං උපපන්නා’ති? ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදනති. තං කිං මඤ්ඤසි පොට්ටො, “නනු එවං සනෙත තෙසං සමණබ්‍රාහ්මණානං අප්පාටිහීරකතං භාසිතං සමපජ්ජති?”ති.

පොට්ටො, කවර හෙයින් මා විසින් ඒ දහම්හු ඒකාන්ත කොට නො දෙසන ලද්දහු ද, නො පණවන ලද්දහු ද? යත්: පොට්ටො, මේ (ලොව ශාස්ත්‍රය යන ආදී වූ) දෘෂ්ටිහු දෙලොවැඩ හෝ අත්වැඩ පර වැඩ හෝ අසලෝ නො වෙති. ලොවුතුරා දහම් අසලෝ නො වෙති. සසුන් බඹසරට ආදිය වූ අධිශීලිඤ්ඤාමාත්‍ර ද නො වෙති. සසරවටු කලකිරෙනු පිණිස, සසර නො ඇලෙනු පිණිස, දුක් නසනු පිණිස, දුක් සංහිදුවනු පිණිස, සසරදුක් පසක් කරනු පිණිස, සසරවට අවබෝධ කරනු පිණිස, අමා මහනිවන් සාක්‍ෂාත් කරනු පිණිස නො පවත්නාහ. එ හෙයින් මා විසින් ඒ දහම්හු ඒකාන්ත කොට නො දෙසන ලදහ, නො පණවන ලදහ.

පොට්ටො, මා විසින් ඒකාන්ත කොට දෙසන ලද පණවන ලද ඒ දහම්හු කවරහු ද? පොට්ටො, ‘මෙ දුක්ඛි’ කියා ම මා විසින් ඒකාන්ත කොට ධම්මය දෙසන ලද්දේ ය, පණවන ලද්දේ ය. ‘මේ දුක්ඛි’ නටගැන්මේ හේතු යැ’ යි කියා ම මා විසින් ඒකාන්ත කොට ධම්මය දෙසන ලද්දේ ය, පණවන ලද්දේ ය. පොට්ටො, ‘මේ දුක්ඛි’ නැස්මට යන පිළිවෙතැ’ යි කියා ම මා විසින් ඒකාන්ත කොට ධම්මය දෙසන ලද්දේ ය, පණවන ලද්දේ ය.

පොට්ටො, කවර හෙයින් මා විසින් ඒ ධම්මයේ ඒකාන්ත කොට දෙසන ලදහු ද, පණවන ලදහු ද යත්: පොට්ටො, මොහු තමන් අනුන් දෙපසගේ ම අභිවෘද්ධිය ඇසුරු කළාහු වෙත්. මොහු ලොවුතුරා දහම් ඇසුරු කළාහු වෙත්. මොහු ආදිබ්‍රහ්මචරියානික (මාර්ගික)වෙත් සුචි භාගථ රකිපත්හු වෙති. මොහු සසර කලකිරෙනු පිණිස, සසර නොඇල්ම පිණිස, සසර දුක් නසනු පිණිස, සසර දුක් සංහිදෙනු පිණිස, විශිෂ්ටඥානය පිණිස, සත්‍යාවබෝධය පිණිස, නිවන් පසක් කරනු පිණිස පවතිත්. එහෙයින් මා විසින් ඒ ධම්මයේ ඒකාන්ත කොට දෙසන ලදහ, පණවන ලදහ.

පොට්ටො, ‘ආත්මය මරණින් මතු ඒකාන්තයෙන් සුවපත් වේ යැ යි, නිත්‍ය වේ යැ’යි මෙබඳු වාද ඇති, මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇති ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. මම ඔවුන් කරා එළැඹ, ‘ආයුෂ්මන්ති, ආත්මය මරණින් මතු ඒකාන්තයෙන් සුවපත් වේ, නිත්‍ය වේ යැ’යි තෙපි මෙබඳු වාද ඇත්තෝ ය, මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෝ ය යනු සැබෑ ද? යි මෙසේ විචාරමි. මෙසේ විචාරන ලද ඔහු මට ‘එසේ යැ’ යි පිළිඹ කෙරෙත් නම්, ‘ආයුෂ්මන්ති, තෙපි ඒකාන්ත සුව ඇති ලෝකය (අසෝ දෙසැ ඇතැ යි) දන්නාහු දක්නාහු වසනු ද?’ යි ඔවුන් පිළිවිසිමි. මෙසේ පුළුස්සන ලද්දහු ‘නැතැ’යි කියත්. ඔවුන්ට මම ‘ආයුෂ්මන්ති’ තෙපි එක් රැස්ක හෝ එක් දහවලක් හෝ අඩරැස්ක හෝ අඩදහවලක් හෝ ඒකාන්තයෙන් සුවපත් වූ ආත්මයක් දනිනු ද?’ යි මෙසේ කියමි. මෙසේ විචාරන ලද ඔහු ‘නැතැ’යි කියත්. ඔවුන්ට මම ‘ආයුෂ්මන්ති, ඒකාන්ත සුව ඇති ලොව පසක් කිරීමට මේ මග ය, මේ පිළිවෙත යැ යි තෙපි දනිනු ද?’ යි මම කියමි. මෙසේ විචාරන ලද්දහු ‘නො දනිමු’ යි ඔහු කියත්. ඔවුන්ට මම ‘ආයුෂ්මන්ති, ඒකාන්ත සුව ඇති ලොව උපන් යම් දේවතා කෙනෙක් වෙත් නම්, ඔවුන් ‘නිදුකාණෙනි, ඒකාන්ත සුව ඇති ලොව පසක් කරනු පිණිස, සුපිළිපන්නාහු වුව, නිදුකාණෙනි, සෘජු ව පිළිපන්නාහු වුව, නිදුකාණෙනි, අපි දු මෙසේ පිළිපන්නමෝ ඒකාන්ත සුව ඇති ලොවට පැමිණියමහ’යි කියන්නවුන්ගේ වචනය අසනු ද?’ යි මෙසේ පිළිවිසිමි. මෙසේ මා විසින් විචාරන ලද ඔහු ‘එ වැන්නක් නො ඇසුමු’ යි කියත්.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොට්ටො, ඒ කිමැ යි සිතයි ද? මෙසේ ඇති කල්හි ඒ මහණබමුණන්ගේ වචනය ප්‍රතිහරණ නැති එකෙක් (ප්‍රතිපාක්‍ෂිකයන්ගේ නිග්‍රහයට ගොදුරු එකෙක්) නො වේ ද?”

[පොට්ටො:] “වහන්ස, මෙසේ ඇති කල්හි ඒකාන්තයෙන් ඒ මහණබමුණන්ගේ වචනය ප්‍රතිහරණ

“අද්ධා බො භනෙන, එවං සනෙන තෙසං සමණබ්බාහමණානං අප්පාටිහීරකතං භාසිතං සමපජ්ජති”ති.

“සෙය්‍යථාපි පොඨ්ඨපාද, පුරිසො එවං වදෙය්‍යා: ‘අනං යා ඉමස්මිං ජනපදෙ ජනපදකල්‍යාණි, තං ඉච්ඡාමි, තං කාමමි’ති. තමෙනං එවං වදෙය්‍යා: ‘අමොහො පුරිස, යං ත්වං ජනපදකල්‍යාණිං ඉච්ඡසි කාමෙසි, ජානාසි තං ජනපදකල්‍යාණිං බතති යි වා බ්බාහමණි වා වෙසසී වා සුද්දී වා?ති. ඉති පුට්ඨො ‘නො’ති වදෙය්‍යා, තමෙනං එවං වදෙය්‍යා: ‘අමොහො පුරිස, යං ත්වං ජනපදකල්‍යාණිං ඉච්ඡසි කාමෙසි, ජානාසි තං ජනපදකල්‍යාණිං එවනතාමා එවබොතතා’ති වා, දීසා වා රස්සා වා මජ්ඣමා වා කාළී වා සාමා වා මඛුරච්ඡවී වා’ති, ‘අමුකස්මිං ගාමෙ වා නිගමෙ වා නගරෙ වා’ති? ඉති පුට්ඨො ‘නො’ති වදෙය්‍යා, තමෙනං එවං වදෙය්‍යා: ‘අමොහො පුරිස, යං ත්වං න ජානාසි න පස්සසි, තං ත්වං ඉච්ඡසි කාමෙසී?’ති. ඉති පුට්ඨො ‘ආමා’ති වදෙය්‍යා. තං කිං මඤ්ඤසී පොඨ්ඨපාද, නනු එවං සනෙන තෙසං පුරිසස්ස අප්පාටිහීරකතං භාසිතං සමපජ්ජති?’ති.

“අද්ධා බො භනෙන, එවං සනෙන තෙසං පුරිසස්ස අප්පාටිහීරකතං භාසිතං සමපජ්ජති”ති.

“එවමෙව බො පොඨ්ඨපාද, යෙ තෙ සමණබ්බාහමණා එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො ‘එකන්තසුඛි අත්තා හොති අරොගො පරමමරණා’ති, ත්‍යාහං උපසඤ්ඤාමි ත්වං එවං වදමි: සච්චං කීර තුමො ආයසමනො එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො ‘එකන්තසුඛි අත්තා හොති අරොගො පරමමරණා’ති?” තෙ වෙ මෙ එවං පුට්ඨො ‘ආමා’ති පටිජානනි, ත්‍යාහං එවං වදමි: ‘අපි පන තුමො ආයසමනො එකන්තසුඛිං ලොකං ජානං පස්සං විහරථා”ති. ඉති පුට්ඨො ‘නො’ති වදනති.

ත්‍යාහං එවං වදමි: අපි පන තුමො ආයසමනො එකං වා රතතිං එකං වා දිවසං උපසංචිං වා රතතිං උපසංචිං වා දිවසං එකන්තසුඛිං අත්තානං සමපජානාථා’ති. ඉති පුට්ඨො ‘නො’ති වදනති.

ත්‍යාහං එවං වදමි: අපි පන තුමො ආයසමනො ජානාථ ‘අයං මගො අයං පටිපද එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියායා’ති. ඉති පුට්ඨො ‘නො’ති වදනති.

ත්‍යාහං එවං වදමි: අපි පන තුමො ආයසමනො යා තා දෙවතා එකන්තසුඛිං ලොකං උපපන්නා, තාසං භාසමානානං සඤ්ඤං සුභාථ: සුපටිපන්නාථ මාරිසා, උජ්ජපටිපන්නාථ මාරිසා, එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියාය. මයමපි හි මාරිසා, එවංපටිපන්නා එකන්තසුඛිං ලොකං උපපන්නා’ති. ඉති පුට්ඨො ‘නො’ති වදනති.

“තං කිං මඤ්ඤසී පොඨ්ඨපාද, නනු එවං සනෙන තෙසං සමණබ්බාහමණානං අප්පාටිහීරකතං භාසිතං සමපජ්ජති?”ති.

නැති එකෙක් ය.
[භාග්‍යවත්තු:] “පොඨ්ඨපාදය, යම්සේ පුරුෂයෙක් ‘මේ දනව්වෙහි යම් දනවුකැලණක් වේ නම් ඇය පතම්. ඇය කැමැත්තෙහි යි කියන්නේ ද, ඔහුට අන්‍යයෝ ‘එම්බා පුරුෂය, තෝ යම් දනවුකැලණක පතයි නම්, කැමැත්තෙහි නම්, ඔ කැත්තකක් නො හොත් බමුණුකකක් හෝ වෙස්කකක් හෝ සුදුරුකකක් යැ යි ඇය දන්නෙහි ද?’ යි මෙසේ කියන්නාහු ද, මෙසේ පුළුවස්නා ලැබූ හෙ තෙමේ ‘නො දනිමි’ යි කියන්නේ ය. අන්හු ඔහුට ‘එම්බා පුරුෂය, තෝ යම් දනවුකැලණක පතයි නම්, කැමැත්තෙහි නම්, ‘ඒ දනවුකැලණ මෙ නමැත්තී යැ යි මෙගොත් ඇත්තී යැ යි හෝ කළ හෝ හෙළලු හෝ පඬුවන් සිවිය ඇත්තියැයි හෝ, අසෝ ගමැ හෝ නියම්ගමැ හෝ නුවැ හෝ වෙසෙන්නී යැ යි දනුද?’ යි මෙසේ කියන්නාහු නම්, මෙසේ විචාරන ලද හේ ‘එය නො දනිමි’ යි කියන්නේ ය. ඔහුට අන්හු ‘එම්බා පුරුෂය, යම් ස්ත්‍රියක තෝ නො දන්නෙහි නම්, නො දන්නෙහි නම්, තෝ ඇය පතයි ද? ඇය කැමැත්තෙහි ද?’ යි කියන්නාහු නම්, මෙසේ විචාරන ලද්දේ ‘එසේ’ යැ යි හේ කියන්නේ ය. “පොඨ්ඨපාදය, එය කිමැ යි සිතයි ද? මෙසේ ඇති කලැ ඒ පුරුෂයාගේ වචනය ප්‍රතිහරණ නැතියෙක් නො වන්නේ ද?”
[පොඨ්ඨපාද:] “වහන්ස, මෙසේ ඇති කලැ ඒ පුරුෂයාගේ වචනය ඒකාන්තයෙන් ප්‍රතිහරණ නැතියෙක් වෙයි.”

[භාග්‍යවත්තු:] “පොඨ්ඨපාදය, එසේ ම යම් මහණ කෙනෙක් බමුණු කෙනෙක් ආත්මය මරණින් මත්තෙහි ඒකාන්ත සුව ඇත්තේ සද්භාවී වේ යැ යි මෙබඳු වාද ඇතියෝ මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇතියෝ වෙත් ද, මම් ඔවුන් කරා එළැඹ, ‘ආයුෂමන්නි, තෙපි ආත්මය මරණින් මත්තෙහි ඒකාන්ත සුව ඇත්තේ සද්භාවී වේ යැ යි, මෙබඳු වාද ඇතියහු ද? මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇතියහු ද?’ යි මෙසේ අසමි. මා විසින් මෙසේ විචාරන ලද ඔහු ‘එසේ යැ’ යි ඉදින් පිළින කරන්නාහු නම්, ‘ආයුෂමන්නි, තෙපි ඒකාන්ත සුව ඇති ලෝකයක් දන්නාහු දන්නාහු වසවු ද?’ යි මම් ඔවුන් පුළුවසිමි. එසේ විචාරන ලද ඔහු ‘නැතැ’ යි කියත්.
“ආයුෂමන්නි, තෙපි එක් රැයක් හෝ අඩරැයක් හෝ අඩදහවලක් හෝ ඒකාන්තයෙන් සුව ඇති ආත්මයක් දනිවු ද?” යි මෙසේ ඔවුන් විචාරමි. මෙසේ විචාරන ලද ඔහු ‘නො දනුමිහ’ යි කියත්. ආයුෂමන් නි, ඒකාන්ත සුව ඇති ලොව පසක් කරනුවට මග මේ යැ, පිළිවෙත මේ යැ යි තෙපි දනිවු ද? යි මෙසේ ඔවුන් විචාරමි. මෙසේ විචාරන ලද ඔහු ‘නො දනුමිහ’ යි කියත්,
“ආයුෂමන්නි, ඒකාන්ත සුව ඇති ලොවට උත්පත්ති විසින් පැමිණි යම් දේවතා කෙනෙක් වෙත් නම්, ඔවුන් ‘නිදුකාණෙනි, ඒකාන්ත සුව ඇති ලොව පසක් කරනුවට සුපිළිපන්නහු වවු, සෘජු ව පිළිපන්නහු වවු. නිදුකාණෙනි, අපි දු මෙසේ පිළිපන්නමෝ ඒකාන්ත සුව ඇති ලොවට උත්පත්ති විසින් පැමිණියමිහ’ යි කියන්නවුන්ගේ හඬ අසවු ද?” යි මෙසේ ඔවුන් විචාරමි. මෙසේ විචාරන ලද්දහු (එසේ වූ හඬක්) නො අසමිහ” යි ඔහු කියත්,
පොඨ්ඨපාදය, එය කිමැ යි සිතයි ද? ඒ මහණබමුණුවරුන්ගේ වචනය ප්‍රතිහරණ නැතියෙක් නො වෙයි ද?”

“අදා බො භනෙන, එවං සනෙන තෙසං සමණබ්‍රාහ්මණානං අප්‍යාට්ඨිරකතං භාසිතං සමපජ්ජති”ති.

“සෙය්‍යථාපි පොට්ඨපාද, පුරිසො වාතුමමහාපටේ නිසෙසණිං කරෙය්‍ය පාසාදස්ස

ආරොහණාය, තමෙන එවං වදෙය්‍යුං: අමෙනා පුරිස යස්ස ත්‍යං පාසාදස්ස ආරොහණාය නිසෙසණිං කරොසි, ජානාසි තං පාසාදං පුරුකම්මාය වා දිසාය දකඛිණාය වා දිසාය පච්ඡිමාය වා දිසාය උත්තරාය වා දිසාය, උච්චවා වා නීචවා වා මජ්ඣමො වා?ති. ඉති පුට්ඨො ‘නො’ති වදෙය්‍ය. තමෙන එවං වදෙය්‍යුං: අමෙනා පුරිස යං ත්‍යං න ජානාසි න පසස්සි, තස්ස ත්‍යං පාසාදස්ස ආරොහණාය නිසෙසණිං කරොසී?”ති. ඉති පුට්ඨො ‘ආමා’ති වදෙය්‍ය.

“තං කිං මඤ්ඤස්සි පොට්ඨපාද, නනු එවං සනෙන තස්ස පුරිසස්ස අප්‍යාට්ඨිරකතං භාසිතං සමපජ්ජති?”ති.

“අදා බො භනෙන, එවං සනෙන තස්ස පුරිසස්ස අප්‍යාට්ඨිරකතං භාසිතං සමපජ්ජති”ති.

“එවමෙව බො පොට්ඨපාද, යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො ‘එකන්තසුඛි අත්තා හොති අරොගො පරමමරණා’ති. ත්‍යාහං උපසඤ්ඤාමිත්ථා එවං වදමි: සච්චං කිර තුමෙන ආයසමනො එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො ‘එකන්තසුඛි අත්තා හොති අරොගො පරමමරණා’ති? තෙ වෙ මෙ එවං පුට්ඨො ‘ආමා’ති පටිජානන්ති, ත්‍යාහං එවං වදමි: අපි පන තුමෙන ආයසමනො එකන්තසුඛං ලොකං ජානං පස්සං විහරථා’ති ඉති පුට්ඨො ‘නො’ති වදන්ති, ත්‍යාහං එවං වදමි: අපි පන තුමෙන ආයස මනො එකං වා රත්තිං එකං වා දිවසං උපසඤ්ඤාමි වා රත්තිං උපසඤ්ඤාමි වා දිවසං එකන්තසුඛිං අත්තානං සමපජානාථා’ති ඉති පුට්ඨො ‘නො’ති වදන්ති. ත්‍යාහං එවං වදමි: අපි පන තුමෙන ආයසමනො ජානාථ ‘අයං මගො අයං පටිපද එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස ස සච්ඡිකිරියායාති?’ ඉති පුට්ඨො ‘නො’ති වදන්ති. ත්‍යාහං එවං වදමි: අපි පන තුමෙන ආයසමනො යා තා දෙවතා එකන්තසුඛං ලොකං උපපන්නා, තාසං දෙවතානං භාසමානානං සද්දං සුඤ්ඤාථ ‘සුපටිපන්නාඤ්ඤා මාරිසා, උජ්ජපටිපන්නාඤ්ඤා මාරිසා, එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියාය. මයමපි හි මාරිසා එවං පටිපන්නා එකන්තසුඛං ලොකං උපපන්නා’ති ඉති පුට්ඨො ‘නො’ති වදන්ති.

“තං කිමමඤ්ඤස්සි පොට්ඨපාද, නනු එවං සනෙන තෙසං සමණබ්‍රාහ්මණානං අප පාට්ඨිරකතං භාසිතං සමපජ්ජති?”ති.

“අදා බො භනෙන, එවං සනෙන තෙසං සමණබ්‍රාහ්මණානං අප්‍යාට්ඨිරකතං භාසිතං සමපජ්ජති”ති.

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, මෙසේ ඇති කලැ, ඒ මහණ බමුණන්ගේ වචනය ඒකාන්තයෙන් ප්‍රතිහරණ නැතියෙක් වෙයි.”

[භාග්‍යවත්තු:] “පොට්ඨපාදය, යම්සේ පුරුෂයෙක් පහයකට නගිනු වස් සිවුමං හන්දියෙකැ හිණක් බදින්නේ ද, අන්ත්‍ර ඔහුට ‘එම්බා පුරුෂය, තෝ යම් පහයකට නගිනු වස් හිණක් කෙරෙහි නම්, ඒ පහය පෙර දිගැ හෝ පැසිම් දිගැ හෝ දකුණු දිගැ හෝ උතුරු දිගැ හෝ වේ යැ යි දනිති දැයි” යි කියන්නාහු ද, මෙසේ විචාරන ලද හෙ තෙමේ නො දනිමි”යි කියන්නේ ය. (එ විට) ඔහු ‘එම්බා පුරුෂය, තෝ යමක් නො දන්නෙහි නම්, නො දක්නෙහි නම්, එසේ වූ පහයකට නගිනුවට හිණක් කෙරෙයි ද?’ යි මෙසේ ඒ පුරුෂයා පුළුවස්නාහ. මෙසේ විචාරන ලද හේ තෙමේ ‘එසේ යැ’ යි කියන්නේ ය.

පොට්ඨපාදය, එය කිමැ යි සිතයි ද? මෙසේ ඇති කලැ, ඒ පුරුෂයාගේ වචනය ප්‍රතිහරණ නැතියෙක් නො වේ ද?”

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, මෙසේ ඇති කලැ ඒ පුරුෂයාගේ වචනය ප්‍රතිහරණ නැතියෙක් වෙයි.”

[භාග්‍යවත්තු:] “පොට්ඨපාදය, එසේ ම ‘ආත්මය මරණින් මත්තෙහි ඒකාන්ත සුව ඇත්තේ සදහාචී වේ යැ’ යි මෙබඳු වාද ඇති මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇති යම් මහණබමුණු කෙනෙක් ඇත් ද, ඔවුන් කරණ එළැඹ ‘ආයුෂමත්ති, තෙපි ආත්මය මරණින් මතු ඒකාන්ත සුවැත්තේ සදහාචී වේ යැ යි මෙබඳු වූ වාද ඇත්තහු ය, මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තහු ය යනු සැබෑවෙක් ද?” යි මෙසේ විචාරමි. මෙසේ මා විසින් විචාරන ලද ඔහු ‘එසේ යැ’ යි පිළින කෙරෙත්. ‘ආයුෂමත්ති, තෙපි ඒකාන්ත සුව ඇති ලොවක් දන්නාහු දක්නාහු වෙසෙවු ද? යි මෙසේ ඔවුන් පුළුවස්මි. මෙසේ පුළුවස්නා ලද ඔහු ‘එසේ දන්නමෝ දක්නමෝ නො වසමු’ යි කියත්. ‘ආයුෂමත්ති, තෙපි එක් රැයක් හෝ එක් දවලක් හෝ අඩරැයක් හෝ අඩ දවලක් හෝ ඒකාන්ත සුව ඇති ආත්මයක් දනිවු ද? යි මෙසේ ඔවුන් පුළුවස්මි. මෙසේ පුළුවස්නා ලද ඔහු ‘නො දනුමහ’ යි කියත්. ‘ආයුෂමත්ති, ඒකාන්ත සුව ඇති ලොව පසක් කරනුවට මග මේ යැ, පිළිවෙත මේ යැ යි තෙපි දනිවු ද?’ යි මෙසේ ඔවුන් පුළුවස්මි. මෙසේ පුළුවස්නා ලද්දහු ‘නො දනුමහ’ යි ඔහු කියත්. ‘ආයුෂමත්ති, ඒකාන්ත සුව ඇති ලොවකට උත්පත්ති වශයෙන් පැමිණි යම් දේවතා කෙනෙක් වෙත් නම්, ‘නිදුකාණනි, ඒකාන්ත සුව ඇති ලොව පසක් කරනුවට සුපිළිපන්නහු වුව, සෘජු ව පිළිපන්නහු වුව, නිදුකාණනි, අපි දු මෙසේ පිළිපන්නමෝ ඒකාන්ත සුව ඇති ලොවට පැමිණියමහ’ යි මෙසේ කියන්නවුන් හඬ අසවු ද?’ යි මෙසේ ඔවුන් පුළුවස්මි. මෙසේ මා විසින් පුළුවස්නා ලද ඔහු ‘එවැන්නක් නො අසමහ’ යි කියත්.

පොට්ඨපාදය, එය කිමැ යි සිතයි ද? මෙසේ ඇති කලැ ඒ මහණ බමුණන්ගේ වචනය ප්‍රතිහරණ නැතියෙක් වනුයේ නො වේ ද?”

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස මෙසේ ඇති කලැ ඒකාන්තයෙන් ඒ මහණබමුණන්ගේ වචනය ප්‍රතිහරණ නැතියෙක් වෙයි”

“කයෝ බෝ” මේ පොට්ටොපාද, අත්තපට්ටොහෝ, මළාරිකෝ අත්තපට්ටොහෝ, මනෝමයෝ අත්තපට්ටොහෝ, අරුපෝ අත්තපට්ටොහෝ’ නි.

කතමෝ ව පොට්ටොපාද, මළාරිකෝ අත්තපට්ටොහෝ? රුපී වාතුමහාභුතිකෝ කබලීකාරාහාරාභකකෝ, අයං මළාරිකෝ අත්තපට්ටොහෝ.

කතමෝ මනෝමයෝ අත්තපට්ටොහෝ? රුපී මනෝමයෝ සබ්බසමපච්චිඛි අභිනිඤ්ඤෝ, අයං මනෝමයෝ අත්තපට්ටොහෝ.

කතමෝ ව අරුපෝ අත්තපට්ටොහෝ? අරුපී සඤ්ඤාමයෝ, අයං අරුපෝ අත්තපට්ටොහෝ.

මළාරිකස්සපි බෝ අහං පොට්ටොපාද, අත්තපට්ටොහස්ස පහානාය ධම්මං දෙසෙමි

යථාපට්ටොහානං වො සඛකිලෙසිකා ධම්මා පභිසිස්සන්ති, වොදනියා ධම්මා අභිවඩ්ඪිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිපුරිං වෙපුලලානාඤ්ච දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තො උපසම්පජ්ජ විහරිස්සන්ති නි.

සියා බෝ පන තෙ පොට්ටොපාද, එවමස්ස: සංකිලෙසිකා ධම්මා පභිසිස්සන්ති, වොදනියා ධම්මා අභිවඩ්ඪිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිපුරිං වෙපුලලානාඤ්ච දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං **අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තො උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාම, දුකෙබ්බා ව බො විහාරො’ නි.**

නා බො පනෙතං පොට්ටොපාද, එවං දට්ඨබ්බං.

- සඛකිලෙසිකා වෙව ධම්මා පභිසිස්සන්ති.
- වොදනියා ධම්මා අභිවඩ්ඪිස්සන්ති,
- පඤ්ඤාපාරිපුරිං වෙපුලලානාඤ්ච දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තො උපසම්පජ්ජ විහරිස්සන්ති.
- පාමුජ්ජඤ්ච භවිස්සති පීති ව පස්සඤ්ච ව සති ව සමපජ්ඤාඤ්ච සුබො ව විහාරො.

මනෝමයස්සපි බෝ අහං පොට්ටොපාද, අත්තපට්ටොහස්ස පහානාය ධම්මං දෙසෙමි

යථාපට්ටොහානං වො සඛකිලෙසිකා ධම්මා පභිසිස්සන්ති, වොදනියා ධම්මා අභිවඩ්ඪිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිපුරිං වෙපුලලානාඤ්ච දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තො උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාම.

සියා බෝ පන තෙ පොට්ටොපාද, එවමස්ස: සඛකිලෙසිකා ධම්මා පභිසිස්සන්ති, වොදනියා ධම්මා අභිවඩ්ඪිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිපුරිං වෙපුලලානාඤ්ච දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තො උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාම. **දුකෙබ්බා ව බො විහාරො’ නි.**

නා බො පනෙතං පොට්ටොපාද, එවං දට්ඨබ්බං.

- සඛකිලෙසිකා වෙව ධම්මා පභිසිස්සන්ති,

[භාගාවන්ත:] “පොට්ටොපාදය, මාදරික වූ ආත්මප්‍රතිලාභය, මනෝමය වූ ආත්මප්‍රතිලාභය, අරුප ආත්මප්‍රතිලාභය යැ යි මේ ආත්මභාවප්‍රතිලාභ තුනෙකි.”

පොට්ටොපාදය, මාදරික ආත්මප්‍රතිලාභය කවරේ යැ? රුපවත් වූ සතර මහාභුතයන්ගෙන් පහළ වූ, කබලීකාරාහාරය අනුභව කරන යමෙක් වේ ද, මෙය මාදරික ආත්මභාවප්‍රතිලාභ යැ. මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභය කවරේ යැ? රුපවත් වූ ධ්‍යාන සිතින් නිපන්, සියලු අඟපසගිත් යුත්, නොපිරිහුණු ඉඳුරන් ඇති යමෙක් වේ ද, මෙය මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභ යැ. අරුපාත්මප්‍රතිලාභය කවරේ යැ? රුපවත් නොවූ සංඥමය වූ යම් අත්ඛවෙක් වේ ද, මේ අරුපාත්මප්‍රතිලාභ යැ.

පොට්ටොපාදය, යම්සේ පිළිපත් නොපගේ සිත කෙලෙසන දහම්හු පහ වන්නාහු ද, සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහු ද, මාදරික ප්‍රඥාවන්ගේ පිරිමත් විපුල බවත් මේ අත්ඛවිහි ම තෙපි තුමු පසක් කොට ලැබ වසන්නාහු ද, ඒ මාදරික ආත්මභාවප්‍රතිලාභයාගේ ද ප්‍රභාණය පිණිස දහම් දෙසමි. පොට්ටොපාදය, ‘සිත කෙලෙසන දහම්හු පහ වන්නාහ, සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහ, ප්‍රඥාවන්ගේ පිරිම ද විපුලබව ද තුමු ම මේ අත්ඛවිහි ම පසක් කොට ලැබ වසන්නාහු.

එහෙත් එසේ වූ (නොපගේ) විහරණය දුක් වේ’ යැ යි කිසි විටෙක තට මෙ බඳු සිතෙක් විය හැකි ය. පොට්ටොපාදය, මෙය වනාහි එසේ නො දන යුතු. සිත කෙලෙසන දහම්හු පහ වන්නාහ. සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහ. ප්‍රඥාවන්ගේ පිරිපුත්බව ද විපුල බව ද මෙ අත්ඛවිහි ම තොපි තුමු වෙසෙසි නුවණින් දූන පසක් කොට ලැබ වසන්නාහ. සිතැ සතුට ද වන්නේ ය. ප්‍රීතිය ද සංහුන් බව ද සිහිය ද නුවණ ද වන්නේ ය. විහරණය ද සැප වන්නේ ය.

පොට්ටොපාදය, යම්සේ පිළිපත්වන්නාවූන්ගේ සිත කෙලෙසන දහම්හු පහ වන්නාහු ද, සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහු ද, ප්‍රඥාවන්ගේ පිරිම ද විපුල බව ද මෙ අත්ඛවිහි ම තෙපි තුමු ම වෙසෙසි නුවණින් දූන පසක් කොට වසන්නාහු ද, එසේ වූ මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභයාගේ ද ප්‍රභාණය පිණිස මම දහම් දෙසමි.

පොට්ටොපාදය, ‘සිත කෙලෙසන දහම්හු පහ වන්නාහ, සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහ, ප්‍රඥාවන්ගේ පිරිම ද, විපුල බව ද මෙ අත්ඛවිහි ම තුමු ම පසක් කොට ලැබ වසන්නාහු, එහෙත් ඒ විහරණය වූ කලී දුක් සහිත යැ’ යි තට මෙසේ සිතෙක් විය හැකි ය. පොට්ටොපාදය, මෙය එසේ නො දන යුතු. සිත කෙලෙසන දහම්හු ද පහ වන්නාහ. සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහ. ප්‍රඥාවන්ගේ පිරිම ද විපුල බව ද මෙ අත්ඛවිහි ම තුමු ම දූන පසක් කොට ලැබ වසන්නාහ. සතුට ද ප්‍රීතිය ද සිතැ සංහුන් බව ද සිහිය ද නුවණ ද වන්නේ ය. විහරණය ද සැප වන්නේ ය.

- වොදනියා ධම්මා අභිවක්ඛිස්සන්ති,
- පඤ්ඤාපාරිච්ඡාරිං වෙපුලලානාඤ්ච දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සව්ඡිකන්තො උපසම්පජ්ජ විහරිස්සංථං.
- පාමුජ්ජඤ්ඤාව භවිස්සති පීති ච පස්සඤ්ඤි ච සති ච සම්පජ්ජඤ්ඤාව සුඛො ච විභාරො.

අරුපස්සපි ඛො අහං පොඨ්ඨපාද, අත්තපට්ටලාභස්ස පභානාය ධම්මං දෙසෙමි

යථාපට්ටපනානං වො සඛකිලෙසිකා ධම්මා පභීයිස්සන්ති, වොදනියා ධම්මා අභිවක්ඛිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිච්ඡාරිං වෙපුලලානාඤ්ච දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සව්ඡිකන්තො උපසම්පජ්ජ විහරිස්සංථාති.

සියා ඛො පන තෙ පොඨ්ඨපාද, එවංමස්ස: 'සඛකිලෙසිකා ධම්මා පභීයිස්සන්ති, වොදනියා ධම්මා අභිවක්ඛිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිච්ඡාරිං වෙපුලලානාඤ්ච දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සව්ඡිකන්තො උපසම්පජ්ජ විහරිස්සංථාම. **දුකෙඛා ච ඛො විභාරො'ති.**

න ඛො පනෙතං පොඨ්ඨපාද, එවං දට්ඨංඛං.

- සඛකිලෙසිකා වෙව ධම්මා පභීයිස්සන්ති,
- වොදනියා ධම්මා අභිවක්ඛිස්සන්ති,
- පඤ්ඤාපාරිච්ඡාරිං වෙපුලලානාඤ්ච දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සව්ඡිකන්තො උපසම්පජ්ජ විහරිස්සංථං.
- පාමුජ්ජඤ්ඤාව භවිස්සති පීති ච පස්සඤ්ඤි ච සති ච සම්පජ්ජඤ්ඤාව සුඛො ච විභාරො.

පරෙ වෙ පොඨ්ඨපාද, අමෙහ එවං පුච්චෙය්‍යුං: 'කතමො පන සො ආවුසො ඔළාරිකො අත්තපට්ටලාභො යස්ස තුමෙහ පභානාය ධම්මං දෙසෙථ යථාපට්ටපනානං වො සඛකිලෙසිකා ධම්මා පභීයිස්සන්ති, වොදනියා ධම්මා අභිවක්ඛිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිච්ඡාරිං වෙපුලලානාඤ්ච දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සව්ඡිකන්තො උපසම්පජ්ජ විහරිස්සංථා'ති. තෙසං මයං එවං පුට්ඨා එවං ඛායාකරෙය්‍යාම: "අයං චා සො ආවුසො ඔළාරිකො අත්තපට්ටලාභො යස්ස මයං පභානාය ධම්මං දෙසෙම යථාපට්ටපනානං වො සඛකිලෙසිකා ධම්මා පභීයිස්සන්ති, වොදනියා ධම්මා අභිවක්ඛිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිච්ඡාරිං වෙපුලලානාඤ්ච දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සව්ඡිකන්තො උපසම්පජ්ජ විහරිස්සංථා'ති.

පරෙ වෙ පොඨ්ඨපාද, අමෙහ එවං පුච්චෙය්‍යුං: 'කතමො පන සො ආවුසො මනොමයො අත්තපට්ටලාභො, යස්ස තුමෙහ පභානාය ධම්මං දෙසෙථ යථාපට්ටපනානං වො සඛකිලෙසිකා ධම්මා පභීයිස්සන්ති, වොදනියා ධම්මා අභිවක්ඛිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිච්ඡාරිං වෙපුලලානාඤ්ච දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා

පොඨ්ඨපාදය, යම්සේ පිළිපත් නොපගේ සිත කෙලෙසන දහම්හු පහ වන්නාහු ද, සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහු ද, ප්‍රඥාවගේ පිරිමි ද විපුල බව ද මේ අත්බවිහි ම තුමු ම දැන වසන්නාහු ද, එසේ අරුප වූ ආත්මභාවප්‍රතිලාභයාගේ ප්‍රභාණය පිණිස දහම් දෙසමි. පොඨ්ඨපාදය, 'සිත කෙලෙසන දහම්හු පහ වන්නාහ, සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහ, ප්‍රඥාවගේ පිරිමි ද විපුල බව ද මේ අත්බවිහි ම තුමු ම වෙසෙසින් දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නමු, එහෙත් විහරණය දුක් සහිත යැ'යි තට මෙසේ සිතෙක් විය හැකි ය.

පොඨ්ඨපාදය, මෙය එසේ නො දන යුතු. සිත කෙලෙසන දහම්හු ද පහ වන්නාහ. සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහ. ප්‍රඥාවගේ පිරිමි ද විපුල බව ද මේ අත්බවිහි ම තුමු ම වෙසෙසින් දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නමු, සතුට ද ප්‍රීතිය ද සංහුන් බව ද සිහිය ද නුවණ ද වන්නේ ය. විහරණය ද සැප වන්නේ ය.

පොඨ්ඨපාදය, 'යම්සේ පිළිපන්නාවූ නොපගේ සිත කෙලෙසන දහම්හු පහ වන්නාහු ද, සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහු ද, ප්‍රඥාවගේ පිරිමිත් විපුල බවත් මේ අත්බවිහි ම තෙපි තුමු ම වෙසෙසින් දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නමු ද, එසේ යමක්හුගේ ප්‍රභාණය පිණිස හවත්නු දම් දෙසත් නම්, ඇවැත්නි, ඒ ඕදරික ආත්මප්‍රතිලාභය කවරේ ද?' යි අන්හු මෙසේ අප විචාරන්නාහු නම්, මෙසේ ඔවුන් විසින් විචාරන ලද අපි 'ඇවැත්නි, අපි යමක්හුගේ ප්‍රභාණය පිණිස දම් දෙසමෝ ද යම්සේ පිළිපන්නාවූ නොපගේ සිත කෙලෙසන දහම්හු පහ වන්නාහු ද, සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහු ද, ප්‍රඥාවගේ පිරිමිත් විපුල බවත් මේ අත්බවිහි ම තෙපි තුමු ම වෙසෙසින් දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නමු ද, ඇවැත්නි, ඒ ඕදරික ආත්මප්‍රතිලාභය මේ යැ' යි මෙසේ හෙළි කොට කියන්නමු.

පොඨ්ඨපාදය, 'යම්සේ පිළිපන්නාවූ නොපගේ සිත කෙලෙසන දහම්හු පහ වන්නාහු ද, සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහු ද, ප්‍රඥාවගේ පිරිමිත් විපුල බවත් මේ අත්බවිහි ම තුමු ම වෙසෙසින් දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නමු ද, ඇවැත්නි, එසේ යමක්හුගේ ප්‍රභාණය පිණිස හවත්නු දහම් දෙසන්නම්, ඒ මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභය කවරේ ද? යි අන්හු මෙසේ අප විචාරන්නාහු නම්, එසේ ඔවුන් විසින් පුළුල්වන ලද අපි "ඇවැත්නි, අපි යමක්හුගේ ප්‍රභාණය පිණිස දහම් දෙසමෝ නම්, යම්සේ පිළිපන්නාවූ නොපගේ සිත කෙලෙසන දහම්හු ප්‍රහීණවන්නාහු නම්, සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහු නම්, ප්‍රඥාවගේ පිරිමිත් විපුල බවත් මේ අත්බවිහි ම තුමු ම වෙසෙසි නුවණින් දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නාහු නම්, මේ ඒ මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභය වේ යැ" යි

සවිච්ඡාදන උපසම්පජ්ජ විහරිස්සවා'ති. තෙසං මයං ඵවං පුට්ඨා ඵවං බ්‍යාකරෙය්‍යාම: "අයං වා සො ආවුසො මනොමයො අත්තපට්ටලාභො යස්ස මයං පහානාය ධම්මං දෙසෙම යථාපට්ටපනානං වො සඛකිලෙසිකා ධම්මා පහිගිස්සන්ති, වොදනියා ධම්මා අභිවඤ්ඤානි, පඤ්ඤාපාරිපුරිං වෙපුලලානාඤ්ඤා දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සවිච්ඡාදන උපසම්පජ්ජ විහරිස්සවා'ති.

පරෙ වෙ පොට්ඨපාද, අමො ඵවං පුච්ඡෙය්‍යු: 'කතමො පන සො ආවුසො අරුපො අත්තපට්ටලාභො යස්ස තුමො පහානාය ධම්මං දෙසෙම යථාපට්ටපනානං වො සඛකිලෙසිකා ධම්මා පහිගිස්සන්ති, වොදනියා ධම්මා අභිවඤ්ඤානි, පඤ්ඤාපාරිපුරිං වෙපුලලානාඤ්ඤා දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සවිච්ඡාදන උපසම්පජ්ජ විහරිස්සවා'ති. තෙසං මයං ඵවං පුට්ඨා ඵවං බ්‍යාකරෙය්‍යාම: "අයං වා සො ආවුසො අරුපො අත්තපට්ටලාභො යස්ස මයං පහානාය ධම්මං දෙසෙම යථාපට්ටපනානං වො සඛකිලෙසිකා ධම්මා පහිගිස්සන්ති, වොදනියා ධම්මා අභිවඤ්ඤානි, පඤ්ඤාපාරිපුරිං වෙපුලලානාඤ්ඤා දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සවිච්ඡාදන උපසම්පජ්ජ විහරිස්සවා'ති. "තං කිමඤ්ඤාසි පොට්ඨපාද, නනු ඵවං සනො සප්පාට්ඨිරකතං භාසිතං සම්පජ්ජති?"ති.

"අද්ධා බො භනො, ඵවං සනො සප්පාට්ඨිරකතං භාසිතං සම්පජ්ජති"ති.
සෙය්‍යථාපි පොට්ඨපාද, පුරිසො නිසෙසණිං කරෙය්‍ය පාසාදස්ස ආරොහණාය තසෙව පාසාදස්ස හෙට්ඨා. තමොනං ඵවං වදෙය්‍යු: 'අමො පුරිස, යස්ස ත්වං පාසාදස්ස ආරොහණාය නිසෙසණිං කරොසි, ජානාසි තං පාසාදං පුරිකම්මාය වා දිසාය දකඛිණාය වා දිසාය පච්ඡිමාය වා දිසාය උත්තරාය වා දිසාය උච්චා වා නිවො වා මජ්ඣමො වා'ති? සො වෙ ඵවං වදෙය්‍යු: 'අයං වා සො ආවුසො පාසාදෙ, යස්සාහං ආරොහණාය නිසෙසණිං කරොමි තසෙව පාසාදස්ස හෙට්ඨා'ති. "තං කිං මඤ්ඤාසි පොට්ඨපාද? නනු ඵවං සනො තස්ස පුරිසස්ස සප්පාට්ඨිරකතං භාසිතං සම්පජ්ජති?"ති.

"අද්ධා බො භනො, ඵවං සනො තස්ස පුරිසස්ස සප්පාට්ඨිරකතං භාසිතං සම්පජ්ජති"ති.
ඵවමෙව බො පොට්ඨපාද, පරෙ වෙ අමො ඵවං පුච්ඡෙය්‍යු: 'කතමො පන සො ආවුසො ඔළාරිකො අත්තපට්ටලාභො? -පෙ- කතමො පන සො ආවුසො මනොමයො අත්තපට්ටලාභො? -පෙ- කතමො පන සො ආවුසො අරුපො අත්තපට්ටලාභො, යස්ස තුමො පහානාය ධම්මං දෙසෙම යථාපට්ටපනානං වො සඛකිලෙසිකා ධම්මා පහිගිස්සන්ති, වොදනියා ධම්මා අභිවඤ්ඤානි, පඤ්ඤාපාරිපුරිං වෙපුලලානාඤ්ඤා දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සවිච්ඡාදන උපසම්පජ්ජ විහරිස්සවා'ති, තෙසං මයං ඵවං පුට්ඨා ඵවං බ්‍යාකරෙය්‍යාම:

මෙසේ හෙළි කොට කියන්නමු.
ඉදින් පොට්ඨපාදය, 'යම්සේ පිළිපන්නාවු තොපගේ සිත කෙලෙසන දහම්හු පහ වන්නාවු නම්, සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙන්නාවු නම්, ප්‍රඥාවගේ පිරිමත් විපුල බවත් මේ අත්බවිහි ම තුමු වෙසෙසි නුවණින් දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නාවු නම්, ඇවැත්නි, එසේ යමක්හුගේ ප්‍රභාණය පිණිස දහම දෙසවු නම්, ඒ අරුප ආත්මප්‍රතිලාභය කවරේ ද?' යි මෙසේ අන්හු අප විචාරන්නාවු නම්, එසේ ඔවුන් විසින් පුළුල්වන්නා ලද අපි "ඇවැත්නි, යමක්හුගේ ප්‍රභාණය පිණිස අපි දහම දෙසමෝ ද, යම් බදු ව පිළිපන්නාවුන්ගේ සිත කෙලෙසන දහම්හු පහ වන්නාවු නම්, සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙන්නාවු නම්, ප්‍රඥාවගේ පිරිමත් විපුල බවත් මේ අත්බවිහි ම තුමු ම වෙසෙසි නුවණින් දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නාවු ද, මේ ඒ අරුප ආත්මප්‍රතිලාභය වේ යැ" යි මෙසේ හෙළි කොට කියන්නමු.

පොට්ඨපාදය, එය කිමැයි සිතනි ද, මෙසේ ඇති කල්හි අප වචනය ප්‍රතිහරණ සහිතයෙක් වන්නේ නො වේ ද?

[පොට්ඨපාද:] වහන්ස, මෙසේ ඇති කල්හි ඔබ වචනය ඒකාන්තයෙන් ප්‍රතිහරණ සහිතයෙක් වේ.
[භාග්‍යවත්තු:] පොට්ඨපාදය, යම්සේ පුරුෂයෙක් පහයකට නගිනුවට එම පහය යටු හිණක් බදනේ ද, එසේ වූ ඔහු බණවා අන්හු 'හෙම්බා පුරුෂය, තෝ යම් පහයකට නගිනුවට හිණක් කෙරෙහි නම්, ඒ පහය පෙර දිගු හෝ දකුණු දිගු හෝ පැසිම් දිගු හෝ උතුරු දිගු හෝ ඇතැ යි දනු ද? උස් වූ හෝ මිටි වූ හෝ මැදුම් පමණ වූ හෝ එකෙකැ යි දනු ද?' යි විචාරන්නාවු නම්, ඒ පුරුෂ තෙම 'ඇවැත්නි, යම් පහයකට නගිනුවට ඒ පහය යට මම් යම් හිණක් කෙරෙමි නම්, මේ ඒ පහය යැ'යි කියන්නේ ය.

"පොට්ඨපාදය, මෙසේ ඇති කල්හි ඒ පුරුෂයාගේ වචනය ප්‍රතිහරණ සහිත වන්නේ නො වේ ද?"

[පොට්ඨපාද:] වහන්ස, මෙසේ ඇති කල්හි ඒ පුරුෂයාගේ වචනය ප්‍රතිහරණ සහිත වේ.

[භාග්‍යවත්තු:] පොට්ඨපාදය, යම්සේ (යමක් සඳහා) පිළිපත් තොපගේ සිත කෙලෙසන දහම්හු පහ වන්නාවු නම්, සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙන්නාවු නම්, ප්‍රඥාවගේ පිරිමත් විපුල බවත් මේ අත්බවිහි ම තුමු ම දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නාවු නම්, ඇවැත්නි, ඒ ඖදරික ආත්මප්‍රතිලාභය කවරේ යැ? ... ඇවැත්නි, එසේ යමක්හුගේ ප්‍රභාණය පිණිස දහම් දෙසවු නම්, ඒ මනෝමය ආත්මප් රතිලාභය කවරේ යැ? ... ඒ අරුප ආත්මප්‍රතිලාභය කවරේ යැ? යි අප විචාරන්නාවු ද, ඔවුන් විසින් මෙසේ විචාරන ලද අපි මේ (මතු දක්වෙන) පරිදි විසඳන්නමු:

"ඇවැත්නි, යමක්හුගේ ප්‍රභාණය පිණිස දහම් දෙසමෝ නම්, යම්සේ (යමක් ප්‍රතිණ කරණු සඳහා) පිළිපත් තොපගේ සිත කෙලෙසන දහම්හු පහ වන්නාවු නම්, සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වැඩෙන්නාවු නම්, යමෙක ප්‍රභාණයෙන් ප්‍රඥාවගේ පිරිමත් විපුල බවත් මේ අත්බවිහි ම තුමු ම වෙසෙසි නුවණින් දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නාවු නම්, මේ ඒ ඖදරික වූ ආත්ම ප්‍රතිලාභය ය ... මේ ඒ මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභය ය ... මේ ඒ අරුපආත්මප්‍රතිලාභය යැ" යනු යි.

පොට්ඨපාදය, ඒ කිමැ යි සිතයි ද? මෙසේ ඇති කලැ අප වචනය ප්‍රතිහරණ නැතිකින් (ප්‍රතිවිරුද්ධ

‘අයං වා සො ආවුසො, ඔළාරිකො අත්තපට්ඨානො -පෙ- මනොමයො අත්තපට්ඨානො -පෙ- අරුපො අත්තපට්ඨානො යස්ස මයං පහානාය ධම්මං දෙසෙම යථාපට්ඨනානං වො සංකිලෙසිකා ධම්මා පභීසිස්සන්ති, වොදනියා ධම්මා අභිවඤ්ඤා සන්ති, පඤ්ඤාපාරිජ්ජරිං වෙජුලානාඤ්ඤා දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සව්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාථා’ති.

“තං කිම්මඤ්ඤාසි පොඨාපාද? නනු එවං සනෙත සඤ්ඤාපට්ඨිකතං භාසිතං සම්පජ්ජති?”ති

“අද්ධා බො භනෙත, එවං සනෙත සඤ්ඤාපට්ඨිකතං භාසිතං සම්පජ්ජති”ති.

එවං වුතෙත විතො භවිසාරිජුතො භගවනං එතදවොච: යස්මිං භනෙත සමයෙ ඔළාරිකො අත්තපට්ඨානො හොති, මොසස්ස තස්මිං සමයෙ මනොමයො අත්තපට්ඨානො හොති, මොසො අරුපො අත්තපට්ඨානො හොති. ඔළාරිකො වාස්ස අත්තපට්ඨානො තස්මිං සමයෙ සචොා හොති.

“යස්මිං භනෙත, සමයෙ මනොමයො අත්තපට්ඨානො හොති, මොසස්ස තස්මිං සමයෙ ඔළාරිකො අත්තපට්ඨානො හොති, මොසො අරුපො අත්තපට්ඨානො. මනොමයො ච අත්තපට්ඨානො තස්මිං සමයෙ සචොා හොති. යස්මිං භනෙත, සමයෙ අරුපො අත්තපට්ඨානො හොති, මොසස්ස තස්මිං සමයෙ ඔළාරිකො අත්තපට්ඨානො හොති, මොසො මනොමයො අත්තපට්ඨානො. අරුපො’වාස්ස අත්තපට්ඨානො තස්මිං සමයෙ සචොා හොති”ති.

“යස්මිං විතත සමයෙ ඔළාරිකො අත්තපට්ඨානො හොති, නෙව තස්මිං සමයෙ මනොමයො අත්තපට්ඨානො’ති සංකිං ගච්ඡති, න ‘අරුපො අත්තපට්ඨානො’ති සංකිං ගච්ඡති. ඔළාරිකො අත්තපට්ඨානො’නෙව තස්මිං සමයෙ සංකිං ගච්ඡති.

යස්මිං විතත සමයෙ මනොමයො අත්තපට්ඨානො හොති, නෙව තස්මිං සමයෙ ‘ඔළාරිකො අත්තපට්ඨානො’ති සංකිං ගච්ඡති, න ‘අරුපො අත්තපට්ඨානො’ති සංකිං ගච්ඡති. මනොමයො අත්තපට්ඨානො’නෙව තස්මිං සමයෙ සංකිං ගච්ඡති. යස්මිං විතත සමයෙ අරුපො අත්තපට්ඨානො හොති, නෙව තස්මිං සමයෙ ‘ඔළාරිකො අත්තපට්ඨානො’ති සංකිං ගච්ඡති, න ‘මනොමයො අත්තපට්ඨානො’ති සංකිං ගච්ඡති. ‘අරුපො අත්තපට්ඨානො’නෙව තස්මිං සමයෙ සංකිං ගච්ඡති.

සචෙ තං විතත එවං ජුචෙඡ්ඤ්ඤා:

- **අභොසි කිං අතීතමද්ධානං, න කිං නාභොසි?**
- **භවිස්සාසි කිං අනාගතමද්ධානං, න කිං න භවිස්සාසි?**
- **අතී කිං එතරහි, න කිං නතීති.**

කථා ඉදිරිපත් නොකළ හැක්කක්) වනුයේ නො වේ ද?”
 [පොට්ඨපාද:]: “වහන්ස, මෙසේ ඇති කලැ ඔබ වචනය ප්‍රතිහරණ නැතියෙක් වෙයි.”

මෙසේ කී කල්හි ඇත්සැරිපුත් චිත්‍ර තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ බස් පැවැසී ය. “වහන්ස යම් කලෙකිනි ඖදරික ආත්මප්‍රතිලාභය වේ නම්, එ සමයෙහි ඔහුගේ මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභය හිස් වෙයි ද? (අභාවයට යෙයි ද?) ඔහුගේ අරුප ආත්මප්‍රතිලාභයක් හිස් වෙයි ද? එ කලැ, ඔහුගේ ඖදරික ආත්මප්‍රතිලාභය ම සත්‍ය වෙයි ද?”

වහන්ස, යම් කලෙක මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභය වේ නම්, එ කලැ ඔහුගේ ඖදරික ආත්මප්‍රතිලාභය නැති වෙයිද? අරුපාත්මප්‍රතිලාභයක් නැති වෙයි ද? එ කල්හි ඔහුගේ මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභය ම ඇති වෙයි ද?”

වහන්ස, යම් කලෙක අරුප ආත්මප්‍රතිලාභය වේ නම්, එ කල්හි ඔහුගේ ඖදරික ආත්මප්‍රතිලාභය හිස් වේ ද? මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභයක් හිස් වේ ද? එ කල්හි ඔහුගේ අරුප ආත්මප්‍රතිලාභය ම ඇති වෙයි ද?”

[භාග්‍යවත්තු:]: “චිත්‍රය, යම් කලෙක ඖදරික ආත්මප්‍රතිලාභයවේ ද, එ කල්හි ‘මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභය’ යි ව්‍යවහාරයට නො යෙයි. ‘අරුප ආත්මප්‍රතිලාභය’ යි ද ව්‍යවහාරයට නො යෙයි. එ කල්හි ‘ඖදරික ආත්මප්‍රතිලාභය’ යි ම ව්‍යවහාරයට යෙයි.

චිත්‍රය, යම් කලෙක මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභය වේ ද, එ කලැ ‘ඖදරික ආත්මප්‍රතිලාභය’ යි ව්‍යවහාරයට නො යෙයි. ‘අරුප ආත්මප්‍රතිලාභය’ යි ද ව්‍යවහාරයට නො යෙයි. එ කල්හි ‘මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභය’ යි ම ව්‍යවහාරයට යෙයි.

චිත්‍රය, යම් කලෙක අරුප ආත්මප්‍රතිලාභය වේ ද, එ කලැ ‘ඖදරික ආත්මප්‍රතිලාභය’ යි ව්‍යවහාරයට නො යෙයි. ‘මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභය’ යි ව්‍යවහාරයට නො යෙයි. ‘අරුප ආත්මප්‍රතිලාභය’ යි ම එ කලැ ව්‍යවහාරයට යෙයි.

චිත්‍රය, ‘තෝ අතීත කාලයෙහි වූයෙහි ද? තෝ නො ම නො වූයෙහි ද? තෝ අනාගත කාලයෙහි වන්නෙහි ද? තෝ නොම නො වන්නෙහි ද? තෝ දැන් ඇත් ද? නො ම නැද්ද?’ යි ඉදින් මෙසේ තා විචාරන්නාහු නම්, චිත්‍රය, මෙපරිද්දෙන් විචාරන ලද තෝ කෙසේ නම් විසඳන්නෙහි ද?”

එවං පුට්ඨො ත්වං චිත්ත කිත්ති බ්‍යාකරෙය්‍යාසී?"ති.

"සචෙ මං භනෙන, එවං පුට්ඨෙය්‍යුං: අහොසි ත්වං අතීතමඤ්චානං, න ත්වං න භවිස්සාසී? අතී ත්වං එතරහි, න ත්වං නතී?"ති. එවං පුට්ඨො 'හං භනෙන එවං බ්‍යාකරෙය්‍යං: අහොසාහං අතීතමඤ්චානං, නාහං න අහොසිං. භවිස්සාමහං අනාගතමඤ්චානං, නාහං න භවිස්සාමි. අත්ථාහං එතරහි, නාහං නතීති. එවං පුට්ඨො 'හං භනෙන එවං බ්‍යාකරෙය්‍යන්ති."

"සචෙ පන තං චිත්ත එවං පුට්ඨෙය්‍යුං:

- යො තෙ අහොසි අතීතො අත්තපට්ඨාහො ඤෙච තෙ අත්තපට්ඨාහො සචෙචා, මොඝො අනාගතො, මොඝො පච්චුප්පනො?
- යො තෙ භවිස්සාති අනාගතො අත්තපට්ඨාහො, ඤෙච තෙ අත්තපට්ඨාහො සචෙචා, මොඝො අතීතො, මොඝො පච්චුප්පනො අත්තපට්ඨාහො,
- ඤෙච තෙ අත්තපට්ඨාහො සචෙචා, මොඝො අතීතො, මොඝො අනාගතො? ති. එවං පුට්ඨො ත්වං චිත්ත කිත්ති බ්‍යාකරෙය්‍යාසී?"

සචෙ පන මං භනෙන, එවං පුට්ඨෙය්‍යුං:

යො තෙ අහොසි අතීතො අත්තපට්ඨාහො, ඤෙච තෙ අත්තපට්ඨාහො සචෙචා, මොඝො අනාගතො, මොඝො පච්චුප්පනො? යො තෙ භවිස්සාති අනාගතො අත්තපට්ඨාහො, ඤෙච තෙ අත්තපට්ඨාහො සචෙචා, මොඝො අතීතො, මොඝො පච්චුප්පනො? යො තෙ එතරහි පච්චුප්පනො අත්තපට්ඨාහො, ඤෙච තෙ අත්තපට්ඨාහො සචෙචා, මොඝො අතීතො, මොඝො අනාගතො?ති. එවං පුට්ඨො අහං භනෙන එවං බ්‍යාකරෙය්‍යං:

- යො මෙ අහොසි අතීතො අත්තපට්ඨාහො, ඤෙච මෙ අත්තපට්ඨාහො තසමිං සමයෙ සචෙචා අහොසි, මොඝො අනාගතො, මොඝො පච්චුප්පනො.
- යො මෙ භවිස්සාති අනාගතො අත්තපට්ඨාහො, ඤෙච මෙ අත්තපට්ඨාහො තසමිං සමයෙ සචෙචා භවිස්සාති, මොඝො අතීතො, මොඝො පච්චුප්පනො.
- යො මෙ එතරහි පච්චුප්පනො අත්තපට්ඨාහො, ඤෙච මෙ අත්තපට්ඨාහො සචෙචා, මොඝො අතීතො, මොඝො අනාගතො?ති.

එවං පුට්ඨො අහං භනෙන එවං බ්‍යාකරෙය්‍යන්ති.

එවමෙච ඛො චිත්ත යසමිං සමයෙ ඔළාරිකො අත්තපට්ඨාහො හොති, නෙච තසමිං.

සමයෙ මනොමයො අත්තපට්ඨාහො'ති සඛිං ගච්ඡති, න අරුපො අත්තපට්ඨාහො'ති සඛිං ගච්ඡති. ඔළාරිකො අත්තපට්ඨාහො'ඤෙච තසමිං සමයෙ සඛිං ගච්ඡති.

යසමිං චිත්ත සමයෙ මනොමයො අත්තපට්ඨාහො හොති, නෙච තසමිං සමයෙ

[චිත්‍ර:] "වහන්ස, ඉදින් අන්ත 'තෝ අතීත කාලයෙහි වූයෙහි ද? තෝ නො ම නො වූයෙහි ද? තෝ අනාගත කාලයෙහි වන්නෙහි ද? තෝ නොම නොවන්නෙහි ද? තෝ දැන් ඇද්ද? තෝ නො ම නැද්ද?" යි මෙසේ විචාරන්නාහු නම්, මේ පරිද්දෙන් විචාරන ලද මම මෙසේ විසඳන්නෙමි. "අතීත කාලයෙහි මම වීම, නො ම නො වීම. අනාගත කාලයෙහි වන්නෙමි, නො ම නො වන්නෙමි. දැන් මම ඇත. නො ම නැත" යි මෙසේ පුළුස්සනා ලද මම මේ පරිද්දෙන් විසඳන්නෙමි."

[භාග්‍යවත්තු:] "චිත්‍රය, තට යම් අතීත ආත්මප්‍රතිලාභයෙක් වී නම්, තගේ ඒ ආත්මප්‍රතිලාභය ම සත්‍ය ද? අනාගත ආත්මප්‍රතිලාභය අසත්‍ය (හිස්) ද? වතීමාන ආත්මප්‍රතිලාභයත් අසත්‍ය ද? තට යම් අනාගත ආත්මප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ නම්, තගේ ඒ ආත්මප්‍රතිලාභය ම සත්‍ය ද? අතීත ආත්මප්‍රතිලාභය හිස් ද? වතීමාන ආත්මප්‍රතිලාභයත් හිස් ද? තගේ දැන් යම් ආත්මප්‍රතිලාභයෙක් ඇත් නම්, තගේ ඒ ආත්මප්‍රතිලාභය ම සත්‍ය ද? අතීත ආත්මප්‍රතිලාභය හිස් ද? අනාගත ආත්මප්‍රතිලාභයත් හිස් ද?" යි මෙසේ අන්‍යයෝ තා විචාරන්නාහු නම්, මෙසේ පුළුස්සනා ලද තෝ කෙසේ නම් විසඳන්නෙහි ද?"

[චිත්‍ර:] "වහන්ස, අන්‍යයෝ මා බණවා 'තට යම් අතීත ආත්මප්‍රතිලාභයෙක් වී නම්, තගේ ඒ ආත්මප්‍රතිලාභය ම සත්‍ය ද? අනාගත ආත්මප්‍රතිලාභය හිස් ද? වතීමාන ආත්මප්‍රතිලාභයත් හිස් ද? තගේ යම් අනාගත ආත්මප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ නම්, තගේ ඒ අනාගත ආත්මප්‍රතිලාභය ම සත්‍ය ද? අතීත ආත්මප්‍රතිලාභය හිස් ද? වතීමාන ආත්මප්‍රතිලාභයත් හිස් ද? තගේ දැන් යම් ආත්මප්‍රතිලාභයෙක් ඇත් නම් තගේ ඒ ආත්මප්‍රතිලාභය ම සත්‍ය ද? අතීත ආත්මප්‍රතිලාභය හිස් ද? අනාගත ආත්මප්‍රතිලාභයත් හිස් ද?' යි මෙසේ විචාරන්නාහු නම්, මෙසේ විචාරන ලද මම 'මගේ යම් අතීත ආත්මප්‍රතිලාභයෙක් වී නම් එය ම එ සමයෙහි සත්‍ය ය. අනාගත ආත්මප්‍රතිලාභය හිස් ය. වතීමාන ආත්මප්‍රතිලාභය ද හිස් ය. මගේ යම් අනාගත ආත්මප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ නම්, එ කල්හි මගේ එ අත්ඛෙව ම සත්‍ය වන්නේ ය. අතීත ආත්මප්‍රතිලාභය හිස් වන්නේ ය. වතීමාන ආත්මප්‍රතිලාභය ද හිස් වන්නේ ය. මගේ දැන් යම් වතීමාන ආත්මප්‍රතිලාභයෙක් ඇද්ද, එය ම සත්‍ය ය අතීත ආත්මප්‍රතිලාභය හිස් ය. අනාගත ආත්මප්‍රතිලාභයත් හිස් යැ' යි මෙසේ විසඳන්නෙමි. වහන්ස, මේ යටකී පරිදි විචාරන ලද්දෙමි මේ පරිද්දෙන් විසඳන්නෙමි".

[භාග්‍යවත්තු:] "චිත්‍රය, එසේ ම යම් කලෙක ඖදරික ආත්මප්‍රතිලාභය වේ නම්, එකල්හි 'මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභයැ' යි ව්‍යවහාරයට නො යෙයි. අරුපආත්මප්‍රතිලාභයැ යි ද ව්‍යවහාරයට නො යෙයි. ඖදරික ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි ම එකල්හි ව්‍යවහාරයට යෙයි. චිත්‍රය, යම් කලෙක මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභය වේ ද, ... චිත්‍රය, එ කල්හි ඖදරික ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි ව්‍යවහාරයට නො යෙයි. අරුප ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි ද ව්‍යවහාරයට නො යෙයි. මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි ම එ සමයෙහි ව්‍යවහාරයට යෙයි. චිත්‍රය, යම් කලෙක අරුප ආත්මප්‍රතිලාභය වේ ද, එ කලැ ඖදරික ආත්මප්‍රතිලාභ

මළාරිකො අත්තපට්ටලාභෝති සංඛිං ගච්ඡති. න අරුපො අත්තපට්ටලාභෝති සංඛිං ගච්ඡති. මනොමයො අත්තපට්ටලාභෝඤ්ච තස්මිං සමයෙ සංඛිං ගච්ඡති. යස්මිං චිත්ත සමයෙ අරුපො අත්තපට්ටලාභො හොති, නෙව තස්මිං සමයෙ මළාරිකො අත්තපට්ටලාභෝති සංඛිං ගච්ඡති, න මනොමයො අත්තපට්ටලාභෝති සංඛිං ගච්ඡති. අරුපො අත්තපට්ටලාභෝඤ්ච තස්මිං සමයෙ සංඛිං ගච්ඡති.

සෙය්‍යථාපි චිත්ත ගචා ඛීරං, ඛීරමහා දධි, දධිමහා නවනීතං, නවනීතමහා සප්පි, සප්පිමහා සප්පිමණ්ඩො, යස්මිං සමයෙ ඛීරං හොති, නෙව තස්මිං සමයෙ දධිති සංඛිං ගච්ඡති. න නවනීතනති සංඛිං ගච්ඡති. න සප්පිති සංඛිං ගච්ඡති. න සප්පිමණ්ඩොති සංඛිං ගච්ඡති. ඛීරං ඤ්ච තස්මිං සමයෙ සංඛිං ගච්ඡති. යස්මිං සමයෙ දධි හොති - පෙ- නවනීතං හොති - පෙ- සප්පි හොති - පෙ- යස්මිං සමයෙ සප්පිමණ්ඩො හොති, නෙව තස්මිං සමයෙ ඛීරනති සංඛිං ගච්ඡති. න දධිති සංඛිං ගච්ඡති. න නවනීතනති සංඛිං ගච්ඡති. න සප්පිති සංඛිං ගච්ඡති. 'සප්පිමණ්ඩො'ඤ්ච තස්මිං සමයෙ සංඛිං ගච්ඡති.

එවමෙව ඛො චිත්ත යස්මිං සමයෙ මළාරිකො අත්තපට්ටලාභො හොති - පෙ- යස්මිං චිත්ත සමයෙ මනොමයො අත්තපට්ටලාභො හොති - පෙ- යස්මිං චිත්ත සමයෙ අරුපො අත්තපට්ටලාභො හොති, නෙව තස්මිං සමයෙ මළාරිකො අත්තපට්ටලාභෝති සංඛිං ගච්ඡති. න මනොමයො අත්තපට්ටලාභෝති සංඛිං ගච්ඡති. 'අරුපො අත්තපට්ටලාභෝඤ්ච තස්මිං සමයෙ සංඛිං ගච්ඡති.

ඉමා ඛො චිත්ත ලොකසම්ඤ්ඤා ලොකනිරුත්තියො ලොකවොහාරා ලොකපඤ්ඤාති යො යාති තථාගතො වොහරති අපරාමසනති.

එවං චුත්තෙ පොඨපාදෙ පරිබොජකො භගවනං එතදවොච: අභිකකනං භනෙන. අභිකකනං භනෙන. සෙය්‍යථාපි භනෙන නිකකුජ්ජනං වා උකකුජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුළුභස්ස වා මග්ගං ආචිකෙධිය්‍ය, අනුකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය 'චක්ඛුමනො රුපානි දකඛිනති'ති, එවමෙව භනෙන භගවතා අනෙකපරියායෙන ධමෙමා පකාසිතො. **එසාහං භනෙන භගවනං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසංඝස්ඤ්ච. උපාසකං මං භනෙන භගවා ධාරෙතු** අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතනති.

විත්තො පන භස්ථිසාරිපුත්තො භගවනං එතදවොච: අභිකකනං භනෙන. අභිකකනං භනෙන. සෙය්‍යථාපි භනෙන නිකකුජ්ජනං වා උකකුජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුළුභස්ස වා මග්ගං ආචිකෙධිය්‍ය, අනුකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය 'චක්ඛුමනො රුපානි දකඛිනති'ති. එවමෙව භනෙන භගවතා අනෙකපරියායෙන

යැ යි ව්‍යවහාරයට නො යෙයි. මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි ද ව්‍යවහාරයට නො යෙයි. අරුප ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි ම එ කලැ ව්‍යවහාරයට යෙයි.

චිත්‍රය, දෙන ගෙන් කිරිත්, කිරෙන් දිහිත්, දිහියෙන් වෙඳිරුත්, වෙඳිරුත්, ගිනෙලුත්, ගිනෙලින් ගිමඩන් යම්සේ වේ ද, යම් කලෙක කිරි වේ නම් එ කල්හි දිහි යැ යි ව්‍යවහාරයට නො යේ ද, වෙඳිරු යි ච යවහාරයට නො යේ ද, ගිනෙලැ යි ව්‍යවහාරයට නො යේ ද, ගිමඩයැ යි ව්‍යවහාරයට නො යේ ද, කිරි යැ යි ම එකලැ ව්‍යවහාරයට යේ ද, යම් කලෙක දිහි වේ නම් ... වෙඳිරු වේ නම් ... ගිනෙල් වේ නම් ... යම් කලෙක ගිමඩ වේ නම්, එ කලැ කිඳ යි වහරට නො යේ ද, දිහි යැ යි වහරට නො යේද, වෙඳිරු යි වහරට නො යේ ද, ගිනෙලැ යි වහරට නො යේ ද, ගිමඩැ යි ම එ කලැ වහරට යේ ද,

චිත්‍රය, එසේ ම යම් කලෙක ඖදරික ආත්මප්‍රතිලාභය වේ ද ... චිත්‍රය, යම් කලෙක මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභය වේ ද ... චිත්‍රය, යම් කලෙක අරුප ආත්මප්‍රතිලාභය වේ ද, එ සමයෙහි ඖදරික ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි වහරට නො යෙයි. මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි ද වහරට නො යෙයි. අරුප ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි ම එකල්හි වහරට යෙයි.

චිත්‍රය, තථාගත තෙමේ තෘෂ්ණාමානදෘෂ්ටීන් පරාමශීන නො කරනුයේ "මළාරිකො අත්තපට්ටලාභො" යන ආදී යම් සංඥවන්ගෙන් ව්‍යවහාර කෙරේ ද, ඒ ඖදරික ආත්මප්‍රතිලාභාදිහු ලොවැ සංඥමාත්‍රයෝ ය, ලොවැ වචනපට්මාත්‍රයෝ ය, ලොවැ ව්‍යවහාර මාත්‍රයෝ ය, ලොවැ නාමප්‍රඥප්තිමාත්‍රයෝ ය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළ කල්හි, පොඨපාද පිරිවැජ් තෙම "වහන්ස, අභිකාන්ත යැ. වහන්ස, අභිකාන්ත යැ. වහන්ස, යම්සේ යැටිකුරු කොට තබන ලද්දක් උඩුකුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, වැසුණු දෑයක් විවෘත කරන්නේ හෝ වේ ද, මංමුළා වූවකුට මග කියන්නේ හෝ වේ ද, 'ඇස් ඇතියන් රුප දකිති' යි අඳුරෙහි තෙල්පහනක් දරන්නේ හෝ වේ ද, එපරිද්දෙන් ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් කරුණින් දහම් පැවැසිණ. වහන්ස, ඒ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද ධම්ම ද හික්කුසංඝසා ද සරණ යෙමි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා අද පටන් කොට දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය උවසකු කොට සලකන සේක් වා" යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැළ කෙළේ ය. ඇත්සැරිපුත් චිත්‍ර වූ කලි 'වහන්ස, අභිකාන්ත යැ. වහන්ස, අභිකාන්ත යැ. වහන්ස, යම්සේ යැටිකුරු කොට තබන ලද්දක් උඩුකුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, වැසුණු දෑයක් විවෘත කරන්නේ හෝ වේ ද, මංමුළා වූවකුට මග කියන්නේ හෝ වේ ද, 'ඇස් ඇතියන් රුප දකිති' යි අඳුරෙහි තෙල්පහනක් දරන්නේ හෝ වේ ද, එ පරිද්දෙන් ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් කරුණින් දහම් පැවැසිණ. වහන්ස, ඒ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද ධම්ම ද හික්කුසංඝසා ද සරණ යෙමි. වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතැ පැවිද්දන් උපසපුවත් ලබමි වා" යි කී ය.

<p>ධම්මො පකාසිතො. එසාහං භනෙන භගවනං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඛ සඤ්ච. ලභෙය්‍යාහං භනෙන භගවතො සන්තිකෙ පබ්බජ්ජං, ලභෙය්‍යං උපසම්පදන්ති.</p> <p>අලඝු ධො චිතො හස්සාරිපුතො භගවතො සන්තිකෙ පබ්බජ්ජං, අලඝු උපසම්පදං. අචිරුපසම්පනො ධො පනායසමා චිතො හස්සාරිපුතො එකො වූපකධො අප්පමනො ආතාපී පහිතනො විහරනො න චිරසෙසව යස්සථාය කුලපුතො සම්මදෙව අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුතරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨව ධම්ම සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහාසි. බිණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉත්තායා'ති අබ්බඤ්ඤසී. අඤ්ඤතරො ච ධො පනායසමා චිතො හස්සාරිපුතො අරහතං අභොසීති.</p>	<p>ඇත්සැරිපුත් චිත්‍ර තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතැ පැවිද්ද ලද්දේ ම ය, උපසපුවත් ලද්දේ ම ය. ඇත්සැරිපුත් ආයුෂ්මත් චිත්‍ර තෙමේ උපසපුව ලත් නොබෝ කල් ඇත්තේ ම, එකලා වූයේ, ගණයා කෙරෙන් වෙන් වූයේ, නො පමා වූයේ, කෙලෙස් තවන වැරැත්තේ, නිවන් කරා මෙහෙයු සිතැති වැ වසනුයේ, යමක් පිණිස කුලපුත්තු මොනොවට ම ගිහිගෙන් නික්මැ සසුන් වදිත් ද, ඒ නිරුත්තර වූ මාග්ගිභ්‍රහ්මචරියාචාර්යානස (රහත්පලය) මේ අත්බවිහි මැ තෙමේ ම වෙසෙසි නුවණින් දූන පසක් කොට ලැබැ විසී ය. 'පුනච්ඡන්මය ඤීණ විය, මගබ්බසර වැසැ නිමැවිණ, කටයුතු දැ කරනු ලැබී ය. මේ පිණිස තවත් කළ යුත්තෙක් නැතැ' යි වෙසෙසින් දූන ගත්තේය. ආයුෂ්මත් හස්තිශාරිපුත්‍ර චිත්‍ර ද රහතුන්ගෙන් එක්තරා නමෙක් වී ය.</p>
--	--

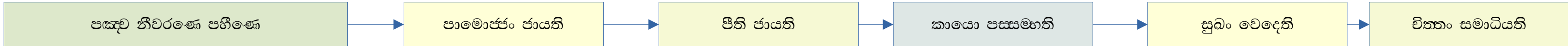
සීලකඩ්දෙන සමන්තාගතො

ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො

සතිසමපඤ්ඤාන සමන්තාගතො

සන්තුට්ඨියා සමන්තාගතො

අනුපුබ්බ අභිසංඤ්ඤා නිරොධ සම්පජාන සමාපත්ති

කාමසංඤ්ඤා

සිකංඛා එකා සංඤ්ඤා උප්පජ්ජති. සිකංඛා එකා සංඤ්ඤා නිරුජ්ජධති

පට්ඨමං ඝාණං
විවෙකජජිතිසුඛ සුඛුමසච්ච සංඤ්ඤා

උත්තියං ඝාණං
සමාධිජජිතිසුඛ සුඛුමසච්ච සංඤ්ඤා

තත්තියං ඝාණං
උපෙකංඛාසුඛ සුඛුමසච්ච සංඤ්ඤා

චත්‍රුත්ථමං ඝාණං
අදුක්ඛමසුඛ සුඛුමසච්ච සංඤ්ඤා

සංඛ්‍යො රූපසංඤ්ඤානං සමතිකමා පටිසංඤ්ඤානං අත්ථගමා නානත්තසංඤ්ඤානං අමනසිකාරා

සිකංඛා එකා සංඤ්ඤා උප්පජ්ජති. සිකංඛා එකා සංඤ්ඤා නිරුජ්ජධති

නිරොධං

වෙනයමානස්ස මෙ පාපියො අවෙනයමානස්ස මෙ සෙය්‍යො.

න ච වෙනෙති න ච අභිසංඛරොති.

තා වෙච්ච සංඤ්ඤා නිරුජ්ජධන්ති. අඤ්ඤා ච මලාරිකා සංඤ්ඤා න උප්පජ්ජන්ති

ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං
ආකිඤ්චඤ්ඤායතන සුඛුමසච්ච සංඤ්ඤා

විඤ්ඤාණඤ්චායතනං
විඤ්ඤාණඤ්චායතන සුඛුමසච්ච සංඤ්ඤා

ආකාසානඤ්චායතනං
ආකාසානඤ්චායතන සුඛුමසච්ච සංඤ්ඤා

“යථා යථා ඛො පොට්ඨපාද, නිරොධං චුසති, තථා තථා’හං සංඤ්ඤාගං පඤ්ඤාපෙමී.

බජ්ජනීය සූත්‍රය : බන්ධ සංයුත්තය

යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අනෙකවිහිතං පුබ්බන්තිවාසං අනුසාරමානා අනුසාරනති, සබ්බෙ තෙ පඤ්චපාදනකබ්ඤ්ඤා අනුසාරනති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරං.

“එවංරූපො අහොසිං අතීතමඤ්ඤානනති” ඉති වා හි භික්ඛවෙ, අනුසාරමානො රූපඤ්ඤාව අනුසාරති. “එවංවෙදනො අහොසිං අතීතමඤ්ඤානනති” ඉති වා භික්ඛවෙ, අනුසාරමානො වෙදනඤ්ඤාව අනුසාරති. එවංසඤ්ඤා අහොසිං අතීතමඤ්ඤානනති ඉති වා භික්ඛවෙ අනුසාරමානො සඤ්ඤං යෙව අනුසාරති. එවංසඞ්ඤාරො අහොසිං අතීතමඤ්ඤානනති ඉති වා හි භික්ඛවෙ අනුසාරමානො සංඛාරයෙව අනුසාරති. එවංවිඤ්ඤාණො අහොසිං අතීතමඤ්ඤානනති ඉති වා හි භික්ඛවෙ, අනුසාරමානො විඤ්ඤාණමෙව අනුසාරති.

කිඤ්ච භික්ඛවෙ, රූපං වදෙථ: රූපාතීති ඛො භික්ඛවෙ, තසමා රූපනති චුච්චති. කෙන රූපාති: සීතෙන්පි රූපාති, උණෙන්පි රූපාති, ජ්වලෙන්පි රූපාති, පිපාසායපි රූපාති, ඩංසමකසවාතාතපසිරිංසපසමඵසෙන්නපි රූපාති. රූපාතීති ඛො භික්ඛවෙ, තසමා රූපනති චුච්චති.

කිඤ්ච භික්ඛවෙ, වෙදනං වදෙථ: වෙදියතීති ඛො භික්ඛවෙ, තසමා වෙදනාති චුච්චති. කිඤ්ච වෙදියති සුඛමපි වෙදියති, දුකමපි වෙදියති, අදුකමසුඛමපි වෙදියති. වෙදියතීති ඛො භික්ඛවෙ, තසමා වෙදනාති චුච්චති.

කිඤ්ච භික්ඛවෙ, සඤ්ඤං වදෙථ: සඤ්ඤානාතීති ඛො භික්ඛවෙ, තසමා සඤ්ඤාති චුච්චති. කිඤ්ච සඤ්ඤානාති: නිලමපි සඤ්ඤානාති; පීතකමපි සඤ්ඤානාති; ලොහිතකමපි සඤ්ඤානාති; ඔදනමපි සඤ්ඤානාති. සඤ්ඤානාතීති ඛො භික්ඛවෙ, තසමා සඤ්ඤාති චුච්චති.

කිඤ්ච භික්ඛවෙ, සඞ්ඤාරො වදෙථ: සඞ්ඤාතං අභිසඞ්ඤාරොනතීති භික්ඛවෙ, තසමා සඞ්ඤාරාති චුච්චනති. කිඤ්ච සඞ්ඤාතං අභිසඞ්ඤාරොනති: රූපං රූපතාය සඞ්ඤාතං අභිසඞ්ඤාරොනති. වෙදනං වෙදනතාය සඞ්ඤාතං අභිසඞ්ඤාරොනති. සඤ්ඤං

මහණෙනි, අනෙකප්‍රකාර පූච්චිනිවාසය නුවණින් මෙනෙහි කරන යම් මෑ ශ්‍රමණ කෙනෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණ කෙනෙක් හෝ අනුස්මරණය කෙරෙත් ද, එ හැම පඤ්චෝපාදන ස්කන්ධයන් අනුස්මරණ කෙරෙති, තුළුන් අතුරෙන් අන්‍යත්‍රයක් හෝ අනුස්මරණ කෙරෙත්.

මහණෙනි, “අතීත කාලයෙහි මෙබඳු රූප ඇතියෙම් වීම” යි හෝ සිහි කරන්නේ රූපස්කන්ධය මෑ සිහි කෙරෙයි. මහණෙනි, “අතීතකාලයෙහි මෙබඳු වේදනා ඇතියෙම් වීම” යි හෝ සිහිකරන්නේ වේදනාස්කන්ධය මෑ සිහි කෙරෙයි. මහණෙනි, “අතීතකාලයෙහි මෙබඳු සංඤ ඇතියෙම් වීම” හෝ සිහිකරන්නේ සංඤස්කන්ධය මෑ සිහි කෙරෙයි. මහණෙනි, “අතීතකාලයෙහි මෙබඳු සංස්කාර ඇතියෙම් වීම” හෝ සිහිකරන්නේ සංස්කාරයන් මෑ සිහි කෙරෙයි. මහණෙනි, “අතීතකාලයෙහි මෙබඳු විඤ්ඤා ඇතියෙම් වීම” හෝ සිහිකරන්නේ විඤ්ඤාස්කන්ධය මෑ සිහි කෙරෙයි.

මහණෙනි, කවර කරුණින් රූපය කියන්නේ ය යත්: මහණෙනි, “බ්‍රහ්ම” නුයි එයින් රූපයයි කියනු ලැබෙයි, කුමකින් බ්‍රහ්ම ය යත්: ශීතයෙනුදු බ්‍රහ්මයයි, උණයෙනුදු බ්‍රහ්මයයි, බවසයිනුදු බ්‍රහ්මයයි, පවසිනුදු බ්‍රහ්මයයි, චූර්ණ ලේ බ්‍රහ්මයයි - විද ලේ බ්‍රහ්මයයි - වාතය - ආතපය - දීප්ඵාති ය යන මොවුන්ගේ සංස්පඨී යෙනුදු බ්‍රහ්මයයි. මහණෙනි, “බ්‍රහ්ම” යි එයින් රූපය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කවර කරුණින් වේදනා කියන්නේ ය යත්: මහණෙනි, “වළඳ කෙරේ” නු යි එයින් වේදනා යි කියනු ලැබෙයි. කුමක් වළඳ කෙරෙයි යත්: සුඛය ද වළඳ කෙරෙයි. දුක්ඛය ද වළඳ කෙරෙයි, උපේක්ෂාව ද වළඳ කෙරේ. මහණෙනි, මෙසේ වළඳ කෙරේ නු යි එයින් වේදනා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කවර කරුණින් සංඤ කියන්නේ ය යත්: මහණෙනි, “හඳුනාගනී” නු යි එයින් සංඤය කියනු ලැබෙයි. කවර කරුණින් හඳුනාගනී යත්: නිල ද හඳුනාගනී, කහවන ද හඳුනාගනී, ලෙහෙවන ද හඳුනාගනී, සුද ද හඳුනාගනී. මෙසේ “හඳුනා” නු යි එයින් සංඤ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කවර කරුණින් සංස්කාර කියන්නේ ය යත්: මහණෙනි, “සඞ්ඤාතං කොට අභිසංස්කරණ කෙරෙත්” නු යි එයින් සංස්කාරහ කියනු ලැබෙත්. කවර කරුණින් සඞ්ඤාතං අභිසංස්කරණ කෙරෙති යත්: රූපය රූපය පිණිස සඞ්ඤාතං කොට අභිසංස්කරණය කෙරෙති. වේදනාව වේදනා පිණිස සඞ්ඤාතං කොට අභිසංස්කරණය කෙරෙති. සංඤාව

සංස්කෘතිය සහිතව අභිසංස්කරණය කෙරෙහි. සංස්කාර සංස්කාර පිණිස සහිතව අභිසංස්කරණය කෙරෙහි, විද්‍යාත්මක විද්‍යාත්මක සහිතව අභිසංස්කරණය කෙරෙහි. සහිතව අභිසංස්කරණය කෙරෙහි බොහෝ භික්ෂුව, තසමා සහිතව වුවහොත්.

කිසිදු භික්ෂුව, විද්‍යාත්මක වදන: විජානාතීති බොහෝ භික්ෂුව, තසමා විද්‍යාත්මක වුවහොත්. කිසිදු විජානාතී: අමනිසා විජානාතී, තිත්තකමපි විජානාතී, කට්ඨකමපි විජානාතී, මධුරකමපි විජානාතී, ධාරිකමපි විජානාතී, අධාරිකමපි විජානාතී, ලොකිකමපි විජානාතී, අලොකිකමපි විජානාතී. විජානාතීති බොහෝ භික්ෂුව, තසමා විද්‍යාත්මක වුවහොත්.

තනු භික්ෂුව, සුතවා අරියසාවකො ඉති පටිසංස්කරිකමි:
අහං බො ඵතරහි රූපෙන ධර්මාමි. අතීතමපහං අධ්‍යානං ඵවමෙව රූපෙන ධර්මං, සෙය්‍යථාපි ඵතරහි පච්චුසන්තන රූපෙන ධර්මාමි. අහං වෙව බො පන අනාගතං රූපං අභිනද්දෙය්‍යං, අනාගතමපහං අධ්‍යානං ඵවමෙව රූපෙන ධර්මෙය්‍යං, සෙය්‍යථාපි ඵතරහි පච්චුසන්තන රූපෙන ධර්මාමි.
සො ඉති පටිසංස්කාරය අතීතසමීං රූපසමීං අනපෙධො හොති අනාගතං රූපං නාහිනද්දති පච්චුසන්තන රූපසං නිබ්බිද්දෙය්‍ය විරාගෙය්‍ය නිරොධෙය්‍ය පටිපනො හොති.

අහං බො ඵතරහි වෙදනාය ධර්මාමි. අතීතමපහං අධ්‍යානං ඵවමෙව වෙදනාය ධර්මං, සෙය්‍යථාපි ඵතරහි පච්චුසන්තනාය වෙදනාය ධර්මාමි. අහං වෙව බො පන අනාගතං වෙදනං අභිනද්දෙය්‍යං අනාගතමපහං අධ්‍යානං ඵවමෙව වෙදනාය ධර්මෙය්‍යං, සෙය්‍යථාපි ඵතරහි පච්චුසන්තනාය වෙදනාය ධර්මාමි.
සො ඉති පටිසංස්කාරය අතීතසමීං වෙදනාය අනපෙධො හොති, අනාගතං වෙදනං නාහිනද්දති පච්චුසන්තනාය වෙදනාය නිබ්බිද්දෙය්‍ය විරාගෙය්‍ය නිරොධෙය්‍ය පටිපනො හොති.

අහං බො ඵතරහි සංස්කාරය ධර්මාමි -පෙ-
අහං බො ඵතරහි සංස්කාරෙහි ධර්මාමි. අතීතමපහං අධ්‍යානං ඵවමෙව සංස්කාරෙහි ධර්මං, සෙය්‍යථාපි ඵතරහි පච්චුසන්තන සංස්කාරෙහි ධර්මාමි. අහං වෙව බො

සංස්කාර පිණිස සහිතව කොට අභිසංස්කරණය කෙරෙහි. සංස්කාර සංස්කාර පිණිස සහිතව කොට අභිසංස්කරණය කෙරෙහි. විද්‍යාත්මක විද්‍යාත්මක පිණිස සහිතව කොට අභිසංස්කරණය කෙරෙහි. “මහණෙනි, සහිතව කොට අභිසංස්කරණය කෙරෙහි” නුඹ ඵයින් සංස්කාරහ යි කියනු ලැබෙත්.

මහණෙනි, කවර කරුණින් විද්‍යාත්මක කියන්නේය යත්: මහණෙනි, “විජානන කෙරේ” නුඹ ඵයින් විද්‍යන යයි කියනු ලැබෙයි. කවර කරුණින් විජානන කෙරේ යත්: ඇමුල ද විජානන කෙරෙයි, තිත්ත ද විජානන කෙරෙයි. කට්ඨකරස ද විජානන කෙරෙයි, මධුරරස ද විජානන කෙරෙයි, කරරස ද විජානන කෙරෙයි. නොකරරස ද විජානන කෙරෙයි. ලුණුරස ද විජානන කෙරෙයි. නොලුණුරස ද විජානන කෙරේ. මහණෙනි, මෙසේ “විජානන කෙරේ” නුඹ ඵයින් විද්‍යන යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, එහි ශ්‍රැතවත් ආයඤ්චක මෙසේ නුවණින් සලකා බලයි: “මම වූකලී දැන් රූපය විසින් කනු ලබමි. යම්සේ දැන් පච්චුප්පන්න රූපය විසින් කනු ලබමි ද, එසෙයින් ම ඉකුත් කල්හි දු රූපය විසින් කනු ලැබීමි. මම අනාගතරූපය පතමි නම් යම් පරිදි දැන් ප්‍රත්‍යක්ෂන්න රූපය විසින් කනු ලබමි ද, එපරිදි මම අනාගතකාලයෙහිදු රූපය විසින් කනු ලබමි” යි හේ මෙසේ ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කොට අතීතරූපයෙහි නිරපේක්ෂ වෙයි, අනාගතරූපය නො පතයි, ප්‍රත්‍යක්ෂන්න රූපය පිළිබඳ වැ නිර්වේදය පිණිස විරාගෙය්‍ය පිණිස නිරෝධෙය්‍ය පිණිස පිළිපන්නේ වේ.

“මම වතීමානෙහි වේදනාව විසින් කනු ලබමි. මම යම් පරිදි දැන් ප්‍රත්‍යක්ෂන්න වේදනාව විසින් කනු ලබමි ද, අතීත කාලයෙහි දු එපරිදි ම වේදනාව විසින් කනු ලැබීමි. මම වනාහි අනාගතවේදනාව පතමි නම් යම් පරිදි දැන් ප්‍රත්‍යක්ෂන්න වේදනාව විසින් කනු ලබමි ද, එපරිදි ම අනාගතකාලයෙහි දු වේදනාව විසින් කනු ලබමි” යි හේ මෙසේ ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කොට අතීතවේදනාව පිළිබඳ වැ නිරපේක්ෂ වෙයි, අනාගතවේදනාව නො පතයි, ප්‍රත්‍යක්ෂන්නවේදනාව පිළිබඳ කොට නිර්වේදය පිණිස විරාගෙය්‍ය පිණිස නිරෝධෙය්‍ය පිණිස පිළිපන්නේ වේ.

“මම දැන් සංස්කාර විසින් කනු ලබමි ...
මම වනාහි දැන් සංස්කාර විසින් කනු ලබමි. මම යම් පරිදි දැන් ප්‍රත්‍යක්ෂන්න සංස්කාර විසින් කනු ලබමි ද, එපරිදිම අතීතකාලයෙහි දු සංස්කාර විසින් කනු ලැබීමි. මම වනාහි

පන අනාගත සංස්කාර අභිනන්දනය, අනාගතමපන අධ්‍යාන ඵලමෙව සංස්කාරෙහි ධර්මය, සෙය්‍යථාපි ඵතරහි පච්චුසනෙනහි සංස්කාරෙහි ධර්මයිති. සො ඉති පටිසංඛාය අතීතෙසු සංස්කාරෙසු අනපෙධො හොති; අනාගත සංස්කාර නාහිනන්දනි, පච්චුසනනානං සංස්කාරානං නිබ්බිදය විරාගය නිරොධය පටිපනො හොති.

අනං ඛො ඵතරහි විඤ්ඤාණෙන ධර්මයිති. අතීතමපනං අධ්‍යානං ඵලමෙව විඤ්ඤාණෙන ධර්මයි, සෙය්‍යථාපි ඵතරහි පච්චුසනෙන විඤ්ඤාණෙන ධර්මයි. අනං වෙව ඛො පන අනාගතං විඤ්ඤාණං අභිනන්දනයං, අනාගතමපනං අධ්‍යානං ඵලමෙව විඤ්ඤාණෙන ධර්මයි, සෙය්‍යථාපි ඵතරහි පච්චුසනෙන විඤ්ඤාණෙන ධර්මයි. සො ඉති පටිසංඛාය අතීතසමීං විඤ්ඤාණසමීං අනපෙධො හොති අනාගතං විඤ්ඤාණං නාහිනන්දනි පච්චුසනනසං විඤ්ඤාණසං නිබ්බිදය විරාගය නිරොධය පටිපනො හොති.

තං කිං මඤ්ඤාථ භික්ඛවෙ, රූපං නිචං වා අනිචං වාති?
“අනිචං භනෙත”.
“යමපනානිචං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති?”
“දුක්ඛං භනෙත”.
යමපනානිචං දුක්ඛං විපරිණාමධමමං කලං නු තං සමනුපසසිතුං: “ඵතං මම, ඵසො’හමසමී, ඵසො මෙ අත්තා”ති?
“නො භෙතං භනෙත”.

“වෙදනා -පෙ-
සඤ්ඤා -පෙ-
සංඛාරා -පෙ-
විඤ්ඤාණං නිචං වා අනිචං වාති? “අනිචං භනෙත”. “යමපනානිචං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති?” “දුක්ඛං භනෙත”. යමපනානිචං දුක්ඛං විපරිණාමධමමං කලං නු තං සමනුපසසිතුං: “ඵතං මම, ඵසො’හමසමී, ඵසො මෙ අත්තා”ති? “නො භෙතං, භනෙත”.

අනාගතසංස්කාර පනම් නම් යම් පරිදි දැන් ප්‍රත්‍යක්ෂපන්තසංස්කාර විසින් කනු ලබමි ද, ඵ පරිදි මෑ අනාගතකාලයෙහිද සංස්කාර විසින් කනු ලබමි” යි හේ මෙසේ ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කොට අතීතසංස්කාර කෙරෙහි නිරපේක්ෂ වෙයි, අනාගතසංස්කාර නො පතයි, ප්‍රත්‍යක්ෂපන්තසංස්කාර පිළිබඳ කොට නිර්වේදය පිණිස විරාගය පිණිස නිරෝධය පිණිස පිළිපන්නේ වේ.

“මම දැන් විඤ්ඤාණය විසින් කනු ලබමි. මම යම් පරිදි දැන් ප්‍රත්‍යක්ෂපන්ත විඤ්ඤාණය විසින් කනු ලබමි ද, අතීතකාලයෙහිද විඤ්ඤාණය විසින් කනු ලැබීමි. මම වනාහි අනාගතවිඤ්ඤාණය පනම් නම් යම් පරිදි දැන් ප්‍රත්‍යක්ෂපන්ත විඤ්ඤාණය විසින් කනු ලබමි ද, ඵපරිදි ම අනාගතකාලයෙහි ද විඤ්ඤාණය විසින් කනු ලබමි” යි හේ මෙසේ ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කොට අතීතවිඤ්ඤාණය කෙරෙහි නිරපේක්ෂ වෙයි, අනාගතවිඤ්ඤාණය නො පතයි, ප්‍රත්‍යක්ෂපන්ත විඤ්ඤාණය පිළිබඳ කොට නිර්වේදය පිණිස විරාගය පිණිස නිරෝධය පිණිස පිළිපන්නේ වේ.

මහණෙනි, කෙසේ හඟිවූ ද, රූපය නිත්‍ය හෝ අනිත්‍ය වේ දැ යි? වහන්ස, අනිත්‍ය යැ. යමෙක් අනිත්‍ය වේ නම් හේ දුඃඛ හෝ සුඛ වේ දැ යි? වහන්ස, දුක් යැ. යමෙක් අනිත්‍ය වේ නම් දුක් වේ නම් පෙරළෙන සැහැටි ඇත් නම් “තෙල මාගේ යැ, මම තෙලෙ වෙමි, තෙලෙ මාගේ ආත්ම යයි” එය නුවණින් දක්නට කලය වේ දැ යි? වහන්ස, තෙල කරුණ ඵසේ නො වේ මැ යැ.
මහණෙනි, ඵ කරුණින් ම ආධ්‍යාත්මික වේවයි බාහිර වේවයි ඕළාරික වේවයි සියුම් වේවයි හීන වේවයි ප්‍රණීත වේවයි දුරෙහි වේවයි හමියෙහි වේවයි අතීතානාගත ප්‍රත්‍යක්ෂපන්ත යම් මෑ රූපයෙක් ඇත් නම් ඵ හැම රූපය “තෙල මාගේ නො වෙයි, මම තෙලෙ නො වෙමි, තෙලෙ මාගේ ආත්ම නො වේ” යයි මෙසේ තෙල කරුණ ඇති සැටි සමයක් ප්‍රඥයෙන් දතයුතු ය. යම් මෑ වේදනායෙක් ඇත් ද ... යම් මෑ සංඥයෙක් ඇත් ද ... යම් මෑ සංස්කාරයෝ ඇත් ද ... ආධ්‍යාත්මික වේවයි බාහිර වේවයි ඕළාරික වේවයි සුක්ෂම වේවයි හීන වේවයි ප්‍රණීත වේවයි දුරෙහි වේවයි සමීපයෙහි වේවයි අතීතා අනාගත ප්‍රත්‍යක්ෂපන්ත වූ යම් මෑ විඤ්ඤාණයෙක් ඇත් ද, “තෙලෙ මාගේ නො වෙයි, තෙල මම නො වෙමි, තෙලෙ මාගේ ආත්ම නො වේ” යි තෙල කරුණ මෙසේ ඇති සැටියෙන් සමයක්ප් රඤ්ඤාණයෙන් දතයුතු යි.

තසමාතිභ භික්ඛවෙ, යං කිඤ්චි රූපං අතීතානාගතපච්චුප්පනං අජ්ඣතං වා බහිද්ධා වා ඔළාරිකං වා සුඛුමං වා භීනං වා පණීතං වා යං දුරෙ සන්තිකෙ වා, සබ්බං රූපං "නෙතං මම, නෙසො'භමස්මි, න මෙ සො අත්තා"ති, එවමෙතං යථාභුතං සමමප්පාඤ්ඤාය දධංබ්බං.

යා කාවි වෙදනා -පෙ-

යා කාවි සඤ්ඤා -පෙ-

යෙ කෙවි සඛ්ඛාරා -පෙ-

යං කිඤ්චි විඤ්ඤාණං අතීතානාගතපච්චුප්පනං අජ්ඣතං වා බහිද්ධා වා ඔළාරිකං වා සුඛුමං වා භීනං වා පණීතං වා යං දුරෙ සන්තිකෙ වා, සබ්බං විඤ්ඤාණං "නෙතං මම, නෙසො'භමස්මි, න මෙසො අත්තා"ති එවමෙතං යථාභුතං සමමප්පාඤ්ඤාය දධංබ්බං.

අයං චුච්චති, භික්ඛවෙ, අරියසාවකො

අපච්චනාති, නො ආච්චනාති,

පජ්ඣති, න උපාදියති,

විසිනෙති, නො උස්සිනෙති

විධුපෙති, න සන්ධුපෙති.

කිඤ්ච අපච්චනාති, නො ආච්චනාති: රූපං අපච්චනාති, නො ආච්චනාති. වෙදනං අපච්චනාති, නො ආච්චනාති. සඤ්ඤාං අපච්චනාති, නො ආච්චනාති. සඛ්ඛාරෙ අපච්චනාති, නො ආච්චනාති. විඤ්ඤාණං අපච්චනාති, නො ආච්චනාති.

කිඤ්ච පජ්ඣති, න උපාදියති: රූපං පජ්ඣති, න උපාදියති, වෙදනං පජ්ඣති, න උපාදියති, සඤ්ඤාං -පෙ- සඛ්ඛාරෙ පජ්ඣති, න උපාදියති, විඤ්ඤාණං පජ්ඣති, න උපාදියති.

කිඤ්ච විසිනෙති, න උස්සිනෙති: රූපං විසිනෙති, න උස්සිනෙති. වෙදනං විසිනෙති, න උස්සිනෙති. සඤ්ඤාං -පෙ- සඛ්ඛාරෙ -පෙ- විඤ්ඤාණං විසිනෙති, න උස්සිනෙති.

මහණෙනි, මේ ආයථිශ්‍රාවක

ඉවත් කෙරෙයි. නො රැස් කෙරෙයි, dismantles and does not build up

දුරැලයි, නො ගනියි, abandons and does not cling;

විසුරුවයි, නො කැටි කෙරෙයි, scatters and does not amass

නිවියි, නො දල්වා යි කියනු ලැබේ. extinguishes and does not kindle

(1) dismantles *apacināti* & does not pile up no *ācināti*

(2) abandons *pajahati* & does not cling *na upādiyati*

(3) is dissociated from *visineti* & does not associate with *no ussineti*

(4) extinguishes *vidhūpeti* & does not kindle *na sandhūpeti*

කුමක් වනසා ද, නො රැස් කෙරේ ද යත්: රූපය වනසයි, නො රැස් කෙරෙයි, වෙදනාව වනසයි, නො රැස් කෙරෙයි. සංඥාව වනසයි, නො රැස් කෙරෙයි. සංස්කාර වනසයි, නො රැස් කෙරෙයි. විඤ්ඤාණය වනසයි. නො රැස් කෙරෙයි.

කුමක් දුරැලා ද, නො ගනී ද යත්: රූපය දුරැලයි, නො ගනියි. වෙදනාව දුරැලයි, නො ගනියි. සංඥාව ... සංස්කාර දුරැලයි, නො ගනියි. විඤ්ඤාණය දුරැලයි, නො ගනියි.

කිඤ්ච විදුපෙති, න සන්ධුපෙති: රූපං විදුපෙති, න සන්ධුපෙති. වෙදනං විදුපෙති, න සන්ධුපෙති. සඤ්ඤං -පෙ- සංඛාරෙ විදුපෙති, න සන්ධුපෙති. විඤ්ඤාණං විදුපෙති, න සන්ධුපෙති.

එවං පසංසං භික්ඛවෙ, සුතවා අරියසාවකො රූපසම්මපි නිබ්බිදන්ති, වෙදනාය'පි නිබ්බිදන්ති, සඤ්ඤාසපි -පෙ- සංඛාරෙසුපි -පෙ- විඤ්ඤාණසම්මපි නිබ්බිදන්ති.

නිබ්බිදං විරජ්ජති. විරාගා විමුච්චති. විමුත්තසමිං විමුත්තමිති ඤ්ඤාණං හොති.

බිණ්ණා ජාති, වුසිතං බුහම්චරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉස්සන්තායාති පජානාති.

අයං වුච්චති භික්ඛවෙ, භික්ඛු

නෙවාචිනාති න අපචිනාති, අපචිනිත්වා ධීතො.

නෙව පජහති, න උපාදියති, පජහිත්වා ධීතො.

නෙව විසිනෙති න උසසිනෙති. විසිනෙත්වා ධීතො

නෙව විදුපෙති න සන්ධුපෙති විදුපෙත්වා ධීතො.

කිඤ්ච නෙවාචිනාති න අපචිනාති අපචිනිත්වා ධීතො: රූපං නෙවාචිනාති, න අපචිනාති, අපචිනිත්වා ධීතො. වෙදනං -පෙ- සඤ්ඤං -පෙ- සංඛාරෙ -පෙ- විඤ්ඤාණං නෙවාචිනාති, න අපචිනාති. අපචිනිත්වා ධීතො.

කිඤ්ච නෙව පජහති න උපාදියති පජහිත්වා ධීතො: රූපං නෙව පජහති න උපාදියති පජහිත්වා ධීතො. වෙදනං නෙව පජහති න උපාදියති පජහිත්වා ධීතො. සඤ්ඤං -පෙ- සංඛාරෙ -පෙ- විඤ්ඤාණං නෙව පජහති න උපාදියති. පජහිත්වා ධීතො.

කිඤ්ච නෙව විසිනෙති, න උසසිනෙති, විසිනෙත්වා ධීතො: රූපං නෙව විසිනෙති න උසසිනෙති විසිනෙත්වා ධීතො. වෙදනං නෙව විසිනෙති, න උසසිනෙති, විසිනෙත්වා ධීතො. සඤ්ඤං -පෙ- සංඛාරෙ -පෙ- විඤ්ඤාණං නෙව විසිනෙති, න උසසිනෙති, විසිනෙත්වා ධීතො.

කිඤ්ච නෙව විදුපෙති න සන්ධුපෙති විදුපෙත්වා ධීතො: රූපං නෙව විදුපෙති න සන්ධුපෙති විදුපෙත්වා ධීතො. වෙදනං -පෙ- සඤ්ඤං -පෙ- සංඛාරෙ -පෙ- විඤ්ඤාණං නෙව විදුපෙති න සන්ධුපෙති විදුපෙත්වා ධීතො.

කුමක් විසුරුවා ද, රැස් නො කෙරේ ද යත්: රූපය විසුරුවයි, රැස් නො කෙරෙයි. වේදනාව විසුරුවයි, රැස් නො කෙරෙයි. වේදනාව විසුරුවයි, රැස් නො කෙරෙයි. සංඤ්ච ... සංස්කාර ... විඤ්ඤාණය විසුරුවයි, රැස් නො කෙරෙයි.

කුමක් නිවා ද, නො දල්වා ද යත්: රූපය නිවයි, නො දල්වයි. වේදනාව නිවයි, නො දල්වයි. සංඤ්ච ... සංස්කාර නිවයි, නො දල්වයි. විඤ්ඤාණය නිවයි, නො දල්වයි.

මහණෙනි, මෙසේ දක්නා ශ්‍රැතවත් ආයච්ඡාවක රූපයෙහි දු කලකිරෙයි, වේදනායෙහි දු කලකිරෙයි. සංඤ්ඤායෙහි දු ... සංස්කාරයන් කෙරෙහි දු ... විඤ්ඤාණයෙහි දු කලකිරෙයි, කලකිරෙන්නේ විරක්ත වෙයි. විරාග හේතුවෙන් විමුක්ත වෙයි, විමුක්ත වත් ම "විමුක්ත යෙමි" යි ඤ්ඤාණය වෙයි: "ජාතිය ක්ෂිණ විය, බ්බසර වැස නිමවන ලදී. කරණි කරන ලද, මේ රහත් බව පිණිස අන් කිසෙක් නැති" යි නුවණින් දනී.

මහණෙනි, මේ මහණ

රැස් නො කෙරෙයි, ඉවත් නො කෙරෙයි. ඉවත් කර සිටියේ වෙයි. නො ම හැරපියයි, නො ගනියි, හැර පියා සිටියේ වෙයි, නො ම විසුරුවයි, රැස් නො කෙරෙයි, විසුරුවා සිටියේ වෙයි. නො ම නිවයි, නො ම දල්වයි. නිවා සිටියේ යයි කියනු ලැබේ.

කුමක් නො ම රැස් කෙරේ ද නො ම වනසා ද, වනසා සිටියේ වේ ද යත්: රූපය නො ම රැස් කෙරෙයි, නො ම වනසයි, වනසා සිටියේ වෙයි. වේදනාව ... සංඤ්ච ... සංස්කාර ... විඤ්ඤාණ නො ම රැස් කෙරෙයි, නො ම වනසයි, වනසා සිටියේ යැ.

කුමක් නො ම හරනේ ද, නො ගනී ද, හැර පියා සිටියේ වේ ද යත්: රූපය නො ම හරියි, නො ගනියි, හැර පියා සිටියේ යැ. වේදනාව නො ම හරියි, නො ගනියි, හැරපියා සිටියේ යැ. සංඤ්ච ... සංස්කාර ... විඤ්ඤාණ නො ම හරියි, නො ගනියි, හැරපියා සිටියේ යැ.

කුමක් නො ම විසුරුවයි ද, රැස් නො කරයි ද, විසුරුවා සිටියේ වේ ද යත්: රූපය නො ම විසුරුවයි, නො ම රැස් කෙරෙයි, විසුරුවා සිටියේ යැ. වේදනාව නො ම විසුරුවයි, රැස් නො කෙරෙයි, විසුරුවා සිටියේ යැ. සංඤ්ච ... සංස්කාර ... විඤ්ඤාණ නො ම විසුරුවයි, නො ම රැස් කෙරෙයි, විසුරුවා සිටියේ යැ.

කුමක් නිවාපියා ද නොදල්වාද, නො නිවාපියාසිටියාද සිටියේවේ ද යත්: රූපය නො ම නිවයි, නො ම දල්වයි, නිවාපියා සිටියේ යැ. වේදනාව ... සංඤ්ච ... සංස්කාර ... විඤ්ඤාණ නො ම නිවයි, නො ම දල්වයි, නිවාපියා සිටියේ යි.

<p>එවං විමුක්තවිතං බො භික්ඛවෙ, භික්ඛුං සඉඤ්ඤ දෙවා සබ්බමකා සපජාපතිකා ආරකාව නමස්සනති: "නමො තෙ පුරිසාජඤ්ඤා නමො තෙ පුරිසුත්තම, යස්ස තෙ නාභිජානාම යමපි නිස්සාය ක්ඛායසීති."</p>	<p>මහණෙනි, මෙසේ විමුක්ත සිත් ඇති මහණ හට ඉඤ්ඤා සහිත බ්‍රහ්මයා සහිත ප්‍රජාපති සහිත දෙවියෝ දුරින් ම නමස්කාර කෙරෙත්.(කෙසේ යැ?) යමක් ඇසිරි කොට ධ්‍යාන කරවූ ද, යම් ඒ තොපගේ සිතැඟි නො දනුම්හ, පුරුෂ ශ්‍රේෂ්ඨයාණනි, තොපට නමස්කාර වේවා, පුරිෂෝත්තමයාණෙනි, තොපට නමස්කාර වේවා" යි (කියා යි).</p>
---	--

=====

යෙසං සන්තිවයො නත්ථී යෙ පරිඤ්ඤාතභොජනා සුඤ්ඤාතො අනිමිතො ව විමොකො යෙස ගොවරො ආකාසෙ'ව සකුන්තානං ගති තෙසං දුරන්තයා.
 - ධ.ප. ගා. 92 අරහන්ත වග්ග

'යම් කෙනකුන්ට රැස් කිරීමක් නැද්ද, යම් කෙනකු භෝජනය පිරිසිඳ දෑන ඇද්ද, සුඤ්ඤාත සහ අනිමිත විමෝක්ෂය යම් කෙනකුන්ගේ ගොදුරු බිමද, අහසේ කුරුල්ලන් ගිය මග මෙන් ඔවුන් ගිය මගද සොයාගත නොහැකිය.'

=====

සන්ධ සූත්‍රය : එකාදසක නිපාත
 සො නෙව පඨවිං නිස්සාය ක්ඛායති. න ආපං නිස්සාය ක්ඛායති, න තෙජං නිස්සාය ක්ඛායති, න වායං නිස්සාය ක්ඛායති, න ආකාසානඤ්ඤායතනං නිස්සාය ක්ඛායති, න විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං නිස්සාය ක්ඛායති, න ආකිඤ්ඤාඤ්ඤායතනං නිස්සාය ක්ඛායති, න නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං නිස්සාය ක්ඛායති, න ඉධ ලොකං නිස්සාය ක්ඛායති, න පරලොකං නිස්සාය ක්ඛායති. යමපිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පතනං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා තමපි නිස්සාය න ක්ඛායති, **ක්ඛායති ව පන.**

වජ්රාසුත්තං - භික්ඛුනීසංයුත්තං
 යථා හි අභිගසමහාරා හොති සද්දෙ රථො ඉති,
 එවං බජෙධසු සනෙතසු හොති සනෙතාති සමමුති

දුක්ඛමෙව හි සමෙහාති දුක්ඛං තිට්ඨති වෙති ව,
 නාඤ්ඤාත්‍ර දුක්ඛා සමෙහාති නාඤ්ඤාත්‍ර දුක්ඛා නිරුජ්ඣතිති.

සොනාපනන සූත්‍රං- බන්ධසංයුත්තං
 යතො බො භික්ඛවෙ, අරියසාවකො ඉමෙසං පඤ්චනනං උපාදනකකිඤ්ඤානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අස්සාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිස්සරණඤ්ඤා යථාභූතං පජානාති.
 අයං චූළවති භික්ඛවෙ, අරියසාවකො සොනාපනනො අවිනිපාතධමෙමා නියතො සමෙබ්බාධිපරායණොති.

ජබ්බිසෝධන සූත්‍රය : මජ්ඣිම නිකාය

එවං මෙ සූතං: එකං සමයං භගවා සාවඤ්චියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛවොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චසෙසාසුං. භගවා එතදවොච:

ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අඤ්ඤං බ්‍යාකරොති: බිණ්ණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉස්සන්තායාති පජානාමිති. තස්ස භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො භාසිතං **නෙව අභිනජ්ඣතබ්බං නඤ්චිකෙකාසිතබ්බං** අනභිනජ්ඣා අඤ්ඤාසිතා පඤ්ඤා පුච්ඡතබ්බො:

1. වත්තාරො මෙ ආවුසො වොහාරා

වත්තාරො මෙ ආවුසො වොහාරා තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසමුද්දොන සමමදකබ්බාතා. කතමෙ වත්තාරො:

1. දිට්ඨි දිට්ඨවාදිතා,
2. සුතෙ සුතවාදිතා,
3. මුතෙ මුතවාදිතා,
4. විඤ්ඤතෙ විඤ්ඤතවාදිතා.

ඉමෙ ඛො ආවුසො, වත්තාරො වොහාරා තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසමුද්දොන සමමදකබ්බාතා.

කථං ජානතො පනායසමතො කථං පස්සතො ඉමෙසු වතුසු වොහාරෙසු අනුපාදය ආසවෙහි විතං විමුත්ත'නති:

බිණ්ණාසවස්ස භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො වුසිතවතො කතකරණියස්ස ඔභිතභාරස්ස අනුඤ්ඤාසද්දායස්ස පරිකම්භභවසඤ්ඤාජනස්ස සමමදඤ්ඤා විමුත්තස්ස අයමනුධමමො හොති වෙය්‍යාකරණාය:

- දිට්ඨි ඛො අහං ආවුසො,
 අනුපයො
 අනපායො
 අනිස්සිතො
 අඤ්ඤාසද්දායො
 විඤ්ඤතො

මා විසින් මෙසේ අසන ලද: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිති වැඩවාසය කරන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙහි යි භික්ඛුන් ඇමතුසේක. ඒ භික්ඛුහු 'වහන්සැ' යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්සූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදලසේක. මහණෙහි, මෙ සස්තෙහි මහණෙක් 'ජාතිය ඤය විය, බඹසර වසනලද, කරණි කරන ලද, මේ රහත්බව පිණිස කළ යුතු අන් කිසෙක් නැති යි නුවණින් දන්මි' කියා ඒ හත්ඤ්ඤා ප්‍රකාශ කෙරෙයි. මහණෙහි, ඒ මහණහුගේ භාමිය අභිනජ්ඣන නො කටයුතු ය, පිළිකෙච්චි නො කටයුතු ය. අභිනජ්ඣන නො කොට පිළිකෙච්චි නො කොට ප්‍රශ්නයෙක් විවාළ යුතු ය:

ඇවැත්නි, භාග්‍යවත් වූ සියල්ල දන්තා වූ සියල්ල දක්තා වූ අතීත් වූ සමයක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් මේ සතර වෝහාර කෙනෙක් මොනොවට වදරන ලදහ. කවර සතර කෙනෙක යත්: දක්තා ලද්දෙහි දෘෂ්ටවාදී බව යැ. අසන ලද්දෙහි ශ්‍රැතවාදී බව යැ, ගන්ධ රස ස්ප්‍රෂ්ටවාස සම්බ්‍යාත මුතයෙහි මුතවාදී බව යැ, ධර්මලම්බන සම්බ්‍යාත විඤ්ඤායෙහි විඤ්ඤවාදී බව යැ.

ඇවැත්නි, භාග්‍යවත් වූ සියල්ල දන්තා වූ සියල්ල දක්තා වූ අතීත් වූ සමයක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් මේ සතර වෝහාර කෙනෙක් මොනොවට වදරන ලදහ. කෙසේ දන්තා වූ කෙසේ දක්තා වූ ඒ ආයුෂ්මත්හුගේ සිත මේ සතර වෝහාරයන් කෙරෙහි උපාදාන වශයෙන් නො ගෙන ආසුචයන් කෙරෙත් මිදුණේ චේ ද යත්:

මහණෙහි, වැස නිමවූ බඹසර ඇති කළ කරණි ඇති බහා තැබූ කෙලෙස්බර ඇති පැමිණි ස්වාඤ්චි සම්බ්‍යාත රහත්ඵල ඇති පරිකම්භ වූ භවසංයෝජන ඇති මොනොවට දූත මිදුණු ඤ්ඤාසුච මහණහට පිළිතුරු පවසනු පිණිස මේ ස්වභාවය වෙයි.

'ඇවැත්නි, මම රූපාලම්බනයෙහි රාගවශයෙන් උපගමන නැතියෙමි, ප්‍රතිස වශයෙන් අපගමන නැතියෙමි තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි විසින් අනිශ්‍රිත වූයෙමි ඡන්දරාග වශයෙන් ප්‍රතිබද්ධ නො වූයෙමි කාමරාගයෙන් මිදුණෙමි කෙලෙසුන් කෙරෙත් විසංයුක්ත වූයෙමි විගතමය්‍යාදි කළ සිතින් යුක්ත ව වාසකරමි.

විසංයුතො
විමරියාදීකතෙන වෙනසා විහරාමි.

සුතෙ ඛො අහං ආවුසො -පෙ-
මුතෙ ඛො අහං ආවුසො -පෙ-
විඤ්ඤාතෙ ඛො අහං ආවුසො,
අනුපයො අනපායො අනිස්සිතො අප්පට්ඨඥො විප්පමුතො විසංයුතො
විමරියාදීකතෙන වෙනසා විහරාමි.

එවං ඛො මෙ ආවුසො, ජානතො එවං පසුසතො ඉමෙසු චතුසු වොහාරෙසු
අනුපාදය ආසවෙහි විතතං විමුත්ත'නති.

තස්ස හික්ඛවෙ හික්ඛනො සාධුති භාසිතං අභිනන්දිතඛං, අනුමොදිතඛං. සාධුති
භාසිතං අභිනන්දිතො අනුමොදිතො උත්තරිං පඤ්ඤා පුච්ඡිතඛො:

බාහියසුත්තං

තස්මාතිහ තෙ බාහිය, එවං සික්ඛිතඛං:

"දිට්ඨං දිට්ඨමත්තං භවිස්සති,
සුතෙ සුතමත්තං භවිස්සති,
මුතෙ මුතමත්තං භවිස්සති,
විඤ්ඤාතෙ විඤ්ඤාතමත්තං භවිස්සති"ති.
එවං හි තෙ බාහිය, සික්ඛිතඛං.

යතො ඛො තෙ බාහිය, දිට්ඨං දිට්ඨමත්තං භවිස්සති, සුතෙ සුතමත්තං භවිස්සති, මුතෙ
මුතමත්තං භවිස්සති. විඤ්ඤාතෙ විඤ්ඤාතමත්තං භවිස්සති,
තතො ඤං බාහිය න තෙන.

යතො ඤං බාහිය න තෙන, තතො ඤං බාහිය න තස්.
යතො ඤං බාහිය න තස්, තතො ඤං බාහිය නෙවිධි, න හුරං, න උභයමත්තරෙන.
එසෙවනො චුක්ඛස්සා"ති.

ඇවැත්නි, මම ශබ්දලම්බනයෙහි ...
ඇවැත්නි, මම (ගන්ධ රස ස්ප්‍රෂ්ටව්‍ය) මුතයෙහි ...
ඇවැත්නි, මම ධර්මලම්බනයෙහි

රාගවශයෙන් උපගමන නැතියෙමි, ප්‍රතිසවශයෙන් අපගමන නැතියෙමි,
තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි විසින් අනිශ්‍රිත වූයෙමි ඡන්දරාග වශයෙන් ප්‍රතිබද්ධ නො වූයෙමි
කාමරාගයෙන් මිදුණෙමි කෙලෙසුන් කෙරෙන් විසංයුක්ත වූයෙමි විගතමයාර්යද කළ
සිතින් යුක්ත ව වාසකරමි.

ඇවැත්නි, මෙසේ දන්නා වූ මෙසේ දක්නා වූ මාගේ සිත මේ සතර වෝහාරයන්
කෙරෙහි උපාදන වශයෙන් නො ගෙන ආසුවයන් කෙරෙන් මිදිණැ' යි කියා යි.

මහණෙනි, ඒ මහණහුගේ භාෂිතය 'මැනැවැ'යි අභිනන්දන කළ යුතු යැ, අනුමෝදනා
කළ යුතු යැ, මැනැවැ' යි ඒ භාෂිතය අභිනන්දන කොට අනුමෝදන් ව මතුවෙහි
ප්‍රශ්නයෙක් පිලිවිසියැ යුතු:

*එවිට ඔබ එයින් නොවන්නේය
යම් විටෙක ඔබ එයින් නොවන්නේද එවිට ඔබ එහි නොවන්නේය
යම් විටෙක බාහිය ඔබ එහි නොවන්නේද, එවිට බාහිය ඔබ මෙතනත් නොවෙයි,
එතනත් නොවෙයි දෙනැන අතරත් නොවෙයි*

2. පඤ්ච බො ඉමෙ ආවුසො, උපාදනකකිඤ්ඤා

පඤ්ච බො ඉමෙ ආවුසො, උපාදනකකිඤ්ඤා තෙන භගවතා ජානතා පසුසතා අරහතා සමමාසමුද්ධො සමමදකකිඤ්ඤා. කතමෙ පඤ්ච:

1. රුප්පාදනකකිඤ්ඤා
2. වේදනුපාදනකකිඤ්ඤා
3. සඤ්ඤාපාදනකකිඤ්ඤා
4. සංකාරුපාදනකකිඤ්ඤා
5. විඤ්ඤාපාදනකකිඤ්ඤා.

ඉමෙ බො ආවුසො, පඤ්චුපාදනකකිඤ්ඤා තෙන භගවතා ජානතා පසුසතා අරහතා සමමාසමුද්ධො සමමදකකිඤ්ඤා. කථං ජානතො පනාසමතො කථං පසුසතො

ඉමෙසු පඤ්චසුපාදනකකිඤ්ඤා අනුපාදය ආසවෙහි විතතං විමුත්තන්ති:

බිණාසවසස භිකඛවෙ, භිකඛුනො චුසිතවතො කතකරණියසස ඔභිතභාරසස අනුප්පත්තසද්දාසස පරිකිණිභවසඤ්ඤාජනසස සමමදඤ්ඤා විමුත්තසස අයමනුධමෙමා හොති වෙය්‍යාකරණාය:

රුපං බො අහං ආවුසො, අබලං විරාගං අනසොසික'න්ති විදිඤ්ඤා
(*virāgūṇaṃ* = fading away)

යෙ රුපෙ උපසුපාදනා වෙනසො අධිධානාභිනිවෙසානුසයා,

තෙසං ඛයා විරාගා නිරොධා වාගා පටිනිසුග්ගා විමුත්තං මෙ විතත'න්ති පජානාමි.

වේදනං බො අහං, ආවුසො -පෙ-
සඤ්ඤං බො අහං ආවුසො -පෙ-
සංකාරෙ බො අහං ආවුසො -පෙ-

විඤ්ඤණං බො අහං ආවුසො අබලං විරාගං අනසොසික'න්ති විදිඤ්ඤා යෙ විඤ්ඤණෙ උපසුපාදනා වෙනසො අධිධානාභිනිවෙසානුසයා, තෙසං ඛයා විරාගා නිරොධා වාගා පටිනිසුග්ගා විමුත්තං මෙ විතත'න්ති පජානාමි. එවං බො මෙ ආවුසො, ජානතො එවං පසුසතො ඉමෙසු පඤ්චසුපාදනකකිඤ්ඤා අනුපාදය ආසවෙහි විතතං විමුත්තන්ති.

බජ්ජනීය සුත්තං

කිඤ්ච භිකඛවෙ, රුපං වදෙථ: රුප්පිති බො භිකඛවෙ, තසමා රුපන්ති චුච්චති. කෙන රුප්පිති: සීතෙන්'පි රුප්පිති, උණෙන්'පි රුප්පිති, ජ්වලෙන්'පි රුප්පිති, පිපාසාය'පි රුප්පිති, ඩංසමකසවාතාතපසිරිංසපසමඵසෙසන්'පි රුප්පිති. රුප්පිති බො භිකඛවෙ,

ඇවැත්නි, භාග්‍යවත් වූ සියල්ල දන්නා වූ සියල්ල දක්නා වූ අතීත් වූ සමාසක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් මේ පස්වැදෑරුම් උපාදනස්කන්ධයේ මොනොවට දෙසන ලදහ. කවර පසෙක යත්: ඒ මෙසේ යැ: රුප්පාදනස්කන්ධ යැ, වේදනුපාදනස්කන්ධ යැ, සඤ්ඤාපාදනස්කන්ධ යැ, සංකාරුපාදනස්කන්ධ යැ, විඤ්ඤාපාදනස්කන්ධ යි. ඇවැත්නි, භාග්‍යවත් වූ සියල්ල දන්නා වූ සියල්ල දක්නා වූ සමාසක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් මේ පඤ්චොපාදන ස්කන්ධයේ මොනොවට දෙසන ලදහ.

කෙසේ දන්නා වූ කෙසේ දක්නා වූ ඒ අයුෂ්මත්තුගේ සිත මේ පඤ්චොපාදනස්කන්ධයන් කෙරෙහි උපාදන වශයෙන් නො ගෙන ආසුවයන් කෙරෙත් මිදුණේ වේ ද:

මහණෙනි, වැස නිමවූ බඹසර ඇති කළ කරණි ඇති බහාතැබූ කෙලෙස්බර ඇති පැමිණි රහත්ඵල ඇති පරික්ෂිණ භවසංයෝජන ඇති ක්ෂිණාසුව මහණහුගේ ප්‍රශ්නවායාකරණයට මේ ස්වභාව වෙයි:

ඇවැත්නි, මම රුපය අබල ය, විරාග ය, අනස්වාසික යයි දන රුප යෙහි යම් උපසුපාදන කෙනෙක් ඇද්ද සිත පිළිබඳ අධිෂ්ඨාන අභිනිවේශ අනුශය කෙනෙක් ඇද්ද උන්ගේ ක්ෂය හේතුවෙන් විරාගහේතුවෙන් නිරෝධ හේතුවෙන් ත්‍යාග හේතුවෙන් හැරැපිම්හේතුවෙන් මාගේ සිත මිදිණැ'යි නුවණින් දනිමි.

ඇවැත්නි, මම වේදනාව ...

ඇවැත්නි, මම සංඥාව ...

ඇවැත්නි, මම සංස්කාරයන් ...

ඇවැත්නි, මම විඤ්ඤා අබල ය විරාග ය අනස්වාසික යැ' යි දන විඤ්ඤායෙහි යම් උපය-උපාදන කෙනෙක් ඇද්ද සිත පිළිබඳ අධිෂ්ඨාන අභිනිවේශ අනුශය කෙනෙක් ඇද්ද උන්ගේ ක්ෂය හේතුවෙන් විරාගහේතුවෙන් නිරෝධ හේතුවෙන් ත්‍යාග හේතුවෙන් හැරැපිම්හේතුවෙන් 'මාගේ සිත මිදිණැ'යි නුවණින් දනිමි. ඇවැත්නි, මෙසේ දන්නා වූ මෙසේ දක්නා වූ මාගේ සිත පඤ්චොපාදනස්කන්ධයන් කෙරෙහි උපාදන වශයෙන් නො ගෙන ආසුවයන් කෙරෙත් මිදිණැ' යි කියා යි.

තසමා රූපනති චුච්චති.

තත්‍ර භික්ඛවෙ, සුතවා අරියසාවකො ඉති පටිසඤ්චිකඛති:

අනං ඛො එතරහි රූපෙන ඛජ්ජාමි. අතීතමපනං අඤ්ඤානං එවමෙව රූපෙන ඛජ්ජං, සෙසයථාපි එතරහි පච්චුසනෙනන රූපෙන ඛජ්ජාමි.

අනං වෙව ඛො පන අනාගතං රූපං අභිනන්දෙය්‍යං, අනාගතමපනං අඤ්ඤානං එවමෙව රූපෙන ඛජ්ජෙය්‍යං, සෙසයථාපි එතරහි පච්චුසනෙනන රූපෙන ඛජ්ජාමීති. සො ඉති පටිසඤ්ඤාය අතීතසමී රූපසමී අනපෙඛො හොති අනාගතං රූපං නාභිනන්දති පච්චුසනනසං රූපසං නිබ්බිදෙය විරාගාය නිරොධාය පටිපනෙනා හොති.

යං කිඤ්චි රූපං අතීතානාගතපච්චුසනනං අජ්ඣතනං වා ඛහිඤ්ඤා වා ඔළාරිකං වා සුබ්බමං වා හීනං වා පණීතං වා යං දුරෙ සන්තිකෙ වා, සබ්බං රූපං "නෙතං මම, නෙසො'හමසමී, න මෙ සො අත්තා"ති, එවමෙනං යථාභූතං සමමසඤ්ඤාය දධංඛං.

අයං චුච්චති, භික්ඛවෙ, අරියසාවකො අපචිනාති, නො ආචිනාති, පජහති, න උපාදියති, විසිනෙති, නො උස්සිනෙති විධුපෙති, න සක්ඛුපෙති.

උපය සුතනං

උපයො භික්ඛවෙ, අවිමුනො, අනුපයො විමුනො.

රූපුපයං වා භික්ඛවෙ, විඤ්ඤාණං තිඨමානං තිට්ඨෙය්‍ය, රූපාරමමණං රූපසතිට්ඨං නන්දපසෙවනං චුඤ්ඤිං විරුඤ්ඤිං වෙපුලං ආපජෙය්‍ය.

වෙදනුපයං වා භික්ඛවෙ -පෙ-

සඤ්ඤාපයං වා භික්ඛවෙ -පෙ-

සඤ්ඤාරූපයං වා භික්ඛවෙ විඤ්ඤාණං තිඨමානං තිට්ඨෙය්‍ය, සඤ්ඤාරාරමමණං

සඤ්ඤාරසතිට්ඨං නන්දපසෙවනං චුඤ්ඤිං විරුඤ්ඤිං වෙපුලං ආපජෙය්‍ය.

රූපධාතුයා වෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො රාගො පහීනො හොති. රාගසං පහානා වොච්ජ්ජතාරමමණං, පතිට්ඨා විඤ්ඤාණසං න හොති.

තසං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො සාධුති භාසිතං අභිනන්දිතඛං, අනුමොදිතඛං. සාධුති භාසිතං අභිනන්දිතො අනුමොදිතො උත්තරිං පඤ්ඤා පුච්ඡිතඛො:

3. ඡයිමා ආචුසො, ධාතුයො

මහණෙනි, ඒ මහණහුගේ භාෂිතය 'මැනැවැ'යි අභිනන්දන කළ යුතු යි, අනුමෝදනා කළ යුතු යි. 'මැනැවැ' යි ඒ භාෂිතය සතුටින් පිළිගෙන අනුමෝදන් වැ මතුයෙහි ප්‍රශ්නයක් පිළිවිසිය යුතු:

ජයිමා ආවුසො, ධාතුයො තෙන භගවතා ජානතා පසසතා අරහතා සමමාසමුදෙධන සමදකතා. කතමා ඡ: පඨව්ඨාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු ආකාසධාතු විඤ්ඤාණධාතු.

ඉමා ඛො ආවුසො, ඡ ධාතුයො තෙන භගවතා ජානතා පසසතා අරහතා සමමාසමුදෙධන සමදකතා. කථං ජානතො පනායසමතො කථං පසසතො ඉමාසු ඡසු ධාතුසු අනුපාදය ආසවෙහි විතතං විමුත්තනති:

බ්ණාසවසස භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො වුසිතවතො කතකරණියසස මහිතභාරසස අනුප්පත තසද්දඤ්ඤා පරික්ඛිණභවසඤ්ඤාජනසස සමදඤ්ඤා විමුත්තසස අයමනුධමමො හොති වෙය්‍යාකරණාය:

පඨව්ඨාතුං ඛො අහං ආවුසො

න අත්තතො උපගච්ඡං, *earth element as not self*

න ච පඨව්ඨාතුනිස්සිතං අත්තානං. *no self associated with the earth element*

යෙ ච පඨව්ඨාතුනිස්සිතා උපසුපාදනා වෙතසො අධිධානාහිනිවෙසානුසයා තෙසං ඛයා විරාගා නිරොධා වාගා පටිනිස්සග්ගා විමුත්තං මෙ විතතනි පජානාමි.

ආපොධාතුං ඛො අහං, ආවුසො -පෙ-
තෙජොධාතුං ඛො අහං ආවුසො -පෙ-
වායොධාතුං ඛො අහං ආවුසො -පෙ-
ආකාසධාතුං ඛො අහං ආවුසො -පෙ-

විඤ්ඤාණධාතුං ඛො අහං ආවුසො, න අත්තතො උපගච්ඡං න ච විඤ්ඤාණධාතුනිස්සිතං අත්තානං. යෙ ච විඤ්ඤාණධාතුනිස්සිතා උපසුපාදනා වෙතසො අධිධානාහිනිවෙසානුසයා, තෙසං ඛයා විරාගා නිරොධා වාගා පටිනිස්සග්ගා විමුත්තං මෙ විතතනි පජානාමි. එවං ඛො මෙ ආවුසො, ජානතො එවං පසසතො ඉමාසු ඡසු ධාතුසු අනුපාදය ආසවෙහි විතතං විමුත්තනති.

තසස භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො සාධුති භාසිතං අභිනඤ්ඤාඛං අනුමොදිතඛං. සාධුති භාසිතං අභිනඤ්ඤා අනුමොදිතා උත්තරිං පඤ්ඤා පුච්ඡතඛො:

ධාතුවිභවිග සුත්‍රය

යා වෙච ඛො පන අජ්ඣතතිකා පඨව්ඨාතු යා ච බාහිරා පඨව්ඨාතු, පඨව්ඨාතුරෙවෙසා.

තං නෙතං මම, නෙසොහමසමි, න මෙසො අත්තා'ති එවමෙතං යථාභුතං සමමප්පඤ්ඤාය දධංඛං. එවමෙතං යථාභුතං සමමප්පඤ්ඤාය දිස්වා පඨව්ඨාතුයා නිබ්බිඤ්ඤාති, පඨව්ඨාතුයා විතතං විරාජෙති.

ඇවැත්ති, භාග්‍යවත් වූ සියල්ල දන්නා වූ සියල්ල දක්නා වූ අභීත් වූ සමායක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් මෙ ධාතුහු සදෙනෙක් මොනොවට වදරන ලදහ. කවර සදෙනෙක යත්: පෘථිව්ඨාතු යැ, අඛධාතු යැ, තේජෝධාතු යැ, වායෝධාතු යැ, ආකාශධාතු යැ, විඤ්ඤාණධාතු යි.

ඇවැත්ති, භාග්‍යවත් වූ සියල්ල දන්නා වූ සියල්ල දක්නා වූ අභීත් වූ සමායක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් මෙ ධාතුහු සදෙන මොනවට වදරන ලදහ. කෙසේ දන්නා වූ කෙසේ දක්නා වූ ආයුෂ්මත්හුගේ සිත මෙ සවදැරුම් ධාතූන් කෙරෙහි උපාදන වශයෙන් නොගෙන ආසුචයන් කෙරෙත් මිදුණේ වේ ද:

මහණෙනි, වැසැ නිමවූ බඹසර ඇති, කළ කරණි ඇති, බහා තැබූ කෙලෙස් බර ඇති, පැමිණි රහත්ඵල ඇති, පරික්ඛිණ භවසංයෝජන ඇති, මොනොවට දූත මිදුණු ඤීණාසුච මහණහට ප්‍රශ්නව්‍යාකරණය පිණිස මෙ ස්වභාවය ඇත: ඇවැත්ති, මම පෘථිව්ඨාතුව ආත්මවශයෙන් නො පැමිණියෙමි. පෘථිව්ඨාතු නිශ්ශ්‍රිත වූ සෙසු ධාතු ද ආත්මකොටගෙන නො පැමිණියෙමි.

පෘථිව්ඨාතු නිශ්ශ්‍රිත වූ (තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි සංඛ්‍යාත) යම් උපය උපාදන කෙනෙක් ඇද්ද, සිත පිළිබඳ (තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි සංඛ්‍යාත) යම් අධිෂ්ඨාන අභිනිවේස අනුසය කෙනෙක් ඇද්ද, උන්ගේ ඤය හේතුවෙන් විරාග හේතුවෙන් නිරෝධ හේතුවෙන් ත්‍යාග හේතුවෙන් හැරැපිම් හේතුවෙන් "මා සිත මිදිණැ" යි නුවණින් දන්මි.

ඇවැත්ති, මම අඛධාතු ...

ඇවැත්ති, මම තේජෝධාතු ...

ඇවැත්ති, මම වායෝධාතු ...

ඇවැත්ති, මම ආකාශධාතු ...

ඇවැත්ති, මම විඤ්ඤාණධාතු ආත්ම වශයෙන් නො ගතිමි. ආත්මය විඤ්ඤාණ ධාතු නිශ්චිතකොට ද නො ගතිමි. විඤ්ඤාණධාතු නිශ්ශ්‍රිත වූ (තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි සංඛ්‍යාත) යම් මැ උපය උපාදන කෙනෙක් ඇද්ද, සිත පිළිබඳ (තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි සංඛ්‍යාත) යම් අධිෂ්ඨාන අභිනිවේස අනුසය කෙනෙක් ඇද්ද, උන්ගේ ඤය හේතුවෙන් විරාග හේතුවෙන් නිරෝධ හේතුවෙන් ත්‍යාග හේතුවෙන් "මා සිත මිදිණැ" යි නුවණින් දන්මි. ඇවැත්ති, මෙසෙයින් දන්නා වූ මෙසෙයින් දක්නා වූ මාගේ සිත් මෙ සවදැරුම් ධාතූන් කෙරෙහි උපාදන වශයෙන් නො ගෙන මිදිණැ යි කියායි.

මහණෙනි, ඒ මහණහුගේ වචනය 'මැනැවැ' යි සතුටින් පිළිගත යුතු යැ. අනුමෙවුනි කළ යුතු යැ. වචනය 'මැනැවැ' යි සතුටින් පිළිගෙන අනුමෙවුනි කොට මතුයෙහි ප්‍රශ්නයක් පිළිවිසිය යුතු:

4. ඡ අජ්ඣන්තිකබාහිරානි ආයතනානි

ඡ බො පනිමානි ආවුසො අජ්ඣන්තිකබාහිරානි ආයතනානි තෙන භගවතා ජානතා පසසතා අරහතා සමමාසමුද්ධෙන සමමදකබාතානි.

කතමානි ඡ:

චකඛුං වෙච රූපා ච,

සොතං ච සඤ්ඤා ච,

සානං ච ගජ්ඣා ච,

ජීවහා ච රසා ච,

කායො ච ඵොට්ඨබ්බො ච,

මනො ච ධම්මො ච,

ඉමානි බො ආවුසො ඡ අජ්ඣන්තිකබාහිරානි ආයතනානි තෙන භගවතා ජානතා පසසතා අරහතා සමමාසමුද්ධෙන සමමදකබාතානි.

කථං ජානතො පනායසමතො කථං පසසතො ඉමෙසු ඡසු අජ්ඣන්තිකබාහිරෙසු ආයතනෙසු අනුපාදය ආසවෙහි චිත්තං විමුත්තනති:

බීණාසවසස භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො වුසිතවතො කතකරණියසස ඔභිතභාරසස අනුප්පාතසද්දස්ස පරිකම්භභවසඤ්ඤාජනසස සමමදඤ්ඤාවිමුත්තසස අයමනුධමමො හොති වෙය්‍යාකරණාය:

චකඛුසමීං ආවුසො, රූපෙ චකඛුවිඤ්ඤාණෙ චකඛුවිඤ්ඤාණවිඤ්ඤාතබ්බෙසු ධමමෙසු යො ඡන්දෙ, යො රාගො, යා නන්දී, යා තණ්හා, යෙ ච උපයුපාදනා වෙතසො අධිධ්‍යානාහිනිවෙසානුසයා, තෙසං බයා විරාගා නිරොධා වාගා පටිනිසංගා විමුත්තං මෙ චිත්තනති පජානාමි.

සොතසමීං ආවුසො, සඤ්ඤා සොතවිඤ්ඤාණෙ -පෙ-

සානසමීං ආවුසො, ගජ්ඣ සානවිඤ්ඤාණෙ -පෙ-

ජීවහාසමීං ආවුසො, රසෙ ජීවහාවිඤ්ඤාණෙ -පෙ-

කායසමීං ආවුසො, ඵොට්ඨබ්බෙ කායවිඤ්ඤාණෙ -පෙ-

මනසමීං ආවුසො, ධම්මෙ මනොවිඤ්ඤාණෙ මනොවිඤ්ඤාණවිඤ්ඤාතබ්බෙසු ධමමෙසු

යො ඡන්දෙ, යො රාගො, යා නන්දී, යා තණ්හා, යෙ ච උපයුපාදනා වෙතසො

අධිධ්‍යානාහිනිවෙසානුසයා, තෙසං බයා විරාගා නිරොධා වාගා පටිනිසංගා

විමුත්තං මෙ චිත්තනති පජානාමි.

එවං බො මෙ ආවුසො ජානතො එවං පසසතො ඉමෙසු ඡසු අජ්ඣන්තිකබාහිරෙසු ආයතනෙසු අනුපාදය ආසවෙහි චිත්තං විමුත්තනති.

තසස භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො 'සාධු'ති භාසිතං අභිනන්දිතබ්බං අනුමොදිතබ්බං. සාධුති

ඇවැත්නි, භාග්‍යවත් වූ සියල්ල දන්නා වූ, සියල්ල දක්නා වූ, අභීත් වූ සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් මේ අධ්‍යාත්මික බාහිර ආයතනයේ සදෙන මොනොවට වදරන ලදහ. කවර සදෙනෙක යත්:

ඇස හා රූපයේ යැ,

කත හා ශබ්දයේ යැ,

නාසය හා ගජ්ඣයේ යැ,

දිව හා රසයේ යැ,

කය හා ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයේ යැ,

සිත හා ධම්මයේ යි.

ඇවැත්නි, භාග්‍යවත් වූ සියල්ල දන්නා වූ, සියල්ල දක්නා වූ අභීත් වූ සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් මේ අධ්‍යාත්මික බාහිර ආයතනයේ සදෙන මොනොවට වදරන ලදහ.

කිපරිදි දන්නා වූ කිපරිදි දක්නා වූ ආයුෂ්මත්භූගේ සිත මෙ සවැදැරුම් අධ්‍යාත්මික බාහිර ආයතනයන් කෙරෙහි උපාදන වශයෙන් නො ගෙන ආසුවයන් කෙරෙත් මිදුණේ වේ ද,

මහණෙනි, වැසැ නිම වූ බඹසර ඇති, කළ කරණි ඇති බැහූ කෙලෙස් බර ඇති, ලැබූ රහත් ඵල ඇති, ඤාය කළ භව සංයෝජන ඇති මොනොවට දැන මිදුණු ඤාණාසුව මහණහට ප්‍රශ්න ව්‍යාකරණ පිණිස මෙ ස්වභාවය ඇත:

ඇවැත්නි, වක්‍රස්භි රූපයෙහි වක්‍රවිඤ්ඤායෙහි වක්‍රවිඤ්ඤායෙන් විඤ්ඤාව්‍ය ධම්මෙහි යම් තෘෂ්ණා ඡන්දයෙක් යම් රාගයෙක් යම් නන්දියක් යම් තණ්හාවක් (තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි සංඛ්‍යාත) යම් උපය උපාදන කෙනෙක් සිත පිළිබඳ තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි නම් වන අධිෂ්ඨාන අභිනිවේස අනුසය කෙනෙක් ඇද්ද, උන්ගේ ඤාය හේතුවෙන් විරාග හේතුවෙන් නිරෝධ හේතුවෙන් ත්‍යාග හේතුවෙන් හැරීපීම් හේතුවෙන් 'මා සිත මිදිණැ' යි නුවණින් දන්මි.

"ඇවැත්නි, කණෙහිද, ශබ්දයෙහිද, සොත විඤ්ඤායෙහිද -පෙ-

--

ඇවැත්නි, මෙ පරිදි දන්නා වූ මේ පරිදි දක්නා වූ මාගේ සිත මේ සවැදැරුම් අධ්‍යාත්මික බාහිර ආයතනයන් කෙරෙහි උපාදන වශයෙන් නොගෙන ආසුවයන් කෙරෙත් මිදිණ කියායි.

ඇවැත්නි, ඒ භික්ෂුවගේ කීම යහපතැයි කියා පිළිගත යුතුයි. ඒ අනුව සතුටුවිය යුතුයි. යහපතැයි ඒ කීම පිළිගෙන ඒ අනුව සතුටුව (එම ප්‍රශ්නයෙන්ද සැහීමට පත්

භාසිතං අභිනන්දිතො අනුමොදිතො උත්තරිං පඤ්ඤා පුච්ඡිතබ්බො:

සතිපට්ඨාන සූත්‍රය

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු

1. චක්ඛුඤ්ඤා පජානාති.
2. රූපෙ ච පජානාති.
3. යඤ්ඤා තදුභයං පටිච්ච උප්පජ්ඣ සංයොජනං, තඤ්ඤා පජානාති.
4. යථා ච අනුප්පනනස්ස සංයොජනස්ස උප්පාදෙ භොති, තඤ්ඤා පජානාති.
5. යථා ච උප්පනනස්ස සංයොජනස්ස පහානං භොති, තඤ්ඤා පජානාති.
6. යථා ච පභීනස්ස සංයොජනස්ස ආයතිං අනුප්පාදෙ භොති, තඤ්ඤා පජානාති.

මාලුඞ්කාපුත්ත සූත්‍රය

තං කිම්මඤ්ඤාසි මාලුඞ්කාපුත්ත,

යෙ තෙ චක්ඛුවිඤ්ඤාසයා රූපා අදිට්ඨා අදිට්ඨපුබ්බා, න ච පස්සසි, න ච තෙ භොති. පස්සෙය්‍යන්ති, අත්ථි තෙ තස් ඡන්දෙ වා රාගො වා පෙමං වාති. නො භෙතං භන්තෙ.

යෙ තෙ සොතවිඤ්ඤාසයා සද්ද අස්සුතා අස්සුතපුබ්බා, න ච සුඤ්ඤාසි, න ච තෙ භොති සුඤ්ඤාසයන්ති, අත්ථි තෙ තස් ඡන්දෙ වා රාගො වා පෙමං වාති. නො භෙතං භන්තෙ.

යෙ තෙ ඝාතවිඤ්ඤාසයා ගන්ධා අසායිතා අසායිතපුබ්බා, න ච ඝායසි, න ච තෙ භොති ඝායෙය්‍යන්ති? අත්ථි තෙ තස් ඡන්දෙ වා රාගො වා පෙමං වාති. නො භෙතං භන්තෙ.

යෙ තෙ ඡ්චොවිඤ්ඤාසයා රසා අසායිතා අසායිතපුබ්බා, න ච සායසි, න ච තෙ භොති සායෙය්‍යන්ති, අත්ථි තෙ තස් ඡන්දෙ වා රාගො වා පෙමං වාති. නො භෙතං භන්තෙ.

යෙ තෙ කායවිඤ්ඤාසයා ඓද්ධිභ්වං අසමුච්ච්ඨා අසමුච්ච්ඨපුබ්බා න ච චුඝසි, න ච තෙ භොති චුඝෙය්‍යන්ති, අත්ථි තෙ තස් ඡන්දෙ වා රාගො වා පෙමං වාති. නො භෙතං භන්තෙ.

යෙ තෙ මනොවිඤ්ඤාසයා ධම්මා අවිඤ්ඤාතා අවිඤ්ඤාතපුබ්බා, න ච විජානාසි, න ච තෙ භොති විජානෙය්‍යන්ති, අත්ථි තෙ තස් ඡන්දෙ වා රාගො වා පෙමං වාති. නොභෙතං භන්තෙ.

නොචේනම්) මතුද ප්‍රශ්නයක් ඇසිය යුතුයි.

මාලුඞ්කාපුත්ත, ඒ කිමැයි හඟිවු ද,
චක්ඛුවිඤ්ඤාසයෙන් දැන යුතු වූ නුදුටු නුදුටුවීරු යම් ඒ රූපයේ වෙද්ද, (ඔවුන්)
නො ද දකිවු නම් 'ඔවුන් දකින්නෙමි යි' තොපට නො ද සිතෙක් වේ නම් තොපට
එහි ඡන්දයක් හෝ රාගයක් හෝ ප්‍රේමයක් හෝ ඇද්ද යි. වහන්ස මෙය නො වේ
ම ය.

“What do you think, Mālunkyaputta, do you have any desire, lust, or affection for those forms cognizable by the eye that you have not seen and never saw before, that you do not see and would not think might be seen?
“No, venerable sir.”

එසේ ව තෙ, මාලුඩකාපුත්ත, දිට්ඨසුතමුත්ථිඤ්ඤාතබ්බෙසු ධම්මෙසු දිට්ඨෙ දිට්ඨමත්තං හවිස්සති, සුතෙ සුතමත්තං හවිස්සති, මුතෙ මුතමත්තං හවිස්සති, විඤ්ඤාතෙ විඤ්ඤාතමත්තං හවිස්සති.

යතො ඛො තෙ මාලුඩකාපුත්ත, දිට්ඨසුතමුත්ථිඤ්ඤාතබ්බෙසු ධම්මෙසු දිට්ඨෙ දිට්ඨමත්තං හවිස්සති, සුතෙ සුතමත්තං හවිස්සති, මුතෙ මුතමත්තං හවිස්සති, විඤ්ඤාතෙ විඤ්ඤාතමත්තං හවිස්සති,

තතො ක්ථං මාලුඩකාපුත්ත, න තෙන.

යතො ක්ථං මාලුඩකාපුත්ත, න තෙන, තතො ක්ථං මාලුඩකාපුත්ත, න තස්ස;

යතො ක්ථං මාලුඩකාපුත්ත, න තස්ස, තතො ක්ථං මාලුඩකාපුත්ත, නෙවිධි න හුරං න උභයමත්තරෙන. එසෙවනො දුක්ඛස්සාති.

රූපං දිස්වා සති මුට්ඨා පියනිමිත්තං මනසි කරොතො සාරත්තවිත්තො වෙදෙති තඤ්ච අජේඤ්ඤාසාය තිට්ඨති.

තස්ස වඩ්ඨන්ති වෙදනා අනෙකා රූපසමභවා අභිජ්ඣා ව විභෙසා ව විත්තමස්සුපහඤ්ඤාති එවං ආවිත්තො දුක්ඛං ආරා නිබ්බාණං වුච්චති.

.....

න සො රජ්ජති රූපෙසු රූපං දිස්වා පතිස්සතො² විරත්තවිත්තො වෙදෙති තඤ්ච නාජේඤ්ඤාසාය තිට්ඨති.

යථාස්ස පස්සතො රූපං සෙවතො වාපි වෙදනං ඛීයති නොපවීයති එවං සො චරතී සතො එවං අපචිත්තො දුක්ඛං සන්තිකෙ නිබ්බානං වුච්චති.

.....

න සො රජ්ජති ධම්මෙසු ධම්මං ඤ්ඤාතො පතිස්සතො විරත්තවිත්තො වෙදෙති තඤ්ච නාජේඤ්ඤාසාය තිට්ඨති යථාස්ස විජානතො ධම්මං සෙවතොවාපි වෙදනං ඛීයති නොපවීයති එවං සො චරතී සතො එවං අපචිත්තො දුක්ඛං සන්තිකෙ නිබ්බානං වුච්චති ති.

උපස්සුතිසුත්තං - ආයතන හරහා පටිච්චසමුප්පාදය

වක්ඛං පටිච්ච රූපෙ වුප්පජ්ජති වක්ඛවිඤ්ඤාණං. තිණණං සඞගති එස්සො. එස්සපච්චයා වෙදනා, වෙදනාපච්චයා තණ්හා, තණ්හාපච්චයා උපාදනං -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඤ්ඤාස්ස සමුදයො භොති.

මජ්ඣිමනිකායෙ මජ්ඣිමනිකායෙ සූත්තං

එවං වුතො අඤ්ඤාතරො භික්ඛු ථෙරෙ භික්ඛු එතචොච:

“ඡ ඛො ආචුසො අජ්ඣත්තිකානි ආයතනානි එකො අනො, බාහිරානි ආයතනානි දුතියො අනො, විඤ්ඤාණං මජ්ඣම, තණ්හා සිබ්බනී. තණ්හා හි නං සිබ්බති තස්ස තස්සෙව භවස්ස අභිනිබ්බතියා.

5. සවිඤ්ඤාණකෙ කායෙ බහිද්ධා ව සබ්බනිමිතොසු අභිඛකාර

මමිඛකාරමානානුසයා සුසමුභතා

කථං ජානතො පනායසමතො කථං පස්සතො ඉමස්මිං ව සවිඤ්ඤාණකෙ කායෙ බහිද්ධා ව සබ්බනිමිතොසු අභිඛකාර මමිඛකාරමානානුසයා සුසමුභතානි.

බීණාසවස්ස භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො වුසිතවතො කතකරණියස්ස ඔභිතභාරස්ස අනුප්පත්තසද්දස්ස පරිකම්භභවසඤ්ඤාජනස්ස සමමදඤ්ඤාවුත්තස්ස අයමනුධමෙමා හොති වෙය්‍යාකරණාය:

‘පුබ්බෙ ඛො අහං ආචුසො අගාරියභුතො සමානො අවිදුසු අහොසිං. තස්ස මෙ තථාගතො වා තථාගතසාවකො වා ධමමං දෙසෙසි. තාහං ධමමං සුත්වා තථාගතෙ සද්ධං පටිලභිං. සො තෙන සද්ධාපටිලාභෙන සමන්තාගතො ඉති පටිසඤ්චිකම්. සමබ්බාධො සරාවාසො රජාපථො, අඛොකාසො පබ්බජ්ජා, නයිදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාචසතා එකන්තපරිපුණණං එකන්තපරිපුද්ධං සඞ්ඛිලිබ්බිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං. යනනුනාහං කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්වා කාසායානි වජ්ජානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍යන්ති.

සො ඛො අහං ආචුසො, අපරෙන සමයෙන අප්පං වා හොගකකිඤ්ඤං පහාය මහන්තං වා හොගකකිඤ්ඤං පහාය අප්පං වා ඤ්ඤිපරිවටං පහාය මහන්තං වා ඤ්ඤිපරිවටං පහාය කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්වා කාසායානි වජ්ජානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිං. සො එවං පබ්බජිතො සමානො භික්ඛුනං සිකාසාඡ්චසමාපනො

- පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිච්චතො අහොසිං, නිහිතදුෂෙඤ්ඤා නිහිතසද්ධො ලජ්ජී දයාපනො සබ්බපාණභුතභිතානුකම්පී විහාසිං.
- අදින්නාදනං පහාය අදින්නාදනා පටිච්චතො අහොසිං. දින්නාදයි දින නපාටිකඞ්චී අපේනෙන සුවිභුතෙන අත්තනා විහාසිං.

“මේ විඤ්ඤාණ සහිත වූ කයෙහිද, බාහිරවූ සියළු ආරම්භණයන්හිද, කෙසේ දන්නාවූ කෙසේ දන්නාවූ ආයුෂ්මතුන්ගේ මමය මාගේ යයි ගන්නාවූ මානානුශයයෝ මැනවින් උදුරා දමන ලද්දහුද? කියායි.

“මහණෙනි, ක්ෂීණාශ්‍රව වූ වැස නිමවන ලද බ්‍රහ්මචරියාව ඇති කටයුතු දැ කොට අවසන් වූ බහා තබන ලද බර ඇති පැමිණි තමාගේ අර්ථය ඇති ක්ෂය කළ භව බැඳුම් ඇති, මැනවින් දැන මිදුනාවූ භික්ෂුවගේ විසඳීම් මේ ආකාර වෙයි.

“ඇවැත්නි, ‘මම වනාහි පෙර ගිහිව වසන්නේ නො දන්නෙක් වීමි. ඒ මට තථාගතයන් වහන්සේ හෝ තථාගත ශ්‍රාවක කෙනෙක් හෝ දහම් දෙසූහ. මම ඒ ධර්මය අසා තථාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි ශ්‍රද්ධාව ලැබුවෙමි. ඒ ශ්‍රද්ධා ලාභයෙන් යුක්තවූ ඒ මම මෙසේ සිතීමි. කෙලෙස් දූවිලි වැදෙන මගවූ, ගිහිගෙයි විසීම අවහිරයකි. පැවිද්ද (නිදහස්වූ) අවකාශ ඇතියෙයි ගිහිගෙයි වසන්නහු විසින් එකාන්තයෙන් සම්පූර්ණවූ, එකාන්තයෙන් පිරිසිදුවූ, ලියවන ලද හක්ගෙඩියක් මෙන් පිරිසිදුවූ බ්‍රහ්මචරියාවෙහි හැසිරෙන්නට පහසු නොවේ. මම කෙසේ රැවුල් බා කසාවත් හැද ගිහිගෙන් නික්ම ශාසනයෙහි පැවිදිවන්නෙමි නම් ඉතා යහපත්ය කියායි.

ඇවැත්නි, මම පසු කලෙක අල්ප වූ හෝ හෝගස්කඤ්ඤා හැර. මහත් වූ හෝ හෝගස්කඤ්ඤා හැර. අල්පවූ හෝ නෑ පිරිවට හැර. මහත් වූ හෝ නෑ පිරිවට හැර. කෙහෙමස් බහා කහවත් හැර පෙරෙවැ ගිහිගෙන් නික්මැ පැවිද්දට පැමිණියෙමි. මම මෙසේ පැවිදි වූයෙමි භික්ෂුන්ගේ ශික්ෂාසාඡ්චයට පැමිණියෙමි

- පණිවා හැර පණිවායෙන් වැළැකුණෙමි වීමි. බහා තැබූ දඬු ඇත්තෙමි බහා තැබූ ශස්ත්‍ර ඇත්තෙමි. ලජ්ජා ඇත්තෙමි දයාවට පැමිණියෙමි සච්චාණභුත භිතානුකම්පී වූයෙමි වාස කලෙමි. අයිනාදන් හැර අයිනාදනින් වැළැකුණෙමි වීමි.

- අබ්‍රහමවරියං පහාය බුහමවාරී අහොසිං ආරාචාරී විරතො මෙථුනා ගාමධමමා.
- මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිචිරතො අහොසිං, සච්චවාදී සච්චසඤ්චා ධෙතො පච්චයිකො අච්චසංවාදකො ලොකස්ස.
- පිසුනං වාචං පහාය පිසුනාය වාචාය පටිචිරතො අහොසිං, ඉතො සුඤ්චා න අමුත්‍ර අකඛාතා ඉමෙසං හෙදය, අමුත්‍ර වා සුඤ්චා න ඉමෙසං අකඛාතා අමුසං හෙදය, ඉති භින්නානං වා සඤ්චාතා සභින්නානං වා අනුඤ්චාතා සමගාරාමො සමගාරතො සමගනන්දී සමගනකරණං වාචං භාසිතා අහොසිං.
- එරුසං වාචං පහාය එරුසාය වාචාය පටිචිරතො අහොසිං, යා සා වාචා නෙලා කණ්ණසුඛා පෙමනීයා හදයච්චමා පොරී බහුජනකතතා බහුජනමනාපා තථාරුපිං වාචං භාසිතා අහොසිං. සමච්චලාපං පහාය සම ච්චලාපා පටිචිරතො අහොසිං කාලවාදී භුතවාදී අඤ්චවාදී ධමමවාදී විනයවාදී නිධානවතිං වාචං භාසිතා අහොසිං කාලෙන සාපදෙසං පරියන තවතිං අඤ්චසංභිතං.
- සො ඛීජගාමභුතගාමසමාරමහා පටිචිරතො අහොසිං.
- එකභතතිකො අහොසිං රතතූපරතො පටිචිරතො විකාලභොජනා.
- නච්චගීතවාදිතවිසුකදස්සනා පටිචිරතො අහොසිං.
- මාලාගඤ්චිලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභුසනධානා පටිචිරතො අහොසිං.
- උච්චාසයනමහාසයනා පටිචිරතො අහොසිං.
- ජාතරුපරජනපටිගහණා පටිචිරතො අහොසිං.
- ආමකධඤ්ඤපටිගහණා පටිචිරතො අහොසිං.
- ආමකමංසපටිගහණා පටිචිරතො අහොසිං.
- ඉඤ්චිකුමාරිකපටිගහණා පටිචිරතො අහොසිං.
- දුසිදසපටිගහණා පටිචිරතො අහොසිං.
- ජෙළකපටිගහණා පටිචිරතො අහොසිං.
- කුකුටසුකරපටිගහණා පටිචිරතො අහොසිං.
- හඤ්චිගවාසච්චවළවපටිගහණා පටිචිරතො අහොසිං.
- බෙත්තවඤ්චපටිගහණා පටිචිරතො අහොසිං.
- දුතෙය්‍ය පභිතගමනානුයොගා පටිචිරතො අහොසිං.
- කයවිකකයා පටිචිරතො අහොසිං.
- තුලාකුටකංසකුටමානකුටා පටිචිරතො අහොසිං.
- උකෙකාටනවඤ්චනනිකතිසාවියොගා පටිචිරතො අහොසිං.
- ජෙදනවධබන්ධනවිපරාමොසආලොපසහසාකාරා පටිචිරතො අහොසිං.

සො සනතුධො අහොසිං කායපරිහාරිකෙන විචරෙන කුච්ඡපරිහාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පකකමිං, සමාදයෙව පකකමිං. සෙය්‍යථාපි නාම

- දුන්දය ගන්තා සුලුයෙම් දුන්දය කැමැති වූයෙම් නොසොර වූ පවිත්‍ර වූ ආත්මයෙන් වාස කෙළෙමි.
- අබ්‍රහමවයඤ්චි හැර ග්‍රාම ධම් සංඛ්‍යාත මෙථුනයෙන් විරත වැ දුරුවූ හැසිරීම් ඇති වැ බුහමවාරී වීම්. මුසවා හැර මුසවායෙන් වැළැකුණෙමි වීම්.
- සත්‍යවාදී වූයෙම් සත්‍ය සඤ්චාත ඇත්තෙම් ස්ථිරවචන ඇත්තෙම් විශ්වසනීය වචන ඇත්තෙම් ලෝකය විසංවාද නොකරන්නෙමි මුසවායෙන් වැළැකුණෙමි වීම්.
- පිසුණුබස් හැර මොබ අසා මුන්ගේ හේදය පිණිස එහි නො කියනසුලු වූයෙම් ඔබ හෝ අසා තුලුන්ගේ හේදය පිණිස මුනට නො කියනසුලු වූයෙම් මෙසේ හින්ත වූවන් හෝ සඤ්චාතකරණසුල්ලෙම් සමග වූවන්ට හෝ අනුබල දෙනසුලු වූයෙම් සමගාරාම වූයෙම් සමගරන වූයෙම් සමගියෙහි සතුටු වූයෙම් සමගුකරණ වූ තෙපුල් දෙන සුල්ලෙම් වීම්.
- පරොස්ඛස් හැර පරොස් බසින් වැළැකුණෙමි වීම්. යම් වචනයක් කෙළතොලු නො වී ද, කණ්ණසුඛ වී ද, ප්‍රේමණීය වී ද, හෘදයංගම වී ද, පුරවැසි වී ද, බහුජන කාන්ත වී ද, බහුජන මනාප වී ද, එබඳු බස් කියන සුල්ලෙම් වීම්. පලස් හැර පලපින් වැළැකුණෙමි වීම්. කාලවාදී වූයෙම් භුතවාදී වූයෙම් අඤ්චවාදී වූයෙම් ධමමවාදී වූයෙම් විනයවාදී වූයෙම් සුදුසු කල්හි සාපදේශ වූ පයඤ්චිතවත් වූ අඤ්චසංභිත වූ ලෙහි නිධන් කළ යුතු වූ තෙපුල් කියනසුලු වූයෙම් වීම්.
- මම ඛීජගාම භුතගාමයන්ගේ නැස්මෙන් විරත වීම්.
- එක්වේලෙහි බත වළඳ කරන සුලු වීම්. විකල් බොජුනෙන් වැළැකුණෙමි වීම්.
- නටනු ගයනු වයනු විසුළු දස්නෙන් වැළැකුණෙමි වීම්.
- මල්ගඳවිලෙවුන් පිළිබඳ ධාරණය, මණ්ඩන යැ, විභූෂණ යැ යන මෙයින් වැළැකුණෙමි වීම්.
- උසසුන් මහඅස්නෙන් වැළැකුණෙමි වීම්.
- රන්රිදී පිළිගැන්මෙන් වැළැකුණෙමි වීම්.
- අමුධානා පිළිගැන්මෙන් වැළැකුණෙමි වීම්. අමුමස් පිළිගැන්මෙන් වැළැකුණෙමි වීම්.
- ස්ත්‍රීකුමාරිකාවන් පිළිගැන්මෙන් වැළැකුණෙමි වීම්.
- දුසිදස් පිළිගැන්මෙන් වැළැකුණෙමි වීම්.
- එළු තිරෙළු පිළිගැන්මෙන් වැළැකුණෙමි වීම්. කුකුළන් හා හූරන් පිළිගැන්මෙන් වැළැකුණෙමි වීම්.
- ඇත්ගව අස්වෙළඹුන් පිළිගැන්මෙන් වැළැකුණෙමි වීම්.
- කෙත්වත් පිළිගැන්මෙන් වැළැකුණෙමි වීම්.
- දුකකම් හා මෙහෙයුම් ගමන්හි යෙදීමෙන් වැළැකුණෙමි වීම්.
- කුය විකුය දෙකින් වැළැකුණෙමි වීම්.
- තුලාකුට කසංකුට මානකුටයෙන් වැළැකුණෙමි වීම්.
- උක්කෝටන-වඤ්චන-නිකති-යන කුටිලයෝගයෙන් වැළැකුණෙමි වීම්. ජේදන යැ, වධ යැ, බන්ධන යැ, විපරාමොෂ යැ, වොලොගැන්ම යැ, සහසාකාර යැ යන මෙයින් වැළැකුණෙමි වීම්.

මම කායපරිහරණයට නිසි සිවුරින් කුඤ්චපරිහරණයට නිසි පිඬුවායෙන් සතුටු වීම්.

පකි සකුණො යෙන යෙනෙව ඩෙති, සපත්තභාරොව ඩෙති. එවමෙව ඩො අහං ආවුසො, සන්තඤ්ඤා අහොසිං කායපරිහාරිකෙන චීවරෙන කුල්පරිහාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පකකම්භං, සමාදයෙව පකකම්භං.

සො ඉමීනා අරියෙන සීලකධිජෙධන සමන්තාගතො අජ්ඣාතං අනවජ්ජසුඛං පටිසංවෙදෙසිං.

සො චකුන්තා රූපං දිස්වා න නිමිත්තග්ගාහී අහොසිං නානුඛ්‍යඤ්ජනග්ගාහී. යත්ථාධිකරණමෙන චකුන්තියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනවාස්සවෙය්‍යං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජං, රකිං චකුන්තියං, චකුන්තියෙ සංවරං ආපජ්ජං. සොතෙන සඤ්ඤා සුඤ්ඤා -පෙ- සාතෙන ගඤ්ඤා සාධිඤ්ඤා -පෙ- ජ්ඣාය රසං සාධිඤ්ඤා -පෙ- කායෙන චොධ්ධිඤ්ඤා ජුස්ඤ්ඤා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තග්ගාහී අහොසිං නානුඛ්‍යඤ්ජනග්ගාහී. යත්ථ වාධිකරණමෙන මනිජ්ජියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනවාස්සවෙය්‍යං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජං, රකිං මනිජ්ජියං, මනිජ්ජියෙ සංවරං ආපජ්ජං.

සො ඉමීනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො අජ්ඣාතං අඛ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංවෙදෙසිං.

සො අභිකකතෙන පටිකකතෙන සමපජානකාරී අහොසිං. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සමපජානකාරී අහොසිං. සම්ඤ්ජිතෙ පසාරිතෙ සමපජානකාරී අහොසිං. සඛ්ඝාටිපත තචීවරධාරණෙ සමපජානකාරී අහොසිං. අසිතෙ පීතෙ ඛායිතෙ සායිතෙ සමපජානකාරී අහොසිං. උච්චාරපස්සාවකමෙම සමපජානකාරී අහොසිං. ගතෙ ධීතෙ නිසිතෙන සුතෙන ජාගරිතෙ භාසිතෙ තුණ්හිභාවෙ සමපජානකාරී අහොසිං.

සො ඉමීනා ච අරියෙන සීලකධිජෙධන සමන්තාගතො ඉමීනා ච අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො ඉමීනා ච අරියෙන සතිසමපජඤ්ඤාන සමන්තාගතො විචිත්තං සෙනාසනං භජ්ඣං අරඤ්ඤං රුකධිමුලං පඤ්ඤානං කඤ්ඤං ගිරිගුහං සුසානං වනපඤ්ඤං අඛෙහාකාසං පලාලපුඤ්ඤං. සො පච්ඡාභතං පිණ්ඩපාතපටිකකතො නිසීදිං පලලඛකං ආභුජ්ඣා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපධ්ධිපෙඤ්ඤා.

1. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය විගතාහිජ්ජෙධන වෙනසා විහාසිං, අභිජ්ඣාය විත්තං පරිසොධෙසිං.

මම යම් යම් තැනෙකැ ගියෙම් නම්, සිවුරුආදිය රැගෙනැ මැ ගියෙමි. යම් පිරිදි ලිහිණිපක්‍ෂී යම් යම් තැනෙකැ පියා පහරා යන්නේ පත්‍රභාර සහිත වැ මැ පියඹා යේ ද එසෙයිනි. ඇවැත්නි, මෙ පරිදි මැ මම කායපරිහරණයට නිසි සිවුරින් කුක්‍ෂිපරිහරණයට නිසි පිඬුවායෙන් සතුටු වීමි. මම යම් යම් තැනෙකැ යෙමි ද, (පිරිකර) රැගෙන මැ ගියෙමි.

මම මේ ආයඪී ශීලස්කන්ධයෙන් සමන්තාගත වූයෙමි සිත් තුළ අනවද්‍යසුඛය වින්දෙමි.

මම ඇසින් රූ දකැ නිමිති නොගන්නාසුලු වූයෙමි අනුවියඳුන් නොගන්නාසුලුයෙමි වීමි. යම් හේතුවෙකින් චක්‍ෂුරින්දිය අසංවෘත කොට වසන තෙල මා කරා ලාමක අකුසල ධම්ම වන අභිධ්‍යාදෙහමනස්සායෝ ලුහුබඳනාහු නම්, අවුරනුවට පිළිපන්මි. චක්‍ෂුරින්දිය රැක්කෙමි. චක්‍ෂුරින්දියෙහි සංවරයට පැමිණියෙමි. ශ්‍රෝතයෙන් ශබ්ද අසා ... සුාණයෙන් ගන්ධය අසා ... ජිහ්වායෙන් රස විඳ ... කයින් ස්ප්‍ර්ෂ්ටව්‍යයන් පැහැසැ ... නසින් ධම්මයන් දැනැ නිමිති නොගන්නාසුලුයෙමි අනුවියඳුන් නොගන්නාසුලුයෙමි වීමි. යම් කරුණෙකින් මනිජ්ජිය අසංවෘත කොට වසන තෙල මා කරා අභිධ්‍යාදෙහමනස්සා සංඛ්‍යාත ලාමක අකුසලධම්මයෝ ලුහුබඳනාහු නම්, ඒ අවුරනුවට පිළිපන්මි. මනිජ්ජිය රැකියෙමි. මනිජ්ජියෙහි සංවරයට පැමිණියෙමි.

මම මේ ආයඪී ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් සමන්තාගත වූයෙමි අධ්‍යාත්මයෙහි (කෙලෙසුන් විසින් අනාමිකිත වූ) අව්‍යාසේක සුඛය විඳියෙමි.

මම ඉදිරි බලා ගමන්හි දු වටාලා ගමන්හි දු සම්ප්‍රඥානකාරී වීමි. ඉදිරිබැලුම් හා දිගනුදික් බැලුම්හි සම්ප්‍රඥානකාරී වීමි. අත්පා හැකුළුම හා දිගු කිරීමෙහි සම්ප්‍රඥානකාරී වීමි. සගලපාසිවුරු දැරුමිහි සම්ප්‍රඥානකාරී වීමි. අසිත පීත ඛායිත සායිතයෙහි සම්ප්‍රඥානකාරී වීමි. සුලුවටන්මහවටන්කම්හි සම්ප්‍රඥානකාරී වීමි. ගමනෙහි සිටුමෙහි හිඳුමෙහි නිදියෙහි නිදිවරුමිහි කථායෙහි තුෂ්ණිභාවයෙහි සම්ප්‍රඥානකාරී වීමි.

මම මේ ආයඪී ශීලස්කන්ධයෙන් සමන්තාගත වූයෙමි, මේ ආයඪී ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් සමන්තාගත වූයෙමි, මේ ආයඪී ස්මෘතිසම්ප්‍රජන්‍යයෙන් සමන්තාගත වූයෙමි, අරණ්‍ය යැ, වෘක්‍ෂමූල යැ, පච්ඡාය යැ, කඳුරු යැ, ගිරිගුහා යැ, සොහොන යැ, වනපෙත යැ, අඛවස් යැ, පිදුරුකිළි යැ යන විචිකිතශ්‍යනාසන භජන්‍ය කෙලෙමි. මම පසුකන්හි පිඬුවායෙන් පෙරළා ආයෙමි, පලක් බැඳ උඩුකය සෘජු කොට පිහිටුවා සිහි පරිමුඛ කොට එළවාගෙන හින්දෙමි. මම පඤ්ඤාවෝපාදනස්කන්ධලෝකයෙහි අභිධ්‍යාව දුරු කොට පහවූ අභිධ්‍යා ඇති

2. බ්‍යාපාදපදෙස පහාය අව්‍යාපනවිතො විහාසිං සබ්බපාණභුතහිතානුකම්පී, බ්‍යාපාදපදෙසා විතං පරිසොධෙසිං.
3. ටීනම්ඛං පහාය විගතථීනම්ඛො විහාසිං ආලොකසඤ්ඤී සතො සම පජානො, ටීනම්ඛා විතං පරිසොධෙසිං.
4. උඤ්චකුකුචං පහාය අනුඤ්චො විහාසිං අජ්ඣාතං චූපසනවිතො, උඤ්චකුකුචො විතං පරිසොධෙසිං.
5. විචිකිච්ඡං පහාය තිණ්ණවිචිකිච්ඡො විහාසිං අකථංඛකථී කුසලෙසු ධම්මෙසු, විචිකිච්ඡාය විතං පරිසොධෙසිං.

සො ඉමෙ පඤ්ච නීවරණේ පහාය චෙතසො උපකම්මලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලීකරණේ

විචිචෙච කාමෙහි විචිචං අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතකං සවිචාරං විචෙකජං පීතිසුඛං **පඨමං ඤානං** උපසම්පජ්ජ විහාසිං. විතකකච්චාරානං චූපසමා අජ්ඣාතං සමපසාදනං චෙතසො ඵකොදිභාවං අවිතකකං අවිචාරං සමාධිජං පීතිසුඛං **දුතියං ඤානං** උපසම්පජ්ජ විහාසිං. පීතියා ච විරාගා උපෙකකො ච විහාසිං සතො ච සමපජානො සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙසිං. යං තං අරියා ආචිකඛන්ති: උපෙකකො සතිමා සුඛවිභාරීති තං **තතියං ඤානං** උපසම්පජ්ජ විහාසිං. සුඛස්ස ච පහානා දුකඛස්ස ච පහානා පුබ්බච සොමනස්සදෙමනස්සානං අත්ථංඛමා අදුකඛමසුඛං උපෙකකාසතිපාරිසුඤ්ඤිං **චතුස්සං ඤානං** උපසම්පජ්ජ විහාසිං.

සො ඵචං සමාහිතෙ විතො පරිසුඤ්ඤා පරියොදනෙ අනංඛණේ විගතපකම්මලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජපතො **ආසවානං ඛයඤ්ඤාය විතං අහිනිනනාමෙසිං.**

සො **ඉදං දුකඛන්ති** යථාභුතං අඛොඤ්ඤාසිං,
 අයං දුකඛසමුදයොති යථාභුතං අඛොඤ්ඤාසිං,
 අයං දුකඛනිරොධොති යථාභුතං අඛොඤ්ඤාසිං,
 අයං දුකඛනිරොධගාමීනීපටිපදති යථාභුතං අඛොඤ්ඤාසිං.
ඉමෙ ආසවානි යථාභුතං අඛොඤ්ඤාසිං,
 අයං ආසවසමුදයොති යථාභුතං අඛොඤ්ඤාසිං,
 අයං ආසවනිරොධොති යථාභුතං අඛොඤ්ඤාසිං,
 අයං ආසවනිරොධගාමීනීපටිපදති යථාභුතං අඛොඤ්ඤාසිං.

තස්ස මෙ ඵචං ජානතො ඵචං පස්සතො

- කාමාසවාපි විතං විමුච්චිත්ථ,
- භවාසවාපි විතං විමුච්චිත්ථ,
- අවිජ්ජාසවාපි විතං විමුච්චිත්ථ.

සිතින් වාස කෙළෙමි. අභිධ්‍යානන් සිත පිරිසිදු කෙළෙමි. ව්‍යාපාද සංඛ්‍යාත ප්‍රද්වේෂය දුරු කොට ව්‍යාපාදයෙන් තොරවූ සිතැත්තෙමි සඵළ් රාණභුතයන් කෙරෙහි හිතානුකම්පා ඇතියෙමි වාස කෙළෙමි. ව්‍යාපාදප්‍රද්වේෂයෙන් සිත පිරිසිදු කෙළෙමි.

ස්ත්‍රායනම්ද්ධය දුරු කොට පහ වූ ස්ත්‍රායනම්ද්ධ ඇතියෙමි, (විගතනීවරණයෙන්) අලෝකසංඤ ඇතියෙමි, ස්මෘති ඇතියෙමි, සමාස්ප්‍රඥ ඇතියෙමි, වාස කෙළෙමි. ස්ත්‍රායනම්ද්ධයෙන් සිත පිරිසිදු කෙළෙමි.

මාද්ධනාය හා කෝකාත්‍රාය දුරු කොට උද්ධතභාව නැතියෙමි, අධ්‍යාත්මයෙහි මොනොචට සන්හුන් සිත් ඇතියෙමි වාස කෙළෙමි. උද්ධච්චකුකුචවයෙන් සිත පිරිසිදු කෙළෙමි.

විචිකිත්සා දුරු කොට තරණය කළ විචිකිත්සා ඇතියෙමි, කුශලධම්මයෙහි කථංකථීභාව නැතියෙමි වාස කෙළෙමි. විචිකිත්සායෙන් සිත පිරිසිදු කෙළෙමි.

මම විත්තයාගේ උපක්ලේශ වූ ප්‍රඥවගේ දුච්ච කරණ වූ මේ පඤ්චනීවරණයන් දුරු කොට කාමයෙන් වෙන් වැ මැ අකුසල දහමින් වෙන් වැ සවිතකී වූ සවිචාර වූ විචේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛ ඇති ප්‍රථමධ්‍යාන උපයා වාස කෙළෙමි. විතකීවිචාර සන්තිදීමෙන් තමා තුළ සම්ප්‍රසාදන කරන විත්තයාගේ ඵකභව ඇති විතකී රහිත විචාර රහිත සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛ ඇති ද්විතීයධ්‍යාන උපයා වාස කෙළෙමි. ජ් රීතිවිරාගයෙනුදු උපේක්ෂක වැ වාස කෙළෙමි. ස්මෘතිමත් වූයෙමි, සම්ප්‍රඥන ඇතියෙමි, නාමකයින් සුඛය ද වින්දෙමි. ආයථියෝ යම් ධ්‍යානයක් 'උපෙක්ෂකයැ, ස්මෘතිමත් යැ, සුඛවිභාරී යැ' යි (වෙන් කොට) කියත් ද, ඒ තෘතීයධ්‍යානය උපයා වාස කෙළෙමි. සුඛප්‍රභාණයෙනුදු දුඃඛප්‍රභාණයෙනුදු සොමනස්දෙමනස් කැලැ මැ අස්තංගමියෙනුදු අදුඃඛ වූ අසුඛ වූ උපෙක්ෂායෙන් උපන් ස්මෘතිපාරිශුද්ධි ඇති චතුස් ථධ්‍යාන උපයා වාස කෙළෙමි.

මම මෙසෙයින් සමාධිගත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි පයථිවදන වත් මැ අංගණ රහිත වත් මැ උපක්ලේශවිගත වත් මැ මාදු වත් මැ කම්ණ්‍ය වත් මැ ස්ථීත වත් මැ නොසැලෙනබවට පත් වත් මැ ආසුවක්ෂයඥනය සඳහා සිත නතු කෙළෙමි.

මම 'මේ දුකැ' යි යථාභුතය දන්මි,
 'මේ දුඃඛසමුදය' යැ යි යථාභුතය දන්මි.
 'මේ දුඃඛනිරෝධ යැ' යි යථාභුතය දන්මි,
 'දුඃඛනිරෝධගාමීනීප්‍රතිපද යැ' යි යථාභුතය දන්මි.
 'මුහු ආසුවයහ' යි යථාභුතය දන්මි,
 'මේ ආසුවසමුදය' යැ යි යථාභුතය දන්මි,
 'මේ ආසුවනිරෝධ යැ' යි යථාභුතය දන්මි,
 'මේ ආසුවනිරෝධගාමීනීප්‍රතිපද යැ' යි යථාභුතය දන්මි.
 මෙසේ දන්නා වූ මෙසේ දක්නා වූ මාගේ සිත
 කාමාසුවයෙනුදු මිදිණ,
 භවාසුවයෙනුදු සිත මිදිණ,
 අවිද්‍යාසුවයෙනුදු සිත මිදිණ.

විමුක්තසම්මාන විමුක්තමිති ඥාණං අහොසි: 'බිණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉස්සන්තායා'ති අබ්‍හාඤ්ඤාසං.

එවං ඛො මෙ ආවුසො, ජානතො එවං පසානො ඉමසමිඤ්ඤා සවිඤ්ඤාණකෙ කායෙ බහිද්ධා ව සබ්බන්තිමිත්තෙසු අභිඤ්ඤාමමිඤ්ඤාමානානුසයා සමුභතාති.

තස්ස භික්ඛවෙ, භික්ඛනො සාධුති භාසිතං අභිනන්දිතබ්බං අනුමොදිතබ්බං. සාධුති භාසිතං අභිනන්දිතො අනුමොදිතො එවමස්ස වචනීයො: 'ලාභා නො ආවුසො, සුලඤ්ඤං නො ආවුසො, යෙ මයං ආයසමන්තං තාදිසං බ්‍රහ්මචාරිං පසාමා'ති. ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනන්දුන්ති.

මහාපුණ්ණම සුත්තං : මජ්ඣිමනිකායො

කථං පන භනෙත, ජානතො කථං පසානො ඉමසමිඤ්ඤා සවිඤ්ඤාණකෙ කායෙ බහිද්ධා ව සබ්බන්තිමිත්තෙසු අභිඤ්ඤාමමිඤ්ඤාමානානුසයා න භොන්තිති?

යං කිඤ්චි භික්ඛු, රූපං අතීතානාගතපච්චුසන්තං අජ්ඣන්තං වා බහිද්ධා වා ඔලාරිකං වා සුඛුමං වා භීතං වා පණිතං වා යං දුරෙ සන්තිකෙ වා, 'සබ්බං රූපං නෙතං මම, නෙසොභමසමී, න මෙසො අත්තා'ති එවමෙතං යථාභුතං සමමප්පඤ්ඤාය පසාති.

යා කාවි වෙදනා -පෙ-

යා කාවි සඤ්ඤා -පෙ-

යෙ කෙචි සඛාරා -පෙ-

යං කිඤ්චි විඤ්ඤාණං අතීතානාගතපච්චුසන්තං අජ්ඣන්තං වා බහිද්ධා වා ඔලාරිකං වා සුඛුමං වා භීතං වා පණිතං වා යං දුරෙ සන්තිකෙ වා, 'සබ්බං විඤ්ඤාණං නෙතං මම, නෙසොභමසමී, න මෙසො අත්තා'ති. එවමෙතං යථාභුතං සමමප්පඤ්ඤාය පස සති. එවං ඛො භික්ඛු, ජානතො එවං පසානො ඉමසමිඤ්ඤා සවිඤ්ඤාණකෙ කායෙ බහිද්ධා ව සබ්බන්තිමිත්තෙසු අභිඤ්ඤාමමිඤ්ඤාමානානුසයා1 න භොන්ති'ති.

විජ්ජාසත්තසඤ්ඤා සුත්තං : සත්තකනිපාතො

7) දුකෙඛ අනත්තසඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භාවිතා බහුලිකතා මහජ්ජා භොති මහානිසංසා අමතොගධා අමතපරියොසානාති, ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං, කිඤ්ඤෙතං පටිච්ච වුත්තං:

දුකෙඛ අනත්තසඤ්ඤා පරිච්චෙන භික්ඛවෙ, භික්ඛනො වෙතසා බහුලං විහරතො ඉමසමිඤ්ඤා සවිඤ්ඤාණකෙ කායෙ බහිද්ධා ව සබ්බන්තිමිත්තෙසු

අභිංකාරමමිංකාරමානාපගතං මානසං භොති විධා සමතිකකන්තං සන්තං සුවිමුත්තං.

සවෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛනො දුකෙඛ අනත්තසඤ්ඤා පරිච්චෙන වෙතසා බහුලං විහරතො ඉමසමිඤ්ඤා සවිඤ්ඤාණකෙ කායෙ බහිද්ධා ව සබ්බන්තිමිත්තෙසු අභිංකාරමමිංකාරමානාපගතං මානසං න භොති විධාසමතිකකන්තං සන්තං සුවිමුත්තං, වෙදිතබ්බමෙතං භික්ඛවෙ, භික්ඛනා අභාවිතා මෙ දුකෙඛ අනත්තසඤ්ඤා, නත්ථි මෙ පුබ්බනාපරං විසෙසො, අප්පන්තං මෙ භාවනාඵලන්ති. ඉතිහ තස්ස සම

විමුක්ත කල්හි 'විමුක්ත යැ' යන ඥානය වී. 'ජාතිය ක්ෂීණ විය. බ්‍රහ්මචරියාය වසන ලදී. සිවුමගකරණි කරනලදී.' 'මේ රහත්ඵලය සඳහා' කළයුතු අත් කිසෙක් නැතියි දැක්මි.

ඇවැත්නි, මෙසේ දන්නා වූ මෙසේ දක්නා වූ මා විසින් මේ සවිඤ්ඤා කයෙහි දු බැහැර හැම නිමිත්ති දු අභිංකාර මමිංකාරමානානුසයෝ නස්නා ලදහයි කියා යි.

මහණෙනි, ඒ මහණහුගේ භාෂිතය මැනවැ' යි සතුටින් පිළිගතයුතු යැ. අනුමෙවුති කළ යුතු යැ, 'මැනවැ' යි ඒ භාෂිතය අභිමුඛ වැ පිළිගෙන අනුමෝදන් වැ මෙසේ කියයුතු වෙයි. 'යම් අපි එබඳු බ්‍රහ්මචාරියකු වන ආයුෂ්මතුන් දක්නමෝ ද, ඇවැත්නි, ඒ අපට ලාභයෙකැ, ඇවැත්නි, ඒ අපට මනාලැබීමෙකැයි.' භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළසේක. ප්‍රීතියොමනසායන් විසින් ගත් සිත් ඇති ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුටින් පිළිගත්හ.

පජානෝ හොති.

සවෙ පන භික්ඛවෙ, භික්ඛුනෝ දුකෙහි අනත්තසඤ්ඤා පරිචිතෙන වෙතසා ඛහුලං විහරතෝ ඉමසමිඤ්ඤව සවිඤ්ඤාණකෙ කායෙ ඛහිද්ධා ව සබ්බනිමිත්තෙසු අහිංකාරමමිංකාරමානාපගතං මානසං හොති විධාසමතිකකන්තං සන්තං සුවිමුක්තං, වෙදිතඛබ්බමෙතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනා සුභාවිතා මෙ දුකෙහි අනත්තසඤ්ඤා, අත්ථි මෙ පුඛෙඛනාපරං විසෙසො, පත්තං මෙ භාවනාඵලන්ති. ඉතිහ තස්ස සම්පජානෝ හොති.

දුකෙහි අනත්තසඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භාවිතා ඛහුලිකතා මහඤ්ඤා හොති මහානිසංසා අමතොගධා අමතපරියොසානාති, ඉති යං තං චුක්තං ඉදමෙතං පටිච්ච චුක්තං.

6. වත්තාරො ආභාරා

පුත්තමංස සුත්තය

වත්තාරො මෙ භික්ඛවෙ, ආභාරා භුත්තානං වා සත්තානං ධීතියා සමභවෙසීනං වා අනුග්ගහාය. කතමෙ වත්තාරො?

1. කඛලිකාරො ආභාරො ඔළාරිකො වා සුඛුමො වා,
2. ඵසෙසා දුතියො,
3. මනොසඤ්ඤවන්තා තතියා,
4. විඤ්ඤාණං චතුස්ථං.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වත්තාරො ආභාරා භුත්තානං වා සත්තානං ධීතියා සමභවෙසීනං වා අනුග්ගහාය.

...
කඛලිකාරෙ භික්ඛවෙ, ආභාරෙ පරිඤ්ඤානෙ පඤ්චකාමගුණිකො රාගො පරිඤ්ඤානො හොති. පඤ්චකාමගුණිකෙ රාගෙ පරිඤ්ඤානෙ නත්ථි තං සඤ්ඤාජනං, යෙන සඤ්ඤාජනෙන සංයුතො අරියසාවකො පුන ඉමං ලොකං ආගචෙඡය්‍ය.

...
ඵසෙස භික්ඛවෙ, ආභාරෙ පරිඤ්ඤානෙ තිසෙසා වෙදනා පරිඤ්ඤාතා හොන්ති. තීසු වෙදනාසු පරිඤ්ඤාතාසු අරියසාවකස්ස නත්ථි කිඤ්චි උත්තරං කරණියන්ති වදමි.

...
මනොසඤ්ඤවන්තා භික්ඛවෙ, ආභාරෙ පරිඤ්ඤානෙ තිසෙසා තණ්හා පරිඤ්ඤාතා හොන්ති. තීසු තණ්හාසු පරිඤ්ඤාතාසු අරියසාවකස්ස නත්ථි කිඤ්චි උත්තරං කරණියන්ති වදමි.

...
විඤ්ඤාණෙ භික්ඛවෙ, ආභාරෙ පරිඤ්ඤානෙ නාමරූපං පරිඤ්ඤාතං හොති. නාමරූපෙ පරිඤ්ඤානෙ අරියසාවකස්ස නත්ථි කිඤ්චි උත්තරං කරණියන්ති වදමිති.

සෝණ සූත්‍රය : ඡක්කනිපාතය

එවමෙම සූතං එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති ගිජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයසමා සොණො රාජගහෙ විහරති සීතවනසමී.

අථ ඛො ආයසමතො සොණස්ස රහොගතස්ස පතිසලලීනස්ස එවං වෙනසො පරිචිතකෙකා උදපාදි:

“යෙ ඛො කෙචි භගවතො සාවකා ආරඤ්චිරියා විහරන්ති, අහං තෙසං අඤ්ඤතරො. අථ ච පන මෙ න අනුපාදය ආසවෙහි චිත්තං විමුවවති. සංචිජ්ජන්ති ඛො පන මෙ කුලෙ භොගා. සකකා භොගෙ ච භුඤ්ජතුං පුඤ්ඤන්ති ච කාතුං. යනනුනාහං සිකං පච්චකංගා භීතායාවත්තිඤා භොගෙ ච භුඤ්ජයාං, පුඤ්ඤන්ති ච කරෙය්‍යන්ති.

අථ ඛො භගවා ආයසමතො සොණස්ස වෙනසා වෙනො පරිචිතකකමඤ්ඤය සෙය්‍යථාපි නාම ඛලවා පුරිසො සමමිඤ්ජනං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ජය්‍ය, එව මෙවං ගිජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ අන්තර්ගතො සීතවනෙ ආයසමතො සොණස්ස පමුඛෙ පාතුරහොසි. නිසීදි භගවා පඤ්ඤතෙක ආසනෙ. ආයසමාපි ඛො සොණො භගවන්තං අභිවාදෙඤා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තං ඛො ආයසමන්තං සොණං භගවා එතදවොච:

නනු තෙ සොණ, රහොගතස්ස පතිසලලීනස්ස එවං වෙනසො පරිචිතකෙකා උදපාදි: “යෙ ඛො කෙචි භගවතො සාවකා ආරඤ්චිරියා විහරන්ති, අහං තෙසං අඤ්ඤතරො, අථ ච පන මෙ න අනුපාදය ආසවෙහි චිත්තං විමුවවති. සංචිජ්ජන්ති ඛො පන මෙ කුලෙ භොගා. සකකා භොගෙ ච භුඤ්ජතුං පුඤ්ඤන්ති ච කාතුං. යනනුනාහං සිකං පච්චකංගා භීතායාවත්තිඤා භොගෙ ච භුඤ්ජයාං, පුඤ්ඤන්ති ච කරෙය්‍යන්ති.” එවං භනෙන.

තං කිං මඤ්ඤසි සොණ කුසලො ඤාං පුබ්බො අගාරිකභුතො විණාය තන්තිස්සරෙති. එවං භනෙන.

තං කිං මඤ්ඤසි සොණ යද තෙ විණාය තන්තියො අච්චායතා භොන්ති, අපි නු තෙ විණා තසමීං සමයෙ සරච්චි වා භොති, කමමඤ්ඤ වාති.

මා විසින් මෙසේ අසන ලද, එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහ නුවර ගිජ්ඣකුට පච්චතයෙහි වැඩවසන සේක. එ සමයෙහි ආයුෂ්මත් සෝණ තෙරණුවෝ රජගහනුවර සීතවනයෙහි වාස කෙරෙති.

එකල්හි රහෝගත ව පිළිසලනට ගිය ආයුෂ්මත් සෝණ තෙරණුවන්ට මෙ බඳු චිත්තපරිචිතකියෙක් උපන: “භගවත්හුගේ ඇරඹු වීයඹී ඇති යම් කිසි ශ්‍රාවක කෙනෙක් වෙසෙත් නම්, මම ඔවුනතුරෙන් අන්‍යතරයෙක්මි. වැලිදු මාගේ සිත උපාදන විසින් නො ගෙණ ආසුවයෙන් නො මිදෙයි.

මාගේ කුලයෙහි භෝගයෝ ඇත් මැ යි. භෝගයන් වළඳන්නට ද පින් කරන්නට ද හැකි වේ. මම ශික්‍ෂා ප්‍රත්‍යාධ්‍යාන (උපසම්පද පිළිකෙච්චි) කොට හුනු බවට (ගිහි බවට) පැමිණ භෝගයනුදු වළඳ කෙරෙමි නම් පිණුදු කෙරෙමි නම් මැනැවැ”යි.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ (තමන් වහන්සේගේ) සිහින් ආයුෂ්මත් සෝණ තෙරුන්ගේ චිත්තපරිචිතකිය දැන වදරා බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළු අත හෝ දිගුකරන්නේ යම් සේ නම්, දිගු කළ අතක් හෝ හකුළන්නේ යම් සේ නම්, එසෙයින් ම ගිජ්ඣකුළු පච්චයෙහි අතුරුදන් වූ සේක් සීතවනයෙහි ආයුෂ්මත් සෝණ තෙරණුවන්ගේ හමුයෙහි පැණි ගිය සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පැන් වූ අස්නෙහි හුන්සේක. ආයුෂ්මත් සෝණ තෙරහු ද භාග්‍යවතුන් සකසා වැඳ එකත් පසෙක හුන්හ. එකත් පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් සෝණ තෙරුන්හට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළසේක:

සෝණයෙනි, රහෝගත ව එකලා ව හුන් තොපගේ සිහින් මෙබඳු පරිචිතකියෙක් පහළ වූයේ නො වේ ද? “භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ යම් කිසි ශ්‍රාවක කෙනෙක් රුකුළු වැර ඇතියාහු වෙසෙත් නම්, මම ඔවුනතර අන්‍යතරයෙක්මි. වැලිත් මාගේ සිත උපාදන විසින් නො ගෙණ ආසුවයන්ගෙන් නො මිදෙයි. මාගේ කුලයෙහි භෝග ඇත් මැ යි. භෝග වළඳ කරන්නට ද පින් කරන්නට ද හැකි වේ. මම ශික්‍ෂාප්‍රත්‍යාධ්‍යාන කොට හීන භාවයට ගොස් භෝගයනු දු වළඳ කෙරෙමි නම්, පිණුදු කෙරෙමි නම් මැනැවැ”යි. වහන්ස, එසේ ය.

සෝණයෙනි, එ කිමැයි හගිහි. තෝ පෙර අගාරික වූයෙහි විණාතන්ත්‍රිස්චරයෙහි (වෙනවැයිමෙහි) දැක්වෙයි? වහන්ස, එසේ ය.

සෝණයෙනි, එ කිමැයි හගිහි. යම් විටෙක තාගේ විණායෙහි තන්ත්‍රිහු අන්‍යායන (ඉතා තද) වෙත් නම්, තාගේ විණාව එ සමයෙහි ස්චරවත් වේ දැයි, කමිණ්‍යත්

නො හෙතෙම හනෙත.

තං කිං මඤ්ඤාසි සොණ යද තෙ විණාය තනතියො අතිසිටීලා හොනති, අපි නු තෙ විණා තසමිං සමයෙ සරවතී වා හොති කමමඤ්ඤා වාති නො හෙතෙම හනෙත,

යද පන තෙ සොණ විණාය තනතියො න අවචායතා හොනති න අතිසිටීලා, සමෙ ගුණෙ පතිට්ඨිතා, අපි නු තෙ විණා තසමිං සමයෙ සරවතී වා හොති කමමඤ්ඤා වාති. එවමහනෙත.

එවමෙව ඛො සොණ අවචාරදාං විරියං උඤ්චාය සංවත්තති. අතිලීනං විරියං කොසජ්ජාය සංවත්තති. තසමාතිහ ස්වං සොණ, විරියසමතං අධිට්ඨිතං, ඉන්ද්‍රියානං ව සමතං පටිච්ඡං, තස් ව නිමිත්තං ගණනාහීති. "එවමහනෙතති ඛො ආයසමා සොණො හගවතො පච්චෙසොසි.

අප ඛො හගවා ආයසමනං සොණං ඉමිනා ඔවාදෙන ඔවදිත්වා සොය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සමමඤ්ඤානං වා බාහං පසාරෙය්‍ය. පසාරිතං වා බාහං සමමඤ්ඤාය්‍ය, එවමෙව ඛො සීතවනෙ අනතරහිතො ගිජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ පාතුරහොසි.

අප ඛො ආයසමා සොණො අපරෙන සමයෙන විරියසමතං අධිට්ඨාසි ඉන්ද්‍රියානඤ්ඤා සමතං පටිච්ඡං. තස් ව නිමිත්තං අග්ගහෙසි. අප ඛො ආයසමා සොණො එකො චූපකට්ඨො අප්පමනො ආතාපී පහිතනො විහරනො න විරසෙසව යසස්ථාය කුලපුත්තා සමමදෙව අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජනති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨව ධමෙම සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහාසි "බිණා ජාති, චූසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉත්තනායා"ති අබ්බාඤ්ඤාසි. අඤ්ඤාතරො ව පනායසමා සොණො අරහතං අහොසි.

චේ දූ?යි. වහන්ස, තෙල නො චේ මෑ යි.

සෝණයෙනි, එ කිමෑයි හගිහි. යම් විටෙක තාගේ විණායෙනි තන්ත්‍රිහු ඉතා ලිහිල් වෙත් නම්, එ සමයෙහි තාගේ විණාව ස්වරවත් වේ දූයි කම්ණ්‍ය හෝ වේ දූ?යි. වහන්ස, තෙල නො චේ මෑ යි.

සෝණයෙනි, යම් විටක තාගේ විණායෙනි තන්ත්‍රිහු අත්‍යායන නො වෙත් නම්, අතිසිටීල නො වෙත් නම්, සමගුණයෙහි පිහිටියානු නම්, එවිට තාගේ විණාව ස්වරවත් හෝ වේ ද, කම්ණ්‍යත් හෝ වේ දූ?යි. වහන්ස, එසේ ය.

සෝණයෙනි, එ පරිදි ම අත්‍යාරබ්ධ වියඝීය උද්ධච්චය පිණිස වැටෙයි. අතිලීන වියඝීය ය කුසිත භාවයට වැටෙයි. සෝණයෙනි, එ කරුණින් මෙහිලා තෝ වියඝී සමත්‍වය ඉටුව, ශුද්ධාදි ඉන්ද්‍රියසමත්‍වය පිළිවිදුව, එහි නිමිති ගණුව යි. (ගමට්ඨිදී ශනා මාගීඵල නිමිති නිපදව යන අස්ථිය.) වහන්ස, එසේ ය යි ආයුෂ්මත් සෝණ තෙරණුවෝ හගවත්හට පිළිවදන් ඇස්සුහ.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් සෝණ තෙරුන්ට මේ ඔවායෙන් ඔවා දි බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළු අතක් හෝ දිගු කරණුයේ යම් සේ නම්, දික්කළ අතක් හෝ හකුළුනුයේ යම් සේ නම්, එ පරිද්දෙන් ම සීතවනයෙහි අතුරුදන් වූ සේක් ගිජුකුළුවයෙහි පැණි ගිය සේක.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් සෝණ තෙරහු පසුකාලයෙහි වියඝීසමත්‍වය ඉටුහ. ඉන්ද්‍රියසමත්‍වය පිළිවිදියහ. එහි නිමිති ද ගත්හ. ඉක්බිති එකලා වූ කයින් ගණයා කෙරෙන් වෙන් වූ අප්‍රමත්ත වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති කාය ජීවිත දෙකින් නිරපේක්‍ෂක වූ ආයුෂ්මත් සෝණ තෙරහු නො බෝ දිනෙකින් ම යමක් පිණිස කුලපුත්‍රයෝ මනාකොට ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණෙත් නම් එ බ්‍රහ්මචරියඝී පයඝීවසාන අනුත්තර අභීත් ඵලය දිට්ඨමියෙහි ම, තමා විසින් විශිෂ්ටඤ්ඤායෙන් දන පසක් කොට එයට එළඹ වූසුහ. ජාති සඞ්ඛ්‍යාත පුතභීවය ක්‍ෂීණ විය. මාගී බ්‍රහ්මචරියඝීය ද වැස නිමවන ලද, සිවුමග කරණි කරණලද, නැවත මෙ බව පිණිස (මේ සොළොස් වැදෑරුම් කෘත්‍යය හෝ ක්ලේශක්‍ෂය පිණිස) අනෙකක් (අනෙක් මාගීභාවනාකෘත්‍යයක්) නැතැයි මොනොවට දත්හ. ආයුෂ්මත් සෝණ තෙරණුවෝ රහතුන් කෙරෙහි අත්‍යතර වූහ.

අළු බඩ ආයසමතො සොණසං අරහත්තප්පත්තසං එතදභොසි:

“යනනුනාහං යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමෙය්‍යං, උපසඞ්කමීඤ්ඤා භගවතො සන්තිකෙ අඤ්ඤං ව්‍යාකරෙය්‍යන්ති”.

අළු බඩ ආයසමා සොණො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමී. උපසඞ්කමීඤ්ඤා භගවතං අභිවාදෙවා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනො බඩ ආයසමා සොණො භගවතං එතදවොච:

යො සො භනො භික්ඛු අරහං බීණාසවො වුසිතවා කතකරණීයො ඔභිතභාරො අනුප්පත්තසද්දෙවා පරීක්ඛිණභවසංයොජනො සමමදඤ්ඤාවිමුනො,

සො ඡ ධානානි අධිමුනො හොති:

1. නෙකම්මාධිමුනො හොති.
2. පච්චෙකාධිමුනො හොති.
3. අඛ්‍යාපජ්ඣාධිමුනො හොති.
4. තණ්හකඛ්‍යාධිමුනො හොති.
5. උපාදනකඛ්‍යාධිමුනො හොති.
6. අසමොභාධිමුනො හොති.

(1) සියා බඩ පන භනො, ඉධෙකච්චසං ආයසමතො එවමසං: කෙවලං සද්ධාමන්තකං නුන අයමායසමා නිසංයා නෙකම්මාධිමුනොති.

න බඩ පනො භනො එවං දඨ්ඨබ්බං. බීණාසවො භනො භික්ඛු වුසිතවා කතකරණීයො, කරණීයං අත්තො අසමනුපසංනො කතසංවා පතිවයං,

- බයා රාගසං වීතරාගතො නෙකම්මාධිමුනො හොති.
- බයා දෙසසං වීතදෙසතො නෙකම්මාධිමුනො හොති,
- බයා මොහසං වීතමොහතො නෙකම්මාධිමුනො හොති.

(2) සියා බඩ පන භනො, ඉධෙකච්චසං ආයසමතො එවමසං:

“ලාභසන්තාරසිලොකං නුන අයමායසමා නිකාමයමානො පච්චෙකාධිමුනො”ති.

න බඩ පනො භනො. එවං දඨ්ඨබ්බං. බීණාසවො භනො, භික්ඛු වුසිතවා කතකරණීයො, කරණීයං අත්තො අසමනුපසංනො කතසං වා පතිවයං, බයා රාගසං වීතරාගතො පච්චෙකාධිමුනො හොති, බයා දෙසසං වීතදෙසතො පච්චෙකාධිමුනො හොති,

ඉක්ඛිති අභීඤ්ඤා පත් ආයුෂ්මත් සෝණ තෙරුන්හට තෙල සිත විය: “මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹෙමි නමි, එළඹ භගවත්හු හමියෙහි අභීඤ්ඤා පාල කෙරෙමි නමි මැනැවැ”යි.

ඉක්ඛිති ආයුෂ්මත් සෝණ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් කරා ගියහ. ගොස් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් සෝණ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකළහ:

වහන්ස, යම් ඒ අභීන් වූ ක්‍ෂීණාසුව වූ වැස නිම වූ කළ කරණී ඇති, බහා තැබූ කෙළෙස් බර ඇති, පැමිණි රහත් බව ඇති, පරික්‍ෂිණ භවසංයෝජන ඇති, මොනවට දැනැ විමුක්ත වූ භික්‍ෂුනමෙක් වේ නමි, හෙ කරුණු සයක් අධිමුක්ත (පිළිවිද සිටියේ) වෙයි. නෙණ්ක්‍රම්‍යාධිමුක්ත වෙයි. ප්‍රච්චෙකාධිමුක්ත වෙයි. අඛ්‍යාඛ්‍යාධිමුක්ත වෙයි. තණ්හාකඛ්‍යාධිමුක්ත වෙයි. උපාදනකඛ්‍යාධිමුක්ත වෙයි. අසමමෝභාධිමුක්ත වෙයි.

(1) වහන්ස, මම සස්තෙහි කිසි ආයුෂ්මතක් හට මෙබඳු සිතෙක් වන්නේ ම ය: “හුදෙක් (ප්‍රතිවේදයෙන් තොර) ශ්‍රද්ධා මාත්‍රය ම නිසා මෙ ආයුෂ්මත් ඒකාන්තයෙන් නෙණ්ක්‍රම්‍යාධිමුක්ත වේ ය”යි.

වහන්ස, තෙල කරුණ එසේ නො දැක්කයුතු වෙයි. වහන්ස, වැස නිම වූ කළ කරණී ඇති, ක්‍ෂීණාසුව මහණ තමහට කටයුතු දෙයක් හෝ කළදය නැවත කිරීමෙන් වැඩීමක් හෝ නො දක්නේ, රාගසංයෙන් වීතරාගී බැවින් නෙණ්ක්‍රම්‍යාධිමුක්ත (නෙණ්ක්‍රම්‍යසංඛ්‍යාත අභීඤ්ඤා ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඵලසමවන්හි සිටියේ) වෙයි. ද්වේෂසංයෙන් විහතද්වේෂ ඇති බැවින් නෙණ්ක්‍රම්‍යාධිමුක්ත වෙයි. මෝහසංයෙන් විහත මෝහ ඇති බැවින් නෙණ්ක්‍රම්‍යාධිමුක්ත වෙයි.

(2) වහන්ස, මම සස්තෙහි කිසි ආයුෂ්මතක් හට මෙබඳු සිතෙක් වන්නේ ය: “මේ ආයුෂ්මත් ඒකාන්තයෙන් ලාභසන්තාරයශස් පතනුයේ ප්‍රච්චෙකාධිමුක්ත වේ ය”යි. වහන්ස, තෙල කරුණ එසේ නො දැකයුතු වෙයි. වහන්ස, වැස නිම වූ, කළ කරණී ඇති ක්‍ෂීණාසුව මහණ තමහට කරණී හෝ කළ දූ පිළිබඳ ප්‍රතප්‍රතා රැස් කිරීමක් හෝ නො දක්නේ, රාගසංයෙන් ප්‍රහතරාග බැවින් ද්වේෂසංයෙන් ප්‍රහතද්වේෂ බැවින් මෝහසංයෙන් ප්‍රහතමෝහ බැවින් ප්‍රච්චෙකාධිමුක්ත වෙයි.

බයා මොහස වීතමොහතා පවිවෙකාධිමුතො හොති.

(3) සියා බො පන හනෙත, ඉධෙකවචසස ආයසමතො. එවමසස:
සීලබ්බතපරාමාසං නුන අයමායසමා සාරතො පව්වාගච්ඡන්තො
අබ්‍යාපජ්ඣාධිමුතො හොති. න බො පනෙතං හනෙත, එවං දධ්ඛං.
බීණාසවො හනෙත, භික්ඛු චුසිතවා කතකරණියො, කරණියං අත්තනො
අසමනුපසසනො කතසස වා පතිවසං,
බයා රාගසස වීතරාගතා අබ්‍යාපජ්ඣාධිමුතො හොති,
බයා දෙසසස වීතදෙසතා, අබ්‍යාපජ්ඣාධිමුතො හොති.
බයා මොහස වීතමොහතා පවිවෙකාධිමුතො හොති. -පෙ-

(4) බයා රාගසස වීතරාගතා තණ්හකඛයාධිමුතො හොති,
බයා දෙසසස වීතදෙසතා තණ්හකඛයාධිමුතො හොති,
බයා මොහස වීතමොහතා තණ්හකඛයාධිමුතො හොති. -පෙ-

(5) බයා රාගසස වීතරාගතා උපාදනකඛයාධිමුතො හොති,
බයා දෙසසස වීතදෙසතා උපාදනකඛයාධිමුතො හොති,
බයා මොහස වීතමොහතා උපාදනකඛයාධිමුතො හොති. -පෙ-

(6) බයා රාගසස වීතරාගතා අසමමොහාධිමුතො හොති, බයා දෙසසස
වීතදෙසතා අසමමොහාධිමුතො හොති, බයා මොහස වීතමොහතා
අසමමොහාධිමුතො හොති.

එවං සමමාවිමුතතවිතසස, හනෙත, භික්ඛුනො භුසා වෙපි චක්ඛුවිඤ්ඤාසයා
රූපා චක්ඛුසස ආපාඨමාගච්ඡන්ති,

- නෙවසස විතං පරියාදියන්ති,
- අමිසසීකතමෙවසස විතං හොති,
- ධීතං
- ආනෙඤ්ජප්පතං.
- වයඤ්චසානුපසසති.

භුසා වෙපි සොතවිඤ්ඤාසයා සඤ්ඤ (සොතසස ආපාඨමාගච්ඡන්ති) -පෙ-
සානවිඤ්ඤාසයා ගජ්ඣා (සානසස ආපාඨමාගච්ඡන්ති) -පෙ-
ජ්චහාවිඤ්ඤාසයා රසා (ජ්චහාය ආපාඨමාගච්ඡන්ති) -පෙ-

(3) වහන්ස, මෙ සස්නෙහි කිසි ආයුෂ්මතක් හට මෙ බඳු සිතෙක් වන්නේ ම ය.
"මෙ ආයුෂ්මතේ සීලබ්බත පරාමාසස ම සාර විසින් ගන්නේ අව්‍යාබාධාධිමුක්ත
වෙයි", වහන්ස, තෙල කරුණ එසේ නො දක්ක යුතු වෙයි. වහන්ස, වෑස නිම
වූ කළ කරණි ඇති ස්මිණාසුච මහණ තමන්ගේ කරණි හෝ කාතයාගේ පුන
පුනා වාද්ධියක් හෝ නො දක්නේ රාගසසයෙන් විහතරාග බැවින් අවි
යාබාධාධිමුක්ත වෙයි. ද්වේෂසසයෙන් විහතද්වේෂ බැවින් අව්‍යාබාධාධිමුක්ත
වෙයි. මෝහසසයෙන් විහතමෝහ බැවින් අව්‍යාබාධාධිමුක්ත වෙයි ...

(4) රාගසසයෙන් විහතරාග බැවින් තෘෂ්ණාසසයාධිමුක්ත වෙයි. ද්වේෂසසයෙන්
විහතද්වේෂ බැවින් තෘෂ්ණාසසයාධිමුක්ත වෙයි. මෝහසසයෙන් විහතමෝහ
බැවින් තෘෂ්ණාසසයාධිමුක්ත වෙයි ...

(5) රාගසසයෙන් විහතරාග බැවින් උපාදනසසයාධිමුක්ත වෙයි. ද්වේෂසසයෙන්
විහතද්වේෂ බැවින් උපාදනසසයාධිමුක්ත වෙයි. මෝහසසයෙන් විහතමෝහ
බැවින් උපාදනසසයාධිමුක්ත වෙයි. ...

(6) රාගසසයෙන් විහතරාග බැවින් උපාදනසසයාධිමුක්ත වෙයි. ද්වේෂසසයෙන්
විහතද්වේෂ බැවින් අසමමෝහාධිමුක්ත වෙයි. මෝහසසයෙන් විහතමෝහ
බැවින් අසමමෝහාධිමුක්ත වෙයි.

වහන්ස, මෙසේ මොනොවට විමුක්තවිත්ත ඇති භික්ඛුහුගේ වක්ඛුර්විඤ්ඤය වූ
බොහෝ (දෙවරු වැනි) වූ ද රූපයෝ ඇස්හමුවට එන් ද,
ඔහුගේ සිත නො ගණිත්.
ඔහුගේ සිත අමිශ්‍රිකෘත ම වූයේ
ස්ථිත වූයේ
අවලප්‍රාප්ත වූයේ වෙයි.
එ විත්තයාගේ උදයව්‍යය ද දක්නේ ය.
බලවත් වූ ද ශ්‍රෝත්‍රවිඤ්ඤය ශබ්දලම්බනයෝ ...
සුභවිඤ්ඤය ගජ්ඣාලම්බනයෝ ...
ජ්චහාවිඤ්ඤය රසාලම්බනයෝ ...
කායවිඤ්ඤය ස්ප්‍රෂ්ඨව්‍යාලම්බනයෝ ...

කායවිඤ්ඤායා පොඨ්ඨා (කායසං ආපාඨාගච්ඡන්ති) -පෙ-

මනෝවිඤ්ඤායා ධම්මා මනසං ආපාඨාගච්ඡන්ති

- නෙවසං චිත්තං පරියාදියන්ති,
- අමිසසිකතමෙවසං චිත්තං හොති,
- ධීතං
- ආනෙඤ්ජ්ජනං,
- වයඤ්චස්සානුපස්සන්ති.

සෙය්‍යථාපි භනෙන සෙලො පබ්බතො අච්ඡේදො අසුසිරො එකසනො. අථ

පුරුජ්ඣමාය වෙපි දිසාය ආගච්ඡෙය්‍ය භුසා වාතචුට්ඨි නෙව තං සඞ්කමෙපය්‍ය, න සමපකමෙපය්‍ය, න සමපවෙධෙය්‍ය, අථ පච්ඡමාය වෙපි දිසාය ආගච්ඡෙය්‍ය භුසා වාතචුට්ඨි -පෙ- අථ උත්තරාය වෙපි දිසාය ආගච්ඡෙය්‍ය භුසා වාතචුට්ඨි -පෙ- අථ දකුණාය වෙපි දිසාය ආගච්ඡෙය්‍ය භුසා වාතචුට්ඨි නෙව තං සඞ්කමෙපය්‍ය, න සමපකමෙපය්‍ය, න සමපවෙධෙය්‍ය.

එවමෙව ඛො භනෙන, එවං සමමාවිමුත්තචිත්තස්ස භික්ඛුනො භුසා වෙපි චක්ඛුවිඤ්ඤායා රූපා චක්ඛුස්ස ආපාඨාගච්ඡන්ති, නෙවසං චිත්තං පරියාදියන්ති. අමිසසිකතමෙවසං චිත්තං හොති ධීතං ආනෙඤ්ජ්ජනං, වයං චස්සානුපස්සන්ති.

භුසා වෙපි සොනවිඤ්ඤායා සඤ්ඤා -පෙ- සාන විඤ්ඤායා ගජ්ඣා -පෙ- ජ්චනාවිඤ්ඤායා රසා -පෙ- කායවිඤ්ඤායා පොඨ්ඨා -පෙ-

මනෝවිඤ්ඤායා ධම්මා මනසං ආපාඨාගච්ඡන්ති, නෙවසං චිත්තං පරියාදියන්ති, අමිසසිකතමෙවසං චිත්තං හොති ධීතං ආනෙඤ්ජ්ජනං, වයං චස්සානුපස්සන්ති.

61. නෙකධම්මං අධිමුත්තස්ස පච්චෙකඤ්ච වෙතසො අඛ්‍යාපජ්ඣාධිමුත්තස්ස උපාදනකඛයස්ස ව.

62. තණ්හකඛයාධිමුත්තස්ස අසමමාහඤ්ච වෙතසො දිස්වා ආයතනුප්පාදං සමමාවිත්තං විමුච්චති.

මනෝවිඤ්ඤායා ධම්මා මනසං ආපාඨාගච්ඡන්ති, නෙවසං චිත්තං පරියාදියන්ති, අමිසසිකතමෙවසං චිත්තං හොති ධීතං ආනෙඤ්ජ්ජනං, වයං චස්සානුපස්සන්ති.

වහන්ස, සිදුරු නැති බුහුරු නැති ඒකසන වූ ගෞලපච්චයෙක් යම් බඳු වේ ද, ඉක්බිති පැදුම් දිගින් බලවත් වැසිසුළඟෙක් ඒ නම් එය නො ම සලන්නේ ය. වෙසෙසින් නො සලන්නේ ය. නො වෙවුළුවන්නේ ය. ඉක්බිති පැලදිගින් බලවත් වැසි සුළඟෙක් ඒ නම් ... උතුරු දිගින් බලවත් සුළඟෙක් ඒ නම් ..... ඉක්බිති දකුණු දිගින් බලවත් වැසිසුළඟෙක් ඒ නම්, එය නො ම සලන්නේ ය. වෙසෙසින් නො ම සලන්නේ ය. නො වෙවුළුවන්නේ ය.

වහන්ස, එ පරිදි ම මෙසේ විදභීනාප්‍රතිපත් - එලසමාපත් වශයෙන් මොනොවට විමුක්ත සිත් ඇති භික්ෂුහුගේ ආපාඨයට බලවත් වූ ද චක්ඛුවිඤ්ඤායා රූපාලම්බනයේ එක් නම්, ඔහුගේ සිත නො ම ගණිත්. ඔහුගේ සිත අමිශ්‍රිකාත වූයේ ම (ක්ලේශාලම්බන හා මිශ්‍ර නො වූයේ ම) පිහිටියේ අවලප්‍රාප්ත වූයේ කම්පා නො වූයේ වෙයි. ඒ චිත්තයාගේ උදයව්‍යය ද දක්නේ ය. බලවත් වූ ද ශ්‍රෝත්‍රවිඤ්ඤායා වූ ශබ්දලම්බනයේ ... සුභවිඤ්ඤායා වූ ගජ්ඣාලම්බනයේ ... ජ්චනාවිඤ්ඤායා වූ රසාලම්බනයේ ... කායවිඤ්ඤායා වූ ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යාලම්බනයේ ... මනෝවිඤ්ඤායා වූ ධම්මාලම්බනයේ සිතට ආපාඨගත වෙත් නම්, ඔහුගේ සිත නො ම ගණිත්. ඔහුගේ සිත අමිශ්‍රිකාත වූයේ ම ස්ථිත වූයේ ම අවලප්‍රාප්ත වෙයි. එ චිත්තයාගේ උදයව්‍යය ද දක්නේ ය යි.

61. නෙජ්ක්‍රමාස සඞ්ඛ්‍යාත අභිඤ්ඤා ද, චිත්තප්‍රච්චේකය ද, පිළිවිද සිටි, අඛ්‍යාතධාධිමුක්ත වූ උපාදනස්ස පිළිවිද සිටියා වූ,

62. තණ්හාසංඛ්‍යාධිමුක්ත වූ චිත්තයාගේ අසමමාහය පිළිවිද සිටි රහත්හුගේ චිත්තය ආයතනයන්ගේ උත්පාදය දූක මනා කොට මිදේ.

63. තසා සමාවිමුතතසා සනතවිතතසා භික්ඛුනො කතසා පතිවයො නඤ්ඤි කරණියං න විජ්ඣති.

64. සෙලො යථා එකසනො වාතෙන න සමීරති එවං රූපා රසා සඤ්ඤා ගන්ධා එසසා ච කෙවලා.

65. ඉධිං ධම්මා අනිධිං ච නපාවෙධෙනි තාදිනො. ධීතං විතං විපමුතං වයංවසානුපසාතී'ති.

63. මොනොවට මිදුනු ශාන්ත වූ සිත් ඇති එ භික්ඛුනට කළඳය පෙරලා වැඩුමෙක් නැත. කටයුතු ද නැත.

64-65. ඒකසන ශෛලපච්ඡිතයෙක් යම්සේ සුළඟින් නො සැලේ ද, එ සෙසින් රූප ශබ්ද ගන්ධ රස ස්පර්ශ යන ඉෂ්ට වූ ද අනිෂ්ට වූ ද හැම ධර්මයෝ තාදීනුගේ සිත නො සලත්. ඔහුගේ ස්ථිත වූ සිත විමුක්ත වේ. එ විත්තයාගේ උදයව්‍යය ද දක්නේ යි.